

TRIBUNALEN IN NEDERLAND

EN ANDERE NA-OORLOGSCHE RECHTSPRAAK

Redactie Tribunalen in Nederland:

Mr. G. C. M. VAN NIJNATTEN en **Mr. J. J. H. VAN DER BRUG**

Hoofd van het Centraal Tribunaal Kantoor

Secretaris v. h. Tribunaal te 's-Hertogenbosch

Redactie van de na-oorlogsche Rechtspraak (Bijz. Raad
van Cassatie, Bijz. Gerechtshoven, Rechtsherstel e.a.):

Mr. J. MILDERS

Vice-President Arr.-Rechtbank te Zwolle

(VERSCHIJNT WOENSDAG)

4^e JAARGANG

N.V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
W. E. J. TJEENK WILLINK, ZWOLLE

No. 596.

HOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 14
Aug. 1947. (Mr. Verdam).

Tribunaal heeft een internering opgelegd, zonder daarbij te adviseren terzake van de tijdsduur daarvan, overwegende, dat uitwijzing van de beschuldigten als vreemdelingen gewenst is, dat het niet bevoegd is de beschuldigten in internering te houden, totdat zij kunnen worden uitgewezen en dat daarom een internering moet worden opgelegd zonder dat daarbij een advies gegeven wordt omtrent de tijdsduur daarvan.

Fiat-executie geweigerd, aangezien het Tribunaal in zijn overwegingen de vraag heeft betrokken, welke gedragslijn de overheid ten aanzien van deze vreemdelingen heeft te volgen en zich daardoor heeft begeven op een terrein hetwelk buiten de competentie der Tribunalen gerekend moet worden.

(Tribunaalbesluit art. 2).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam 4e kamer van 24 Maart 1947 in de zaak tegen Albertus Mattheus Maria van Buschbach en diens echtgenote Maria Katharina van Beek.

O. dat aan de beschuldigde resp. is te lastegelegd: dat zij, zijnde op 10 Mei 1940 in het bezit van de Nederlandse nationaliteit, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

tezamen dan wel ieder voor zich;

1. in het algemeen van nationaal-socialistische gezindheid en openlijk van ingenomenheid met de vijand hebben blijk gegeven door:

a. hun beide minderjarige zoons onderwijs te doen genieten op de „Deutsche Hauptschule” te Amsterdam en goed te vinden dat zij lid van de „Hitlerjugend” waren en zich gekleed in de uniform van die organisatie in het openbaar vertoonden.

b. ter gelegenheid van feestdagen van het „Duitse Rijk” de hakenkruisvlag uit hun woning uit te steken;

c. in hun woning een portret van Adolf Hitler ten toon te stellen;

d. meermalen giften te doen toekomen aan het „Winterhulfswerk”;

e. veelvuldig Duitse, in uniform geklede militairen in hun woning te ontvangen en vriendschappelijk met hen om te gaan;

f. ter gelegenheid van uiteraard meermalen voorkomende onenigheden dreigend mede te delen, dat zij „thans onder bescherming van de Duitse politie stonden”;

g. zich, althans beschuldigde I voor zich

alleen tot „Volkdeutsche” te doen verklaren en tot „Reichdeutsche” te doen naturaliseren;

2. voordeel hebben getrokken uit door de vijand getroffen maatregelen door hun op grond van de door de vijand getroffen maatregelen door op grond van de door hen verworven Duitse nationaliteit verstrekte extra levensmiddelen en kolen-toewijzingen te accepteren;

voorts:

Beschuldigde I:

1. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. zich als begunstigend lid heeft aangesloten bij de nationaal-socialistische organisatie de „Germaanse SS” en de propaganda van die organisatie heeft bevorderd door te colporteren met haar weekblad „Storm SS”;

3. zich als lid heeft aangesloten bij de nationaal-socialistische organisatie het „Nederlandse Arbeidsfront” en de „Nederland-Duitse Kultuurgemeenschap”;

4. in het algemeen blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid door:

a. zich meermalen in het openbaar te vertonen, gekleed in de uniform van de „Dienstgruppe der N.S.D.A.P.”;

b. zich een keur van Duitse nationaal-socialistische lectuur aan te schaffen bij de boekhandel van het weekblad „De Misthoorn” en bij de „volksche boekhandel” te Amsterdam;

5. hulp heeft verleend aan de vijand door gewapend met een pistool dienst te doen bij de „Schutzgruppe” zijnde deze een hulpdienst van de „Deutsche Wehrmacht”;

en beschuldigde II:

1. in het algemeen blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid door aan de politie te Amsterdam een brief te richten luidende:

„..... An die Polizei, Nieuwe Doelenstraat Kamarad, gestern Nachmittag ¼ vor 5 Uhr, war ich bei der Firma Bonrøterie und fragte nach Damerstrümpfen, man sagte mir nur in der Preislage van fl. 4—75 ich lehnte ab, da mir zu teuer. Zu gleicher Zeit stand ich mit einer Jüdin an der Kasse, die hatte ein paar Strümpfe zu fl. 1.85 bekommen, und sah ich persönlich, dass sie den Preis bezahlte. Ich zog er vor, der Verkäuferin davon weiter nicht zu fragen und Ihnen die Sache zu melden. Weshalb werden dort noch Juden bezoruzt? Heil Hitler.

Bilderdijkkade 17 A III, w.g. Frau M. v. Buschbach”.....

hebbende zij door deze handeling tevens getracht voordeel te trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand;

2. openlijk blijk heeft gegeven van ingegenomenheid met de vijand door aan een zekere mevrouw Meijnders—Hagen, die van een gepleegde inbraak bij de firma Brummelkamp te Amsterdam had gezegd: „dat hebben de moffen gedaan” toe te voegen „Ik bel de Euterpestraat op, ik laat de Weermacht niet beledigen, ik zal je naar Vught laten brengen” of woorden van soortgelijke strekking;

door welke handelingen zij gezamenlijk en ieder voor zich geacht moeten worden in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal, de telastegelegde feiten bewezen verklarende aan beide beschuldigten de volgende maatregel heeft opgelegd:

aan beschuldigde I. Internering;

aan beschuldigde II. Internering;

O. dat beschuldigten zich inderdaad zeer laakbaar gedragen hebben en deswege een strenge correctie gewettigd is;

O. dat een internering zonder geadviseerde tijdsduur een internering van tien jaar betekent;

O. dat een dergelijke internering te zwaar geacht moet worden vooral daar van daadwerkelijk verraad of blootstelling aan vrijheidsberoving niet gebleken is;

O. dat het Tribunaal uitwijzing wenselijk achtende overwogen heeft dat het niet bevoegd is om beschuldigten in internering te houden, totdat zij kunnen worden uitgewezen en dat daarom een internering moet worden opgelegd zonder dat daarbij een advies gegeven wordt omtrent de tijdsduur daarvan;

O. dat bij de oplegging der maatregelen het Tribunaal zich niet heeft laten leiden door het bepaalde in art. 63 van het Tribunaalbesluit, doch mede in zijn overweging heeft betrokken de vraag omtrent de wenselijkheid van het verblijf hier te lande van dergelijke vreemdelingen als de beschuldigten zijn, en derhalve ook de vraag welke gedragslijn de overheid te hunnen aanzien heeft te volgen;

O. dat het Tribunaal zich aldus op een terrein heeft begeven hetwelk buiten de competentie der Tribunalen gerekend moet worden;

O. dat het dus wenselijk is dat het Tribunaal in nieuwe samenstelling deze zaak nogmaals bezie;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd.

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 597.

HOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 14 Augustus 1947. (Mr. Verdam).

Flat-executie geweigerd, omdat aanneemelijk is gemaakt, dat in het dictum van de uitspraak, na het wijzen daarvan, een verandering is aangebracht.

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Haarlem, 5e Kamer, van 19 Febr. 1947, in de zaak tegen Wiebe Scheepstra;

O. dat aan beschuldigde werd te laste gelegd: dat hij als Nederlander en op 20 Sept. 1944 de leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, althans desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers, doordat hij:

1. gedurende de vijandelijkheden in en tijdens de vijandelijke bezetting van het rijk in Europa als lid aangesloten gebleven is bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, na tevoren daartoe als lid te zijn toegetreden, althans zich in of omstreeks Augustus 1940, althans tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa als lid aangesloten heeft bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en daarna daarbij als lid aangesloten gebleven is;

2. van September 1941 tot September 1943, althans tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, voor de onder 1 genoemde Nationaal Socialistische Beweging werkzaam is geweest als blok-leider;

3. de propaganda der onder 1 genoemde Beweging bevordert heeft door tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. te colporteren met en de colportage te bevorderen van het nationaal-socialistische periodieke tijdschrift Volk en Vaderland;

b. propaganda-biljetten van en voor de onder 1 genoemde Beweging op van de openbare weg zichtbare wijze aan de ramen van het door hem te Bloemendaal bewoonde huis te bevestigen en bevestigd te houden;

c. propaganda-films en propagandalezingen van en voor de onder 1 genoemde Beweging door kaartverkoop te bevorderen;

4. voordeel getrokken heeft of getracht heeft te trekken uit de door de bezetting geschapen feitelijke toestand door:

a. in 1942, althans tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, de te Haarlem aan de Caninefatenstraat nrs. 30 en 42 gelegen huizen, welke eigendom waren van een Jood en welke door of vanwege de bezetter in beheer genomen waren, te kopen en in eigendom te ontvangen van de Niederländische Grundstückverwaltung of een door deze aangestelde gemachtigde;

b. de onder a bedoelde huizen enige tijd na aankoop, maar tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, aan een derde te verkopen en in eigendom te leveren tegen een prijs van f 500 althans een bedrag aan geld, hoger was, dan zijn, beschuldigde's aankoopprijs dier percelen;

c. van Juni 1943 tot September 1944, althans tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, als Boekhouder tegen salaris werkzaam te zijn geweest in dienst

van een zgn. Wehrmachtsaannemer;

d. tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa een bestuursraad in de provincie Noord-Holland trachten te bevoegen tegenstanders van het nationaal socialisme uit hun functie van ambtenaar te ontslaan of te doen ontslaan, van welke functies hij, beschuldigde er daarna één wilde bezetten;

5. hulp en steun te verlenen of trachten te verlenen aan de vijand, diens handlangers of medewerkers door tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

a. zich beschikbaar stellen voor en te solliciteren naar functies als Verwalter van door of vanwege de vijand te laste van Nederlanders inbeslaggenomen bedrijven en als burgemeester;

b. geldelijk bij te dragen tot het Strijdfonds van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en tot Frontzorg, beide zijnde nationaal-socialistische organisaties of instellingen;

c. een lijst samen te stellen van zoons van tegenstanders van het nationaal-socialisme, welke zoons in aanmerking zouden moeten komen voor tewerkstelling in Duitsland en welke lijst, hij, beschuldigde, deswege aan een ander deed toekomen;

d. Februari 1943, althans tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, aan Max Werner Neumann, toen groeps-leider der Nat.-Soc. Beweging te Bloemendaal, schriftelijk bericht heeft, welk bericht bedoelde Neumann ook bereikt heeft, dat de mogelijkheid bestond, dat een anti-nationaal-socialist zekere v. Buren te Bloemendaal schietwapens in zijn bezit had, terwijl hij, beschuldigde wist of had kunnen en moeten weten, dat de vijand zeer ernstige maatregelen trof tegen hen, die zonder zijn toestemming schietwapens in hun bezit hadden en terwijl hij, beschuldigde, wist of had kunnen weten, dat zijn bedoeld bericht aan Neumann voornoemd tengevolge had kunnen hebben, dat gevolg werd gegeven aan de daarin door hem geuite suggestie tot het instellen van een onderzoek naar schietwapens bij bedoelde van Buren;

O. dat het Tribunaal het telastegelegde bewezen heeft verklaard, behoudens het onder 5 vermelde en de beschuldigde deswege de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, met advies deze te beperken tot de duur van 2 jaar en 9 maanden;

2. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde over een bedrag van f 5000;

3. ontzetting van het recht om te kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Heft op het beheer over het vermogen van beschuldigde met ingang van de 30e dag, nadat op deze uitspraak het fiat-executie zal zijn verleend.

O. dat aan beschuldigde een internering werd opgelegd van 2 jaar en 9 maanden,

het echter door een schrijven van de raadsman van beschuldigde wordt aannemelijk gemaakt, dat een oorspronkelijk dictum van de uitspraak, waarbij dezelfde internering werd opgelegd, echter met aftrek van voorinternering sedert 20 Aug. 1945, naderhand is gewijzigd in de bovengenoemde internering zonder aftrek van voorinternering;

O. dat het niet geoorloofd is in een eens gegeven uitspraak wijzigingen te brengen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 598.

HOGHE AUTORITEIT 'S-HERTOGEN-BOSCH, 12 Augustus 1947. (Mr. Vliegert-hart).

Het Tribunaal maakte in een afzonderlijke procedure gebruik van reeds bekende en ondergeschikte punten van een andere tegen beschuldigde bij ditzelfde Tribunaal aanhangige zaak.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Roermond, 3e Kamer, d.d. 4 Juli 1947, in de zaak tegen Johan Hendrik Giesendorf, koopman, wonende te Venlo;

dat aan beschuldigde, gedagvaard terzake, dat hij, Nederlander zijnde, en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

te Venlo geolporteerd heeft met het Nationaal Socialistische blad „Volk en Vaderland”, openlijk het uniform der N.S.B. en het vijfjaren insigne der N.S.B. heeft gedragen, leden heeft aangeworven voor de N.S.B. en in 1941 de belofte van trouw aan de Leider der N.S.B. heeft afgelegd,

de volgende maatregel is opgelegd:

internering, met advies deze te beperken tot drie maanden, ingaande op de dag, waarop de internering van een jaar en negen maanden, beschuldigde opgelegd bij uitspraak der 3e Kamer van het Tribunaal, d.d. 4-7-'47, zal zijn geëindigd, derhalve ingaande 22 Sept. 1947 en eindigende 22 Dec. 1947; na behandeling van de zaak op de openbare terechtzitting van 20 Juni 1947;

O. dat aan beschuldigde, reeds eerder gedagvaard terzake, dat hij, Nederlander zijnde, en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. lid is gebleven der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, daarin de functies heeft bekleed van Kring-

materiaalbeheerder en later van onderkringleider;

2. aangesloten is geweest bij het Agrarisch front en het Economisch front;

3. donateur is geweest van de Germaansche S.S.;

4. omstreeks Juni 1944 door ondertekening van een verklaring dienst genomen heeft bij de Landwacht Nederland;

5. omstreeks Januari 1943 een, aan den Jood Wiener in eigendom toebehorende woning gelegen aan den Grootte Kerkstraat No. 20 te Venlo heeft gekocht van de A.M.B.O. te Maastricht, terwijl hij wist dat van deze woning Wiener de eigenaar was;

6. vriendschappelijk omging met de Gestapo-agenten Vehres en Kalikowski,

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

op 12 Dec. 1946 de volgende maatregelen zijn opgelegd:

1e. internering, met advies deze te beperken tot een jaar en negen maanden de voorinternering daaronder begrepen, zodat deze wordt geacht te zijn ingegaan 22 Dec. 1945 en te eindigen 22 Sept. 1947;

2e. ontzetting uit het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijke voorschriften uitgeschreven verkiezingen:

3e. verbeurdverklaring van zijn vermogen, zich uitstreckende over al zijn Rijksmark-Vorderingen bij Nederlandsche en Duitse bankinstellingen, de Zesduizend zeshonderd en veertig gulden (f 6640) aan oude bankbiljetten op het grenskantoor Vaals gedeponceerd, en tweeduizend gulden (f 2000);

O. dat aan beschuldigde, na weigering van het fiat-executie wegens onvoldoende bewijs ten aanzien van het 6e punt der bovengenoemde telastelegging, bij tweede behandeling op 20 Juni 1947 wederom maatregelen zijn opgelegd;

O. dat de telastelegging ter zake waarvan beschuldigde zich op 20 Juni 1947 in eerste instantie moest verantwoorden bevat gedragingen, nader omschreven in hetzelfde proces-verbaal d.d. 16 Jan. 1945, bedoeld 1946, van den agent van politie Leonardus Oostdam, dat als processtuk gediend heeft in de uitspraak van de zaak van beschuldigde op 12 Dec. 1946 en na tweede behandeling op 4 Juli 1947;

O. dat van de in de tweede zaak telaste gelegde feiten het Tribunaal dus reeds had kennis genomen bij de behandeling van de eerste zaak, hetgeen ten overvloede nog wordt gedemonstreerd door in de uitspraak na tweede behandeling van de eerste zaak, eveneens op 4 Juli 1947, in processtuk 2 met name te noemen in de verklaring van beschuldigde: „Na mijn vrijlating ben ik openlijk als lid der N.S.B. naar voren gekomen. Ik heb verschillende malen met Volk en Vaderland gecolporteed”;

O. dat het Tribunaal bij de eerste behandeling van de eerste zaak blijkbaar geen

reden heeft gevonden alsnog te laste te leggen hetgeen thans gediend heeft als stof voor een afzonderlijke procedure;

O. dat het achterwege laten van bedoelde punten van beschuldiging in de te laste legging van de eerste zaak niet behoefte te bevremden daar het Tribunaal bij de behandeling van die eerste zaak zoowel in eerste als in tweede instantie uitdrukkelijk heeft overwogen, dat beschuldigde een der hoofdfiguren is geweest van de N.S.B. te Venlo, zoodat gevoeglijk kan worden aangenomen, dat dit zijn van hoofdfiguur omvat de gedragingen zooals thans geformuleerd in de dagvaarding van de tweede zaak;

O. dat het op deze wijze alsnog gebruik maken van reeds bekende en ondergeschikte punten van de hoofdzaak en naast die hoofdzaak, met als resultaat een afzonderlijke maatregel van interneering, naast de interneering voor de hoofdzaak, overbodig en ongewenscht moet worden geacht en het aanzien van de Bijzondere Rechtspleging kan schaden;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 599.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM (2e Kamer), 11 Juli 1946.
(Mr. Banning, v. Schaik, v. d. Booyard).

Hulp- en steunverlening aan de vijand door als directeur van een kapokfabriek zwemvesten te doen vervaardigen ten behoeve van de Duitse weermacht. Verweer, dat zwemvesten reddingsmiddelen en geen oorlogsmateriaal vormen. Het was geoorloofd om in gevaar van verdrinken verkerende Duitse zeelieden ter redding. Het is echter geheel iets anders Duitse zeelieden, die opereren tegen Nederland en zijn bondgenoten, van te voren van reddingsmiddelen te voorzien en daardoor hun zelfvertrouwen en stoutmoedigheid te versterken. Bij beoordeling van de gedraging moet rekening worden gehouden met het feit, dat deze in de zomer van 1940 plaats vond. De beschuldigde schuldig verklaart aan hulp- en steunverlening aan de vijand. De beschuldiging vervallen verklaard, omdat beschuldigde niet geacht kan worden door de hulp- en steunverlening desbewust te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1ste lid, alinea 2.)

Tribunaal Arnhem tegen Frans Joseph Konert, directeur Kapokfabriek, wonende te Nijmegen, beschuldigde is ter zitting van 27 Juni 1946 verschenen bijgestaan door zijn raadsman Mr. J. H. Arnold.

O. dat den beschuldigde bij dagvaarding is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander, oud 62 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa,

hulp en steun heeft verleend aan den vijand door als directeur van de Kapokfabrieken Textile & Filature S.A. zwemvesten te doen vervaardigen ten behoeve van de Deutsche Wehrmacht op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Gezien de processtukken;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 27 Juni 1946 heeft verklaard:

Ik handhaaf de verklaring die ik in het vooronderzoek heb afgelegd. Ik ben ongeveer 6 weken in bewaring geweest.

O. dat de beschuldigde dd. 21 Mei 1946 in het vooronderzoek gehoord heeft verklaard:

Op 2 Juli 1940 is er een circulaire uitgegaan van het Rijksbureau voor Textiel waarin streng verboden werd de goede soorten kapok te verkoopen, af te leveren of tot andere doeleinden aan te wenden; vervolgens is een telegram gekomen waarbij alle kapokfabrikanten verzocht werden een vergadering bij te wonen in het café restaurant Royal te Arnhem. In mijn kwaliteit van directeur van Textile en Filature heb ik aan deze vergadering deelgenomen. Op deze vergadering waren aanwezig de directeur van het Rijksbureau voor Textiel en het Hoofd van de Sectie Kapok voor dit Bureau; daar werd de bovengenoemde circulaire besproken en werd medegedeeld, dat de in Holland aanwezige goede kapok gebruikt moest worden om zwemvesten voor de Deutsche Marine te vervaardigen en voor geen andere doeleinden gebruikt mocht worden, daarna hebben alle aanwezige kapokfabrikanten besloten om zwemvesten te vervaardigen aangezien anders de kapok naar Duitschland zou gaan om in de Duitse industrie voor dit doel verwerkt te worden. Dan zouden de fabrieken hier wegens gebrek aan materiaal gesloten moeten worden. Er is dwang uitgeoefend in dien zin, dat slechts de fabriekanten die zwemvesten vervaardigden de andere minder goede kapok zouden krijgen voor het vervaardigen van matrassen. Deze matrassen waren bestemd voor het binnenland. Wat betreft het vervaardigen van matrassen voor de Wehrmacht, hiervoor is door B. en W. van de gemeente Nijmegen kapok gevorderd van mij ten behoeve van de matrassenfabriek Jan Doek te Nijmegen. Ik had geweigerd deze kapok aan bovengenoemde Doek te leveren. Textile en Filature heeft geen matrassen vervaardigd voor de Wehrmacht. Er zijn door Textile en Filature 26300 zwemvesten vervaardigd tegen de prijs van f 5 per stuk; de winstmarge kan ik U niet mededeelen, wel kan ik U zeggen dat elk zwemvest aan materiaal en arbeidsloon kwam te staan op 4 gulden. Van de gulden die overbleef moesten de algemeene fabriekskosten af, zoodat het percentage der winst in ieder geval minder dan 20 bedroeg.

Ik kan U nog mededeelen, dat op de vergadering van de fabrikanten er geen bezwaar bestond om de zwemvesten te vervaardigen aangezien men van oordeel was, dat het hier geen oorlogsmateriaal betrof. Van invloed is bij mij geweest de verklaring van generaal Winkelman en het standpunt van de Oranjeszender in het begin van den Oorlog, waarin niet werd aangespoord tot sabotage en tegenwerking van den bezetter maar tot samenwerking. De laatste zwemvesten zijn afgeleverd in de eerste week van September 1940. De rest van den oorlog heeft Textile en Filature alleen maar matrassen gemaakt voor binnenlands gebruik en wel in zeer beperkte mate door het gebrek aan materiaal.

Post alia;

O. dat door den raadsman van den beschuldigde is aangevoerd dat het vervaardigen van zwemvesten ten behoeve van de Deutsche Wehrmacht geen hulp en steun beteekende aan den vijand daar deze zwemvesten niet bijdroegen tot de oorlogvoering van den vijand maar slechts bestemd waren voor het redden van drenkelingen zijnde een volkomen geoorloofd doel.

O. dat zwemvesten een onderdeel vormen van de uitrusting van de Deutsche Kriegsmarine bij haar operaties tegen Nederlandsche bondgenooten en tegen de Nederlandsche Marine zelve;

O. ook dat ondanks het feit dat de Duitse duikbootbemanningen de bemanningen van Nederlandsche en geallieerde getorpedeerde schepen rustig lieten verdrinken en Duitse vliegtuigen zelfs het vuur openen op drenkelingen, het voor Nederlanders volkomen geoorloofd en zelfs plicht was om in gevaar van verdrinken verkeerende Duitse marinemensen te redden, zoodat de bemanning van onze reddingsboten dan ook herhaaldelijk hebben gedaan;

O. dat het echter iets geheel anders is wanneer men Duitse marinemensen die opereeren tegen Nederland en zijn bondgenooten van te voren voorzien van reddingsmiddelen, en hen daardoor in staat stelt hun operaties met grooter zelfvertrouwen en grooter stoutmoedigheid uit te voeren wetende dat ze in het uiterste geval nog over reddingsmiddelen beschikken die hen een kans geven het leven te redden;

O. dat een dergelijk handelen oplevert een hulp verleenen aan den vijand bij zijn oorlogvoeren dient derhalve het gevoerde verweer te worden verworpen;

O. dat in de voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele redengende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor bewezen dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den

vijand en diens handlangers;

O. dat beschuldigde in Juli 1940 voor de keus stond zijn fabriek te laten sluiten of zwemvesten te vervaardigen ten behoeve van de Deutsche Kriegsmarine.

O. dat het ongetwijfeld de juiste opvatting ware geweest om te weigeren ten behoeve van den vijand te werken doch dat men bij de beoordeeling van beschuldigde's handelingen geen rekening mag houden met datgene wat na Juli 1940 in de bezettingsjaren is gebeurd maar uitsluitend rekening moet houden met de omstandigheden zooals die waren in den zomer van 1940.

O. dat in den zomer van 1940 de opvatting dat men verplicht was te weigeren met den vijand samen te werken, maar hem integendeel zooveel mogelijk moest tegenwerken, met opoffering van eigen belangen, nog geenszins algemeen was;

O. dat zelfs de regering in Londen in dezen tijd haar standpunt ten deze niet duidelijk had bepaald en dat uit haar voorschriften en aanwijzingen via de radio zelfs af te leiden viel dat zij het van meer belang achtte voor het Nederlandsche volk dat de Nederlandsche industrie zooveel mogelijk intact bleef dan dat alle samenwerking met den vijand werd geweigerd, welke weigering onherroepelijk moest leiden tot de sluiting der Nederlandsche bedrijven of hun overname door de Duitschers;

O. dat beschuldigde toen hij het vervaardigen van zwemvesten verkoos boven de sluiting van zijn bedrijf gezien het tijdstip waarop en de omstandigheden waaronder zulks geschiedde te goeder trouw mocht aannemen dat hij niet alleen zijn eigen belangen maar ook die van het Nederlandsche volk zoodoende het best diende;

Gezien de betrekkelijke Wetsartikelen; Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hulp en steun verleening aan den vijand;

Verklaart de beschuldiging vervallen omdat beschuldigde niet geacht kan worden door deze hulp en steunverleening desbewust te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Gelast de opheffing van het over het vermogen van beschuldigde ingestelde beheer 30 dagen na deze uitspraak.

No. 600.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT DORDRECHT (3e Kamer), 17 Oct. 1946. (Mr. Neuman, Vugts en Phielix).

Het vrijwillig verrichten van werkzaamheden bij de Deutsche Handels A.G. (handel in kramereïën) en het optreden als bemiddelaar bij de Landwirtschaftliche Zentralstelle (een coöperatieve boerenhandelsmaatschappij) in Polen. Deze gedragingen leveren niet op hulpverlening aan de vijand of diens handlangers of medewerkers, maar het openlijk doen blijken van ingenomenheid met de vijand. Het benadelen

van het Nederlands belang door het openlijk doen blijken van ingenomenheid met de vijand moet naar de mening van het Tribunaal hierin gezocht worden, dat het een wezenlijk Nederlands belang was, dat ledere Nederlander tegenover de vijand een waardige houding aannam en zich te onthouden had van elk niet noodzakelijk contact met de vijand.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1ste lid, alinea 2.)

Tribunaal Dordrecht tegen Hendrik Blankers, koopman, wonende te 's-Gravenhage, bijgestaan door zijn gekozen raadsman Mr. E. J. E. G. Vonkenberg te Gorinchem.

Beschuldigd terzake: dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand en hulp heeft verleend aan den vijand of diens handlangers of medewerkers, doordat hij

a. van omstreeks Augustus 1940 tot omstreeks April 1942 zich vrijwillig en aanvankelijk zonder vergoeding als tolk beschikbaar stelde voor de Ortskommandantur te Gorinchem;

b. daarna gedurende ongeveer 10 maanden vrijwillig werkzaam was bij de Deutsche Handels A.G. in Den Haag;

c. daarna van Juli 1943 tot September 1944 als bemiddelaar in Polen is werkzaam geweest, in dienst van de Landwirtschaftliche Zentralstelle;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, althans desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

Gehoord den beschuldigde;

O. dat beschuldigde ter openbare zitting van het Tribunaal op 3 October 1946 zakelijk het volgende verklaarde:

„Bij het uitbreken van den oorlog in Mei 1940 was ik agent van de Maatschappij „Korenschoor” te Utrecht. Deze moest haar werkzaamheden direct stopzetten met gevolg, dat ik op wachtgeld kwam te staan. Op zekeren dag vroeg de Commissaris van Politie aan mijn dochter of zij iemand wist, die als tolk tusschen den Ortskommandant en de Nederlandsche burgers kon optreden. Ik heb mij toen hiervoor vrijwillig beschikbaar gesteld in de meening, dat ik hiermede een wezenlijk belang diende van de Nederlandsche burgerij en omdat anders wellicht een N.S.B.-er die plaats zou innemen. Ik had vrijen toegang tot het kantoor van den Ortskommandant. Wanneer iets van belang was, meldde ik dit direct aan den burgemeester. Dit heeft geduurd tot April 1942. Toen vertrouwde men mij niet meer en wees men mij een kamer in het gemeentehuis toe. Wanneer de Duitschers mij noodig hadden, zouden ze mij

wel roepen. Daar ik toen niet meer vruchtbaar kon werken in het belang der gemeente, heb ik mijn ontslag genomen. Vanaf Augustus 1941 heeft de gemeente Gorinchem mij een maandelijksche tegemoetkoming uitgekeerd van f 100. Omdat ik broedeloos was en toch een inkomen verdienen moest voor mijn gezin, ben ik als employé in dienst gekomen bij de Deutsche Handels A.G. te Den Haag. Dit was een Deutsche zaak, die in Nederland een filiaal wilde vestigen. De artikelen, waarin deze firma handel dreef hadden geen enkel oorlogsbelang, het waren n.l. allerlei kramerijen als dominosteenen, dobbelsteen en e.d. Ook andere Nederlanders waren bij deze zaak werkzaam. Deze betrekking bleek mij evenwel niet houdbaar. Ik ben toen naar Polen gegaan, na eerst informaties te hebben ingewonnen en heb daar een functie aanvaard bij de Landwirtschaftliche Zentralstelle, een coöperatieve Boerenhandels maatschappij. Deze coöperatie deed dienst als buffer tusschen de Poolse boerenbevolking en de Deutsche instanties. Ik heb hier uitsluitend in het belang van de Poolse bevolking gewerkt en had alleen met Polen vriendschappelijk contact. Mijn gezindheid was steeds anti-nationaal-socialistisch en ik ben steeds anti-revolutionair geweest. Wanneer beweerd wordt, dat ik pro-Duitsch was, dan is dit in zoverre juist, dat ik steeds een vriend ben geweest van het Deutsche volk van voor 1914. Mijn vrouw is n.l. een Deutsche. Mijn Deutsche familieleden waren evenwel allen tegen het nazi-regime gekant. Ik bezit geen cent vermogen. Ik ben onder huwelijksch voorwaarden gehuwd, doch het vermogen van mijn vrouw omvatte alleen haar uitzet";

Post alia:

O. dat door den raadsman van beschuldigde het verweer is gevoerd:

dat beschuldigde als tolk bij den Ortskommandant te Gorinchem zeer belangrijk werk heeft verricht ten bate van de Nederlandsche burgerij en dat hij hier dus niet gehandeld heeft in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

dat de omstandigheid, dat de Deutsche Handels A.G., waarbij beschuldigde eenigen tijd werkzaam was, handel dreef in artikelen, welke in geenerlei verband stonden met de oorlogsvoering, met zich medebrengt, dat deze gedraging van beschuldigde niet aangemerkt kan worden als een hulp- of steunverleening aan den vijand;

dat de werkzaamheden van beschuldigde in Polen niets te maken hadden met enig Nederlandsch belang, terwijl beschuldigde bovendien zich bij deze werkzaamheden heeft laten leiden door het belang van de Poolse bevolking;

dat daarom de geheele telastelegging vervallen dient te worden verklaard;

O. dat het Tribunaal het betoog van den raadsman van beschuldigde in zoverre deelt, dat het op grond van de processtukken van oordeel is, dat beschuldigde in zijn hoedanigheid van tolk bij de Ortskommandantur niet gehandeld heeft in strijd met

het Nederlandsche belang, doch in deze positie, waarvan de noodzaak door het Tribunaal niet kan worden ontkend, een wezenlijk belang van de Nederlandsche burgerij heeft gediend;

dat het Tribunaal de in de dagvaarding sub b en c genoemde gedragingen niet wil aanmerken als een hulp- en steunverleening aan den vijand, waarin desbewust gehandeld is in strijd met het Nederlandsche belang, aangezien het met den raadsman van beschuldigde van oordeel is, dat in beide gevallen moeilijk gesproken kan worden van een directe benadeeling van dit belang, doch deze gedragingen aanmerkt als het openlijk doen blijken van ingenomenheid met den vijand;

dat het benadeelen van het Nederlandsche belang door het openlijk doen blijken van ingenomenheid met den vijand naar de meening van het Tribunaal hierin gezocht moet worden, dat het een wezenlijk Nederlandsch belang was, dat iedere Nederlander tegenover den vijand een waardige houding aannam en zich te onthouden had van elk niet noodzakelijk contact met den vijand;

dat het Tribunaal van oordeel is, dat beschuldigde deze houding bij de in de dagvaarding sub b en c genoemde handelingen, te zeer uit het oog heeft verloren en had moeten begrijpen, dat het dienstnemen bij een Deutsche zaak en bij een in Polen met medewerking van de Duitschers in het leven geroepen instantie, die ook vijandelijke belangen diende, een voor een Nederlander onwaardige gedraging was;

dat het Tribunaal tenslotte niet als excuus kon aanvaarden de financiële omstandigheden, waarin het gezin van beschuldigde verkeerde, maar dat dit hoogstens als een verzachtende omstandigheid kan worden aangemerkt;

O. daarom, dat door de sub a tot en met j genoemde bewijsstukken, aangevuld met de verklaringen van beschuldigde ter openbare zitting, voorzover deze een bekentenis inhouden, bewezen wordt, dat beschuldigde zich gedragen heeft op de wijze als hem bij het bevel tot dagvaarding sub b en c is telastegelegd, hetgeen oplevert het Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa openlijk hebben doen blijken van ingenomenheid met den vijand, op grond van welk handelen beschuldigde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal bij de oplegging van eenigen bijzonderen maatregel in aanmerking neemt, dat beschuldigde in geen enkel opzicht nationaal-socialist is geweest, doch dat hem alleen verweten kan worden, dat uit bepaalde gedragingen gebleken is, dat hij te zeer Duitsch geïntereerd was;

dat dit laatste eenigszins verklaard kan worden uit het feit, dat beschuldigde Deutsche familierelaties heeft;

O. daarom, dat het Tribunaal in verband

met het hiervoor bewezenverklaarde en geliet op den ernst der gedragingen, den persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde een veroordeeling van beschuldigde tot de internering, welke door hem reeds is ondergaan, gewettig acht;

O. dat beschuldigde van 8 Mei 1945 tot 19 Juni 1945 in bewaring c.q. internering is gehouden;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoor bewezen is verklaard;

Legt hem deswege den navolgenden bijzonderen maatregel op:

Internering met advies aan de daartoe bevoegde autoriteit deze te bepalen op de periode 8 Mei 1945 tot 19 Juni 1945, zijnde de tijd, door beschuldigde reeds in bewaring c.q. internering doorgebracht.

Fiat-executie verleend, onder opmerking, dat verzuimd is de beschuldiging voor wat betreft het sub a telaste gelegde en niet bewezen verklaarde vervallen te verklaren.

No. 601.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
14 Augustus 1947. (Mr. van Berckel).

Een internering voor de duur van één dag — te ondergaan meer dan twee jaar na het beëindigen van de oorlog — kan niet geacht worden te beantwoorden aan het met de maatregel van internering door de wet beoogde doel.

(Tribunaalbesluit art. 2.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Gravenhage, 2e Kamer, van 14 Juli 1947, in de zaak tegen Johannes Baptist Antonius Kater;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd het als chauffeur en als controleur van auto's werkzaam zijn bij de Duitsers en bij voor de Duitsers werkende firma's en het dienst doen bij de Nachschub W.B.N. en/of Duitse weermacht;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat beschuldigde zich heeft gedragen zoals hem is telaste gelegd en hem deswege heeft opgelegd internering, met advies deze te beperken tot één dag en ontzetting van de beide kiesrechten;

O. dat Wij Ons kunnen verenigen met laatstgenoemde maatregel, zodat het fiat-executie ten aanzien van dit gedeelte der uitspraak kan worden verleend;

O. evenwel, dat Wij een interneringstijd van één dag, te ondergaan meer dan twee jaren na het eindigen van de oorlog, niet achten te beantwoorden aan het met de maatregel van internering door de wet beoogde doel en bovendien van oordeel zijn, dat een internering van één dag niet in de juiste verhouding staat tot de ernst van

de aan beschuldigde telaste gelegde en bewezen verklaarde gedragingen;

O. immers, dat deze gedragingen op zich zelf een internering voor geruimere tijd rechtvaardigen, doch dat beschuldigde heeft opgegeven, dat hij, uit financiële noodzaak werk voor de vijand verrichtend, daarbij sabotage heeft gepleegd en zijn dienst heeft verwaarloosd, welke bewering blijkens de processtukken niet ongegrond voorkomt;

O. dat beschuldigde dan ook terecht voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld, tegen welke beslissing hij echter verzet heeft aangetekend;

O. dat Wij in casu een voorwaardelijke internering — nu deze volgens de laatste wijziging van het Tribunaalbesluit mogelijk is gemaakt — van enige duur op haar plaats achten, teneinde beschuldigde in de gelegenheid te stellen zijn goede gezindheid te bewijzen;

O. dat Wij derhalve van oordeel zijn, dat er gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie op de opgelegde maatregel van internering te weigeren, teneinde het Tribunaal in een andere samenstelling zijn oordeel over deze maatregel te doen uitspreken;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregel van internering.

No. 602.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АРНHEM, 19 Aug.
1947. (Mr. Kronenberg).

Het lidmaatschap van de Germaanse S.S. omvat niet mede de bijzondere vorm van „begunstigend lidmaatschap”, aangezien bij de Germaanse S.S. beide vormen van lidmaatschap mogelijk waren.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1ste lid, alinea 3.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Zwolle, 2e Kamer, d.d. 25 April 1946, in de zaak tegen Engelbert Reede;

dat aan beschuldigde is telastegelegd dat hij, als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich in September 1940 als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. zich in Mei 1941 als lid heeft aangesloten bij het Nederlandse Arbeidsfront, een nationaal-socialistische instelling, bij welke instelling hij enige tijd de betaalde functie vervulde van Provinciaal leider van de gemeenschap Vreugde en Arbeid;

c. zich als lid heeft aangesloten bij de Germaanse SS en bij de Nederlandse Duitse Kultuurgemeenschap, beide aan de Nationaal Socialistische Beweging verwante organisaties;

d. zich in begin 1943 vrijwillig verbond bij de Nederlandse Arbeidsdienst, zijnde een nationaal-socialistische instelling, bij welke

instelling hij de betaalde functie van onderhopen vervulde;

e. openlijk heeft doen blijken van zijn ingenomenheid met de vijand, door zijn beide kinderen naar de zogenaamde „Deutsche Schule” te zenden;

f. hulp of steun heeft verleend, althans getracht heeft te verlenen, aan de medewerkers van de vijand, door als functionaris bij de Nederlandse Arbeidsdienst, bij de gemeentelijke politie te Zwolle mondeling of schriftelijk de namen op te geven van jonge mannen, die zich niet hadden gemeld voor de verplichte Nederlandse Arbeidsdienst, met verzoek deze te arresteren, welke opdrachten uitsluitend door het correcte optreden van de politie niet ten uitvoer werden gelegd;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat aan beschuldigde te dier zake, voorzover het telastegelegde bewezen is verklaard, zijn opgelegd de navolgende maatregelen:

1. ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

2. internering met advies deze te beperken tot de tijd van zes jaren en deze — met inachtneming van de tijd door beschuldigde reeds in bewaring doorgebracht — te doen eindigen op 14 April 1951.

Beveelt de opheffing van het beheer over het vermogen van beschuldigde uiterlijk twee maanden na het verlenen van het fiat-executie op deze uitspraak.

Gezien het door beschuldigde bij Ons ingediend bezwaarschrift:

O. dat hoewel slechts als bewezen is aan te nemen, dat beschuldigde begunstigend lid van de Germaanse S.S. is geweest, het Tribunaal niettemin punt c der beschuldiging bewezen heeft verklaard op grond, dat het lidmaatschap mede omvat de bijzondere vorm van „begunstigend lidmaatschap”, echter ten onrechte, nu bij de Germaanse S.S. naast het gewone lidmaatschap het begunstigend lidmaatschap mogelijk was gesteld, waardoor tussen deze twee vormen de facto verschil bestond;

O. dat voorts, aan de hand van een Ons door beschuldigde toegezonden verklaring van J. C. Nachenius, gewezen vormings-leider der Germaanse S.S. betwijfeld mag worden of de door het Tribunaal geïnsinueerde stelling, dat beschuldigde voor het begunstigende lidmaatschap der Germaanse S.S. een opname-formulier met een inhoud als in de uitspraak weergegeven, ingevuld en ondertekend moet hebben, wel gefundeerd is te achten, en deze stelling zonder nader onderzoek zeker niet kan worden aanvaard;

O. dat de bewezenverklaring der beschuldiging onder punt f niet behoorlijk met redenen is omkleed, immers de gebezigde bewijsmiddelen de gevolgtrekking, dat beschuldigde de namen van jonge mannen die zich niet hadden gemeld voor de ver-

plichte N.A.D., aan de politie heeft opgegeven, met verzoek deze te arresteren, niet toelaat, nu de van dit voorval door de beschuldigde gegeven voorstelling van zaken niet zonder meer terzijde kan worden gesteld, daargelaten, dat ook deze voorstelling aantoont, dat beschuldigde een verwerpelijke rol speelde;

O. tenslotte, dat de geadviseerde duur der internering Ons, hoe laakbaar beschuldiges misdragingen ook zijn geweest, te lang voorkomt i.v.m. al hetgeen omtrent beschuldigde uit de processtukken blijkt;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan voor weigering van het fiat-executie op de gegeven uitspraak.

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 603.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
AMSTERDAM (6e Kamer), 6 Juni 1947.
(Mr. van Ginhoven, Ir. v. d. Steur,
Böhm).

Het vertolken voor de Rijksradio-omroep „De Nederlandse Omroep” in het politieke cabaret van Paulus de Ruijter van de rol van „Keuvel” in het duo „Keuvel en Klessebes”, wetende, dat de vertolking per radio werd uitgezonden.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1e lid, al. 3).

Tribunaal te Amsterdam tegen Louis Martin Charles van Dommelen, toneelspeeler, wonende te Amsterdam, thans gedetineerd te Laren.

Beschuldigd van:

dat hij als Nederlander tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. a. als lid is aangesloten gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. de propaganda van de N.S.B. heeft bevorderd door het openlijk dragen van het N.S.B.-insigne, het uitsteken van de N.S.B.-vlag en het ophangen van N.S.B.-affiches voor een of meer ramen van zijn woning;

2. van omstreeks Januari 1943 tot omstreeks October 1943 voor de Rijksradio-Omroep „De Nederlandse Omroep” in het Politieke Cabaret van Paulus de Ruijter de rol van „Keuvel” in het duo „Keuvel en Klessebes” heeft vertolkt, zulks terwijl naar hij wist die vertolking per radio werd uitgezonden, hebbende hij in de navolgende gedeelten van voordrachten uitgesproken de telkens achter de naam „Keuvel” vermelde woorden, althans woorden van gelijke strekking:

op 30 Mei 1943:

Klessebes: Zeg, meneer Keuvel, zijn wij anti?

Keuvel: Wat zegt U?

Kl.: Zijn wij anti?

Ke.: Ja, wij zijn anti!
 Kl.: Zeg, wat zijn eigenlijk anti's?
 Ke.: Nou, zoveel als de oude tijd, juffrouw. De conservatieven zo gezegd. Wij zijn tegen alles wat nieuw is. Anti is een afkorting van antiek!

Kl.: Dus zijn wij eigenlijk antiquiteiten!
 Ke.: Ja, precies, maar U ziet er jong uit, hoor!

Kl.: Nou, ja, politieke antiquiteiten!
 Ke.: Maar anti betekent ook: altijd-nog-tierig!

Kl.: Nou, ik vind het niks leuk. Als iemand mij uitscheldt voor anti, is hij nog niet gelukkig!

Ke.: Stil laten schelden, juffrouw. Het is zo 22 Juni, dan komt de invasie!

Kl.: Is dat al zeker, meneer Keuvel? Kijk, ik vind het zo gek, dat onze bondgenoten het zo vooruit zeggen!

Ke.: Ze zijn bang, dat ze ons niet thuis treffen en dat is natuurlijk niet gezellig!

Kl.: Hoe zo?
 Ke.: Om de thee en de cigarettten in ontvangst te nemen en al die schepen met lekker eten, die ze meebrengen!

Kl.: Ja, hoe zit dat nou, zijn die schepen met lekker eten al in Marokko en Tunis aangekomen?

Ke.: Nee, nog niet, juffrouw, voorlopig zijn de soldaten nog de gasten van de Marokkanen en de Tunesiërs en ... je gasten moet je natuurlijk onthalen!

Kl.: Ik wou, dat ze nou eens opschoten!
 Ke.: Dat doen ze, juffrouw, ze schieten al aardig op met het uitroeien van de burgers!

Kl.: Is dat nou nodig?
 Ke.: Allicht, juffrouw, de vorige keer bij Duinkerken waren ze veel gauwer weg geweest, als die vervelende burgers niet zo in de weg hadden gelopen!

Kl.: Zeg, meneer Keuvel, U vindt het misschien een rare vraag, maar als alles nou eens bleef zoals het is, zouden we dan weer volop te eten krijgen?

Ke.: Hoe bedoelt U, juffrouw?
 Kl.: Nou, als Engeland en Amerika naar huis gingen, dan was de oorlog uit!

Ke.: Dan had Duitsland gewonnen, juffrouw!

Kl.: Nou, maar dan hoefde er ook niemand meer te sneuvelen en dan konden de burgers, die nog leven, blijven leven. Daarom berichten we niet naar Londen, dat we liever vrede hebben met N.S.B.'ers, dan bevrijd worden als we toch al op het kerkhof liggen!

Ke.: Ja, ja-a-a-, hoor eens
 Kl.: Ja, maar Duitsland heeft nou eenmaal de leiding in Europa en is het nou werkelijk een mensenleven waard als Engeland de leiding krijgt!

Ke.: Ja, och!
 Kl.: Denkt U, dat meneer Gerbrandy het zoveel beter kan dan meneer Mussert? Wat heeft Gerbrandy eigenlijk gepresteerd? Maar waarom verlangen we dan eigenlijk nog om die hele lijdensweg nog eens door te maken tot een Engelse overwinning. Dan maar liever vandaag nog bevrijd en beter

onder de Duitsers, dan een familiegraf onder Engelse bescherming! Vindt U zelf niet!

Ke.: Nou, nou, juffrouw, U is U is U is ach, ga weg Satan!

op 13 Juni 1943:

Ke.: Een troost juffrouw, wij hebben de oorlog tenminste gewonnen!

Kl.: O ja, is het nou in orde?
 Ke.: Ja, zeker, juffrouw, de hele boel staat al kant en klaar, op papier, hoor! De grote straten in Amerika hebben de boel strategisch geregeld en de Israëlieten hebben het schema al klaar, wat er met de Duitsers gaat gebeuren. Het gaat alleen nog om een technische kleinigheid.

Kl.: O, ja, en wat is dat, meneer Keuvel?
 Ke.: Nou, ja niks bijzonders. De Duitsers moeten alleen nog even verslagen worden. Dat is alles!

Kl.: Nou, ja, dat komt vanzelf ook wel. Als onze rode broeders maar weer met hun offensief beginnen!

Ke.: Juffrouw, hè, hè, hè. Let toch op Uw woorden! Rode broeders! Het is uit, juffrouw! Die hebben niets meer met ons te maken, juffrouw! Wij moeten van nu af allemaal onze eigen regering steunen, niet de communisten!

Kl.: O, ja, wat schieten we daar mee op? Of moeten wij die regering steunen, die hier is?

Ke.: Ach nee, in Londen natuurlijk!
 Kl.: Maar wat hebben wij eraan een regering te steunen, die practisch toch niet regeren kan. Dat daar in Londen zit langzaam uit te sterven wegens gebrek aan belangstelling!

Ke.: Hoor eens, juffrouw, als de regering in Londen het straks niet kan, dan zal meneer Stalin heus wel zorgen, dat we een nieuwe regering bij de hand hebben!

Kl.: O, nou begrijp ik het. Stalin bemoeit zich niet meer met ons. Wij moeten onze regering steunen, maar die regering kan net zo goed uit Moskou komen als uit Londen!

Ke.: Goed begrepen, juffrouw Klessebes, goed begrepen!!!

op 25 Juli 1943:

Ke.: Morge, juffrouw Klessebes! wat een toestand in Amsterdam juffrouw!

Kl.: Ja, die bondgenoten van ons, daar kan ik niet meer bij! Die gaan mij te hoog!

Ke.: Ja, hoog is veilig, juffrouw!
 Kl.: Ja, voor het afweergeschut! Ze schijnen in Amerika Jiddische piloten te hebben, die zijn bang dat zij zich bezeeren!

Ke.: Ja, maar hoe kunnen zij toch altijd van zo'n grote hoogte helemaal van uit de stratosfeer precies een kerk onderscheiden om te bombarderen!

Kl.: Ja, maar een kerk heeft een toren, nietwaar? Weet U, dat er op het oogenblik een nieuwe verwensching bestaat?

Ke.: Neen, wat dan juffrouw?
 Kl.: Nou, vroeger zei iemand als hij erg kwaad was „stik”. Tegenwoordig zegt hij „Ga naar de Kerk!”

Kl.: Wat is er eigenlijk voor vrijheid in

Amerika?

Ke.: Als je geld hebt, ben je vrij om je uit te leven. Als je de politie wat toestopt ben je vrij om de wet te ontduiken en als je geen geld hebt, dan ben je vrij om van honger dood te gaan, maar je bent ook vrij om te blijven eten, mits je van de wind kunt leven!

Kl.: Maar je mag daar aan politiek doen wat je wilt!

Ke.: Ja, absoluut, juffrouw! Je hebt je vrijheid om te zijn, wat je wilt. Maar ben je nou toevallig fascist, of zo, dan nemen zij weer de vrijheid om je ergens op te sluiten. Zo heeft iedereen z'n vrijheid!

Kl.: Ja, niet dat ik kwaad wil spreken van onze bondgenoten, maar wij zijn nou toch onder ons waarom mag Europa ook niet vrij doen wat het zelf wil. Waarom komen ze helemaal uit Amerika om ons te dwingen hun inzichten over vrijheid aan te nemen?

Ke.: Ja, ja, wat zegt U van het weertje, juffrouw Klessebes

hierdoor steun verlenend althans trachtend steun te verlenen aan de vijand of diens handlangers of medewerkers;

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat de beschuldigde ter zittingen van 21 Febr. 1947, 7 Maart 1947 en 23 Mei 1947 is verschenen;

Gelet op de door en namens beschuldigde gevoerde verdediging;

O. dat de beschuldigde ter zitting zake-lijk onder meer heeft verklaard:

Ik ben Nederlander. Ik ben thans 61 jaar oud. Ik heb mij in 1937 bij de N.S.B. aangesloten. Ik ben lid der N.S.B. gebleven tot het einde der bezetting. Tijdens die bezetting heb ik het N.S.B.-insigne op de revers van mijn jas gedragen. Tussen 31 Januari 1943 en October 1943 heb ik in het Politieke Cabaret van Paulus de Ruyter de rol van Keuvel in het duo Keuvel en Klessebes voor de Rijksradio-Omroep „de Nederlandse Omroep” vertolkt. Ik wist dat die vertolking door de Radio werd uitgezonden. De tekst van mijn rol kan ik mij niet meer herinneren, doch ik heb geen reden om de juistheid van de in de dagvaarding vermelde teksten te betwisten.

Gezien het navolgende processtuk:

Een op 22 Jan. 1947 gesloten ambtsedig proces-verbaal van Johannes Deegmulder, brigadier van politie en onbezoldigd Rijksveldwachter;

welk stuk als bewijsmiddel te dezen wordt gebezigd;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen met uitzondering van het sub 1 b te laste gelegde uitsteken van de

N.S.B.-vlag en het ophangen van N.S.B.-affiches voor een of meer der ramen van zijn woning, zodat de beschuldiging wat deze punten betreft, behoort te worden vervallen verklaard;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van bijzondere maatregelen wettig en het Tribunaal gelet op de ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

O. dat vooral het bewezen verklaarde optreden van beschuldigde voor de radio, waardoor hij vele Nederlanders grote ergernis heeft gegeven, een ernstige misdrijving oplevert en beschuldigde daarbij zijn plicht als Nederlander wel ver uit het oog heeft verloren;

O. dat het Tribunaal aannemelijk acht, dat beschuldigde ten dele tot de bewezen verklaarde gedragingen is gekomen om te trachten daardoor zijn echtgenote, die van Joodse afkomst is, enige bescherming te verlenen, hetgeen hem niet disculpeert, doch waarmede toch rekening dient te worden gehouden;

O. dat het Tribunaal voorts in aanmerking wil nemen de leeftijd van beschuldigde en het omtrent hem uitgebracht psychiatrisch rapport en op grond van dit alles tot de conclusie is gekomen, dat het niet noodzakelijk moet worden geacht, tot verdere internering te adviseren;

Gezien de betreffende wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van vermelde redenen in voege als vorenoverwogen.

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

1. Internering waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot de door beschuldigde vanaf 9 Mei 1945 in vóór-internering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op heden, 6 Juni 1947;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschift uitgeschreven verkiezingen;

Bepaalt voorzoveel nodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen negentig dagen nadat op deze uitspraak het „fiat executie” is verleend.

No. 603a

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT 'S-GRAVENHAGE (3e Kamer), 17 Juli 1947. (Mr. Plantenga, Dijkers, Dr. de Voogd).

Beschuldigde heeft vrijwillig de functie van lid van de Raad van de Nederlandse Artskamer, als deskundige voor rassen- en erfelijkheidsleer, vervuld en via de radio lezingen gehouden over eugenetiek enz., die een Duits, nationaal-socialistisch en anti-semitisch karakter hadden.

Door in het openbaar verkondigen van met een wetenschappelijk sausje overgoten theoriën op het gebied van de erfelijkheid, de eugenetiek, het rassenvraagstuk en aanverwante medisch-sociale onderwerpen, die ten doel hadden een van de schandelijkste uitwassen van het nazisme te rechtvaardigen en te propageren, heeft beschuldigde blijk gegeven de in het algemeen belang vereiste waardigheid en betrouwbaarheid te missen om het beroep van arts uit te oefenen. Internering van acht jaar met aftrek van de tijd in bewaring doorgebracht. Ontzetting uit het recht om het beroep van arts uit te oefenen.

(Tribunaalbesluit art. 4.)

Tribunaal 's-Gravenhage tegen Lodewijk Johannes Delbaere, arts.

Het Tribunaal voornoemd;
Gezien de stukken, waaronder de dagvaarding aan den beschuldigde in persoon uitgereikt op 14 Juni 1947;

Gehoord den beschuldigde en zijn raadsman Mr. G. J. Blok, adv. te 's-Gravenhage;
O. dat aan den beschuldigde is ten laste gelegd, dat hij Nederlander zijnde, althans nog op 10 Mei 1940 en op 20 September 1944 — datum van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaren reeds lang bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

I. van het begin tot het einde als lid aangesloten is gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en daarvoor werkzaam is geweest als blok-leider en sinds omstreeks 14 Maart 1941 als Hoofdafdeeling V der genoemde beweging;

II. zich in het openbaar vertoond heeft met het N.S.B.-insigne(speldje) en gekleed in de N.S.B.-uniform, waarmee hij blijk heeft gegeven van instemming met het streven van genoemde Beweging en haar propaganda heeft bevorderd;

III. omstreeks de oprichting zich als lid heeft aangesloten bij den Nederlandschen Volksdienst, daarbij tot het einde toe als zoodanig aangesloten is gebleven, daarvoor als voorzitter heeft gefungeerd op een te Amsterdam op of omstreeks 18 Januari 1941, gezamenlijk met Deutsche autoriteiten gehouden vergadering, daarvoor werkzaam is geweest als Hoofd Landelijk Medische Dienst en daarvoor tegen betaling van

een behoorlijk honorarium, medische keuringen heeft verricht, waarmede hij voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand en diens handlangers genomen maatregelen;

IV. zich als lid heeft aangesloten bij Medisch Front en daarbij tot het einde toe als zoodanig aangesloten is gebleven;

V. zich niet verzet heeft tegen het voor praktiseerende artsen verplichte lidmaatschap van de Nederlandsche Artsenkamer, een door den Duitschen bezetter zonder noodzaak in het leven geroepen dwang-beroepsorganisatie van alle Nederlandsche artsen in het Rijk in Europa, gegrond op het leiders-beginsel en daarbij vrijwillig de functie op zich genomen heeft van Lid van den Raad van de Nederlandsche Artsenkamer, als deskundige voor rassen- en erfelijkheidsleer, waarmede hij hulp en steun heeft verleend aan den vijand, diens handlangers en medewerkers;

VI. in of omstreeks April 1942 gesolliciteerd heeft naar in ieder geval zich de benoeming heeft laten welgevallen tot directeur-geneesheer van het Gemeente Ziekenhuis aan den Bergweg te Rotterdam, zulks in plaats van Dr. J. Hekman, wetende, althans kunnende en moettende weten, dat deze benoeming uitsluitend, althans in hoofdzaak te danken was aan zijn pro-nationaal-socialistische gezindheid en dat het ontslag van zijn voorganger in ieder geval mede te danken was aan diens anti-nationaal-socialistische gezindheid, waarmede hij hulp en steun heeft verleend aan den vijand, diens handlangers en medewerkers en voordeel heeft getrokken uit door de handlangers van den vijand genomen maatregelen;

VII. a. van 23 tot 30 Augustus 1941, althans omstreeks dien tijd, een cursus over erfelijkheidsleer gevolgd heeft te Avegor, gegeven door, althans onder de auspiciën van de Germaansche S.S. der Nederlanden, althans een soortgelijke nationaal-socialistische organisatie of instelling;

b. voor de N.S.B., de N.S.V.O., de Volk-sche Werkgemeenschap en voor andere nationaal-socialistische organisaties of instellingen voor de radio lezingen en voordrachten heeft gehouden over eugenetiek, erfelijkheid, het rassenvraagstuk en aanverwante onderwerpen, welke lezingen en voordrachten een Duitsch, nationaal-socialistisch en anti-semitisch karakter hadden; waarmede hij openlijk heeft doen blikken van ingenomenheid met den vijand en hulp en steun heeft verleend aan den vijand, diens handlangers en medewerkers;

VIII. zich in of omstreeks 1940 als lid heeft aangesloten bij de Germaansche S.S. der Nederlanden, althans bij een soortgelijke nationaal-socialistische organisatie of instelling, daarbij op of omstreeks 17 Mei 1942 is beëdigd, daarbij de rangen bekleed heeft van onderschaar-leider en opperschaar-leider, daarbij regelmatig medische keuringen heeft verricht en daarbij sinds omstreeks April 1941 is opgetreden als leider dier keuringen, waarmede hij tevens hulp en steun heeft verleend aan den vij-

and, diens handlangers en medewerkers;

IX op of omstreeks 11 September 1944 vrijwillig is toegetreden tot de Waffen S.S., de Nederlandsche Landwacht, de Landwacht Nederland, de Landstorm Nederland, althans een soortgelijke militaire organisatie van den vijand, waarbij hij zich heeft aangeboden als hulp-landwachter en als behandelend arts tot het einde toe dienst heeft gedaan, gekleed in uniform, te Avegoor, Hoogeveen, Lunteren, Montfoort en andere plaatsen in Nederland, daarbij successievelijk de rangen bekleedend van soldaat, Unterscharführer, Hauptscharführer en Ober-Junker, waarmee hij hulp en steun heeft verleend aan den vijand, diens handlangers en medewerkers;

X. in of omstreeks 1940 en 1941 vrijwillig inkwartiering heeft gehad van Duitschers, behorende tot de burgerlijke en militaire bezettersmacht, waarmee hij hulp en steun heeft verleend aan den vijand;

XI. op grond van zijn lidmaatschap van de N.S.B. en zijn lidmaatschap en werkzaamheden als bedoeld onder VIII, vrijstelling heeft verzocht en gekregen van het inleveren van zijn radiotoestel bij den inleveringsplicht, waarmee hij voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand en diens handlangers genomen maatregelen;

moetende hij, op grond van ieder zijner verenomschreven handelingen, nalaten en gedragingen, zoo in verband met elkaar als ieder afzonderlijk, geacht worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat ter zitting mededeeling is gedaan van den korten inhoud van de navolgende processtukken:

X. copie van een lezing, gehouden door den beschuldigde te 's-Gravenhage op 29 Maart 1941 voor de „Volsche Werkgemeenschap”, voor wat betreft de navolgende passages:

„Het Joodsche volk vormt een typisch voorbeeld van een nomadenvolk. De oriëntaalsche rascomponent, het type van de „Offenbarungsmensch” van Claus is blijkbaar voor het jodendom doorslaggevend geweest. Het ideaal van dit volk, zijn wensdroom bestond van meet af aan in het bezit van steden, die het niet gebouwd had, van huizen die het niet gevuld had, van tuinen, die het niet geplant en van putten, die het niet gedolven had. De oorspronkelijke vorm van het nomadendom, bestaande uit de uitvoering van plotselinge krijgshaftige overvallen op de bezittingen der nabuurvolken, zooals wij die kennen bij de Hunnen onder Attila, de Mongolen onder Dsjing Kan, waarmee in ieder geval een niet te onderschatten factor van moed en strijdbaarheid gepaard ging, zoodat ook de Noordrasmensch zijn bewondering ervoor niet kan ontzeggen, werd door de Joden opgegeven. Deze zochten hun doel uitsluitend door list en bedrog te bereiken”. „We heb-

ben dus geen enkel bezwaar tegen den Javaan, zooals wij dat tegen den Jood hebben. Het verwondert dan ook geenszins, dat de resultaten dezer kruising, de Indo's, bijkans niets gemeen hebben met de Joodsche bastaarden. Nergens komt de vooropgezette neiging naar voren te leven op de kosten van den arbeid van anderen. Zeker de Indo is dikwijls lui, maar dit schijnt mij te wijten te zijn aan zijn verminderde vitaliteit. Hij werkt misschien weinig, maar ontwijkt den arbeid niet. Verder voelt ook de zwartste Indo zich nog volbloed Europeaan en is diep verontwaardigd wanneer hieraan getwijfeld wordt. Nooit zal hij samen met de inlanders een front vormen tegen de Nederlanders, maar zal daarentegen steeds de belangen van dezen voorstaan. Dit is gedurende de communistische onlusten in 1923 in alle deelen van de Archipel bewezen.

Tenslotte wil ik nog op een verschil wijzen tusschen de Joden-kruising en de Javanen-kruising. De Joden verspreidden zich onder ons, werden honderdmaal uitgewezen en kwamen honderdmaal ongevraagd weer terug. Wij voeren naar de Indische eilanden, zonder daartoe te zijn uitgenoodigd. Wij hebben geen moreele schuld tegenover de Joden-bastaards in het algemeen, maar wel tegenover de Indo's. De positie der Indo's dienen we dus te regelen in de eerste plaats met het oog op het belang van het Nederlandsche volk, maar niet minder met de grootste tegemoetkoming tegenover de Indo's.

Allereerst dient de bloedszonde van nieuwe kruising tusschen de twee zuivere rassen van stond af aan te worden stop gezet. Dit is verder geen vraag, maar toch uiterst moeilijk in de uitvoering. De Nederlanders zijn uit financieel oogpunt meest gedwongen de 1ste periode ongetrouwd naar Indië te gaan. Nederlandsche meisjes zijn daar niet en zes jaren onthouding is in de tropen moeilijk wettelijk te verplichten. De strenge straffen zooals deze in Zuid-Afrika staan op geslachtsgemeenschap van blanken en kaffermeiden zullen in Nederlandsch Indië dan ook niet op zijn plaats zijn, zolang niet als eisch gesteld wordt, dat iedere Europeaan slechts getrouwd naar Indië mag vertrekken. Indien desondanks bewezen zou worden, dat hij de verwekker van een bastaard geweest was, zou hij uit Indië verwijderd moeten worden. Het kind zou op zijn kosten van staatswege in Indië worden opgevoed.

Waar het natuurlijk nooit mogelijk zou zijn desondanks iedere geslachtsgemeenschap met de Javaansche vrouw te verhinderen, daar zal toch het geregelde concubinaat onmogelijk worden. De praktijk leert, dat juist hieruit de meeste bastaards, die verder als Europeanen werden opgevoed, te voorschijn kwamen. Het aantal kinderen, dat uit de losse verbintenissen voortkomt, is naar mijn schatting slechts gering en gaat verder onder in de kampongbevolking.

In de tweede plaats dient het huwelijk tusschen een Nederlander en een Indo ver-

boden te worden. De vraag waarom het hier gaat is, hoeveel Javaansch bloed nog toelaatbaar is. Naar mijn meening moet een kwart Javaansch bloed nog worden toegestaan.

In zooverre loopen de hier voorgestelde maatregelen dus parallel met de Deutsche Jodenwetten. Zij verhinderen nieuwe vermenging en beschermen het eigen volk tegen opname van meer dan $\frac{1}{4}$ Mongolenbloed. De tweede doelstelling der duitsche wetten, de vernietiging der bastaarden in twee generaties door het in praktijk bestaande huwelijksverbod voor halfbloeden, lijkt mij bij de Indo's onnoodig en onuitvoerbaar".

Post alia:

O. dat het Tribunaal door de inhoud van voormelde bewijsmiddelen bewezen acht en de overtuiging heeft bekomen, dat de beschuldigde zich heeft gedragen op de in de dagvaarding omschreven wijze, met dien verstande, dat het Tribunaal niet bewezen acht, dat hij Ober-junker is geweest, dat hij beëdigd is bij de Germaanse S.S. en dat hij hoofd van Afdeling V der N.S.B. en blok-leider is geweest;

O. dat tot die beslissing reden geven de feiten en omstandigheden, in die bewijsmiddelen vervat;

O. dat de beschuldigde, door het bewezen verklaarde geacht worden moet zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat de bewezen verklaarde gedragingen zijn te qualificeren als Nederlander zijnde op 10 Mei 1940, die op het tijdstip van inwerkingtreding van het Tribunaalbesluit de 18-jarigen leeftijd heeft bereikt, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

het als lid aangesloten blijven bij de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden;

het daarvoor werkzaam zijn; het haar propaganda bevorderen;

het zich als lid aansluiten bij enige aan voornoemde beweging verwante nationaal-socialistische organisaties of instellingen; het daarvoor werkzaam zijn;

het door daden blijk geven van instemming met het streven van voornoemde Beweging;

het hulp en steun verlenen aan de vijand, diens handlangers en medewerkers;

het voordeel trekken uit door of vanwege de vijand en diens handlangers genomen maatregelen;

O. dat de bewezenverklaarde feiten en gedragingen, gelet op de aard en de ernst daarvan en op de omstandigheden, waaronder zij zijn begaan, oplegging van na te melden bijzondere maatregelen rechtvaardigen, bepaaldelijk op de navolgende gronden:

Bij het beoordelen van de gedragingen van de beschuldigde tijdens de Duitse bezetting heeft het Tribunaal allereerst reke-

ning gehouden met het feit, dat hij behoorde tot een in Nederland in hoog aanzien staande groep intellectuelen. In de tweede plaats heeft het Tribunaal er zich rekenschap van gegeven, dat, ingevolge de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht, gevoegd bij die van het Besluit Buitengewoon Strafrecht, de onder VII, VIII en IX in de beschuldiging ten laste gelegde feiten en gedragingen volgens de Nederlandse strafwetten misdrijven zijn, waarop de zwaarste straffen kunnen worden toegepast, dat de beschuldigde te dier zake niet meer voor een Bijzonder Gerechtshof zal terechtstaan en dat het Tribunaal derhalve deze gedragingen in zekere zin ook uit strafrechtelijk oogpunt moet beoordelen, zodat zij niet alleen in het algemeen verband met de andere, uitsluitend onder het Tribunaalbesluit vallende handelingen en gedragingen van de beschuldigde, maar ook min of meer afzonderlijk dienen te worden beschouwd. Beide factoren geven aan de door het Tribunaal naar hun laakbaarheid en staatsgevaarlijkheid af te wegen reeks onvaderlandslievende gedragingen van deze beschuldigde een bijzonder ernstig karakter.

Als medicus heeft beschuldigde zich in dienst gesteld van de Duitse krijgsmacht. Eerst bij de S.S. voor keuringen, waarbij echter niet gebleken is, dat beschuldigde ook specifiek militair-geneeskundige keuringen verrichtte. Wel heeft hij een tijd lang bij de keuringen een leidende functie gehad, hetgeen accentueert, hoe weinig deze beschuldigde zich bewust was van hetgeen hem als Nederlander tijdens een oorlog wél en niet geoorloofd was. Veel ernstiger echter is het feit, dat hij in September 1944, toen de ware doelstellingen van de vijand voor niemand meer een geheim waren en de strijd tussen de Duitse en geallieerde strijdkrachten op Nederlands grondgebied voor de deur stond, vrijwillig heeft dienst genomen en tot aan de bevrijding als officier van gezondheid dienst heeft gedaan in een militair geneeskundige formatie van onder Duits bevel staande eenheden van Nederlandse, door zijn landgenoten alom gevreesde landverraders. Door een en ander maakte hij zich schuldig aan het in art. 101 Sr. omschreven misdrijf.

Nog zwaarder moeten echter deze beschuldigde worden aangerekend zijn opvattingen over erfelijkheid, eugenetiek, het rassenvraagstuk en aanverwante medisch-sociale onderwerpen, die hij ook buiten de enge kring van zijn beroepsgenoten uitdroeg in het openbaar, daarbij met een wetenschappelijk sausje overgoten theorieën verkondigende, waarmee een van de schandelijkste uitwassen van de politiek van nazi-Duitsland werd gerechtvaardigd en gepropageerd in een tijd, toen de weerszinwekkende Jodenvervolgingen in Nederland reeds een feit waren geworden. Het Tribunaal is van oordeel, dat deze onder art. 102 Sr., j°. art. 22 B.B.S. vallende misdaden, die deze beschuldigde als medicus

22 Oct. 1947 (afl. 3)

No. 604—615

TRIBUNALEN IN NEDERLAND

EN ANDERE NA-OORLOGSCHE RECHTSPRAAK

Redactie Tribunalen in Nederland:

Mr. G. C. M. VAN NIJNATTEN en Mr. J. J. H. VAN DER BRUG

Hoofd van het Centraal Tribunaal Kantoor

Secretaris v. h. Tribunaal te 's-Hertogenbosch

**Redactie van de na-oorlogsche Rechtspraak (Bijz. Raad
van Cassatie, Bijz. Gerechtshoven, Rechtsherstel e.a.):**

Mr. J. MILDERS

Vice-President Arr.-Rechtbank te Zwolle

(VERSCHIJNT WOENSDAG)

4^e JAARGANG

1947
van h
van 18 ja
tijdens de

**N.V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
W. E. J. TJEENK WILLINK, ZWOLLE**

heeft begaan, geen andere gevolgtrekking wettigen, dan dat hij daardoor blijf heeft gegeven de in het algemeen belang vereiste waardigheid en betrouwbaarheid te missen en het beroep van arts uit te oefenen.

Wat de verdere ten laste gelegde en bezeevende verklaarde feiten en gedragingen betreft, heeft deze beschuldigde, die zijn beroep misbruikt heeft voor het nastreven en verbreden van politieke doelstellingen van de vijand, nog verschillende functies als medicus vervuld in de N.S.B. en haar nevenorganisaties, terwijl hij voorts zonder enige noodzaak zich heeft laten benoemen tot geneesheer-directeur van het gemeenteziekenhuis te Rotterdam in de vacature van Dr. Hekman, terwijl hij de door ieder medicus te respecteren redenen van diens ontslag geweten heeft, of althans zonder enige moeite te weten had kunnen komen.

Alles bijeen genomen is het Tribunaal van oordeel, dat de misdrijven van deze beschuldigde, waarvan verschillende, gelijk hierboven uiteengezet, een ernstig misdadig karakter dragen, te dezen oplegging van de bijzondere maatregel van internering wettigen voor de termijn van acht jaar, zij het, dat het Tribunaal daarop in aftrek wil brengen de tijd, welke beschuldigde in verzekerde bewaring heeft doorgebracht. Daarnaast moet hij op grond daarvan geacht worden de in het algemeen belang vereiste betrouwbaarheid en waardigheid te missen om direct of indirect enige politieke invloed in Nederland uit te oefenen, om ambten te bekleden en om te dienen bij de gewapende macht, waarbij het Tribunaal nog wil opmerken, dat hij verschillende dezer rechten reeds hierom verloren heeft, omdat hij door zijn vrijwillig dienst nemen bij de Duitse krijgsmacht zijn Nederlanderschap heeft verspeeld.

Wat betreft de bijzondere maatregel van verbeurdverklaring van goederen is het Tribunaal van mening, dat deze beschuldigde met een aanzienlijk gedeelte van zijn vermogen zal moeten boeten voor de enorme ideële en materiële schade, welke de N.S.B. en haar trawanten aan Nederland hebben berokkend.

Gezien de betrekkelijke artikelen van het Tribunaalbesluit;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan de hierboven bewezen verklaarde en gequalificeerde feiten en gedragingen.

Verklaart niet bewezen, hetgeen de beschuldigde meer of anders is ten laste gelegd dan hiervoren bewezen is verklaard en verklaart de beschuldiging te dien aanzien vervallen.

Legt hem ter zake de navolgende bijzondere maatregelen op:

internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft om de duur daarvan te beperken tot acht jaar, met aftrek van de tijd, welke beschuldigde in verzekerde bewaring heeft doorgebracht, derhalve in diervoege, dat deze eindigt op 20 Mei 1953;

ontzetting van de rechten van:

a. het kiezen en de kiesbaarheid bij

krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

b. om ambten te bekleden;

c. om te dienen bij de gewapende macht;

d. om het beroep van arts uit te oefenen;

voor zoverre een en ander althans nog nodig mocht zijn, nu beschuldigde zijn Nederlanderschap heeft verloren;

gedeeltelijke verbeurdverklaring van het vermogen in diervoege, dat deze zal worden beperkt tot een waarde van f 30.000 en voorts zal betreffen het radiotoestel van de beschuldigde;

No. 604.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT 'S-GRAVENHAGE (3e Kamer), 17 Juli 1947. (Mr. Plantenga, Dijkers, Dr. de Voogd).

O.m. te laste gelegd: zich een benoeming heeft laten welgevallen tot leider voor medische zaken van de nederlandse volksdienst; optreden als hoofdredacteur van het tijdschrift „Volksgezondheid”, orgaan van het Medische Front; optreden als hoofd en leider van de afdeling Ambulance bij het Vrijwilligerslegioen Nederland. De Nederlandse Ambulance was een onderdeel van het Vrijwilligerslegioen Nederland en een militair-geneeskundige formatie, die ten doel had medisch en verplegend Nederland op te wekken om zich te voegen onder de vanen van de vijandelijke krijgsmacht. De dienstneming bij die formatie levert een misdrijf op, vallende onder art. 101 Sr. De Conventie van Genève van 27 Juli 1929 is in dit verband niet toepasselijk. Opgelegd Internering van 10 jaar met aftrek van de tijd in bewaring doorgebracht.

(Tribunaalbesluit art. 1 eerste lid, al. 2).

Tribunaal 's-Gravenhage tegen Jakob Siets Galjart, arts.

Het Tribunaal voornoemd;

Gezien de stukken, waaronder de dagvaarding aan de beschuldigde in persoon uitgereikt op 14 Juni 1947;

Gehoord de beschuldigde en zijn raadsman, Mr. M. J. van der Flier, adv. te 's-Gravenhage;

O. dat aan de beschuldigde bij aangevulde dagvaarding is ten laste gelegd, dat hij Nederlander zijnde, althans nog op 10 Mei 1940, en op 20 September 1944 — datum van het inwerkingtreden van het Tribunaalbesluit — de leeftijd van 18 jaren reeds lang bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich op of omstreeks September 1940 als lid heeft aangesloten bij de N.S.B. der Nederlanden, daarbij aangesloten is gebleven tot het einde toe, en daarvoor werkzaam is geweest als blokleader;

2. a. zich in het openbaar heeft vertoond met het N.S.B.-insigne (speldje);

b. uitgaande brieven heeft aangevangen met „Kameraad” en geëindigd met „Hou-Zee”;

waarmede hij blijk heeft gegeven van instemming met het streven van voornoemde Beweging;

3. zich in of omstreeks 1940 als lid heeft aangesloten en tot het einde toe als lid aangesloten is gebleven, bij het Medisch Front, en daarvoor werkzaam is geweest, eerst, van omstreeks Mei 1942 af, als algemeen Secretaris en van omstreeks 6 Maart 1943 af als plaatsvervangend leider;

4. a. zich op of omstreeks 1 November 1941 de benoeming heeft laten welgevallen tot adviseur van de Leider;

b. zich op of omstreeks 1 Juni 1942 de benoeming heeft laten welgevallen tot leider voor Medische Zaken van de Nederlandse Volksdienst, zulks tegen een salaris van f700 per maand, althans tegen een behoorlijke honorering, welke functie hij bekleed heeft tot omstreeks 15 September 1944;

c. zich in of omstreeks 1942 de benoeming heeft laten welgevallen tot secretaris van de gemachtigde voor de Volksgezondheid der N.S.B.;

d. zich omstreeks einde 1943 de benoeming heeft laten welgevallen tot Secretaris van de Raad der Volksgezondheid; waarmede hij hulp en steun heeft verleend aan de vijand, diens handlangers en medewerkers, blijk heeft gegeven van instemming met het streven van bovengenoemde Beweging en, voor wat het onder b. vermelde betreft, voordeel heeft getrokken uit door de handlangers van de vijand genomen maatregelen;

5. a. vanaf eind 1942 tot omstreeks September 1944 „hoofdopsteller” is geweest van het tijdschrift „Volksgezondheid”, orgaan van het Medisch Front, waarin hij heeft opgenomen en gepubliceerd berichten en artikelen van zijn hand en van anderen van Duitse en nationaal-socialistische strekking;

b. in of omstreeks 1943 in het weekblad „De Schakel” een artikel van zijn hand heeft doen plaatsen over doelstellingen, organisatie en werkwijze van het Medisch Front;

waarmede hij de propaganda van de aan voornoemde Beweging verwante nationaal-socialistische organisatie of instelling heeft bevorderd en hulp en steun heeft verleend aan de vijand, diens handlangers en medewerkers;

6. op of omstreeks 21 Augustus 1941 als begunstigend lid is toegetreden tot de Germaanse S.S. der Nederlanden;

7. zich omstreeks October 1941 door de Leider Mussert heeft laten benoemen tot Hoofd en Leider van de Afdeling Ambulance bij het Vrijwilligerslegioen Nederland, daarvoor een opleiding heeft gevolgd vanaf omstreeks November 1941 tot omstreeks April 1942, oproepingen heeft geplaatst in de dagbladen, om vrijwillig dienst te nemen bij de Nederlandse Ambulance, bij genoemde Ambulance achtereenvolgens de rangen

heeft bekleed van en dienst heeft gedaan als Sturmabführer en Nachschubführer, gekleed in een Duitse legeruniform, waarop o.m. het Wolfsangelteken was aangebracht;

waarmede hij hulp en steun heeft verleend aan de Duitse vijand;

8. vrijstelling heeft gevraagd en verkregen van de verplichting tot het inleveren van zijn radiotoestel na de inleveringsplicht, waarmede hij voordeel heeft getrokken uit door of vanwege de vijand en diens handlangers genomen maatregelen;

moetende hij, op grond van ieder zijner bovengenoemde handelingen, nalaten en gedragingen, zo in verband met elkaar als ieder afzonderlijk, geacht worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

Post alia:

O. dat de beschuldigde ter zitting zakelijk heeft opgegeven de Nederlandse nationaliteit te bezitten sedert zijn geboorte en voorts de hem ten laste gelegde gedragingen heeft erkend;

O. dat het Tribunaal door de inhoud van voormelde bewijsmiddelen bewezen acht en de overtuiging heeft bekomen, dat de beschuldigde zich heeft gedragen op de in de aangevulde dagvaarding omschreven wijze;

O. dat tot die beslissing reden geven de feiten en omstandigheden, in die bewijsmiddelen vervat;

O. dat de beschuldigde geacht worden moet zich aldus desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat de bewezen verklaarde feiten en gedragingen zijn te qualificeren als: Nederlander zijnde op 10 Mei 1940, die op het tijdstip van inwerkingtreding van het Tribunaalbesluit de 18-jarige leeftijd heeft bereikt, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

het zich aansluiten bij de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden;

het daarvoor werkzaam zijn geweest;

het haar propaganda hebben bevorderd;

het door daden blijk hebben gegeven van instemming met het streven van voornoemde beweging;

het zich aansluiten bij enige aan voornoemde Beweging verwante nationaal-socialistische instellingen of organisaties;

het daarvoor werkzaam zijn geweest;

het hulp en steun verlenen aan de vijand, diens handlangers en medewerkers;

het voordeel trekken uit door de handlangers van de vijand genomen maatregelen;

O. dat de bewezen verklaarde feiten en gedragingen, gelet op de aard en de ernst daarvan en op de omstandigheden, waaronder zij zijn begaan, oplegging van na te melden bijzondere maatregelen rechtvaardigen, bepaaldelijk op de navolgende gronden:

Bij het beoordelen van de gedragingen van de beschuldigde tijdens de Duitse bezetting heeft het Tribunaal allereerst rekening gehouden met het feit, dat hij behoorde tot een in Nederland in hoog aanzien staande groep intellectuelen en dat hij, naar het Tribunaal uit zijn publicaties gebleken is, een boven de middelmaat staande begaafdheid bezit. In de tweede plaats heeft het Tribunaal er zich rekenschap van gegeven, dat, ingevolge de bepalingen van het W. v. S., gevoegd bij die van het Besluit Buitengewoon Strafrecht, de onder 5 en 7 in de beschuldiging ten laste gelegde feiten en gedragingen volgens de Nederlandse strafwetten misdrijven zijn, waarop de zwaarste straffen kunnen worden toegepast;

dat de beschuldigde te dier zake niet meer voor een Bijzonder Gerechtshof zal terechtstaan en dat het Tribunaal derhalve deze gedragingen in zekere zin ook uit strafrechtelijk oogpunt moet beoordelen, zodat zij niet alleen in het algemeen verband met de andere, uitsluitend onder het Tribunaalbesluit vallende handelingen en gedragingen van de beschuldigde, maar ook min of meer afzonderlijk dienen te worden beschouwd. Beide factoren geven aan de door het Tribunaal naar hun laakbaarheid en staatsgevaarlijkheid af te wegen reeks onvaderlandslievende gedragingen van deze beschuldigde een bijzonder ernstig karakter.

De Nederlandse Ambulance, een onderdeel van, althans in opzet en organisatie nauw verband houdende met het Vrijwilligerslegioen Nederland van Generaal Seyffardt, was een militair-geneeskundige formatie, die ten doel had medisch- en verplegend Nederland op te wekken en aan te moedigen om zich te voegen onder de vanen van de tegen Nederland en zijn bondgenoten opererende krijgsmacht van de vijand, hetgeen evenzeer als het gewapend dienst doen in 's vijands gelederen, valt onder het in art. 101 Sr. omschreven misdrijf. De door beschuldigde's verdediger in dit verband aangehaalde, ook voor Nederland verbindende Conventie van Genève van 27 Juli 1929, staat hier geheel buiten. Beschuldigde is opgetreden als Hoofd en Leider van deze Nederlandse Ambulance, heeft in de organisatorische werkzaamheden daarvan een zeer groot aandeel gehad, heeft daarvoor advertenties doen plaatsen en in alle opzichten medegewerkt aan het doen slagen van dit ergerlijke landverraad, dat een schandvlek blijft voor zijn vaderland. Een lichtpunt bij dit alles is, dat beschuldigde althans voor zichzelf de uiterste consequenties van zijn optreden te dezen niet heeft aanvaard. Hij heeft geweigerd om de eed af te leggen op het Duitse Staatshoofd en hij heeft zich vrijwillig teruggetrokken, toen hij door de in dit opzicht uiteindelijk voor hem gunstige omstandigheden, niet met de leiding van de Nederlandse Ambulance bij haar actief optreden in de Duitse oorlogvoering belast werd. Voor zijn land in het algemeen en voor het bij de Nederlandse Ambulance dienstdoende personeel

in het bijzonder had hij zijn funeste rol toen echter reeds voor het grootste deel gespeeld.

Als „hoofdopsteller" van het tijdschrift „Volksgezondheid" en de daarin onder zijn verantwoordelijkheid, deels ook van zijn eigen hand, opgenomen berichten, caricaturen en artikelen, waardoor de ideologie van het nationaal-socialisme en de propaganda voor Duitsland en zijn oorlogvoering werden verbreid, heeft hij eveneens ernstig gezondigd tegenover zijn vaderland, dat materieel en ideëel een strijd op leven en dood voerde met de Duitse overweldiger. De daardoor objectief direct en indirect door hem aangerichte schade is echter minder groot dan die, welke het gevolg is geweest van zijn optreden bij de Nederlandse Ambulance, omdat genoemd vaktijdschrift slechts in beperkte kring gelezen werd en als „besmette" lectuur door niet nationaal-socialistisch georiënteerden in het algemeen reeds a priori met de grootste reserve werd beschouwd. Dat neemt echter niet weg, dat de quasi-wetenschappelijke artikelen o.a. over het „nieuwe Europa", waardoor het nazigif aan het lezende publiek stelselmatig werd in gegoten, ongetwijfeld zijn werking hier en daar niet zal hebben gemist, zodat deze gedragingen van de beschuldigde, indien zij niet door het Tribunaal aan hun laakbaarheid zouden zijn getoetst, zonder twijfel ten gevolge zouden hebben gehad een strafrechtelijke vervolging ingevolge art. 102 Sr., j^o. art. 22 B.B.S.

Wat de verder ten laste gelegde feiten en gedragingen betreft, is beschuldigde als medicus in verschillende functies opgetreden in de N.S.B. en haar nevenorganisaties, waarbij hij zich echter in zoverre van de ideologieën van het nationaal-socialisme en van Duitsland distancieerde, dat hij persoonlijk geen blijk heeft gegeven in alle opzichten in te stemmen met de op specifiek medisch terrein liggende ideeën van nazi-Duitsland en de daarmede sympathiserende Nederlandse aanhangers. Om die reden heeft het Tribunaal geen aanleiding gevonden, deze beschuldigde het recht te ontnemen om zijn beroep als arts te blijven uitoefenen. Wel is het Tribunaal van oordeel, dat hij op grond van zijn gedragingen geacht moet worden de in het algemeen belang vereiste betrouwbaarheid en waarheidigheid te missen om direct of indirect enige politieke invloed in Nederland uit te oefenen, om ambten te bekleden en om te dienen bij de gewapende macht, waarbij het Tribunaal echter nog moet opmerken, dat hij verschillende dezer rechten reeds hierdoor verloren heeft, aangezien hij door zijn vrijwillig dienst nemen bij de Duitse krijgsmacht zijn Nederlanderschap heeft verspeeld.

Ten aanzien van de bijzondere maatregel van internering is het Tribunaal van oordeel, dat deze, gezien de ernstige misdadige gedragingen van de beschuldigde, voor de volle termijn van tien jaar op hem moet worden toegepast, zij het, dat het Tribunaal

daarbij in aftrek wil brengen de tijd, welke beschuldigde in verzekerde bewaring heeft doorgebracht. Gezien de persoon van deze beschuldigde, die gerekend kan worden tot de categorie der idealisten, die naar alle waarschijnlijkheid reeds vóór de bevrijding, althans gedeeltelijk, tot het inzicht was gekomen van het onjuiste van zijn gedrag tijdens de Duitse bezetting, die zichzelf vrijwillig heeft aangegeven in Juli 1945 en die door zijn gedrag en zijn werkzaamheden in de bewarings- en verblijfskampen blijk heeft gegeven, door nuttig werk ten behoeve van de gemeenschap daadwerkelijk te willen boeten voor hetgeen hij jegens zijn vaderland misdreven heeft, wil het Tribunaal echter uitdrukkelijk opmerken, dat het, indien de Tribunalen ten aanzien van de bijzondere maatregel van internering een wettelijke mogelijkheid zouden hebben, analoog aan die welke in art. 14a lid 2 onder 1° Sr. aan de strafrechter en dus ook aan het Bijzonder Gerechtshof bij het opleggen van een gedeeltelijke voorwaardelijke, gedeeltelijk onvoorwaardelijke gevangenisstraf gegeven is, van die regeling gebruik zou hebben gemaakt, in die zin, dat het dan een onvoorwaardelijke internering van vijf jaar (met aftrek van voorarrest) en daaraan aansluitend een voorwaardelijke internering van eveneens vijf jaar zou hebben uitgesproken, zodat het Tribunaal van oordeel is, dat er in deze zaak alleszins reden is voor toepassing te zijner tijd van de mogelijkheid van voorwaardelijk ontslag uit de internering ingevolge art. 2 lid 3 van het Tribunaalbesluit, indien houding, gedrag en vijlt van deze beschuldigde tijdens zijn verblijf in een bewarings- en verblijfskamp en daarna in een interneringskamp hem daartoe bij voortdoring in aanmerking zou doen komen.

Wat betreft de bijzondere maatregel van verbeurdverklaring van goederen is het Tribunaal van mening, dat deze beschuldigde met een gedeelte van zijn vermogen zal moeten boeten voor de enorme ideeële en materiële schade, welke de N.S.B. en haar trawanten aan Nederland hebben berokkend.

Gezien de betrekkelijke artikelen van het Tribunaalbesluit;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan de hierboven bewezen verklaarde en gequalificeerde feiten en gedragingen.

Legt hem ter zake de navolgende bijzondere maatregelen op:

Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft om de duur daarvan in zoverre te beperken, dat op de volle termijn van tien jaar in aftrek wordt gebracht de tijd, door beschuldigde in verzekerde bewaring doorgebracht, zodat deze eindigt op 5 Juli 1955;

ontzetting van de rechten van:

a. het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

b. om ambten te bekleden;

c. om bij de gewapende macht te dienen,

voor zoverre een en ander althans nog nodig mocht zijn, nu beschuldigde zijn Nederlanderschap heeft verloren;

gedeeltelijke verbeurdverklaring van het vermogen in dier voege, dat deze zich zal uitstrekken tot een waarde van f 4000 en voorts zal betreffen het radiotoestel van de beschuldigde.

No. 605.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (6e Kamer), 30 Mei 1947. (Mr. van Ginhoven, Ir. v. d. Steur, Böhne).

Hulp- en steunverlening aan den vijand door het houden van lezingen over het motto „Wat niet in de courant staat” over de onder controle van de Duitse bezetter staande radio-omroep.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1e lid, al. 2).

Tribunaal Amsterdam tegen Franciscus Cornelis Hermanus Meeuwse, journalist, wonende te Amsterdam, thans gedetineerd te Hilversum.

O. dat de beschuldiging, zoals deze ter zitting is aangevuld en gewijzigd, thans luidt:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. in October 1940 als lid is toetreden tot de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden en vervolgens tot zeker September 1944 lid dier Beweging is gebleven;

b. in het algemeen van nationaal-socialistische gezindheid heeft blijk gegeven door het in het openbaar dragen van een speldje, voorstellende een Wolfsangel;

c. lid is geweest van de Kultuurkamer, zijnde een nationaal-socialistische instelling;

d. in Nederland in het tijdvak van omstreeks September 1942 tot omstreeks Juni 1943 wekelijks, althans herhaaldelijk op Woensdagavonden gedurende een kwartier onder het motto: „Wat niet in de courant staat” voor de onder controle van de Duitse bezetter staande radio, lezingen heeft gehouden Adolf Hitler tot de belangrijkste en de navolgende woorden:

h. op of omstreeks 20 April 1943:

„Waarde luisteraars. De Führer is gisteren jarig geweest. Hij is nu 54 jaar oud. Hoe men ook over hem moge denken, het zal toch niet voor tegenspraak vatbaar zijn, dat A'dolf Hitler tot de belangrijkste en de belangwekkendste personen behoort, die ooit in dit ondermaanse geleefd hebben. Daarom heeft het zin bij deze verjaardag stil te staan”..... en:

„Hitlers anti-semietisme is eveneens een gevolg van zijn opvattingen over de mid-denstand en van zijn ervaringen in Wenen. De Joodse macht was destijds in de pers,

in de zakenwereld en in het bankwezen op het hoogtepunt. De vijand van de om zijn bestaan worstelende burgerman was, de Jood, die goedkope verkocht, die geld had voorgeschoten tegen onderpand van winkel of boerderij en het was ook de Jood, die de arbeiders in de marxistische beweging dreef. Hitler zou de grote kampioen worden van een nieuw socialisme"..... en:

„De Führer zorgde immers voor brood en werk, hij hielp de boeren, hij maakte een einde aan de nood van handel en nijverheid, hij bouwde een nieuwe weermacht op, en bond door zijn fanatieke wil om zijn volk de politieke vrijheid terug te geven, ter beveiliging van zijn bestaansvoorwaarden, de strijd aan met de twee aartsvijanden Versailles en Moskou. Uit deze strijd zal niet alleen een nieuw Duitsland, maar ook een nieuw Europa geboren worden, want dank zij de Germaanse bewustwording in nationaal-socialistische zin, heeft het oude Europa definitief afgedaan. Van het begin van zijn werken af, wilde de Führer voor het Duitse volk en de wereld verkondigen, dat zijn komend Rijk een nationaal bewust en een socialistisch Rijk zou zijn, gebaseerd op de synthese van beide, dat alleen het ras, de levenshouding en de prestatie, de rangorde onder de mensen zouden bepalen. En thans slechts enkele neutrale staten, die overigens aan het feit weinig afbreuk kunnen doen, zijn uitgezonderd. Zijn soldaten verafgoden hem, zijn volk vereert hem met een liefde en een aanhankelijkheid, die slechts de vrucht kunnen zijn van een haast kinderlijk vertrouwen van de Führer. Met al de wensen en moeilijkheden wenden zij zich tot Hitler, want zij weten, dat de Führer voor hen staat. Er zit voor een buitenlander iets ontroerends in, zoveel trouw, door zoveel miljoenen in een enkele man, te kunnen waarnemen. Hij heeft dat vertrouwen, die volksliefde gewonnen, vooral door zijn daden. Hij is de man, die het Duitse volk weer geloof in zijn eigen zaak heeft geschonken, als eerste en noodzakelijke voorwaarde voor de voleinding van zijn levenstaak, Duitsland weer die plaats in de rij der volken te geven, waar het krachten zijn natuurlijke capaciteiten recht op heeft. Opdat uiteindelijk het Derde Rijk de veilige woonplaats en bestaansruimte zal worden voor het kind, dat straks de taak van het huidige geslacht zal moeten overnemen, met een heilig Europa als ideaal”.

althans woorden van gelijke strekking, aldus hulp of steun verlenend aan den vijand;

e. in Juli 1943 door bemiddeling van de toenmalige journalist Max Blokzijl bij het toenmalige Departement van Volksvoorlichting de functie van chef van het Bureau Wetenschappelijk Personderzoek heeft aanvaard en vervolgens deze functie vervuld, aldus hulp verlenend aan de vijand of diens handlangers.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het

Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers.

O. dat beschuldigde ter zitting van 25 April 1947 en ter zitting van 16 Mei 1947 is verschenen;

Gelet op de door en namens beschuldigde gevoerde verdediging;

O. dat beschuldigde ter zitting zakelijk onder meer heeft verklaard:

Ik ben Nederlander en thans 50 jaar oud. Ik beken het mij in de aangevulde en gewijzigde beschuldiging te laste gelegde;

Post alia:

O. dat het Tribunaal in het bijzonder het houden van radio-lezingen, als hierboven bewezen verklaard, van belang acht;

O. te dien aanzien, dat toch ten deze geen sprake is van op zichzelf staande, impulsief gedane uitingen, doch van een regelmatig en weloverwogen afbreken van de bondgenoten van Nederland, alsmede een duidelijke propaganda voor de As-Mogendheden en de toenmalige „nieuwe orde”;

O. dat beschuldigde en zijn raadvrouw het hebben doen voorkomen, alsof deze lezingen weinig of geen indruk op de luisteraars hebben gemaakt, doch het Tribunaal dit in het midden zal laten als van niet overwegend belang, nu reeds uit het doen der uitingen op zichzelf, tijdens de onderdrukking van ons volk door de Duitse bezetter, een dusdanig bedenkelijke mentaliteit blijkt, dat een ernstige repressie geboden is;

O. dat hierin geen verandering wordt gebracht door de zijdens beschuldigde overgelegde verklaringen, welken, voor zover daardoor aannemelijk wordt gemaakt, dat beschuldigde geen verraad heeft gepleegd, irrelevant zijn, nu geen verraad in engere zin is te laste gelegd en overigens volledig ruimte laten aan de mogelijkheid, dat beschuldigde zich naar twee kanten heeft willen dekken, hetgeen het Tribunaal, mede gelet op de indruk, welke het ter zitting van beschuldigde heeft bekomen, geenszins uitgesloten acht;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaard te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

1. Internering, waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot vier jaren en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde vanaf 22 Juni 1945 in voorinternering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 22 Juni 1949;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

No. 606.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (12e Kamer), 22 Mei 1947.
(Mr. Soudijn, Edelman en van Kuilenburg).

Het verweer dat beschuldigde t.a.v. het sub d onder 1 telastegelegde niet geacht kan worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, verworpen.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 3.)

Tribunaal Rotterdam tegen Huibrecht Smaal, zakkenreparateur, wonende te Rotterdam, thans verblijvende in het Bew. en Verblijfkamp te Hoek van Holland; beschuldigde, ter zitting verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. S. Ivens, adv. te Rotterdam.

Beschuldigd van:

dat hij — Nederlander zijnde en op het tijdstip van het inwerking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende — tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. als lid, begunstiger, of anderszins zich aangesloten heeft bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. als lid zich aangesloten heeft bij de Weer-Afdeling der sub a bedoelde Beweging;

c. hulp of steun heeft verleend aan de vijand door zich in of omstreks de maand April 1941 aan te melden bij het Nazional Sozialistisch Kraftfahr Korps (N.S.K.K.) en door gedurende verschillende jaren geuniformeerd en gewapend zowel in Duitsland, als in Rusland, Polen en België, in verschillende rangen en functies bij voornoemd Korps actief dienst te doen;

d. van nationaal socialistische gezindheid blijk heeft gegeven door:

1. zich vanuit Rusland in brieven resp. d.d. 15 Aug. 1942, 11 Oct. 1942 en 18 Dec. 1942 gericht aan zijn broer Wim als volgt uit te laten: „Als ze de Joden naar Polen sturen, moeten ze ze gelijk in het Ghetto van Warschau duwen, dan sterven er niet 10 per dag, maar dan 20 per dag, dan zijn we er met ere af”, een prachtreclame voor de echte Nederlanders, dat er 4000 Joden weg zijn; zo elke week een portie, dan is alles gauw schoon; hier wordt beweerd, dat alle Joden in Nederland vertoevend, voor Juni 1943 in Rusland werkzaam zullen zijn; het is te hopen; ik ben blij, dat de Joden nu eindelijk eens aan het touwtje worden gehouden”; „Hopelijk zijn alle Joden weg, als ik thuis kom.”

2. een brief vanuit Rusland d.d. 26 Dec. 1942 gericht aan zijn broer Wim te besluiten met de woorden: „met Mussert, Hou Zee”;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van 8 Mei 1947 is verschenen;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 8 Mei 1947, heeft verklaard:

„Ik ben Nederlander. Ik erken mij te hebben schuldig gemaakt aan de mij bij dagvaarding sub a tot en met d te laste gelegde feiten.

Post alia:

O. dat de in de bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen, in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat de raadsman heeft aangevoerd, dat beschuldigde t.o.z. van het sub d onder 1 te laste gelegde niet geacht kan worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat de raadsman dit betoog in hoofdzaak hierop grondt, dat de in de telastegging bedoelde anti-semitische uitlatingen vervat waren in brieven, niet bestemd om in ruime kring te worden verbreid, doch om in de particuliere sfeer te blijven; immers door beschuldigde gericht waren tot zijn broeder; eveneens lid van de N.S.B.;

O. dat het Tribunaal de raadsman geenszins in dit betoog vermag te volgen, nu beschuldigde eenerzijds moest begrijpen, dat door dergelijke uitlatingen degene waarvoor deze bestemd waren, gestijfd werd in zijn anti-Nederlandse houding en daardoor de kans, dat deze zijn houding alsnog ten goede zou herzien, aanzienlijk verminderd werd, terwijl hij anderszijds allerminst de zekerheid kan hebben, dat de in zijn brieven vervatte anti-semitische uitlatingen uitsluitend door degene, tot wie deze gericht waren, zouden worden gelezen en dat deze daaraan geen verdere bekendheid zou geven;

O. dat beschuldigde, veeleer het tegendeel moest aannemen, aangezien als van algemene bekendheid mag worden aanvaard, dat in N.S.B.-kringen een zeker aureool verleend werd aan personen, als beschuldigde, die zich op enigerlei wijze in het Oosten in de strijd tegen het „bolsjewisme” hadden „ingezet” en dat zeer zeker ook de brieven afkomstig van dergelijke personen met meer dan gewone aandacht werden gelezen;

O. dat dan ook de brieven van „Oostfrontstrijders” op zich zelf reeds voor de Nationaal Socialisten hier te lande een middel waren om propaganda te maken voor hun duistere doelstellingen, doch zulks nog te meer het geval moest zijn, wanneer in dergelijke brieven sterk gekleurde mededelingen, als in casu, gedaan werden;

O. dat dan ook niet valt aan te nemen, dat deze mededelingen door de geadresseerde voor zich zouden worden gehouden.

doch hieruit zeer zeker politieke munt zou worden geslagen en hierdoor een anti-semitische propaganda zou worden gestimuleerd;

O. dat mitsdien beschuldigde wel degelijk geacht moet worden desbewust te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, op grond, dat het Tribunaal deze, gelet op de ernst der bewezen verklaarde gedragingen, de persoon van beschuldigde en zijn persoonlijke omstandigheden, in het algemeen belang geraden acht, waarbij het Tribunaal enerzijds in aanmerking neemt, dat beschuldigde gedurende een reeks van jaren actief voor de vijand werkzaam is geweest en blijk heeft gegeven van een laakbare mentaliteit, doch anderzijds ook wil laten gelden, dat beschuldigde, die een enigszins domme indruk maakt, door het milieu, waarin hij verkeerde in verkeerde richting beïnvloed werd en op grond van zijn leeftijd blijkbaar een gemakkelijke prooi vormde voor de nationaal socialistische propaganda.

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan: als Nederlander tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

als lid begunstiger of anderszins zich aansluiten bij de N.S.B. der Nederlanden;

als lid zich aansluiten bij een nationaal socialistische organisatie of instelling;

hulp of steun verlenen aan de vijand;

van nationaal socialistische gezindheid blijk geven;

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

Internering, waarbij in overweging wordt gegeven de tijdsduur daarvan te bepalen op twee jaren en drie maanden, zulks ingaande op 31 Mei 1945, de dag waarop beschuldigde in bewaring werd gesteld;

Ontzetting uit het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Ontzetting uit het recht van het dienen bij de gewapende macht;

Heft het beheer over het vermogen van beschuldigde op met ingang van de zestigste dag, nadat het fiat executie op deze uitspraak zal zijn verleend.

No. 607.

HOGE AUTORITEIT 'S-HERTOGEN-BOSCH, 27 Aug. 1947. (Mr. Vliegert-hart).

De maatregel: ontzetting van het recht om als aannemer in de ruimste zin des woords werkzaam te zijn, met uitzondering van het z.g. klantenwerk, kan aanleiding geven tot misverstand. Gedeeltelijke ontzetting van een recht is een figuur, welke niet berust op de wet.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg, 1e Kamer, d.d. 20 Maart 1947, in de zaak tegen Joseph Johannes Desiré van den Brande, aannemer, wonende te Hulst, (thans kamp Rilland-Bath);

dat het Tribunaal o.a. als maatregel aan beschuldigde heeft opgelegd: ontzetting van het recht om als aannemer in den ruimsten zin des woords werkzaam te zijn, met uitzondering van het z.g.n. klantenwerk;

O. dat, gezien de gedragingen, ontzetting van het recht om als aannemer in den ruimsten zin des woords werkzaam te zijn gerechtvaardigd schijnt;

O. dat echter de formulering van de uitspraak op dit punt aanleiding kan geven tot misverstand;

O. immers dat, zo al mocht vaststaan hetgeen onder klantenwerk begrepen moet worden, het uitzonderen van dit klantenwerk overbodig schijnt, wanneer het niet valt onder het begrip aanneming in den ruimsten zin des woords;

O. dat in het andere geval de maatregel, zoals deze thans is opgelegd, zou neerkomen op de gedeeltelijke ontzetting uit een recht, een figuur die niet berust op de wet;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie t.a.v. voormelden maatregel behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie t.a.v. dezen opgelegden maatregel.

No. 608.

HOGE AUTORITEIT 'S-HERTOGEN-BOSCH, 27 Aug. 1947. (Mr. Vliegert-hart).

De omschrijving van de maatregel: „ontzetting van het recht tot het bekleden van enigerlei functie in een vereniging, instelling of organisatie op het gebied van het ontspannings- en amusementsleven” is niet zo nauwkeurig, dat daaruit met zekerheid kan worden afgeleid, hoever de strekking ervan kan zijn.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Breda, 2e Kamer, d.d. 7 Juli 1947, in de zaak tegen Cornelis Nicolaas van den Broek, tuinder, wonende te Ulvenhout, (thans kamp Vught);

dat den beschuldigde bij dagvaarding werd te laste gelegd dat hij, Nederlander zijnde en op 20 September 1944 ouder dan achttien jaren tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, te Ulvenhout of elders in Europa zich heeft schuldig gemaakt aan een groot aantal in de dagvaarding nader omschreven gedragingen, welke alle op een punt na — hetwelk door het Tribunaal is nietig verklaard — vallen onder artikel 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat het Tribunaal de overige te laste gelegde gedragingen heeft bewezen verklaard op enige na en na in zoverre de beschuldiging vervallen te hebben verklaard, aan den beschuldigde verschillende maatregelen heeft opgelegd ter zake der te zijnen laste bewezen verklaarde gedragingen;

O. dat het Tribunaal onder meer aan beschuldigde oplegde de maatregel:

„ontzetting uit het recht tot het bekleden van enigerlei functie in een vereniging, instelling of organisatie op het gebied van het ontspannings- en amusementsleven”;

O. dat de omschrijving van deze maatregel niet zo nauwkeurig is, dat daaruit met zekerheid kan worden afgeleid, hoever de strekking er van kan zijn;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan he fiat-executie t.a.v. dien maatregel behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie t.a.v. voormelden maatregel.

No. 609.

HOGHE AUTORITEIT 'S-HERTOGEN-BOSCH, 30 Augustus 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

Het proces-verbaal, waarop, onder meer, de bewezenverklaring steunt, was niet opgemaakt op ambtseed. Bovendien houden de in dat proces-verbaal gerelateerde getuigenverklaringen grotendeels niet de redenen van wetenschap in.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Roermond, 3e Kamer, 11 April 1947 in de zaak tegen Willem Henricus Hubertus Janssen, fabrikant, wonende te Kaldenkirchen (Dld.) (thans kamp Weert).

dat aan beschuldigde maatregelen zijn opgelegd;

O. dat het Tribunaal als bewijsmiddelen voor zijn beslissing, dat de beschuldigde zich op de in de acte van beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, — behoudens vervallen verklaring van 2 punten van die telastelegging — naast de verklaringen van beschuldigde ter terechtzitting afgelegd, heeft gebruikt 2 processtukken:

O. dat het Tribunaal deze processtukken vermeldt als volgt:

1. het ambtsedig proces-verbaal no. 1121 opgemaakt door Leenen, Andreas en Peeters, Henricus Jacobus Hubertus, beiden rechercher bij de politieke recherche Afdeling te Venlo, tevens onbez. ambtenaar van politie, inhoudende een verhoor van de getuigen Lutgens M. H.; Peeters P. J. H.; Groenen P.; Breuer J. F.; Doesburg J.; Helmes P. K.; Raeskin P. H. J.; Gitmans K. L.; de Ley A. C.; Cremers L. P. J.;

Elias J. A. B.; Moes H. H. J.; Driessen J. G. G. en gedateerd 4-10-1946;

2. het ambtsedig proces-verbaal no. 24, opgemaakt door Rooyakkers P. A., agent van Politie te Venlo, tevens onbez. Rijksveldwachter, rechercher bij de Politieke Recherche te Venlo, inhoudende een verhoor van beschuldigde;

O. dat van het eerst genoemde proces-verbaal niet blijkt, dat het op ambtseed is opgemaakt en dat dit derhalve niet een zodanige bewijskracht heeft als het Tribunaal meende daaraan te moeten toekennen;

O. bovendien, dat de in bedoeld proces-verbaal gerelateerde getuige-verklaringen grotendeels niet inhouden de redenen van wetenschap;

O. dat het bovenstaande te zwaarder weegt nu het Tribunaal de bewezenverklaring van meerdere punten van de telastelegging nagenoeg uitsluitend heeft doen steunen op bedoelde getuigeverklaringen van genoemd proces-verbaal;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 610.

HOGHE AUTORITEIT 'S-HERTOGEN-BOSCH, 3 September 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

Verbeurdverklaring van „het gehele firmamvermogen” niet voldoende duidelijk geacht.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Roermond, 3e Kamer d.d. 9 Mei 1947 in de zaak tegen Hubertus van Doesselaere, aannemer, wonende te Eindhoven (thans kamp Weert).

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 8 April 1947 is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit, den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid zich aangesloten heeft bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, na eerst als lid zich aangesloten te hebben bij de Nat. Soc. Nederl. Arbeiderspartij en daarin de functie bekleed te hebben van steunpuntleider, althans voorlopig steunpuntleider en groepsleider of een feitelijke daarmee overeenkomende functie;

2. lid is geweest van de Nederlands Duitse Kultuurgemeenschap, het Nederlands Arbeidsfront en Economisch Front en begunstigend lid van de Nederlandse S.S.;

3. geabonneerd is geweest op de bladen „Volk en Vaderland”, Nationale Dagblad,

Storm, Werkend Volk en de Deutse Zeitung;

4. vrijwillig bijdragen heeft gegeven of schenkingen heeft gedaan aan Winterhulp Nederland, Nat. Soc. Beweging, Nederl. Volksdienst, Nat. Jeugdstorm, Frontzorg, de Hitlerjeugd, het Deutsche Rote Kreuz, Wehrmachts Wunschkonzert en de Deutse Winterhilfe, alles te samen tot een bedrag van minstens f 6000 gedurende de jaren 1941 t/m 1944;

5. toegestaan heeft, dat zijn minderjarige zoons Adrianus en Johannes en later ook Christianus dienst namen bij de Waffen S.S.;

6. zijn arbeiders op het vliegveld Venlo tegen hun wil geld heeft afgehouden van hun loon tot betaling van het blad „Werkend Volk”, dat zij van hem ontvingen en een andere keer als bijdragen voor de Winterhulp Nederland;

7. een man van zijn personeel, zekere Vos uit Helmond, heeft aangebracht bij de Deutsche Bauleitung van het vliegveld Venlo, omdat deze op Zondag niet wilde werken, met 't gevolg, dat deze door de Duitsers in de „bunker” werd ingesloten;

8. herhaaldelijk brieven heeft geschreven aan Deutsche instanties, waarin hij vraagt om werk, daarbij wijzend op zijn zoons die vrijwillig dienst deden bij de Waffen S.S.;

9. vanaf eind 1940 tot September 1944 onder de naam van de firma J. Doesselaere & Zonen, hiertoe opgericht, en gevestigd te te Eindhoven, werken heeft uitgevoerd of doen uitvoeren, soms met bijlevering van materiaal, meest op het vliegveld Venlo en verder op het vliegveld Eindhoven en te Weert, ten behoeve van de Duitse oorlogsvoering voor een bedrag van bijna f 800.000 bestaande in straatwerk, grondwerk en het onderhouden en repareren van startbanen, de omheining en de palen der landingsverlichting;

10. in 1943 tezamen met een zekere Warmendam vrijwillig sloperswerkzaamheden heeft uitgevoerd of doen uitvoeren o.a. een schoolgebouw en twee villa's afbreken in den Haag in de omgeving van het park Zorgvliet ten behoeve van de Duitse oorlogvoering;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, bewezen verklarende de punten 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9 en 10 der te lastelegging aan beschuldigde deswege de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. internering, met advies deze te beperken tot twee jaar en drie maanden de voor-internerings daaronder begrepen, zodat deze wordt geacht te zijn ingegaan 2 Juni 1945 en eindigende 2 September 1947;

2. ontzetting uit het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijke voorschriften uitgeschreven verkiezingen;

3. verbeurdverklaring van zijn gehele

vermogen, het gehele „firma”vermogen met het tegoed der privé rekeningen inbegrepen, maar met uitzondering van het meubilair en een bedrag van twee duizend gulden;

O. dat het Tribunaal zich ten aanzien van de verbeurdverklaring o.a. heeft doen leiden door de volgende overwegingen;

O. dat beschuldigde geheel alleen de firma Doesselaere beheerd en bestuurd heeft en de zonen Doesselaere, hoewel op papier firmant, met deze firma in feite geen enkele rechtsbetrekking stonden;

O. dat dus het gehele z.g. firmavermogen, alsook het te goed der „pro-firma” opgemaakte privé rekeningen van de zonen in eigendom toebehoren aan beschuldigde;

O. dat het Tribunaal voor deze opvatting in de gebezigde bewijsmiddelen kennelijk steun heeft gezocht in de verklaring door beschuldigde afgelegd tegenover de commissaris Mr. Q. L. Laumans;

O. dat het Tribunaal niet de aangewezen instantie geacht kan worden om te beslissen — en dan nog alleen op de verklaring van beschuldigde — dat naar burgerlijk recht in werkelijkheid de zonen Doesselaere geen firmant waren, doch uitsluitend beschuldigde;

O. dat volgens verklaringen van personen, genoemd in het proces-verbaal d.d. 15 Juli 1946, opgemaakt door L. Oostdam en M. Wijers, beschuldigde in het begin van de bezetting werkte onder de firma J. van Doesselaere—van den Broek, zodat de gebezigde redactie: verbeurdverklaring van „het gehele firmavermogen” niet voldoende duidelijk geacht moet worden;

O. verder, dat een verbeurdverklaring van „het gehele firmavermogen”, naast „het gehele vermogen” tot verwarring aanleiding zou kunnen geven;

O. bovendien, dat uit gewaarmerkt uittreksel uit de registers van de Kamer van Koophandel te Eindhoven, d.d. 23 October 1946, blijkt dat niet beschuldigde doch twee van diens zonen firmanten zijn van de firma J. van Doesselaere en Zonen, zodat, wanneer het Tribunaal heeft bedoeld het vermogen van laatstgenoemde firma verbeurd te verklaren, de verbeurdverklaring op dit punt geen correctie zou zijn op de gedragingen van beschuldigde;

O. overigens, dat de opgelegde maatregel van internering, gezien den ernst van de gedragingen te licht schijnt;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond, waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 611.

HOGHE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
8 September 1947. (Mr. van Berckel).

Beschuldiging kan slechts tijdens het onderzoek ter zitting gewijzigd worden, en niet in de uitspraak.

In verband met de leeftijd van beschul-

digde — 60 jaar — heeft de uitgesproken ontzetting van het recht om bij de gewapende macht te dienen, geen zin.

(K.B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153, art. 7).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 13e Kamer, van 15 Augustus 1947 in de zaak tegen Geert Lucas Pietersen, hotelhouder, destijds wonende te Rotterdam, thans verblijvende in het Bewarings- en Verblijfkamp te Delft.

Gezien het bezwaarschrift van de raadsman van beschuldigde, hetwelk op 2 September 1947 bij Ons is ingekomen;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd, lidmaatschap van de N.S.B. en de N.V.D., het werkzaam zijn als propagandist voor de N.S.B. en als Scharführer van de Landwirtschaftsgesellschaft Ostland te Riga en het zich aansluiten bij de hulpdienst van de Nederlandse Landwacht en het hiervoor verrichten van patrouillediensten;

O. dat het Tribunaal de telaste legging wat betreft de werkzaamheid van beschuldigde als propagandist voor de N.S.B. als niet bewezen vervallen heeft verklaard, doch overigens bewezen heeft geacht dat beschuldigde zich heeft gedragen zoals hem is telaste gelegd, met dien verstande dat in plaats van „patrouillediensten” moet worden gelezen „wachtdiensten”, zoals het Tribunaal de telastelegging in zijn uitspraak heeft gewijzigd en hem deswege heeft opgelegd internering, met advies deze te beperken tot drie jaren en zes maanden, eindigende op 7 October 1948, ontzetting van de beide kiesrechten en van de rechten van het bekleeden van ambten, van het zijn van raadsman of gerechtelijk bewindvoerder en van het dienen bij de gewapende macht en verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een waarde van vijf honderd gulden;

O. dat het Tribunaal de bevoegdheid de beschuldiging te wijzigen anders dan ter eenvoudige rectificatie slechts toekomt tijdens het onderzoek ter zitting en de wijziging in casu dus ten onrechte is geschied, weshalve onder deze omstandigheden het telaste gelegde verrichten van patrouillediensten slechts vervallen had kunnen worden verklaard;

O. dat het Tribunaal overigens terecht bewezen heeft geacht dat beschuldigde zich heeft gedragen zoals hem is telaste gelegd voor zover de telastelegging niet is vervallen verklaard, doch hem een internering heeft opgelegd welke Ons te lang voorkomt in verhouding met de ernst zijner gedragingen, kunnende Ons inziens worden volstaan met een niet onbelangrijk geringere interneringstijd;

O. dat in verband met de leeftijd van beschuldigde de tegen hem uitgesproken ontzetting van het recht om bij de gewapende macht te dienen geen zin heeft;

O. dat het onderzoek ten aanzien van de aan beschuldigde opgelegde maatregel van

verbeurdverklaring ondeugdelijk is geweest, aangezien het Tribunaal hierbij blijkbaar slechts als grondslag heeft genomen een zich bij de processtukken bevindende, niet ondertekende en ongedateerde volgens het N.B.I. slechts als voorlopig op te vatten en dus niet betrouwbaar kennisgeving in zake het vermogen van de beschuldigde, zonder de beschuldigde op dit punt te verhoren en zonder de beheerder of bewindvoerder schriftelijk op te roepen of te dagvaarden, zoals het Tribunaalbesluit uitdrukkelijk voorschrijft;

O. dat Ons derhalve gewichtige redenen voorkomen het fiat-executie op genoemde uitspraak te weigeren, ten einde het Tribunaal in een andere samenstelling in de gelegenheid te stellen de zaak opnieuw in behandeling te nemen;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 612.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (4e Kamer), 12 Juni 1947. (Mr. Emmen Riedel, Ir. Tillema, Platenburg).

Telaste gelegd het doen voorzien van persoonsbewijzen van een vals stempel, dat beveiliging zou bieden tegen te werkstelling in Duitsland, tegen betaling, het aanwenden van de daarvoor ontvangen gelden geheel of gedeeltelijk ten eigen bate en het daardoor voordeel trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand. Beschuldigde heeft niet gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, ook al mocht hij uit winstbejag gehandeld hebben. Strikte en ruimere uitlegging van art. 1, eerste lid, van het Tribunaalbesluit. Het Tribunaal moet als volksgerecht er zich voor hoeden op de justiciabelen de indruk te maken, dat zelfs een volksgerecht de „wetstechniek” zwaarder laat wegen dan de rechtvaardigheid. Nader onderzoek, of beschuldigde's gedraging, hoezeer objectief gezien het Nederlands belang niet schadend, niettemin subjectief gezien naar de kant van de „feitelijke gedragingen” van die aard is, dat de rechtvaardigheid zijn schuldigverklaring eist. Beschuldigde heeft gehandeld in strijd met de erecode van het verzet, doch niet van de nood van anderen geprofiteerd ten eigen bate. Beschuldiging vervallen verklaard.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1e lid, al. 4).

Tribunaal Rotterdam tegen Casper Willem Marie van Enck, inspecteur van een verzekering maatschappij, wonende te Rotterdam;

Beschuldigde ter zitting verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. Pentermann, adv. te Rotterdam.

Beschuldigd van:

dat hij, Nederlander zijnde, die op het tijdstip van het inwerking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaren had bereikt, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door, toen hem op of omstreeks 12 November 1944 door Constantinus Marie Postmus en Johannes Henricus Postmus werd aangeboden om tegen betaling van tweehonderd gulden per stuk persoonsbewijzen te voorzien van een stempel dat beveiliging zou bieden tegen tewerkstelling in Duitsland dit aanbod aan ongeveer tien tot twintig althans aan een aantal andere personen over te brengen met dien verstande dat daarbij per stempel een bedrag van twee honderd vijftig gulden, althans een bedrag hoger dan twee honderd gulden, door hem van hen werd gevraagd, waarna hij, zo dit aanbod werd geaccepteerd door Constantinus Marie Postmus en Johannes Henricus Postmus voornoemd tegen betaling van twee honderd gulden een stempel liet aanbrengen en hetgeen daarboven door hem was ontvangen geheel of gedeeltelijk ten eigen bate aanwendde, zodoende zich verrijkende met een bedrag van ongeveer acht honderd vijftig gulden:

door welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van Donderdag 29 Mei 1947 heeft verklaard:

„De kapper Johannes Henricus Postmus kende ik wel; de andere Postmus niet. De eerste bood mij de stempels aan. Hij noemde mij een bedrag van f 200 per stempel voor door hem te leveren stempels welke vrijstelling van tewerkstelling in Duitsland waarborgden. Er was haast bij want de stempels werden door een Duitser geleverd en ik kreeg de indruk dat de prijs zou kunnen stijgen; ik moest daarom een marge nemen. Vandaar dat ik er f 50 bovenop zette. Ik heb het door mij ontvangen surplus niet voor mijzelf gebruikt doch deels in natura voor derden deels in contanten aan de ondergrondse gegeven. Al mijn bedoelingen zijn bij dit alles steeds belangeloos geweest en ik heb er zeer beslist geen cent van overgehouden.”

Post alia:

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor echter niet geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. te dien aanzien, dat het Tribunaal niet vermag in te zien dat Nederlandse belangen zouden zijn geschaad doordat beschuldigde personen heeft geholpen zich het middel te verschaffen dat ten doel moest hebben deze personen te vrijwaren voor uitzending naar Duitsland;

dat van een dergelijk streven immers niet anders kan worden gezegd dan dat het rechtstreeks indruist tegen de belangen en de plannen van de bezetter;

dat weliswaar beschuldigde wordt verweten, dat hij bij dit streven uit winstbejag heeft gehandeld, doch dat zelfs al ware dit zo, dan nog zijn streven niet geacht kan worden Nederlandse belangen te hebben geschaad;

dat bij strikte uitlegging van art. 1, eerste lid van het Tribunaalbesluit, een verder onderzoek naar de aard van de aan beschuldigde vermelde gedragingen achterwege kan blijven;

dat zodanige strikte uitlegging immers meebrengt, dat ofwel het zich desbewust gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, als in casu te laste gelegd, ofwel het desbewust afbreuk doen aan het verzet tegen de vijand, een onmisbare voorwaarde is voor schuldigverklaring en van de misdrijving, welke tot het opleggen van een maatregel leidt, de kern uitmaakt;

dat het Tribunaal, zulk een strikte uitlegging op zichzelf als juist aanvaardend, niettemin ruimte aanwezig acht voor de opvatting dat het zwaartepunt in het ene geval meer, in het andere geval minder bij deze „kern” ligt en er een wisselwerking is te erkennen tussen het vereiste, besloten in die „kern” enerzijds en de „feitelijke gedragingen” anderzijds in die zin, dat het Tribunaal als volksgerecht er zich voor moet hoeden, om aan een van beide aspecten een zo uitsluitende betekenis toe te kennen, dat zij op de justiciabelen de indruk zou maken, dat zelfs een volksgerecht de „wetstechniek” zwaarder laat wegen dan de rechtvaardigheid;

dat het Tribunaal hierin, zowel als in de door de raadsman geuite vrees, dat het bij het Tribunaalbesluit alles even „ruim” is te noemen, aanleiding vindt nader te onderzoeken, of beschuldigde's gedraging, hoezeer objectief gezien het Nederlandse belang niet schadend, niettemin subjectief gezien naar de kant van de „feitelijke gedragingen” van die aard is, dat de rechtvaardigheid zijn schuldigverklaring eist;

dat namelijk, indien beschuldigde inderdaad van de nood van het ogenblik, waarin duizenden jonge mannen ten tijde en ter plaatse als in de dagvaarding genoemd, — nl. te Rotterdam na de Novemberrazzia — verkeerden, misbruik had gemaakt ter wille van grof eigenbelang, het Tribunaal zou moeten overwegen — hoezeer er ook tegen Duitsland en vóór Nederland werd gehandeld — in hoeverre zulk een gedraging, naar haar subjectieve kant gezien, een correctie zou behoeven; dat immers van personen, voor wie

winstbejag de overheersende drijfveer is, al brengt deze hen het ene ogenblik tot een pro-Nederlandse handeling, kan worden verwacht dat zij het andere ogenblik een handeling voor de vijand zullen be-
gaan:

dat zulke personen een latent gevaar zijn reeds hierom, omdat zij door hun geldzucht de zuivere drijfveren, waarmede de oprecht goede Nederlanders in bezettingstijd plachten te handelen, vermochten te compromitteren, waardoor aan twijfelaars nieuwe reden tot afvalligheid werd ver-
schaff:

dat het Tribunaal begrip heeft voor de beweegredenen waarom en de omstandigheden waaronder de leden der Rotterdamse ondergrondse strijdkrachten er toe besloten op deze beschuldigde een aanslag te plegen, daar hij door zijn eigen woorden en daden de indruk vestigde, dat hij van een Duitse instantie het stempel ter beschikking kreeg en daarvoor veel geld vroeg, waarbij hij zich merkwaardigerwijs uitsluitend tot zoons van goeden huize wendde;

dat die indruk echter achteraf — reeds tijdens de bezetting — plaats heeft gemaakt voor de wetenschap, dat de getuige C. M. Postmus de vervaardiger van het stempel was en deze tezamen met zijn broer, de getuige J. H. Postmus, gemeend heeft, tegenover het risico van ontdekking, een beloning te eigen behoeve te mogen vorderen;

dat echter ook dit in strijd was met de eer van het Verzet, daar dit zich steeds tot richtsnoer heeft genomen, dat beloningen slechts mochten dienen voor verzetsdoel-einden op zichzelf, zoals strijdkassen, waaruit slechts voor persoonlijke onder-stand mocht worden geput voor verzetsstrijders of onderduikers, die zonder dat niet voort konden;

dat nu, naar de overtuiging van het Tribunaal, beschuldigde wel heeft gehandeld in strijd met de erecode van het Verzet, doch niet van de nood van anderen heeft geprofiteerd ten eigen bate;

dat deze beschuldigde de betichting van winstbejag heeft ontkend en het Tribunaal niet de overtuiging heeft bekomen dat winstbejag zijn drijfveer is geweest, gelet op de inhoud van de door de raadsman overgelegde brieven, waarbij het tevens als zijn mening uitspreekt dat beschuldigde goede grond heeft, terug te komen op zijn dienaangaande voor de P.O.D. afgelegde bekentenis, zodat het zijn herroeping daarvan aanneemt;

O. dat derhalve, zo wegens het ontbreken van een desbewust handelen in strijd met de Nederlandse belangen als wegens het ontbreken van een op winstbejag ge-richte handeling, de dagvaarding moet worden vervallen verklaard;

Gezien de betrekkelijke Wetsartikelen; Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van vermelde redenen.

No. 613.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
AMSTERDAM (4e Kamer), 2 Juni 1947.
(Mr. Dr. Schreuder, Baas, Eiff).

Onder het voordeel trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, valt ook het inroepen en gebruik maken van de hulp van de vijand en diens handlangers bij het beslechten van particuliere geschillen met medeburgers, in de hoop dat deze laatsten onder de indruk van de terreur-methoden die de vijand op hen zou kunnen toepassen zouden nalaten hun grieven tegen beschuldigde verder tot uiting te brengen.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1ste lid, 4e alinea.)

Tribunaal Amsterdam tegen Antonette
Wilhelmina Maria Jansen.

Beschuldigd van: dat zij, zijnde op 10 Mei 1940 in het bezit van de Nederlandse nationaliteit, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en voor die Beweging is werkzaam geweest als medewerkster van Frontzorg;

2. in het algemeen blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid door goed te vinden, dat de twee aan haar zorgen toevertrouwde minderjarige dochters lid waren van de nationaal-socialistische organisatie de Nationale Jeugdstorm en zich in het openbaar vertoonden, gekleed in de uniform van die organisatie;

3. voordeel heeft getrokken, althans heeft getracht te trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door:

a. toen zij in een ruzie was gewikkeld met haar benedenburen de familie Evenblij zich tot tweemaal toe te wenden tot de Sicherheitsdienst te Amsterdam, opdat deze gemelde ruzie in haar voordeel zou beslechten, ten gevolge van welke handeling de heer Evenblij meermalen bij de Sicherheitsdienst is ontboden en mevrouw Evenblij zich meermalen bij die dienst heeft te verantwoorden gehad;

b. toen zij in een ruzie was gewikkeld met haar benedenburen, de dames Wagner, zich te wenden tot de Kringleider van de N.S.B. te Amsterdam, opdat deze gemelde ruzie in haar voordeel zou beslechten, tengevolge van welke handeling enige leden van de N.S.B. zich bij de dames Wagner hebben vervoegd en dezen hebben medegedeeld, dat beschuldigde onder „N.S.B.-bescherming” stond;

door welke handelingen zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

O. dat de beschuldigde ter zitting van Maandag 2 Juni 1947 is verschenen, bijge-

staan door haar raadsman Mr. J. O. Baros advocaat te Beverwijk;

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde in het midden gebracht;

O. dat de beschuldigde ter zitting zake-lijk onder meer heeft verklaard:

„Ik erken, dat ik lid van de N.S.B. ben geweest en dat ik voor Frontzorg heb gewerkt. Ik meende door lid te worden van de N.S.B., te bouwen aan een kern van „Nederlands socialisme” tegen het annexatie-verlangen van de Duitsers. Ik erken, dat ik toegestaan heb, dat mijn dochters bij de N.J.S. waren en dat zij in de uniform daarvan liepen. Ik ontken, dat ik voordeel heb getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door de handelingen te plegen als genoemd in de dagvaarding onder „3”. Ik ben naar de SD. in de Euterpestraat gegaan, omdat ik wilde klagen over de mishandeling van mijn dochttertje door mevrouw Evenblij. Mijn dochttertje had namelijk een polletje bloemen, dat zij in onze brievenbus vond, en dat er waarschijnlijk door de benedenburen in was gestopt, in de winkel van Evenblij gegooid; daarom had mevrouw Evenblij haar geslagen. Ik ben toen naar het bureau Overtoom gegaan en heb daar de wonden van mijn dochttertje getoond. Men zeide mij daar, dat zij niets voor mij konden doen, omdat ik geen getuigen had en dat ik naar de SD. moest gaan, omdat ik nationaal-socialiste was. Ik ontken, dat ik meer dan één keer naar de Euterpestraat zou zijn geweest, of dat ik daar zou hebben geklaagd over het feit, dat Evenblij als vermoedelijke Jood nog niet was weggehaald. Ik erken, dat ik mij bij de N.S.B. heb beklaagd over het gedrag van de dames Wagner. Ik ontken ten stelligste, dat ik Joden zou hebben laten weghalen, of dat ik voor de SD. zou hebben gewerkt. De beschuldigingen op dat punt komen alle uit één bron. In de tijd, dat de heer Lampetje werd gearresteerd heb ik geen enkel contact met hem gehad.”

Post alia:

O. dat het Tribunaal, op grond van de verklaringen van beschuldigde ter zitting in verband met de inhoud der hiervoren genoemde processtukken en getuigenverklaringen bewezen acht hetgeen in de beschuldiging is ten laste gelegd, met dien verstande, dat wordt bewezen geacht, dat beschuldigde door het stellen van de gedragingen als omschreven in de beschuldiging onder 3a en 3b voordeel heeft getrokken uit de door de bezetting geschapen feitelijke toestand;

O. immers, dat het inroepen en gebruik maken van de hulp van de vijand en diens handlangers bij het beslechten van particuliere geschillen met medeburgers in de hoop dat deze laatsten onder de indruk van de terreur-methoden die dergelijke te hulp geroepen op hen zouden kunnen toepassen zouden nalaten hun min of meer gegronde grieven tegen haar, beschuldigde, verder tot uiting te brengen, dient te

worden beschouwd als een uiterst laakbare handeling van beschuldigde, waardoor zij zich bevoordeeld heeft boven het overgrote deel van het Nederlandse volk, dat het juiste inzicht huldigde, dat het gebruik maken van het spookbeeld van de door de vijand en diens handlangers uit te oefenen terreur bij het uitvechten van particuliere geschillen in hoge mate onbetamelijk was;

O. dat de beschuldiging dient te worden vervallen verklaard ten aanzien van hetgeen hiervoren niet is bewezen verklaard;

O. dat de beschuldigde door te handelen als is bewezen verklaard, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van bijzondere maatregelen wettig en het Tribunaal gelet op de ernst der gedragingen van beschuldigde, haar persoon en haar persoonlijke omstandigheden het in het algemeen belang geraden acht haar de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

O. immers, dat de in hoge mate laakbare gedragingen van beschuldigde weliswaar, volkomen begrijpelijk, aanleiding hebben kunnen geven tot het gerucht, dat zij, beschuldigde, zich aan zeer veel ernstiger verraadshandelingen zou hebben schuldig gemaakt doch dat omtrent dusdanige handelingen van beschuldigde het wettig en overtuigend bewijs niet is bijgebracht;

O. dat mitsdien de tijd door beschuldigde in vóór-internering doorgebracht geacht kan worden te zijn een voldoende repressie ten aanzien van de te haren laste bewezen gedragingen;

Gezien de betreffende Wetsartikelen; Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen voorzoveel deze hiervoren niet is bewezen verklaard;

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

1. Internering waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot de door beschuldigde vanaf 10 Juli 1945 in vóór-internering doorbrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op heden;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

No. 614.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (12e Kamer). 16 Juni 1947. (Mr. Kotting, Marcelis-Blom, de Bruijn).

Verzet tegen voorwaardelijke buitenvervolginstelling. Dit verzet moet worden aangetekend binnen 14 dagen na de uitreiking of ontvangst van de beslissing waarbij de voorwaardelijke buitenvervolginstelling is uitgesproken. De betrokkene, die door afwezigheid te laat kennis krijgt van de beslissing, kan geen gebruik maken van de termijn, bedoeld in artikel 25, 3e lid, besluit politieke delinquenten 1945.

(Besluit P. D. 1945 art. 25, eerste lid, jo. art. 22, tweede lid.)

Tribunaal Amsterdam tegen Bernhard Kerk.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde en op 20 Sept. 1944 de leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

hulp en steun heeft verleend aan de vijand en voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door — na deze goederen daartoe te hebben gekocht — een groot aantal schrijfmachines te verkopen en te leveren aan Verlinden te Arnhem, althans voor dezen herstelwerkzaamheden aan schrijfmachines te verrichten en te doen verrichten, wetende, althans kunnen de en behorende te weten, dat dezen bestemd waren voor vijandelijke, civiele — dan wel militaire instellingen — en voorts door rechtstreeks schrijfmachines te verkopen en te leveren aan de „Marine Befehlshaber” te Utrecht, alsmede door diverse andere goederen o.m. kantoorartikelen en levensmiddelen — na dezen daartoe te hebben gekocht — te verkopen en te leveren aan de vijand, vijandelijke personen en/of instellingen, hetzij rechtstreeks, hetzij door middel van andere personen en/of firma's, hebbende hij daardoor winst genoten;

door alle welke handelingen hij moet worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat beschuldigde in verzet is gekomen tegen een hem uitgereikte beslissing tot voorwaardelijke buitenvervolginstelling;

dat deze beslissing op 29 Oct. 1946 aan de beschuldigde is uitgereikt en namens deze in ontvangst is genomen door een gemachtigde, blijkende zulks uit de ondertekening van het bericht van ontvangst der Posterijen;

dat beschuldigde op 19 November 1946 in verzet is gekomen tegen voormelde beslissing, gelijk blijkt uit de acte van ver-

zet, opgemaakt door de Griffier van het Kantongerecht te Hilversum;

dat beschuldigde te kennen heeft gegeven eerst op 16 November 1946 van de uitgereikte beslissing tot voorwaardelijke buitenvervolginstelling te hebben kennis genomen, daar hij voor die tijd uitstedig was;

dat blijkens art. 25 van het Besluit Politieke Delinquenten verzet kan worden aangetekend, uiterlijk binnen 14 dagen na de aanvang van de proeftijd;

dat deze proeftijd blijkens art. 22 lid 2 van voormeld Besluit aanvangt op het ogenblik van uitreiking of ontvangst van de beslissing;

dat — zulks merkwaardigerwijze — in tegenstelling tot een verzet als bedoeld in art. 25 lid 3 van voormeld Besluit, het verzet, bedoeld in het eerste lid van dit artikel, niet kan worden gedaan binnen 14 dagen, nadat de beschuldigde van de beslissing kennis heeft gekregen, doch moet worden aangetekend binnen 14 dagen na de uitreiking of ontvangst der beslissing;

dat weliswaar niet valt in te zien, waartoe dit verschil dient, doch de Wet nu eenmaal duidelijk een verschil maakt tussen de aanvang van de verzetstermijn ingeval van verzet tegen wijziging der voorwaarden en die in geval van verzet tegen de voorwaardelijke buitenvervolginstelling zelve;

dat ingeval het Tribunaal het verzet van de beschuldigde alsnog in behandeling zou nemen, hierdoor de laatste zin van art. 25 lid 3 van het Besluit Politieke Delinquenten zou toepassen, dat hier echter niet voor is geschreven, zijnde er toch voor een verzet als het onderhavige een afwijkende regeling in dat Besluit neergelegd;

dat mitsdien het Tribunaal geen vrijheid heeft het verzet van beschuldigde in behandeling te nemen;

dat derhalve beschuldigde niet in zijn verzet kan worden ontvangen;

Gezien de betreffende Wetsartikelen; Uitspraak doende:

Verklaart het verzet niet-ontvankelijk.

No. 615.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (12e Kamer), 8 September 1947. (Mr. Kotting, Seegers, de Bruijn).

Levering van prentenboeken e.d. aan personen van vijandelijke nationaliteit. Het begrip „vijand” in het Tribunaalbesluit wordt niet beperkt tot de militaire macht van de vijand of tot des vijands' overheidsorganen of organisaties, maar omvat o.a. ook het economisch leven in het vijandelijk land. Wanneer leidt economische collaboratie tot desbewuste benadeling van de belangen van het Nederlandse volk?

(Tribunaalbesluit art. 1, 1ste lid, alinea 2.)

Tribunaal Amsterdam tegen Lambertus Petrus Mulder, uitgever-drukker.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde en op 10 September 1944 de leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

hulp en steun heeft verleend aan de vijand en/of voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, door in de jaren 1941, 1942 en 1943, handelende onder de firma Drukkerij Mulder & Zoon, te Amsterdam, en als vennoot dier firma grote hoeveelheden prentenboeken, ansichtkaarten, legpuzzles, damspelen, balspelen en soortgelijke voorwerpen te verkopen en te leveren aan vijandelijke personen en/of firma's in Duitsland gevestigd, hebbende hij ten-einde deze leveranties te bevorderen en te doen plaats vinden regelmatig zakenreizen gemaakt in Duitsland en gebruik gemaakt van de medewerking van een vijandelijk persoon als vertegenwoordiger, hebbende hij tengevolge van deze leveranties winsten genoten;

door alle welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers.

O. dat de beschuldigde ter zitting van 16.6.47 zakelijk onder meer heeft verklaard:

dat hij erkent de feiten welke hem bij dagvaarding ten laste zijn gelegd;

Post alia:

Gelet op de verdediging van de raadsman Mr. D. Barmes, advocaat te Amsterdam;

Gezien de rapporten door de accountant der firma Mulder overgelegd;

O. dat door de raadsman is betoogd, dat in casu geen hulp en steun aan de vijand zou zijn verleend;

dat het Tribunaal hierin niet kan medegaan;

dat toch naar het oordeel van het Tribunaal het begrip „vijand” in het Tribunaalbesluit niet moet worden beperkt tot de militaire macht van de vijand of tot des vijands overheidsorganen of organisaties, doch in ruime zin moet worden geïnterpreteerd en o.a. ook het economisch leven in het vijandelijke land omvat;

dat derhalve zeker de beschuldigde, die op groote schaal de vijand prentenboeken, ansichtkaarten en dergelijke voorwerpen heeft geleverd, deze hulp en steun heeft verleend;

dat echter voor de oplegging van enige maatregel te dier zake beslissend is of deze hulp en steun geacht moeten worden desbewust te zijn geschied ten nadele van het Nederlandse volk dan wel daardoor afbreuk is gedaan aan het verzet tegen de vijand;

O. dat door of namens beschuldigde is erkend, dat hij voordeel heeft getrokken

uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand;

dat ook ten dien aanzien alleen oplegging van een maatregel kan plaats vinden, indien desbewust is gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandse volk of desbewust afbreuk is gedaan aan het verzet tegen de vijand;

O. dat derhalve onderzocht dient te worden of de handelingen van beschuldigde zijn geschied desbewust ten nadele van het Nederlandse volk, hetgeen door hem wordt ontkend;

dat het Tribunaal te dien aanzien opmerkt, dat in de gevallen van economische collaboratie in het algemeen de grenzen, waarbinnen van een desbewuste benadeling van de belangen van het Nederlandse volk kan worden gesproken, vaag zijn;

dat meer in het bijzonder bij de beoordeling een rol spelen de vraag of er sprake is van een normaal handelsverkeer, zoals dat in het kader van het betreffende bedrijf gebruikelijk was, de vraag van de omvang der geïncrimineerde handelingen en de vraag naar de methodes welke voor het bereiken van de gestelde doelen zijn gebruikt;

dat toch in het algemeen het oogmerk van winstbejag niet zonder meer als afkeurenswaardig kan worden beschouwd;

dat echter evenmin de houding en/of beoordeling van bedrijfsgenoten een rol kan spelen bij de beoordeling van het Tribunaal van elk hem voorgelegd geval;

dat in het bijzonder geen aandacht kan worden geschonken aan het feit dat in bepaalde groepen van bedrijven sommige bedrijfsgenoten wel, anderen niet worden vervolgd, blijvende de vervolgingspolitiek voor rekening van de daarmede belaste organen der Bijzondere Rechtspleging en van de aan deze van overheidswege verstrekte instructies;

dat nu in casu is gebleken dat het bedrijf van beschuldigde zich voor de oorlog niet met export heeft bezig gehouden;

dat beschuldigde in de omstandigheden van de bezetting aanleiding heeft gevonden deze export naar Duitsland ter hand te nemen daartoe de Leipziger Messe heeft bezocht, vele zakenreizen in Duitsland heeft gemaakt en contact met talrijke Duitse firma's heeft opgenomen;

dat dientengevolge het bedrijf van beschuldigde is geworden tot een soort centraal orgaan voor de uitvoering van Duitse orders op het gebied van prentenboeken, ansichtkaarten en soortgelijke artikelen;

dat het beschuldigde niet kan zijn ontgaan, dat hij dusdoende ter voorziening van de Duitse markt van deze artikelen de vijand een organisatie schiep, waardoor de levering van de betreffende artikelen gemakkelijk kon geschieden en waardoor een aantal desbetreffende firma's in Duitsland vrij kwamen ten behoeve van het oorlogspotentieel van de vijand;

dat beschuldigde heeft geweten, althans

had behoren te begrijpen, dat het in het belang van de vijand was, dat de Duitse burgerij zoveel mogelijk in het genot bleef van alle goederen waaraan deze in vredes-tijd gewend was en dat hij, beschuldigde, de vijand heeft geholpen door, op zijn terrein, de productie ten behoeve van de Duitse markt te organiseren;

dat het in dit licht bezien niet van essentiële betekenis is, dat beschuldigde geen producten naar Duitsland heeft geleverd, die voor de directe oorlogvoering dienden;

dat bovendien hierdoor een aantal Nederlandse drukkersbedrijven ten behoeve van de voorziening van de Duitse markt werden ingeschakeld;

dat een en ander temeer klemt, nu niet is gebleken, dat voor de oorlog in belangrijke mate deze artikelen naar Duitsland werden uitgevoerd uit Nederland, zelfs integendeel door beschuldigde is medege-deeld dat juist Duitsland het export-land hiervoor was;

dat derhalve uit het feit, dat de Nederlandse import tijdens de bezetting in Duitsland zo gaarne werd aanvaard op dit gebied, de beschuldigde had kunnen doen inzien, dat hij door deze import te bevorderen, Duitse — dus vijandelijke — belangen diende;

dat zonder meer het dienen van Duitse belangen strijdig is met de belangen van het Nederlandse volk, tenzij hierdoor tevens in grotere mate Nederlandse belangen werden gediend;

dat zulks in casu niet is gebleken en — gelijk door beschuldigde ter zitting toegegeven — ook niet onder ogen is gezien, daar hij alleen uit was op winst;

dat het enkele feit dat beschuldigde door de export naar Duitsland ervaringen opdeed, welke het hem nu mogelijk maken naar andere landen te exporteren ten dienste van de deviezenbevoorrading van Nederland niet als zijn toenmalig oogmerk kan worden aanvaard;

dat het Tribunaal t.a.v. het door de raadsman betoogde nog opmerkt, dat diegenen die in Nederland tijdens de bezetting op grote schaal met Duitsland zaken deden, door het overgrote deel van de goede Nederlandse bevolking allerminst met prijzend oog werden bezien;

dat het derhalve niet aangaat thans te beweren, dat destijds het laakbare van deze gedragingen niet in breede lagen der bevolking als zodanig werd gevoeld;

dat t.a.v. beschuldigde ook niet kan worden volgehouden, dat hij door enigerlei dwangpositie tot zijn gedragingen is gekomen, immers op zijn eigen initiatief en uit vrijen wil hij de handel met de vijand heeft opgenomen en bevorderd;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt en het Tribunaal gelet op de ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

O. dat beschuldigde tezamen met zijn broeder aanzienlijke winsten heeft behaald door leveranties naar Duitsland;

O. dat de gezamenlijke vermogensvermeerdering uit dien hoofde, verminderd met de te verwachten vermogensaanwasbelasting ad 90 %, bedraagt f 7523;

O. dat dit bedrag allereerst dient te worden verbeurdverklaard, dus ten laste van de beschuldigde een bedrag van f 3764;

O. dat echter het voordeel, door beschuldigde en zijn broeder uit de Duitse transacties verkregen, hier boven uitgaat, daar zij door hun handelen een zeer veel sterker bedrijf hebben verkregen, dan zij tevoren hadden en hun voorsprong boven bedrijfs-genoten, die zich niet aan handelingen met Duitse afnemers hebben schuldig gemaakt, dient te worden verminderd;

O. dat het daarom het Tribunaal redelijk voorkomt, ook verbeurd te verklaren hun vermogensaanwas gedurende de oorlog, verkregen op Nederlandse omzetten, belopend voor beide broeders tezamen, na aftrek der te verwachten vermogensaanwasbelasting ad 50 %, f 46,140.73;

O. dat dit temeer klemt, waar de Nederlandse omzetten van de beide broeders slechts konden worden verkregen, doordat zij hun bedrijf middels leveranties naar Duitsland hadden vergroot, althans gehandhaafd;

O. dat aan beschuldigde dus moet worden opgelegd een verbeurdverklaring ten belope van f 3764 + f 23,070 alsoz totaal f 26,834;

O. dat het Tribunaal geen termen aanwezig acht tot ene ontzetting uit de kies-rechten;

O. dat het Tribunaal zich onthoudt van een beoordeling van de vraag of beschuldigde waardig is een functie in het bedrijfsleven te bekleden, nu gebleken is, dat deze zaak sub judice is van de Centrale Zuiveringsraad voor het bedrijfsleven;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregel aan de beschuldigde op:

Verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een bedrag van f 26,834.

No. 616.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 24 September 1947. (Mr. Verdam).

Zaak van Lanckeren Matthes. (Landelijk leidster N.S.V.O.). Fiat-executie geweigerd, aangezien de duur van de opgelegde internering te zwaar geacht wordt.

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam 17e Kamer van 9 December 1946 in de zaak tegen Olga Hubertina van Lanckeren Matthes;

O. dat aan beschuldigde is telastgelegd: dat zij, Nederlandse zijnde en op 20 September 1944 de leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid is aangesloten gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Vrouwen Organisatie, een aan de onder 1 genoemde Beweging verwante nationaal-socialistische organisatie, daarvoor werkzaam is geweest in de functie van Landelijk Leidster en de propaganda daarvan heeft bevorderd door toespraken te houden op vergaderingen dezer organisatie, door radioredevoeringen te houden tot de vrouwen van Nederland en door artikelen te schrijven o.m. in „Het Nederlandse Vrouwenleven” en „De Nationaal Socialistische Vrouw”;

3. hulp en steun te verlenen aan de vijand door, na het plan voor een dergelijke inzameling te hebben opgevat en ter uitvoering daarvan het nodige te hebben verricht, door leden van de Nationaal Socialistische Vrouwen Organisatie gelden te doen inzamelen ten behoeve van het Duitse Rode Kruis en een bedrag van f 70,000 aldus ingezameld aan te bieden en te overhandigen aan de echtgenote van de toenmalige Rijkscommissaris Seyss Inquart ten behoeve van het Duitse Rode Kruis;

door alle welke handelingen en gedragingen zijn geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers, zoals deze dagvaarding ter zitting is gewijzigd;

O. dat het Tribunaal de telastgelegde feiten bewezen verklarende aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot twee jaar en zes maanden en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde vanaf 26 September 1944 tot 20 Januari 1946 in voor-internering doorgebrachte tijd;

2. ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. verbeurdverklaring van haar vermogen tot een bedrag van f 70,000. Bepaald voor zoveel nodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen 90 dagen, nadat de verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd.

O. dat terzake van de bewezen misdragingen de beschuldigde weliswaar een ernstige correctie behoeft, doch de vraag rijst of de geadviseerde internering van 2½ jaar niet te zwaar treft mede in verband met het feit, dat zij opnieuw gedetineerd is, nadat zij ongeveer anderhalf jaar vrij was geweest, hetgeen haar des te zwaarder treft, nu zij weet dat haar vijf minderjarige kinderen niet die zorg verkrijgen waarop zij aanspraak hebben;

O. dat het daarom gewenst is dat het Tribunaal deze zaak nogmaals bezie;

O. dat het Tribunaal tevens gelegenheid heeft de verbeurdverklaring nogmaals te bezien, nu volgens ingekomen bezwaarschriften het vermogen aanzienlijk minder zou bedragen dan het Beheersinstituut heeft opgegeven;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd.

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 617.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (4e Kamer), 7 Juli 1947. (Mr. Dr. L. W. D. Schreuder, mej. Dr. Bos, Schouten).

Tezamen met de „Landwacht” deel nemen aan een onderzoek naar het in voorraad hebben van de film „The Great Dictator”. Verweer, dat het onderzoek tevens gericht was op het voorraad hebben van pornografische films en dat beschuldigde daardoor in het belang van het Nederlandse volk gehandeld zou hebben. Ook een onderzoek met het doel pornografie te bestrijden dient een handeling in strijd met de belangen van het Nederlandse volk te worden genoemd, als het gevoerd wordt op een wijze als in casu het geval is geweest door een terreurbende als de „Landwacht” in samenwerking met lieden als beschuldigde, die kennelijk in het geheel geen opsporingsbevoegdheid hebben bezeten.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1e lid, al. 2).

Tribunaal Amsterdam tegen Pieter Hendrik Pols.

Beschuldigd van:

dat hij zijnde op 10 Mei 1940 in het bezit van de Nederlandse nationaliteit, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

hulp heeft verleend aan 's vijands handelingen door deel te nemen aan een on-

derzoek tegen het foto- en filmbedrijf „Cinex” te Amsterdam hetwelk door de afdeling filmzaken van het „Departement van Volksvoorlichting en Kunsten” te 's-Gravenhage werd verdacht copieën van de film „The Great Dictator” in voorraad te hebben, ter gelegenheid van welk onderzoek hij heeft deelgenomen aan de arrestatie van een der directeuren van gemelde „Cinex”, genaamd Johannes Petrus Wilhelmus Tjepkema, die daarop ongeveer twee weken door de „Landwacht Nederland” te Amsterdam, althans op het hoofdbureau van politie aldaar is gevangen gehouden en tevens heeft deelgenomen aan het verhoor van gemelde Tjepkema waarbij hij gemelde Tjepkema in het gezicht heeft geslagen;

door welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers.

O. dat de beschuldigde ter zitting van Maandag 23 Juni 1947 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. E. J. P. M. Hüffer, adv. te Amsterdam.

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde in het midden gebracht;

O. dat de beschuldigde ter zitting zake-lijk onder meer heeft verklaard: „Ik erken hetgeen mij in de dagvaarding is te laste gelegd, althans in dier voegde, dat ik tegenwoordig ben geweest bij het verhoor van Tjepkema en bij diens arrestatie. Ik ontken ten stelligste, dat ik toen deel uitmaakte van de „Landwacht”. Ik ben met de ploeg, die een onderzoek instelde naar de zaak van de „Cinex” meegegaan op verzoek van de heer Elshout van de filmkeuring in Amsterdam. Deze had van het departement van „Volksvoorlichting en Kunsten” opdracht om mede te werken aan een onderzoek naar pornografische films, en naar het gerucht luidde ook naar de film „The Great Dictator”, die bij de „Cinex” aanwezig zouden zijn. De heer Elshout wendde zich tot mij, omdat hij mij kende als filmcontroleur. Dit was een zelfde functie als die van lid van de vroegere plaatselijke filmcommissie, die door de S.-G. van het departement van „Volksvoorlichting en Kunsten” waren opgeheven en vervangen door een landelijke afdeling aan zijn departement. De functie was onbezoldigd en hield in, dat de controleur geregeld theaters bezocht om toe te zien of aan de leeftijdsgrens de hand werd gehouden. Ik had bij het onderzoek in zake „Cinex” de taak om toe te zien, dat het eventueel gevonden filmmateriaal in tact bleef en om te beoordeelen wat dat materiaal inhield. Het departement had de hulp van de „Landwacht” ingeroepen omdat er niet voldoende politiepersoneel beschikbaar was; de leiding berustte echter bij een opper-luitenant van politie. Ik erken, dat ik Tjepkema heb geslagen; ik ergerde mij zeer aan hem, omdat hij veel geld verdiende met het vervaardigen en

verhuren van pornografische films”.

Post alia:

O. immers dat het Tribunaal verwerpt het betoog van de raadsman van beschuldigde dat deze, door te handelen als hij zelf in deze zaak heeft erkend, geen hulp zou hebben verleend aan 's vijands handlangers, en wel doordien hij daardoor een belang van openbare zedelijkheid zou hebben gediend, namelijk een cultureel departement geholpen bij de bestrijding van de verspreiding van pornografische films, zodat althans niet zou kunnen worden geacht dusdanig handelend desbewust te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. toch, dat het welhaast geen betoog behoeft, dat het departement van „Volksvoorlichting en Kunsten”, het onder auspiciën van de vijand aan het Nederlandse volk opgedrongen instituut ter bevordering van 's vijands leugenpropaganda en ter knechting van de Nederlandse cultuur, dient te worden beschouwd als een nest van handlangers der vijand;

O. voorts, dat, nog daargelaten of niet ook de hulp, verleend aan een dergelijk „departement” bij de bestrijding van pornografie moet worden beschouwd als hulp aan dit departement als groep handlangers van de vijand, in ieder geval het in de beschuldiging bedoelde onderzoek zich tevens, — zo niet uitsluitend — uitstrekke naar de aan de vijand zeer onwalgelijke film „The Great Dictator” en mitsdien in ernstige mate hulpverlening aan die vijand betekende en afbreuk deed aan het verzet tegen de vijand, als stimulans waarvan gemelde film zéér dienstig is te beschouwen;

O. tenslotte dat zelfs een onderzoek met het doel pornografie te bestrijden — zelfs indien daarvan ten deze sprake is geweest, hetgeen geenszins is bewezen — hulpverlening aan 's vijands handlangers kan betekenen en een handeling in strijd met de belangen van het Nederlandse volk dient te worden genoemd, als het gevoerd wordt op een wijze als in casu het geval is geweest door een terreurbende als de „Landwacht” Nederland in samenwerking met lieden als beschuldigde, die kennelijk in het geheel geen opsporingsbevoegdheid hebben bezeten, zijnde zulks ten enen male in strijd met ieder begrip van recht en orde en geheel in overeenstemming met de methoden van de vijand;

O. dat beschuldigde mitsdien tevens geacht moet worden door te handelen als is bewezen verklaard zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt en het Tribunaal, gelet op de ernst

der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

O. immers, dat beschuldigde zich in niet geringe mate heeft bezondigd aan deelneming aan de terreur die in de bezettingstijd onder welwillend toezicht van de vijand door Nederlanders over landgenoten werd uitgeoefend;

O. dat mitsdien ten aanzien van den aan beschuldigde op te leggen maatregelen dezelfde maatstaven dienen te worden aangelegd als aan leden van de terecht beruchte „Landwacht Nederland”;

O. immers, dat gemelde maatstaven niet aan deze lieden plegen te worden aangelegd op grond van hun lidmaatschap van de „Landwacht” maar op grond van de praktijken van de organisatie, waarvan zij deel uitmaakten; dat het mitsdien voor de bepaling van de duur van de aan beschuldigde op te leggen maatregel van internering van geen enkel belang is of beschuldigde al dan niet bij de „Landwacht” is aangesloten geweest; dat hem overigens dit lidmaatschap niet in verband met de gedragingen, waarvoor hij thans terecht staat is ten laste gelegd;

O. ten slotte, dat het Tribunaal bij zijn uitspraak rekening houdt met de maatregelen die aan beschuldigde door deze zelfde Kamer terzake van andere gedragingen dan de thans ten laste gelegde bij uitspraak van 7 October 1946 zijn opgelegd en waarvan hij de internering gedurende 1 jaar en 9 maanden reeds geheel heeft ondergaan;

Gezien de betreffende wetsartikelen.

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregel aan de beschuldigde op:

1. Internering, waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot één jaar en drie maanden.

No. 618.

HOOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 2
October 1947. (Mr. Verdam).

Fiat-executie geweigerd op de maatregel van ontzetting van het recht om een zelfstandige werkzaamheid in het bouwbedrijf uit te oefenen, aangezien het begrip „zelfstandige werkzaamheid” een onzekere inhoud heeft.

(Tribunaalbesluit art. 4).

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 6e Kamer van 19 Mei 1947, in de zaak tegen Willem Verkaik.

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — het uitvoeren met zijn medevennoten van werken voor de Duitse Wehrmacht werd telastegelegd;

O. dat het Tribunaal, de telastelegging bewezen verklarende, als bijzondere maatregelen aan beschuldigde heeft opgelegd: internering van 6 jaar met aftrek van vóór-internering, durende tot 7 April 1951, ontzetting uit de beide kiesrechten, ontzetting uit het recht om zelfstandig in het bouwbedrijf werkzaam te zijn, en verbeurdverklaring van het vermogen van de beschuldigde behoudens de goederen, genoemd in artt. 447 onder 2°—5° en 448 lid 1 Rv.;

O. dat omtrent het vermogen van beschuldigde onzekerheid bestaat en de mogelijkheid bestaat, dat het negatief is, in welk laatste geval de verbeurdverklaring niet geëffectueerd kan worden;

O. dat er mitsdien gewichtige redenen zijn, op grond waarvan het fiat-executie aan de maatregel van verbeurdverklaring moet worden onthouden;

O. voorts, dat de maatregel van ontzetting van het recht om een zelfstandige werkzaamheid te vervullen in het bouwbedrijf tot moeilijkheden aanleiding kan geven, gezien de onzekere inhoud van het begrip „zelfstandige werkzaamheid”;

O. dat op deze grond ook ten aanzien van deze maatregel het fiat-executie moet worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak voorzover betreft de maatregelen van ontzetting van het recht om een zelfstandige werkzaamheid in het bouwbedrijf uit te oefenen en van verbeurdverklaring.

No. 619.

HOOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 2
October 1947. (Mr. Verdam).

Fiat-executie op de uitspraak geweigerd, aangezien de dagvaarding is uitgerelkt op de wijze voorgeschreven bij art. 77 T.B. j^o, art. 587 Sv. en het Tribunaal in dat geval verzuimd heeft de behandeling van de zaak te schorsen hetzij een bijzondere tegenwoordiger te benoemen.

(Tribunaalbesluit art. 25, 2e lid).

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal Amsterdam 10e Kamer d.d. 26 Juni 1947, in de zaak tegen Willem Perdox, uitvoerder, zonder bekende verblijf- of woonplaats in Nederland.

O. dat aan beschuldigde het lidmaatschap der N.S.B. en der W.A. is telastegelegd;

O. dat het Tribunaal deze feiten bewezen verklarende aan beschuldigde een internering heeft opgelegd met een geadviseerde duur van 2½ jaar met aftrek van de in voor-internering doorgebrachte tijd van 10

Mei 1945 tot 3 September 1946, en hem heeft ontzet uit de beide kiesrechten;

O. dat beschuldigde volgens de dagvaarding geen bekende woon- of verblijfplaats hier te lande heeft en deze dagvaarding is betekend op de wijze, voorgeschreven bij art. 77 van het Tribunaalbesluit juncto art. 587 Sv., zodat krachtens art. 25 lid 2 Tribunaalbesluit het Tribunaal de behandeling van de zaak had moeten schorsen, dan wel een bijzondere vertegenwoordiger voor beschuldigde had dienen te benoemen;

O. dat nu zulks niet geschied is, de beschuldigde van iedere verdediging is verstoken gebleven;

O. dat mitsdien het onderzoek niet deugdelijk is geweest en het fiat-executie niet aan de uitspraak kan worden verleend;

O. dat nu het hier een tweede behandeling betreft (immers was reeds in deze zaak door het Tribunaal 3e kamer d.d. 3 Sept. 1946 een uitspraak gedaan op welke uitspraak het fiat-executie was geweigerd) deze beslissing krachtens art. 5 van het Koninklijk Besluit d.d. 23 Dec. 1944, Staatsblad no. E 153, de zaak tot een einde brengt;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 620.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 26 September 1947. (Mr. Verdam).

Het tribunaal heeft aangenomen, dat beschuldigde de officierseed heeft gebroken, door lid te worden van de Germaanse SS, daar elk begunstigend lid der S.S. bij zijn toetreding verklaarde in te stemmen met de eed van trouw aan Hitler. H.A.: nadat beschuldigde de militaire dienst met pensioen had verlaten, was hij rechtens niet meer aan de officierseed gebonden. Fiat-executie geweigerd, omdat het tribunaal aan de opgelegde maatregelen uitdrukkelijk ten grondslag legt de overweging, dat de beschuldigde niet inziet, dat hij zijn eed als officier heeft gebroken.

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement te Utrecht, 2e Kamer van 14 Mei 1947 in de zaak tegen Adolf Pieter Hendrik Boellaard, officier Staatspolitie.

Gelet op het door den beschuldigde ingediende bezwaarschrift.

O. dat aan beschuldigde is te laste gelegd: dat hij, Nederlander zijnde in de zin van het Tribunaalbesluit en bij het in werking treden van dat besluit de leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. in of omstreeks November 1940 zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en daarbij sindsdien als zodanig is aangesloten

gebleven tot het jaar 1942, althans tot omstreeks die tijd;

2. a. op of omstreeks 22 September '42 zich als begunstigend lid heeft aangesloten bij de nationaal-socialistische organisatie de Nederlandse S.S. en sindsdien als zodanig daarbij is aangesloten gebleven tot het jaar 1943, althans tot omstreeks die tijd;

b. in of omstreeks het jaar 1943 zich als begunstigend lid heeft aangesloten bij de nationaal-socialistische organisatie de Germaansche S.S. in Nederland en sindsdien daarbij als zodanig is aangesloten gebleven tot het einde van het jaar 1944, althans tot omstreeks die tijd;

c. zich als lid heeft aangesloten bij de nationaal-socialistische organisatie Kulturvereinigung en sindsdien daarbij als zodanig is aangesloten gebleven;

3. a. regelmatig de groet heeft gebracht door het opheffen van de rechterhand en het uitspreken van het woord „Heil“;

b. regelmatig zijne brieven van het onderschrift „Heil Hitler“ voorzag;

c. geabonneerd is geweest op het nationaal-socialistische blad „Storm“ en dit regelmatig heeft gelezen;

d. in of omstreeks November 1942 in de uniform der Marechaussee aanwezig is geweest bij een defilé der Nederlandse Politie voor de hoofdcommissaris van Politie te Den Haag ter gelegenheid van de nationaal-socialistische dag der Nederlandse Politie;

Door al welke handelingen hij van nationaal-socialistische gezindheid heeft blijk gegeven;

4. A. heeft bevorderd dat hij uit hoofde van zijn nationaal-socialistische gezindheid werd benoemd, althans heeft aanvaard de uit hoofde van zijn nationaal-socialistische gezindheid gedane benoemingen;

a. tot Directeur der afdeling Zuid-Holland van de nationaal-socialistische organisatie Winterhulp Nederland in of omstreeks het jaar 1940;

b. tot inspecteur van het wapen der Marechaussee op of omstreeks 26 April 1941;

c. tot Luitenant Kolonel der Staatspolitie op of omstreeks 1 Maart 1943;

d. tot Kolonel der Staatspolitie op of omstreeks 20 April 1943;

e. tot Leider van de nationaal-socialistische organisatie de Kameraadschapbond der Nederlandse Politie met de rang van Kolonel in of omstreeks Juli 1944;

4 B. twee uniformen der Wapen S.S. heeft ontvangen van een Duitse S.S. man door ruiling tegen veertig sigaretten, althans tegen een hoeveelheid van ongeveer veertig sigaretten;

Door welke handelingen hij voordeel heeft getrokken uit de door de oorlog en het feit der vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand;

5 a. van het einde van het jaar 1940 tot het midden van het jaar 1942, althans omstreeks dat tijdvak, als directeur der afdeling Zuid-Holland der nationaal-socialistische organisatie Winterhulp Nederland

heeft gefungeerd;

b. van 12 Juni 1944 tot het einde der voormelde bezetting, althans omstreeks dat tijdvak, als leider van de nationaal-socialistische organisatie, de Kameraadschapsbond der Nederlandse Politie heeft gefungeerd;

door welke handelingen hij werkzaam is geweest voor deze nationaal-socialistische organisaties;

op grond van al welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers.

O. dat het Tribunaal het telastegelegde bewezen heeft verklaard behoudens hetgeen onder 4 A b is vermeld, en de beschuldigde deswege de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering waarbij het Tribunaal in overweging geeft, de duur dezer internering te beperken tot de tijd van vier jaren en daarop in mindering te brengen de tijd, door beschuldigde sinds 10 Mei 1945 in bewaring doorgebracht, zodat de opgelegde internering worde beëindigd op 10 Mei 1949;

2. Ontzetting, a. van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

b. van het recht om enig ambt in dienst van de overheid te bekleden;

c. van het recht om te dienen bij de gewapende macht;

Beveelt dat het overeenkomstig besluit Vijandelijk Vermogen door of vanwege het Nederlandse Beheersinstituut uitgeoefend beheer van het vermogen van beschuldigde zal worden opgeheven binnen drie maanden nadat fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend;

O. dat het Tribunaal van oordeel was, dat de aanvaarding door de beschuldigde van een benoeming tot inspecteur van het wapen der Marechaussee op of omstreeks 26 April 1941 niet laakbaar was, waarbij vooral in aanmerking werd genomen zijn loffelijke houding die hij in die functie heeft aangenomen, en daarom dit deel der beschuldiging vervallen heeft verklaard;

O. dat het Tribunaal in hoge mate afkeurenswaardig heeft geacht, dat beschuldigde zich als begunstigend lid heeft aangesloten bij de Nederlandse S.S. die later als Germaanse S.S. in Nederland werd voortgezet en daarbij heeft overwogen dat beschuldigde daarmede zijn officierseed heeft geschonden, daar elk begunstigend lid der S.S. bij zijn toetreding verklaarde in te stemmen met de eed van trouw aan Hitler;

O. dienaangaande, dat beschuldigde in zijn bezwaarschrift heeft aangevoerd, dat hij nimmer met de eed op Hitler heeft ingestemd en bovendien na zijn pensioenering als Luitenant Kolonel der Marechaussee niet meer aan de officierseed gebonden was;

O. dat wij met de beschuldigde van oordeel zijn, dat beschuldigde nadat hij de mi-

litairen dienst met pensioen verlaten had, rechtegens niet meer aan de officierseed gebonden was;

O. dat ten aanzien van de op te leggen maatregelen het Tribunaal uiteraard kon en moest rekening houden met de omstandigheden, dat het hier een gewezen officier betrof, en in verband daarmede hem de bewezen verklaarde handelingen ernstiger mocht aanrekenen dan voor iemand die die functie niet bekleed had;

O. dat het Tribunaal echter hiermede niet volstaat, doch aan de opgelegde maatregelen uitdrukkelijk ten grondslag legt dat de beschuldigde niet inziet dat hij zijn eed als officier heeft gebroken, zodat nu deze overweging ongegrond is, het gewenst is, dat het Tribunaal in nieuwe samenstelling deze zaak bezie;

O. dat de beschuldigde bij de herbehandeling van zijn zaak tevens de gelegenheid heeft het overige in zijn bezwaarschrift aangevoerde verweer aan het oordeel van het Tribunaal te onderwerpen;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 621.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АРННЕМ, 30 Sept. 1947. (Mr. Kronenberg).

Flat-executie geweigerd, aangezien het Tribunaal, tegenover de ontkenenis van de beschuldigde, het bewijs van het te laste gelegde feit uitsluitend heeft gegrond op onbeëdigde getuigenverklaringen.

(Tribunaalbesluit art. 63, 2e lid.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Arnhem, VIIIe Kamer, d.d. 23 Juli 1946, in de zaak tegen Pieter Jansen.

O. dat het Tribunaal de gehele beschuldiging bewezen heeft verklaard, ook op die punten, welke door beschuldigde zijn ontkend, zulks op grond van de in de uitspraak weergegeven verklaringen, door verschillende personen afgelegd ten overstaan van de politie, zoals deze zijn gereleerd in het daarvan opgemaakte proces-verbaal;

O. dat het in het algemeen geen aanbeveling verdient, tegenover een ontkenenis van een beschuldigde het bewijs van een telastegelegd feit uitsluitend op onbeëdigde verklaringen te gronden;

dat dit in casu te meer geldt, nu blijkens het ingekomen bezwaarschrift en de daarbij overgelegde verklaringen twijfel aan de juistheid der als bewijs gebezigde verklaringen gerechtvaardigd is;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, om het fiat-executie op de gegeven uitspraak te weigeren;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op de voormelde uitspraak.

No. 622.

**TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
ALKMAAR** (1e Kamer), 8 Jan. 1947.
Mr. Schenkeveld, Coerts en Stokreef).

De Nederlandse Juridische Studiekring is een nationaal-socialistische organisatie. Het maken van nationaal-socialistische propaganda bij de installatie van beschuldigde als Officier van Justitie bij de rechtbank te Alkmaar.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1e lid, 3e alinea.)

Tribunaal Alkmaar tegen Hendrik Benjamin de Bruyes Tack, Officier van Justitie, thans gedet. Kamp Naarden te Naarden.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. na zich omstreeks 1933 als lid te hebben aangesloten bij de N.S.B. der Nederlanden, daarbij met een korte onderbreking als zodanig is aangesloten gebleven tot aan de ontbinding van die Beweging;

2e. zich omstreeks 22 Sept. 1941 als begunstigend lid heeft aangesloten bij de Germaansche S.S. in Nederland, zijnde een aan de N.S.B. verwante organisatie en daarbij als zodanig is aangesloten gebleven tot omstreeks 23 Juli 1942;

3e. werkzaam is geweest voor het Rechtsfront, een nationaal-socialistische organisatie, als secretaris, spreker en propagandist en door aandring uit te oefenen op de deurwaarders Amoureux, Koudenburg en Haasbroek te Alkmaar om toe te treden tot deze organisatie;

4e. werkzaam is geweest voor de Nederlandsche Juridische Studiekring, een nationaal socialistische organisatie, als secretaris;

5e. in het algemeen heeft doen blijken van nationaal-socialistische gezindheid door omstreeks 11 Dec. 1941 ter gelegenheid van zijn, beschuldigdes, installatie tot Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Alkmaar, de volgende woorden of woorden van soortgelijke strekking uit te spreken: „Ik zal mij laten leiden door mijn nationaal-socialistische overtuiging in mijn taak als Officier van Justitie. De nieuwe Volksgemeenschap en de komende nieuwe orde zal ik als soldaat dienen. Voor de toepassing van het recht zullen ook wij nationaal-socialisten in de toekomst de cultuurdragers zijn.”

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

Post alia:

Uit een rapport van den beheerder, die wel opgeroepen, maar niet ter zitting verschenen is, blijkt, dat beschuldigde een vermogen van ongeveer f 40,000 bezit. Beschuldigde is eenig erfgenaam van zijn overleden moeder. Grootte der nalatenschap

ongeveer f 70,000. Deze nalatenschap is eveneens onder beheer gesteld.

Het Tribunaal verklaart op grond van de in voormelde bewijsmiddelen voorkomende redenevende feiten en omstandigheden en de betrekkelijke wettelijke bepalingen bewezen, zulks met zijn schuldigerverklaring daaraan, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging omschreven en gequalificeerde wijze heeft gedragen, de daar genoemde desbewustheid inbegrepen.

Beschuldigde heeft ontkend, dat hij aandring heeft uitgeoefend op de deurwaarders Amoureux, Koudenburg en Haasbroek om hen te bewegen toe te treden tot het Rechtsfront. Het Tribunaal verwerpt deze ontkenning op grond van de ter zitting afgelegde of voorgelezen verklaringen van deze als getuigen gehoorde personen.

Hierdoor is toch komen vast te staan, dat zij bij beschuldigde zijn ontboden — het initiatief tot deze bespreking is kennelijk van beschuldigde uitgegaan en niet van de deurwaarders, gelijk beschuldigde het deed voorkomen — en dat deze er hen met verschillende argumenten toe heeft trachten te bewegen lid van het Rechtsfront te worden. Hierbij neemt het Tribunaal aan, dat beschuldigde de deurwaarders daarbij niet bedreigd heeft, al verstaat het omgekeerd heel goed, dat zij zich min of meer bedreigd gevoelden.

Beslist, dat het bewezen verklaarde de oplegging van de te noemen bijzondere maatregelen wettig en spreekt uit, dat de redenen, die hiertoe hebben geleid, zijn gelegen in- en verband houden met den ernst der gedragingen, den persoon van beschuldigde en zijn persoonlijke omstandigheden.

Beschuldigde is in de eerste plaats een fanaticus en als zodanig berucht N.S.B.er geweest.

Voor deze beweging en haar nevenorganisaties heeft hij op allerlei wijze en zelfs eenmaal in ambtelijke functie en in het openbaar propaganda gevoerd. Bepaaldelijk neemt het Tribunaal beschuldigde kwalijk, dat hij zich hierbij in het bijzonder richtte tot minder ontwikkelde personen als de genoemde deurwaarders en den door de P.R.A. gehoorde getuige De Vries, op wie hij ambtelijk grooten invloed kon uitoefenen.

Het is het Tribunaal uit eigen wetenschap bekend, dat het lidmaatschap der N.S.B. van dezen Officier van Justitie het aanzien van en het vertrouwen in de Rechterlijke Macht in het algemeen en van de Alkmaarsche Rechtbank in het bijzonder ernstig heeft geschaad. Het Tribunaal zou adviseren tot een nog langeren duur der internering, ware het niet, dat het uit eigen wetenschap en mede o.m. uit een schrijven van den President der Alkmaarsche Rechtbank d.d. 12 Dec. 1946 ermede bekend is, dat beschuldigde zijn ambt op onpartijdige wijze heeft vervuld en zich daarbij niet als een voorstander van de door de bezettende macht gevoerde politiek heeft doen kennen.

Bij de vaststelling van de grootte der

verbeurdverklaring heeft het Tribunaal er rekening mede gehouden, dat beschuldigde eenig erfgenaam is van zijn overleden moeder. Ook al valt aan te nemen, dat deze nalatenschap niet onaangetaast zal blijven, beschuldigdes financiële positie zal er toch gunstig door worden beïnvloed.

Legt aan beschuldigde de volgende maatregelen op:

a. Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft den tijdsduur ervan te bepalen op twee jaren en zes maanden, den in detentie doorgebrachten tijd van 20 Mei 1945 af daaronder begrepen, zoodat zij zal eindigen op 19 November 1947.

b. Ontzetting van het recht tot kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

c. Ontzetting van het recht om eenig ambt te bekleeden.

d. Verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een bedrag van f 10,000.

Op bovenvermelde uitspraak is het fiat-executie geweigerd, waarna het Tribunaal de hieronder gepubliceerde uitspraak heeft gewezen:

Tribunaal Alkmaar tegen Hendrik Benjamin de Bruyes Tack;

Gezien de stukken van het geding, waaronder

1. een uitspraak van het Tribunaal voornoemd, Eerste Kamer, d.d. 8 Jan. 1947, waarbij aan beschuldigde werden opgelegd de maatregelen van interneering, gedurende 2 jaar en 6 maanden, ontzetting uit het actieve en passieve kiesrecht, ontzetting uit het recht om ambten te bekleeden, verbeurdverklaring van het vermogen tot een bedrag van f 10,000.

2. een beschikking van de Hoge Autoriteit, bedoeld in art. 4 van het K. B. van 23 Dec. 1944, S. E 153 te Amsterdam, waarbij het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak is geweigerd;

O. dat aan beschuldigde is te laste gelegd: (zie eerste uitspraak).

O. dat het bezwaar van de Hoge Autoriteit blijkens de motivering van diens beschikking was gericht tegen de straftoemeting;

O. hieromtrent, dat beschuldigde, die als Officier van Justitie in een provinciestad een zeer vooraanstaande plaats bekleedde, tijdens de bezettingsjaren openlijk blijk heeft gegeven van een nationaal-socialistische en dus landsverraderlijke gezindheid, daarvoor propaganda heeft gemaakt, o.a. als spreker in het Rechtsfront mede bevorderd heeft de knechting van het rechtsleven in zijn verscheidene geledingen in nationaal-socialistische geest, zulks in een periode van onrecht, machtsaanmatiging en willekeur;

O. dat, al moge het waar zijn, dat deze beschuldigde in zijn ambtelijk optreden zich in het algemeen correct heeft gedragen en zelfs mede stelling heeft genomen tegen zeer bijzondere excessen, zoals ten aanzien van de ergerlijke misstanden in

het concentratiekamp Ommen — overigens niet het enige concentratiekamp waartegen stelling moest worden genomen — hij toch door het feit van zijn alom bekend en openlijk uitgedragen N.S.B.-lidmaatschap in grote mate steun heeft verleend aan deze beweging en hare verderfelijke beginselen;

O. dat mitsdien de opgelegde maatregelen, gelet op de ernst der gedragingen, de persoon en de persoonlijke omstandigheden van de beschuldigde, terecht zijn opgelegd;

O. derhalve, dat termen bestaan tot bevestiging van de aangevallen uitspraak met overneming van de gronden, waarop deze steunt, voor zover betreft de feitelijke overwegingen en de schuldigverklaring van beschuldigde;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Bevestigt de uitspraak.

(Op deze uitspraak is op 6 Aug. 1947 het fiat-executie verleend).

No. 623.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALKMAAR (1e Kamer), 9 Juli 1947.
(Mr. Schenkeveld, Coerts en Pander).

Hulp en steunverlening aan de vijand door als corpschef der gemeentepolitie te Alkmaar een Joodse vrouw te doen arresteren, een illegale werker te mishandelen en met de Sicherheitsdienst te dreigen. Internering 7 jaar.

(Tribunaalbesluit art 1, eerste lid, al. 2).

Beschuldigde: Johan Jacob Sauer, commandant Gem. Politie te Alkmaar, thans gedet. fort Zuidwijkermeer te Beverwijk.

Aangevulde beschuldiging: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. zich in of omstreeks October 1940 als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en daarbij gedurende een tijdvak van ongeveer acht weken is aangesloten gebleven tot omstreeks December 1940;

2e. in het algemeen blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid door:

a. in zijn woning te Haarlem veelvuldig Duitse militairen te ontvangen;

b. in of omstreeks 1941 toestemming te verlenen aan zijn minderjarige zoon, over wien hij alstoen de ouderlijke macht uitoefende, om deel te nemen aan een Weersportkamp in Duitsland;

c. op of omstreeks 15 Februari 1944 te Alkmaar een bijeenkomst van de Nederlands-Duitse Kultuurgemeenschap bij te wonen;

3e. voordeel heeft getrokken, althans heeft getracht te trekken uit door of vanwege de vijand of diens handlangers genomen maatregelen door in 1944 een der op

last van de bezetter ingeleverde radiotoestellen, die in het Bureau van Politie te Alkmaar waren opgeslagen, zelf in gebruik te nemen en nadien middels Carel Emil Rudel aan een Duitse militair ter ruiling aan te bieden;

4e. als Corpschef der Gemeente Politie te Alkmaar hulp en steun heeft verleend, althans heeft getracht te verlenen aan de vijand of diens handlangers en medewerkers door:

a. op of omstreeks 13 December 1943 aan de Opperluitenant van Politie ten Benzel opdracht te geven een Joodse vrouw, die in de woning van A. J. Eriks te Alkmaar was ondergedoken, te arresteren en nadien naar Amsterdam te transporteren en aan de Sicherheitsdienst over te leveren, zijnde door genoemde ten Benzel aan deze opdracht volledig gevolg gegeven;

b. op of omstreeks 15 Februari 1944 zekere Jan Hoberg, die als deelnemer aan een overval ener verzetsorganisatie op het stadhuis te Alkmaar was gearresteerd, bij een verhoor in het Bureau van Politie aldaar enkele malen met kracht op het geelaat, althans op het lichaam te slaan;

c. op of omstreeks 15 Februari 1944 toe te staan, althans niet te verhinderen, dat genoemde Jan Hoberg tijdens een verhoor in gemeld Bureau van Politie door ambtenaren van den Sicherheitsdienst werd getrap, geslagen en mishandeld; en zelf aan dit slaan mede te doen;

d. in 1944, na ontvangst van een anoniem schrijven, houdende mededeling, dat zekere Oostrum illegale lectuur vervaardigde en verspreide, aan den —als Duitgezind bekendstaanden— hoofdgang van politie Staats opdracht te geven terzake een onderzoek in te stellen en, nadat hem, beschuldigde — door Staats was gerapporteerd, dat de agent van politie Aarts genoemden Oostrum had doen waarschuwen, gemelden Aarts te dreigen den Sicherheitsdienst hiervan in kennis te stellen;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

Post alia:

Beslissingen:

Het Tribunaal:

Verklaart vervallen de beschuldiging genoemd onder 4e sub d, doch slechts voor wat betreft het navolgende gedeelte en nadat hem, beschuldigde — door Staats was gerapporteerd, dat de agent van Politie Aarts genoemden Oostrum had doen waarschuwen, gemelden Aarts te dreigen den Sicherheitsdienst hiervan in kennis te stellen, hebbende beschuldigde dit onderdeel van het sub 4e d te laste gelegde ontkend en zijnde het niet volledig door bewijsmiddelen gestaafd.

Verklaart op grond van de in voormelde bewijsmiddelen voorkomende redengevende feiten en omstandigheden en de betrekkelijke wettelijke bepalingen bewezen, zulks met zijn schuldig verklaring daaraan, dat beschuldigde zich overigens op de in de

beschuldiging omschreven en gequalificeerde wijze heeft gedragen, de daar genoemde desbewustheid inbegrepen, zulks echter met dien verstande, dat in de te lastegelegging onder 4e sub c in plaats van „toe te staan, althans niet te verhinderen” gelezen moet worden „geen pogingen heeft gedaan te verhinderen”, zodat het onder 4e sub c bewezen verklaarde in zijn geheel luidt: „op of omstreeks 15 Februari 1944 geen pogingen heeft gedaan te verhinderen, dat genoemde Jan Hoberg tijdens een verhoor in gemeld Bureau van Politie door ambtenaren van de Sicherheitsdienst werd getrap, geslagen en mishandeld en zelf aan dit slaan mede te doen”.

Beschuldigde heeft ter zitting verklaard, dat hij voor wat het te laste gelegde onder 4e sub b aangaat, Hoberg slechts één slag heeft gegeven. Het Tribunaal kan dit verweer niet aanvaarden. Gehoord de verklaringen o.m. van de getuigen van Dijk en Dolman, opgenomen onder de bewijsmiddelen sub 1b en c, acht het bewezen, dat beschuldigde Hoberg enkele malen heeft geslagen, zoals in de dagvaarding sub 4e b is omschreven.

Beschuldigde heeft ter zitting ontkend, dat hij Hoberg tijdens het verhoor heeft geslagen. Zelfs, aldus zijn lezing, heeft hij tweemaal geprotesteerd. Het Tribunaal verwerpt deze ontkenning en neemt evenmin aan, dat beschuldigde enig protest heeft geuit de verklaringen van de getuigen Kuiper en Mollis, opgenomen onder de bewijsmiddelen sub 1 f en g, zeer rustig afgelegd, worden door het Tribunaal als geloofwaardig aangemerkt en te meer, waar zij er geen enkel persoonlijk belang bij konden hebben voor beschuldigde bezwarende getuigenissen af te leggen dan met de waarheid in overeenstemming is. Tegenover deze getuigenverklaringen staat die van den getuige ten Benzel, zoals ze is opgenomen in het proces-verbaal der zitting d.d. 25 Juni 1947. Het Tribunaal kan aan deze verklaring geen ontzenuwende betekenis hechten en wel op de navolgende gronden:

a. Aanvankelijk verklaarde get. ten Benzel o.m.: „Sauer heeft pertinent niet geslagen en de stok niet in handen gehad”. Toen daarop de getuige Kuiper repliceerde met: „Ik weet het pertinent. Sauer heeft Hoberg geslagen”, werd de houding van ten Benzel aarzelend en verklaarde hij o.m.: „Voor zover ik het kan beoordelen heeft Sauer niet geslagen, maar ik ben ongeveer een kwartier uit de kamer geweest”;

b. De getuige Kuiper heeft ter zitting o.m. verklaard: „Ik ben met Sauer in het getuigenkamertje geweest, de vorige maal, toen ik voor deze zaak hier was. Hij heeft mij toen trachten te beïnvloeden en gezegd, dat als ik gunstig voor hem verklaarde, het hem 5 jaar zou schelen. Beschuldigde heeft dit, zij het zijdelings, erkend door te zeggen: „We hebben alleen maar oppervlakkig over de zaak in dat kamertje gesproken”.

Waar het Tribunaal het dus aannemelijk

moet achten, dat beschuldigde getracht heeft den getuige Kuiper te beïnvloeden een voor hem — beschuldigde — gunstige verklaring af te leggen omtrent het gebeurde bij dat verhoor, waarvan hij begreep, dat het voor de hem op te leggen internering van zeer grote betekenis zou zijn, (zijnde dit toch zijn enige in aanmerking komende gedraging, waaromtrent Kuiper enige verklaring kan afleggen) is er nog meer aanleiding de waarschijnlijkheid van beïnvloeding van getuige ten Benzel aan te nemen. Ten Benzel en beschuldigde toch houden verblijf in hetzelfde bewaarskamp en ten Benzel kan er belang bij hebben, de gang van zaken bij de misdraging omschreven sub 4e c voor beschuldigde zo gunstig mogelijk voor te stellen, dit met het oog op een nieuwe behandeling zijner Tribunaalzaak, welke nog tot de eventualiteiten behoort.

De raadsman heeft o.m. ten aanzien van de onder 4e omschreven misdragingen van beschuldigde het verweer gevoerd, dat deze als hoogste politie-ambtenaar ter plaatse in uiterst moeilijke omstandigheden moest arbeiden. Dit verweer kan het Tribunaal i.c. niet aanvaarden. Immers beschuldigde was, voor hij korpschef te Alkmaar werd, inspecteur van politie te Haarlem. Daar was hij één uit velen en droeg hij geen bijzondere verantwoordelijkheid. Hij heeft gesolliciteerd naar de functie te Alkmaar, is dus uit eigen vrije wil in deze positie geplaatst en moet zodoende volledig verantwoordelijk worden geacht voor zijn gedragingen als korpschef.

Beslist, dat het bewezen verklaarde de oplegging van de te noemen bijzondere maatregelen wettigt en spreekt uit, dat de redenen, die hiertoe hebben geleid, zijn gelegen in- en verband houden met: den ernst der gedragingen, den persoon van beschuldigde en zijn persoonlijke omstandigheden.

Beschuldigde is slechts enkele weken lid der N.S.B. geweest. Hij is niet uit ideële, maar uit zuiver egoïstische overwegingen tot deze beweging toegetreden. Intussen duidt het Tribunaal hem deze misdraging niet al te euvel, waar dit lidmaatschap zich over zulk een korte tijdruimte heeft uitgestrekt.

Ook nadien heeft hij in zijn toenmalige woonplaats Haarlem ergens gegeven door veelvuldig Duitse militairen tot zijn huis toe te laten en door zijn minderjarig kind toestemming te verlenen aan een weersportkamp in Duitsland deel te nemen.

Als corpschef der Gemeentepolitie te Alkmaar heeft hij in vaderlands opzicht volledig gefaald:

a. Hij heeft ten Benzel de opdracht verstrekt de Joodse vrouw ten huize van Eriks te arresteren, haar naar Amsterdam te transporteren en aan de Sicherheitsdienst over te leveren. Hij is in hoge mate aan haar dood — waaraan inredelijkheid niet meer kan worden getwijfeld — mede schuldig. Wel heeft hij, aldus zijn verklaring ter zitting „gewaarschuwd”. Hij heeft n.l. het huis van Eriks opgebeld en gezegd:

„U spreekt met de Alkmaarse politie. Is meneer Eriks thuis?” Eriks was niet thuis, maar ook al zou dit het geval zijn geweest, dan zou Eriks, een journalist, die dus uit hoofde van zijn ambt meermaals door de politie werd opgebeld, dit „telefoontje” niet als een waarschuwing hebben kunnen beschouwen. Bovendien tussen de „waarschuwing” aan Eriks en de opdracht aan ten Benzel heeft beschuldigde, blijkens zijn verklaring ter zitting, niet meer dan een minuut of tien doen verlopen. Beschuldigde heeft met het oog op zijn gezin niet durven saboteren, aldus zijn verontschuldiging. Begrijpelijk is het, dat de belangen van het gezin zwaar wegen. De belangen van het gezin zouden echter niet geschaad zijn, als beschuldigde enige uren gewacht had met zijn opdracht aan ten Benzel. Zoals deze zaak zich heeft toege dragen, vermag het Tribunaal aan deze „waarschuwing” geen, althans uiterst weinig betekenis te hechten.

Ten aanzien van de opdracht aan Staats omschreven in de telastelegging sub 4e d volstaat het Tribunaal met op te merken, dat beschuldigde het anoniem schrijven, waardoor goede Nederlanders in gevaar werden gebracht, zonder meer had kunnen verdonkeremen.

Noch voor hemzelf, noch voor zijn gezin, zou dit, naar het oordeel van het Tribunaal, enig nadelig gevolg hebben opgeleverd.

Tenslotte de door hem bedreven mishandelingen van den jeugdigen illegalen strijder, Hoberg. Eerst bij het verhoor in het Bureau van Politie heeft hij dezen jongen man geslagen. Dit is reeds bijkans onvergeeflijk. Daarna heeft hij echter bij een tweede verhoor in tegenwoordigheid en in samenwerking met ambtenaren van de Sicherheitsdienst deelgenomen aan de marteling, welke men de kromgeboeiden jongen deed ondergaan en hij heeft een sadistisch genoegen in dit walgelijk toneel geschept. Aan de dood van dezen dapperen verzetsman moet hij mede schuldig worden geacht.

Het Tribunaal houdt rekening met de gevorderde leeftijd van beschuldigde. Het zou anders te zijnen aanzien een nog langere duur der internering dan hierna genoemd wordt in overweging hebben gegeven.

Het Tribunaal is tenslotte van mening, dat beschuldigde de in het algemeen belang vereiste waardigheid en betrouwbaarheid mist op enigerlei wijze bij de politie werkzaam te zijn.

Legt aan de beschuldigde de volgende maatregelen op:

a. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de tijdsduur ervan te bepalen op zeven jaren, de in detentie doorgebrachte tijd van 15 Mei 1945 af daaronder begrepen, zodat zij zal eindigen op 14 Mei 1952.

b. Ontzetting van het recht tot het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

c. Ontzetting van het recht om enig ambt te bekleden, alsmede om enig beroep bij de Politie uit te oefenen of daarbij enige functie te bekleden.

No. 624.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT HAARLEM (8e Kamer), 13 Aug. 1947. (Mr. Erades, Achterhof en Cramwinckel).

Economische collaboratie in hoedanigheid van directeur van de N.V. „Figuee”. Het verraden van mede-krijgsgevangenen.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1e lid, alinea 2.)

Tribunaal Haarlem tegen August van Renesse, directeur Figuee.

Beschuldigd van: dat hij als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, zulks terwijl hij geboren is op 27 Juni 1907:

A. lid is geweest, althans zich aangesloten heeft bij de navolgende nationaal-socialistische instellingen: het Sociaal Economische Genootschap „Nederland en Europa” en de Bond voor Heemkunde (Heemkundig Instituut), beide welke instellingen vermeld zijn respectievelijk onder de nummers 21 en 25 van het Besluit tot ontbinding van landverraderlijke organisaties d.d. 17 Sept. 1944 Stbl. E 102;

B. vrijwillig in dienst is getreden in of omstreeks Januari 1941 bij de Rüstungs Inspection te 's-Gravenhage, afdeling Bewaffnung und Munition, welke betrekking hij verkreeg door bemiddeling van de N.S.B.-er E. Kruijder, hebbende hij aldaar werkzaamheden verricht in die functie onder het hoofd van deze R.I. de Rijks Duitser Viebig, zulks tot ongeveer April 1941;

C. vrijwillig zich door de voormelde Rüstungs Inspection en op voorspraak, of door toedoen van voormelde Viebig en Kruijder heeft laten aanstellen als Verwalter over de N.V. Haarlemse Machine-fabriek v/h Gebr. Figuee te Haarlem, alwaar hij verder hulp en steun aan de vijand heeft verleend of trachten te verlenen door:

1. een pakket van f 103,000 aandelen van die N.V., die de N.V. in eigen portefeuille had, althans een groot aantal aandelen tegen de uitdrukkelijke wil van Commissarissen in, te spelen in handen van de Deutsche Maschinen-fabrik A.G. te Duisburg (Demag), nadat een voorstel van hem — beschuldigde — die aandelen te mogen overnemen voor 100 % en te verkopen voor 125 % aan gemelde Demag, met behoud voor zich als commissie van het agio, door Commissarissen was geweigerd;

2. zich te laten benoemen tot Directeur van gemelde N.V. op een aandeelhoudersvergadering d.d. 2 April 1941, samen met een Rijks-Duitser Dipl. Ing. Lübsch, des-tijds te 's-Gravenhage;

3. tijdens zijn Verwalterschap en direc-

teurschap de productie van de fabriek dermate op te voeren, althans te trachten op te voeren, dat deze voor 78.6 % à 80 % werkte voor de weermacht en Duitse directe of indirecte belangen;

4. arbeiders van de fabriek te ronselen voor werk in Duitsland, speciaal in Dessau, zulks door allereerst te proberen hen vrijwillig over te halen voor zulk werk en toen dit niet lukte premies te stellen op hun vertrek en zelfs door hun te beloven, dat hun salaris bij Figuee zou doorgaan tijdens verblijf in Duitsland; hebbende hij op of omstreeks 28 April 1943 min of meer gedwongen „vrijwillig” ontslag gekregen bij gemelde N.V., na ontdekte malversaties;

D. voordeel heeft getrokken uit door of vanwege de vijand of diens handlangers getroffen maatregelen, of de door de oorlog, althans de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door een salaris te toucheren voor de sub B gemelde positie en door in de sub C gemelde positie te genieten een salaris, groot f 12,000 per jaar, gezwegen van voordelen, die hij zich aldaar uit anderen hoofde toedacht, hebbende hij, die voor de oorlog uit nood de positie van taxichauffeur moest aannemen het bestaan een kapitaal te vergaren in de oorlog zeker groot f 23,000, gespecificeerd belegd in: drie boten ad f 20,000, een radio met pick-up ad f 2000 en blauw porcelein ad f 1000 terwijl hij tevens twee rijpaarden heeft bezeten ter waarde van ruim f 4500;

E. hulp en steun heeft verleend aan de vijand, althans aan de handlangers van de vijand, door zeker tot in 1943 aan voornoemde N.S.B.-er E. Kruijder, werkzaam bij de Rüstungsinspectie op diens verzoek allerlei inlichtingen te geven op „sociaal-economisch” gebied, wetende, dat deze Kruijder deze inlichtingen doorgaf aan Rost van Tonningen, voor welke doorgave hij — beschuldigde — copiën van zijn informaties insloot;

op deze wijze leverde hij allerlei rapporten over Kamers van Koophandel en derzelve werkwijze en inrichting en onder meer ook over de N.V. Nederlandse Springstoffen Fabriek;

en door gelijke, of gelijksoortige inlichtingen op „sociaal-economisch gebied” te leveren aan een Obersturmführer Brandenburg, een Rijksduitser;

F. hulp en steun heeft verleend aan de vijand door in 1942 door bemiddeling van Jan Hendrik Janssen, managehouder te Zandvoort aan de Obersturmführer van de S.D. Gern, te 's-Gravenhage, bij wie hij ook volgens zeggen van een zekere Walter Müller, herhaaldelijk kwam, te verkopen twee aan hem — beschuldigde — toebehorende rijpaarden voor een bedrag van f 4500 of daaromtrent; en voorts door aan voornoemde Gern een aanklacht in te dienen tegen J. H. Janssen voornoemd, terzake, dat deze laatste niet alle haver, die beschuldigde hem ter beschikking had gesteld voor voeding van de paarden, voor die paarden had gebruikt, tengevolge van welke aanklacht Janssen twee keer bij de

S.D. te Den Haag heeft moeten komen, waar hij de indruk kreeg van Gern, dat beschuldigde grote invloed had bij de S.D. en bij Himmler speciaal wegens reeds voor de oorlog door beschuldigde ten bate van de Duitse geheime dienst verrichte diensten, hebbende voormelde aanklacht voor Janssen geen verder nadelige gevolgen gehad door de omstandigheid, dat Janssen bewilligd heeft in een regeling;

G. het heeft bestaan, om toen hij als Officier van het Nederlandse leger waarin hij de rang bekleedt van reserve 2e luitenant, via het krijgsgevangenkamp te Schilberg geplaatst was in het Lazarett te Wollstein, tezamen met de reserve 1e luitenant van de Grenadiers J. J. van Leeuwen aangifte te doen aan de Oberstabsarzt aldaar, dat de Engelse mede-krijgsgevangenen een radiotoestel in het kamp hadden verborgen, zulks terwijl hij geregeld van die Engelse mede-krijgsgevangenen de oorlogsberichten doorkreeg en ook genoot van het extra voedsel, dat de Engelsen gaven aan hun medelotgenoten;

het voorts heeft bestaan, om samen met voornoemde J. J. van Leeuwen, aan de Duitse leiding van het Krijgsgevangenkamp mede te delen, dat de Franse militaire dokter, die van Leeuwen „Lagerung-unfähig” had verklaard, onjuist optrad en fouten zou maken;

het heeft bestaan zich tijdens voormelde krijgsgevangenschap op te geven vrijwillig voor de arbeidsinzet;

en tenslotte naar de Engelse medekrijgsgevangenen is gegaan om mede te delen, dat hun radio was verraden door de reserve kapitein van Dalen, met mededeling, dat het tegen de eer van de Nederlandse Officier was verder gunsten van hen aan te nemen, zulks om eigen verraad te bemantelen;

al welke hulp en steun voormeld aan de vijand werd verleend, uitsluitend in de mening daarmede deze vijand gunstig te stemmen voor een terugzending van hem — beschuldigde — naar Holland;

H. na zijn terugkeer uit Duitse krijgsgevangenschap contact heeft opgenomen met de Duitser Weber en de Duitser van der Hoek, beiden althans verbonden bij de Duitse spionnagedienst, aan welke mensen, althans aan een van hen hij in ieder geval mededelingen heeft gedaan over de werkwijze van de Sicherheitsdienst, hebbende hij, zodoende eveneens hulp en steun verleend aan de vijand, althans getracht zulks te doen. Voornoemde zich noemende Weber heeft zich met beschuldigde in verbinding gesteld en hem gevraagd om inlichtingen op alle gebied van Nederlands verzet;

I. hulp en steun heeft trachten te verlenen aan de vijand door zich begin September 1944 te wenden tot de Kriminalsekretäre Friederich Ch. Viebahn, verbonden bij de S.D., althans tot de Landwirtschaftratsrat Ufer op het Kenaupark te Haarlem met het navolgende voorstel: beschuldigde was bereid diverse namen te noemen van vooraanstaande mensen uit de illegale

verzetskringen onder voorwaarde, dat de S.D. zou publiceren dat beschuldigde door haar was geëxecuteerd; beschuldigde zou zich dan zelf van het leven beroven, waardoor een verzekeringssom van f 10,000 zou worden uitgekeerd aan zijn zoon, welk bedrag bij zelfmoord misschien niet zou worden uitbetaald; Viebahn heeft dit voorstel met Willie Lages, Kriminalrat en Leider van de Aussenstelle der Sicherheitspolizei und S.D. te Amsterdam besproken, die niet op het voorstel is ingegaan; terzake is beschuldigde ook nog meerdere malen geweest bij Walther Alberts van de S.D., daar Viebahn medio September 1944 werd overgeplaatst naar Alkmaar;

medio Maart 1945 heeft beschuldigde zich andermaal gewend tot de S.D. aan het Kenaupark te Haarlem en wel wederom tot Viebahn, Emil Rühl en of andere mensen van de S.D. met het voorstel leiders van de N.B.S. te noemen tegen een vergoeding van 40-50 K.G. melkpoeder, die hij, volgens zijn zeggen wilde geven aan zijn zoon; na ontvangst van 10 K.G. melkpoeder heeft beschuldigde in ieder geval genoemd de naam van de melkrijder Kniep te Aalsmeer, als plegende zwarte handel en als vervoerder van wapenen en amunitie van Friesland naar Holland; subsidiair heeft beschuldigde deze Kniep aangegeven bij de vijand met het oogmerk om na inbeslagname door de S.D. van verboden goederen, als melkpoeder, mede te delen in de opbrengst;

al welk handelen van beschuldigde des te gevaarlijker was, daar hij, voornamelijk na zijn terugkomst uit Duitsland, onafgebroken pogingen heeft gedaan zich in te dringen in de kringen van het Nederlandse illegale verzet onder allerlei voorwendsels welk pogen niet en nergens is gelukt, daar men beschuldigde — en terecht — niet vertrouwde;

door al welk handelen hij moet worden geacht zich desbewust in hoge mate te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

Gezien de processtukken;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 28 Mei 1947 en van 30 Juli 1947 is verschenen en hierbij is bijgestaan door zijn raadsman Mr. H. v. Krimpen, adv. te Amsterdam;

O. dat het Nederlandse Beheersinstituut, hoewel behoorlijk opgeroepen, niet is verschenen;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 28 Mei 1947 zakelijk onder meer heeft verklaard:

Ad. A. „Ik ben beslist geen lid geweest van de Bond voor Heemkunde. Ik herinner mij niet lid geweest te zijn van het Genootschap „Nederland en Europa”. Ik erken het sub B gestelde. Het in de aanhef van het sub C gestelde erken ik. Het sub C 1 gestelde is niet juist. Ik kreeg opdracht van Commissarissen een belangengemeenschap te zoeken; de aandelen zouden met de participant geruild worden. Eerst wenste de Demag 51 % van het aandelenkapitaal Figee, later is dat 25 % geworden. De aan-

deelhouders 103 %, toch zijn zij genomen voor 125 %. Ik heb toen aan Commissarissen gevraagd om het agio. Dit is niet goedgekeurd, maar ik zou wel een vergoeding krijgen. De Rüstungs Inspection wenste de belangengemeenschap. De Commissarissen hebben van alle onderhandelingen geweten.

Ad C 2. Ik zag kans het Verwalterschap opgeheven te krijgen. Ik heb toen aangeboden heen te gaan. Vattier Kraane en Evers hebben mij toen gevraagd directeur te worden.

Ad C 3. De productie is inderdaad zo veel mogelijk opgevoerd om de arbeiders te vrijwaren voor transport naar Duitsland. We hebben zelfs Nederlandse orders als Duitse laten doorgaan, om de schijn te wekken onmisbaar te zijn.

Ad C 4. Ik heb zeker een beroep ter zake op de arbeiders gedaan. Ik heb voorgesteld dat koppels van vier zouden worden gevormd, waardoor iedere arbeider een half jaar weg moest, in plaats van één 2 jaar. Ik heb geen malversaties gepleegd bij Figuee; dit ontken ik ten sterkste.

Ad. D. Ik genoot f 12.000 salaris bij Figuee en eens kreeg ik een tantième van f 1000. Ik ben geen taxichauffeur geworden uit nood, maar ik had ruzie met mijn vader over de N.S.B. en ben het huis uitgelopen; ik verdiende toen als taxichauffeur f 40 per week en sliep op een zolderkamertje. Het kapitaal als opgegeven is wel juist; dit was overgehouden geld en geld, mij opgekomen b.v. door verkoop van een vloerleed.

Ad. E. De enige inlichtingen, die ik mij herinneren kan zijn die over de Nederlandse Springstoffenfabriek. De inlichtingen over de Kamers van Koophandel wist Jhr. Molerus ook.

Ik wist, dat die inlichtingen gingen naar Rost van Tonningen. Het is waar, dat ik ook inlichtingen gaf aan Brandenburg.

Ad F. Dit geval ligt geheel anders; ik had geld nodig en gaf Janssen eerst opdracht één van mijn paarden te verkopen. Daarna gaf ik ook opdracht het tweede paard te verkopen. Hij zei, dat het beter was dit laatste paard eerst te verruilen met een bles. Na een tijd kwam ik in de manege en vond mijn paard niet. Janssen deelde mij mede, dat dit paard gevorderd was door de S.D.-er Gern in Den Haag. Ik ben toen naar Gern gegaan en deze zeide mij, dat hij geen paard gevorderd had van mij. Toen is een regeling ontstaan tussen Janssen en mij. Janssen zou mij de waarde van mijn paard afbetalen. Dit is nooit geschied. Mr. v. d. Goot ontraadde mij iets te doen, daar Janssen z.i. gevaarlijk was. Ik heb geen klacht ingediend tegen Janssen inzake de haver.

Gern was m.i. bij de rijschool. Ik kende Gern te voren niet. Ik heb nooit voor de oorlog iets met Himmler of de S.D. te maken gehad.

Ad. G. Ik heb wel gezegd, dat ik me de dupe voelde van de Franse arts, die arts wilde daar blijven en patienten houden m.i. In Amersfoort heeft men mij geraden

me op te geven voor de arbeidsinzet, wanneer ik niet weggestuurd zou worden; niettemin stuurde men mij toen toch weg. Ik heb toen op alle wijze geprobeerd aan krijgsgevangenschap te ontkomen. Het eerste punt, inzake de radio ontken ik. Wel is aangegeven dat Kapitein van Dalen de radio wilde verraden, ik heb dit zelf gehoord.

Ad. H. Weber heeft zich tot mij gewend. Ik heb geen mededelingen over de S.D. aan de spionnagedienst gedaan. Ik heb gevraagd om algemene opdrachten. Weber echter wilde uitsluitend opdrachten over communisten. Ik bedoelde met dit werk de illegaliteit dienen.

Het sub I ten laste gelegde is juist. Ik heb op mijn voorstel echter niets meer gehoord. Hetgeen ten laste is gelegd achter de woorden „medio Maart 1945” is niet waar. Ik heb wel 10 K.G. melkpoeder gekregen van Viebahn. Wel erken ik ook Kniep te hebben genoemd, maar niet om de melkpoeder te krijgen. Om iets te krijgen moest ik natuurlijk ook mijnerzijds wel eens wat doen. Ik ben wel in de illegaliteit geweest op het laatst en wel bij Fibbe en Gilean.

Post alia :

O. dat de in bovenvermelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden even zovele reden gevende feiten en omstandigheden opleveren waarop steunt de beslissing van het Tribunaal dat daardoor bewezen is verklaard dat de beschuldigde zich op de in de dagvaarding omschreven wijze heeft gedragen met dien verstande, dat 1e niet bewezen is het sub A der beschuldiging ten laste gelegde lidmaatschap van de Bond van Heemkunde (Heemkundig Instituut); 2e niet bewezen is het sub C 4 der beschuldiging ten laste gelegde; 3e niet bewezen is de in punt D der beschuldiging ten laste gelegde zinsnede „gezwegen van voordelen, die hij zich aldaar uit anderen hoofde toedacht”; 4e niet bewezen is het sub F der beschuldiging ten laste gelegde; 5e niet bewezen is het sub H der beschuldiging ten laste gelegde;

O. dat de beschuldiging voor zover meer of anders is ten laste gelegd dan hierboven is bewezen verklaard behoort te worden vervallen verklaard;

O. dat het deel van punt D der beschuldiging, beginnende met de woorden „hebbende hij” en eindigende met de woorden „ruim f 4500”, behoort te worden vervallen verklaard, daar de daarin vervatte feiten, hoewel bewezen, niet het opleggen van enige maatregel als bedoeld in art. 1 van het Tribunaalbesluit kunnen dragen, daar niet bewezen is, dat de daar genoemde vermogensbestanddelen zijn verworven tengevolge van enige handeling als bedoeld bij voormelde bepaling;

O. dat beschuldigde zich sinds 12 Mei 1945 in bewaring bevindt;

O. dat het Tribunaal beschuldigde ernstig moet aanrekenen, dat hij zich onder gebruikmaking van de bemiddeling van een N.S.B.er heeft laten benoemen in een func-

tie bij de Rüstungsinspektion, een instelling van de bezetter die ten doel had de Nederlandse industrie in te schakelen in de Duitse oorlogsproductie;

O. dat beschuldigde wel heeft betoogd, dat hij zulks zou hebben gedaan met medeweten van een Nederlands Overste, doch dat een zodanig dienstverband bij de vijand slechts gerechtvaardigd was, indien hij daartoe van goed Nederlandse zijde opdracht had gekregen;

O. dat geen enkel goed Nederlands belang betrokken was bij de benoeming van beschuldigde door de Rüstungsinspektion tot beheerder van de N.V. Haarlemse Machinefabriek v/h Gebr. Figeo met welke directie voornoemde Rüstungsinspektion in conflict was gekomen, zodat beschuldigde de vijand hulp verleende, toen hij deze benoeming aanvaardde;

O. dat hieraan in principe niet afdoet, dat beschuldigde zich, gelijk de getuigen Everts en Vattier Kraane hebben verklaard, bij de uitoefening van die functie niet heeft betoond iemand, die de Nederlandse belangen heeft geschaad;

O. dat beschuldigde's latere benoeming tot directeur van voornoemde N.V. ook is geschied onder Duitse auspiciën, hebbende beschuldigde zich daartoe gewend tot de Rüstungsinspektion, welke aan zijn benoeming tot directeur de participatie van de Demag in Figeo als voorwaarde heeft gesteld;

O. dat weliswaar niet is gebleken, dat die participatie door beschuldigde is gewenst, doch dat hij bij de uiteindelijke realisatie daarvan verder is gegaan dan de commissarissen van Figeo wilden door 103 aandelen aan de Demag te verkopen in plaats van te ruilen hetgeen de wens van commissarissen was, waarbij hij zich niet ontzien heeft te pogen uit deze aan Figeo opgedrongen transactie persoonlijk voordeel te trekken;

O. dat de raadsman van beschuldigde er bezwaren tegen heeft gemaakt, dat punt D naast punt C:3 was ten laste gelegd, daar het eerste persé de gevolgen van het laatste zouden zijn, doch dat het Tribunaal dit bezwaar verwerpt, omdat het geenszins vanzelfsprekend is, dat een handeling die hulpverlening aan de vijand oplevert immer persoonlijk voordeel voor de hulpverlenende persoon ten gevolge heeft;

O. dat het Tribunaal de sub E ten laste gelegde in hierboven bewezen verklaarde gedragingen van beschuldigde als onvaderlandslievend moet kwalificeren, daar geen goed Nederlander op de wijze als beschuldigde heeft gedaan aan N.S.B.ers of Duitsers inlichtingen over welk onderwerp dan ook behoorde te verstrekken en zeker niet waneer het hun bekend was, dat een deel van die inlichtingen in handen zou komen van een voor het Nederlands economisch leven zo schadelijke figuur als wijlen Rost van Tonningen;

O. dat het Tribunaal, hoewel het de sub A t/m E ten laste gelegde en hierboven bewezen verklaarde handelingen in prin-

cipeel moet afwijzen, het sub G ten laste gelegde en hierboven bewezen verklaarde moet beschouwen als de meest ernstige misdrijving van beschuldigde;

O. dat het Tribunaal zich bevoegd acht deze gedragingen te beoordelen, nu art. 1 van het Tribunaalbesluit niet leidt tot de opvatting, dat de in deze bepaling genoemde gedragingen zouden moeten hebben plaats gehad in het Rijk in Europa en evenmin tot de leer, dat het Tribunaalbesluit niet toepasselijk zoude zijn op gedragingen die zijn gesteld door personen in Nederlandse militaire dienst, als hoedanig Nederlandse krijgsgevangenen moeten worden beschouwd;

O. dat al moge het waar zijn, dat een krijgsgevangene minder scrupuleuze middelen gebruiken mocht om zich aan de krijgsgevangenschap te onttrekken en dat het verblijf in een krijgsgevangenschap een zekere degenererende invloed op de gevangenen uitoefent, zulks nimmer mocht leiden tot verraad van mede-krijgsgevangenen en nog minder tot valse betichting van krijgsgevangenen collega's;

O. dat het Tribunaal van oordeel is, dat beschuldigde zich niet alleen aan moreel hoogst minderwaardige gedragingen heeft schuldig gemaakt maar bovendien de eer van de Nederlandse officieren en daarmee van Nederland in het algemeen in de ogen van zijn Engelse en Franse medegevangenen zeer ernstig heeft geschaad;

O. dat hieraan niet afdoet de door beschuldigde's raadsman overgebrachte mening van een vervolgend ambtenaar bij de Krijgsraad te 's-Gravenhage als zouden deze feiten nauwelijks de moeite van het instellen ener vervolging waard zijn, aan welke mening het Tribunaal niet gebonden is bij de beoordeling van deze gedragingen;

O. dat beschuldigde al evenzeer de grenzen van het moreel en juridisch toelaatbare verre heeft overschreden door zich in verbinding te stellen met de S.D. met voorstellen als sub I ten laste gelegde in hierboven bewezen verklaard, waarbij hij niet geschroomd heeft de naam Kniep — deze persoon moge dan al of niet een N.S.B.er zijn geweest, hetgeen niet vaststaat — te noemen, waardoor hij deze persoon aan opsporing en verdere maatregelen van Duitse zijde blootstelde;

O. dat beschuldigde zich wel heeft beroepen op door hem verricht belangrijk illegaal werk, dat hij door zijn contacten met S.D. en Duitse opsporingsdienst hoopte te bevorderen, doch dat van zijn gepretendeerde illegale verrichtingen in concreto weinig is gebleken, hebbende vrijwel alle illegale werkers, waarmede hij in aanraking is gekomen, verklaard, dat zij beschuldigde niet vertrouwden;

O. dat het Tribunaal deze beschuldigde ziet als een zeer geslepen fantasierijk mens, die zich niet ontziet ter bereiking van zijn doeleinden gebruik te maken van moreel hoogst verwerpelijke middelen;

O. dat het Tribunaal niet twijfelt aan de toerekeningsvatbaarheid van beschuldigde,

want hadde daaraan objectief enige twijfel bestaan dan zou de raadsman, nadat beschuldigde op instigatie van de verdediging summier door de zenuwarts Münnich was onderzocht, daarop zeker een beroep hebben gedaan, hetgeen niet is geschied;

O. dat de misdragingen van beschuldigde door het Tribunaal van die aard worden beoordeeld, dat hij nog niet geacht kan worden daarvoor voldoende te hebben geboet met de tot dusverre ondergane bewa- ring;

O. dat het Tribunaal bij het vaststellen van de duur der beschuldigde op te leggen internering rekening heeft gehouden met zijn gebleken daden in goed Nederlandse zin, zoals de tijdige waarschuwing aan de Burgemeester van Urk, in het feit, dat hoewel beschuldigde bekend was met veel illegale werkers en in relatie stond met zeer gevaarlijke Duitsers niet gebleken is dat hij ernstige ongelukken heeft veroorzaakt;

O. dat het Tribunaal van oordeel is, dat daarentegen wel is gebleken, dat beschuldigde niet waardig is deel uit te maken van de gewapende macht en evenmin om het actief en passief kiesrecht uit te oefenen;

O. dat de bewezen verklaarde gedragingen van beschuldigde opleveren:

„Als Nederlander, die op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van achttien jaren heeft bereikt, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich aangesloten hebben bij enige nationaal-socialistische organisaties;

2. op enige wijze hulp of steun hebben verleend aan de vijand;

3. voordeel hebben getrokken uit door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand;

4. op enige wijze hulp of steun hebben verleend aan de handlangers van de vijand;

O. dat beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat voormelde bewezen verklaarde handelingen en gedragingen van beschuldigde de hieronder vermelde maatregelen wettigen, immers het Tribunaal die in het algemeen belang geboden acht en die maatregelen naar zijn oordeel in juiste verhouding staan tot de ernst der gedragingen van beschuldigde, zijn persoon en zijn persoonlijke omstandigheden.

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hierboven is bewezen verklaard.

Verklaart niet bewezen hetgeen hem meer of anders is ten laste gelegd dan hierboven is bewezen verklaard en verklaart te dien aanzien de beschuldiging vervallen.

Verklaart de beschuldiging, voor wat hierboven omschreven deel van punt D betreft, vervallen op grond van voornoemde redenen.

Legt de volgende maatregelen aan be-

schuldigde op:

1. internering, met die verstande, dat het Tribunaal ingevolge art. 2 lid 1 van het Tribunaalbesluit in overweging geeft de duur daarvan te beperken tot de tijd van 3 jaren, ingaande op 12 Mei 1945 en eindigende alzo op 12 Mei 1948;

2. ontzetting van het recht om bij de gewapende macht te dienen;

3. ontzetting van het recht van kiezen en verkiezbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

No. 625.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
22 Sept. 1947. (Mr. van Berckel).

Interneringsstermijn van 2 jaren voor iemand die vrijwel gedurende de gehele bezettingstijd het Duitse oorlogspotentieel steunde en zelfs de laatste twee jaren als S.S.man aan het Oostfront heeft dienst gedaan, vormt geen voldoende correctie.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. no. E 153,
art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Gravenhage, 4e Kamer, van 22 Juli 1947, in de zaak tegen Willem Verloop, carrosseriebouwer, wonende te Noordwijk, thans in verzekerde bewa- ring te Den Helder;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd: het vrijwillig in Duitsland gewerkt hebben van October 1940 tot Augustus 1943; het, na zich in 1943 vrijwillig voor dienstneming bij de Waffen SS gemeld te hebben, gedurende een militaire opleiding daarvan de eed van trouw aan de Führer hebben afgelegd en bij de Waffen SS als SS-man aan het Oost- front dienst hebben gedaan;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat de beschuldigde zich heeft gedragen als hem in de beschuldiging is telaste gelegd en het Tribunaal hem des- wege heeft opgelegd: internering met advies deze te beperken tot de tijd van 2 jaren, de tijd sedert 1 Nov. 1945 reeds in internering doorgebracht daaronder begre- pen, derhalve tot 1 Nov. 1947; alsmede ont- zetting van de beide kiesrechten, van het recht om ambten of functies te bekleden bij overheids- of semi-overheidsinstellingen en van het recht om bij de gewapende macht te dienen;

O. dat Wij met de maatregelen van ont- zetting kunnen instemmen, zodat het fiat- executie ten aanzien van dit gedeelte der uitspraak kan worden verleend;

O. dat Wij evenwel Ons niet kunnen ver- enigen met de maatregel van internering;

O. dat Wij immers een interneringsster- mijn van twee jaren voor een geval als het onderhavige, waarin de beschuldigde vrij- wel gedurende de gehele bezettingstijd het

Duitse oorlogspotentieel heeft gesteund en gedurende de laatste twee jaar zelfs als SS-man aan het Oostfront heeft dienst gedaan, zij het dat hij niet met de wapenen in de hand heeft gevochten, oordelen geen voldoende correctie te vormen;

O. dat Wij het derhalve nodig achten, dat het Tribunaal in andere samenstelling over de internering nogmaals een oordeel velle, waarbij — rekening houdende met de overige ter verzachting aangevoerde omstandigheden — een min of meer omvangrijk gedeelte van de te adviseren aanmerkelijk langere interneringstermijn voorwaardelijk kan worden opgelegd met bepaling van een ruime proeftijd, c.q. met inachtneming van het bepaalde bij art. 3a lid 2 (nieuw) van het Tribunaalbesluit;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregel van internering.

No. 626.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 9
Sept. 1947. (Mr. Verdam).

Bij een gedeeltelijk voorwaardelijke internering mag het na de dag der uitspraak onvoorwaardelijk te ondergaan gedeelte de tijdsduur van zes maanden niet te boven gaan.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. no. E 153,
art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 5e Kamer te Amersfoort, van 28 Juli 1947 in de zaak tegen Maria Anna de Jong, stenotypiste, wonende te Baarn;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat zij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp of steun heeft verleend aan de vijand of althans getracht heeft te verlenen door te fungeren als:

a. typiste en secretaresse van de Ortskommandantur te Baarn;

b. te fungeren als secretaresse van de toenmalige N.S.B.-burgemeester Froonhof der Gemeente Baarn;

c. te fungeren als verbindingspersoon tussen de N.S.B.-burgemeester en de Duitse autoriteiten;

2. a. zich op of omstreeks 28 Nov. 1942 als sympathiserend lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en als zodanig in de functie van beheerder van het materiaal van de Groep Baarn, sympathiserend lid dezer or-

ganisaties is gebleven tot in of omstreeks Mei 1944;

b. zich in of omstreeks Juli 1943 heeft aangesloten bij de Nederlandse Volks Dienst en als zodanig is aangesloten gebleven tot in of omstreeks Maart 1944;

c. zich heeft aangesloten bij het Nederlandse Arbeids Front en als zodanig enige tijd is aangesloten gebleven;

3. blijk heeft gegeven van ingenomenheid met de vijand door:

a. openlijk het hakenkruisinsigne te dragen;

b. op een voor iedereen toegankelijke plaats een officier der vijandelijke militaire macht te groeten met „Heil Hitler”;

c. op zeer vriendschappelijke wijze om te gaan met leden van de vijandelijke militaire bezettende macht, alsmede met een lid van het National Sozialistisches Kraftfahrer Korps;

4. de propaganda der N.S.B. heeft bevorderd of althans getracht heeft te bevorderen door tenminste eenmaal te colporteren met het nationaal-socialistische blad „Volk en Vaderland”;

5. in het algemeen blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid door:

a. de Winter Hulp Nederland financieel te steunen;

b. diverse feestavonden bij leden der N.S.B. bij te wonen;

6. voordeel heeft getrokken uit door de vijand of diens handlangers genomen maatregelen door:

a. op grond van haar sympathiserend lidmaatschap der N.S.B. gehandhaafd te blijven in de functie van secretaresse der Gemeente Baarn;

b. op grond van haar lidmaatschap der N.S.B. gebruik te maken van de mogelijkheid tot vrijstelling van de voor de overige Nederlanders geldende verplichting tot inlevering van radio-ontvangsttoestellen;

op grond van al welk handelen beschuldigde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, na enkele punten te hebben laten vervallen de telastegelegde feiten bewezen verklarende aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, daarbij in overweging gevende, deze te beperken tot de tijd van één jaar, ingaande 28 Juli 1947 en eindigende 27 Juli 1948;

2. Internering voor de tijd van 6 maanden, ingaande 28 Juli 1948, met bevel dat deze internering niet ten uitvoer zal worden gelegd, tenzij de beschuldigde gedurende een proeftijd van drie jaren zich niet als een goed Nederlandse heeft gedragen en de bijzondere voorwaarden;

a. dat zij onder toezicht staat van de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten;

b. dat zij zich gedraagt naar de aanwijzingen van bovengenoemde Stichting;

c. dat zij arbeid zal verrichten;

niet heeft nageleefd, en door het Tribunaal overeenkomstig art. 3 f van het Tribunaalbesluit de last tot tenuitvoerlegging van deze maatregel wordt gegeven;

3. Ontzetting van het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen; ontzetting uit het recht te dienen bij de gewapende macht, alsmede ontzetting uit het recht, een functie te bekleden bij een Overheidsorgaan;

O. dat in geval van gedeeltelijk voorwaardelijke internering, het na de dag der uitspraak onvoorwaardelijk te ondergaan gedeelte de tijdsduur van zes maanden niet te boven mag gaan;

O. dat de tijdsduur van het onvoorwaardelijk te ondergaan gedeelte in deze uitspraak aanzienlijk langer is;

O. dat het dus gewenst is dat het Tribunaal deze zaak nogmaals bezie;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 627.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 9
Sept. 1947. (Mr. Verdam).

Geringe verstandelijke ontwikkeling van beschuldigde behoeft geen reden te zijn om aan te nemen, dat hij niet wist wat hij deed.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. no. E 153,
art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal Amsterdam, 6e Kamer, d.d. 6 Juni 1947 in de zaak tegen Luitze Kruijshaar, schipper, wonende te Amsterdam.

O. dat aan beschuldigde is ten laste gelegd:

dat hij, als Nederlander, althans ingevolge art. 1 lid 3 van het Tribunaalbesluit daarmede gelijk te stellen, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid zich heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. zich heeft gemeld voor dienstneming bij de Waffen S.S., hiervoor een militaire opleiding heeft genoten en in Rusland in dienst van de S.S. heeft deelgenomen aan gevechtshandelingen tegen de Russen, aldus hulp verleend aan de vijand;

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot twee jaar en negen maanden en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde vanaf 20 Juni 1945 in voor-internering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 20 Maart

1948;

ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Bepaalt voor zoveel nodig, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen negentig dagen nadat de internering is beëindigd.

O. dat beschuldigde ter zitting van het Tribunaal heeft verklaard, op een afstand van 4 à 5 K.M. achter de vuurlinie van het Oostfront als kok werkzaam te zijn geweest, welke verklaring in strijd is met die welke beschuldigde reeds vroeger had afgelegd blijkens het proces-verbaal d.d. 21 Juni 1945, dat hij n.l. na zijn vrijwillige aanmelding bij de Waffen S.S. en zijn opleiding daarbij, als pantsergrenadier tegen de Russen gevochten had, en die door hem bevestigd werd in het proces-verbaal d.d. 11 Oct. 1946;

O. dat het Tribunaal het niet van belang acht, of beschuldigde op de ene dan wel op de andere wijze zijn medewerking aan de vijand heeft verleend, daar hij in beide gevallen geacht moet worden aan de gevechtshandelingen tegen de Russen te hebben deelgenomen;

O. dat dit duidelijk aan de dag treedt bij deelname aan de werkelijke gevechtshandelingen, dan bij een werkzaamheid als kok en de verklaring die beschuldigde het eerst heeft afgelegd blijkens de even genoemde processen-verbaal het meest aanmerkelijk voorkomt;

O. dat het Tribunaal in aanmerking wil nemen en als verzachtende omstandigheden wil aanrekenen, dat dat dienstdoen aan of achter het front slechts kort geduurd heeft en bovendien dat beschuldigde is van slechts geringe ontwikkeling;

O. dat de hier bedoelde korte duur gevolg is van het intreden van de afloop der krijgsbedrijven en dus geheel onafhankelijk van de wil van beschuldigde;

O. dat de geringe verstandelijke ontwikkeling van beschuldigde geen reden behoeft te zijn om aan te nemen dat hij niet wist wat hij deed, wat dan ook wel blijkt uit zijn eigen verklaring in het eerder genoemde proces-verbaal d.d. 11 Oct. 1946, n.l. dat hij zich ervan bewust was, door zijn dienstneming bij de Waffen S.S. in dienst te zijn getreden van het duitse leger en daardoor de Duitse oorlogvoering te hebben gesteund;

O. dat het Tribunaal ook zelf aanneemt dat beschuldigde zich desbewust heeft gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat tegenover de telastegelegde en de bewezen verklaarde gedragingen van beschuldigde de opgelegde maatregelen en inzonderheid de internering met een geadviseerde duur van 2 jaar en 9 maanden, te licht geacht moeten worden;

O. dat er mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie aan de uitspraak te onthouden.

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 628.

HOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 9
Sept. 1947. (Mr. Verdam).

Na weigering van het fiat-executie is het Tribunaal bij herbehandeling slechts bevoegd zich uit te spreken over de door de Hoge Autoriteit gewraakte maatregelen.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. no. E 153,
art. 10, lid 4).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht 6e kamer te Amersfoort van 24 Dec. 1946 in de zaak tegen Johannes Wilhelmus Maria van den Berg, grondwerker, wonende te Utrecht.

O. dat in dezelfde zaak door de 4e kamer van het Utrechtse Tribunaal op 18 Juli 1946 uitspraak is gedaan, waarbij aan beschuldigde de navolgende maatregelen zijn opgelegd:

1. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde tot een bedrag van f 100;

2. ontzetting uit het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

O. dat de Hoge Autoriteit op 25 October 1946 het fiat-executie heeft verleend op de maatregel van ontzetting uit de kiesrechten, doch het fiat-executie geweigerd heeft op de maatregel van verbeurdverklaring;

O. dat door deze beschikking de uitspraak van 18 Juli 1946 voorzover de ontzetting uit de kiesrechten betreft, onaantastbaar was geworden;

O. dat het Tribunaal d.d. 24 Dec. 1946 de uitspraak van de 4e kamer van 18 Juli 1946 heeft vernietigd voorzover betreft de maatregel van verbeurdverklaring, zodat van een verlening van fiat-executie in dat opzicht niet meer de rede kan zijn;

O. dat het Tribunaal met deze uitspraak over de verbeurdverklaring had kunnen volstaan, doch daarenboven opnieuw rechtdoende dezelfde maatregel van ontzetting uit de kiesrechten opnieuw heeft opgelegd;

O. dat het Tribunaal bij een herbehandeling blijkens het bepaalde bij art. 10 lid 4 van S. E 153 slechts bevoegd is zich uit te spreken over de door de Hooge Autoriteit gewraakte maatregelen, zodat de 6e kamer van het Tribunaal de maatregelen van ontzetting uit de kiesrechten ten onrechte opnieuw heeft opgelegd;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden is waarom deze uitspraak in zover niet behoort in stand te blijven;

Weigert het fiat-executie op het bij deze uitspraak opnieuw opleggen van maatregelen.

No. 629.

HOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 8
Sept. 1947. (Mr. Verdam).

Bij overledenen bestaat slechts de mogelijkheid als maatregel een verbeurdverklaring van de gehele of de gedeeltelijke nalatenschap op te leggen.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. E 153 art. 7).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht 3e kamer van 3 Juni 1947 in de zaak tegen Wijlen Margaretha van Vredendaal, wonende te Maarssen.

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd, dat zij, Nederlandse zijnde en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaar, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa,

a. de vijand of diens handlangers of medewerkers hulp heeft verleend, doordat zij als werkster in 1945 werkzaam is geweest bij de Duitse Weermacht;

b. als sympathiserend lid zich in 1943 heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

op grond van welke gedragingen zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal de telastegelegde feiten bewezen verklarende aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de duur hiervan te beperken tot de tijd, door beschuldigde vanaf 30 Juni 1945 tot 6 Augustus 1945 in detentie doorgebracht;

Verstaat, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde kan worden opgeheven uiterlijk drie maanden na de dag, waarop deze uitspraak in kracht van gewijsde zal zijn gegaan.

O. dat bij overledenen slechts de mogelijkheid bestaat als maatregel een verbeurdverklaring van de gehele of de gedeeltelijke nalatenschap op te leggen;

O. dat, zo het Tribunaal van oordeel is, dat de vóór-internering door de overledene ondergaan tot op de dag van het overlijden, voldoende geacht moet worden als correctie dit in overwegingen kan kenbaar gemaakt worden, doch het dictum dien maatregel niet mag bevatten;

O. dat het opleggen van dien maatregel slechts tot misverstand kan aanleiding geven;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 630.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 5
September 1947. (Mr. Verdam).

Aan beschuldigde werd geen afschrift van de ter zitting gedane aanvulling der telastelegging uitgereikt. Hij werd hierdoor in zijn verdediging benadeeld.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 6e Kamer van 28 April 1947, in de zaak tegen Franciscus Vermeulen, caféhouder, wonende te Maartensdijk.

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij Nederlander zijnde en op 20 Sept. 1944 de leeftijd van achttien jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, blijk heeft gegeven van ingenomenheid met het streven der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en nationaal-socialistische gezindheid door:

a. van zijn huis de vlag der Nationaal Socialistische Beweging uit te steken en te dulden dat deze werd uitgestoken door zijn inwonende zoon op nationaal-socialistische hoogtijdagen;

b. raampropaganda-biljetten der Nationaal Socialistische Beweging in zijn woning te dulden;

c. geuniformeerde Landwachters vriendschappelijk in zijn woning te ontvangen en op of omstreeks 18 April 1945 een geuniformeerd Landwachter te herbergen;

d. de nationaal-socialistische armgroet te brengen;

e. zich omstreeks Januari 1945 bij de Wnd. Groepsleider der Nationaal Socialistische Beweging in Tuindorp-Maartensdijk te beklagen dat hij achtergesteld werd bij „anti-mensen” bij de aflevering van van gemeentewege verstrekt brandhout;

f. in 1942 of 1943 te trachten zich als lid aan te sluiten bij de Nationaal Socialistische Beweging;

g. in 1942 door bedreiging met de Germaanse S.S. in de Nederlanden, welk naderhand in de winkel aanwezig waren, bij de vishandelaar Nicolaas Jansen, in de Lijsterstraat te Utrecht de verkoop van vis aan hem, beschuldigde, te bewerkstelligen;

op grond van welke gedragingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, welke telastelegging overeenkomstig het bepaalde bij artikel 33—51 van het Tribunaalbesluit ter openbare zitting nog is aangevuld met de volgende punten;

h. een bijeenkomst der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden bij te wonen;

2. voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door: door middel van zijn nationaal-socialistische zoon een vergun-

ning te aanvaarden om een radio-ontvang-toestel te behouden;

O. dat het Tribunaal, de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, daarbij in overweging gevende de duur daarvan te beperken tot de tijd, door de beschuldigde van 27 Aug. tot 13 Dec. 1945 in bewaring doorgebracht en deze geheel in mindering te brengen op de duur zijner internering;

2. ontzetting van het recht van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachten wettelijk voorschift uitgeschreven verkiesingen;

3. verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een bedrag van 500 gulden;

Verstaat, dat het beheer over het vermogen van de beschuldigde kan worden opgeheven, een maand, nadat deze uitspraak in kracht van gewijsde zal zijn gegaan, mits bovenomschreven maatregel van verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd.

O. dat ter zitting de telastelegging met enige punten aangevuld is, zonder dat overeenkomstig art. 68 van het Tribunaalbesluit juncto art. 314 Sv. aan beschuldigde een afschrift van de aanvulling ter hand werd gesteld;

O. dat beschuldigde hierdoor in zijn verdediging benadeeld werd;

O. dat volgens een ingekomen bezwaarschrift het vermogen van beschuldigde kleiner is dan de opgave van het Beheersinstituut, waarvan het Tribunaal uit is gegaan, aangeeft;

O. dat derhalve gewenst is dat het Tribunaal deze zaak in zijn geheel nogmaals bezie met inachtneming van bovenstaande overwegingen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 631.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
9 Sept. 1947. (Mr. van Berckel).

Gehele beschikking.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. 1 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 13e Kamer, van 15 Aug. 1947, in de zaak tegen Petrus Wilhelmus Hermans, directeur ener N.V., destijds wonende te Rotterdam, thans in verzekerde bewaring te Vlaardingen.

Gezien het bezwaarschrift van de raadsman van beschuldigde, de 28ste Aug. 1947 bij Ons ingekomen;

O. dat de beschuldigde — in het kort weergegeven en voorzover niet vervallen verklaard — is telaste gelegd: het lidmaat-

schap van de N.S.B.; het voor de N.S.B. werkzaam geweest zijn als Onder-Kringleider, Kringleider, en waarnemend districtsleider; het colporteren met „Volk en Vaderland”; het lidmaatschap van het Economisch Front, het uitoefenen van de functie van Kringleider en het belast zijn met de functie van Districtsvak raadsleider van dit front; het bijdragen voor het verjaarsgeschenk van Mussert, het zich abonneren op het Nationale Dagblad en daarin adverteren; het ter keuring en uitzending naar Duitsland aanwijzen van een aantal zijnen arbeiders; het leveren van vlees en vleeswaren aan de Duitse Weermacht; het daadwerkelijk optreden als controleur van de voedselvoorziening en hiervoor op verzoek van de Sicherheitspolizei aan enige instantie rapporteren; het voeren van de administratie van de gevorderde O.T.-arbeiders te Zevenaar bij de SS-afd. „Gau Berlin”;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat de beschuldigde zich heeft gedragen als hem in de beschuldiging is te laste gelegd en het Tribunaal hem deswege heeft opgelegd: internering, met advies deze te beperken tot de tijd van vier jaren en zulks onder aftrek van de door hem sedert 8 Mei 1945 in bewaring doorgebrachte tijd, zodat zijn internering op 8 Mei 1949 een einde zal nemen; voorts ontzetting van de beide kiesrechten en van de rechten van het bekleden van ambten, het dienen bij de gewapende macht en het zijn van raadsman of gerechtelijk bewindvoerder;

O. dat Wij met de maatregelen van ontzetting kunnen instemmen, zodat het fiat-executie ten aanzien van dit gedeelte der uitspraak kan worden verleend;

O. dat Wij Ons evenwel niet kunnen verenigen met de maatregel van internering;

O. dat het Tribunaal onder meer heeft overwogen, dat beschuldigde een zodanig gevaarlijke mentaliteit bezit, dat slechts een langdurige internering eventueel hierin verbetering zal kunnen brengen;

O. dat het Tribunaal daarop laat volgen de opmerking dat het meer en meer tot de overtuiging komt dat voor een groot deel der door haar te berechten delinquenten slechts een gedeelte hunner feitelijke misdrijvingen aan het licht komt zodat het, ook na het einde van een verdere internering, in het belang van de rust en de veiligheid van het Nederlandse Volk een streng toezicht op hen geboden acht, doch dat ook het sinds 1 Augustus in werking getreden gewijzigde Tribunaalbesluit hier toe niet de mogelijkheid openstelt;

O. toch, dat Ons deze opmerking van de duur der slechts onvoorwaardelijk te ondergane internering weinig gelukkig voorkomt, in zoverre andere, nog onbekende gedragingen nimmer een motief vermogen te vormen om in het algemeen een zwaardere maatregel op te leggen dan in overeenstemming is met de gebleken gedragingen;

O. dat laatstbedoelde gedragingen van

deze typisch van twee wallen etende N.S.B.-er — aan de ene zijde de terecht zeer bezwarend geoordeelde brief van beschuldigde van 23 Febr. 1943 aan Dr. Völckers, het gaan dragen van zijn N.S.B.-uniform en het vooruitbetalen van zijn N.S.B.-contributie gedurende de laatste oorlogsmaanden, aan de andere zijde de gunstige verklaringen in het vooronderzoek afgelegd door de getuigen Maas, Baas, Schot en Westhuis, de brief van B. Prinzen van 22 April 1947 (stuk 20) en die van A. J. A. van de Water van 25 Aug. 1947, overgelegd door de raadsman bij diens bezwaarschrift van de 27ste d.a.v. — weliswaar een internering van enigszins langere duur wettigen, doch dat Wij, rekening houdend met de gemeenlijk in dergelijke gevallen aangenomen normen, deze gedragingen met een onvoorwaardelijk te ondergane internering van drie jaren voldoende gecorrigeerd achten;

O. dat Wij het derhalve nodig achten, dat het Tribunaal in andere samenstelling over de duur der internering nogmaals een oordeel velle;

O. dat het Tribunaal het alsdan in de hand zal hebben om bij omstreeks 8 November a.s. te wijzen uitspraak aan de hand van het sinds 1 Augustus in werking getreden gewijzigde Tribunaalbesluit naast een op te leggen internering van drie en een half jaar met aftrek, waarvan drie jaren onvoorwaardelijk te ondergaan, een min of meer langdurige proeftijd, vergezeld van de nodig geachte voorwaarden, te bepalen, waarmede Ons inziens zowel aan de bedoeling van het Tribunaal zal zijn voldaan als de belangen van de beschuldigde zullen zijn gebaat;

O. mitsdien, dat er gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregel van internering.

No. 632.

HOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 9 September 1947. (Mr. Verdam).

Voor oplegging van de maatregel van verbeurdverklaring is het noodzakelijk, dat het Tribunaal een duidelijk beeld heeft van de vermogenspositie van de beschuldigde.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Haarlem, 1e Kamer, van 14 April 1947, in de zaak tegen Jacobus Breed, schilderspatroon, wonende te Haarlem.

O. dat aan beschuldigde is telastgelegd: dat hij, Nederlander zijnde, en ten tijde van het in werking treden van het Tribunaal-

besluit, de 18-jarige leeftijd bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

hulp en steun heeft verleend aan den vijand door van ongeveer medio 1940 tot omstreeks Augustus 1944 de navolgende werkzaamheden ten behoeve en voor rekening van den vijand uit te voeren, althans te doen uitvoeren, n.l. het verrichten van schilderwerk aan gebouwen en fortificaties te Zandvoort, IJmuiden, Santpoort en Uitgeest, door al welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, de telastegelegde feiten bewezen verklarende aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een bedrag van f 35,000;

O. dat het vermogen van beschuldigde niet onder beheer staat, zodat het Tribunaal ter zitting niet de beschikking had over een door het Beheersinstituut opge maakte vermogensstaat;

O. dat het Tribunaal echter, zonder een duidelijk beeld te hebben van de vermogenspositie van beschuldigde, gemeend heeft een verbeurdverklaring op te moeten leggen;

O. dat hier geen genoegen mee kan worden genomen, daar het noodzakelijk is dat het Tribunaal bij het opleggen van verbeurdverklaring, volkomen op de hoogte is van de vermogenspositie;

O. dat het derhalve gewenscht is dat het Tribunaal deze zaak nogmaals bezie;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd.

No. 633.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
10 September 1947. (Mr. v. Berckel).

Interneringsduur in niet onbelangrijke mate onder de maatstaf, welke voor soortgelijke en veelvoudige gedragingen pleegt te worden opgelegd.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 8e Kamer, van 12 Aug. 1947, in de zaak tegen Cornelis van der Heijde, schilder, wonende te Melissant.

O. dat aan beschuldigde — voorzover be-
wezen en in het kort weergegeven — is telaste gelegd naast het vrijwillig dienst nemen als wachtsman bij de weermachts-aannemer Hoek te Ouddorp en als koerier bij de O.T., het sympathiserend lidmaatschap van de N.S.B. en de W.A., het ver-

krijgen van vrijstelling van de inlevering van zijn radiotoestel en het solliciteren naar een functie bij de P.T.T., dat hij in het jaar van 1944 aan de landwachter Anepool mededelingen heeft gedaan betreffende het gezin Klinkvis — bij wie hij na zijn evacuatie uit Arnhem, vrijwillig in huis was genomen, doordat hij zich anti-Duits had voorgedaan — n.l. dat het gezin twee onderduikers huisvestte, dat een zekere „Kees” uit Zeist geregeld bonnen van het gezin Klinkvis ontving, dat er een schuilplaats onder de vloer van een kamer was gemaakt, dat een wollen deken onder een tafel en een vaderlandse tegel in een koffer was verborgen, met het gevolg dat genoemde Anepool met een aantal landwachters huiszoeking is komen doen op een dag dat genoemde „Kees” zijn wekelijks bezoek zou komen brengen, de zonder moeite gevonden voorwerpen in beslag zijn genomen en genoemde Anepool aanvankelijk het voornemen vormde, de dochter des huizes en de twee onderduikers te arresteren; dat hij, van de voorgenomen huiszoeking op de hoogte, de familie Klinkvis niet heeft gewaarschuwd en de landwachter Anepool verzocht heeft om een ander evacuatie-adres;

O. dat het Tribunaal, deze feiten — met uitzondering van het bij dagvaarding sub 3a gestelde — terecht bewezen verklarende, aan beschuldigde naast de ontzetting uit de beide kiesrechten en dat om ambten te bekleden, een internering heeft opgelegd van 2 jaar en 4 maanden met toerekening der doorgestane detentie;

O. dat Wij Ons met de opgelegde internering geenszins kunnen verenigen;

dat toch beschuldigde, als dakloos evacué met vrouw en kinderen geheel vrijwillig en liefderijk opgenomen in het gezin Klinkvis, terwijl hij valselijk voorwende als zoude hij anti-Duits zijn en ondergronds werk verrichten, het vertrouwen van dat gezin heeft weten te winnen en na van de wijze, waarop het hulp verleende aan onderduikers en van de verbergplaatsen van door de bezetters gezochte goederen op de hoogte te zijn gekomen, het bij dagvaarding vermeld intens laag verraad heeft gepleegd in een tijd bovendien, waarop de bezetter zeer fel was, zijnde de schier onbegrijpelijke omstandigheid, dat ernstige gevolgen voor deze goede vaderlanders zijn uitgebleven, geenszins aan beschuldigde te danken;

O. dat, waar de achtste Kamer van het Tribunaal met de opgelegde maatregel van internering stellig in niet onbelangrijke mate schijnt te zijn gebleven onder de maatstaf, welke voor soortgelijke en veelvoudige gedragingen terecht pleegt te worden aangelegd, Wij Ons fiat aan de uitspraak zullen onthouden en de zaak van beschuldigde aan het oordeel van een andere Kamer wensen te onderwerpen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd voor wat het bewijs betreffende het bij dagvaarding sub

3a gestelde betreft, alsmede ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregel van internering.

No. 634.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АРННЕМ, 17 Sept. 1947.

Negatief vermogen. Interneringsduur te lang.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Arnhem, 1e Kamer, d.d. 29 April 1946, in de zaak tegen Petrus Sebastianus Maria Josepha Clerck, koopman, wonende te Nijmegen.

Dat beschuldigde is telastegelegd, dat hij:

1e. als Nederlander, op 20 Sept. 1944, 47 jaar oud zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa te Nijmegen, althans in Nederland, in 1940, 1941 en 1942 lid is geweest van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2e. hulp of steun heeft verleend aan de vijand of diens handlangers door gedurende de eerste jaren van de vijandelijke bezetting, vrijwillig werken uit te voeren voor de Duitse Weermacht, althans op te treden in een bouwcombinatie, die het uitvoeren van werken voor de Duitse Weermacht beoogde;

3e. voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, door aan de in punt 2 genoemde werken een groot bedrag te verdienen;

en op grond hiervan geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat beschuldigde te dier zake zijn opgelegd de navolgende maatregelen:

1. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de duur ervan te beperken tot 3 jaren, onder aftrek van de tijd, door beschuldigde van 1 Oct. 1944 tot 6 Nov. 1945 in politiebewaring en in een Bewarings- en Verblijfkamp doorgebracht;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde tot een bedrag van f 42,434.46, zijnde het totaal van het door hem gedurende de oorlog vergaarde vermogen zomede vermeldde cautie;

4. Verbeurdverklaring van de huishoudelijke inventaris van beschuldigde, voorzover vanwege het Nederlands Beheers Instituut aan anderen in bruikleen gegeven;

Bepaalt, dat het ex art. 10 Besluit Vijandelijk Vermogen van rechtswege over het vermogen van beschuldigde bestaande beheer zal eindigen uiterlijk één maand nadat

de internering zal zijn beëindigd en de verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd;

O. dat Wij Ons met bovengenoemde uitspraak niet kunnen verenigen;

O. dat weliswaar beschuldigde vanaf het jaar 1934 als lid van de N.S.B. stond ingeschreven, en zulks bleef voortbestaan tot het jaar 1942 toe, doch overigens duidelijk is gebleken, dat dit lidmaatschap een zeer bijzonder karakter droeg;

dat toch beschuldigde in overleg met zekere Van Leeuwen, agent van de contra-spionnagedienst van Frankrijk, tot de N.S.B. is toegetreden, teneinde deze in zijn werkzaamheden diensten te kunnen bewijzen, welke diensten, blijkens een schrijven van Van Leeuwen door beschuldigde ook zijn verricht, terwijl zulks bevestiging vindt in de aanwijzingen, te putten uit een tweetal brieven, zich in het dossier bevindend, onderscheidenlijk afkomstig van Prof. Mr. J. Jurgens en Mr. A. A. Swane, dat na de inval der Duitsers genoemde Van Leeuwen werd gezocht, doch deze wist te ontkomen, waarna verder contact tussen hem en beschuldigde onmogelijk was;

dat beschuldigde toen voor het N.S.B.-lidmaatschap niet bedankte, uit vrees voor represaille, doch hiertoe toch kwam in het jaar 1942, toen men hem wilde noodzaken als anderen te colporteren;

dat beschuldigde ook in werkelijkheid nimmer iets voor de Beweging heeft gedaan, zoals blijkt uit een mededeling van de N.S.B.-leiding, dat hij zich aan alle werk onttrok;

O. dat derhalve aan beschuldigde hoogstens kan worden toegerekend, dat hij vanaf 1940 tot 1942 als lid van de N.S.B. is ingeschreven gebleven, welke handelwijze Wij met het Tribunaal veroordelen, als in strijd met de wil en de geest van het overgrote deel van het Nederlandse volk, en daarin zien een zich desbewust gedragen in strijd met de belangen hiervan, doch anderszins niet voorbij willen zien de enigszins begrijpelijke motieven, n.l. de angst voor represailles wanneer hij de aandacht op zich deed vestigen, welke hem ertoe deden besluiten nog geruime tijd te wachten, aler hij openlijk voor het lidmaatschap der N.S.B. bedankte, n.l. toen men hem wilde dwingen als andere N.S.B.-ers te colporteren, zodat Wij van oordeel zijn, dat deze gedraging hem niet ernstig mag worden toegerekend;

O. dat voorts het Tribunaal termen aanwezig heeft geacht tot het opleggen van een verbeurdverklaring en wel tot een bedrag van ruim f 42,000;

O. dat een verbeurdverklaring op grond van de aan beschuldigde telastegelegde feiten als sub 2 en 3 vermeld, zeker gerechtvaardigd zou zijn, ware het, dat beschuldigde vermogen bezat;

O. dat echter volgens de Beheerder Schretlen, blijkens diens aan het Tribunaal gericht schrijven d.d. 8 April 1946, beschuldigde op 31 December 1945 een negatief vermogen van ca. f 40,000 bezat, welk bedrag mogelijk nog te laag is geraamd,

tegenvolgde van een misverstaan van de raadsman ter zitting;

O. dat derhalve deze verbeurdverklaring wettelijke grondslag schijnt te ontberen, zodat het noodzakelijk is, dat het Tribunaal deze maatregel nogmaals beziet;

O. dat aan beschuldigde werd opgelegd internering met het advies deze te beperken tot 3 jaar, onder aftrek van de tijd door beschuldigde van 1 October 1944 tot 6 November 1945 in bewaring doorgebracht, zodat hij nog ca. 2 jaar zou hebben te ondergaan;

O. dat Wij deze tijdsduur, ook al zou de verbeurdverklaring bij gebrek aan actief vermogen komen te vervallen, tengevolge waarvan de hiervoor in de plaats komende correctie in de duur der internering zal moeten worden gevonden, te lang vinden, te meer, nu beschuldigde reeds ongeveer twee jaar in de vrije maatschappij is teruggekeerd;

O. dat, naar het wil voorkomen, er mogelijk termen aanwezig zijn bij een nieuwe behandeling der zaak, een toepassing van de artt. 3a, 3b en 3c van het Tribunaalbesluit (nieuw ingevoegd bij de Wet van 27 Juni 1947 Stbl. H 206) bij een op te leggen interneringsmaatregel in overweging te nemen;

O. dat mitsdien op grond van bovenoverwogene gewichtige redenen bestaan, waarom het fiat-executie op deze uitspraak behoort te worden geweigerd;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 635.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
13 October 1947. (Mr. v. Berckel).

Tribunaal verzuimde de imperatief bij art. 3a, 1 van het Tribunaalbesluit voorgeschreven voorwaarde op te leggen.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 2e Kamer, van 19 Aug. 1947, in de zaak tegen Johannes Wilhelmus Joseph Philipsen, handelscorrespondent, wonende te Rotterdam, thans in verzekerde bewaring te Vlaardingen, kamp „De Vergulde Hand”.

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd het vrijwillig werk verrichten in Duitsland, dienstneming bij de Waffens SS en, na een recrutent-opleiding, onder meer het actief deelnemen aan de slag om Berlijn en het afleggen van de eed van trouw aan Hitler;

O. dat het Tribunaal bewezen heeft geacht, dat beschuldigde zich heeft gedragen zoals hem is telaste gelegd en hem deswege heeft opgelegd internering, met ad-

vies deze te beperken tot 4½ jaar, eindigende op 26 Febr. 1950, in die zin dat drie maanden nadat het fiat-executie zal zijn verleend in onvoorwaardelijke internering wordt doorgebracht en de resterende internering niet wordt tenuitvoer gelegd gedurende een termijn, welke gelijk zal zijn aan de tijdsduur welke verloopt tussen de dag waarop de uitspraak na fiat-executie aan beschuldigde zal zijn betekend en 26 Febr. 1950, indien beschuldigde gedurende voormelde proeftijd de in de uitspraak genoemde bijzondere voorwaarden stipt naleeft, ontzetting van de beide kiesrechten en van het recht om bij de gewapende macht en de politie te dienen;

O. dat beschuldigde, onder erkenning overigens van het hem telaste gelegde, ter terechtzitting ontkend heeft actief aan de strijd bij Berlijn te hebben deelgenomen en wel door een bloot toeval;

O. dat het Tribunaal verzuimd heeft beschuldigde voor te houden, dat hij in strijd met zijn opgaven ter terechtzitting tijdens het vooronderzoek twee malen bekend heeft te hebben meegevochten en hem niet heeft afgevraagd waarin dat blote toeval dan wel bestond, doch niettemin het aan beschuldigde sub 2 telaste gelegde bewezen heeft verklaard;

O. dat Wij derhalve het onderzoek ten aanzien van dit onderdeel der telastelegging ondeugdelijk achten;

O. dat het Tribunaal voorts heeft nagelaten aan beschuldigde op te leggen de algemene voorwaarde dat hij zich gedurende de proeftijd als een goed Nederlander zal gedragen, zoals bij art. 3a, 1 van het Tribunaalbesluit imperatief is voorgeschreven;

O. dat het Tribunaal verder ten onrechte heeft bepaald, dat de internering zal eindigen op 26 Febr. 1950, aangezien de voorwaardelijke termijn eerst aanvangt op de datum van de betekening van het fiat-executie en het thans nog niet vaststaat of deze samenvalt met het einde der onvoorwaardelijke internering;

O. dat het Tribunaal blijkens punt 1c van het dictum de proeftijd heeft bepaald op een termijn, welke gelijk zal zijn aan de tijdsduur welke verloopt tussen de dag waarop de uitspraak na fiat-executie aan beschuldigde zal zijn betekend en 26 Febr. 1950, kennelijk proeftijd en termijn van voorwaardelijke internering verwisselend, terwijl het in elk geval wenselijker voorkomt bij de uitspraak een proeftijd vast te stellen, waarvan de duur niet onzeker is, hetgeen thans wel het geval is;

O. tenslotte, dat het Tribunaal aannemende dat punt 2 der telastelegging bewezen is, een internering heeft opgelegd, welke Ons, althans wat het onvoorwaardelijk te ondergane gedeelte betreft, voorts nog te kort voorkomt in verhouding met de ernst van de aan beschuldigde telaste gelegde gedragingen;

O. dat Wij het fiat-executie derhalve moeten weigeren, teneinde het Tribunaal in een andere samenstelling de gelegenheid te geven, met inachtneming van het boven-

overwogene, zijn hernieuwd oordeel uit te spreken, gevende het belang van beschuldigde bij een spoedige behandeling mogelijk aanleiding tot het verlenen van voorrang;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

Noot van de redactie.

Blijkens het in bovenstaande beschikking opgenomen dictum van het Tribunaal te Rotterdam werd voor de beschuldigde een internering van 4½ jaar geadviseerd en wel gedeeltelijk onvoorwaardelijk en gedeeltelijk voorwaardelijk. Het Tribunaal stelde echter m.i. ten onrechte de tijdsduur van de onvoorwaardelijk te ondergane internering afhankelijk van de datum waarop het fiat-executie zal zijn verleend door te stellen: „in die zin dat drie maanden nadat het fiat-executie zal zijn verleend in onvoorwaardelijke internering wordt doorgebracht”. Dit nu is volkomen in strijd met het bij art. 3a cijfer 2 van het Tribunaalbesluit bepaalde, dat, voor het geval de internering deels onvoorwaardelijk en deels voorwaardelijk wordt geadviseerd, uitdrukkelijk bepaalt, dat in een dergelijk geval het na de dag van de uitspraak onvoorwaardelijk te ondergaan gedeelte van de internering de tijdsduur van zes maanden niet mag overschrijden. Zoals het Tribunaal in deze zijn uitspraak redigeerde ten aanzien van de onvoorwaardelijk te ondergane internering zal de tijdsduur daarvan geheel afhankelijk zijn van toevallige omstandigheden, immers de datum, waarop het fiat-executie op een uitspraak wordt verleend, staat geenszins vast. Deze hangt, onder meer, af van het tijdstip, waarop de Hoge Autoriteit de uitspraak krijgt toegezonden, een tijdstip dat geheel willekeurig is en door verschillende factoren kan worden beïnvloed, waarop ik hier niet nader behoef in te gaan. Zo zou het in het onderhavige geval mogelijk zijn, dat de tijdsduur van de onvoorwaardelijke internering de zes maanden na de dag van de uitspraak aanmerkelijk overschrijft. De schuldige wordt hierdoor m.i. benadeeld, daar hij met een dergelijk dictum niet weet wanneer hij in vrijheid zal worden gesteld.

Bovenstaande leverde naar mijne mening een gewichtige reden temeer op om het fiat-executie op de uitspraak van het Tribunaal te weigeren en dit zal bij tweede behandeling in andere samenstelling hiermede rekening hebben te houden.

J. v. d. Brug.

No. 636.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
8 October 1947. (Mr. v. Berckel).

De aanvulling van de dagvaarding ter zitting werd niet in het proces-verbaal van de zitting opgenomen.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 2e Kamer, van 17 April 1947, in de zaak tegen Jan Danes, hoofdonderwijzer, wonende te Papendrecht, thans in verzekerde bewaring te Den Helder, Fort Erfprins.

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd het werkzaam zijn bij de Gestapo, het verraden aan de Feldgendarmerie van een onderduiker, het verraden aan de Nederlandse Politie, de Feldgendarmerie en de S.D. van verschillende personen, het werkzaam zijn in Duitsland, het lidmaatschap van het Opvoedersgilde, het ondertekenen van een brief met „Heil Hitler”, vriendschappelijke omgang met Duitse militairen en het niet inleveren van zijn radiotoestel;

O. dat het Tribunaal bewezen heeft geacht, dat beschuldigde zich heeft gedragen zoals hem is telaste gelegd en hem deswege heeft opgelegd internering, met advies deze te beperken tot acht jaren, eindigende op 21 Juni 1953, ontzetting van de beide kiesrechten en van het recht om openbare ambten en functies te bekleden en verbeurdverklaring van het radiotoestel van beschuldigde;

O. dat blijkens de uitspraak punt 1c der dagvaarding ter terechtzitting is aangevuld, doch dat de inhoud van deze aanvulling niet in het proces-verbaal der zitting is opgenomen, zoals in art. 58, 2 van het Tribunaalbesluit is voorgeschreven; enz.

O. dat Wij op grond hiervan weigeren het fiat-executie op genoemde uitspraak te verlenen, teneinde het Tribunaal in een andere samenstelling in de gelegenheid te stellen deze zaak nogmaals in behandeling te nemen, waarbij Wij tevens opmerken, dat Ons de opgelegde internering te laag voorkomt in verhouding tot de ernst van de aan beschuldigde telaste gelegde gedragingen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 637.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
7 October 1947. (Mr. v. Berckel).

Bij een op te leggen internering kan rekening gehouden worden met de tijd in krijgsgevangenschap doorgebracht, doch deze tijd kan niet in mindering worden gebracht op de interneringstijd!

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 1e Kamer, van 1 Aug. 1947, in de zaak tegen Gijsbertus Rademaker, machine-bankwerker, destijds wonende te Rotterdam, thans verblijvende in het Bewarings- en Verblijfkamp te Hoogerheide.

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd, het vrijwillig werk verrichten in Duitsland en het dienst nemen bij de Waffens SS;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht dat beschuldigde zich heeft gedragen zoals hem is telaste gelegd en hem deswege heeft opgelegd internering, met advies deze te beperken tot 4 jaren met aftrek van de tijd door beschuldigde in bewaring c.q. internering, doorgebracht, waaronder begrepen beschuldigde's krijgsgevangenschap, waarvan anderhalf jaar voorwaardelijk, zodat de onvoorwaardelijke internering eindigt op 2 November 1947 en ontzetting uit de beide kiesrechten;

O. dat Wij Ons met laatstgenoemde maatregel kunnen verenigen, zodat het fiat-executie ten aanzien van dit gedeelte der uitspraak kan worden verleend;

O. wat de aan beschuldigde opgelegde internering betreft, dat Wij met het Tribunaal van oordeel zijn dat, op grond van de persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde, een betrekkelijk korte vrijheidsberoving tot 2 Nov. 1947 een voldoende correctie oplevert naast een voorwaardelijke internering, doch dat het Ons geraden voorkomt hieraan de bijzondere voorwaarden, genoemd in art. 3c sub a, b en c van het Tribunaalbesluit te verbinden, althans een of meer bijzondere voorwaarden, waardoor voldoende toezicht op de beschuldigde is gewaarborgd;

O. voorts, dat bij een aan een beschuldigde op te leggen internering weliswaar rekening kan worden gehouden met de tijd in krijgsgevangenschap doorgebracht, doch dat deze tijd niet in mindering kan worden gebracht op de interneringstijd, zodat het juistere ware geweest, indien aan beschuldigde, die blijkbaar op 31 Aug. 1945 is gedetineerd, een kortere interneringstijd was opgelegd met handhaving van de voorwaardelijke internering voor de duur van anderhalf jaar, dan wel vier jaren internering met verlenging van het voorwaardelijk te ondergane gedeelte;

O. dat Ons mitsdien gewichtige redenen voorkomen het fiat-executie op de opge-

legde interneringsmaatregel te weigeren, ten einde het Tribunaal in een andere samenstelling in de gelegenheid te stellen nogmaals zijn oordeel hierover uit te spreken;

O. ten slotte, dat het Tribunaal in zijn uitspraak heeft overwogen dat beschuldigde behoort te worden ontzet van het recht om bij de gewapende macht te dienen, doch verzuimd heeft dit uitdrukkelijk in het dictum van de uitspraak te vermelden, zodat, waar Wij Ons kunnen verenigen met deze maatregel, die in de onderhavige uitspraak reeds is „vervat”, het Tribunaal bij zijn tweede uitspraak dit verzuim alsnog kan herstellen;

Weigert het fiat-executie op genoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregel van internering.

No. 638.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
2 October 1947. (Mr. v. Berckel).

Uit de inhoud van de uitspraak moet blijken in hoeverre een beschuldigde heeft bekend. Met ene verwijzing naar zijn opgave in het proces-verbaal van de zitting kan niet worden volstaan.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 2e Kamer, van 11 Aug. 1947, in de zaak tegen Jan Hoogenboom, chauffeur, destijds wonende te Zwijndrecht, thans verblijvende in het Bewarings- en Verblijfskamp te Valkenburg.

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — naast het sympathiserend lidmaatschap der N.S.B. en het dienen bij het N.S.K.K., zijn te laste gelegd twee roofovervallen te samen en in vereniging met o.a. leden van de Duitse Weermacht, in een lak- en verf fabriek, waarbij een groot aantal vaten benzine is gestolen en een in een korenmolen, waarbij 35 balen graan werden buit gemaakt, alsmede het pogen de geroofde goederen tegen hoge prijzen te verkopen, althans het voor zijn medewerking als beloning aannemen van een bedrag van f 2000 en een hoeveelheid bloem;

O. dat het Tribunaal deze feiten bewezen verklarend aan beschuldigde heeft opgelegd een internering met advies deze te beperken tot 4 jaar met aftrek der doorgestane detentie vanaf 8 Mei 1945, waarvan twee en een half jaar onvoorwaardelijk en anderhalf jaar voorwaardelijk te ondergaan; voorts ontzetting uit de beide kiesrechten en uit het recht openbare ambten te bekleden en bij de gewapende macht te dienen;

O. dat Wij Ons met deze uitspraak niet kunnen verenigen,

dat in de eerste plaats zij niet geheel voldoet aan elementaire eisen aan een vonnis te stellen, immers uit de inhoud moet blijken in hoeverre een beschuldigde heeft bekend de hem geïmputeerde feiten te hebben gepleegd, kunnende niet worden volstaan met een verwijzing naar diens opgave in het proces-verbaal der zitting;

O. dat voorts ten aanzien van punt 2, hetwelk een alternatieve te laste legging inhoudt had moeten zijn beslist welk der feiten is komen vast te staan, de keuze waarvan in casu niet moeilijk viel, nu aan het eerste geen onderzoek was gewijd,

Dat wijders de onvoorwaardelijke internering voor de bewezen ernstige feiten veel te licht voorkomt, vermits in beschuldigde, te wiens huize de overvallen werden beïnvloed, zoal niet de auctor intellectuelis, dan toch een der hoofdaanleggers moet worden gezien;

O. dat hiernaast de beschuldigde wel een voorwaardelijke internering voor de duur van anderhalfjaar is opgelegd, doch het de vraag is, of voor een voorwaardelijke veroordeling wel termen bestonden,

Dat toch de huidige, verre van rooskleurige omstandigheden van het gezin van beschuldigde, waarop deze is gegrond, re vera hiertoe geen houvast schijnen te bieden, immers zijn vrouw, na een klaarblijkelijk slecht huwelijksleven, van hem is gescheiden en hertrouwd, terwijl het vooralsnog aannemelijk is, dat de kinderen, die in gestichten zijn ondergebracht, het daarin beter hebben dan onder leiding van een vader als beschuldigde;

O. dat Wij op bovenstaande gronden Ons fiat aan de uitspraak menen te moeten onthouden.

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 639.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
6 October 1947. (Mr. Th. L. van Berckel).

De opgelegde verbeurdverklaring vindt geen steun in de wet.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Gravenhage, 5e Kamer, van 25 Juni 1947 in de zaak tegen Johannes van Bezey, concierge, wonende te 's-Gravenhage.

Gezien een bezwaarschrift namens beschuldigde door diens raadsman op 19 September 1947 bij Ons ingediend;

O dat aan beschuldigde is telaste gelegd het kopen van z.g. Joods bezit, hetwelk terecht door het Tribunaal bewezen is verklaard, doch terzake waarvan naar Ons oordeel ten onrechte aan beschuldigde is opgelegd een verbeurdverklaring van een gedeelte van zijn vermogen tot een waarde van f 100 te voldoen uit zijn salaris;

O. immers, dat blijkt, dat beschuldigde's vermogensstaat oplevert een deficit van ruim f 6000, zodat — waar enerzijds beschuldigde's gesalarieerde betrekking van concierge geen vermogensobject vormt en anderzijds het door hem verdiende en op een gegeven ogenblik geïnde salaris dit deficit niet vermag op te heffen — van een voor verbeurdverklaring vatbaar vermogen ten tijde der uitspraak geen sprake is;

O. dat mitsdien een verbeurdverklaring als door het Tribunaal opgelegd geen steun vindt in de wet, zodat ook voor een beperking door Ons in de omvang van deze maatregel geen plaats is;

O. dat te voorzien is, dat de gedragingen van beschuldigde op deze wijze ongecorrigeerd zullen blijven, doch deze onbevredigende consequentie uiteindelijk haar grond vindt in de omstandigheid, dat het Tribunaal geen andere maatregelen, met name geen ontzetting uit enig recht, heeft opgelegd;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 640.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АРНHEM, 15 Oct. 1947. (Mr. Kronenberg).

Beschuldigde is op 1 December 1945 door de Militaire Commissaris voor Inbewaringstelling en Vrijlating in vrijheid gesteld, onder mededeling, dat op grond van het bestaande dossier geen vervolging meer zou worden ingesteld. Desniettemin gedagvaard voor het Tribunaal. Het verweer, luidende dat geen vervolging meer kon worden ingesteld, verworpen, o.m. op grond, dat de acte, waarbij de buitenvervolginstelling werd gegeven, onbevoegd was opgemaakt. Aan welke vorm voorschriften moet een acte van buitenvervolginstelling voldoen? Het is inderdaad gebleken, dat de militaire commissaris de bevoegdheid terzake miste. Desniettemin mocht beschuldigde te goeder trouw aannemen, dat, wanneer geen nieuwe feiten bekend werden, hij niet verder vervolgd zou worden. Tribunaal had de beschuldiging vervallen moeten verklaren.

Fiat-executie geweigerd.

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Zutphen, VIe Kamer, 30 September '46, in de zaak tegen Willem Frederik Veerman, rechtskundig adviseur.

dat aan beschuldigde is telastegelegd, dat hij, Nederlander zijnde, geboren 25 October 1886, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich als lid heeft aangesloten bij de Nederlands-Duitse Kultuurgemeenschap en

als zodanig in de functie van blokhoofd is aangesloten gebleven en haar vergaderingen heeft bezocht en daarvoor kaarten heeft verkocht.

b. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand door in de Willem III Kazerne aan een openpansmaaltijd deel te nemen, zulks op uitnodiging van Ortscommandant Hauptmann Raabe, toen tevens Commandant van de Willem III Kazerne, en door met Duitse militairen in het openbaar om te gaan, hetwelk o.a. blijkt uit het meerdere malen bezoeken van de bioscoop in gezelschap van de Duitse Ritmeester Helfert.

c. hulp of steun heeft verleend aan de vijand of diens handlangers of medewerkers door het nemen van een abonnement op het dagblad „Deutsche Zeitung in den Niederlanden” en door administratieve werkzaamheden te verrichten in — en personeel aan te werven voor een Apeldoorns filiaal van een Duitse radiohandel, welke gevestigd was te Den Haag, waar radio's werden gerepareerd, die door het Rijkscommissariaat ter reparatie waren gegeven;

d. voordeel heeft getrokken of getracht heeft te trekken uit door of vanwege de vijand of diens handlangers genomen maatregelen door een verzoek tot vrijstelling van inlevering van zijn radio in te dienen, als reden daarvoor aangevende o.a. politieke scholing en door zich te verbinden als rechtskundig adviseur aan de in bezettingstijd in oprichting zijnde N.V. Glutina, welke onder Duitse directie stond;

e. blij heeft gegeven van een Nationaal Socialistische gezindheid door toen hij een verzoek indiende tot vrijstelling van inlevering van zijn radio als referentie op te geven o.a. Reichsminister Dr. Goebbels en Ministerialrat Fink;

op grond van welke feiten hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat aan beschuldigde te dier zake, voorzover het telastegelegde bewezen is verklaard zijn opgelegd de navolgende maatregelen:

1. internering, met het advies de tijdsduur daarvan te beperken tot de tijd, door beschuldigde in voor-internering doorgebracht, deze tijd daar onder begrepen;

2. verbeurdverklaring van het radio-toestel van beschuldigde;

3. ontzetting van het recht te kiezen en van de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Heft het beheer over het vermogen van beschuldigde op met ingang van de dertigste dag nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend, respectievelijk het fiat-executie bij herhaling zal zijn geweigerd;

Gezien het namens beschuldigde bij Ons ingediend bezwaarschrift;

O. dat hierin wordt aangevoerd dat op 1 December 1945 de Militaire Commissaris voor Inbewaringstelling en Vrijlating, District Apeldoorn, de beschuldigde uit het Bewarings- en Verblijfskamp te Wezep heeft ontslagen en hem schriftelijk heeft medegedeeld, dat op grond van het bestaande dossier geen vervolging meer zal worden ingesteld en dat derhalve de gedragingen van betrokkene niet meer konden worden onderworpen aan het oordeel van het Tribunaal, nu van nieuwe gronden van verdenking of nieuwe omstandigheden niet is gebleken;

O. dat beschuldigde hetzelfde verweer tegen zijn vervolging heeft gevoerd voor het Tribunaal, doch dit verweer in voormelde uitspraak is verworpen, op grond dat de akte, waarbij de buitenvervolginstelling werd gegeven, rechtskracht mist, aangezien deze akte geen melding maakt van een speciale lastgeving tot buitenvervolginstelling aan de toenmalige Militaire Commissaris door de toenmalige Procureur-Fiscaal, terwijl bovendien deze akte niet melding maakt of beschuldigde voorwaardelijk dan wel onvoorwaardelijk buitenvervolginstelling is gesteld;

en eveneens in het eerste geval onder welke voorwaarde en in het 2de geval op welke grond;

O. dat de gronden, waarop het Tribunaal rechtskracht aan de buitenvervolginstelling heeft ontzegd ondeugdelijk zijn;

dat immers het destijds geldende Besluit Politieke Delinquenten 1945 (Staatsblad F 244) ten aanzien van de vorm ener buitenvervolginstelling geen andere eisen stelt, dan dat zij geschiedt bij schriftelijke beslissing, en dat deze beslissing indien, de buitenvervolginstelling voorwaardelijk geschiedt, de voorwaarden vermeldt:

dat derhalve een beslissing tot buitenvervolginstelling, waarbij geen voorwaarden worden gesteld en zonder dat daarbij wordt vermeld of zij voorwaardelijk, dan wel onvoorwaardelijk geschiedt, als een rechtsgeldige onvoorwaardelijke buitenvervolginstelling moet worden aangemerkt, indien zij afkomstig is van de Procureur-Fiscaal bij het in artikel 8 van voormeld Besluit aangewezen Bijzonder Gerechtshof, of van iemand, die gerechtigd was namens de Procureur-Fiscaal op te treden;

O. dat derhalve alleen de bevoegdheidsvraag in de onderhavige zaak nog belang heeft;

O. dat de Militaire Commissaris voor Inbewaringstelling en Invrijdestelling ten dage, waarop beschuldigde door hem buitenvervolginstelling werd gesteld zijnde 1 December 1945, zijn bevoegdheid uitsluitend kon ontlenen aan een machtiging daartoe, hetzij een bijzondere, hetzij een algemene, afgegeven door de betrokken Procureur-Fiscaal krachtens art. 8 van meergemeld Besluit;

dat Wij op grond van de daaromtrent door die Procureur-Fiscaal aan Ons verstrekte mededelingen niet aannemelijk achten dat de Militaire Commissaris voor-

noemd op 1 December 1945 over een dergelijke machtiging beschikte, terwijl ook uit een schrijven van die Militaire Commissaris zelf van 6 Maart 1946 valt af te leiden, dat de vereiste machtiging aan hem niet was verleend;

dat dus niet alleen niet vastgesteld kan worden, dat de Militaire Commissaris op 1 December 1945 bevoegd was de beschuldigde buitenvervolgving te stellen, maar zelfs volstrekt onaannemelijk is, dat hij die bevoegdheid bezat terwijl ook beschuldigde en zijn raadsman in gebreke blijven die bevoegdheid aan te tonen;

O. echter, dat, ook al ware aan de beslissing tot buitenvervolgvingstelling van beschuldigde geen rechtskracht toe te kennen, zulks nog niet medebrengt, dat daarmede geen rekening moest worden gehouden door het Tribunaal, dat de zaak vervolgde;

O. toch, dat van beschuldigde niet kan worden verwacht, dat hij de rechtskracht van een buitenvervolgvingstelling in twijfel trekt, indien deze geschiedt door een instantie, die wel bevoegd was tot in bewaaringstelling en invrijheidstelling en waaraan ook later de bevoegdheid tot buitenvervolgvingstelling van verdachten door de Procureur-Fiscaal werd gegeven, zodat hij ter goeder trouw mocht nemen, dat hij, tenzij zich nieuwe feiten zouden voordoen, terzake van de toen op hem rustende verdenking niet meer zou worden vervolgd;

dat dit naar Ons oordeel redenen voor het Tribunaal had moeten zijn, om te beslissen, dat het bewezen verklaarde de oplegging van bijzondere maatregelen aan beschuldigde niet wettigde en op die grond de beschuldiging vervallen te verklaren;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie op de gegeven uitspraak te weigeren;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 641.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT UTRECHT (2e Kamer, 17 Sept. 1947. (Mr. van Eck, Ds. Groenewegen en Drewes).

Hulp en steunverlening aan de vijand, door, in hoedanigheid van predikant der Ned. Hervormde Kerk, gedurende openbare godsdienstoefeningen zijn gehoor te vermanen met een beroep op „Romelnen 13” de bezetter te behoorzamen. Verweer van beschuldigde, dat hij alleen Gods woord heeft gepredikt en niet het opzet heeft gehad de vijand te helpen, verworpen. Voorwaardelijke internering.

Tribunaal Utrecht in de zaak tegen Ds. Roelof Bartlema, predikant.

Het Tribunaal, enz.;

Gezien zijne in raadkamer genomen be-

slissing van 25 Juli 1947, houdende bevel om de beschuldigde te doen dagvaarden, teneinde zich te verantwoorden terzake van na te melden telastelegging;

Gezien het exploit van J. J. Jansen, besteller der P.T.T., van 21 Aug. 1947, waarbij voormelde dagvaarding is uitgereikt;

Gezien de processtukken;

Gelet op het onderzoek ter zitting;

Gelet op de verdediging door en namens de beschuldigde gevoerd;

O. dat de beschuldigde is verschenen ter zitting van 3 September 1947;

O. dat hij desgevraagd heeft opgegeven genaamd en geboren te zijn als aan hoofde dezes vermeld, alsmede dat hij Nederlander is in de zin van het Tribunaalbesluit;

O. dat de beschuldigde overeenkomstig voormeld bevel is gedagvaard om te verschijnen ter zitting van 3 September 1947, teneinde zich te verantwoorden terzake dat hij, Nederlander zijnde in de zin van het Tribunaalbesluit en bij het in werking treden van dit besluit de leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. regelmatig, in zijn hoedanigheid van predikant van de Ned. Hervormde Kerk gedurende openbare godsdienstoefeningen de onder zijn gehoor zijnde personen heeft vermaand met een beroep op „Romelnen 13”, althans op een zinsnede uit het Nieuwe Testament, de bezetter te gehoorzamen; door welke handelingen hij hulp en steun heeft verleend, althans getracht heeft te verlenen, aan de vijand;

2. in zijne hoedanigheid van lid van het Bestuur der Hervormde Bijzondere Scholen te Zeist ter vergadering van dat bestuur heeft gestemd tegen het voorstel om niet te voldoen aan de bepaling van het Besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming van 8 April 1941 (no. 73), houdende de verplichting om de voordracht der voor benoeming aanbevolen leerkrachten der bijzondere scholen ter goedkeuring in te zenden aan de Secretaris-Generaal voornoemd of aan de door deze aangewezen instantie;

zulks terwijl hij tevens in beginsel overheidsbemoeiing ten deze afkeurde;

door welke handeling hij getracht heeft hulp en steun te verlenen aan de vijand en diens handlangers en blijf heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid;

3a. heeft geweigerd, althans nagelaten, de hem toegezonden boodschappen van de Algemene Synode der Nederlands Hervormde Kerken, houdende protesten tegen de vervolging van joden en tegen de deportatie van arbeiders naar Duitsland door de vijand, in een openbare godsdienstoefening van de kansel voor te lezen;

zulks terwijl hij kon weten, dat deze boodschappen door andere predikanten wel werden voorgelezen;

b. regelmatig vertrouwelijke omgang heeft gehad met de nationaal-socialisten Prof. Dr. Hugo Visscher, J. H. van Lonkhuyzen en Dr. Jansen;

noemd op 1 December 1945 over een dergelijke machtiging beschikte, terwijl ook uit een schrijven van die Militaire Commissaris zelf van 6 Maart 1946 valt af te leiden, dat de vereiste machtiging aan hem niet was verleend;

dat dus niet alleen niet vastgesteld kan worden, dat de Militaire Commissaris op 1 December 1945 bevoegd was de beschuldigde buitenvervolgving te stellen, maar zelfs volstrekt onaannemelijk is, dat hij die bevoegdheid bezat terwijl ook beschuldigde en zijn raadsman in gebreke blijven die bevoegdheid aan te tonen;

O. echter, dat, ook al ware aan de beslissing tot buitenvervolgvingstelling van beschuldigde geen rechtskracht toe te kennen, zulks nog niet medebrengt, dat daarmee geen rekening moest worden gehouden door het Tribunaal, dat de zaak vervolgde;

O. toch, dat van beschuldigde niet kan worden verwacht, dat hij de rechtskracht van een buitenvervolgvingstelling in twijfel trekt, indien deze geschiedt door een instantie, die wel bevoegd was tot in bewaaringstelling en invrijheidstelling en waaraan ook later de bevoegdheid tot buitenvervolgvingstelling van verdachten door de Procureur-Fiscaal werd gegeven, zodat hij ter goeder trouw mocht nemen, dat hij, tenzij zich nieuwe feiten zouden voordoen, terzake van de toen op hem rustende verdenking niet meer zou worden vervolgd;

dat dit naar Ons oordeel reden voor het Tribunaal had moeten zijn, om te beslissen, dat het bewezen verklaarde de oplegging van bijzondere maatregelen aan beschuldigde niet wettigde en op die grond de beschuldiging vervallen te verklaren;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie op de gegeven uitspraak te weigeren;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 641.

**TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
UTRECHT** (2e Kamer), 17 Sept. 1947.
(Mr. van Eck, Ds. Groenewegen en Drewes).

Hulp en steunverlening aan de vijand, door, in hoedanigheid van predikant der Ned. Hervormde Kerk, gedurende openbare godsdienstoefeningen zijn gehoor te vermanen met een beroep op „Romeinen 13” de bezetter te gehoorzamen. Verweer van beschuldigde, dat hij alleen Gods woord heeft gepredikt en niet het opzet heeft gehad de vijand te helpen, verworpen. Voorwaardelijke internering.

Tribunaal Utrecht in de zaak tegen Ds. Roelof Bartlema, predikant.

Het Tribunaal, enz.;

Gezien zijne in raadkamer genomen be-

slissing van 25 Juli 1947, houdende bevel om de beschuldigde te doen dagvaarden, teneinde zich te verantwoorden terzake van na te melden telastlegging;

Gezien het exploit van J. J. Jansen, besteller der P.T.T., van 21 Aug. 1947, waarbij voormelde dagvaarding is uitgereikt;

Gezien de processtukken;

Gelet op het onderzoek ter zitting;

Gelet op de verdediging door en namens de beschuldigde gevoerd;

O. dat de beschuldigde is verschenen ter zitting van 3 September 1947;

O. dat hij desgevraagd heeft opgegeven genaamd en geboren te zijn als aan hoofde dezes vermeld, alsmede dat hij Nederlander is in de zin van het Tribunaalbesluit;

O. dat de beschuldigde overeenkomstig voormeld bevel is gedagvaard om te verschijnen ter zitting van 3 September 1947, teneinde zich te verantwoorden terzake dat hij, Nederlander zijnde in de zin van het Tribunaalbesluit en bij het in werking treden van dit besluit de leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. regelmatig, in zijn hoedanigheid van predikant van de Ned. Hervormde Kerk gedurende openbare godsdienstoefeningen de onder zijn gehoor zijnde personen heeft vermaand met een beroep op „Romeinen 13”, althans op een zinsnede uit het Nieuwe Testament, de bezetter te gehoorzamen; door welke handelingen hij hulp en steun heeft verleend, althans getracht heeft te verlenen, aan de vijand;

2. in zijne hoedanigheid van lid van het Bestuur der Hervormde Bijzondere Scholen te Zeist ter vergadering van dat bestuur heeft gestemd tegen het voorstel om niet te voldoen aan de bepaling van het Besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming van 8 April 1941 (no. 73), houdende de verplichting om de voordracht der voor benoeming aanbevolen leerkrachten der bijzondere scholen ter goedkeuring in te zenden aan de Secretaris-Generaal voornoemd of aan de door deze aangewezen instantie;

zulks terwijl hij tevoren in beginsel overheidsbemoeiing ten deze afkeurde;

door welke handeling hij getracht heeft hulp en steun te verlenen aan de vijand en diens handlangers en blijk heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid;

3a. heeft geweigerd, althans nagelaten, de hem toegezonden boodschappen van de Algemene Synode der Nederlands Hervormde Kerken, houdende protesten tegen de vervolging van joden en tegen de deportatie van arbeiders naar Duitsland door de vijand, in een openbare godsdienstoefening van de kansel voor te lezen;

zulks terwijl hij kon weten, dat deze boodschappen door andere predikanten wel werden voorgelezen;

b. regelmatig vertrouwelijke omgang heeft gehad met de nationaal-socialisten Prof. Dr. Hugo Visscher, J. H. van Lonkhuyzen en Dr. Jansen;

door welke handelingen en welk nalaten hij blijkt heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid;

4. uit handen van de nationaal socialist J. W. van Lonkhuyzen te Zeist heeft aangenomen een visitekaartje, bevattende de gedrukte naam van J. H. van Lonkhuyzen voornoemd alsmede de door deze daarop geschreven en ondertekende woorden „Mit herzlichste Empfehlung für Dr. Bartlema, Ein Pfarrer, der unsere Zeit versteht" en dit kaartje bij zijn verzoek om een onderhoud met de Beauftragte des Reichskommissars für die Provinz Utrecht aan deze heeft overgelegd;

door welke handeling hij voordeel heeft getrokken, althans getracht heeft te trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand;

door al welke handelingen hij geacht moet worden zich des bewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat de beschuldigde desgevraagd heeft verklaard:

„Gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

2. heb ik in mijne hoedanigheid van lid van het Bestuur der Hervormde Bijzondere Scholen te Zeist ter vergadering van dat bestuur gestemd tegen het voorstel om niet te voldoen aan de bepaling van het Besluit van den Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming van 8 April 1941 (no. 73), houdende de verplichting om de voordracht der voor benoeming aanbevolen leerkrachten der bijzondere scholen ter goedkeuring in te zenden aan de Secretaris-Generaal voornoemd of aan de door deze aangewezen instantie, en keurde ik te voren in beginsel overheidsbemoediging ten deze af;

3a. heb ik geweigerd de mij toegezonden boodschappen van de Algemene Synode der Nederlands Hervormde Kerken, houdende protesten tegen de vervolging van joden en tegen de deportatie van arbeiders naar Duitsland door de vijand, in een openbare godsdienstoefening van de Kansel voor te lezen; en wist ik dat deze boodschappen door andere predikanten wel werden voor-gelezen;

3b. heb ik regelmatig vertrouwelijke omgang gehad met Prof. Dr. Hugo Vischer en J. H. van Lonkhuyzen;

4. heb ik uit handen van J. H. van Lonkhuyzen te Zeist aangenomen een visitekaartje, bevattende de gedrukte naam van J. H. van Lonkhuyzen voornoemd, alsmede de door deze daarop geschreven en ondertekende woorden: „Mit herzlichste Empfehlung für Dr. Bartlema. Ein Pfarrer, der unsere Zeit versteht" en heb ik dit kaartje bij mijn verzoek om een onderhoud met de Beauftragte des Reichskommissars für die Provinz Utrecht aan deze overgelegd;

Post alia:

O. dat de voormelde bewezen verklaarde gedragingen opleveren:

punt 1 der beschuldiging: het verlenen van hulp en steun aan de vijand;

punt 2 der beschuldiging: het trachten hulp en steun te verlenen aan de vijand en diens handlangers;

punt 3 der beschuldiging: het blijkt geven van nationaal-socialistische gezindheid;

punt 4 der beschuldiging: het voordeel trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand;

O. dat de beschuldigde op deze gronden geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat de beschuldigde het in punt 1 der beschuldiging ten laste gelegde ontkend en heeft aangevoerd, dat hij de overheid onderscheide in de wettige macht en de feitelijke macht, welke resp. werden uitgeoefend door de Nederlandse Regering te Londen en de Duitse bezettingsautoriteiten en dat hij zijn gehoor met een beroep op Romeinen 13 had vermaand, „de van God gestelde machten" te gehoorzamen; dat hij daaraan heeft toegevoegd, dat naar zijne overtuiging de Duitse bezetting een straf Gods was en dat de Christenen daarvoor hadden te buigen, waarbij hij zich bovendien heeft beroepen op een woord van Calvijn, dat men ook aan de tyrannen had te gehoorzamen;

O. dat het Tribunaal een beoordeling van de theologische mérites van beschuldigdes verweer overbodig acht, en zich dus zal onthouden van een onderzoek naar andere teksten, waarmede een minder verachtelijk standpunt te rechtvaardigen geweest ware;

O. echter, dat — afgezien van zulk een theologische beoordeling — de vermaning van gehoorzaamheid aan de wettige Regering en aan de bezetter tegelijk — zoals de beschuldigde thans de „van God gestelde machten" wil typeren — een innerlijke tegenstrijdigheid bevat en die onmogelijk is; dat daarentegen de nadere toelichting, waarin sprake is „van buigen voor een straf" en van „gehoorzaamheid ook aan de tyrannen", geen twijfel laat aan de keuze, welke door de beschuldigde is gedaan; dat trouwens de omschrijving „van God gestelde machten", midden in de bezettingstijd gegeven voor een gehoor van ten dele eenvoudige lieden, en zonder nadere verduidelijking, noodzakelijkerwijze de indruk heeft moeten vestigen, dat de beschuldigde uitsluitend de bezetter op het oog had;

O. dat van de beschuldigde, die als predikant de macht van het woord goed kende, dan ook verwacht kan worden, dat hij zijn woorden welbewust heeft gekozen en geweten heeft, welke indruk hij heeft gevestigd;

O. dat algemeen bekend was, dat de bezetter het op hoge prijs stelde, wanneer

predikanten bij de gelovigen een welwillende houding tegenover de Duitse autoriteiten bevorderde;

O. dat de beschuldigde dus zeer goed geweten heeft, dat hij, door zijn keuze tussen de beide machten van Romeinen 13 ten gunste van de feitelijke macht te doen en hiervan in zijn vermaan openlijk blijk te geven, de vijand hulp en steun verleende;

O. dat het verweer van de beschuldigde en diens raadsman, als zoude hij alleen Gods woord hebben gepredikt en niet de opzet hebben gehad de vijand te helpen, dus moet worden verworpen;

O. immers, dat het Tribunaal de beschuldigde niet verwijt Gods woord te hebben gepredikt, doch wel het te hebben misbruikt door zijn vermaan tot gehoorzaamheid aan de vijand de schijn van een goddelijk gebod te geven;

O. dat de beschuldigde ten aanzien van het in punt 2 telaste gelegde heeft aangevoerd, dat hij geen conflict met de overheid wilde uitlokken, doch hij voornemens was om, ingeval de overheid een onwaardige zou benoemen, de school te sluiten; terwijl zijn raadsman bovendien heeft betoogd, dat het Nederlands Episcopaat en de besturen van vele bijzondere scholen hetzelfde standpunt als dat van de beschuldigde hebben ingenomen;

O. dat het Tribunaal wil toegeven, dat in het licht van dit verweer de controverse tussen de beschuldigde en de rest van het bestuur slechts een verschil in beleid en geen verschil in politieke gezindheid schijnt te zijn; dat aan het Tribunaal echter uit eigen wetenschap bekend is, dat de beschuldigde vóór Mei 1940 een verbeterde strijder was voor het recht van de Christelijke schoolbesturen om zelfstandig de leerkrachten te benoemen en hij zich in die tijd niet beperkte tot een verzet tegen de benoeming van onwaardigen; dat derhalve een opmerkelijk verschil geconstateerd moet worden tussen beschuldigdes principiële standpunt vóór Mei 1940 en zijn toegeeflijke houding jegens de overheid gedurende de bezetting; dat — waar de beschuldigde zich in genen dele heeft beroepen op een strikt principiële wijziging van zijn overtuiging in deze materie — derhalve moet worden aangenomen, dat hij ten gunste van de vijand afstand deed van een beginsel, dat hij tegenover de wettige regering hardnekkig pleegt te verdedigen;

O. dat het Tribunaal hem deze weinig achtenswaardige houding nog niet als een ernstige misdraging zou aanrekenen, indien niet bij de overige leden van het bestuur de kennelijke opvatting had bestaan om de vijand het hoofd te bieden en het voorschrift van 8 April 1941 te weerstreven; dat men immers door deze houding een strijdmiddel schiep en een actie ontzettende, welke de solidariteit van alle betrokkenen vorderden; dat het Tribunaal nu de beschuldigde, die als predikant en voorzitter van de Kerkeraad in deze leiding had behoren te geven wel zeer ernstig verwijt, dat hij door zijn principe te verzaken zijn me-

dewerking weigerde en aan de vereiste solidariteit afbreuk deed;

O. dat de beschuldigde tegen het in punt 3a te laste gelegde heeft aangevoerd, dat de Synode reglementair niet bevoegd was om de predikant de voorlezing der boodschappen op te dragen en deze had behoren te zenden aan de Kerkeraad, die zulk een voorlezing aan de predikant had kunnen gelasten; dat hij, de toezending van deze boodschappen als een verzoek om voorlezing beschouwende, zulk een verzoek moest weigeren daar hij de Kerkrechtelijke overtuiging had, dat hij zich als predikant te weer diende te stellen tegen iedere poging van de Synode om haar bevoegdheid buiten de reglementaire grenzen uit te breiden;

O. dat het Tribunaal de betwisting van de reglementaire bevoegdheid der Synode niet ter zake dienende acht, daar de beschuldigde de Synode in haar strijd tegen de pogrooms en deportaties moreel had moeten steunen en dus de toezending der boodschappen, nu inschakeling van de Kerkeraad in de bezettingstijd practisch niet uitvoerbaar was, als een verzoek om voorlezing had behoren te beschouwen;

O. dat het Tribunaal de motivering van zijn weigering van dat verzoek slechts als verachtelijk en bekrompen moet verworpen; dat immers het Tribunaal eerbied kan hebben voor beschuldigdes kerkrechtelijke overtuiging en hem niet het recht ontzegd om deze principiële overtuiging in al zijn daden te belijden; dat echter een opvatting welke de plicht tot verzet tegen het veronderstelde gevaar van een mogelijke usurpatie van de bevoegdheden der Synode doet prevaleren boven de plicht tot medewerking aan het massale verzet der Kerken tegen de moord op en de mishandeling van joodse landgenoten en de knechting van Nederlandse arbeiders, vooral bij een predikant de grenzen van het toelaatbare verre overschrijdt; dat de openlijke ontwikkeling van dit verweer in een openbare zitting slechts als een cynische onbeschaamdheid kan worden gekenschetst en in elk geval toont, dat de beschuldigde thans nog niet inziet welk een schuld hij op zich heeft geladen;

O. dat hij en zijn raadsman wel hebben betoogd, dat de beschuldigde de inhoud der synodale boodschappen in zijn prediking heeft verwerkt, doch het Tribunaal — waar geen bewijs voor deze stelling is aangevoerd — niet overtuigd is, van de waarheid daarvan en in het bijzonder zich geen oordeel kan vormen omtrent de aard en omvang van deze beweerdelijke „verwerking”, alsmede dat zulk een eigenmachtige verwerking toch steeds een verzwakking van het eensgezinde protest betekent; dat dit verweer dus gevoegelijk kan worden gepasseerd;

O. dat beschuldigdes achting en belangstelling voor de protestactie der Synode dus zo gering was, dat hij met een beroep op een toen niet urgente kwestie zijn medewerking weigerde; dat een dergelijke gezindheid nationaal-socialistisch is en de be-

schuldigde door zijn nalaten van deze nationaal-socialistische gezindheid heeft blijk gegeven;

O. dat de beschuldigde de in punt 3b te laste gelegde omgang met Dr. Jansen heeft bestreden en het Tribunaal deze ook niet bewezen acht;

O. dat tegen de overige beschuldigingen in dit punt met erkenning van zijn omgang met Prof. Dr. Hugo Visscher en met J. H. van Lonkhuyzen door hem is aangevoerd, dat hij had aangenomen, dat deze personen niet leden van de Nationaal Socialistische Beweging waren, omdat Prof. Visscher hem had gezegd, geen adviseur van Mussert te zijn en de in 1937 door hem gepubliceerde artikelen tegen de Nationaal Socialistische Beweging nog ten volle te onderschrijven en omdat J. H. van Lonkhuyzen tegenover hem ontkend had lid van de Nationaal Socialistische Beweging te zijn; dat de beschuldigde op deze gronden ontkende dat Prof. Visscher en J. H. van Lonkhuyzen nationaal-socialisten waren;

O. dat het Tribunaal vooraf vaststelt, dat ook iemand, die niet lid is van de Nationaal Socialistische Beweging, nationaal socialist kan zijn en dus aan de gevolgtrekking van de beschuldigde iedere grond ontbreekt;

O. dat aan het Tribunaal uit eigen wetenschap bekend is, dat Prof. Visscher en J. H. van Lonkhuyzen nationaal socialisten waren;

O. voorts, dat de reputatie van deze personen in de bezettingstijd dermate verdacht was, dat de beschuldigde niet op grond van de voormelde mededelingen dezer personen had kunnen noch mogen aannemen, dat zij geen nationaal socialisten waren;

O. dat het Tribunaal dan ook geen geloof kan hechten aan de goede trouw van de beschuldigde, doch — zelfs al zou bij hem geen verdenkingen tegen deze personen zijn gerezen — zijn geringe zorg en hun gezindheid te onderzoeken al in hoge mate laakbaar acht; dat ook deze houding een blijk is van nationaal socialistische gezindheid;

O. dat de volstreekte verwerpelijke gezindheid van de beschuldigde nog in het bijzonder blijkt uit de onderlinge samenhang der bewezen verklaarde gedragingen; dat toch een predikant die tot gehoorzaamheid aan de bezetter, het verzet tegen het Besluit van 8 April 1941 afkeurt, weigert in te stemmen met het algemene protest tegen jodenvervolgingen en dwangarbeid, omgaat met nationaal socialisten hun opvattingen niet bestrijdt, geen acht slaat op het algemene gerucht van hun politieke onbetrouwbaarheid, van de relatie van een nationaal socialist gebruik maakt, niet geëerd wordt door de qualificatie van „ein Pfarrer, der unsere Zeit versteht" en met dit brevet hulp van een vijand vraagt, juist terwijl hij bij zijn collega zulk een geheel andere mentaliteit kon waarnemen, wel degelijk in strijd met de belangen van het Nederlandse volk handelende en afbreuk

deed aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat zeker een predikant geacht mag worden zich daarvan bewust te zijn geweest;

O. dat de vorm van het verweer, immers zijn pogingen om met gezochte argumenten zijn daden nog tot een goed vaderlandse houding om te redeneren, het Tribunaal de overtuiging heeft gegeven, dat hij nog in genen dele zijn grove misdrijving heeft ingezien;

O. dat de beschuldigde nimmer gedetineerd is geweest, doch van Mei tot December 1945 huisarrest heeft ondergaan en bij uitspraak van 1 October 1945 van het Provinciaal Kerkbestuur van Utrecht voor acht maanden in de waarneming van zijn ambt is geschorst;

O. dat deze maatregelen naar de mening van het Tribunaal voor een predikant een zo zware straf betekenen, dat de oplegging van een onvoorwaardelijke internering niet gewettigd voorkomt;

O. dat aan het Tribunaal ter zitting is gebleken, dat de beschuldigde reserveveldprediker bij de Nederlandse Strijdkrachten is en het van oordeel is, dat hij op grond van zijn bewezen gedragingen niet meer tot de uitoefening van deze functie moet worden toegelaten;

O. dat blijkens een opgave van het Nederlands Beheersinstituut van 23 Aug. 1947 de beschuldigde een vermogen bezit van f 1110.58 en het Tribunaal billijk acht daarvan een deel verbeurd te verklaren;

O. dat een persoon, die een zo weinig achtenswaardige houding heeft aangenomen in de tijd van de grootste nood van het Nederlandse volk, niet waardig is om zijn kiesrechten te behouden;

O. dat het Tribunaal een voorwaardelijke internering op haar plaats acht, teneinde de beschuldigde op duidelijke wijze te doen gevoelen, dat hij op grove wijze is te kort geschoten;

O. dat een onder toezicht stelling ten aanzien van een geestelijk leraar aan het Tribunaal niet wenselijk voorkomt, doch wel de voorwaarden zal moeten worden gesteld om zich te gedragen naar de aanwijzingen van een bepaald persoon;

O. dat de voormelde bewezen verklaarde en gequalificeerde gedragingen en handelingen van de beschuldigde in verband met het hierboven overwogene de hieronder nader te vermelden maatregelen wettigen, immers het Tribunaal deze in het algemeen belang geraden acht en die maatregelen in juiste verhouding staan tot de ernst der gedragingen van de beschuldigde, diens persoon en zijn persoonlijke omstandigheden;

O. dat in verband met de aard der op te leggen maatregelen tevens beslist moet worden omtrent het sinds van het door het Beheersinstituut volgens het Besluit Vijandelijk Vermogen uitgeoefend beheer van het vermogen van de beschuldigde;

Gezien de betrekkelijke artikelen;
Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan de hierboven bewezen verklaarde en gequalificeerde beschuldigingen;

Verklaart de beschuldiging voor zover niet meer of anders is telastegelegd;

Legt aan de beschuldigde als bijzondere maatregelen op:

1. Internering, daarbij in overweging gevende de duur daarvan te beperken tot zes maanden, met bevel deze maatregel niet ten uitvoer te leggen, tenzij beschuldigde gedurende een proeftijd van drie jaren zich niet als een goed Nederlander heeft gedragen of hij zich niet heeft gedragen naar de aanwijzingen hem te geven door de Wel-Eerwaarde Heer Ds. A. Meijers, Nederlands Hervormd Predikant te Utrecht, wonende Willemsplantsoen 12 aldaar en het Tribunaal op deze grond last tot ten uitvoerlegging heeft gegeven;

2. Verbeurdverklaring van het vermoegen van de beschuldigde tot een bedrag van f 500;

3. Ontzetting

a. van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

b. van het recht om te dienen bij de gewapende macht.

No. 642.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
21 October 1947. (Mr. van Berckel).

Een verwijzing door de beschuldigde, naar aanleiding van de hem gestelde vragen, naar een door hem van te voren bij het Tribunaal ingediende pleitnota, kan niet als een verhoor van de beschuldigde gelden.

(Tribunaalbesluit art. 54, 3e lid).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Gravenhage, 2e Kamer, van 7 October 1947 in de zaak tegen Henri Vermaat.

O. dat aan beschuldigde is telaste gelegd zoals in de uitspraak van het Tribunaal nader is omschreven;

O. dat blijkens het proces-verbaal der zitting beschuldigde op de hem gestelde vragen heeft verwezen naar een door hem aan het Tribunaal toegezonden pleitnota, onder toevoeging van een kort verweer betreffende het hem sub 5 I telaste gelegde, waarmede het Tribunaal heeft gemeend te mogen volstaan;

O. echter, dat art. 52, 3 en art. 54, 1 van het Tribunaalbesluit een verhoor van de beschuldigde voorschrijven, hetgeen medebrengt, dat beschuldigde mondeling en persoonlijk antwoordt op de hem gestelde vragen, doch niet dat hij verwijst naar een van te voren opgesteld geschrift, waarvan

het geenszins vaststaat, dat het de persoonlijke mening van beschuldigde weergeeft en door beschuldigde zelf is samengesteld;

O. dat uit het proces-verbaal der zitting voorts niet blijkt, dat het door beschuldigde genoemde geschrift is voorgelezen, zodat het Tribunaal kennis van deszelfs inhoud heeft kunnen nemen, noch dat dit geschrift behoorlijk is gewaarmerkt en bij de processtukken is gevoegd;

O. voorts, dat Wij, in de onzekerheid verkerende of genoemd geschrift zich in het dossier bevindt, doch aannemende, dat dit is het geschrift met opschrift „Pleitnota”, bij lezing hiervan hebben geconstateerd, dat daarin slechts de telastelegging sub 1, 5 I, 5 II, 5 III en — onvolledig — 6 worden besproken, terwijl over de overige punten zelfs niet wordt gerept;

O. dat het Tribunaal niettemin in zijn uitspraak heeft overwogen en zulks in strijd met de inhoud van het proces-verbaal der zitting, dat beschuldigde ter zitting de hem telaste gelegde gedragingen heeft erkend met enig voorbehoud ten aanzien van het hem sub 5 I telaste gelegde;

O. dat het geen verder betoog behoeft, dat Wij een dergelijk onjuist en onvolledig onderzoek niet kunnen aanvaarden en Wij derhalve het fiat-executie aan genoemde uitspraak moeten onthouden op grond van de ondeugdelijkheid van het onderzoek, teneinde het Tribunaal in een andere samenstelling in de gelegenheid te stellen nogmaals zijn oordeel in deze andermaal te onderzoeken zaak uit te spreken;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 643.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 6 September 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

Na welgering van het fiat-executie kan het Tribunaal bij tweede behandeling niet volstaan met de beoordeling of de bij eerste behandeling opgelegde maatregelen in een juiste verhouding stonden tot de ernst van de gedragingen van beschuldigde. Het Tribunaal moet opnieuw de dagvaarding van beschuldigde bevelen. In dat bevel moeten wederom de gedragingen zo nauwkeurig mogelijk worden omschreven.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 10; Tribunaalbesluit art. 60, lid 2).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Roermond, 1e Kamer, d.d. 31 Januari 1947, in de zaak tegen Joannes Meuwissen, mijnwerker, wonende te St. Odilienberg, thans kamp Treebeek.

dat de eerste overweging van evengemelde uitspraak vermeldt, ter zake van welke gedragingen de beschuldigde reeds eerder, doch voor een andere Kamer van het Tribunaal, had terecht gestaan;

O. dat de volgende overweging van het Tribunaal vermeldt, dat bij de eerste behandeling de tenlastegelegde feiten bewezen zijn verklaard en welke maatregelen deswege aan den beschuldigde werden opgelegd;

O. dat de daarop volgende overweging van het Tribunaal vermeldt, dat het fiat-executie op die uitspraak is geweigerd en de gronden, waarop deze weigering steunde;

O. dat de verdere inhoud der uitspraak van 31 Jan. 1947 is:

„O. dat het Tribunaal na hernieuwd onderzoek der aan beschuldigde ten laste geleide gedragingen, voor zoover voor deze uitspraak noodig, van oordeel is, dat de opgelegde maatregelen niet in overeenstemming kunnen worden geacht met den ernst van de ten laste van deze beschuldigde, bij uitspraak d.d. 11 Oct. 1946 van de 2e Kamer van het Tribunaal, bewezen verklaarde gedragingen en deze maatregelen als te licht moeten worden beschouwd, gelet op den ernst daarvan en den persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde; Gezien de betreffende wetsartikelen.

„Uitspraak doende:

„Vernietigt de door de 2e Kamer van het Tribunaal te Roermond op 11 Oct. 1946 gedane uitspraak, doch alleen ten aanzien van de bijzondere maatregel der interneering en legt den beschuldigde dienaangaande de volgende maatregel op:

„Interneering met advies deze te beperken tot 4 jaren, de voorinterneering daaronder begrepen, zoodat deze wordt geacht te zijn ingegaan op 14 April 1945.”

O. dat art. 10 lid 3 van het K. B. van 23 Dec. 1944 (S. E. no. 153) o.m. bepaalt, dat, wanneer in een zaak het fiat-executie is geweigerd de nieuwe behandeling voor het Tribunaal geschiedt overeenkomstig de bepalingen van den vierden titel van het Tribunaalbesluit en wordt begonnen, evenals ware het onderzoek ter zitting van het Tribunaal voor onbepaalde tijd geschorst;

O. dat derhalve na weigering van het fiat-executie op een uitspraak de na de nieuwe behandeling te geven uitspraak in geval van oplegging van een of meer bijzondere maatregelen o.m. zal moeten inhouden de op redengevende feiten en omstandigheden steunende bewezen-verklaring, dat de bechuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, benevens de beslissing, dat de beschuldigde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat beslissingen ten aanzien van deze

punten in de uitspraak van het Tribunaal van 31 Jan. 1947 niet voorkomen, doch de overwegingen van het Tribunaal veeleer den indruk vestigen, dat het heeft gemeend te kunnen aannemen, dat de bewezenverklaring en de beslissing over de „desbewustheid”, in de eerste uitspraak gegeven, zonder meer als juist waren te aanvaarden en dat het, dit zoo zijnde, alleen had te beoordeelen of dan de opgelegde maatregelen in een juiste verhouding stonden tot den ernst der gedragingen van den beschuldigde;

O. dat reeds hierom het fiat-executie op de uitspraak moet worden geweigerd, aangezien zodoende geen nieuwe behandeling als bedoeld in art. 10 lid 3 van het K. B. van 23 Dec. 1944 (S. E. 153) heeft plaats gevonden;

O. dat bovendien ook de nieuwe behandeling der zaak niet overeenkomstig de even aangehaalde wetsbepaling is begonnen;

O. toch, dat na schorsing voor onbepaalde tijd de zaak ingevolge het bepaalde in art. 60 lid 2 van het Tribunaalbesluit ter zitting aanhangig moet worden gemaakt overeenkomstig het bepaalde in de artt. 47 t/m 49 van het Tribunaalbesluit, waarin o.a. wordt voorgeschreven, dat het Tribunaal de dagvaarding van den beschuldigde beveelt, ten einde dezen ter zake van de bij het bevel zoo nauwkeurig mogelijk te omschrijven gedraging of gedragingen waarvan hij beschuldigd wordt verantwoordelijk te doen afleggen;

O. dat het Tribunaal echter heeft gemeend te kunnen volstaan met een oproeping van den beschuldigde, welke slechts inhoudt, dat hij wordt opgeroepen om op den in de oproeping vermelden tijd voor het Tribunaal te verschijnen „waar het onderzoek zal worden hervat in zijne zaak, waarin bij beslissing van de Hooge Autoriteit van 5 Nov. 1946 het fiat-executie was geweigerd”;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

24 Dec. 1947 (af. 12)

No. 644—656

TRIBUNALEN IN NEDERLAND

EN ANDERE NA-OORLOGSCHE RECHTSPRAAK

Redactie Tribunalen in Nederland:

Mr. G. C. M. VAN NIJNATTEN en **Mr. J. J. H. VAN DER BRUG**

Hoofd van het Centraal Tribunaal Kantoor

Secretaris v. h. Tribunaal te 's-Hertogenbosch

Redactie van de na-oorlogsche Rechtspraak (Bijz. Raad
van Cassatie, Bijz. Gerechtshoven, Rechtsherstel e.a.):

Mr. J. MILDERS

Vice-President Arr.-Rechtbank te Zwolle

(VERSCHIJNT WOENSDAG)

4^e JAARGANG

N.V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
W. E. J. TJEENK WILLINK, ZWOLLE

No. 644.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 27 October 1947. (Mr. Vliegert-hart).

De Secretaris van een Tribunaal is als zodanig niet bevoegd personen als getuige te horen op ambtseed. Hij moet daartoe benoemd zijn als Commissaris door het Tribunaal. In laatstgenoemde qualiteit legt hij evenwel geen ambtseed af, doch kan hij de getuigen onder ede horen.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit. enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Maastricht, 1e Kamer, d.d. 19 Juni 1947 in de zaak tegen Hendrik Hubertus Thijssen, grossier in koloniale waren, wonende te Vaals;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 22 Mei 1947 is ten laste gelegd:

dat hij — Nederlander zijnde — en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, ten tijde der vijandelijke bezetting in Nederland:

1. Gedelĳk bijgedragen heeft aan de N.S.V.;

2. aan de aan het Oostfront voor de vijand strijdende S.S.-man Paul Schlüper o.m. heeft geschreven:

a. dat het hem, beschuldigde genoegende deed te vernemen, dat hij, Paul Schlüper, zich enthousiast voor zijn taak gaf;

b. dat het een gevolg was van de ophef van de Engelse zender en van verkeerde elementen, dat de Nederlandse militairen in Duitse krijgsgevangenschap zouden worden teruggevoerd.

3. Aan Maria Franzen, winkelierster, wonende Maastrichterlaan 13 te Vaals, van Duitse nationaliteit, de raad heeft gegeven om, naar aanleiding van het optreden van Nederlandse opsporingsambtenaren, zich in verbinding te stellen met de chef der Duitse Grenspolitie „Von Knappe" en aan deze te zeggen, dat de Maréchaussée haar zoveel last bezorgde om een paar flessen wijn.

4. In strijd met de bestaande voorschriften grote hoeveelheden drank en andere goederen heeft gekocht en verkocht boven de geoorloofde prijs en hieruit voordeel heeft getrokken.

5. Zonder noodzaak grote hoeveelheden drank en andere goederen heeft verkocht aan Duitse militairen, Duitse instanties en aan in Duitsland gevestigde ondernemingen en hieruit voordeel heeft getrokken.

6. Zonder noodzaak grote hoeveelheden goederen vanuit Nederland naar Duitsland heeft doen uitvoeren en hieruit voordeel heeft getrokken.

Door welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

O. dat het Tribunaal heeft bewezen verklaard, dat beschuldigde zich heeft gedra-

gen op de wijze, aangegeven in de beschuldiging;

I. O. dat het Tribunaal als bewijsmiddelen gebruikt de processen-verbaal van verhoor van getuigen, opgemaakt door den Secretaris van het Tribunaal op zijnen ambtseed;

O. dat de Secretaris van een Tribunaal als zodanig niet bevoegd is personen als getuige te hooren, doch daartoe door het Tribunaal moet benoemd zijn als commissaris, evenwel in de qualiteit van commissaris geen ambtseed aflegt;

O. dat naar de eischen van het Tribunaalbesluit de personen die als getuigen worden gehoord door het Tribunaal of den commissaris, vóór hun ondervraging worden beëdigd, dat zij de geheele waarheid en niets dan de waarheid zullen zeggen;

O. dat in de door het Tribunaal als bewijsmiddel gebezigde processen-verbaal van verhoor van getuigen niet is vermeld, dat de getuigen op voorschreven wijze zijn beëdigd, zoodat moet worden aangenomen, dat zulks niet is geschied en het Tribunaal ten onrechte aan deze verklaringen meer bewijskracht heeft toegekend dan zij thans in werkelijkheid bezitten;

II. O. voorts, dat de oplegging van maatregelen aan beschuldigde mede gegrond is op de bewezen verklaring van de in punt 4 der telastelegging omschreven gedraging;

O. echter, dat deze gedraging zonder meer niet geacht kan worden te zijn onderworpen aan de beoordeeling van eenig Tribunaal, aangezien voor het berechten van dit zuiver economisch delict een geheel eigen rechtspleging is geschapen;

O. dat nu de aan beschuldigde opgelegde maatregelen mede berusten op dezen onjuisten grondslag de uitspraak van het Tribunaal terzake niet in stand kan blijven;

III. O. eindelijk, dat beschuldigde tot zijn verweer heeft aangevoerd, dat hij ontkent door het verkoopen van goederen aan Duitse instanties en in Duitsland gevestigde ondernemingen en door het uitvoeren dezer goederen naar Duitsland te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, aangezien de goederen die hij verkocht en uitvoerde, zooals surrogaten, vrij waardeloos waren, en de goederen die hij als contra-prestatie uit Duitsland ontving, zooals soda, waardevol waren;

O. dat het Tribunaal hiertegenover heeft overwogen:

„dat de beschuldigde ter terechtzitting van 5 Juni 1946 heeft ontkend door het verkopen van goederen aan Duitse instanties en in Duitsland gevestigde ondernemingen en door het uitvoeren dezer goederen naar Duitsland desbewust te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, aangezien de goederen die hij verkocht en uitvoerde zoals surrogaten vrij waardeloos waren en de goederen die hij als contraprestatie uit Duitsland ontving zoals soda waardevol waren;

„dat de bewering van verdachte, dat de

door hem naar Duitsland uitgevoerde en aan Duitse instanties en in Duitsland gevestigde ondernemingen verkochte goederen vrij waardeloos zouden zijn geweest, terwijl de door beschuldigde uit Duitsland betrokken goederen waardevol waren aan het Tribunaal onaannemelijk voorkomt, aangezien niet aan te nemen is, dat de Duitse overheid een zodanige handel onder de bezetting zou hebben getolereerd;

„dat, afgezien van de vraag of de waarde der door beschuldigde in Nederland ingevoerde goederen die der naar Duitsland uitgevoerde goederen overtrof, iedere vrijwillige handel door particuliere personen onder de bezetting, gedreven met Duitse instanties of met in Duitsland gevestigde ondernemingen over het algemeen, en hier in het bijzonder, naar het oordeel van het Tribunaal geacht moet worden in strijd te zijn geweest met de geestelijke belangen van het Nederlandse volk;

„dat, gezien de persoon en, met name de behoorlijke geestelijke ontwikkeling van beschuldigde, deze ook zeer wel heeft kunnen en moeten begrijpen, dat zulks het geval was, en hij derhalve geacht moet worden, door bovenbedoeld handelen, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk”;

O. dat A. M. van der Velden, blijkens het relaas van diens verhoor d.d. 28 Oct. 1946, aan den Secretaris van het Tribunaal heeft verklaard, dat beschuldigde hem vanaf 1942 tot aan de bevrijding distributievrije goederen heeft geleverd tot een bedrag van 30.000 R.M., dat hij op zijn beurt groote hoeveelheden soda en waschartikelen aan Thijssen heeft geleverd tot een bedrag van naar schatting tenminste 100.000 R.M.;

O. dat in deze omstandigheden, waar het bovendien, volgens de verklaring van vernoemden persoon, een voortzetting betrof van het handelsverkeer tusschen een in de grensstreek wonend grossier en zijn over de grens wonende afnemers, zeer zeker van belang kan zijn het antwoord op de vraag of de import in Nederland van voor Nederlandsche ingezetenen belangrijke artikelen den export overtrof, en de beslissing, dat beschuldigde door zijn gedragingen, waarvan hier sprake is, moet worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, niet voldoende met redenen is omkleed;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 645.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
ROTTERDAM (1e Kamer), 16 Oct. 1947.
(Mr. Soudijn, v. Kuikenburg, Stapele).

Blijk geven van nationaal-socialistische gezindheid door een verzoek in te dienen tot naturalisatie als Duitser en naar aanleiding daarvan de Duitse nationaliteit te verwerven. Verweer, dat beschuldigde door het indienen van het verzoek geen blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid, doch zich slechts heeft laten leiden door pro-Duitse gevoelens. Het nationaal-socialisme was tijdens de oorlog zo nauw verbonden met de Duitse Staat, dat pro-Duitse gevoelens synoniem zijn met een nat.-socialistische gezindheid.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, al. 3).

Tribunaal Rotterdam tegen Johannes Philippus Visser, bijgestaan door zijn raadsman Mr. K. W. P. Klaassen, adv. te Den Haag.

Beschuldigd van: dat hij Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. hulp of steun heeft verleend, althans getracht heeft te verlenen, aan de vijand door:

1. vrijwillig als chauffeur in dienst te treden en werkzaam te zijn bij de Duitse Weermacht, althans bij een nauw met de Duitse Weermacht samenwerkende organisatie;

2. als soldaat en „Gefreiter” geuniformeerd deel uit te maken van- en in verschillende plaatsen in Duitsland dienst te doen bij de Duitse Weermacht;

b. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand, althans van nationaal-socialistische gezindheid blijk heeft gegeven, door een eed van trouw af te leggen op de Führer, Adolf Hitler;

c. van nationaal-socialistische gezindheid blijk heeft gegeven door een verzoek in te dienen tot naturalisatie als Duitser en naar aanleiding daarvan de Duitse nationaliteit te verwerven;

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

Gezien de processtukken:

Post alia:

O. dat de raadsman heeft aangevoerd, dat beschuldigde door een verzoek tot naturalisatie als Duitser in te dienen, geen blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid, doch zich slechts heeft laten leiden door pro-Duitse overwegingen;

O. dat het Tribunaal, dit verweer verwerpt, op grond dat reeds voor het uitbreken van de oorlog, doch zeker daarna het nationaal-socialisme zo nauw verbonden was met de Duitse Staat, dat het niet wel

mogelijk was het één van het ander gescheiden te denken, en dan ook niet kan worden ingezien, dat pro-Duitse gevoelens niet synoniem zouden zijn met een nationaal-socialistische gezindheid;

O. dat de raadsman voorts heeft aangevoerd, dat het dienst doen als soldaat in het Duitse leger en het afleggen van een eed op de Führer beschuldigde niet aange-rekend kan worden, nu hij eenmaal Duitser geworden, hiertoe verplicht was;

O. dat het Tribunaal ook dit verweer verwerpt;

O. dat beschuldigde immers door in volle oorlogstijd de nationaliteit van de vijand te kiezen, ook de aan deze keuze noodzakelijk verbonden consequenties aanvaardde en geacht moet worden de volledige verantwoordelijkheid daarvoor op zich genomen te hebben;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is be-wezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen met dien verstande, dat hij wat het sub a telastegelegde betreft „hulp of steun heeft verleend aan de vijand”, en wel wat betreft sub a onder 1 door „vrij-willig als chauffeur in dienst te treden en werkzaam te zijn bij de Duitse Weer-macht”, en wat het sub b telastegelegde betreft „openlijk heeft doen blijken van in-gemenheid met de vijand”;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben ge-dragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maat-regelen wettigt, op grond dat het Tribunaal deze gelet op de ernst van de bewezen ver-klarde gedragingen, de persoon van be-schuldigde en zijn persoonlijke omstandig-heden, in het algemeen belang geraden acht, waarbij het Tribunaal beschuldigde zeer zwaar aanrekent, dat hij als Nederlan-der in oorlogstijd zijn landaard verlochend heeft en de nationaliteit heeft aangenomen van een vijand onder wiens juk zijn land-genoten gebukt gingen.

Gezien de betreffende Wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldige aan:

Als Nederlander tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

— hulp of steun verlenen aan de vijand;
— openlijk doen blijken van ingemenheid met de vijand;

van nationaal-socialistische gezindheid blijk geven;

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

Internering waarbij in overweging wordt gegeven de tijdsduur daarvan te bepalen op drie jaren en zes maanden zulks ingaande op 21 Juli 1945 de dag waarop beschuldigde in bewaring werd gesteld;

Ontzetting uit het recht van kiezen en

de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Ontzetting uit het recht van het bekle-den van ambten;

Ontzetting uit het recht van het dienen bij de gewapende macht.

No. 646.

**TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
UTRECHT** (6e Kamer), 24 Maart 1947.
(Mr. Kousemaker, Ir. Homan v. d. Hei-de en Heg).

Betwisting van de desbewustheid op grond dat beschuldigde's gedrag overeenkomstig de aanwijzingen van het Rijksbureau was, waarvan men niet a priori mocht aannemen, dat het pro-Duits, Anti-Nederlands was.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, al. 4).

Tribunaal Utrecht tegen Pieter Gerard van den Berg, steenfabrikant, wonende te Rhenen, thans gedetineerd in het Bewaringskamp Milligen, zijnde de beschuldigde ter openbare zitting van 10 Maart 1947 ver-schienen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. J. H. de Pont, adv., wonende te Amster-dam.

Beschuldigd van:

dat hij, Nederlander zijnde en op 20 Sep-tember 1944 den leeftijd van 18 jaren over-schreden hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

den vijand en diens handlangers hulp en steun heeft verleend en tevens voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, door:

1. als directeur der N.V. Kalkzandsteen-fabriek „Vogelenzang” te Rhenen tot Ja-nuari 1942 en daarna als beheerend vennoot van genoemd (na dien datum in een Com-manditaire Vennootschap omgezet) bedrijf tot in 1944 omstreeks 126.000.000 steenen althans bouwmaterialen te leveren aan de Deutsche Wehrmacht althans daarvoor werkzame onderdeelen of organisaties;

2. een werkzaam aandeel te nemen in de firma Paap te Zeist, waarvoor hij steenen verkocht, althans zijn bemiddeling verleen-de bij den verkoop daarvan o.a. aan de „Organisation Todt” gedurende de jaren 1943 en 1944;

op grond van welke gedragingen hij ge-acht moet worden zich desbewust te heb-ben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust af-breuk te hebben gedaan aan het verzet te-gen den vijand en diens handlangers.

Gezien de processtukken;

Gehoord ter openbare zitting de beschul-digde, diens echtgenoot, diens voornoemde raadsman en de getuigen: Hendrik Hendri-kus van der Laan, Corn. J. Chr. Paap, Pie-ter Bergman, Emma Petronella Jacoba Be-belman, Anton Gaizenbeek, Gerrit Jan Hui-

bert Schrijver en Johannes Albert Prins;

O. dat de beschuldigde ter openbare zitting heeft verklaard:

„Ik ben geboren op 23 Augustus 1892. Ik ben Nederlander sedert geboorte. Ik erken de juistheid van het accountantsrapport als bovenvermeld. Ik ben op 18 Juli 1946 aangehouden en sedert voortdurend in bewaring gebleven. Ik erken het onder 1 te lastegelegde. Nu ik U het getal van 126.000.000 steenen hoor noemen, moet ik wel toegeven, dat dit juist is. Ik ontken dat de betalingen van de Fa. Paap op de „Vogelenzang” werden gedaan en dat er werkzaamheden voor de firma Paap in mijn bedrijf werden verricht. Deze deed van der Laan thuis.

Ik ontken iets met de Weermachts leveranties der Fa. Paap te maken hebben gehad; de firma Vogelenzang heeft daaraan niet meegewerkt. Wat van der Laan deed is niet voor mijn verantwoording.

Het geld dat ik van van der Laan te vorderen heb, was niet uit de firma Paap, maar wegens het beheer over mijn 12 huizen, dat gevoerd werd door van der Laan. De brief als derde processtuk genaamd is hierop gebaseerd. Dat ik naar Paap ben gegaan, was alleen om na den oorlog een bestaansmogelijkheid te vinden voor mijn beide zoons. De opzet om na den oorlog een afdeling handel bij onze zaak te krijgen, was het eenigste doel, dat ik zocht te bereiken. Ik heb toen slechts een kwartier met hem gesproken, daarna nooit meer. Ik wilde alleen mijn boekhouder bij hem laten inwerken in deze soort handel. Het is nooit de bedoeling geweest om deutsche orders te plaatsen bij deze afdeling. Ik ontken geld te hebben ontvangen uit de firma Paap. Wel heb ik ooit orders en geld overgebracht voor de Organisation Todt, op verzoek van van der Laan.

O. dat de getuigen hebben verklaard:

H. H. van der L., wonende te Rhenen, thans gedetineerd, die verklaart: de geheele productie van de steenfabriek ging in 1941 voornamelijk naar de wederopbouw, dit werd ieder jaar minder. In 1943 begon de groote productie voor de Duitschers. Volgens mij kloppen de cijfers van 126.000.000 geleverde steenen zeer wel. De winst van f 242.000 is juist. De betaling ging steeds via het kantoor Vogelenzang. De administratie ging via Zeist. De brief, genoemd als derde processtuk, ging over geld, dat de beschuldigde uit de firma Paap kreeg. De winstverdeling was tot 1 Juli 1944: 45 % voor den Heer v. d. Berg, 45 % voor mij en 10 % voor Paap, daarna resp. 25 %, 25 % en 50 % dit alles belasting vrij.

C. J. C. P., oud 40 jaar: de winstverdeling is gelijk door den getuige van der Laan voorgesteld. Van den Berg is bij mij geweest en heeft mij gevraagd, om samen onder mijn naam zaken te gaan doen, op zijn verzoek gaf ik aan zijn procuratiehouder procuratie. Ik heb van den Berg slechts eenmaal een kwartier gesproken, daarna nooit meer.

P. B., oud 42 jaar, wonende te Amers-

foort. Wat de kwestie met de transportband betreft: het door mij ten deze opgemaakte proces-verbaal is juist. Door den beschuldigde is deze band gevorderd bij Lexius De Ridder.

E. P. J. B., echtgenoot van den beschuldigde: „Wij hebben er niet de hand in gehad, dat van der Laan uit zijn huis werd gezet. Ik heb drie maanden lang geen contact met mijn echtgenoot gehad, toen hij in het kamp zat”.

A. G., oud 40 jaar, wonende te Rhenen: Sedert 15 April 1946 ben ik directeur van deze fabriek. Ik ben in deze functie aangezocht door den beschuldigde. Ik heb den Heer van den Berg in oorlogstijd in zooverre leeren kennen, doordat hij in oorlogstijd bij het bureau waar ik destijds werkte de kalk betrok. De Heer v. d. Berg heeft er niets mee te maken gehad, dat v. d. Laan uit de woning werd gezet. Ik wilde dit huis aan den boekhouder van de fabriek geven. Ik vreesde dat anders het huis zou worden gevorderd. Ik heb van der Laan ontslagen. Ik ben bevriend met den Heer van den Berg sedert 1941. Ons bureau vertegenwoordigde de Belgische en Deutsche kalkindustrie, die samen door ons aan de Nederlandse macht leverde.

G. J. H. S., oud 43 jaar, wonende te Rhenen: „Ik ben Juni '46 al reeds gehoord over deze zaak. Ik heb er steeds aan meegewerkt, dat de arbeiders zoo weinig mogelijk werkten. Ook voor de bezetting werd er Zondags gewerkt, tenminste er werden reparaties uitgevoerd. Mij is opgedragen een twee ploegenstelsel in te voeren. Aanvankelijk werd er daardoor een derde meer geproduceerd. Later werd er door de arbeiders slechter gewerkt. Het twee ploegenstelsel betrof aanvankelijk 15 man. Ik heb eens een gesprek gehad met van der Laan. Deze zei toen ik vroeg of het niet gevaarlijk was om voor de Duitschers te werken, dat ik dat maar aan hem moest overlaten, en dat van den Berg toch voor alles opdraaide.”

J. A. P., oud 46 jaar, wonende te Nijkerk: „Ik heb van den Berg in 1946 leeren kennen, toen hij voor drie maanden zou verstoken zijn van bezoek. Hoe dat kwam, weet ik niet. We hebben dit nooit kunnen achterhalen, maar het beruiste op een misverstand. Hij heeft veel geleden van de detentie.”

O. dat de raadsman en de beschuldigde ter openbare zitting het volgende verweer hebben gevoerd:

„Ik zal U voor Donderdag doen toekomen de verklaringen van den Heer Taser van het Rijksbureau voor Bouwmaterialen omtrent het standpunt van het Rijksbureau in soortgelijke aangelegenheden als deze. Ik verzoek U, daaraan dezelfde betekenis toe te kennen als wanneer deze als getuige zou zijn gehoord. Het getal van 126.000.000 steenen geleverd aan de Weermacht enz. is juist, wanneer U daaronder doet vallen; voor de Weermacht werkzame personen. Ik ben van meening dat de onder orders daaronder niet vallen. Ofwel de dagvaar-

ding moet in dien zin worden aangevuld, ofwel het getal 126.000.000 moet verlaagd worden tot 26.000.000.

Ik betwist dat de beschuldigde heeft verkocht of bemiddeld. Hij heeft alleen gecincasseerd, omdat hij goed bekend was bij de Organisation Todt. Hij deed dit om de firma Paap te helpen. Hij deed eenvoudig boodschappen voor de firma Paap. Incidenteel vernam hij dus wel iets van deze zaken maar hij deed er niet aan mee. Mijn cliënt had gehoopt, dat van der Laan zijn vertrouwenspositie zou gebruiken, totdat zijn zoon deze van hem in de zaak Paap waar van der Laan zijn belangen behartigde, zou kunnen overnemen.

Behalve de verklaring van van der Laan is geen bewijs, dat de beschuldigde in de winst van de weermachtsondernemingen heeft gedeeld. Het is alleen zoo te formuleeren, dat Vogelenzang wel iets te maken had met Paap. Wat precies weet alleen van der Laan. Het feit, dat naar de getuige Hovestad in de vorige zaak van der Laan heeft verklaard, van van den Berg slechts enkele dagen afrekeningen heeft ontvangen, pleit voor hem. Hij had er blijkbaar geen belangstelling voor.

Mijns inziens moet dit punt 1 worden vervallen verklaard. Na de oorlogsdagen van Mei 1940 wist niemand, wat er gedaan moest worden en in hoeverre men de Duitschers moest helpen, of liever moest tegenwerken. Kalkzandsteen is bovendien een artikel, dat voor de uitvoering van weermachtswerken van geen belang is. Wat de firma Paap heeft geleverd is mij niet bekend, doch daarmee heeft mijn cliënt niets te maken. Ik leg een bewijs over, dat mijn cliënt is beboet wegens het niet opvolgen van een leveringsaanwijzing d.d. 20 Mei 1944 voor f 350.

Bovendien is een directeur van een N.V. niet strafbaar, omdat onze wet strafrechtelijk dit niet toelaat. Civiel rechtelijk is hij wel aansprakelijk. De zwaarte van de straf zal slechts kunnen worden bepaald naar de zwaarte van de schuld. Deze beschuldigde heeft deze daden van koop en verkoop niet zelf gesteld.

Ik betwist de desbewustheid van het handelen in het belang van het Nederlandsche volk door mijn cliënt. Zijn gedrag was overeenkomstig de aanwijzingen van het Rijksbureau waarvan men niet a priori mocht aannemen dat het pro-Duitsch, anti-Nederlandsch was. Dit lijkt mij een rechtvaardigingsgrond. Men kan toch niet alom de tactiek van de verschroeide aarde volgen, dit zag men trouwens in Londen niet graag. Het was al welwillendheid, waartoe aangespoord werd. Op zijn ongunstigst gedacht heeft deze man getracht, zijn bedrijf gaande te houden. Ik verzoek onmiddellijke invrijheidstelling van mijn cliënt."

O. dat uit de verklaring van W. G. Vesser niet blijkt, dat beschuldigde zelf niet actief is opgetreden bij den verkoop en levering van steenen aan de Deutsche Weermacht, althans daarvoor werkzame onderdeelen of organisaties;

dat, nu beschuldigde zelf heeft erkend, dat het getal van 126.000.000 steenen juist is, het verweer, dat daarvan een gedeelte niet geleverd zou zijn aan de Weermacht of bovengenoemde organisaties, maar direct of indirect aan Weermachtsaannemers;

dat de steenen toch uiteindelijk terecht kwamen bij de Weermacht of de genoemde organisaties;

dat zoo men al in Mei 1940 niet wist, wat er gedaan moest worden en zich toen mocht voegen naar de aanwijzingen van de Rijksbureaux, waarvan men niet a priori diende aan te nemen, dat zij pro-Duitsch of anti-Nederlandsch gezind waren, deze omstandigheid zeker, niet gold in 1943 en 1944 in welke jaren beschuldigde beheerend vennoot der Commanditaire Vennootschap was en in welke periode alleen in het jaar 1943 reeds 97,5 % der productie direct of indirect aan de Deutsche Weermacht, althans daarvoor werkzame onderdeelen of organisaties werden geleverd;

dat zoo beschuldigde als voor 1942 niet aansprakelijk zou zijn geweest, daar hij als directeur eener N.V. gebonden was aan de besluiten der vergadering van aandeelhouders, ook deze omstandigheid zeker in 1943 niet meer gold. Aangezien beschuldigde toen als beheerend vennoot der Commanditaire Vennootschap „Vogelenzang” optrad;

dat daarnaast onaannemelijk is, dat beschuldigde, die naar zijn eigen verklaring een handelsafdeeling van zijn steenfabriek voor een zijner kinderen wilde oprichten en daarvoor de Fa. Paap wilde gebruiken, zich zou hebben teruggetrokken na een tot hem in dienstbetrekking staande persoon als procuratiehouder in deze firma te hebben doen treden;

dat dit dus temeer onaannemelijk is, daar o.m. op de kantoren en terreinen der C.V. „Vogelenzang” werkzaamheden voor de firma Paap werden verricht en beschuldigde zelf, gelden heeft geïnd en opdrachten in ontvangst heeft genomen ten bate van de Fa. Paap, zulks naar eigen verklaring, bij de Organisation Todt;

O. dat voor het Tribunaal op grond van deze door beschuldigde afgelegde verklaringen, in verband met den inhoud der opgesomde processtukken, in het bijzonder:

1. accountantsrapport Looyens en Volkmaars.
2. een met IX (rood) gemerkt afschrift van de Zentrall Auftragstelle, gemerkt 41-6634-933, aan de Kalkzandsteenfabriek Vogelenzang, waaronder een door W. v. d. Berg, broer van den beschuldigde geparafeerde opgave, waaruit blijkt, dat in 1943 slechts 2½ % van de productie voor het binnenland werd bestemd en de rest voor Duitse opdrachtgevers binnenslands, onderopdrachten voor Duitse opdrachten en opdrachten voor het buitenland;
3. bijlage V rood d.d. 25 Febr. 1945.
4. proces-verbaal, opgemaakt door P. Bergman, rechercheur der Politieke Recherche, Afdeling Collaboratie d.d. betref-

fende vordering van transportband.

5. brief van den vader van beschuldigde aan de Rüstungsinspektion Niederlande betreffende „een Kennziffer für Kesselbleche waarin het bedrijf zich erop beroept, reeds 26.00.000 steenen te hebben geleverd;

6. proces-verbaal, opgemaakt door J. M. van de Pijpekamp en Pieter Bergman, recherche ambtenaren bij den Economischen Recherche Dienst te Utrecht-Oost, d.d. 22 Juni 1946;

waarvan door den voorzitter ter openbare zitting de korte inhoud is medege-deeld, vaststaat:

dat beschuldigde op 10 Mei 1949 was Nederlander en op 20 September 1944 den leeftijd van achttien jaar had overschreden, dat hij het bij dagvaarding telastegelgde en gekwalificeerde heeft verricht, met dien verstande, dat is komen vast te staan, dat niet alle 126.000.000 steenen direct aan de Deutsche Weermacht, althans daarvoor werkzame onderdeelen of organisaties heeft geleverd;

O. dat hij is Nederlander in den zin van het Tribunaalbesluit en op 20 September 1944 den leeftijd van achttien jaar had overschreden;

O. dat beschuldigde op grond van deze gedragingen, welke hij heeft verricht gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, geacht moet worden zich des-bewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat de oplegging van maatregelen, in het bijzonder van die der interneering gewettigd is, aangezien 1. beschuldigde immers gedurende langeren tijd vrijwel de geheele productie van het bedrijf waarvoor hij als directeur en later als beheerend vennoot de leiding had, heeft ingesteld op de grondstoffenvoorziening van den vijand, althans niet heeft trachten te verhinderen, dat deze productie bij droeg aan de grondstoffenvoorziening van den vijand en vrijwel deze geheele productie direct of indirect aan den vijand heeft geleverd;

2. Het vast is komen te staan, dat beschuldigde een werkzaam aandeel heeft gehad in de firma Paap, die belangrijke hoeveelheden steenen aan den vijand heeft geleverd, en zodoende den vijand steun heeft verleend en voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting gescha-pen feitelijken toestand;

O. dat het Tribunaal bij de bepaling van den duur der interneering rekening wil houden met den tijd door beschuldigde in voorinterneering doorgebracht;

O. dat de beschuldigde van de uitoefening zijner kiesrechten dient te worden ontzet, aangezien hij niet waardig is deze in be-vrijd Nederland uit te oefenen;

O. dat van het vermogen van den beschuldigde hetwelk naar opgave van den beheerder Ir. F. C. H. Calkoen, te Amers-foort, minstens f 66.000 moet bedragen, welke opgave het Tribunaal rijkelijk laag voor-

komt, daarbij in aanmerking nemende dat gezien de groote omzetten der C.V. Voge-len-zang en de daarmee samenhangende winsten zooals moge blijken uit het rap-port van Looyens en Volkmaars, een ge-deelte behoort te worden verbeurd ver-klard;

O. dat geen termen aanwezig zijn, om het beheer over zijn vermogen, hetwelk thans wordt gevoerd door Ir. Calkoen te Zeist, te doen voortduren, nadat beschul-digde uit de interneering zal zijn ontslagen mits de hieronder te omschrijven maatre-gel van verbeurdverklaring zal zijn ge-effectueerd;

Gezien de betreffelijke Wetsartikelen;
Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan het hem bij dagvaarding telastegelgde, gekwalificeerde en bewezen verklaarde, met dien verstande, dat is komen vast te staan, dat beschuldigde niet alle 26.000.000 stee-nen direct aan de Deutsche Weermacht, althans daarvoor werkzame onderdeelen of organisaties heeft geleverd;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering, daarbij in overweging gevende den duur daarvan te beperken tot den tijd van één jaar met aftrek van den tijd door beschuldigde van 18 Juli 1946 tot heden in bewaring doorgebracht, zoodat beschuldigde op 18 Juli 1947 uit de interneering kan worden ontslagen;

2. Ontzetting van het recht tot het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Verbeurdverklaring van zijn vermo-gen tot een bedrag van f 45.000 van be-schuldigde;

Verstaat, dat het thans over zijn vermo-gen gevoerde beheer kan worden opgehe-ven één maand nadat beschuldigde uit de interneering kan worden ontslagen, mits bovenvermelde maatregel van verbeurdver-klaring zal zijn geëffectueerd.

Noot van de Redactie:

Op bovenstaande uitspraak werd door de Hooge Autoriteit te Amsterdam het fiat-executie verleend ten aanzien van de maatregelen van interneering en van ontzetting der kiesrechten, doch geweigerd t.a.v. den maatregel van verbeurdverklaring.

No. 647.

HOGE AUTORITEIT 'S-HERTOGEN-BOSCH, 30 October 1947. (Mr. Vliegert-hart).

Fiat-executie geweigerd op de maatregel van ontzetting van het recht om als aan-nemer op te treden of werkzaam te zijn ten aanzien van door of vanwege publiek-rechtelijke instanties aanbestede werken.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg, 3e Kamer, d.d. 18 Nov. 1946, in de zaak tegen Leendert de Jong, timmerman-aannemer, wonende te Vlissingen;

dat beschuldigde werd te laste gelegd: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. in of omstreeks den zomer van 1940 met den aannemer van der Klippe voor gezamenlijke rekening of als diens uitvoerder met aandeel in de winst ten behoeve van de Duitse Weermacht een of meer werken o.a. het bouwen van een ziekenbarak te Vlissingen heeft uitgevoerd, resp. doen uitvoeren, en daarna aldaar en/of elders als aannemer ten behoeve van die Weermacht is werkzaam geweest en werken heeft uitgevoerd, resp. doen uitvoeren, bestaande o.m. in het maken van verduisteringen en andere onderhoudswerken, het bouwen van barakken en het dichtmetselen van huizen aan den Vlissingen Boulevard, hebbende hij door een en ander alzo hulp verleend aan den vijand;

b. met de bovenbedoelde werkzaamheden aanzienlijke verdiensten heeft behaald, hebbende hij alzo voordeel getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand;

en hij op grond van dit zijn handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal, na bewezen te hebben verklaard, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging omschreven wijze heeft gedragen, en na te hebben geoordeeld, dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, hem deswege de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde tot een bedrag van tachtigduizend gulden (f 80,000);

2. ontzetting van het recht om als aannemer op te treden of werkzaam te zijn ten aanzien van door of vanwege publiekrechtelijke instanties aanbestede werken;

O. dat het Tribunaal de beschuldigde de voorschreven maatregel sub 2 opleggend, waarbij hem alleen het recht tot het uitoefenen van het beroep van aannemer ten aanzien van door of vanwege publiekrechtelijke instanties aanbestede werken wordt ontnomen, kennelijk heeft geoordeeld, dat het ongewenst was, dat beschuldigde in die bepaalde nader omschreven gevallen het beroep van aannemer zou uitoefenen, doch geenszins, dat beschuldigde geacht zou moeten worden de in het algemeen belang vereiste waardigheid of betrouwbaarheid te missen, welke vereist is voor de uitoefening van het beroep van aannemer;

O. dat dan ook moet worden aangenomen, dat het Tribunaal op onjuiste grond een maatregel aan de beschuldigde heeft opgelegd, welke het Tribunaalbesluit niet

kent;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd ten aanzien van de maatregel van ontzetting van het recht om als aannemer op te treden of werkzaam te zijn ten aanzien van door of vanwege publiekrechtelijke instanties aanbestede werken;

Weigert het fiat-executie op den maatregel sub 2.

No. 648.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 30 October 1947. (Mr. Vliegert-hart).

Buitenvervolginstelling heeft mede als rechtsgevolg, dat de gedragingen van betrokkene niet meer kunnen worden onderworpen aan het oordeel van het Tribunaal.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Roermond, 3e Kamer, d.d. 28 Maart 1947, in de zaak tegen Joseph Hubertus Körvers, koopman, wonende te Echt;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 7 Maart 1947 is te laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit, den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

dat hij, tezamen met Joseph Antoon Julius Baren, serg. maj. adm., wonende te Amsterdam Z. Scheldestraat 113, Jan Baptist de Bock, slager, wonende te Vught, Beerensteinstraat 12, Petrus Handelinus, Theodorus van Ostaden, koopman, wonende te Heerlen, Stationstraat 19 en Philippus Antonius Petrus Marie de Kroon, korp. Ned. leger, wonende te Rijswijk Z.H. W. Marisstraat 13, allen Nederlanders in 1941, althans omstreeks dien tijd te Venlo heeft opgericht het Transportbedrijf O.K.E. vennootschap onder firma met dezen vijf genoemden als firmanten, welke transportonderneming door beschuldigde gedreven en bestuurd werd met de vier genoemden als medevennoten ten gezamenlijke bate, hebbende hij onder deze naam of firma met zijn genoemde mede-firmanten op grote schaal tegen betaling transporten van bouw- en andere materialen ook voor camouflagedoelinden, o.a. bomen, kolen, barakken enz. verricht per autovrachtwagens voor den vijand, hoofdzakelijk ten dienste van het vijandelijke vliegveld te St. Geertrui of St. Truiden (St. Trond) in België, voor de firma Philippus Holzman te Venlo en de Bauleitung der Luftwaffe te Venlo, hebbende hij aldus hulp en steun verleend

aan den vijand en diens handlangers of medewerkers en voordeel getrokken of getracht te trekken uit door of vanwege den oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand.

Op grond van welke handelingen hij geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen, in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers.

O. dat het Tribunaal, bewezen verklaurende hetgeen is te laste gelegd, aan beschuldigde deswege de volgende maatregel heeft opgelegd:

1. internering, met advies deze te beperken tot den tijd in de voorinternering doorgebracht, zodat deze wordt geacht te zijn ingegaan 25 Febr. 1945 en geëindigd te zijn 27 Maart 1945;

dat in deze zaak fiat-behandeling is verleend op 10 Dec. 1946;

O. dat beschuldigde op de terechtzitting van 21 Maart 1947 o.a. als verweer heeft gevoerd:

„Ik ben door de Proc.-Fiscaal buiten vervolging gesteld, onvoorwaardelijk op 15 Nov. 1946, voor dezelfde feiten als waarvoor ik nu gedagvaard ben”.

O. dat inderdaad een onvoorwaardelijke buitenvervolginstelling d.d. 15 Nov. 1946 aanwezig is;

O. dat de Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te 's-Hertogenbosch bij brief d.d. 10 Oct. 1947 heeft bevestigd, dat dit besluit niet werd ingetrokken;

O. dat zich in het dossier van beschuldigde bevindt een brief d.d. 17 Maart 1947 van bovengenoemde Procureur-Fiscaal, van de volgende inhoud:

„EXPRESSE

No. L.W.L. 2219.

's-Hertogenbosch, 17 Maart 1947.

„De Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te 's-Hertogenbosch stelt bijgaand dossier betr. J. H. Körvers in handen van den Heer Secretaris van het Tribunaal te Roermond beleefd ter kennisneming met verzoek om terugzending onder opmerking, dat inderdaad de feiten, als firmant van O.K.E. gepleegd, in mijn besluit d.d. 15 Nov. 1946 zijn begrepen.

De Procureur-Fiscaal

w.g. v. Voorst tot Voorst, A.F.”

zodat mag worden aangenomen, dat het Tribunaal ook van deze zijde op de hoogte was gebracht van de buitenvervolginstelling;

O. dat buitenvervolginstelling mede als rechtsgevolg heeft, dat de gedragingen van betrokkene niet meer kunnen worden onderworpen aan het oordeel van het Tribunaal, zodat hetzelfde zich na bovengenoemde mededelingen van de Procureur-Fiscaal en beschuldigde had dienen te onthouden van berechting van de zaak van beschuldigde;

O. dat derhalve ten onrechte aan beschuldigde een maatregel is opgelegd;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie

behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 649.

HOGE AUTORITEIT 'S-HERTOGENBOSCH, 29 October 1947. (Mr. Vliegert-hart).

Maatregel: Internering met verzoek de beschuldigde deze te doen doorbrengen in een Jeugdkamp. Tribunaal overwoog daarbij de gewenstheid de duur van de internering van beschuldigde afhankelijk te maken van zijn gedrag in het kamp, waar hij geplaatst wordt. Deze beschouwing van het Tribunaal kan niet worden aangemerkt als een advies omtrent de duur van de internering, zodat deze 10 jaar zou zijn, hetgeen voorshands te zwaar schijnt.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Hertogenbosch, 1e Kamer, d.d. 28 Febr. 1947, in de zaak tegen Wilhelm Jozef Beekmans, opperman, wonende te Boxtel;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding van 17 Jan. 1947 is te laste gelegd:

dat hij, als Nederlander tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp en steun heeft verleend aan de vijand door vrijwillig toe te treden tot de Waffen SS en als zodanig daadwerkelijk deel te nemen aan de strijd tegen de bondgenoten van het Koninkrijk;

2. blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid door:

a. vrijwillig toe te treden tot de Nederlandse Arbeidsdienst;

b. in het kader van de Reichsarbeitsdienst in Polen werkzaam te zijn;

c. de volgende brief te schrijven aan het Provinciaal kantoor der N.V.D. te 's-Hertogenbosch:

„Ik was gisterenavond naar de film geweest van: Als de plicht roept, en daar zag ik in 't Hollandse nieuws Nederlandse Volksdienst en dat was van de ramp van Rotterdam en ze haalden veel goederen op voor de hulp.

„Maar nu schrijf ik het volgende:

„De Leider Mussert was ook in Boxtel geweest en heeft ook de krotten van woningen gezien, en nu wij zitten met 9 kinderen in een half weggespoeld huis. En dat is nog niets, maar het regent overal door. Zou nu dan de Volksdienst ingrijpen volgens de propaganda en als ze dat doen moet ik zeggen, dat zijn mensen voor het nieuwe Europa. De vader van mij zit ook in Rusland als arbeider voor 9 kinderen zouden jullie dan niet in kunnen grijpen, voor zulks huishouden want mijn vader

werkt toch ook voor het nieuw Europa, Houzee, Heil Hitler met Mussert”;

d. de eed van trouw af te leggen op Adolf Hitler;

op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal na te hebben bezwezen verklaard, dat beschuldigde zich heeft gedragen op de wijze, omschreven in de telastelegging, hem deswege heeft opgelegd de navolgende maatregelen:

1. internering met het verzoek de beschuldigde deze te doen doorbrengen in een Jeugdkamp;

2. ontzetting voor zover mogelijk van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. ontzetting van het recht om bij de gewapende macht te dienen;

4. ontzetting van het recht tot het bekleeden van ambten in overheidsdienst;

O. dat het Tribunaal aan de opgelegde maatregel van internering de volgende beschouwing wijdt:

„O. dat in verband met de jeugdige leeftijd van beschuldigde het Tribunaal in deze zich onthoudt van een advies omtrent de tijdsduur, daarbij de wens uitsprekend, dat beschuldigde zijne internering kan doorbrengen in een Jeugdkamp;

„O. dat het aan het Tribunaal gewenst voorkomt, de duur der internering van beschuldigde afhankelijk te maken van diens gedrag in het kamp, waar hij geplaatst wordt”;

O. dat deze beschouwing van het Tribunaal niet kan worden aangemerkt als een advies omtrent de duur der internering, zodat deze zou moeten worden gesteld op tien jaar, hetgeen voorshands te zwaar schijnt, gezien de maatregelen in soortgelijke gevallen opgelegd;

O. dat het Tribunaal de duur der internering uitsluitend wil doen afhangen van het gedrag van beschuldigde in het kamp, doch daarbij over het hoofd ziet, vooreerst, dat de internering niet alleen strekt tot opvoeding van de delinquent, doch ook, en wel op de eerste plaats, is gericht op het algemeen belang: en voorts, dat de zwaarte van de maatregel niet ter beoordeling kan komen van de met de uitvoering van de maatregel van internering belaste autoriteit;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie op voormelde uitspraak behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 650.

HÖGE AUTORITEIT 'S-HERTOGENBOSCH, 30 October 1947. (Mr. Vliegenthart).

Beperking van de ontzetting van het recht om bij de gewapende macht te dienen is volgens het systeem der wet niet toegelaten.

(Tribunaalbesluit art. 4 jo. art. 28 Sr.).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Hertogenbosch, 1e Kamer, d.d. 7 Febr. 1947, in de zaak tegen Johannes Bernardus van Engelen, wever, wonende te Boxtel;

dat het Tribunaal ten laste van beschuldigde gedragingen heeft telastegelegd en bewezen verklaard, welke vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat het Tribunaal hem deswege heeft opgelegd de maatregelen van internering, ontzetting uit het recht van kiezen en uit de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, ontzetting uit het recht om bij de gewapende macht te dienen anders dan als gewoon soldaat;

O. dat art. 4 van het Tribunaalbesluit in verband met art. 28 Sr. als recht, waaruit beschuldigde bij wijze van bijzondere maatregel kan worden ontzet slechts noemt i.c. het dienen bij de gewapende macht;

O. dat enige beperking van de ontzetting uit dit recht volgens het systeem der wet niet is toegestaan, zodat het Tribunaal zijne beslissing terzake niet op de wet heeft gegrond;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovenvermelde uitspraak, doch alleen voorzover zij betreft de maatregel van ontzetting uit het recht om bij de gewapende macht te dienen anders dan als gewoon soldaat.

No. 651.

HÖGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 6 October 1947. (Mr. Verdam).

Verbeurdverklaring van een nalatenschap, welke Joodse percelen bevat. Fiat-executie geweigerd op grond dat, indien die percelen bij wijze van rechtsherstel aan de nalatenschap onttrokken worden, deze negatief is.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Haarlem, 4e Kamer, van 14 Juni 1947, in de zaak tegen wijlen André Pierre Jacobus de Nijs, banketbakker, wonende te Haarlem;

O. dat bij overledenen enkel de mogelijkheid bestaat om de gehele of de gedeeltelijke nalatenschap verbeurd te verklaren;

O. dat in dit geval de nalatenschap Joodse percelen bevat, welke hoogst waarschijnlijk bij wijze van rechtsherstel aan de nalatenschap onttrokken zullen worden;

O. dat indien deze percelen zonder vergoeding zouden moeten worden afgestaan, de nalatenschap negatief is, zodat de verbeurdverklaring nooit geëffectueerd zal kunnen worden;

O. dat het daarom gewenst is dat het Tribunaal deze maatregel nogmaals bezie;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 652.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 28
October 1947. (Mr. Verdam).

Het Tribunaal heeft maatregelen opgelegd zowel voor het geval, dat beschuldigde overleden mocht zijn als voor het geval, dat hij nog in leven is. Het overlijden van beschuldigde staat niet vast, wel dat hij geen bekende woon- of verblijfplaats heeft. Het Tribunaal had derhalve moeten handelen gelijk in art. 25, sub 2 van het Tribunaalbesluit is voorgeschreven. Fiat-executie geweigerd.

(Tribunaalbesluit art. 25, 2.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 5e Kamer, te Amersfoort, van 14 Juli 1947 in de zaak tegen wijlen Antonie Jacobus Donath;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit, de leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp of steun heeft verleend aan de vijand of diens handlangers of medewerkers of althans getracht heeft te verlenen door:

a. op of omstreeks 20 Juli 1942 toe te treden tot de vrijwillige Hulppolitie en als zodanig gekleed in uniform en bewapend met een vuurwapen diensten te verrichten tot in of omstreeks 30 Maart 1943;

b. diverse malen arrestaties te verrichten;

c. zich omstreeks April 1943 vrijwillig te melden voor het Legioen Nederland (W.A. Regiment) zijnde deze indiensttreding buiten de wil van beschuldigde niet effectief geweest;

d. zich omstreeks Mei 1943 opnieuw aan te sluiten bij de Vrijwillige Hulppolitie en als zodanig gekleed in uniform en bewapend met een vuurwapen enige tijd is aan-

gesloten gebleven, gevolgd, door, omstreeks Mei 1944, een politieopleiding te Schalkhaar, althans in Nederland;

e. zich aan te sluiten bij de Landwacht Nederland en als zodanig enige tijd is aangesloten gebleven;

2. zich omstreeks het jaar 1941 heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en Weer Afdeling, bij welke laatstgenoemde organisatie hij deel heeft uitgemaakt van het muziekcorps, en als zodanig enige tijd is aangesloten gebleven;

a. zich aangesloten heeft bij het Economisch Front en als zodanig enige tijd is aangesloten gebleven;

Op grond van al welk handelen beschuldigde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Verbeurdverklaring van zijn gehele vermogen;

En, indien mocht blijken dat beschuldigde nog in leven is;

Internering, daarbij in overweging gevende deze te beperken tot de tijd van 2 jaar en 6 maanden;

Ontzetting uit het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen; ontzetting uit het recht om te dienen bij de gewapende macht; ontzetting uit het recht enigerlei functie te bekleden bij een overheidsorgaan; ontzetting uit het recht tot het bekleden van enig openbaar ambt.

Verstaat dat het beheer over het vermogen van beschuldigde kan worden opgeheven nadat de maatregel van verbeurdverklaring zal zijn ten uitvoer gelegd;

O. dat het Tribunaal in deze uitspraak in het midden laat of beschuldigde inderdaad overleden is, zoals verondersteld wordt of niet, en als zodanig voor beide mogelijkheden maatregelen heeft geadviseerd;

O. dat wij ons met deze gang van zaken niet kunnen verenigen;

O. dat immers niet vaststaat of beschuldigde overleden is, maar wel dat hij zonder bekende woon- of verblijfplaats is, zodat deze zaak moet behandeld worden met inachtneming van het vaststaande feit, namelijk het zijn zonder bekende woon- of verblijfplaats volgens de regelen gesteld in art. 25 sub 2 van het Tribunaalbesluit;

O. dat het derhalve noodzakelijk is, dat het Tribunaal deze zaak nogmaals bezie;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 653.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 30
October 1947. (Mr. Verdam).

Het Tribunaal moet, een voorwaardelijke internering opleggend, bij de ondertoezichtstelling van de beschuldigde, vermelden wie of welke instantie het toezicht zal uitoefenen. Het Tribunaal kan als bijzondere voorwaarde stellen de verplichting van de veroordeelde tot het verrichten van bijzondere arbeid, doch het is niet gewenst de verplichting zo te begrenzen, dat de arbeid in een bepaalde fabriek verricht moet worden.

(Tribunaalbesluit art. 3 e.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, van 2 Sept. 1947, in de zaak tegen Albert Otter;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — werd telastegelegd:

vrijwillige werkzaamheid in Duitsland, lidmaatschap van de N.S.D.A.P. en S.A., dienst verrichten bij de S.A. en bij het Duitse Rode Kruis;

O. dat het Tribunaal, de beschuldiging bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering waarbij in overweging wordt gegeven:

a. de tijdsduur daarvan te bepalen op 3 jaar, met inbegrip van de tijd in voor-internering doorgebracht, alzo aanvangende 19 Juli 1945 en eindigende op 19 Juli 1948;

b. het te ondergaan gedeelte der internering te beperken tot de tijd in voor-internering doorgebracht, alzo te doen eindigen op heden 2 Sept. 1947, zodat hij op vrije voeten wordt gesteld;

2. ontzetting uit het recht van kiezen en verkiezbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Beveelt, dat de internering sub 1a vermeld voor wat betreft het tijdvak van 2 Sept. 1947, tot 19 Juli 1948 niet zal worden ten uitvoer gelegd, mits gedurende een proeftijd van 3 jaar ingaande op heden 2 Sept. 1947, behalve aan de algemene voorwaarde, dat de schuldige zich als een goed Nederlander zal gedragen, door hem ook wordt voldaan aan de navolgende bijzondere voorwaarden:

a. onder toezicht stellen van de schuldige;

b. verplichten tot het verrichten van bepaalde arbeid t.w. Als kleigraver voor de steenfabriek te Gorkum;

Bepaalt dat het beheer over zijn vermogen eindigen zal binnen 3 maanden na het verlenen van het fiat-executie;

O. dat ingevolge art. 3 e van het Tribunaalbesluit het Tribunaal bij het opleggen van een voorwaardelijke internering als bijzondere voorwaarden kan stellen de ondertoezichtstelling van beschuldigde;

O. dat een dergelijke ondertoezichtstelling onvolledig is, indien niet wordt ver-

meld, wie of welke instantie dat toezicht moet uitoefenen;

O. dat het op de weg ligt van het Tribunaal om bij het stellen van de bijzondere voorwaarden van ondertoezichtstelling van beschuldigde te vermelden, wie of welke instantie met dat toezicht zal worden belast;

O. dat dit in het onderhavige geval niet is geschied en daarom reeds een nieuwe behandeling is gewenst;

O. voorts, dat het Tribunaal wel bevoegd is als bijzondere voorwaarde de verplichting tot het verrichten van bepaalden arbeid te stellen, doch het niet gewenst is om gelijk hier is geschied, deze verplichting zodanig te begrenzen dat ze beperkt wordt tot een bepaalde fabriek en het veel-er aanbeveling verdient om hierbij het inzicht van den toezichthouder te volgen;

O. dat er mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 654.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 31
October 1947. (Mr. Verdam).

Beschuldigde is uit een Nederlandse vader geboren. Hij heeft tijdens de eerste wereldoorlog ten behoeve van Duitsland militaire dienst gedaan. Hij heeft daardoor vermoedelijk de Nederlandse nationaliteit verloren. Het felt, dat beschuldigde in 1919 in Nederlandse dienst is geweest is in dit verband niets zeggend, daar immers door deze dienstneming de Nederlandse nationaliteit niet wordt terugverkregen, terwijl ook niet is gebleken, dat beschuldigde op andere wijze de Nederlandse nationaliteit heeft verkregen. Beschuldigde was dus vermoedelijk op 10 Mei 1940 of daarna geen Nederlander. Fiat-executie geweigerd, opdat het Tribunaal nog een nader onderzoek kan instellen.

(Tribunaalbesluit art. 7, eerste alinea.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 15e Kamer, dd. 2 Juli 1947, in de zaak tegen Rudolph Hermann Peters;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd:

dat hij, Nederlander op 10 Mei 1940, geboren 2 Maart 1891, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa: hulp of steun heeft verleend aan de vijand, doordien hij in 1942 in dienst is getreden bij het S.S. wachtbataljon en onder meer barakkendiensten verricht heeft in het kamp te Haren (Noord-Brabant);

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal, met wijziging van „barakkendiensten” in „diensten”, het te lastegelegde bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot twee jaar en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde vanaf 2 Juli 1945 in voorinternering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 2 Juli 1947, mitsdien heden;

Bepaalt voorzoveel nodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen negentig dagen nadat op deze uitspraak het „fiat-executie” is verleend;

O. dat beschuldigde in het proces-verbaal van verhoor, opgemaakt door Willem Sjouke de Boer, agent van Politie en dienstdoend rechercheur der P.R.A. dd. 1 Oct. 1946 heeft verklaard, in Duitsland geboren te zijn uit een Nederlandsen Vader en een Duitse Moeder; in 1910 en 1915 in Duitsland te zijn gekeurd voor de Militaire dienst; en tijdens den oorlog 1914—1918 in Frankrijk gewond te zijn;

O. dat derhalve de vraag rijst of beschuldigde, door zijn dienstneming in het Duitse leger in den oorlog 1914—1918, terwijl van het daartoe vereiste verlof niet blijkt, zijn Nederlanderschap heeft verloren;

O. dat daartoe niets afdoet het feit, dat hij, blijkens zijn verdere verklaring in opgemeld proces-verbaal, in 1919 gedurende drie maanden in Nederlandsen Militairen dienst zou zijn geweest, welke omstandigheid hem immers niet zou herstellen in zijn Nederlandse Nationaliteit, terwijl ook niet blijkt, dat hij later zijn Nederlanderschap heeft herkregen;

O. dat derhalve twijfel rijst of beschuldigde op 10 Mei 1940 of daarna Nederlander was en derhalve of het Tribunaalbesluit op hem van toepassing is;

O. dat het derhalve gewenst is dat het Tribunaal in nieuwe samenstelling deze zaak bezie;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden bestaat om het fiat-executie aan de uitspraak te onthouden;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 655.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (6e Kamer), 22 Augustus 1947. (Mr. Cos, Koren, van Lith).

Het Tribunaal is onbevoegd kennis te nemen van gedragingen, terzake waarvan de beschuldigde reeds voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld. Beschuldiging vervallen verklaard.

(Besluit Politieke Delinquenten 1945 art. 8, 2e lid.)

Tribunaal Rotterdam tegen Pieter Philippus Johannes Makkink.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. aangesloten is gebleven als lid bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden (N.S.B.) onder stamboeknummer 53036 en als zodanig gedurende de periode der Duitse bezetting niet heeft bedankt, komende zijn naam o.m. voor in de kasboeken der Beweging van het jaar 1941, 1942, 1944 en blijkende zulks ten overvloede nog uit een overgelegde groepskartotheekkaart van het jaar 1944 in welke Beweging hij de functie heeft vervuld van Kringadministrateur van Kring 18 (van 1 Nov. 1941 tot 1 Juli 1942) en vervolgens van assistent-Kringadministrateur van de administratieve Onderkring Schiedam (Kring Nieuwe Waterweg), zulks met ingang van 1 Aug. 1942, terwijl hij in October 1943 werd benoemd tot Onderkring-rapporteur van de dienst „Algemeen Toezicht Leden” (A.T.L.) welke functie hij heeft waargenomen tot September 1944;

2. door een daad van instemming heeft blijk gegeven met het streven der Beweging, doordat hij:

a. meermalen vergaderingen der N.S.B. bezocht;

b. gedurende enige jaren geabonneerd is geweest op het Weekblad „Volk en Vaderland”;

c. op hoogtijdagen van de N.S.B. uit zijn woning de N.S.B.-vlag deed uitsteken;

d. lid is geweest van het Nederlands Arbeidsfront (N.A.F.), zijnde een aan de N.S.B. verwante instelling of organisatie;

e. bijdragen heeft verleend voor het derde bouwjaar (1 Juli 1940—30 April 1941) voor het Bouwplan „Lunteren”;

f. heeft gecontribueerd voor het Huizen- en Propagandafonds der N.S.B., komende zijn naam voor in de boeken van dit fonds over de jaren 1941 en 1942;

g. een verklaring heeft ondertekend, waarbij hij te kennen heeft gegeven, gaarne te willen bijdragen aan het verjaarsgeschenk voor de Leider op 11 Mei;

3. hulp of steun heeft verleend aan de handlangers of medewerkers van de vijand, doordat hij heeft toegelaten, dat hij op of omstreeks September 1944 werd ingedeeld bij de Nederlandse Landwacht, althans Hulplandwacht, als hbedanig hij in hoofdzaak werd belast met patrouille- en bewakingsdiensten, terwijl hij omstreeks het begin van 1945 gestationeerd zijnde te Alkmaar, één of meermalen assistentie heeft verleend aan de Griene Polizei bij het arresteren van personen en het vorderen van rijwielen;

op grond van welk handelen beschuldigde geacht moet worden, desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers, althans des-

bewust zich te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

Gezien de processtukken;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 22 Aug. 1947, heeft verklaard:

Ik ben voorwaardelijk buiten vervolging gesteld bij beschikking van de Procureur-Fiscaal te 's-Gravenhage d.d. 5 Nov. 1946 en toon U hierbij de betreffende beschikking;

O. dat ingevolge art. 8 lid 2 van het Besluit Politieke Delinquenten 1945 de gedragingen van de beschuldigde niet meer aan het oordeel van het Tribunaal kunnen worden onderworpen;

O. dat het Tribunaal mitsdien te dezen onbevoegd is en de beschuldiging dus behoort te worden vervallen verklaard.

Gezien de betrekkelijke Wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart zich onbevoegd de onderhavige gedragingen te beoordelen;

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van voormelde redenen.

No. 656.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALMELO (1e Kamer), 3 Nov. 1947. (Mr. Noyon, Langefeld, van Hoorn).

Voordeel trekken uit door of vanwege de vijand genomen maatregelen, door zich door of namens de bezetter of diens handlangers of medewerkers te laten benoemen als „Verwalter” of beheerder, „Treuhandner” of liquidateur, dan wel zich als accountant laten aanstellen en in deze functies geldelijk voordeel te genieten ten laste van de zaken, waarbij hij werd aangesteld.

Uitvoerige verwerping van de verweren van beschuldigde.

Degene, die als „Verwalter”, „Verwaltungstreuhandner” of als „Liquidationstreuhandner” optrad, is een vijand in de zin van art. 2 sub 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen. (Zie ook Na-oorlogse Rechtspraak no. 1032; vergelijk ook de motivering van de beslissing van het Tribunaal terzake met die van de Raad van Rechtsherstel, afdeling Rechtspraak te 's-Gravenhage).

Beheer over het gewezen vermogen van beschuldigde ten behoeve van de Staat bestendig.

(Besluit Vijandelijk Vermogen art. 2, sub 1.)

Tribunaal Almelo tegen Gerhard Hendrik Schouwink, accountant, ter zitting verschenen, bijgestaan door Mr. S. Hamming.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, althans zulks op 10 Mei 1940 geweest zijnde, en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. Lid, althans sympathiserend lid van de N.S.B. is geweest;

2e. Lid of begunstigend lid is geweest van de volgende nationaal-socialistische organisaties of instellingen:

a. Economisch Front;

b. De Nederlandse Volksdienst;

c. De Nederlands-Duitse Kultuurgemeenschap;

d. De Germaanse S.S.;

3e. hulp of steun heeft verleend aan den vijand of diens handlangers of medewerkers, door giften in geld te doen aan de N.S.B., het herstellingsoorlog der W.A. en aan Frontzorg, door geabonneerd te zijn op de nationaal-socialistische periodieken „Volk en Vaderland”, het „Nationaal Dagblad”, „Storm” en de „Deutsche Zeitung in den Niederlanden”, het laatste blad althans een door of vanwege den vijand uitgegeven blad;

4e. Voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand genomen maatregelen, door zich door of namens den bezetter of diens handlangers of medewerkers te laten benoemen als „Verwalter” of beheerder, „Treuhandner” of liquidateur, dan wel zich als accountant liet aanstellen, in deze functies geldelijk voordeel te genieten ten laste van de zaken, waarbij hij werd aangesteld, en wel ten aanzien van de navolgende zaken, door de Duitsers aan de Joodse rechtshabenden ontnomen, onder meer:

De firma L. de Beer te Enschede, enz.

5e. Voordeel heeft getrokken uit door den vijand getroffen maatregelen, door een woonhuis te Enschede aan de Bisschopstraat 55, met de gehele of gedeeltelijke inventaris van een voor dit doel door de Duitsers in het leven geroepen instantie te kopen, nadat dit huis met inventaris te voeren door den bezetter aan den eigenaar, Lodewijk van Dam te Enschede, een Jood, was ontnomen;

6e. Voordeel heeft getrokken of getracht heeft te trekken uit de door de oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, door toen hij namens zekeren Wasserkampf, althans een cliënt van beschuldigde, de ontruiming, althans verlaten van de bioscoop Cinema te Almelo wenste door te drijven, vergezeld van een Officier der „S.S.”, althans van een in Duits uniform gekleed persoon, de sleutels van den pachter van deze bioscoop, op te eisen en al dan niet onder bedreiging inderdaad te verkrijgen;

7e. Voordeel heeft getracht te trekken uit de door de oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, door, toen in 1943 wegens overtreding van de verduisteringsvoorschriften de afsluiting van de elektrische stroomtoevoer in zijn woning dreigde, den ambtenaar, die hiermede was belast, althans controle uitoefende, toe te voegen: „Hier wordt geen licht afgesneden, hier wordt gewerkt voor den Rijkscommissaris”, althans woorden van deze strekking;

8e. Openlijk heeft blijk gegeven van ingegenomenheid met den vijand, door herhaaldelijk aanwezig te zijn bij feest of drinkgelagen, gegeven door den vijand, althans

door leden van het Duitse leger, de „S.S.”, en de „Sicherheitsdienst”, en herhaaldelijk leden van de militaire en burgerlijke macht bij zich thuis te ontvangen en met deze lieden feesten te arrangeren.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers.

Gezien de processtukken;

O. dat de beschuldigde ter zittingen van de 23e Juni en de 20e October 1947 heeft verklaard:

dat hij het te laste gelegde sub 1 erkende;

dat hij het te laste gelegde sub 2 erkende met uitzondering van het lidmaatschap van de N.V.D., hetwelk hij echter ook niet stellig ontkende, erkennende hij, regelmatig bijdragen aan de N.V.D. betaald te hebben tegen ontvangst van kwitanties;

dat hij het te laste gelegde sub 3 erkende, met uitzondering van het doen van een gift in geld aan het Herstellingsoord der „W.A.”;

dat hij het te laste gelegde sub 5, 7 en 8 erkende, het laatste onder toevoeging, dat hij de Duitse feestgelegenheden had bezocht, niet om daardoor ingenomenheid met den vijand te tonen, doch omdat hij aldaar de beste kansen had, om iets ten behoeve van Nederlanders te bereiken;

dat hij de sub 4 te laste gelegde feiten erkende, behalve voor wat betreft de hierna te noemen zaken, en wel in die voege, dat hij: „Verwalter” of „Treuhandler” is geweest in de zaken:

N.V. Herenkledingfabriek v/h de Wed. van Dam, Groningen, enz. en accountantswerkzaamheden in opdracht, en ten behoeve van de „Verwalters”, c.q. „Treuhandlers” heeft verricht voor alle overige in de te lastegelegging sub 4 genoemde zaken, met uitzondering van:

Firma M. Zilvermit (Kollenberg), Winterswijk, enz.

en dat hij voor deze werkzaamheden salarissen en kostenvergoedingen berekend, en veelal genoten heeft,

alles onder toevoeging, dat hij uit deze zaken geen voordeel heeft getrokken, immers zijn werkzaamheden normaal berekende;

dat hij erkende, de hierna te noemen benoemingsbewijzen als „Treuhandler” van de daarin genoemde Joodse zaken te hebben ontvangen;

en erkende, de hierna te noemen stukken (brief aan de „Wirtschaftsprüfstelle” van November 1941 over de zaak Van Tijn; volmacht als Liquidationstreuhänder van Zilvermit aan De Jong, levensloop) te hebben geschreven, resp. ondertekend;

Post alia:

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is be-

wezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met deze uitzonderingen, dat niet bewezen is:

uit het te laste gelegde sub 3, dat beschuldigde een gift in geld heeft gedaan aan het Herstellingsoord der „W.A.”;

uit het te laste gelegde sub 4 de werkzaamheden t.a.v. de Firma M. Zilvermit (Kollenberg), Winterswijk, de Firma N. Serphos, Enschede, Pommers en Hunfeld, Tilburg, Martin Meijer, Almelo, Heijmans & Co., Groenlo en N. Serphos, Enschede;

het te laste gelegde sub 6;

t.a.v. welk niet bewezen de te lastegelegging dus vervallen zal moeten worden verklaard;

O. dat al het overige te laste gelegde echter bewezen is;

dat beschuldigde en zijn raadsman nog wel hebben betoogd, dat het bewezenverklaarde sub 4 niet oplevert het voordeel trekken uit door of vanwege den vijand genomen maatregelen, althans niet t.a.v. de accountantswerkzaamheden, doch het Tribunaal dit verweer verwerpt, daar met betrekking tot verscheidene dezer zaken gebleken is, dat beschuldigde door de Duitse of landverraderlijke Nederlandse „Verwalters” van Joodse zaken in de plaats van de vaste accountants dier zaken tot accountant is aangesteld, zodat hij de vele aan hem opgedragen, en aan hem gehonoreerde werkzaamheden uitsluitend te danken heeft gehad aan het feit, dat de wettige eigenaars door „Verwalters” uit die zaken verdreven waren, m.a.w. zijn buitendien zéér hoge verdiensten, waarvan het hoogst twijfelachtig is, of hij deze bij normaal opgedragen accountantswerkzaamheden zou hebben kunnen maken, uitsluitend heeft toe te schrijven aan de t.a.v. de Joodse zaken door den vijand genomen maatregelen;

dat zulks uiteraard zonder meer geldt voor zijn werkzaamheden als „Verwalter” en „Liquidationstreuhänder”, waarvoor beschuldigde, naar gebleken is, zich ook zéér behoorlijk heeft laten betalen, welke werkzaamheden zonder de maatregelen van den vijand zelf onbestaanbaar zouden zijn geweest;

O. dat het Tribunaal al deze sub 4 te laste gelegde werkzaamheden, voorzoverre bewezen, bovendien qualificeert als het verlenen van hulp en steun aan den vijand, zijnde immers in verscheidene dezer zaken duidelijk aan het licht gekomen, hoezeer beschuldigde als „Verwalter”, c.q. accountant van de „Verwalters” door nasporingen in de boeken, en zelfs soms door dreigementen tegenover de oorspronkelijke Joodse eigenaren heeft medegewerkt aan de opsporing en het in vijandelijke handen spelen van hunne vermogensobjecten, alles direct of indirect ten bate van den vijand; en moe-tende, nog afgezien van dergelijke speciale hulp, in het algemeen al dergelijk werk, verricht in opdracht van den vijand, of zijn handlangers, en ten doel hebbende, de roof van Joodse zaken en Joods eigendom te vergemakkelijken, althans uit deze roof

voortvloeiende, als het verlenen van hulp en steun aan dien vijand beschouwd worden;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, resp. desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, op grond van de ernst der gedragingen, in verband met de omstandigheden;

O. dat bij de beoordeling van deze zaak, waarin de collaboratie met den vijand gedurende de gehele bezetting, en in overstelpend grote mate is komen vast te staan, allereerst moet worden nagegaan in hoeverre de uit alle bewijsstukken en getuigenverklaringen, waaruit het Tribunaal bij de behandeling slechts een greep heeft kunnen doen, sprekende laakbaarheid van den beschuldigde wordt verzacht door hetgeen hij tot zijn verdediging naar voren heeft gebracht;

dat dit laatste in het algemeen op het volgende neerkomt:

1. Als „Verwalter” zou hij de onder zijn beheer zijnde zaken zo goed mogelijk hebben beheerd, terwijl sommige daarvan slechts lege N.V.'s zouden zijn geweest;

2. Als accountant zou hij niet anders gedaan hebben, dan normale accountantswerkzaamheden, als ware het voor gewone cliënten;

3. Zijn feesten met beruchte Duitsers zou hij slechts gehouden hebben, teneinde in het contact met die lieden iets voor Nederlanders te kunnen bereiken;

O. hieromtrent, dat van de stellingen sub 1 en 2 niets gebleken is, dan wat beschuldigde zelf daaromtrent beweert, hetgeen telkenmale wordt weersproken door de talloze schriftelijke en mondelinge verklaringen van de vele gedupeerden, die zich alle beklagen over de op hun zaken toegepaste intensieve roof, waarin, al kan niet steeds de juiste rol van beschuldigde worden vastgesteld, hij zeker door zijn werkzaamheden een belangrijk aandeel heeft gehad;

dat, als voorbeeld, slechts behoeft te worden gewezen op het geval Van Tijn, en de zaak Van Dam, Groningen;

dat overigens beschuldigdes volkomen onbetrouwbaarheid, behalve uit het feit, dat hij in vrijwel ieder geval een van de betrokken getuigen geheel afwijkende lezing gaf, voor het Tribunaal is komen vast te staan, door zijn hardnekkige ontkenning van het reeds vaststaande feit, dat hij vlak na de bevrijding f 15.000 bij een kennis had ondergebracht, welke ontkenning hij eerst opgaf, toen in zijn tegenwoordigheid de betreffende kennis als getuige door den Commissaris dit feit erkende;

Dat, waar door deze en andere feiten (beschuldigdes bewering, dat hij een Joods huis in overleg met den heer Heijmans gekocht zou hebben, tegenover de uitdrukkelijke onder ede bevestigde ontkenning daar-

van door genoemden Heijmans), het Tribunaal overtuigd is geworden van de onbetrouwbaarheid en leugenachtigheid zonder weerga van dezen beschuldigde, het Tribunaal geen reden kan hebben, om vertrouwen te stellen in zijn verhalen, alsof hij eigenlijk ten goede van de beroofde Joodse eigenaren zou hebben gewerkt, nu die verhalen niet gestaafd worden, doch integendeel door geen der betrokkenen worden bevestigd;

dat de stelling sub 3 niet aanvaard kan worden, omdat het duidelijk is geworden, dat de goede verstandhouding met Duitsers, en de daaruit voortvloeiende feesten met dezen van het begin der bezetting af bestaan heeft, en in overeenstemming was met beschuldigdes mentaliteit, nu hij immers daaraan zijn talloze benoemingen en zijn grote inkomsten te danken had,

dat daarom onaanvaardbaar is, dat hij deze goede betrekkingen onderhield, om daarvan ten behoeve van anderen profijt te hebben, doch veeleer aannemelijk is, dat in het nauw gebrachte Nederlanders, welke hij inderdaad wel geholpen blijkt te hebben, zich tot beschuldigde wendden, omdat zij wisten, dat hij op goeden voet met invloedrijke vijanden stond, en het Tribunaal daarom weinig waarde voor de beoordeling van beschuldigdes misdragingen hecht aan de door hem overgelegde verklaringen van mensen, voor wie hij tijdens de bezetting — en dan nog vooral in de laatste oorlogswinter — wel eens iets gedaan heeft, nu immers deze interventies bij de Duitsers, met wie hij in zijn eigen belang goede relaties onderhield, hem niets kostten;

dat de motieven, en de opzet van beschuldigde duidelijk blijken uit de aan hem gerichte brief van Hans Weiskaupt van 28 Maart 1941, waaruit blijkt, dat beschuldigde toen reeds, dus vóórdat er van maatregelen tegen Joden in Nederland nog enige sprake was, met dezen Duitser een bespreking over Joodse textielzaken gevoerd had, aan welke brief voorafging de door hem opgestelde levensbeschrijving van 22 Maart 1941, kennelijk ten behoeve van een Duitse instantie geschreven, en waarin hij schrijft, sinds enige tijd lid van de N.S.B. te zijn, terwijl hij in werkelijkheid zich eerst daarna voor het lidmaatschap heeft opgegeven; en welke levensbeschrijving als bijlage diende voor zijn sollicitatie naar een aanstelling als „Verwalter”, gelijk hij zelf erkende;

dat deze feiten, waarvoor beschuldigde geen verklaring kon geven, het bewijs vormen van de toen in het voorjaar van 1941 reeds door hem getroffen voorbereidingen tot de winstgevende slagen, welke hij, toen later de Duitsers de tijd daarvoor rijp achtten, ten koste van het Joodse volksdeel kon toebrengen;

dat het Tribunaal in dezen beschuldigde, wiens reputatie te Enschede trouwens vóór de bezetting reeds zéér slecht was, niets anders ziet, dan een volkomen gewetenlozen, door zijn sluw rafinement hoogst gevaarlijken profiteur, die van de bezetting,

ten koste van talloze landgenoten, het meest mogelijke voordeel voor zichzelf heeft getrokken, en die geen ander principe dan zijn eigen verrijking huldigende, door zijn gladde tong en uitnemend verstand op velerlei wijze onheil gesticht, en onrecht vergroot heeft ten eigen bate;

dat deze man als een gevaar voor de maatschappij moet worden beschouwd, en veel ernstiger misdreven heeft, dan vele gewone politieke delinquenten, terwijl hij naar het oordeel van het Tribunaal onwaardig is, om het beroep van accountant dat hij door zijne beoefening gedurende de bezetting geprostitueerd heeft, nog uit te oefenen;

dat, nu zelfs nadat de Vermogensopsporingsdienst voor ongeveer f 25.000 aan waarden heeft opgespoord, het bekende vermogen van beschuldigde nog een negatief saldo aanwijst, het Tribunaal geen verbeurdverklaring kan uitspreken, hozeer het ook sceptisch staat tegenover de bewering van beschuldigde, dat hij verder geen vermogenswaarden verzwegen heeft, gezien de met hem opgedane ervaringen;

O. ten aanzien van de mogelijkheid van opheffing van het beheer over het vermogen van beschuldigde, dat deze, van wien bewezen is, dat hij in verschillende Joodse zaken als „Verwalter”, „Verwaltungstreuhandner”, en als „Liquidationstreuhandner” is opgetreden, moet worden aangemerkt als vijand, overeenkomstig art. 2 onder 1 van het Koninklijk Besluit van 20 October 1944 (Besluit Vijandelijk Vermogen Stbl. E 133);

O. toch, dat, ingevolge de verordening tot verwijdering van Joden uit het bedrijfsleven van 12 Maart 1941, de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied of enige instantie namens hem, in Joodse ondernemingen personen kon aanstellen in bovengenoemde functies;

O. dat deze personen onderworpen waren aan verschillende voorschriften, hun door of vanwege den vijand gegeven, strekkende in het bijzonder tot de zgn. arisering van de bedrijven, en zij onder toezicht stonden van den Rijkscommissaris of van enige Duitse instantie van zijentwege, en aan deze instantie verantwoording schuldig waren voor hunne handelingen, terwijl zij voor hunne werkzaamheden werden betaald;

O. dat dergelijke personen dus door de bezettende autoriteit zijn aangesteld, met het doel, de Duitse bepalingen tot verwijdering van Joden uit het Nederlandse bedrijfsleven en de daarmee samenhangende verordeningen en voorschriften, zoveel mogelijk tot uiting te brengen, zulks in flagrante strijd met de geldende Nederlandse Wetgeving, en strekkende tot het overhevelen van deze bedrijven of hun opbrengst na verkoop, in handen van den vijand;

O. dat in verband met het tijdelijke karakter, de „Verwalter”, „Verwaltungstreuhandner”, of „Liquidationstreuhandner” wellicht niet als ambtenaar of beampte is

aan te merken, doch wél als vertegenwoordiger en zeker als gemachtigde van een vijandelijke Staat (Duitsland), daar hij van deze opdracht heeft gekregen en geaccepteerd, werkzaamheden te verrichten, rechtstreeks gericht op de belangen van den vijand;

O. dat het Rijkscommissariaat met de daarbij behorende instanties ingevolge art. 1 onder 5, als zijnde belast met enigerlei bestuurlijke functie, onder vijandelijke staten worden verstaan;

O. dat het vermogen van beschuldigde, ingevolge art. 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen, dus met het in werking treden van dit Besluit in eigendom is overgegaan op de Staat;

O. dat het beheer ten behoeve van de Staat dus zal dienen te worden bestendig, en de opheffing niet kan worden bevolen;

Gezien de betrekkelijke artikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hierboven is bewezen verklaard;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1e. Internering, waarbij in overweging wordt gegeven, de tijdsduur daarvan te bepalen op zes jaren, te rekenen vanaf de dag zijner arrestatie, zijnde 21 April 1945, zodat deze zal eindigen 21 April 1951;

2e. Ontzetting van het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3e. Ontzetting van het recht om het beroep van accountant of zelfstandig boekhouder onder welke benaming ook uit te oefenen.

No. 657.

TRIBUNAAAL ALMELO (3e Kamer), 31 October 1947. (Eldermans, Ir. Gelderman, van Hoorn).

Economische collaboratie. Uitvoering strafmotivering.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1e lid, al. 2).

Tribunaal Almelo tegen Jan van den Broek IJzerconstructiefabrikant, wonende te Enschede.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, althans zulks op 10 Mei 1940 geweest zijnde, en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, ten tijde van de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

Hulp of steun heeft verleend aan den vijand en voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand genomen maatregelen, of de door de oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, doordat hij, als mede-firmant van de firma Rörink en Van den Broek te Enschede tussen Mei 1940 en April 1945 verscheidene werken in opdracht van en ten behoeve van de Duitse „Wehrmacht” heeft aangenomen en doen uitvoeren, waaronder het herstellen en vervaardigen van vliegtuig-hangars, althans onderdelen daarvan voor de vijandelijke vliegvelden: Ypenburg, Eindhoven, Texel, Havelte, Woensdrecht, Volkel en Twenthe;

voorts het maken van kasten onder vrachtauto's, waarmee benzine moest worden vervoerd voor de Duitse „Wehrmacht”, alles tot een totale opzet van ongeveer f 580.000; terwijl hij tevens als lid van voornoemde firma in deze jaren een hoeveelheid metalen aan de Duitse „Wehrmacht” heeft geleverd, en naar Duitsland heeft geëxporteerd.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers.

Gezien de processtukken;

O. dat de beschuldigde ter zitting van de 17e October 1947 heeft verklaard:

dat hij de hem te laste gelegde feiten erkende, onder mededeling, dat zijn mede-firmant Rörink de opdrachten aanvaardde, en hij, hoewel aansprakelijk vennoot, van deze opdrachten meestal eerst na de aanvaarding kennis kreeg, wanneer het om de uitvoering daarvan ging;

dat hij zich overal bij heeft neergelegd, zonder er veel over te denken;

Post alia:

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met uitzondering van het

woord „vervaardigen”, hetwelk, nu de mede-firmant Rörink zulks ontkende en deze beschuldigde minder goed op de hoogte van de gesloten aannemingsovereenkomsten bleek te zijn, niet bewezen kan worden geacht;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, resp. desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, op grond van de ernst der gedragingen, in verband met de omstandigheden:

1. O. dat door de hiervoren genoemde stukken en door de verklaring van beschuldigde gebleken is, dat hij in ernstige mate met den vijand heeft gecollaboreerd, immers in grote omvang voor de oorlogvoering belangrijke werken op vliegvelden voor den vijand heeft uitgevoerd, en zulks van het begin tot aan het einde der bezetting;

2. dat ter bepaling van de laakbaarheid dezer daden enerzijds rekening moet worden gehouden met het totaal ontbreken van zelfs maar enige poging aan de zijde van dezen beschuldigde, om zich aan deze werkzaamheden te onttrekken, of om de uitvoering daarvan te saboteren, met de enkele uitzondering, dat volgens beschuldigde niet alle materialen aan het Rijksbureau zijn opgegeven, hetgeen echter evenzeer in het belang van de zaak, als in dat van het Vaderland kan zijn geschied, waardoor het ernstig vermoeden gewekt wordt, dat beschuldigde, zonder enige tegenzin, deze werkzaamheden heeft doen uitvoeren, hetgeen hij trouwens toegaf het geval geweest te zijn, tot aan het moment, dat hij gewaarschuwd werd, daardoor na de bevrijding wel eens last te zullen kunnen krijgen, terwijl anderzijds dient te worden overwogen, dat deze beschuldigde, ofschoon volkomen mede-verantwoordelijk voor de daden van de firma Rörink & Van den Broek, tóch blijkbaar op de gang van zaken minder invloed uitoefende, dan zijn mede-firmant, en min of meer willig uitvoerde, hetgeen hem door dezen opgedragen werd, waarnaast hij in tegenstelling tot dien anderen vennoot, althans in de latere bezettingstijd, tenminste nog op diverse wijzen enige niet steeds geheel ongevaarlijke steun aan het verzetswerk verleend heeft, aldus volgens zijn eigen verklaring trachtende iets goed te maken van wat hij begreep door zijn collaboratie tegenover het Vaderland te misdoen;

3. dat er echter, nu van enige werkelijke dwang van de zijde des vijands niets gebleken is, en integendeel de vrijwillige collaboratie duidelijk is komen vast te staan, geen sprake van kan zijn, dat beschuldigde vrijuit zou kunnen gaan, doch het nemen van maatregelen, als door het Tribunaalbesluit voorgeschreven, noodzakelijk geacht wordt;

4. dat, wat internering betreft, beschuldigde in 1945 enige tijd in bewaring is geweest, en daarmede kan worden volstaan;

5. dat het Tribunaal een verbeurdverklaring volkomen op haar plaats acht, nu, hoezeer verschillende accountants ook over het bedrag der met de „Wehrmachts“-werken gemaakte winst verschillen, vaststaat, dat daarmede in ieder geval een belangrijke winst door beschuldigde verworven is;

6. dat echter, waar van de vermogensaanwas waarschijnlijk 90 %, althans een aanzienlijk gedeelte in de vorm van belastingen aan de Staat zal moeten worden betaald, en waar nog steeds niet bepaald schijnt te zijn, in hoeverre de bepaling van deze aanwas met door Tribunalen uit te spreken verbeurdverklaringen rekening moet worden gehouden, hetgeen tot nu toe niet schijnt te geschieden, het Tribunaal een verbeurdverklaring tot een bedrag, dat de vermogensaanwas overtreft of zelfs daaraan gelijk is, niet verantwoord acht, aangezien, althans in een geval als het onderhavige, een verbeurdverklaring wel ten doel moet hebben, het toebrengen van een gevoelige correctie, immers het tot uitdrukking brengen van een scherpe afkeuring, doch niet het ruïneren van den beschuldigde;

7. dat in verband met het aanmerkelijke verschil, zowel in het actieve aandeel in het afsluiten der veroordeelde „Wehrmachts“-orders, als in de houding tijdens de bezetting van dezen beschuldigde en zijn medebeschuldigde Rörink voorts een verschil tussen de van beide beschuldigten verbeurd te verklaren bedragen alleszins billijk geacht wordt, komende daarin tot uitdrukking de opvatting van het Tribunaal, dat het gedrag van dezen beschuldigde, in totaal genomen, minder afkeurenswaardig geoordeeld wordt, dan dat van zijn medefirmant;

8. dat daarom, rekening houdende met de door beschuldigde te betalen vermogensaanwasbelasting en met alle hiervoren genoemde omstandigheden, het Tribunaal een verbeurdverklaring tot het hierna te noemen bedrag juist en rechtvaardig acht;

9. dat het Tribunaal voorts van oordeel is, dat de beschuldigde, die zich gedurende de bezetting zó weinig principieel heeft gedragen, en zózeer zich als een profiteur tegenover zijn Vaderland heeft misdragen, niet waardig geacht moet worden tot uitoefening der kiesrechten, doch dat er niet voldoende termen aanwezig zijn, om dezen, thans 67-jarigen man, die nog gedurende enige tijd belangrijk werk voor de wederopbouw kan verrichten, door een ontzetting uit het recht om zijn beroep te blijven uitoefenen, tot werkeloosheid te doemen;

Gezien de betreffende artikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hierboven is bewezen verklaard en verklaart vervallen, hetgeen niet bewezen is verklaard;

Legt de navolgende maatregelen aan den

beschuldigde op:

1e. Internering, waarbij in overweging wordt gegeven, de tijdsduur daarvan gelijk te stellen aan de reeds ondergane detentie, zodat geen verdere internering meer door den beschuldigde behoeft te worden ondergaan;

2e. Ontzetting van het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3e. Verbeurdverklaring van het vermogen van de beschuldigde, beperkt tot een bedrag van f 5000.

No. 658.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
22 Juli 1947. (Mr. Th. L. van Berckel).

Commune delicten kunnen ook onder het Tribunaalbesluit vallen, doch dan alleen die, welke gedragingen opleveren, welke den dader stempelen tot een in politiek opzicht slecht Nederlander in oorlogstijd. In casu was een dergelijke relatie niet aanwezig te achten.

(K.B. van 23 Dec. 1944, S. no. E 153 art. 7).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 11e Kamer, van 13 Juni 1947 in de zaak tegen Paulus van Eijk, havenarbeider, wonende te Rotterdam, thans in verzekerde bewaring te Sluis (Z.);

O. dat aan beschuldigde — voorzover bewezen en in het kort weergegeven — is te laste gelegd naast het lidmaatschap van de N.S.B. en de W.A. en daarmede samenhangende gedragingen als het dragen van een uniform, het zich abonneren op de Zwarte Soldaat en het verzoeken van vrijstelling van de verplichting tot het inleveren van zijn radiotoestel, dat hij zich gemeld heeft voor de lijfwacht van Mussert, de opleiding heeft gevolgd van de Landwacht Nederland, geuniformeerd en bewapend, zich vrijwillig gemeld heeft voor de N.S.K.K. Staffel W.B.N. en daarbij werkzaamheden heeft verricht voor de Duitse weermacht en voorts, dat hij onder voorgeven in opdracht te handelen van die Weermacht, althans zich voor te doen als te behoren tot de Duitse Weermacht, daarbij dragende de N.S.K.K.-pet en een koppel met pistool, de landbouwer Zevenbergen heeft bewogen tot afgifte van 80 mud aardappelen en 6 mud tarwe;

O. dat het Tribunaal, deze feiten bewezen achtende, aan beschuldigde heeft opgelegd de maatregel van internering, met advies deze te beperken tot 2 jaren met toerekening der doorgestane detentie vanaf 28 Juli 1945, ontzetting uit de beide kiesrechten, uit het recht bij de gewapende macht te dienen en enig openbaar ambt te bekleden;

O. dat Wij Ons met deze uitspraak niet kunnen verenigen, speciaal niet met de be-

slissing omtrent de geïmputeerde oplichting en de geadviseerde interneringsduur;

dat, wat de laatste betreft, deze onder de maatstaf ligt, welke in dit ressort voor soortgelijke gedragingen pleegt te worden aangelegd, zelfs als het Tribunaal zich verenigt met Onze zienswijze omtrent het laatste punt der telastelegging;

dat ten aanzien van dit voordeel trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand het in de eerste plaats de vraag is, of het vorderen in casu van voedingsmiddelen wel voortvloeit uit die toestand, tot welk vorderen bovendien een vorderingsbewijs vereist was, welke beschuldigde niet bezat, doch zo dit al anders ware, beschuldigde van die toestand geen gebruik, doch misbruik maakte;

dat commune delicten ongetwijfeld ook onder het Tribunaalbesluit kunnen vallen, doch dan alleen die, voorzover zij gedragingen opleveren, welke de dader stempelen tot één in politiek opzicht slecht Nederlander in oorlogstijd;

dat in casu zelfs geen ver verwijderde relatie met een voor een goed Nederlander ongepast optreden ten aanzien van de vijand of diens handlangers nawijsbaar schijnt, waaraan naar het Ons voorkomt, het slechts min of meer toevallig gebruik maken bij de gepleegde misdaad van Duitse attributen niet kan afdoen;

O. dat Wij, weshalve van oordeel, dat dit onderdeel der telastelegging vervallen behoort te worden verklaard, Ons fiat aan de uitspraak vermenen te moeten onthouden, opdat het Tribunaal in andere samenstelling nogmaals een oordeel velle;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 659.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АРННЕМ, 12 Sept. 1947. (Mr. J. G. Kronenberg).

Het sub 2 telastegelegde houdt geen gedraging in, waardoor beschuldigde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk. Dit punt had vervallen moeten worden verklaard. Hierin echter geen gewichtige reden aanwezig geacht om het fiat-executie op de uitspraak in enigerlei vorm te weigeren, gezien de opgelegde maatregelen.

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Zutphen, 2e Kamer, d.d. 27 Sept. 1946, in de zaak tegen Geert Bouwman, hotelhouder, wonende te Vorden.

dat aan beschuldigde is telastegelegd, dat hij, Nederlander zijnde, en op 18 Maart

1886 geboren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. lid is geweest van:

a. de N.S.B. tot de bevrijding;

b. den Ned. Volksdienst vanaf omtrent 1942;

2. hulp en steun heeft verleend aan den vijand door aan een lid der N.S.B. en later aan een Grüne Polizeiman mededeeling te doen van anti-Duitsche uitlatingen van twee Duitsche militairen en vervolgens deze mededeeling te bevestigen voor een Dienststelle der Grüne Polizei te Vorden en het Kriegsgericht te Deventer;

op grond van welke gedragingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat aan beschuldigde te dier zake zijn opgelegd de navolgende maatregelen:

1. internering, met het advies, den duur daarvan te beperken tot den tijd, door den beschuldigde in voor-internering doorgebracht, deze tijd daaronder begrepen;

2. verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een bedrag van f 3000;

3. ontzetting uit het recht om te kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Bepaalt, dat het op het vermogen van beschuldigde rustende beheer zal eindigen één maand na de effectueering der verbeurd-verklaring;

O. dat de beschuldiging onder punt 2 niets inhoudt, wat reden geeft tot de gevolgtrekking, dat beschuldigde, door te handelen als in dat punt vermeld, zich heeft gedragen in strijd met een Nederlands belang, terwijl bovendien dit laatste ook niet is gebleken, waar immers niet vast is komen te staan, dat beschuldigde wist of begreep, dat de twee Duitse militairen de facto werkten in het belang van de Nederlandse zaak;

O. dat mitsdien punt 2 der beschuldiging vervallen verklaard had behoren te worden, doch wij hierin niettemin geen gewichtige reden aanwezig achten, om het fiat-executie op de gegeven uitspraak in enigerlei vorm te weigeren, aangezien de opgelegde maatregelen, met beperking der verbeurdverklaring, als hierna te melden, naar Ons oordeel door de ernst der bewezen misdragingen van beschuldigde, in verband met zijn persoon en zijn persoonlijke omstandigheden in het algemeen belang ten volle worden gerechtvaardigd;

Bestissende:

Verleent het fiat-executie op de gegeven uitspraak, met bepaling t.a.v. de uitgestrektheid van de opgelegde maatregel van verbeurdverklaring, dat deze worde beperkt tot een bedrag van tweeduizend gulden (f 2000).

No. 660.

HOOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 10 Nov. 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

Fiat-executie geweigerd op den maatregel: ontzetting van het recht om het beroep van advocaat en procureur uit te oefenen.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg, 1e Kamer, d.d. 1 Mei 1947 in de zaak tegen Mr. W. K. H. Dieleman, advocaat en procureur, wonende te Middelburg, (kamp Rilland-Bath);

dat aan beschuldigde is ten laste gelegd: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich omstreeks November 1941 als begunstigend lid heeft aangesloten bij de Nederlandsche S.S. en nadat de naam van deze Nationaal Socialistische Organisatie was veranderd in Germaansche S.S. in Nederland, hij als zoodanig bij die organisatie is aangesloten gebleven;

2. zich als lid heeft aangesloten bij den Nederlandschen Volksdienst, zijnde een aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verwante, althans Nationaal Socialistische organisatie of instelling;

3. als Provinciaal Directeur is werkzaam geweest voor „Winterhulp Nederland” en den Nederlandschen Volksdienst, zijnde aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verwante, althans Nationaal Socialistische organisaties of instellingen;

4. hulp heeft verleend aan handlangers van den vijand, althans blijkt heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid, doordat hij in een schrijven d.d. 25 April 1941 aan den Directeur-Generaal der Winterhulp met betrekking tot den toenmaals in oprichting zijnden Nederlandschen Volksdienst de volgende desiderata heeft kenbaar gemaakt: „De N.V.D. dient de beschikking te krijgen over de fondsen der bestaande instellingen w.o. de groote kapitalen van Godshuizen, Burgerlijke Armbesturen en dergelijke lichamen. Immers deze fondsen worden maar al te vaak volkomen a-sociaal aangewend, zooals ik helaas herhaaldelijk in de provincie heb kunnen vaststellen. De N.V.D. regelt dan alle collecten en laat niet afzonderlijke gebieden van sociaal streven aan de van ouds bestaande instellingen over. Deze toch krijgen op deze wijze de mogelijkheid hun oude gangetje weer te gaan, wat tegen Winterhulp wordt uitgespeeld”;

5. hulp aan den vijand heeft verleend, doordat hij omstreeks Maart 1941 aan den Duitschen Referent für Volkspflege Schaar heeft medegedeeld, dat de Diaconie der Gereformeerde Kerk te Serooskerke aan

degenen, die door haar ondersteund werden, verboden had om gelden van „Winterhulp Nederland” in ontvangst te nemen, op straffe van uitsluiting van ondersteuning;

6. blijkt heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid, doordat hij in een schrijven d.d. 3 Sept. 1941 aan den Beauftragte Münzer in verband met een door hem ingediend gratieverzoek voor eenige inwoners van Zeeuwsch-Vlaanderen o.m. heeft geschreven:

„Ich würde grossen Wert darauf legen wenn Sie bereit sein sollten dieses Gnadengesuch zu unterstützen, was für einen günstigen Ablauf notwendig ist. Um so mehr weil es sich hier um Seeländischflandern handelt, wo die Bevölkerung im allgemeinen mithilft, wäre es mit Rücksicht auf die Stimmung sehr erwünscht hier Gnade für Recht gelten zu lassen”;

7. zich als lid heeft aangesloten bij de Nederlandsche-Duitsche Kultuur Gemeenschap en als Voorzitter is werkzaam geweest voor de werkgemeenschap Walcheren dezer nationaal-socialistische organisatie of instelling;

8. hulp heeft verleend aan medewerkers van den vijand, doordat hij in zijn sub 7 genoemde hoedanigheid van Voorzitter aan leden van die Kultuurgemeenschap ontvangstbewijzen heeft uitgereikt van aanvragen tot vrijstelling van de inleveringsplicht van radiotoestellen, welke ontvangstbewijzen voorloopige vrijstelling van inlevering van radiotoestellen gaven;

9. blijkt heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid, doordat hij in een geschrift d.d. 29 Juni 1941, getiteld „Gedachten over Nederland”, door hem in omstreeks 70 exemplaren onder vrienden en kennissen verspreid, o.m. heeft verklaard: dat de opbouw van het Nederlandsche volk zal moeten gaan in nationaal-socialistischen zin; dat slechts zuivere opvoeding in nationaal-socialistischen zin noodzakelijk is d.w.z. voorlichting en omvorming der geesten; dat hij vurig hoopt op een Duitse overwinning, omdat daardoor de mogelijkheid geschapen is een Europeesche eenheid te bereiken, die misschien de eerste decennien met harde hand geregeerd zal moeten worden,

en hij op grond van dit zijn handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat op deze beschuldiging door het Tribunaal te Middelburg, 3e Kamer, voor de eerste maal uitspraak werd gedaan op 12 Aug. 1946, waarbij aan beschuldigde de navolgende maatregelen werden opgelegd:

1. interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft, den duur daarvan te bepalen op vier en een half jaar, te rekenen vanaf den dag der inbewaringstelling, zijnde 6 Nov. 1944 en mitsdien deze interneering te doen eindigen op 6 Mei 1949; met bevel tot in bewaring houding;

2. verbeurdverklaring van het vermo-

gen van beschuldigde tot een bedrag van vijf duizend gulden (f 5000) alsmede van diens aan derden in bruikleen gegeven goederen;

3. ontzetting van het recht om openbare ambten en bedieningen te bekleeden, alsmede van het recht van kiezen en verkiezbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, alsmede van het recht om het beroep van advocaat en procureur uit te oefenen;

O. dat nadat op deze uitspraak het fiat-executie was geweigerd de zaak voor de tweede maal door het Tribunaal Middelburg, 1e Kamer, is behandeld;

O. dat het Tribunaal na bewezen te hebben verklaard, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging omschreven wijze heeft gedragen met uitzondering van de punten genoemd sub 5 en sub 6 en na, in zoverre de beschuldiging vervallen te hebben verklaard, heeft bevestigd de uitspraak door de derde Kamer van het Tribunaal van het Arrondissement Middelburg tegen den beschuldigde voornoemd, gewezen d.d. 12 Aug. 1945, met vernietiging van de daarbij opgelegde maatregel van verbeurdverklaring en den opgelegden maatregel van ontzetting van het recht om openbare bedieningen te bekleeden;

O. ten aanzien van den aan beschuldigde opgelegden maatregel van ontzetting van het recht om het beroep van advocaat en procureur uit te oefenen:

dat aan beschuldigde bij beschikking van den Raad van Toezicht en Discipline der Advocaten en Procureurs bij de Arrondissements-Rechtbank te Middelburg van 30 Juni 1945, door het Gerechtshof te 's-Gravenhage bevestigd op 18 Oct. 1945, bereids de straf van schrapping van de lijst der advocaten en die der procureurs bij de Arr.-Rechtbank te Middelburg is opgelegd, zulks op grond van zijne onvaderlandsche gedragingen gedurende den tijd der Duitse bezetting, terwijl blijkens ingewonnen ambtsbericht het beroep in cassatie, ingesteld tegen evengemelde uitspraak van het Haagsche Gerechtshof is verworpen;

dat derhalve beschuldigde, na te zijner tijd in vrijheid te zijn gesteld, slechts weer als advocaat en/of procureur zal kunnen optreden na opnieuw als zoodanig bij een Rechterlijk college te zijn beëdigd en te zijn ingeschreven;

dat het Reglement No. III van orde en discipline voor de Advocaten en Procureurs, vastgesteld ter voldoening aan art. 19 der Wet R. O. de noodige voorschriften inhoudt om te voorkomen, dat eene dergelijke beëdiging en inschrijving plaats vindt indien gegronde vrees bestaat, dat door de inschrijving de eer van den stand van advocaten en/of procureurs zou worden geschaad;

dat voorts niet gebleken is, dat beschuldigde in het bijzonder in de uitoefening van zijn beroep van advocaat en procureur te kort is geschoten in dier voege, dat hij geacht zou moeten worden bij die uitoefe-

ning desbewust te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

dat het dan ook meer aangewezen schijnt om de beoordeling van de vraag, of beschuldigde te zijner tijd weer tot de uitoefening van het advocaat en procureurschap zal kunnen worden toegelaten, over te laten aan de daartoe in voormeld Reglement No. III aangewezen instanties dan hem, thans reeds voor 10 jaar het recht om als zoodanig practijk uit te oefenen te ontnemen";

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd op den maatregel van ontzetting van het recht om het beroep van advocaat en procureur uit te oefenen;

Weigert het fiat-executie op den maatregel van ontzetting van het recht om het beroep van advocaat en procureur uit te oefenen.

No. 661.

HOOGE AUTORITEIT 'S-HERTOGEN-BOSCH, 5 Nov. 1947. (Mr. Vliegthart).

Het verstrekken van Ausweisen in verband met tewerkstelling in Duitsland is niet te beschouwen als een gedraging in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.:

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg, 1e Kamer, d.d. 21 Mei 1947, in de zaak tegen Marinus Pieter Meijaard, fruitkweker, wonende te Oudelande;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 27 Maart 1947 is telaste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. de propaganda voor deze beweging heeft bevorderd, door het N.S.B.-blad „Volk en Vaderland” te bezorgen;

c. als boerenleider werkzaam is geweest voor de nationaal-socialistische organisatie de Nederlandse Landstand o.m. door Ausweisen te verstrekken in verband met tewerkstelling in Duitsland;

d. hulp heeft verleend, althans getracht heeft te verlenen aan de vijand, doordat hij:

1. leiding heeft gegeven bij het palen planten (Ocker Aktion) ten behoeve van de Duitse Weermacht;

2. aangesloten is geweest bij de Transportcolonne, zijnde een aan het N.S.K.K. verwante, althans nationaal-socialistische organisatie, hebbende hij het uniform dier

organisatie in zijn bezit gehad;

e. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand, doordat hij vriendschappelijke omgang heeft gehad met Duitse militairen,

en hij op grond van dit zijn handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

O. dat het Tribunaal na te hebben bevestigd verklaard dat beschuldigde zich heeft gedragen op de wijze, in de telastelgging omschreven onder a, b, c en d 2, en na te hebben overwogen dat beschuldigde daardoor geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, hem deswege maatregelen heeft opgelegd;

O. dat het Tribunaal als grondslag voor het opleggen van maatregelen mede heeft gebedigd de bewezen verklaarde gedraging, dat beschuldigde als boerenleider Ausweisen heeft verstrekt in verband met tewerkstelling in Duitsland;

dat echter in het algemeen het verstrekken van Ausweisen — waardoor Nederlandse arbeiders in staat werden gesteld in Nederland te blijven en zich te onttrekken aan de arbeidsinzet Duitsland — niet is te beschouwen als een gedraging welke in strijd is met de belangen van het Nederlandse Volk;

O. dat het Tribunaal derhalve mede op onjuiste gronden aan beschuldigde maatregelen heeft opgelegd;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie op bovenstaande uitspraak behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 662.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 7 Nov. 1947. (Mr. Vliegenthart.)

Beschuldigde kreeg geen kennis, dat het onderzoek in haar zaak was geschorst en werd hervat. Bij tweede zitting, waarop de zaak werd behandeld was zij niet tegenwoordig. Beschuldigde werd hierdoor in haar belangen benadeeld.

K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Roermond, 2e Kamer, d.d. 18 Juli 1947 in de zaak tegen Johanna Valentijn, weduwe van Th. Ch. Niessen, zonder beroep, wonende te Venlo;

O. dat ten laste van beschuldigde gedragingen zijn telastgelegd en bewezenverklaard, welke vallen onder de werking van art. 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat aan beschuldigde te dier zake maatregelen zijn opgelegd;

O. dat het Tribunaal het onderzoek ter zitting is aangevangen op 4 Juli 1947, waarbij beschuldigde is tegenwoordig geweest; dat het Tribunaal alstoen heeft bepaald, dat op 18 Juli 1947 uitspraak zou worden gedaan;

dat de uitspraak op 18 Juli 1947 inhield, dat het onderzoek werd geschorst tot 1 Augustus 1947;

dat deze uitspraak is gedaan buiten tegenwoordigheid van beschuldigde;

dat niet blijkt, dat van deze uitspraak aan beschuldigde mededeeling is gedaan, noch dat beschuldigde tegen de zitting van 1 Augustus 1947 is gedagvaard;

dat het Tribunaal op 1 Augustus 1947 het onderzoek der zaak heeft voortgezet; dat blijkens het proces-verbaal dier zitting beschuldigde niet tegenwoordig was; dat terzelfder zitting einduitspraak is gedaan;

dat beschuldigde derhalve geen kennis heeft gekregen, dat het onderzoek in haar zaak was geschorst en werd hervat, en dan ook niet tegenwoordig is geweest bij de tweede zitting — die van 1 Augustus 1947 — waarop haar zaak werd behandeld, en zij moet worden geacht door dezen gang van zaken ernstig in haar belangen te zijn benadeeld;

O. dat hierdoor gewichtige redenen aanwezig zijn, op grond waarvan het fiat-executie op bovenstaande uitspraak behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 663.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (12e Kamer), 10 Nov. 1947. (Mr. Kottling, Marcellis-Blom en de Bruijn).

De verklaring, dat enig voordeel aan een derde opgekomen, ingevolge art. 7 T.B. geacht moet worden mede te behoren tot het vermogen van de beschuldigde, houdt niet in dat de rechtshandeling waardoor dit voordeel aan de derde is opgekomen civielrechtelijk nietig is, daar immers het tribunaal een dergelijke nietigheid niet kan uitspreken.

(Tribunaalbesluit art. 7, sub 1b.)

Tribunaal Amsterdam tegen de nalatenschap van Anthonius Ruytenbeek, bijzondere vertegenwoordiger Mr. E. A. Bolte.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, en op 20 September 1944 de leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa: hulp en steun heeft verleend aan de vijand en voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door:

1. zelfstandig, althans handelende tesa-

men met anderen, ten behoeve van de vijf- en diverse werken te verrichten en te doen verrichten, in Duitsland, hebbende deze werken o. m. bestaan uit herstellen van gebouwen en woningen in of nabij Keulen en Gelsenkirchen, welke door geallieerde bombardementen waren beschadigd, hebbende hij ten behoeve van deze werkzaamheden Nederlandse arbeiders aangenomen, en hebbende hij tengevolge van deze werkzaamheden winsten genoten;

2. zelfstandig, althans tesamen met anderen, een aannemersbedrijf uitoefenende, diverse werken ten behoeve van de Duitse Weermacht te verrichten en te doen verrichten, hebbende deze werken o. m. bestaan uit het maken van loopgraven, mitrailleursnesten, geschutstanden, betonnen onderkomens en prikkeldraadversperringen en het maken van andere stellingen in of nabij Wassenaar, Leiden, Waddinxveen, Gouda en Zwijndrecht, het uitvoeren van grondwerken voor het maken van tankgrachten in of nabij Leiden en Waddinxveen, het maken van stellingen, loopgraven, mitrailleursnesten en dekkingsheuvels en eenmangaten in of nabij Hendrik-Ido-Ambacht en Strijen-Sas, het maken van afweerstellingen, loopgraven en prikkeldraadversperringen in of nabij de Kaag, het maken van geschutsstellingen in of nabij 's-Gravenhage, het maken van munitiebunkers, afweerstellingen, geschutstanden en mitrailleursnesten en munitiebunkers en het herstellen van een pantsergracht op of nabij het vliegveld Schiphol en het egaliseren van terreinen op gemeld vliegveld en het maken van munitiebunkers in of nabij Aalsmeer, hebbende hij dientengevolge winsten genoten;

Door alle welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse Volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

Post alia:

O. dat — gelijk in voormelde beschikking uitgesproken al hetgeen de gescheiden echtgenote G. thans meer bezit, dan door haar bij haar huwelijk is aangebracht, geacht moet worden te behoren tot de nalatenschap van beschuldigde;

dat zulks ook geldt met betrekking tot de rechten, welke aan G. zijn overgedragen, voortvloeiende uit polissen van lijfrenten ten name van beschuldigde bij de Hollandse Societeit van Levensverzekeringen, de Algemeen Friese Levensverzekeringsmaatschappij en de Amsterdamse Maatschappij van Levensverzekeringen;

dat derhalve ook deze rechten geacht moeten worden te behoren tot de nalatenschap van beschuldigde, echter met dien verstande, dat zulks eerst het geval is met ingang van de dag van overlijden van beschuldigde, 10 Februari 1947, daar toch tot dien dag beschuldigde tot betaling van alimentatie aan zijn gescheiden echtgenote verplicht was en de overdracht zijner rech-

ten onverplicht was en om niet is geschied, voorzover aan G. ook na het overlijden van beschuldigde de uitkering van alimentatie werd gegarandeerd;

dat het Tribunaal hierbij opmerkt, dat de verklaring dat enig voordeel aan een derde opgekomen, ingevolge art. 7 van het Tribunaalbesluit geacht moet worden mede te behoren tot het vermogen van de beschuldigde, niet inhoudt dat de rechtshandeling waardoor dit voordeel dien derde is opgekomen civielrechtelijk nietig is, kunnende immers het Tribunaal een dergelijke nietigheid niet uitspreken;

dat zulks duidelijk volgt uit de tekst van voormeld art. 7 van het Tribunaalbesluit;

dat hieruit volgt, dat in het onderhavige geval niet de overdracht der rechten uit de voornoemde lijfrentepolissen als nietig kan worden beschouwd, doch slechts de uitkeringen welke ingevolge deze overdracht aan G. toekomen sedert 10 Februari 1947 geacht moeten worden te behoren tot het vermogen van beschuldigde;

dat mitsdien de aan G. na 10 Februari 1947 ingevolge de overdracht van voormelde lijfrenten toekomende uitkeringen vatbaar zijn voor verbeurdverklaring;

dat de kapitaalwaarde van deze uitkeringen thans niet kan worden vastgesteld, immers afhankelijk is van het leven van G.; dat derhalve als volgt dient te worden beslist;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregel aan de beschuldigde op:

Verbeurdverklaring van $\frac{3}{4}$ gedeelte van de nalatenschap van beschuldigde, zoals deze nalatenschap zal worden vastgesteld volgens een balans op te maken per den datum van deze uitspraak waaronder begrepen de aan G. bij de boedelscheidingsacte van geregistreerd 23 October 1944 te Amsterdam toegescheiden goederen, voorzover niet door haar ten huwelijk aangebracht, alsmede de aan haar toekomende lijfrente termijnen ingevolge de voormelde polissen van lijfrente, vervallen na 10 Februari 1947.

No. 664.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (11e Kamer), 14 Nov. 1947. (Mr. Drilisma, Troost, Velthuisen).

Nadat de Algemene Publiciteits Unie (A.P.U.) als moeder-onderneming van Remaco haar aandelen aan een Duitse combinatie had verkocht, heeft beschuldigde, N.S.B.'er, zich (laatste daad van de Nederlandse combinatie) tot Directeur laten benoemen. Beschuldigde's verdediger wijst bij herhaling op de morele mede-aansprake-

lijkheid van de verkopers der aandelen. Dit verweer ter zijde gesteld, nu deze verkopers door de Procureur-Fiscaal buiten vervolging zijn gesteld onder aanhaling van de door deze daarvoor aangegeven grond.

Het restant der 3½ jaar internering, waartoe het Tribunaal adviseert, voorwaardelijk opgelegd, nu de Procureur-Fiscaal beschuldigde reeds uit de voor-internering heeft ontslagen.

Tribunaal Amsterdam tegen Willem Nicolaas van der Sluys.

Beschuldigd van: dat hij, als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich heeft aangesloten als:
 - a. lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;
 - b. begunstigend lid van de Germaanse S.S.;
 - c. lid van de Nederlands Duitse Cultuurgemeenschap;
2. hulp of steun heeft verleend aan de vijand:
 - a. door einde Mei 1940, in elk geval kort na de aanvang van de Duitse bezetting van Nederland, op verzoek van de A. L. A. Anzeiger A.G. te Berlijn (bij monde van diens Directeur-Generaal Finkenzeller) zich terzake van de eventuele verkoop van de N.V. Reclamebureau tot Exploitatie van Aanplakborden (Remaco) aan voornoemde A. L. A., in verbinding te stellen met de directie van Remaco's moederonderneming de Algemene Publiciteits Unie;
 - b. door na de mede als gevolg van beschuldigde's onder a. gemeld optreden tot stand gekomen verkoop van de aandelen van N.V. Remaco aan voormelde A. L. A. Anzeiger A.G. een benoeming als Directeur van Remaco te aanvaarden;
 - c. door, als directeur van de N.V. Remaco te Amsterdam, te trachten zogenaamde „politieke orders” voor deze N.V. te verwerven;
 - d. door te trachten voor de A. L. A. Anzeiger A.G. advertenties te verkrijgen voor Volk en Vaderland en voor het Nationale Dagblad;
3. blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid:
 - a. door bij brief van 2 Juli 1940 een „Werbeplan für die Deutsche Zeitung in den Niederlanden” aan derzelve Directie te doen toekomen;
 - b. door in een brief van 21 Febr. 1942 de toen tot Raadsadviseur bij het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten benoemde Ernst Voorhoeve met die benoeming geluk te wensen, in dit schrijven onder meer vermeldend: „..... de vergiftiging, die Marxisme, Jodendom en helaas ook vele geestelijken in ons volk hebben doorgevoerd, zal zeker nog geruimen tijd doorziken”;
 - c. door in een brief d.d. 25 Maart 1942 „Kameraad Ernst Voorhoeve, Algemeen Propagandaleider der N.S.B., Hoofdquar-

ter Utrecht” opmerkzaam te maken op de propagandamogelijkheden, gelegen in het benutten van de etalageruimten van tijdelijk gesloten winkels, die in „niet-arische” handen waren geweest, alsook door de goederenwagens van de spoorwegen aan deze aan te bevelen als „een buitengewoon goed object” voor propaganda-oogmerken;

d. door bij brief van 7 Jan. 1942 aan de Redactie van „Volk en Vaderland” een (vervolg-) artikel te doen toekomen, getiteld „Practische Propaganda voor het Nationaal Socialisme”, houdende wenken van praktische aard voor het doen ingang vinden van nationaal-socialistische beginzelen;

e. door in een voorstel voor de tentoonstelling „Jeugd vooran” onder het opschrift „Leidende Gedachte” te vermelden „Hoofdzaak is, dat de jeugd de door de vijandelijke propaganda, de leerkrachten en ouders herhaaldelijk ingepompte anti-stemming tegen alles wat nieuw is, leert onderkennen als leugen”;

Op grond van welk handelen beschuldigde moet worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers.

O. dat de beschuldigde ter zitting van Vrijdag 17 en 31 Oct. 1947 is verschenen.

Gelet op de door en namens beschuldigde gevoerde verdediging, bijgestaan door zijn raadsman Mr. J. W. van Gelder, advocaat te Amsterdam;

O. dat beschuldigde ter zitting heeft verklaard te zijn van Nederlandse nationaliteit en voorts:

Ik heb mij in 1943 aangesloten als lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden (N.S.B.); dit deed ik om aan de Arbeitseinsatz te ontkomen; ik ben als zodanig slechts 3 maanden aangesloten geweest, maar kreeg toen opnieuw last van de Arbeitseinsatz; daar ik toen geen lid van de N.S.B. meer was, ben ik begunstigend lid geworden van de Germaanse S.S.

Ik ben aangesloten gebleven als lid van de Nederlands-Duitse Kultuurgemeenschap.

Enige tijd na de capitulatie in Mei 1940 kwam een zekere Finkenzeller, die ik toen niet kende, bij mij (hij kwam de groeten brengen van een zekere Rittmeister, die chef was van de buitenlandse dienst), om te spreken over de eventuele verkoop van de N.V. Reclamebureau tot Exploitatie van Aanplakborden (Remaco) aan de A. L. A. Anzeiger A.G. te Berlijn; genoemde Finkenzeller kwam blijkbaar in opdracht van genoemde A. L. A. Anzeiger A.G. Ik heb hem toen, daar ik toen nog niets met Remaco te maken had, gestuurd naar Asberg, die toen directeur van Remaco was. Eveneens heb ik genoemde Finkenzeller toen in verbinding gesteld met de directie van de Algemene Publiciteits Unie (A.P.U.), die de moederonderneming was van Remaco. Ik heb nadien contact gezocht met verschillende gemeenten om contracten af

te sluiten betreffende het aanbrenge van reclamebiljetten op aanplakborden ter plaatse. Een en ander vlotte heel slecht, daar alle gemeenten weigerden, behalve Den Haag, waarvoor toen een concept-contract werd opgemaakt. In die tijd bood Asberg mij Remaco aan, als ik Den Haag zou laten schieten. Ik ben hier echter niet op ingegaan. Eveneens tezelfder tijd kwam de A. L. A. Anzeiger A.G. met het verzoek Remaco te kunnen kopen. Remaco, een dochtermaatschappij van de A.P.U., waarvan Prof. Romme toen President-Commissaris was, is op dit voorstel ingegaan, waarna Prof. Hellema het koopcontract heeft geconcipeerd; hoewel er in Duitsland nogal aanmerkingen op waren en het contract aanzienlijk gecompromiteerd terugkwam, is de koop uiteindelijk toch doorgegaan. Voor deze geschiedenis heb ik nooit contact gehad met Remaco. Ik ben door de directie van de A.P.U. tot directeur van de Remaco benoemd, in Februari 1941, nadat de koopsom door de A.P.U. uit Duitsland ontvangen was. Volgens Asberg zou ik toch, afgezien van deze transactie, directeur van Remaco zijn geworden. De overmaking van het geld werd eerst door Mr. Trip, President van de Nederlandse Bank, geweigerd. De directie van de A.P.U. bood toen vrijwillig aan, de directie van de A.P.U. te voeren, zolang de zaak nog niet was betaald. Gerritsen is door de directie van de A.P.U. gedurende die tijd met de directie belast geweest. Ik heb als directeur van Remaco een Duitse collega naast mij gekregen, die buiten mij om door de A.L.A. benoemd is, in verband met het feit, dat ik bij het Rijkscommissariaat en bij de N.S.B. geen entree had; hierdoor wordt de indruk gewekt, alsof ik getracht zou hebben zgn. „politieke orders” voor de Remaco te verwerven. Ik heb echter alles altijd commercieel gezien, niet politiek. Berndt verzorgde de acquisitie van politieke orders. Ik heb inderdaad getracht voor de A.L.A. Anzeiger advertenties te verkrijgen van „Volk en Vaderland” en van „Het Nationale Dagblad”; dit betrof echter een huis-catalogus van de A.L.A.

Op 2 Juli 1940 is door mij een brief verzonden aan de directie van de Deutsche Zeitung in den Nederlanden, waarin ik deze directie een „Werbeplan” deed toekomen dit plan is niet door mij opgesteld, maar door Lazarsjefski; ik heb alleen dit stuk ondertekend.

Ik heb in een brief van 21 Januari 1942 Ernst Voorhoeve gelukkigwens met zijn benoeming tot Raadsadviseur bij het Departement van Volksvoorlichting en Kunst; ik heb in dit schrijven onder meer vermeld: „... de vergiftiging die Marxisme, Jodendom, en helaas ook vele geestelijken in ons Volk hebben doorgevoerd, zal zeker nog geruime tijd doorzielen”.

Ik heb in een brief van 25 Maart 1942 „Kameraad Ernst Voorhoeve, Algemeen Propagandaleider der N.S.B., Hoofdkwartier Utrecht” opmerkzaam gemaakt op de

propagandamogelijkheden, gelegen in het benutten van de étalageruimte van tijdelijk gesloten winkels, die in „niet arische” handen waren geweest; alsook heb ik in die brief de goederenwagens van de Spoorwegen aan deze aanbevolen als „een buitengewoon goed object” voor propagandaogmerken. Ik heb dit echter gedaan, hoewel ik wist, dat genoemde niet-arische huizen door de Woningdienst voor de voorgemelde doeleinden toch niet beschikbaar zouden worden gesteld en dat de Spoorwegwagens allerm minst geschikt waren voor opgeplakt reclamepapier, daar de wind dit spoedig zou verwijderen. Ik heb bij brief van 7 Januari 1942 aan de redactie van „Volk en Vaderland” een (vervolg-) artikel doen toekomen, getiteld „Practische Propaganda voor het Nationaal Socialisme”; dit hield wenken in van praktische aard voor het doen ingang vinden van nationaalsocialistische beginselen. Ik schreef deze brieven en dit artikel, dat nooit geplaatst werd, omdat ik moeilijkheden had met het Rijkscommissariaat en de arbeidsinzet vreesde, omdat het bedrijf Remaco bij voortdurende ernstig werd bedreigd en geboycot, hetgeen zijn neerslag vindt in de jaarcijfers.

Ik heb in een voorstel voor de tentoonstelling „Jeugd vooraan” onder het opschrift „Leidende gedachten” vermeld: „Hoofdzaak is, dat de Jeugd... de door de vijandelijke propaganda, de leerkrachten en ouders herhaaldelijk ingepompte anti-stemming tegen alles wat nieuw is, leert onderkennen als leugen...”; die tekst is niet van mij, doch van het Departement van Volksvoorlichting. Ik wist, toen ik deze dingen deed, dat Duitsland met Nederland in oorlog was.

Beschuldigde's raadsman voert bij pleidooi onder meer aan: De verkoop van Remaco is weliswaar vrijwillig geschied, maar dit kan in geen geval aangemerkt worden als hulpverlening aan de vijand, waar beschuldigde het hiervoor vereiste oogmerk miste. Bovendien gaan anderen, die eveneens bij deze verkoop betrokken zijn vrijuit;

O. dat beschuldigde alsnog, naar aanleiding van de verklaringen der door het Tribunaal gehoorde getuigen Marinus Joan Petrus Markusse en Allan Penning heeft verklaard, zich niet te herinneren of hij toen de propaganda-leider der N.S.B. Ernst Voorhoeve op het kantoor van Remaco kwam jegens deze de Germaanse groot heeft gebracht en evenmin of hij getuige Penning heeft bedreigd met hem aan te brengen bij de Duitse autoriteiten in verband met het vervaardigen door deze van een film, van de door de Duitsers te Rotterdam aangerichte verwoestingen, over welke film, die toen zoek was, beschuldigde, als directeur van Remaco, uit zakelijk motief de beschikking wilde hebben;

O. dat wat het te laste gelegde onder 2a betreft, beschuldigde's verdediger heeft betoogd, dat nu geen der bij de verkoop van de aandelen van Remaco betrokkenen door

de Procureur-Fiscaal is vervolgd, hij het onjuist acht, dat dit wel met beschuldigde is geschied en met name heeft ontkend, datgene, waarop de Procureur-Fiscaal de buitenvervolgving van de verkopers der aandelen heeft gebaseerd, n.l. dat bij hen niet de bedoeling heeft voorgezetten om de vijand hulp te verlenen, doch integendeel de bedoeling om zich los te maken uit een situatie, waarin zij tot zulk een hulpverlening zouden kunnen worden gedwongen, hebbende de verkopers, volgens beschuldigde's verdediger, de zaak zuiver commercieel gezien en zich grondig verkeken;

O. dat de verdediger er dan ook een in-konsekwentie in ziet, de beschuldigde rechte tens wel een verwijt te maken van zijn werkzaamheid bij de tot stand koming van de verkoop der aandelen Remaco door de Nederlandse Algemene Publiciteits Unie aan de Duitse A. L. A. Anzeiger A.G. doch de eigenlijke verkopers vrijuit te laten gaan;

O. dat het Tribunaal in deze argumentatie van de verdediger niet vermag te treden en nog minder in de detaillering, waarmede hij deze argumentatie bij pleidooi heeft uitgewerkt, zijnde toch een beoordeling van de juistheid der gronden, waarop de buitenvervolgvingstelling der verkopers der bedoelde aandelen door de Procureur-Fiscaal heeft plaats gehad, door het feit dier buitenvervolgvingstelling zelve aan het Tribunaal onttrokken; *

dat het Tribunaal dan ook niet in een vergelijking treedt tussen de werkzaamheid van beschuldigde ten deze en die van anderen, doch uitsluitend die werkzaamheid van beschuldigde beschouwt in het kader van zijn overige gedragingen;

O. dat vaststaat, dat beschuldigde voor de Duitse combinatie bij de omtrent de verkoop der aandelen Remaco gevoerde onderhandelingen als gangmaker is opgetreden en dat er in zijn overig gedrag niet de minste aanwijzing is, dat, hadde hij de gevolgen tijdens de bezetting van zijn werkzaamheid ten deze voorzien, hij haar achterwege zou hebben gelaten, hebbende hij integendeel in het ontstaan van die gevolgen een ruim aandeel gehad;

O. dat de verdediger voorts nog aanvoert, voor wat het te laste gelegde onder 2 a betreft, dat bij beschuldigde het oogmerk tot hulpverlening aan de vijand zou hebben ontbroken;

O. hieromtrent, dat het bewijs van het bestaan van zodanig oogmerk, ingevolge het Tribunaalbesluit niet behoeft te worden geleverd, en dat in elk geval van deze beschuldigde moet worden aangenomen, dat hij door als vakman ten deze te handelen, zoals hij deed, zich bewust was dit te doen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat, wat het te laste gelegde onder 2b betreft, de verdediger er zich op beroept, dat beschuldigde zijn directeursbenoeming uit handen van de oude combinatie (de oorspronkelijke houders der Remaco-aandelen) aanvaardde en dat het Tribunaal, op

gelijke gronden, als hiervoor overwogen, ook hier de vraag onbeantwoord laat, of het juist is, dat degenen, die hem onverplicht benoemden, door hun buitenvervolgvingstelling zich dienaangaande niet meer hebben te verantwoorden;

dat de verdediger het onjuist acht, dat de aanvaarding van een directeursbenoeming afzonderlijk wordt te laste gelegd, los van beschuldigde's optreden als zodanig, doch dat elk punt der telastelegging moet worden gezien tegen de achtergrond van het gehele complex van gedragingen van deze beschuldigde;

dat daarmede impliciet ook wordt beantwoord de door de verdediger gestelde vraag, of de gedraging onder 2b ook zou zijn te laste gelegd, indien beschuldigde, als Directeur van Remaco, de bezetter eens zou hebben tegengewerkt, omdat alsdan het „desbewustzijns-element", waarvan het Tribunaal thans het bestaan aanneemt, bij deze beschuldigde zou hebben ontbroken, terwijl juist nu beschuldigde er toe heeft medegewerkt, dat een volledig propagandeaen afficheringsapparaat, inclusief het daarbij behorend personeel, onder invloed van de bezetter kwam;

O. dat, nu het door beschuldigde's raadsman gevoerde verweer tegen het onder 2a en 2b te laste gelegde moet worden verworpen, op grond van hetgeen beschuldigde zelf daaromtrent heeft verklaard en hiervoor is vermeld en ten deze als bewijsmiddel wordt gebezigd, het Tribunaal bevesten verklaart, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging onder 1, 2a en 2b vermelde wijze heeft gedragen;

O. dat, wat de onder 3 aan beschuldigde te laste gelegde feiten betreft, de verdediger ook hier ten dele vergelijkingen treft met gedragingen van anderen, doch dat het Tribunaal de rechtvaardige behandeling van de aan zijn oordeel onderworpen zaken, niet kan afmeten aan de behandeling van zaken, die, om redenen, waarop het Tribunaal geen invloed heeft, buiten het Tribunaal om worden afgedaan;

dat overigens de verdediger zich er toe bepaalt te betogen, dat Remaco, onder leiding van beschuldigde, zich in erger mate aan politieke affichering had kunnen schuldig maken, dan zij heeft gedaan;

O. hieromtrent, dat het Tribunaal niet aanneemt, dat de ongunst, die Remaco en zijn Nederlandse directeur tijdens de bezetting van de zijde van het Rijkscommissariaat en de N.S.B. trof, voortkwamen uit gebrek aan diligentie bij beschuldigde om de Duitse en de nationaal-socialistische zaak te dienen, doch veeleer uit andere oorzaken, die, voor wat de houding van het Rijkscommissariaat betreft, ook voor beschuldigde en zijn verdediger zijn aangevoerd, doch dat, wat hiervan zij, beschuldigde's activiteit uit de afzonderlijk onder 3a tot en met e genoemde en door hem toegegeven gedragingen, ook wel voldoende blijkt en het Tribunaal zich niet in een onderzoek zal begeven, of het wellicht ook nog erger had gekund;

O. dat derhalve ook het te laste gelegde onder 3a tot en met e door beschuldigde's eigen opgave als bewezen wordt aangemonen, terwijl hetgeen beschuldigde daarenboven als verklarend, verzachtend of verontschuldigend aanvoert, samenhangt met of voortvloeit uit de door hem vrijwillig aanvaarde positie;

O. dat de bewezen verklaarde gedragingen vallen onder die genoemd in art. 1 van het Tribunaalbesluit en beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. wat, gezien beschuldigde's persoon en zijn persoonlijke omstandigheden, de, ook in het algemeen belang hier passende, maatregelen betreft, dat het Tribunaal vooreerst, een tijdsduur van drie en een half jaar internering, aanvangende met het tijdstip van beschuldigde's voorinternering, de juiste correctie acht;

O. echter, dat nu beschuldigde op 16 Juni 1947, juist voor de verzending van de stukken in deze zaak naar het Tribunaal, door de Procureur-Fiscaal in vrijheid is gesteld, het Tribunaal het een belang acht van hoger orde, dat niet, uitsluitend als gevolg van verschillend inzicht der bij de bijzondere rechtspleging betrokken organen, een beschuldigde in minder dan een half jaar tijds zich geïnterneerd, in vrijheid gesteld en wederom geïnterneerd zou zien;

dat op die grond, zij het, naar het oordeel van het Tribunaal, door beschuldigde onverdiend, het nog niet ondergane deel zijner internering aan hem voorwaardelijk zal worden opgelegd;

dat daarnaast wel aan deze beschuldigde, die mogelijk niet is gemeen of verraderlijk, doch wel in hoge mate gevaarlijk door zijn principe en karakterloosheid, de gelegenheid moet worden ontnomen werkzaam te zijn in enigerlei functie in een vak, dat er maar al te zeer toe praedisponneert zijn leiders te maken tot voorposten in de strijd om een politieke propaganda, die met terroristische middelen wordt gevoerd;

O. dat mitsdien moet worden beslist als volgt:

Uitspraak doende:

A. Legt beschuldigde de navolgende maatregelen op:

1. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiefsbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

2. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft deze 3½ jaar te doen duren, met dien verstande, dat, waar verdachte sinds 5 Juni 1945 zich in voorinternering heeft bevonden en daaruit op 16 Juni 1947 is ontslagen, de overige internering niet zal worden ten uitvoer gelegd, tenzij het Tribunaal later anders mocht gelasten, op grond dat beschuldigde zich gedurende een proeftijd van 3 jaren niet als een goed Nederlander mocht gedragen;

3. Ontzetting van het recht in een publiciteitsonderneming in enigerlei functie werkzaam te zijn; enz.

No. 665.

HOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 12
Nov. 1947. (Mr. Verdam).

Beschikking ten aanzien van de uitspraak
gewezen in de zaak van het Tribunaal te
Amsterdam contra A. van Renesse.
(Zie No. 624).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Haarlem, 8e Kamer, van 13 Aug. 1947 in de zaak tegen August van Renesse;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: (zie uitspraak);

O. dat het Tribunaal, na enige punten te hebben laten vervallen, de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd: (zie uitspraak);

O. dat beschuldigde gedurende de gehele bezetting getracht heeft zich in de illegaliteit in te dringen, waar hij gelukkig terecht gewantrouwd werd;

O. dat de houding van beschuldigde in het krijgsgevangenkamp meer dan ergelijk was en dat over het door hem aldaar gepleegde verraad vooral de verklaring van van Leeuwen in het proces-verbaal van 28 Febr. 1946 een duidelijk licht laat schijnen;

O. dat het contact met de SD in September 1944 ook duidelijk blijkt geeft van de verraders mentaliteit van beschuldigde, vooral als hij de Commandant van de B.S. te Landsmeer verraadt voor wat melkpoeder;

O. dat de verklaringen van Janssen in het proces-verbaal van 28 Febr. 1946 en die van Boks in het proces-verbaal van 23 Mei 1946 doen vermoeden dat beschuldigde ook verraad heeft gepleegd in de Meidagen van 1940 en dat hij reeds in 1938 in contact stond met de Duitse Geheime Dienst;

O. dat het ook merkwaardig is dat beschuldigde steeds ruggespraak moet hebben met anderen voor hij bepaalde verklaringen bij de P.R.A. kan afleggen;

O. dat men uit de stukken de indruk krijgt dat beschuldigde een dusdanig onbetrouwbaar en gevaarlijk persoon is, dat de opgelegde maatregelen, aanzienlijk te licht geacht moeten worden in verhouding tot de ernst der gedragingen en de mentaliteit van beschuldigde;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 666.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
12 Nov. 1947. (Mr. van Berckel).

Gehele beschikking.

(Tribunaalbesluit art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Gravenhage, 3e Kamer, van 27 Maart 1947, in de zaak tegen François Grendel;

Gelet op het bezwaarschrift namens beschuldigde, alsmede op de schrifturen, ingediend namens de echtgenote van beschuldigde en door Mr. W. B. H. A. Heskes te Leiden;

O. dat de inhoud der dagvaarding, voorzover de daarin vervatte gedragingen door het Tribunaal zijn bewezen verklaard, hier als ingelast is te beschouwen;

O. dat het Tribunaal terecht beschuldigde aan deze gedragingen heeft schuldig verklaard, zijnde hem daarvoor opgelegd de maatregelen van internering, met advies deze te doen eindigen met ingang van 7 Mei 1949, van ontzetting uit de kiesrechten, alsmede uit het recht tot uitoefening van het beroep van apotheker, alsmede de maatregel van verbeurdverklaring, in dier voege, dat deze zal betreffen het radiotoestel, het perceel van de Laan van Nieuw Oost Indië 221 te 's-Gravenhage, kadastraal bekend gemeente 's-Gravenhage, Sectie R, nummer 9510, alsmede de daarin gevestigde apotheek, met inbegrip van de daarin aanwezige bedrijfsvoorraden en de bedrijfsinventaris, een en ander vrijwel geheel reeds bestaande op 20 Sept. 1944 — de datum van het in werking treden van het Tribunaalbesluit — en toen behorende tot de huwelijksgemeenschap, toen ter tijde bestaande tussen beschuldigde en zijn echtgenote, met dien verstande, dat op de waarde daarvan voorzoveel mogelijk in aftrek moet worden gebracht enige aan de beschuldigde en/of diens echtgenote opgelegde of nog op te leggen aanslag in de vermogensaanwasbelasting en/of een aan hem en/of haar opgelegde of nog op te leggen vermogensheffing ineens;

O. dat Wij Ons met laatstvermelde maatregel, behoudens voor wat het radiotoestel betreft, niet kunnen verenigen;

O. dat het immers de schijn wekt, dat het Tribunaal, op grond dat de apotheek c.a. en het perceel Laan van Nieuw Oost Indië 221 op 20 Sept. 1944 tot de genoemde huwelijksgemeenschap behoorden, deze objecten — ondanks het feit, dat zij bij akte van scheiding en deling d.d. 30 Juli 1946 na de in kracht van gewijsde gegane scheiding van tafel en bed tussen de echtelieden aan de echtgenote van beschuldigde zijn toegescheiden — als (nog) behorend tot het vermogen van beschuldigde heeft gerekend;

O. dat zulks Ons voorkomt geen steun te vinden in de wet en met name niet in het

Tribunaalbesluit;

O. dat de enige bepaling in dat Besluit, krachtens welke de beslissing betreffende de verbeurdverklaring ware te rechtvaardigen, art. 7, I sub a) aanhef zou kunnen zijn, doch voorshands niet is gebleken, dat de bewuste vermogensobjecten een voordeel zijn, dat te eniger tijd door de vermenging van goederen en schulden bij enige gemeenschap van de zijde van de schuldige is opgekomen;

O. dat mogelijk aan het Tribunaal de gedachte heeft voorgestaan, dat de akte van scheiding en deling als een schijnakte en derhalve als waardeeloos ten aanzien van de overgang der bewuste objecten uit het vermogen van beschuldigde is te beschouwen, doch — daargelaten of zulks rechtsgeldig in deze uitspraak ware aan te tonen geweest — in elk geval zulks niet is geschied, hebbende het Tribunaal in dit verband niet anders overwogen dan dat de toescheiding aan beschuldigde's echtgenote is gevolgd op een in 1946 al of niet pour le besoin de la cause uitgesproken scheiding van tafel en bed;

O. dat overigens, waar G. J. Molenaar als daartoe gemachtigd beheerder over beschuldigde's vermogen namens deze bij die akte heeft gecompareerd, de bewuste toescheiding stellig niet zonder meer kan worden voorbijgegaan;

O. dat mitsdien de inhoud der verbeurdverklaring andermaal aan het oordeel van het Tribunaal zal moeten worden onderworpen, waarbij in overweging ware te geven ten aanzien van de vermogensaanwasbelasting niet te beschikken in de vorm, zoals deze uitspraak doet, doch te bepalen, dat bij de berekening van de aanslagen in deze belasting en in de vermogensheffing ineens het vermogen van beschuldigde op de tweede peildatum moet geacht worden met de waarde van het verbeurdverklarde gedeelte te zijn verminderd;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd voor wat betreft de opgelegde maatregel van verbeurdverklaring;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak voor wat de opgelegde maatregel van verbeurdverklaring betreft.

No. 667.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 19
Nov. 1947. (Mr. Verdam).

De veroordeelde heeft eerst dienst genomen bij het N.S.K.K., daarna bij de Waffen S.S. Door de eerste dienstneming verloor hij zijn Nederlandschap. Vervolgd volgens art. 103 Sr., moest het Bijzonder Gerechtshof hem derhalve van rechtsvervolgving ontslaan. De zaak is daarna terecht vervolgd voor het Tribunaal, daar de competentie van het Tribunaal, ten aanzien van de nationaliteit van de beschuldigen,

zich uitstrekt tot allen die op 10 Mei 1940 Nederlanders waren, óók wanneer zij die Staat daarna verloren hebben. Het geval van het ne bis in idem doet zich dus niet voor. Fiat-executie desniettemin geweigerd, aangezien de opgelegde internering te licht geacht moet worden.

(Sr. art. 68; Tribunaalbesluit art. 1, aanhef.)

De Hoge Autoriteit, enz.:

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 15e Kamer, dd. 2 Juli 1947, in de zaak tegen Petrus Karel Tijnagel;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, Nederlander op 10 Mei 1940, geboren 3 Aug. 1918, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en daarbij tot het einde der bezetting is aangesloten gebleven;

2. zich als lid heeft aangesloten bij de Weer-Afdeling (W.A.);

3. hulp en steun heeft verleend aan de vijand, doordien hij:

a. in 1941 in dienst is getreden bij het National Sozialistische Kraftfahrer Korps (N.S.K.K.) en daarbij o.m. in Polen en Rusland als chauffeur heeft dienst gedaan;

b. in 1942 in dienst is getreden bij de Waffen S.S. en na de eed op Hitler te hebben afgelegd tot het einde der vijandelikheden aan de strijd tegen de geallieerden, onder meer in Rusland en Duitsland, heeft deelgenomen, laatstelijk in de rang van S.S. Unterscharführer;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal, de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. internering waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot vijf jaar en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde vanaf 28 Mei 1945 in voorinternering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 28 Mei 1950;

2. ontzetting van het recht van dienen bij de gewapende macht;

3. ontzetting van het recht van het bekleeden van ambten;

Bepaalt voorzoveel nodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen negentig dagen nadat op deze uitspraak het „fiat-executie” is verleend;

O. dat aan beschuldigde sub 3b is telastegelegd gelijk boven vermeld; en de vraag rijst of hem te dier zake maatregelen mogen worden opgelegd, nu beschuldigde op 1 April 1947 heeft terechtgestaan voor het Bijzonder Gerechtshof 3e Kamer te Amsterdam, ter zake „dat hij te Kassel -- in of omstreeks Juli 1942 -- als Neder-

lander in den zin van art. 83 Sr., vrijwillig bij de buitenlandse mogendheid Duitsland is getreden in krijgsdienst, n.l. bij de Waffen S.S.;"

O. dat het Bijzonder Gerechtshof in zijn sententie van 15 April 1947 heeft overwogen, dat beschuldigde zich aan evengenoemd feit heeft schuldig gemaakt, doch niet als Nederlander, zijnde hij reeds vóór dien vrijwillig in dienst getreden van het N.S.K.K., tengevolge waarvan hij zijn Nederlanderschap had verloren, weshalve beschuldigde ontslagen werd van rechtsvervolging;

O. ten deze, dat het Bijzonder Gerechtshof heeft te oordelen over Nederlanders in den zin van art. 83 Sr., dat is dus over degenen die ten tijde van het plegen van de hun telastegelegde feiten de Nederlandse nationaliteit bezat, terwijl de competentie van het Tribunaal, ten aanzien van de nationaliteit van de beschuldigde zich uitstrekt tot allen die op 10 Mei 1940 Nederlanders waren, ook wanneer zij die staat daarna verloren hebben;

O. dat beschuldigde met zijn dienstneming bij de Waffen S.S. op een ogenblik, dat hij reeds tengevolge van zijn dienstneming bij het N.S.K.K. zijn Nederlanderschap had verloren, aan het Bijzonder Gerechtshof ontglipt, zodat dit hem moest ontslaan van rechtsvervolging, doch dat hij daarmee niet kan ontkomen aan het Tribunaal;

O. dat het derhalve aldus staat, dat dit feit ten onrechte is aangebracht bij het Bijzonder Gerechtshof en terecht bij het Tribunaal en de beslissing van het Tribunaal dan ook in genen dele strijdt met de sententie van het Bijzonder Gerechtshof;

O. dat het Tribunaal bovendien sub 3b aan beschuldigde telaste legt, dat hij, dienstnemende bij de Waffen S.S., den eed van trouw aan Hitler heeft afgelegd, deelgenomen heeft aan de gevechtshandelingen tegen de geallieerden, laatstelijk in den rang van S.S. Unterscharführer, door welke aanvulling de feiten, waarvoor beschuldigde heeft terechtgestaan voor het Bijzonder Gerechtshof en voor het Tribunaal, elkander niet volkomen dekken;

O. dat tengevolge van een en ander van een bis in idem geen sprake is;

O. dat het Tribunaal dan ook terecht het telastegelegde in 3b mede als maatstaf heeft genomen voor de bepaling van de aan beschuldigde op te leggen maatregelen;

O. echter, dat deze opgelegde maatregelen, en inzonderheid die der internering met een geadviseerden duur van 5 jaar, met de ernst der feiten niet in overeenstemming, immers te licht geacht moet worden;

O. dat er mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie aan de uitspraak te onthouden;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 668.

HOGHE AUTORITEIT 'S-HERTOGEN-BOSCH, 14 Nov. 1947. (Mr. Vliegert-hart).

Het systeem der wet, neergelegd in art. 4 Tribunaalbesluit jo. art. 28 Sr. laat niet toe enige beperking te stellen aan de ontzetting van het recht tot het uitoefenen van enig beroep.

(K. B. v. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg, 1e Kamer, d.d. 3 Juli 1947, in de zaak tegen Jacobus Haringman, aannemer, wonende te Colijnsplaat;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 3 Jan. 1947 is ten laste gelegd:

dat hij — Nederlander zijnde — tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. hulp heeft verleend aan medewerkers van de vijand, doordat hij:

1. omstreeks het jaar 1940 een betonmolen heeft verkocht aan de leverancier der Duitse Weermacht C. Pieters;

2. omstreeks het jaar 1941 hulpmaterialen heeft verhuurd aan aannemers, die voor de Duitse Weermacht werkzaam waren of aan leveranciers, die aan genoemde Weermacht leverden;

b. hulp heeft verleend aan de vijand, doordat hij in het tijdvak van Augustus 1943 tot Augustus 1944 op het eiland Noord-Beveland ten behoeve van de Duitse Weermacht werken heeft uitgevoerd, althans door zijn arbeiders doen uitvoeren, welke werkzaamheden bestonden uit het bouwen van bunkers, het plaatsen althans verplaatsen van een prikkeldraadverspering, alsmede uit het bekleden van loopgraven met steen;

c. voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, doordat hij een aanzienlijke winst heeft behaald met zijn onder a en b omschreven hulpverlening aan de vijand en diens medewerkers;

en hij op grond van dit zijn handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlander volk;

O. dat het Tribunaal na te hebben bezwezen verklaard, dat beschuldigde zich heeft gedragen op de wijze in de dagvaarding omschreven sub A 2, B en C hem deswege heeft opgelegd de navolgende maatregelen:

1. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde tot een bedrag van vijftien duizend drie honderd vijftig gulden (f 15,350);

2. ontzetting van het recht om het beroep van aannemer op het gebied van burgerlijke en waterbouwkundige werken uit te oefenen, met uitzondering van het maken van betonwegen;

O. dat aan beschuldigde de maatregel van verbeurdverklaring is opgelegd zonder dat uit het dossier kan worden opgemaakt hoe groot het vermogen van beschuldigde is, zodat niet is vast te stellen in welke mate beschuldigde door dezen maatregel wordt getroffen;

O. dat de omschrijving van den aan beschuldigde opgelegden maatregel van ontzetting uit het recht om het beroep van aannemer op het gebied van burgerlijke en waterbouwkundige werken uit te oefenen, met uitzondering van het maken van betonwegen, onduidelijk is, zodat niet nauwkeurig kan worden bepaald van welk beroep beschuldigde naar het oordeel van het Tribunaal behoort te zijn uitgesloten, en, voorzover het Tribunaal met de woorden „met uitzondering van het maken van betonwegen” beoogt beschuldigde toe te laten tot een deel van de overigens uitgesloten beroepsuitoefening, zulks onwettig moet worden geacht, nu het systeem der wet, neergelegd in art. 4 Tribunaalbesluit jo. art. 28 Sr. niet toelaat enige beperking te stellen aan de ontzetting uit het recht tot het uitoefenen van enig beroep, terwijl niet is in te zien, waarom beschuldigde de in het algemeen belang vereiste waardigheid en betrouwbaarheid, welke hij naar het oordeel van het Tribunaal mist voor de uitoefening van zijn beroep als aannemer, zou bezitten ten aanzien van een onderdeel van dat beroep;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie op voormelde uitspraak te weigeren;

Weigert het fiat-executie op vermelde uitspraak.

No. 669.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALKMAAR (1e Kamer), 10 Nov. 1947. (Mr. Schenkeveld, Niele en Spaanssen).

Door zich in September 1944 naar Duitsland te begeven, heeft beschuldigde niet openlijk blijk doen geven van ingenomenheid met de vijand, daar zij zeker niet uit sympathie voor de Duitsers, maar veeleer uit vrees voor de Nederlanders en/of de Geallieerden naar Duitsland is uitgeweken. Bovendien werd door haar vertrek geen Nederlands belang geschonden. Beschuldigde terzake vervallen verklaard.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, al. 3.)

Tribunaal Alkmaar tegen R. Lingeman.

Beschuldigd van: dat zij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. na zich omstreeks 1934 als lid te hebben aangesloten bij de N.S.B. der Nederlanden, als zodanig daarbij is aangesloten gebleven tot de ontbinding dier beweging;

2e. werkzaam is geweest voor de Weerafdeling, een aan de N.S.B. der Nederlanden verwante organisatie, als concierge in het gebouw dier organisatie te Alkmaar;

3e. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand door zich in September 1944 naar Duitsland te begeven;

op grond van welke handelingen zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

Post alia:

Beslissingen van het Tribunaal:

Verklaart vervallen de beschuldigingen, genoemd onder 3e, omdat niet gezegd kan worden, dat beschuldigde door zich omstreeks Dolle Dinsdag naar Duitsland te begeven, openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand, waar zij zeker niet uit sympathie voor de Duitsers, maar veeleer uit vrees voor de Nederlanders en/of de Geallieerden, naar Duitsland is gegaan.

Bovendien valt niet in te zien, dat beschuldigde zich door deze handeling in strijd met de belangen van het Nederlandse volk heeft gedragen, aangezien het veeleer een Nederlands belang geacht moet worden geweest te zijn, dat in dien tijd zoveel landverraders naar hun geestelijke Heimat gingen.

Verklaart op grond van de in voormelde bewijsmiddelen voorkomende redengevende feiten en omstandigheden en de betrekkelijke wettelijke bepalingen overigens bewezen, zulks met haar schuldig verklaring daaraan, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging omschreven en gequalificeerde wijze heeft gedragen, de door genoemde desbewustheid inbegrepen.

Beslist, dat het bewezen verklaarde de oplegging van de te noemen bijzondere maatregelen wettigt en spreekt uit, dat de redenen, die hiertoe hebben geleid, zijn gelegen in- én verband houden met: de ernst der gedragingen, de persoon van beschuldigde en haar persoonlijke omstandigheden.

Beschuldigde is gedurende de ganse bezetting lid der N.S.B. geweest. Hoewel het Tribunaal aanneemt, dat zij hierin — gelijk in haar andere misdragingen — vooral haar man heeft gevolgd bleek beschuldigde toch niet zo onschuldig te zijn, als zij zich voordoot, getuige haar brief van „12 Hooimaand 1943”. Een langere vrijheidsstraf acht het Tribunaal hier niet nodig.

En het zou aan beschuldigde zelfs geen verbeurdverklaring opleggen, als het kon verwachten, dat haar echtgenoot — blijkens de aan deze opgelegde gevangenisstraf van 7 jaar een erge landverrader — met het oog op de verbeurdverklaring nog voor een Tribunaal zou komen. Waar echter, ondanks heel anders luidende voorstellingen en toezeggingen van een financiële berechtiging van lieden, die voor een Bijzonder Gerechtshof hebben terecht gestaan en daar niet in hun vermogen getroffen zijn, niets schijnt te komen, zal het Tribunaal toch wel tot deze maatregel

overgaan. Met hun gezamenlijk vermogen moeten ook deze personen enigszins bijdragen tot vergoeding of herstel van de door de vijand veroorzaakte schade.

Het Tribunaal komt, op grond van deze overtuiging, tot het opleggen van de volgende maatregelen:

a. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de tijdsduur ervan te bepalen op de tijd, door beschuldigde in detentie doorgebracht, zijnde van 4 Juni 1945 af tot 19 Juli 1946.

b. Ontzetting van het recht tot het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

c. Ontzetting van het recht om enig ambt te bekleden.

d. Verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde tot een bedrag van f 500.

No. 670.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALKMAAR (1e Kamer), 23 Juli 1947. (Mr. Schenkeveld, Wynne, Strokreef).

Hulpverlening aan de vijand door dienst te nemen bij de S.S. Postschutz. Bepaling, dat de gemeenschap van goederen, waarin beschuldigde gehuwd was, wordt ontbonden, hetgeen mogelijk wordt geacht, doordat, al is het huwelijk door echtscheiding ontbonden verklaard, de boedelscheiding nog niet heeft plaats gevonden.

(Tribunaalbesluit art. 7, lid 5.)

Tribunaal Alkmaar tegen Gerard Jacob de Groot.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander in de zin van art. 1 van het Tribunaalbesluit zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. zich omstreeks October 1940 als lid heeft aangesloten bij de N.S.B. der Nederlanden en daarbij als zodanig is aangesloten gebleven tot aan de ontbinding van die Beweging;

2e. zich als lid heeft aangesloten bij de Weerafdeling, een aan de N.S.B. verwante organisatie en daarbij als zodanig, na enige tijd in de rang van opperwachtmeester en Vendelcommandant, is aangesloten gebleven tot in 1943;

3e. werkzaam is geweest voor het Nederlands Arbeidsfront, een nationaal-socialistische organisatie als sociaal voorman bij de Posterijen te Alkmaar en als plaatselijk leider aldaar van de Dienst Openbare Lichamen;

4e. werkzaam is geweest voor de Nederlandse Volksdienst, een nationaal-socialistische organisatie als organisatieleider van de afdeling Lyceum te Alkmaar en als waarnemend buurtschapshoofd;

5e. de vijand of diens handlangers en

medewerkers hulp en steun heeft verleend, althans heeft trachten te verlenen door:

a. van omstreeks April 1944 tot in Juli 1944 als hulplandwachter dienst te doen bij de Landwacht Nederland, daarbij voorzien van een geweer, in welke hoedanigheid hij, beschuldigde, zijn medewerking verleend heeft aan een of meerdere leden van de Arbeidskontrolldienst bij de arrestatie van H. de Rooy, welke in de Uitenboschstraat te Alkmaar woonde;

b. omstreeks Februari 1944 een brief te schrijven, in zijn kwaliteit van organisatie-leider van de N.V.D., aan de Commandant van de Sicherheitsdienst te Amsterdam, welke brief klachten bevatte over de arts B. J. Leeuwenberg te Alkmaar, die geweigerd had briefjes voor de N.V.D. te onder-tekenen — zijnde deze brief niet verzonden, nadat een zekere G. M. Los in deze zaak gemengd was;

c. door omstreeks 12 Juli 1944 tot in April 1945 gewapend en voorzien van uniform dienst te doen bij de S.S. Postschutz, eerst te Den Haag, daarna te Assen waar hij, beschuldigde, o.m. belast was met de bewaking van een telefooncentrale;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

Post alia:

Beslissingen van het Tribunaal:

Verklaart op grond van de in voormelde bewijsmiddelen voorkomende redengevende feiten en omstandigheden en de betrekkelijke wettelijke bepalingen bewezen, zulks met zijn schuldig verklaring daaraan, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging omschreven en gequalificeerde wijze heeft gedragen, de daar genoemde desbewustheid inbegrepen, zulks echter met dien verstande, dat in de telastelegging onder 5e sub c moeten worden ingelast vóór de woorden: „bij de S.S. Postschutz” de woorden: „eerst bij de door den N.S.B. Directeur-Generaal der P.T.T. van der Vegte in het leven geroepen Postwacht en daarna.”

Beslist, dat het bewezen verklaarde de oplegging van de te noemen bijzondere maatregelen wettigt en spreekt uit, dat de redenen, die hiertoe hebben geleid, zijn gelegen in- en verband houden met: de ernst der gedragingen, de persoon van beschuldigde en zijn persoonlijke omstandigheden. Beschuldigde heeft zich in October 1940, dus na de vijandelijke overval op ons land, aangesloten bij de landsverraderlijke organisatie der N.S.B. Hij is lid geweest van de W.A. en bekleedde daarbij tenslotte de rang van Vendelcommandant. Hij was werkzaam voor het N.A.F. en voor de N.V.D.

Ernstiger nog acht het Tribunaal het, dat hij als hulplandwachter dienst heeft gedaan en dat hij in die kwaliteit heeft medegewerkt bij de arrestatie van een onderduiker, zij het dan ook, dat zijn rol bij dit minderwaardig optreden een ondergeschik-te was.

Hij heeft niet geschroomd deel te gaan

uitmaken van de Postwacht, en als zodanig gekleed in uniform der S.S. Postschutz gewapend met een geweer onder Duitse leiding als bewaker van postkantoren te fungeren, hoewel het hem bekend was, dat het illegale strijders waren, die bij overvallen op postkantoren hun leven waagden. Meer dan al zijn andere misdragingen rekent het Tribunaal het toe, dat hij de brief heeft geschreven bedoeld in de telastelegging sub 5e b. De inhoud van dit schrijven had voor de daarin genoemde arts noodlottige gevolgen kunnen hebben. Dat het niet tot verzending van deze brief is gekomen, is niet in de eerste plaats aan beschuldigde te danken.

Het Tribunaal is van oordeel, dat deze beschuldigde, die in politiek opzicht zo volkomen „fout” was, voorlopig nog niet in de maatschappij dient terug te keren.

Ten aanzien van de maatregel van verbeurdverklaring wordt het volgende opgemerkt. Het Tribunaal acht het opleggen ook van deze maatregel aan beschuldigde noodzakelijk. Deze maatregel zou echter, werd hij zonder meer toegepast, mede de gewezen echtgenote van beschuldigde tref-fen. Aangezien het Tribunaal van oordeel is, dat deze vrouw, die een goede Nederlandse is, zó mogelijk, in geen enkel opzicht de dupe behoort te worden van de misdragingen van haar vroegere echtgenoot, zal het, met toepassing van art. 7, lid 5 van het Tribunaalbesluit, bepalen, dat de gemeenschap, waarin beschuldigde gehuwd was, wordt ontbonden. Dit acht het mogelijk, al is het huwelijk op 25 November 1946 door echtscheiding ontbonden verklaard, aangezien daarop nog geen boedelscheiding heeft plaats gehad. Zodoende zal, waar de echtelieden in algeheele gemeenschap van goederen gehuwd waren, alleen de aan beschuldigde toekomende helft der gemeenschap door de verbeurdverklaring worden getroffen.

Legt aan beschuldigde de volgende maatregelen op:

a. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de tijdsduur ervan te bepalen op vier jaren, de in detentie doorgebrachte tijd van 14 April 1945 af daar- onder begrepen, zodat zij zal eindigen op 13 April 1949.

b. Ontzetting van het recht — voorzover hij dit nog heeft — tot het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

c. Ontzetting van het recht om enig ambt te bekleden, alsmede om enig beroep bij de Dienst der Posterijen Telegrafie en Telefonie uit te oefenen, of bij deze Dienst enige functie te bekleden.

d. Verbeurdverklaring van het aan beschuldigde verblijvende vermogen tot een bedrag van twee honderd vijftig gulden (f 250), zulks met de bepaling, dat de gemeenschap van goederen tussen beschuldigde en zijn gewezen echtgenote ontbonden wordt.

No. 671.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM (5e Kamer), 27 October 1947. (Mr. Heijmens Visser, Dr. Aalders, Vuyk).

Onderzoek naar de nationaliteit van beschuldigde. Uitvoerige weerlegging van diens verweer. Verbeurdverklaring tot een bedrag van een honderd vijf en twintig duizend gulden.

Tribunaal Arnhem tegen Willem Frederik Carel Hendrik Graaf Aldenburg Bentinck en Waldeck Limpurg, wonende te De Steeg, gemeente Rheden, Kasteel Middachten. Beschuldigde is ter zitting van Maandag 27 October 1947 verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. A. E. J. Nysingh, adv. te 's-Gravenhage.

O. dat de beschuldigde bij dagvaarding is te laste gelegd:

dat hij Nederlander en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren zijnde tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand, althans blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid door:

te Rheden Duitse militairen of Duitse ambtenaren te groeten met opgeheven rechterarm op de wijze die voor het brengen van de Duitse groet gebruikelijk was;

2e. hulp of steun heeft verleend aan de vijand door toe te staan dat zijn beide destijds minderjarige dochters — die de Nederlandse nationaliteit bezaten — gehoor gaven aan een oproep van de Reichs Arbeits Dienst om zich voor arbeidsdienst in Duitsland te melden, daarbij in dienst zijn getreden en daarbij in Duitsland dienst hebben gedaan;

3e. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand door:

te Rheden te zijnen huize meermalen als gasten te ontvangen hooggeplaatste officieren van het Duitse leger, die aan de bezetting van Nederland actief deelnamen;

4e. voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door:

a. gebruik makend van de door de Duitse bezetting gehuldigde opvatting, dat hij de Duitse nationaliteit bezat, in 1942 aan te vragen en te verkrijgen een verlenging van zijn verlopen Duits paspoort en daarvoor gebruik te maken voor reizen naar en in Duitsland, teneinde zijn zich daar bevindende bezitting te beheren en familie te bezoeken,

b. gebruik makend van zijn relaties met officieren van het Duitse leger aan te vragen en te verkrijgen een vrijstelling van de door de Duitse bezetting hem opgelegde verplichting tot levering van een of meer zijner paarden aan de bezetter,

c. gebruik makend van de door de Duitse bezetting gehuldigde opvatting, dat hij de Duitse nationaliteit bezat, aan te vragen

en te verkrijgen een vrijstelling van de door de Duitse bezetting in het algemeen aan Nederlanders en mitsdien aan hem opgelegde verplichting tot inlevering van twee aan hem toebehorende radio ontvanger-toestellen,

d. gebruik makend van zijn relatie met een officier van het Duitse leger, te vragen en te verkrijgen, althans te aanvaarden extra levensmiddelen voor zijn gezin en vlees voor zijn honden;

op grond waarvan hij geacht moet worden desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand.

Gezien de processtukken:

O. dat zakelijk gerelateerd door de beschuldigde ter zitting is verklaard:

dat hij als minderjarige in 1900 in Duitse militaire dienst is getreden,

dat hij daarin actief heeft dienst gedaan tot April 1915 toen hij van de Duitse keizer verlof kreeg de dienst te verlaten,

dat hij toen naar zijn landgoed Middachten is gegaan,

dat hij in Maart 1919 een verzoek tot naturalisatie als Nederlander heeft ingediend,

dat hij bij de wet van 8 Juli 1920 tot Nederlander werd genaturaliseerd,

dat hij vanaf April 1915 tot na zijn naturalisatie niet in Duitsland is geweest,

dat hij na zijn naturalisatie voor het eerst in Gaildorf is ingeschreven,

dat hij daar in 1927 op aanraden van de Landrat van deze een Duits paspoort heeft aanvaard, nadat deze Landrat hem had medegedeeld en hij op diens gezag had aangenomen dat hij de Duitse nationaliteit door zijn naturalisatie niet had verloren,

dat deze pas in 1932 en 1937 te Gaildorf is verlengd,

dat deze pas daarna in 1942 door de Duitse bezettingsautoriteiten te Amsterdam op zijn verzoek is verlengd,

dat hij verlenging van zijn Duits paspoort wenste om zijn in Duitsland gelegen bezittingen persoonlijk te kunnen beheren en om zijn daar wonende familie te kunnen bezoeken,

dat hij dit Duitse paspoort ook zelf heeft getekend,

dat in 1943 zijn in Juni 1924 en in 1925 geboren dochters een oproep kregen van de Reichs Arbeits Dienst om daarbij in dienst te treden,

dat hij daartegen heeft geprotesteerd o.a. in een brief aan de Reichsarbeitsdienst te Berlijn, waarin hij schreef dat hij en dus ook zijn dochters een dubbele nationaliteit hadden, waarvan de Nederlandse praevalleerde,

dat dit protest hem niet heeft gebaat, dat de meisjes na verkregen uitstel toch moesten opkomen, dat hij zijn dochters niet heeft laten onderduiken daar hij dit te gevaarlijk vond, zowel voor zijn dochters als voor hemzelf,

dat de meisjes wilden gaan omdat zij hem — hun vader — geen risico wilden laten lopen,

dat het onderhoud van Baron de Weichs

de Wenne met Arbeidsdienstleider Bethmann neergelegd in een brief van 4 Oct. 1946 van genoemde Baron aan beschuldigde hem toen — in 1943 — niet bekend was, althans niet de inhoud van de in die brief genoemde dreigementen, dat hij Duitse officieren die anti Hitler waren in hun uniform en ook wel in burger op Middachten als gasten heeft ontvangen, zoals de Prins van Wittgenstein en Baron von Mirbach, — oude kennissen uit zijn Pruisische diensttijd, — Baron von Slicht en Dr. Grünagel, — Ortskommandanten van Arnhem met wie hij eerst zakelijk te maken had gehad —, Graf Solms, — een neef van zijn zwager —, en Graf Spee, terwijl hij enige van hen ook als gasten aan tafel heeft gehad, dat hij hen vriendschappelijk begroette doch nimmer met de Hitlergreet,

dat de Prins van Wittgenstein het hoofd was van de Duitse paardenvorderingen,

dat zijn paarden steeds — op eenmaal na en toen slechts voor enige dagen — van vordering zijn vrijgebleven,

dat dit zakelijk gegrond was op het feit dat zijn paarden, als halfarabieren ingeschreven in de arabierenclub, om die reden door de Duitse bepalingen van vordering waren vrijgesteld,

dat de Prins van Wittgenstein hem had aangeboden te zorgen dat hij zijn radiotoestel mocht behouden, dat hij dit aanbod heeft aanvaard, dat hij mogelijk een aanvraag om vrijstelling van de radioinleveringsplicht heeft getekend, dat de Prins echter de motieven daarop heeft vermeld, hetgeen hij aan deze had overgelaten,

dat de Duitse gasten als zij bij hem dineerden zelf het vlees voor de maaltijd meebrachten, dat hij van de Prins van Wittgenstein enige malen vleesafval en botten voor zijn honden heeft aanvaard, dat hij geen suiker van Duitsers heeft aangenomen, doch enkel 30 pond zwart heeft gekocht tegen het einde van de oorlog.

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor wordt bewezen, dat de beschuldigde:

Nederlander en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren zijnde tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. te Rheden te zijnen huize meermaalen als gasten heeft ontvangen hooggeplaatste officieren van het Duitse leger die aan de bezetting van Nederland actief deelnamen;

2e. gebruik heeft gemaakt van de door de Duitse bezetting gehuldigde opvatting dat hij de Duitse nationaliteit bezat en daardoor

a. op zijn aanvraag in Maart 1942 heeft verkregen een in Amsterdam door de Duitse bezettingsautoriteiten afgegeven Duits paspoort, waarvan hij gebruik heeft gemaakt voor reizen naar en in Duitsland, teneinde zijn zich daar bevindende bezitting te beheren en familie te bezoeken;

b. op zijn aanvraag heeft verkregen een vrijstelling van de door de Duitse bezetting opgelegde verplichting tot inlevering van een aan hem toebehorend radiotoestel;

3e. heeft toegestaan dat zijn beide destijds minderjarige dochters die de Nederlandse nationaliteit bezaten, gehoor gaven aan een oproep van de Reichsarbeitsdienst, om zich voor arbeidsdienst in Duitsland te melden, daarbij in dienst zijn getreden en daarbij in Duitsland dienst hebben gedaan;

4e. gebruik heeft gemaakt van zijn relatie met een officier van het Duitse leger door van hem te aanvaarden vleesafval voor zijn honden.

O. dat hetgeen meer is telaste gelegd dan hierboven is bewezen verklaard (namelijk de punten 1 en 4b van de beschuldiging, het tweede radiotoestel onder punt 4c en het aanvaarden van extra levensmiddelen voor zijn gezin onder punt 4d) als niet bewezen moet worden vervallen verklaard;

O. dat alvorens te beslissen of het hierboven bewezen verklaarde oplevert een der qualificaties van art. 1 van het Tribunaalbesluit, het van belang is te onderzoeken of de beschuldigde bij zijn naturalisatie als Nederlander de Duitse nationaliteit heeft behouden of niet;

O. dienaangaande, dat beschuldigde zo hij de Duitse nationaliteit niet reeds door geboorte bezat (hij stamt af van Standesherren van het huis van Wurtemberg) hij deze zeker heeft verworven door zijn actieve dienst in het Duitse leger van 1900 tot 1915 (§ 12 van het Duitse Staatsangehörigkeitsgesetz van 22 Juli 1913);

dat het verlies zijner Duitse nationaliteit slechts kan worden vastgesteld aan de hand van de Duitse wetbepalingen dienaangaande, dat § 25 van voornoemd Gesetz het navolgende bepaalt, voor zover hier van belang:

„Ein Deutscher der im Inland weder seinen Wohnsitz noch seine dauernden Aufenthalt hat, verliert seine Staatsangehörigkeit mit dem Erwerb einer ausländischen Staatsangehörigkeit, wenn dieser Erwerb auf seinem Antrag erfolgt“;

dat Graaf Bentinck op zijn verzoek — ingediend in Maart 1919 — door Naturalisatie Nederlander werd bij de wet van 8 Juli 1920 in werking getreden op 28 Juli 1920;

dat hij dus op 28 Juli 1920 de Duitse nationaliteit verloren heeft indien hij toen „weder seinen Wohnsitz noch seinen dauernden Aufenthalt“ in Duitsland had;

dat dit wordt bevestigd door een in het Frans gestelde brief van het Auswärtiges Amt aan Baron Gevers, Nederlands gezant te Berlijn, dd. 8 November 1919 waarin betreffende Graaf Bentinck de navolgende zinsnede voorkomt:

„Il perd la qualité d'Allemand par suite de sa naturalisation aux Pays-Bas s'il n'a en Allemagne ni domicile ni lieu de séjour continu“;

dat uit de verklaring van beschuldigde ter zitting dat hij in ieder geval vanaf de

datum dat hij zijn verzoek tot naturalisatie indiende tot aan zijn naturalisatie als Nederlander niet in Duitsland heeft vertoefd, bevestigd door de verklaring van beschuldigdes raadsman ter zitting die daaraan toevoegde dat de beschuldigde zich daartoe ook schriftelijk had verbonden en voorts uit de verklaring van de chef afdeling Bevolking van de gemeente Rheden Straalman, dat de beschuldigde op 18 Augustus 1920 ambtshalve te Rheden is ingeschreven met de aantekening „waarschijnlijk naar aanleiding van de volkstelling van 31-12-1919” moet worden afgeleid dat beschuldigde op 28 Juli 1920 geen duurzaam verblijf (dauernd Aufenthalt) in Duitsland had;

dat de voorzitter van deze Kamer Mr. Z. Heymens Visser in een brief van 6 Augustus 1947 aan Mr. Dr. F. Reinach, advocaat te Nijmegen vraagt hem mede te delen wat de Duitse wet precies onder woonplaats (Wohnsitz) verstaat en ter nader begrip daarvan hem vraagt een Nederlandse vertaling te geven van § 7 van het Duitse B. G., dat Mr. Dr. F. Reinach in een brief van 14 Augustus 1947 aan Mr. Z. Heymens Visser als vertaling van § 7 opgeeft:

„wie zich in een plaats voorgoed vestigt richt in deze plaats zijn woonplaats op.

De woonplaats kan tegelijkertijd in meerdere plaatsen bestaan. De woonplaats wordt wordt opgeheven wanneer de vestiging opgegeven wordt met de wil de nederzetting op te heffen.”

dat uit de gegevens van het Bevolkingsregister te Rheden, verstrekt door de chef afdeling Bevolking blijkt dat beschuldigde op 11 October 1916 werd afgeschreven wegens vertrek naar Gaildorf (Duitsland) en op 18 Augustus 1920, voor het eerst daarna, weer ambtshalve te Rheden werd ingeschreven;

dat hieruit valt af te leiden de waarschijnlijkheid dat beschuldigde voor zijn naturalisatie zijn woonplaats te Gaildorf heeft gevestigd;

dat echter uit beschuldigdes verblijf in Nederland van Maart 1919 tot na zijn naturalisatie, volgt, dat hij zijn vestiging te Gaildorf — mocht deze hebben bestaan — heeft opgegeven;

dat voorts uit beschuldigdes schriftelijk afgelegde verklaring dat hij gedurende die tijd zich niet blijvend of voortdurend buitenslands zou ophouden, volgt dat hij de wil had zijn nederzetting te Gaildorf op te heffen;

O. dat uit het bovenstaande met zekerheid is komen vast te staan dat de beschuldigde zijn Duitse nationaliteit op 28 Juli 1920 heeft verloren;

O. ten aanzien van de sub 1 bewezen verklaarde gedragingen:

dat het als Nederlander ontvangen van Duitse officieren in uniform oplevert: het openlijk hebben doen blijken van ingenomenheid met de vijand;

dat hieraan niet afdoet dat deze officieren tegen het Hitlerregiem gekant waren;

dat zij toch niet door hun innerlijke gezindheid maar door hun daden en hun uniform als vijand kenbaar waren en door ieder zo werden beschouwd;

O. ten aanzien van de sub 2a bewezen verklaarde gedragingen dat beschuldigdes raadsman heeft opgemerkt dat hier van voordeeltrekken geen sprake kan zijn daar beschuldigde — als hij daarom had gevraagd — toch ook een visum (Sichtvermerk) op zijn Nederlandse pas had kunnen krijgen in plaats van een Duitse pas met Sichtvermerk;

dat verschillende Nederlanders op hun Nederlandse passen een dergelijk visum hebben gekregen;

echter ten onrechte;

dat toch de Duitse bezetting slechts een visum op hun Nederlandse pas verstrekte aan die Nederlanders, die ofwel de vijand welgevallig waren ofwel hem door hun reizen naar Duitsland enig voordeel konden verstrekken of enige dienst konden bewijzen, zodat het twijfelachtig is of beschuldigde een visum op zijn Nederlandse pas had kunnen verkrijgen;

dat toch voorts de keuze van de middelen tot het bereiken van een oirbaar doel niet onverschillig is;

O. dat de beschuldigde Nederlander was en geen Duitser;

dat hij daarom geen recht kon doen gelden op een Duits paspoort;

dat hij dit heeft aangevraagd om een voordeel voor zichzelf te behalen;

dat hij dit heeft gekregen omdat hij ten onrechte als Duitser werd beschouwd;

dat geen enkele Nederlander, geen Duitser zijnde en ook niet als zodanig beschouwd, een Duits paspoort had gekregen;

dat hij zijn paspoort van de Duitse bezettingsautoriteiten heeft ontvangen;

dat derhalve het sub 2a bewezen verklaarde oplevert:

het voordeel trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand;

O. ten aanzien van de sub 2b bewezen verklaarde gedraging dat beschuldigdes raadsman heeft opgemerkt dat er toch wel een wezenlijk verschil bestaat tussen een N.S.B.-er die zijn radiotoestel behoudt en het geval van Graaf Bentinck;

dat hij zich kan voorstellen dat men een N.S.B.-er die op grond van zijn foutieve politieke houding zijn radiotoestel behouden mag, voordeel trekken ten laste legt;

dat echter beschuldigde een aanbod van de Prins van Wittgenstein „dit wel in orde te zullen maken” heeft aanvaard en zijn handtekening onder het aanvraagformulier voor vrijstelling heeft geplaatst;

dat beschuldigde beide radio's — de vrijgestelde en de clandestiene — voor het beluisteren der Engelse berichten zowel door hem zelf als door anderen heeft gebruikt;

dat de Duitse verordening toevallig zo was ingericht dat men vrijstelling moest aanvragen;

dat indien de Duitse verordening had be-

paald dat de verbeurdverklaring der radiotoestellen, zich in bezet Nederlands gebied bevindend, zich niet uitstrekke tot radiotoestellen toebehorend aan Duitsers — hetgeen in feite op het zelfde was neergekomen —, men van Nederlands standpunt bezien toch niet van beschuldigde had kunnen vorderen dat hij zijn radiotoestellen had ingeleverd;

dat het mitsdien te ver gaat deze gedraging te kwalificeren als voordeel trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand; echter ten onrechte;

dat toch de Duitse verordening zo heeft geleid en niet anders;

dat men toch ook van N.S.B.-ers niet zou kunnen vorderen dat zij hun radiotoestellen hadden ingeleverd indien zij reeds onmiddellijk op grond van de Duitse verordening van de inleveringsplicht waren vrijgesteld;

dat het Tribunaal geen verschil kan zien tussen het vragen van een gunst aan de vijand door een Nederlander die zich op zijn lidmaatschap van de N.S.B. beroept en een Nederlander die zich op zijn pseudo Duitse nationaliteit beroept;

dat het gebruik, van het vrijgestelde radiotoestel gemaakt, aan de qualificatie van deze gedraging niets verandert, maar bij de overwegingen omtrent de desbewustheid dient te worden onderzocht;

dat de beschuldigde een gunst aan de vijand heeft gevraagd en die heeft verkregen, en wel van de Duitse bezettingsautoriteiten die hem daartoe de gelegenheid hadden verschaft;

dat derhalve het sub 2b bewezen verklaarde oplevert:

„het voordeel trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand”;

O. ten aanzien van de sub 3 bewezen verklaarde gedraging dat beschuldigdes raadsman dienaangaande heeft gesteld:

dat ieder land voor zichzelf uitmaakt welke personen tot zijn nationaliteit behoren, dat dit voor dit land als recht geldt; dat in casu het Duitse Rijk had uitmaakt dat beschuldigde als ook zijn beide dochters Duitsers waren;

dat dit Duitse recht zich na 10 Mei 1940 over Nederland uitspreidde en daar effectief werd, nu de familie Bentinck in Nederland verbleef;

dat volgens geldend Duits recht beschuldigdes dochters zijn opgeroepen voor de Reichsarbeitsdienst;

dat deze oproep — evenals voor militaire dienst — individueel aan beschuldigdes dochters is gericht en dat hun volgens Duits recht geldende plicht daaraan te voldoen, niet afhankelijk was van de „toestemming” van haar vader, daar de ouderlijke macht een minderjarige niet van het voldoen aan een wettelijke verplichting kan ontslaan en een minderjarige voor het daaraan voldoen de toestemming van vader of voogd niet nodig heeft;

dat derhalve de beslissing of zij zouden gaan of niet, juridisch slechts aan de freules Bentinck zelf toekwam;

dat derhalve beschuldigdes toestemming irrelevant was en geen hulpverlening aan de vijand kon opleveren;

echter ten onrechte;

dat toch „de wet” van ieder land bepaalt welke personen tot zijn nationaliteit behoren en niet een willekeurige instantie als de Reichsarbeitsdienstleitung;

dat het Tribunaal hoogstens aan het oordeel van een onafhankelijke Duitse rechter aandacht zou kunnen schenken, welk oordeel in casu ontbreekt;

dat noch beschuldigde noch zijn raadsman ter zitting een beroep hebben gedaan op het bestaan van een Duitse nationaliteit van beschuldigdes dochters;

dat het Tribunaal daarentegen heeft overwogen dat beschuldigde op 28 Juli 1920 de Duitse nationaliteit heeft verloren, zodat zijn dochters die nadien werden geboren deze nimmer hebben bezeten;

dat derhalve de aan deze dochters gericht oproep van de Reichsarbeitsdienst in rechte onverbindend was;

dat het de plicht van beschuldigde als vader over zijn minderjarige dochters was, zijn invloed aan te wenden dat deze aan de onwettige oproep geen gehoor gaven;

dat de beschuldigde, wiens beslissing is gebleken voor zijn dochters doorslaggevend te zijn geweest, daarentegen in overleg met zijn dochters toegestaan heeft dat deze zich begaven in dienst van de Reichsarbeitsdienst derhalve in vijandelijke staatsdienst, dat deze gedraging hulpverlening aan de vijand oplevert;

O. ten aanzien van het sub 4 bewezen verklaarde:

dat deze gedraging oplevert voordeel trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, al moge het voordeel zelf van zeer geringe betekenis zijn geweest;

O. dat de beschuldigde door het bewezen verklaarde, gequalificeerd als voormeld moet geacht worden desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand;

Immers: door het bewezen verklaarde met uitzondering van het sub 2b bewezen verklaarde, zijn geen Nederlandse belangen gediend. Het belang gelegen in het behouden van een radiotoestel kan echter niet opwegen tegen de afbreuk die aan het verzet tegen de vijand wordt gedaan door het vragen aan de vijand van de gunst dit toestel te mogen behouden op grond van beeerde Duitse nationaliteit;

door of namens beschuldigde is verder geen gemotiveerd beroep gedaan op het ontbreken van beschuldigdes voorondersteld desbewust afbreuk hebben gedaan aan het verzet van de vijand, zodat dit niet nader behoef te worden bewezen;

O. dat alvorens na te gaan welke maatregelen aan beschuldigde dienen te worden opgelegd moet worden overwogen of hem

maatregelen dienen te worden opgelegd mede in verband met het door beschuldigde raadsman gedane beroep op overmacht;

O. dienaangaande:

dat het sub 4d van de beschuldiging laatste gelede — voorzover dit wel bewezen is verklaard onder 4e — moet worden vervallen verklaard daar het Tribunaal deze gedraging zo weinig ernstig acht, dat het van oordeel is dat zij de oplegging van enige bijzondere maatregel aan de beschuldigde niet wettig (art. 63 lid 3 van het Tribunaalbesluit);

dat beschuldigde raadsman verder ten aanzien van het sub 3 bewezen verklaarde heeft gesteld:

dat men het niet gevolg geven aan deze oproep van de Reichsarbeitsdienst niet op één lijn mag stellen met een zich onttrekken aan tewerkstelling in Duitsland;

dat het eerste door de Duitsers ongetwijfeld als desertie zou zijn beschouwd;

dat men door zich te onttrekken aan tewerkstelling in Duitsland door onder te duiken hoogstens het risico liep ontdekt te worden en toch naar Duitsland te worden uitgezonden;

dat uit een brief dd. 4 October 1946 van Baron de Weichs de Wenne aan beschuldigde blijkt welke de gevolgen zouden zijn geweest als zijn dochters niet waren opgekomen;

dat Baron de Weichs de Wenne in deze brief verhaalt over zijn onderhoud met de Arbeitsführer Bethmann, die volgens gene verklaard heeft dat bij niet opkomen van de meisjes ernstige maatregelen zouden worden getroffen tegen de ouders, waarin ook hun bezittingen zouden worden betrokken, terwijl als eerste maatregel de inhechtenisneming der ouders viel te verwachten;

dat daarbij niet uit het oog mag worden verloren dat het geval van de dochters van beschuldigde er niet een was dat in de grote hoop onopgemerkt zou kunnen blijven;

dat toch dit geval door de hoogste Duitse instanties was behandeld;

dat het derhalve vrijwel zeker was dat de Duitsers, alleen reeds om hun prestige te handhaven, aan de geuite dreigementen uitvoering zouden geven;

dat de beschuldigde zijn dochters daarom heeft laten gaan en niet alleen om het risico dat hij zelf liep doch ook om het risico voor zijn dochters;

dat hij haar daarbij de raad heeft gegeven in Duitsland onder te duiken zodra zulks zonder gevaar mogelijk was;

dat deze bijzondere omstandigheden waarin de beschuldigde verkeerde, de opvatting rechtvaardigen dat redelijkerwijze niet van hem mag worden gevorderd dat hij op dit punt anders had gehandeld;

echter ten onrechte;

dat toch de stelling dat zij die zich aan tewerkstelling in Duitsland onttrokken niet meer risico liepen dan daar uiteindelijk

toch tewerk gesteld te worden, onjuist is, daar het van algemene bekendheid is, dat verschillende zodanige personen enkel op die grond in Arbeiterziehungslager — speciaal daarvoor opgericht — en in concentratiekampen zijn terechtgekomen en soms daar overleden;

dat voorts uit beschuldigde verklaring ter zitting blijkt dat hij in 1943 niet op de hoogte was van de feiten vermeld in de brief die hij op 4 October 1946 van Baron Weichs de Wenne ontving;

dat voorts beschuldigde met zijn gezin wel had kunnen en — in dit ernstige geval — had moeten onderduiken, daarbij het risico aanvaardend dat op zijn vermogen beslag zou worden gelegd temeer daar een belangrijk deel van zijn vermogen, uit onroerend goed bestaande, door de vijand niet blijvend aan de beschuldigde kon worden onttrokken;

dat tenslotte het Tribunaal doorslaggevend acht dat de beschuldigde zelf de oproeping van zijn dochters heeft uitgelokt en het zich practisch onmogelijk heeft gemaakt daartegen legaal verweer te voeren, namelijk

1e. door zijn aanvraag van een Duits paspoort;

2e. door zijn aanvraag om vrijstelling van radioinlevering en

3e. door zijn brief aan de Reichsarbeitsdienstleitung in Berlijn waarin hij zelf stelt dat hij en zijn dochters dubbele (Duitse- en Nederlandse) nationaliteit bezaten, zij het met de toevoeging dat volgens hem de Nederlandse nationaliteit praevaleerde;

dat hij onder deze omstandigheden verplicht was het risico verbonden aan illegaal verzet (onduiken) te aanvaarden;

dat immers wie onverplicht opzettelijk of roekeloos gevaar oproept, de gevolgen daarvan heeft te dragen (Simons 5e druk blz. 264 aantekening 7 die zich daarbij ook op v. Hamel blz. 297 beroept);

dat het Tribunaal op deze gronden gezamenlijk en zeer speciaal op de laatste het gedane beroep op overmacht (noodtoestand of overmacht in engere zin) verwerpt;

O. dat voormeld bewezen verklaarde gequalificeerd als voormeld, met uitzondering van het sub 4 bewezen verklaarde, de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettig daar deze in juiste verhouding staan tot de ernst der gedragingen van de beschuldigde gelet op diens persoon en persoonlijke omstandigheden, waarbij het Tribunaal nog in het bijzonder overweegt;

dat de beschuldigde die het voorrecht heeft genoten de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen zich niet overeenkomstig de verplichtingen daaraan verbonden, heeft gedragen;

dat hij zich te veel heeft laten leiden door angst om zijn persoonlijk welzijn en dat zijner familie en door vrees voor het verlies van zijn vermogen;

dat hij niet die karaktervastheid heeft

getoond die van hem mocht worden verwacht;

dat echter bij beschuldigde van een uitgesproken pro-Duitse en zeker van een Nationaal-Socialistische gezindheid niet is gebleken, al wees de toerekenbare schijn van sommige zijner bewezen gedragingen, op het tegendeel;

dat voorts de beschuldigde wanneer hij daarmee geen te grote gevaren liep en wanneer zijn persoonlijke belangen daarmee niet in botsing kwamen zich in vaderlandse geest heeft gedragen, onder andere door anderen in de gelegenheid te stellen de Engelse berichten te beluisteren en door anderen te beschermen tegen maatregelen vanwege de vijand;

dat derhalve de enige maatregel die aan beschuldigde dient te worden opgelegd en die hem juist treft in het belang dat hij heeft overschat, zal moeten bestaan in een relatief beperkte verbeurdverklaring van zijn aanzienlijk vermogen;

Gezien de betreffende wetsartikelen;
Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging voor zover vervat in de punten 1, 4b en 4d, vervallen op grond van vermelde redenen.

Verklaart de beschuldigde overigens schuldig aan het hiervoor bewezen verklaarde (de punten 1, 2 en 3 daarvan) gequalificeerd als voormeld en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit.

Legt de navolgende maatregel aan de beschuldigde op:

Verbeurdverklaring van zijn vermogen zich uitstreckende en beperkt tot een bedrag van f 125,000.

No. 672.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 25 November 1947. (Mr. Vliegthart).

Aanmelding voor dienstneming bij de Nederlandse Staatspolitie is zonder meer niet te beschouwen als een gedraging, welke valt onder art. 1 van het Tribunaalbesluit.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement 's-Hertogenbosch, 1e Kamer, d.d. 13 December 1946 in de zaak tegen Thomas Johan Gijsbert Overeem, P.T.T.-ambtenaar, wonende te 's-Hertogenbosch;

dat het Tribunaal ten laste van beschuldigde heeft bewezenverklaard, dat hij — als Nederlander tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als begunstigend lid zich aangesloten heeft bij de nationaalsocialistische organi-

satie; de Germaanse S.S., van welke organisatie hij het insigne heeft gedragen;

2. als lid zich aangesloten heeft bij de nationaalsocialistische organisaties: het Nederlandse Arbeids Front en de Jeugdstorm;

3. steun heeft verleend aan de vijand en zijn handlangers door zich aan te melden voor dienstneming bij de Nederlandse Staatspolitie;

4. werkzaam is geweest:

a. voor de NSB door als hulpvertrouwenman voor die beweging bij de PTT op te treden;

b. voor de nationaalsocialistische organisatie de Jeugdstorm door daarvoor administratieve werkzaamheden te verrichten en als geleider bij excursies op te treden;

5. van nationaalsocialistische gezindheid heeft blijk gegeven door:

a. het uniform van de Jeugdstorm te dragen;

b. geabonneerd te zijn op het nationaalsocialistische blad „Storm”;

c. zich als vrijwillig medewerker beschikbaar te stellen voor de nationaalsocialistische organisaties: Winterhulp Nederland en de Nederlandse Volksdienst;

d. een schrijven gericht aan de Beauftragte des Reichskommissaris te eindigen met het woord „Heil”;

e. vergaderingen van Duitsers bij te wonen;

6. voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door: met behulp van een Duitse instantie een jodenwoning ter bewoning te krijgen;

dat het Tribunaal hem deswege heeft opgelegd de navolgende maatregelen:

1. internering met advies aan de Regering voor de tijd van twee en een half jaar, waarop in mindering kan worden gebracht de tijdsduur der voor-internering van 20 September 1944 af tot 26 Juli 1946 door beschuldigde ondergaan met dien verstande, dat het restant van de internering ten uitvoer zal worden gelegd na verlening van het fiat-executie op deze uitspraak door de Hoge Autoriteit te 's-Hertogenbosch;

2. ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachten wettelijk voorschreef uitgeschreven verkiezingen;

3. ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleden;

O. dat de aanmelding voor dienstneming bij de Nederlandse Staatspolitie — als omschreven onder punt 3 der bewezenverklaring — zonder meer niet is te beschouwen als een gedraging welke valt onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

dat het Tribunaal door deze handeling mede te bezigen als basis der opgelegde maatregelen, deze ten dele heeft doen steunen op onwettigen grondslag;

O. voorts dat niet is komen vast te staan van welken aard de rol van beschuldigde is geweest als hulpvertrouwenman voor de N.S.B. bij de P.T.T., zodat niet is te beoordeelen of de aan beschuldigde opgelegde

maatregelen in juiste verhouding staat tot o.a. deze gedraging;

O. dat het derhalve gewenst voorkomt, deze zaak opnieuw door een andere Kamer te doen bezien;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 673.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 24 November 1947. (Mr. Vliegthart).

Verbod om met bepaalde personen om te gaan.

Alle door enig Bijzonder Gerechtshof of Tribunaal veroordeelde politieke delinquenten tesamen kunnen niet geacht worden te zijn: „bepaalde personen”.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Middelburg 4e Kamer, d.d. 19 Augustus 1947 in de zaak tegen Cornelis Jan Boot, fruitteler, wonende te Burgh, (kamp „Fort Vuren”) te Gorinchem;

dat aan beschuldigde de volgende maatregelen zijn opgelegd:

1. internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de duur daarvan te beperken tot 1 jaar, ingaande heden;

Beveelt, dat de laatste negen maanden dezer internering niet zullen worden ten uitvoer gelegd, tenzij het Tribunaal later anders mocht beschikken op grond, dat beschuldigde zich voor het einde van een bij dezen op 3 jaren bepaalde proeftijd, niet als goed Nederlander heeft gedragen en/of niet zal hebben nageleefd de hieronder gestelde bijzondere voorwaarden:

Stelt als bijzondere voorwaarden:

a. dat beschuldigde zich stelt onder toezicht van de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten en zich gedraagt naar door of namens die stichting te geven aanwijzingen;

b. verbod om om te gaan met personen, door enig college, als bedoeld in het Besluit op de Bijzondere Gerechtshoven en het Tribunaalbesluit, belast met de berechtiging van politieke delinquenten, bij een onherroepelijke uitspraak veroordeeld, uitgezonderd de echtgenote van beschuldigde benevens zijn en haar bloed- of aanverwanten tot en met de 5e graad;

2. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde, beperkt tot een bedrag van f 3000;

3. ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleden, alsmede van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. ten aanzien van de bijzondere voor-

waarde genoemd sub b, dat het Tribunaalbesluit de mogelijkheid scheidt als bijzondere voorwaarde te stellen een verbod om om te gaan met bepaalde personen;

O. dat alle, door enig Bijzonder Gerechtshof of Tribunaal veroordeelde politieke delinquenten te samen, niet kunnen geacht worden te zijn „bepaalde personen”, genoemd in bovenbedoeld verbod;

O. bovendien, dat het voldoen aan de voorwaarde sub b opgelegd practisch niet mogelijk is daar van beschuldigde niet geëist kan worden alle politieke delinquenten, als bedoeld in de uitspraak van het Tribunaal, als zodanig te kennen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan het fiat-executie te weigeren ten aanzien van de opgelegde maatregel van internering;

Weigert het fiat-executie doch alleen ten aanzien van de opgelegde maatregel van internering.

No. 674.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 24 November 1947. (Mr. Vliegthart).

Verbod om met bepaalde personen om te gaan. Personen behoord hebbende tot de N.S.B., een daaraan verwante of andere nationaal-socialistische organisatie kunnen niet geacht worden te zijn: „bepaalde personen”.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Breda, 5e Kamer, d.d. 21 October 1947 in de zaak tegen Frans Johannes Bosmans, sigarenmaker, wonende te Roosendaal, thans kamp „De Witte Driehoek” te Rilland-Bath;

dat het Tribunaal ten laste van beschuldigde heeft bewezen verklaard:

dat hij — Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende — tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich einde 1943 als lid aangesloten heeft bij de Nationaal-socialistische beweging der Nederlanden, daarbij tot het einde dier bezetting als lid aangesloten is gebleven en aan gemelde beweging contributie betaalde;

b. bij gemelde beweging de functie bekleedde van aspirant blokleider;

c. colporteurde met Volk en Vaderland;

d. zich einde 1943 als lid aangesloten heeft bij de Weer Afdeling der, N.S.B. en daarbij aangesloten bleef;

e. vanaf Juli 1943 lid was van het Nederlandse Arbeidsfront;

f. einde 1943 en begin 1944 in dienst was bij de Burgerlijke bewakingsdienst te Roosendaal;

g. op grond van zijn lidmaatschap bij de N.S.B. vrijstelling verzocht van de verplichting tot inlevering van zijn radiotoestel;

h. in Maart 1944 in dienst trad bij de Nederlandse Landwacht, hierbij dienst deed te Roosendaal gekleed in W.A.-uniform en voorzien van een jachtgeweer met munitie;

i. tijdens die dienst met gemeld geweer op een wielrijder die op zijn bevel Halt Landwacht, naliet te stoppen een schot loste waardoor aan deze lichamelijk letsel werd toegebracht en een andere maal een persoon aanhield en overbracht naar het politiebureau wegens spertijdovertrekking;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal deswege aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, met advies deze te beperken tot de tijd van vier jaren met aftrek van de tijd door beschuldigde in voorlopige bewaring doorgebracht;

Beveelt, dat van voormelde tijdsduur der internering een gedeelte, groot een jaar niet zal worden tenuitvoergelegd, tenzij het Tribunaal later anders mocht gelasten, op grond, dat beschuldigde zich voor het einde van de hierbij op twee jaren te stellen proeftijd niet als goed Nederlander gedraagt of niet nakomt de navolgende bijzondere voorwaarden:

a. de verplichting tot het verrichten van arbeid en

b. het verbod om om te gaan met personen behoord hebbende tot de voormalige N.S.B. een daaraan verwante of andere nationaal socialistische organisatie; zodat — indien door de Regering het door het Tribunaal in deze uitspraak gegeven advies wordt opgevolgd — beschuldigde, die op 4 November 1944 in bewaring is gesteld vanaf heden nog 14 dagen onvoorwaardelijk behoort te worden geïnterneerd en mitsdien op 4 November 1947 voorwaardelijk in vrijheid kan worden gesteld;

2. ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat het Tribunaal als bijzondere voorwaarde bij zijn bevel, bedoeld in art. 3a Tribunaalbesluit, heeft gesteld: het verbod om om te gaan met personen behoord hebbende tot de voormalige N.S.B. een daaraan verwante of andere nationaal socialistische organisatie;

O. dat het Tribunaalbesluit wel scheidt de mogelijkheid als bijzondere voorwaarde te stellen een verbod om om te gaan met bepaalde personen;

O. dat personen behoord hebbende tot de voormalige N.S.B., een daaraan verwante of andere nationaal socialistische organisatie niet geacht kunnen worden te zijn „bepaalde” personen genoemd in bovenbedoeld verbod;

O. bovendien, dat het voldoen aan deze

door het Tribunaal gestelde voorwaarde practisch niet mogelijk is, daar van beschuldigde niet geëist kan worden, de personen behoord hebbende tot de voormalige N.S.B., een daaraan verwante of andere nationaal socialistische organisatie als bedoeld in de uitspraak van Uw Tribunaal als zodanig te kennen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan het fiat-executie op voormelde uitspraak te weigeren;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 675.

HOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGEN-BOSCH, 24 November 1947. (Mr. Vliegthart).

Gehele beschikking.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Middelburg, 2e Kamer, d.d. 14 Juli 1947 in de zaak tegen Pieter Marinus Wessels, marechaussee, wonende te Axel, (kamp Rilland-Bath);

dat het Tribunaal ten laste van beschuldigde heeft bewezen verklaard, dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa blijk heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid door:

B 2. zich te abonneren op het nationaal socialistische blad „Volk en Vaderland”;

3. in 1943, aanwezig zijnde bij een verhoor van Mevrouw Schiltman te Axel door twee Gestapo-agenten te hebben verklaard: „Ik ben wel geen lid van de N.S.B., maar ben zeer pro-Duits en voel veel voor het nationaal socialisme”;

en voorts, dat hij:

C 2. in 1943 deel heeft genomen aan een verhoor van Anna Vervae, toentertijd dienstbode bij Ds. van Oeveren, afgenomen door twee Gestapo-agenten in verband met een onderzoek naar eventueel, gedurende de Paasdagen — onderdak verlenen door Ds. van Oeveren voornoemd, aan een Joodse bezoeker;

3. deel heeft genomen aan de razzia d.d. 12 Mei 1944, ten huize van den landbouwer Jacob Bakker, waarbij een radio en een onderduiker zijn gevonden en Bakker voornoemd deswege naar het concentratiekamp te Amersfoort is overgebracht;

4. toen — nadat de commandant van de Landwacht te Axel, de N.S.B.-er F. N. de Blok — in den nacht van 20 op 21 Mei 1944 door onbekende daders was overvallen en mishandeld — als strafmaatregel het speruur voor de burgerbevolking van Axel was vervroegd tot 21 uur, ongeveer 26 processen-verbaal heeft opgemaakt tegen personen, welke zich na dien tijd nog op

straat of in de openlucht bevonden, waarbij hij enkele malen zelfs in burgerkleding heeft dienst gedaan;

5. toen de opperwachtmeester der marechaussee J. Callaars te Axel op 24 Mei 1944 op last van den Höheren S.S. und Polizeicommissar Rauter — althans van een Duitse autoriteit — door Hommes en Kool voornoemd gearresteerd en naar de strafgevangenis te 's-Hertogenbosch overgebracht moest worden — dit wetende — behulpzaam is geweest bij de arrestatie van dien wachtmeester, door hem onder een vals voorwendsel van huis te halen;

6. voornoemde Hommes en Kool behulpzaam is geweest bij het inbeslag nemen en weghalen van kleding- en uitrustingsstukken, alsmede van andere goederen, toebehorende aan Callaars voornoemd; en, na te hebben overwogen, dat hij, op grond van de bewezen verklaarde gedragingen, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, hem deswege heeft opgelegd de navolgende maatregelen:

1. internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft, dat een tijdsduur van twee en een half jaar in acht genomen dient te worden, ingaande heden 14 Juli 1947, zodat deze zal kunnen eindigen op 14 Januari 1950; met bevel tot inbewaaringhouding;

2. ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleden, alsmede van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat uit de gebezigde bewijsmiddelen geenszins is af te leiden welke rol beschuldigde heeft gespeeld bij het hem sub c 3 telastegelegd deelnemen aan een razzia (bedoeld is kennelijk: huiszoeking);

O. vervolgens, dat de aan beschuldigde telastegelegde en bewezenverklaarde gedraging sub c 4, zoals zij in de telastelegging is omschreven, niet geacht kan worden te vallen onder de werking van het Tribunaalbesluit, zodat het Tribunaal, mede hierop zijn beslissing baserend, deze op onjuiste gronden heeft genomen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan het fiat-executie te weigeren ten aanzien van voormelde uitspraak;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 676.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ АМСТЕРДАМ,
4 December 1947. (Mr. Verdam).

De aan de voorwaardelijk veroordeelde opgelegde verplichting om aan de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten een bedrag van f 750 te betalen kan bezwaarlijk beschouwd worden als een verplichting bedoeld in art. 3 c sub j van het Tribunaalbesluit.

(Tribunaalbesluit art. 3 c sub j.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Amsterdam, Vierde Kamer van 8 September 1947 in de zaak tegen Cornelis Hendrikus Warps, musicus;

O. dat aan beschuldigde, die gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa hulp heeft verleend aan den vijand door dienst te doen bij het „Kontroll-Kommando" in het kamp Erica te Ommen, o.m. is opgelegd een voorwaardelijke internering van een geadviseerden duur van 1½ jaar met een proeftijd van 3 jaren en onder toezichtstelling van de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten, aan welke stichting beschuldigde tevens zal hebben te betalen een som van f 750 volgens een door deze genoemde stichting „over het gehele verloop van voormelde proeftijd vast te stellen betalingsregeling”;

O. dat dus krachtens deze genoemde bijzondere voorwaarde de Stichting toezicht zal houden op beschuldigde en beschuldigde aan de Stichting zal betalen een bedrag van f 750;

O. dat van de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten een schrijven is ingekomen, waarin op het ongewenste van een dergelijke bijdrage wordt gewezen;

O. dat inderdaad tussen de wederzijdse verplichtingen verband kan worden gelegd in zoverre dat daaruit o.a. zou kunnen worden afgeleid, dat de Stichting niet geheel onafhankelijk staat ten opzichte van de naleving der voorwaarden en de gedachte zou kunnen postvatten, dat de Stichting zich bij de uitoefening van haar toezicht zou laten beïnvloeden door eigen belang;

O. dat, hoezeer voor de reclasseringstellingen een financiële bijdrage ter bestrijding van de kosten, verbonden aan de reclassering der politieke delinquenten, welkom is, het geen aanbeveling verdient om deze politieke delinquenten zelf te verplichten tot zulk een bijdrage en zodanige verplichting ook bezwaarlijk beschouwd kan worden als eene bedoeld in art. 3 c sub I j van het Tribunaalbesluit;

O. dat er mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie te onthouden aan de uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 677.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM, 20 Januari 1947. (Mr. Heymens-Visser, Aalders en Bolkenbaas).

Oplegging der maatregelen van ontzetting van de beide kiesrechten en van verbeurdverklaring met bevel tot opheffing van het beheer aan een beschuldigde, die naar het oordeel van het Tribunaal de Nederlandse nationaliteit verloor, voor het geval de bevoegde instanties zullen oorde-

len dat de beschuldigde de Nederlandse nationaliteit niet heeft verloren.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Arnhem tegen Roelof Daanen, wonende te Arnhem, geïnterneerd in het Bewarings- en Verblijfskamp te Avegoor, raadsman Mr. van Embden.

O. dat den beschuldigde bij dagvaarding is te laste gelegd:

dat hij op 10 Mei 1940 Nederlander en op 20 September 1944 ouder dan 18 jaren zijnde tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa te Arnhem, althans in Nederland:

1. als lid bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, verder te noemen N.S.B. is aangesloten gebleven;

2. zich als lid heeft aangesloten bij de navolgende nationaal socialistische instellingen:

a. de Weerafdeling van de N.S.B., verder te noemen W.A., waarin hij den rang van opperhopman heeft bekleed;

b. den Nederlandschen Volksdienst;

c. de Nederlandsch Deutsche Kultuurgemeenschap;

d. de Germaansche S.S. in Nederland, waarvan hij begunstigend lid is geworden onder No. 2305;

3. werkzaam is geweest voor de W.A. in de functie van Commandant van de W.A. in Arnhem door het organiseren en leiden van W.A. oefeningen en W.A. marschen;

4. blijk heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid door:

a. voordat de Deutsche bezetting had bepaald, dat in café's bordjes met het opschrift „Verboden voor Joden” moesten worden opgehangen tezamen en in vereeniging met Willen Busscher, althans alleen in de café's Pax, Royal en de Rotonde van Musis Sacrum voor de ramen aan de straatzijde plakaten aan te plakken met het opschrift „Verboden voor Joden”;

b. tijdens een marsch van de W.A. door de Brugweg te Velp aan de marcheerende W.A. mannen te gelasten de straat schoon te vegen, waarop een vechtpartij volgde, waarbij Johannes Hendrikus Schaeffer door eenige W.A. mannen werd gestompt en geslagen en het publiek op straat door slagen en trappen naar de kant of in de huizen werd gedreven;

c. bij een rel in de Weerdjesstraat te Arnhem tijdens een marsch van de W.A. toen deze het huis van de familie Bosveld met geweld wilde binnen dringen, mevrouw Bosveld, die zich te weer stelde bij haar hoofdhaar te grijpen;

d. bij zijn vertrek voor dienstneming bij het vrijwilligerslegioen Nederland, staande in den trein een afscheidswoord te spreken tot zijn kameraden, die hem op het perron uitgeleide deden, waarin hij te kennen gaf, dat het nationaal socialisme de eenige macht was die het Bolschewistisch gevaar kon keeren;

5. hulp of steun heeft verleend aan handlangers van den vijand door een abonnement op „Volk en Vaderland, het Nationale Dagblad, Storm en de Zwarte Soldaat”;

6. hulp of steun heeft verleend althans getracht heeft te verleenen aan den vijand door:

a. een klacht in te dienen bij den Unterhauptsturmführer Bühe van den S.D. inhoudende, dat in de kapperszaak van Wallenburg anti Deutsche gesprekken werden gevoerd;

b. ten behoeve van de Deutsche bezetting bij de N.S.V. opgeslagen meubelen, die in beslag genomen waren bij Joodsche landgenooten en bestemd waren voor de getroffen bevolking van gebombardeerde Deutsche steden, te repareren;

c. in Duitschen krijgsmacht te treden door te teekenen voor het vrijwilligerslegioen Nederland, althans voor het Legioen Niederlande en daarna den eed van trouw aan den Führer af te leggen;

d. als S.S. Schütze gedurende ongeveer 6 weken een opleidingscursus te volgen van de 3e Compagnie van het S.S. Infanterie Ersatz Bataljon „Germania”;

e. aan de Deutsche weermacht linoleum te leveren voor een bedrag van f 2973.95, waarvoor hij betaling heeft ontvangen;

7. voordeel heeft getrokken, althans getracht heeft te trekken uit de door of vanwege de vijandelijke bezetting genomen maatregelen door:

a. aan te vragen en te verkrijgen — tijdens zijn werkzaamheden als reparateur van door den vijand inbeslaggenomen jodenmeubelen — eenige meubelmakers werkbanken, waarvan hij wist, dat deze afkomstig waren van en onttrokken waren aan het bedrijf van de firma Knoef te Arnhem;

b. te aanvaarden van de N.S.D.A.P. extra toewijzingen brandstoffen en levensmiddelen die hem werden verstrekt op grond van den dienst die door zijn zoon in de Waffen S.S. werd verricht;

c. bij den S.S. Fürsorgeoffizier aan te vragen een vergoeding voor bekostiging van een plaatsvervanger in zijn zaak tijdens zijn dienstverband in het Deutsche leger;

d. te aanvaarden een Ausweiss om zich in de zoogenaamde spertijd op straat te mogen begeven, welke ausweiss hem werd verstrekt op grond van zijn lidmaatschap van de N.S.B.;

op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers.

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van Maandag 20 Januari 1947, heeft verklaard: „Ik erken schuldig te zijn aan de navolgende punten van de beschuldiging te weten: 1e, 2e, 3e, 4e, 5e, 6e sub c en d, 7e sub b, c en d.

Ten aanzien van punt 6, sub b merk ik op: dat het daar ten laste gelegde inder-

daad heeft plaats gehad, doch dat ik na lang verzet niet konnende ontkomen aan de opdracht tot reparatie van meubels pas toen ik met de reparatie bezig was ontdekte, dat deze van gevangenen genomen Joden afkomstig waren. Ik trachtte toen er van af te komen door te zeggen, dat ik geen personeel en geen werkbanken had. Dit hielp mij niet, want men gaf mij werkrachten en haalde werkbanken bij Knoef en bracht die mij. Wat het karakter van mijn gedragingen betreft, kan ik in het algemeen nog opmerken: Ik ben uit idealistische overwegingen lid geworden van de N.S.B. In 1937 heb ik bedankt, omdat ik mij niet met de leiding niet kon vereenigen, doch een jaar later, ben ik op grond van het programma, waarvoor ik voelde, weer toetgetreden. Van September 1940 tot Febr. of Maart 1941 ben ik W.A. commandant in Arnhem geweest. Ik heb bedankt, hetgeen wel eerst veel later na mijn herhaaldelijke aandrang is aanvaard, omdat ik het met de methoden van optreden en de leiding in de W.A. — speciaal met Zondervan — niet eens was.

Voor de marsch in Velp had ik politiegeleide aangevraagd doch ik heb die niet gekregen. Zoo ontstonden moeilijkheden met het publiek, dat o.a. met steenen gooide en ook mij aan mijn hand trof. Toen het, door de absentie van de politie, op straat moeilijk werd, heb ik voor het handhaven van de orde en om de W.A.groep kans te geven weg te marcheeren, gelast, de straat te ontruimen. Dit is wel niet geheel gegaan zooals ik had gewild. Ik had niet begrepen, dat het volk zoo'n afkeer had van de zwaar te pakjes. Bij de rel in de Weerdjesstraat heb ik op verzoek van een burger en een N.S.B'er getracht te bemiddelen. Dit lukte niet, omdat de bewoners van de Weerdjesstraat waar de W.A. was binnengedrongen in mij slechts den ouden W.A.commandant — ik was toen niet meer als zoodanig in functie en niet in uniform gekleed — zag. De vrouw wilde mij slaan met een pook. Ik verweerde mij en kreeg daardoor haar haar te pakken, dat ik terstond weer liet.

Om mijn zoon, die aan het Oostfront vocht vrij te krijgen en zoo een stamhouder te behouden heb ik mij als laatste middel om dit te bereiken, opgegeven als vrijwilliger bij het Vrijwilligers Legioen Nederland. Doordat ik wegens ziekte van mijn moeder niet terstond naar Duitschland vertrok, ben ik terechtgekomen bij het Infanterie Ersatz Bataljon Germania, waar ik als S.S. Schütze diende tot ik werd afgekeurd. Ik heb toen een vergoeding aangevraagd om een vervanger in de zaak te kunnen aanstellen. Door mijn afkeuring kwam die aanvraag te vervallen.

O. dat de beschuldigde door het bewezen verklaarde geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens

handlangers;

Immers:

De geachte raadsman van beschuldigde heeft dit wel ontkend er op wijzende, dat de beschuldigde een idealist was met een sanguinisch temperament die de plank wel eens mis sloeg, omdat hij een tekort had aan critisch vermogen, doch het Tribunaal kan hem hierin niet volgen, daar het eenerzijds niet twijfelt aan beschuldigdes toerekeningsvatbaarheid, anderzijds het bewezen verklaarde — en dit vormt een heele lijst — zoo ernstig acht, dat de beschuldigde moet hebben begrepen, dat hij op deze wijze de belangen van het Nederlandsche volk ernstig benadeelde. Zijn optreden als W.A. commandant, dat algemeen ergernis heeft verwekt en zijn actie tegen de Joden kunnen niet anders worden gezien. Zijn dienstneming in het Duitsche leger moge hij motiveren met zijn angst zijn zoon aan het Oostfront te verliezen — die echter ook hierna niet bereid bleek ontslag uit den dienst aan te vragen — dat hij dit contrecoeur deed stemt niet overeen met zijn afscheidsrede op het Arnhemse Perron toen hij naar den Haag vertrok om zich aan te sluiten bij de Nederlandsche vrijwilligers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde gequalificeerd als voormeld de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wetligt, daar deze in juiste verhouding staan tot den ernst der gedragingen van den beschuldigde, gelet op diens persoon en persoonlijke omstandigheden, waarbij het Tribunaal nog in het bijzonder overweegt:

a. betreffende de mogelijkheid van de maatregelen die kunnen worden opgelegd:

dat de beschuldigde naar het oordeel van het Tribunaal door zijn toetreden tot het vrijwilligers legioen Nederland zonder verlof van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden in vreemden vijandelijken krijgsveld trad en daardoor de Nederlandsche nationaliteit verloor;

dat de beslissing hierover echter niet aan het Tribunaal toekomt, doch aan het Departement van Justitie, dat de mogelijkheid echter bestaat, dat het Departement van Justitie zal beslissen als door het Tribunaal is overwogen, dat wanneer dit zou geschieden het Tribunaal nu niet de maatregelen van ontzetting voor de beide kiesrechten en een verbeurdverklaring kan opleggen noch de opheffing van het beheer over zijn vermogen kan bevelen, daar iemand die de Nederlandsche nationaliteit niet bezit niet volgens Nederlandsch recht kiesgerechtigd is en de beschuldigde door het Ned. Beheersinstituut op grond van de bepalingen van het Besluit vijandelijk vermogen als „vijand” zal worden beschouwd, op grond waarvan zijn geheele vermogen van rechtswege aan den Staat is vervallen, zoodat dit niet kan worden verbeurd verklaard, noch het beheer hierover kan worden opgeheven;

dat het Tribunaal daarom de maatregelen van ontzetting van de beide kiesrechten en verbeurdverklaring zal opleggen en de opheffing van het beheer zal bevelen voor

het geval de bevoegde instanties zullen oordeelen dat de beschuldigde de Nederlandse nationaliteit niet heeft verloren;

b. betreffende den ernst der gedragingen van den beschuldigde:

dat het Tribunaal het bewezen verklaarde zeer ernstig acht speciaal zijn optreden als W.A. commandant in Arnhem, zijn toetreding tot het Vrijwilligers legioen Nederland en zijn onverantwoordelijke houding door zijn aanklacht bij den S.D. officier Bühe tegen den kapper Wallenburg dat, zonder andere omstandigheden in aanmerking te nemen, het ribunaal zich op grond van dit bewTezen verklaarde zou onthouden van een advies den duur der interneering te beperken; dat echter ook ten deele bewezen, ten deele door den beschuldigde is aannemelijk gemaakt, dat hij ook Nederlanders die tijdens en door de bezetting in moeilijkheden verkeerden, heeft geholpen door zijn invloed bij den S.D. aan te wenden;

c. Betreffende den persoon van den beschuldigde:

dat het Tribunaal van meening is, dat beschuldigde een impulsief karakter heeft; dat hij lijdt aan zelfoverschatting en gemis aan zelfcritiek, dat hij gevoelig is voor uiterlijk vertoon — speciaal als hij zelf daarbij een rol vervullen kan — en geen oog heeft voor de reactie daarop van derden, waardoor hij in Arnhem zooveel ergernis gegeven heeft, dat het echter niet de belangrijke persoon is waarvoor men hem heeft gehouden; dat hij alles wat hij ondernam met volle ambitie deed, zich volledig inzette voor de W.A. totdat ook hij de minderwaardige elementen daarin onderkende, maar ook voor personen die hem om hulp kwamen vragen;

dat het Tribunaal dan ook niet den indruk heeft, dat beschuldigde een slecht mensch is, die het kwade zocht, doch gevaarlijk door zijn onevenwichtigheid en impulsiviteit, waardoor hij zich gemakkelijk voor een verkeerde wagen laat spannen;

d. Betreffende diens persoonlijke omstandigheden:

dat het vermogen van den beschuldigde volgens opgave van den beheerder thans ruim f 70,000 bedraagt, terwijl dit volgens opgave aan den fiscus voor den oorlog f 16000 bedroeg;

dat het Tribunaal echter van meening is, dat deze vermogensvermeerdering niet door collaboratie doch door waardevermeerdering van zijn voorraden grootendeels is ontstaan, dat daarom geen reden aanwezig is zijn geheele vermogen verbeurd te verklaren, hetgeen anders gewenscht zou zijn, omdat de fiscus bij het vaststellen van haar aanslagen wegens vermogensaanwas van deze aanwas zal aftrekken het verbeurd-verklaarde deel van het vermogen;

dat het Tribunaal eenigermate geloof aan beschuldigdes bewering dat hij na zijn gevangen-neming op ergerlijke wijze is behandeld en daarmee rekening wil houden bij den te adviseeren duur der interneering;

dat zijn oudste zoon in dienst van het Vaderland gevallen is, hetgeen wel geen verdienste van den beschuldigde is, echter wel hem treft, evenals het verlies van zijn jongsten zoon, die aan het Oostfront sneuvelde, waardoor beschuldigde met zijn vrouw kinderloos is overgebleven;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Veralaart de beschuldiging voorzoover vervat in de punten 6 sub e en 7 sub a, vervallen op grond van vermelde redenen;

Verkalaart den beschuldigde schuldige aan het hiervoor bewezen verklaarde gequalificeerd als voormeld en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit.

Legt voorzoover mogelijk de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering waarbij het Tribunaal adviseert deze te beperken tot den duur van 4 jaren den tijd door den beschuldigde in bewaring doorgebracht daaronder begrepen en mitsdien de interneering te doen eindigen op 17 April 1949;

2. Ontzetting van het recht te kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Verbeurdverklaring van het vermogen van den beschuldigde zich uitstrekken en beperkt tot een bedrag van f 25000.

Beveelt de opheffing van het beheer over het vermogen van den beschuldigde, voorzoover mogelijk, met ingang van den 30sten dag volgende op dien der tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring.

No. 678.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
2 December 1947. (Mr. van Berckel.)

Gehele beschikking.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 2e Kamer, van 11 Aug. 1947 ii de zaak tegen Gerrit Broer, wonende te Slidrecht;

Gezien een bezwaarschrift namens beschuldigde bij uitspraak van het Tribunaal te Dordrecht, 2e Kamer, van 7 November 1946 terzake van diverse in de uitspraak opgenomen met 1 en 2a, 2b, 2c en 2d genummerde en bewezen verklaarde gedragingen waren opgelegd de maatregelen van internering, met geadviseerde beëindiging op 8 November 1947, van ontzetting uit diverse rechten en verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een bedrag van f 30,000 — Wij Ons dd. 24 Januari 1947 Ons fiat aan deze uitspraak hebben verleend „behoudens voorzover betreft het opleggen van maatregelen terzake van het sub 2a en b der beschuldiging telaste gelegde”;

O. dat Wij bij gemotiveerde afzonderlijke beschikking van gelijke datum het fiat-executie hebben geweigerd „voor wat betreft de oplegging van maatregelen terzake van de in de beschuldiging omschreven bovenvermelde gedragingen”, welke gedragingen bestonden uit die sub 2a en 2b voorenbedoeld;

O. dat het Tribunaal, 2e Kamer, onder andere samenstelling op grond van deze weigering aan deze zaak een tweede behandeling heeft gegeven, waarbij voormeld fiat-executie alsmede de slotsom der beschikking tot weigering ten eenemale over het hoofd zijn gezien, althans het Tribunaal met voorbijgang van een en ander alle oorspronkelijk telaste gelegde gedragingen opnieuw heeft onderzocht en berecht, zodat bij Deszelfs uitspraak van 11 Augustus 1947, met vervallen verklaring (terecht) van de feiten sub 2a en 2b, de overige gedragingen (ten onrechte) opnieuw bewezen zijn verklaard, zijnde daarvoor alsnog de maatregelen opgelegd van internering, met een geadviseerde duur tot 11 Augustus 1947 en verbeurdverklaring tot een bedrag van f 40,000;

O. dat deze (aldus dubbele) berechting van gedragingen ener zelfde dagvaarding, waarvoor gefiatteerde maatregelen waren opgelegd (de gedragingen sub 1, 2c en 2d) onwettig is en zonder gevolg moet blijven;

O. dat mitsdien het fiat-executie op de maatregelen, opgelegd bij de uitspraak van 11 Augustus 1947 geweigerd dient te worden, zijnde in deze uitspraak slechts geldig de vervallen verklaring ten aanzien van de punten 2a en 2b, welke beslissing, geen maatregelen inhoudende, Ons fiat niet bevoeft;

O. dat te allen overvloede is vast te stellen, dat de maatregelen, opgelegd bij voormelde uitspraak van 7 November 1946, door derzelver fiaterring op 24 Januari 1947 onherroepelijk zijn geworden en voor ten uitvoerlegging vatbaar zijn gebleven;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op de maatregelen aan beschuldigde bij uitspraak van 11 Augustus 1947 opgelegd.

No. 679.

HOGE AUTORITEIT TE AMSTERDAM, 2 Januari 1948. (Mr. Verdam).

Flat-executie geweigerd, daar het Tribunaal, een internering voorwaardelijk oplegende, verzuimde daarbij een proeftijd te bepalen.

(Tribunaalbesluit art. 3 b.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 14e Kamer, dd. 16 October 1947, in de zaak tegen Cornelis Kamphorst;

O. dat aan beschuldigde werd telastegelegd:

dat hij, op 10 Mei 1940 Nederlander zijnde, geboren 16 Maart 1916, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. door in het openbaar het insigne van de N.S.B. der Nederlanden te dragen van nationaal socialistische gezindheid heeft blijk gegeven;

2. hulp en steun heeft getracht te verlenen door zich omstreeks November 1941 te melden bij de Waffen S.S. en een militaire opleiding van deze formatie te volgen;

3. hulp en steun heeft verleend aan de vijand, doordat hij vrijwillig:

a. omstreeks Mei 1942 in dienst is getreden bij het Nationaal Socialistisches Kraftfahrer Korps en hierin ordonnansdiensten verricht heeft;

b. omstreeks Juni 1943 in dienst is getreden bij de SS. en ingedeeld is geweest bij het SS wachtbataljon 3, terwijl zijn dienst bestond in het optreden als ordonnans bij een bewakingscommando van een kamp van politieke gevangenen, vervolgens in het verrichten van kantoorwerkzaamheden op het aanmeldingsbureau der SS. te Amsterdam en daarna als soldaat in compagnieverband;

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal, de telastelegging bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot 3½ jaar waarvan 1 jaar voorwaardelijk en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf 12 September 1945 in voorinternering doorgebrachte tijd; Met bevel, dat van deze internering een jaar niet zal worden ten uitvoer gelegd, tenzij het Tribunaal later anders zou gelasten en beschuldigde zich niet als een goed Nederlander gedragen heeft;

2. ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. ontzetting uit het recht om te dienen bij de gewapende macht;

Bepaalt voorzoveel nodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen drie maanden nadat de internering is beëindigd en op deze uitspraak fiat-executie is verleend;

O. dat bij het opleggen van een voorwaardelijke internering ingevolge het Tribunaalbesluit de duur van de proeftijd moet worden vermeld, hetwelk in het onderhavige geval niet is geschied, zodat reeds om deze reden de uitspraak niet in stand kan blijven;

O. echter bovendien dat gezien de ernst der gedragingen en de persoon van beschuldigde de opgelegde maatregelen met name een voorwaardelijke internering van 2½ jaar te licht zijn en deze niet in overeenstemming zijn met die, welke door andere Tribunalen in soortgelijke gevallen

werden opgelegd;

O. immers dat beschuldigde van omstreeks Mei 1942 tot Juni 1943 bij de N.S. K.K. heeft dienst gedaan en vervolgens gedurende omstreeks anderhalf jaar bij de Waffen SS in dienst is geweest, bij welke laatstgenoemde organisatie hij ordonnans is geweest voor het Gijzelaarskamp St. Michielsgestel en voorts werkzaam is geweest op een Inlichtingenbureau;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 680.

TRIBUNAAAL ROTTERDAM (2e Kamer),
2 December 1947. (Mr. Naaijen, Schaap en Kamphuis).

Internering opgelegd, met bevel dat deze niet ten uitvoer zal worden, indien o.m. de voorwaarde wordt nagekomen, dat aan de benadeelden binnen de gestelde termijn wordt vergoed de schade die zij hebben geleden ter zake van de in beslagname van een radiotoestel, betaalde boeten en tijdens de bezetting ondergane detentie.

(Tribunaalbesluit art. 3 c, sub j.)

Tribunaal Rotterdam tegen Anna Elisabeth Verharen.

Beschuldigd van: dat zij als Nederlandse, de 18-jarige leeftijd bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. tot het einde der vijandelijke bezetting als lid is aangesloten gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, waarbij zij zich in 1935 als lid had aangesloten, en zich als lid heeft aangesloten bij de N.V.D., zijnde een nationaal socialistische organisatie;

2. van nationaal socialistische gezindheid heeft blijk gegeven door in de jaren 1940 en 1941 te adverteren in „Volk en Vaderland“;

3. hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verlenen aan de vijand of diens handlangers of medewerkers door in of omstreeks de maand Juni 1943 te verraden aan de zogenaamde „Groep X“ der Rotterdamse Politie, althans aan een afdeling der Rotterdamse Politie, dat zekere C. van Bodegraven zijn radiotoestel, hetwelk deze volgens de toen bestaande verordening had moeten inleveren, had laten „onderduiken“, tengevolge waarvan een huiszoeking bij zekere K. Groeneweg door leden van genoemde Groep X heeft plaats gehad en C. van Bodegraven en K. Groeneweg voormeld, op grond van voornoemd niet-inleveren van dit radiotoestel, resp. van 23 Juni tot 16 Juli 1943 en gedurende enkele weken op het Hoofdbureau van Politie te Rotter-

dam in verzekerde bewaring zijn gesteld en later door het Deutsche Landesgericht zijn veroordeeld tot resp. 3 maanden en 6 weken gevangenisstraf en resp. f 150 en f 100 boete;

op grond waarvan zij moet worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers.

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zittingen van 8 Juli, 21 October en 18 November 1947 is verschenen;

O. dat de beschuldiging vervallen moet worden verklaard voor wat punt 2 betreft, als zijnde dit punt niet bewezen;

O. dat de beschuldigde ter zittingen van 8 Juli en 18 November 1947 heeft verklaard:

„In 1933 werd ik lid der N.S.B. Ik erken de mij bij dagvaarding sub 1 en 3 telaste gelede feiten te hebben gepleegd. Ik heb nimmer bedoeld van Bodegraven persoonlijk leed te berokkenen; ik was er zeer van ontdaan, toen ik hoorde, dat hij en Groeneweg gevangenisstraf hadden moeten ondergaan. Ik bezit panden in Vlaardingen. Ik schat de waarde hiervan op f 211,800 met f 53,000 ongeveer hypotheek. Ik bezit ongeveer f 13,000 aan effecten. Verder bezit ik nog enkele buitenlandse effecten, vooral Amerikaanse effecten. Ik bezit verder nog f 22,500 aan hypothecaire vorderingen. Mijn totale vermogen schat ik op f 103,262 ongeveer. Het punt in sub 2 der dagvaarding vermeld ontken ik met nadruk; ik heb nimmer advertenties geplaatst. Ik bezit totaal geen inboedel meer.

Ik blijf bij mijn verkalring, zoals U mij die voorleest uit het proces-verbaal van de terechtzitting dd. 8 Juli 1947, behoudens dat als waarde van de panden in Vlaardingen gelezen moet worden f 121,800 in plaats van f 211,800. Met betrekking tot het rapport van de Centrale vermogensopsporingsdienst merk ik op, dat mijn naam niet in 1930, maar in 1931 is overleden en dat ik nimmer in Vlaardingen heb gewoond. Voor het overige erken ik de juistheid van hetgeen in dit rapport wordt gezegd. Het kan wel juist zijn, dat, wanneer de waardevermeerdering van mijn panden in aanmerking wordt genomen, mijn vermogen ongeveer f 120,000 bedraagt“.

Post alia:

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, op grond van de navolgende redenen:

O. dat beschuldigde tot op heden geen internering heeft ondergaan en dat, gezien beschuldigde's leeftijd geen aanleiding voor het Tribunaal bestaat om haar een andere dan voorwaardelijke internering op te leggen;

O. dat er, gelet op beschuldigde's vermogenstoestand, er wél redenen zijn om haar op te leggen een voorwaardelijke internering, waaraan o.m. als voorwaarde

aan haar worde opgelegd, dat zij de schade vergoedt, die berokkend is aan C. van Bodegraven (of zijne rechtverkrijgenden) en aan L. Groeneweg (of diens rechtverkrijgenden);

O. dat er bovendien termen aanwezig zijn tot gedeeltelijke verbeurdverklaring van beschuldigde's vermogen;

Gezien de betrekkelijke Wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen voor wat punt 2 betreft, op grond van vermelde redenen;

Verklaart de beschuldigde schuldig aan:

1. dat zij als Nederlandse gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa lid is gebleven van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en van daaraan verwante organisatie;

2. hulp en steun heeft verleend aan de vijand, diens handlangers en medewerkers.

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

I. Internering, waarbij het Tribunaal adviseert de tijdsduur der internering te beperken tot één jaar, met bevel, dat de internering niet zal worden ten uitvoer gelegd, tenzij het Tribunaal later anders mocht gelasten, op grond dat beschuldigde gedurende een tijdvak van één jaar zich niet als een goede Nederlander zal hebben gedragen, of niet zal zijn nagekomen de hierbij gestelde bijzondere voorwaarden, te weten:

1. dat zij zich zal stellen onder toezicht van de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten;

2. dat zij zich zal gedragen naar de aanwijzingen van die stichting;

3. dat zij zal vergoeden, zulks binnen drie maanden, nadat het fiat executie op deze uitspraak zal zijn verleend, aan C. van Bodegraven, wonende te Rotterdam, Ebalstraat 6, of diens rechtverkrijgenden:

a. de waarde van diens radiotoestel, bepaald op f 300;

b. een bedrag van f 550 voor vergoeding van schade, geleden door diens detentie tijdens de bezetting; (nl. f 5 per dag detentie, *Red.*).

c. een bedrag van f 182.50, zijnde de door C. van Bodegraven voornoemd betaalde boete;

4. dat zij zal vergoeden, zulks binnen drie maanden, nadat het fiat executie op deze uitspraak zal zijn verleend, aan L. Groeneweg te Rotterdam of diens rechtverkrijgenden:

a. een bedrag van f 250 tot vergoeding van de schade, geleden door diens detentie tijdens de bezetting; (nl. f 5 per dag detentie, *Red.*).

b. een bedrag van f 150, zijnde de door L. Groeneweg voornoemd betaalde boete;

II. Verbeurdverklaring van beschuldigde's vermogen beperkt tot een bedrag van f 10,000;

III. Ontzetting uit het recht om actief deel te nemen aan krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

No. 681.

TRIBUNAAAL ARNHEM (1e Kamer), 24 Februari 1947. (Mr. Beets, Poelen, Dr. Veldhorst).

Zaak Hondius, oud-wethouder van de gemeente Nijmegen.

Tribunaal Arnhem tegen Harmanus Hondius, werktuigkundig ingenieur, wonende te Nijmegen, geïnterneerd in het Bewarings- en Verblijfskamp „Avegoor” te Ellecom, raadsman Mr. J. de Mul, advocaat te Nijmegen.

O. dat den beschuldigde bij dagvaarding is ten laste gelegd: dat hij als Nederlander op 20 September 1944 41 jaren oud zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

in Nederland:

1. van 10 Mei 1940 tot het einde der vijandelijke bezetting van Nederland lid is geweest van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. werkzaam is geweest voor de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden door:

a. van 16 Maart 1942 tot 9 September 1942 op te treden als blokleader van deze Beweging te Amsterdam;

b. lessen te geven op een cursus van de Pionier Weerafdeling der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden te Amsterdam;

3. van 17 Februari 1941 tot het einde der vijandelijke bezetting van Nederland, lid is geweest van het Technisch Gilde, zijnde een nationaal socialistische organisatie en voor deze organisatie is werkzaam geweest door van het einde van 1941 tot in Juli 1944 achtereenvolgens in Amsterdam en in Gelderland de functie van districts-hoofd dezer organisatie te bekleeden;

4. tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa lid is geweest van de navolgende nationaal socialistische organisaties of instellingen:

a. van den Raad van Advies, toegevoegd aan den Gemachtigde van den leider der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden voor Waterstaat en Verkeer en wel van Maart 1943 tot het einde der bezetting;

b. van de onderafdeeling Technische Dienst der Afdeling Nieuw Zeewezen van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden van Augustus 1943 af tot het einde dier bezetting;

c. van het Nederlandsch Verbond voor Sibbekunde van Augustus 1943 af tot het einde dier bezetting;

d. van de Nederlandsch Deutsche Kultuurgemeenschap van Mei 1942 tot het einde dier bezetting;

5. hulp of steun heeft verleend aan den vijand of diens handlangers door:

a. van Februari 1943 tot einde Juni 1944 te zijn opgetreden als wethouder en locoburgemeester der gemeente Nijmegen;

b. van Juli 1944 tot 16 September 1944 te zijn opgetreden als waarnemend burgemeester van Tilburg;

c. nadat hij na de landing der geallieerde parachutisten in de omgeving van Nijmegen op 17 September 1944 de wijk had genomen naar het benoorden den Rijn gelegen gedeelte der provincie Gelderland, achtereenvolgens te zijn opgetreden als waarnemend commissaris en commissaris van dat gedeelte der provincie, tot aan de algeheele bevrijding van Nederland, tot welke functie hij was benoemd door of namens den rijkscommissaris van het bezette Nederlandsche gebied;

d. in dienst te zijn geweest van de Landwacht Nederland en in dezen dienst uitgerust te zijn geweest met een schietwapen;

e. in zijn functie als wethouder der gemeente Nijmegen op te treden als beheerend venoot van de mede door hem opgerichte „Bouwonderneming Stad Nijmegen”, welke bouwonderneming ten doel had, het verrichten van bouwwerken in den meest uitgebreiden zin van het woord, alsmede den handel in bouwmaterialen en gereedschappen, zulks in nauwe samenwerking met, althans ondergeschikt aan de Organisation Todt, een Duitsche nationaal socialistische organisatie, en welke bouwonderneming onder meer was ingeschakeld o.a. door het zenden van 1500 arbeiders, bij de werkzaamheden in de St. Pietersberg te Maastricht, waar gewerkt werd aan een spoorlijn ten behoeve van den vijand, loopende deze spoorlijn dwars door de heuvels en de bosschen;

6. van nationaal socialistische gezindheid heeft blijk gegeven door:

a. geabonneerd te zijn op het „Nationaal Socialistische Weekblad „Volk en Vaderland”;

b. zijn minderjarigen zoon in 1942 en 1943 gedurende een jaar lid te laten zijn van den Nationalen Jeugdstorm, een nationaal socialistische instelling;

c. zijn minderjarigen zoon in 1941 te doen deelnemen aan een kinderuitzending in de Gau Thüringen, welke uitzending uitging van de Nazional Sozialistische Volkswohlfahrt, Kreisamtsleitung Nord-Holland, Abteilung Wohlfahrt/Jugendhilfe Jugendberuhungsfürsorge;

d. het financieel steunen der Stichting Nationaal Tehuis der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

e. het partij-insigne der Nationaal Socialistische Beweging te dragen;

f. het als waarnemend commissaris en/of commissaris der provincie Gelderland in grooten getale in dienst nemen van leden der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden ter provinciale Griffie, welke tijdelijk te Lochem werd gevestigd;

7. voordeel heeft getrokken uit door den vijand of diens handlangers genomen maatregelen door:

a. geldelijke inkomsten te hebben uit zijn functies als wethouder en loco-burgemeester van Nijmegen, locoburgemeester

van Tilburg, waarnemend commissaris en commissaris der provincie Gelderland, tot welke functies hij uitsluitend en alleen is benoemd geworden uit hoofde van zijn lidmaatschap der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. uit hoofde van zijn lidmaatschap der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden te worden vrijgesteld van den inleveringsplicht van zijn radiotoestel;

8. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand door:

a. uit handen van den Duitscher Dr. Beck, hoofd van de Technische Nothilfe te Nijmegen een zilveren schaal, althans een zilveren schotel, althans een zilveren voorwerp met inscriptie aan te nemen als blijk van waardeering van zijn optreden tijdens en na de ramp, welke Nijmegen op 22 Februari 1944 heeft getroffen;

b. in Januari 1945 uit handen van den Beauftragte van den Rijkscommissaris in de Provincie Gelderland, Dr. Schneider, een Duitscher, aan te nemen de Deutsche onderscheiding Kriegsverdienst Kreuz Ite klasse met de zwaarden, zulks uit erkentelijkheid voor zijn werk;

en op grond hiervan geacht moet worden, zich desbewust gedragen te hebben in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers.

Gezien de processtukken, waaronder de interlocutoire uitspraak dezer kamer d.d. 25 November 1946, alsmede het deskundigen rapport pro Justitia d.d. 18 Januari 1947.

O. dat de beschuldigde ter zitting van 19 November 1946 heeft verklaard:

„Ik beken punt 1 van de ten lastelegging. Punt 2 is theoretisch juist, praktisch niet, daar ik niet actief ben opgetreden als blok-leider van de N.S.B. Het Technisch Gilde was in 1941 toen ik mij aanmeldde geen nationaal socialistische organisatie, er slo-ten zich toentertijd verschillende vooraanstaande industrieelen, niet nationaal socialisten bij aan. Punt 4 beken ik, echter is mij niet bekend, dat het verbond voor Sib-bekunde een nationaal socialistische instelling was. Ik beken punt 5a, b en c, heb echter niet de wijk genomen naar het Noorden. Ik ben geen lid geweest van de Landwacht; Van Lokhorst riep het nationaal socialistische gemeentepersoneel bijeen en wilde, dat zij bij de Landwacht zouden gaan; ik ben toen naar de keuring in Arnhem voor de Landwacht geweest, waar mij een geel formulier werd uitgereikt, waarop ik invulde, dat ik uitsluitend bereid was bewakingsdienst in het gemeentehuis in Nijmegen te verrichten; ik ben echter geen lid geweest van de Landwacht en heb geen oefeningen bijgewoond, wel ben ik tweemaal gaan kijken bij oefeningen van de Landwacht. Wat betreft punt 5, e, ik ben nooit beheerend venoot geweest van de bouwonderneming Stad Nijmegen, dit is volkomen onjuist. Punt 6 a, b, c, d en e, beken ik, op punt 6, f, kom ik straks nog

4 Febr. 1948 (afl. 18)

No. 682—694

TRIBUNALEN IN NEDERLAND

EN ANDERE NA-OORLOGSCHE RECHTSPRAAK

Redactie Tribunalen in Nederland:

Mr. G. C. M. VAN NIJNATTEN en **Mr. J. J. H. VAN DER BRUG**

Hoofd van het Centraal Tribunaal Kantoor

Secretaris v. h. Tribunaal te 's-Hertogenbosch

Redactie van de na-oorlogsche Rechtspraak (Bijz. Raad
van Cassatie, Bijz. Gerechtshoven, Rechtsherstel e.a.):

Mr. J. MILDERS

Vice-President Arr.-Rechtbank te Zwolle

(VERSCHIJNT WOENSDAG)

4^e JAARGANG

**N.V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
W. E. J. TJEENK WILLINK, ZWOLLE**

Printed in the Netherlands.

terug. Punt 7 beken ik, evenals punt 8 sub a en b; echter was Dr. Beck geen Duitscher, maar een Hollander, die kort geleden uit het kamp Wezep ontslagen is en nu woont aan de Ceintuurbaan 12 te Deventer. Deze Dr. Beck was aan het Hoofd van de Technische Nothilfe. De beeldhouwer Roovers geeft de feiten onjuist weer; het was mijn bedoeling om dezen jongeman te helpen.

Ik bestrijd, dat de N.S.B. landverraad zou hebben gepleegd. Dit is een pertinente leugen. De N.S.B., T.D. had goede krachten; het streven was om de Nederlandsche technici lid te maken van de N.S.B. Ik voor mij vind een vereeniging van technici naar confessie belachelijk. Het teekenen van een Ariërverklaring vond ik even belachelijk als de verklaring van politieke betrouwbaarheid, die tegenwoordig geëischt wordt. Ik ben lid geworden van het Nederlandsch Verbond voor Sibbekunde, omdat ik een kwartierstaat wilde hebben, welke veel duurder was dan het heele lidmaatschap van het Verbond voor Sibbekunde. Ik werd hier dus lid van, omdat ik dan voordeelijker uit was. Wat betreft mijn opmerking, bij de begrafenis van de slachtoffers van de ramp van 22 Februari 1944, hierover kan ik het volgende verklaren.

Ik had kort tevoren gezien, dat kinderen, die onder leiding van zusters op het Kelfkensbosch liepen, in de handen klaptten, toen er groote eskaders Anglo-Amerikaansche bommenwerpers overkwamen. Daar ik bij de begrafenis reeds een week lang onafgebroken aan het werk was geweest, kan ik me als gevoelsmensch misschien wel op een of andere wijze over dit in de handen klappen hebben uitgelaten.

Met betrekking tot Joodsche goederen bestond er gedurende de bezetting een groote speculatiezucht, om deze te voorkomen besloot de gemeente deze goederen te koopen. Het was een zuiver ambtelijke kwestie.

Er bestond geen contract van oprichting van een vennootschap Bouwonderneming Stad Nijmegen. Nadat wij moeilijkheden hadden gehad met de uitbetaling van gelden aan de arbeiders, die werkten bij de bouwonderneming Stad Nijmegen, omdat o.a. Van Lokhorst deze gelden weigerde te verschaffen, besloten wij een ontwerp contract op te maken, voor geval de Duitschers achterdochtig zouden worden en een onderzoek instellen naar het bestaan van de genoemde onderneming.

Ik meen niet, dat het verboden is om als wethouder deel te nemen aan een vennootschap of andere onderneming, daar toch verschillende ministers tijdens hun verblijf in Engeland, deelnamen aan scheepvaart-ondernemingen, welke personen dwongen om voor hen te varen. Als burgemeester van Tilburg wist ik de gijzeling van den burgemeester van de Mortel op te heffen, daar ik deze gijzeling doelloos vond en dit aan de Deutsche verantwoordelijke instantie aannemelijk wist te maken. Doordat ik

in Tilburg tot burgemeester werd benoemd, werd mijn schorsing in Nijmegen opgeheven en was ik weer bevoegd om aan Soetens opdrachten te geven. In Tilburg heb ik bij de fabrieken de kolenvoorraden inbeslaggenomen, om ze voor de bevolking te bewaren. Aan den commandant van het executie-peleton heb ik aangeboden om mij te executeeren, in plaats van de gijzelaars die hij gevangen had genomen. Ik heb den commandant op zijn gemoed weten te werken en hem gewezen op de wroeging, die hij later als hij tot kalmte gekomen was zou hebben over het doodschieten van onschuldige menschen.

Klarenbeek was Zondagsmorgens 17 September naar Schneider geweest, omdat de inboedel van Ir. Hopster, waarbij zich ook zijn inboedel bevond inbeslag was genomen, tengevolge van het optreden van Van Lokhorst. Schneider besloot toen Van Lokhorst te ontslaan en zei aan Klarenbeek, dat hij mij tot burgemeester van Nijmegen benoemde. Ik ben toen 's avonds op denzelfden dag naar Arnhem gegaan om mijn definitieve benoeming te krijgen, daar ik zonder deze natuurlijk niet kon optreden. Ik nam toen mijn vrouw en kind mede, daar ik deze niet alleen wilde laten in mijn eenzaam gelegen woning op den Kwakkenberg. Wij gingen den volgenden dag naar Apeldoorn, waarheen Schneider ook reeds was vertrokken, nadat zijn verblijf in Arnhem door bommen was getroffen. Ik had toen geen benzine meer om naar Nijmegen terug te keeren en bleef ter beschikking van Schneider, zoodat er dus geen sprake van is, dat ik de wijk zou hebben genomen zooals in de dagvaarding staat.

Als waarnemend commissaris van de provincie Gelderland kreeg ik van Klarenbeek te hooren, welke toestanden er in het kamp Rees bestonden en voor de menschen, die in dit kamp vertoefden, heb ik eerst en vervolgens Klarenbeek veel kunnen doen. Ook heb ik gedaan weten te krijgen, dat het electriche net in den Achterhoek werd aangesloten op het Deutsche electriche net, weer om de bevolking van den Achterhoek te helpen, tevens wist ik zodoende het personeel van de P.G.E.M. uit Duitschland te houden.

Daar de Geallieerden de dijken in de Betuwe onder vuur hielden, omdat zich daarop Deutsche militairen bevonden, weigerde de burgerij om aan het onderhoud en herstel van de dijken te werken, hetgeen een groot gevaar voor de bevolking, in verband met eventuele dijkdoorbraken meebracht; ik heb toen van den Duitschen generaal gedaan weten te krijgen, dat de Deutsche militairen de dijken ontruimden, zoodat de bevolking de dijken kon herstellen.

Toen ik zag, dat de Achterhoek bevrijd werd ging ik naar Zaltbommel, omdat de Bommelerwaard door de Duitschers geëvacueerd zou worden en ik hoopte, dan spoedig in de gelegenheid te zijn om naar Nijmegen te gaan om mij daar te verantwoorden. De Duitschers kwamen echter na

de evacuatie weer in de Bommelerwaard terug en bliezen verschillende kerken op; ik heb weten te voorkomen, dat de dom van Zaltbommel, waarin de Duitschers reeds een groote lading munitie hadden aangebracht, werd opgeblazen.

Wat betreft een wapenvergunning, deze heb ik inderdaad aangevraagd, omdat op den dag van den aanslag op Van Dijk, de boel bij mij thuis kort en klein werd geslagen. De N.S.B. is geen landsverraderlijke organisatie. Het programma is altijd goed geweest en is ook nu nog goed, zooals de Procureur-Fiscaal in Arnhem mij zelf veertien dagen geleden in een onderhoud, dat ik met hem had, verklaarde.

Over de auto, die ik naderhand in Febr. 1944 gebruikte, kan ik mededeelen, dat deze auto op normale wijze door de Rijksverkeers Inspectie was gevorderd van de Weerd; ik heb dezen wagen gebruikt en de wagen is later onbeschadigd in handen van den eigenaar teruggekomen. De benzine, die ik in dezen wagen gebruikte kreeg ik van de gemeente-gasfabriek, die benzol maakte.

Het jachtgeweer, dat ik in mijn bezit had, heb ik verkocht aan den landbouwer Seesingh in Gendringen. Een Arnhemse inspecteur van politie, die nu in functie is, heeft dit jachtgeweer gestolen. Ik had dat jachtgeweer ontvangen, toen Van Lokhorst van het N.S.B.-gemeentepersoneel verlangde, dat het zich zou aansluiten bij de Landwacht. Ik heb het geweer aangenomen, omdat ik meende, het misschien nog wel eens noodig te hebben tegen Van Lokhorst.

Het Kriegsverdienstkruis heb ik op een onofficieele wijze gekregen, daar op een zekeren avond om plus minus half zes Schneider mij bezocht en mij een enveloppe overhandigde, waarin het Kriegsverdienstkruis bleek te zitten. Ik wilde Schneider niet voor het hoofd stooten door het te weigeren en zag ook dadelijk reeds het voordeel, dat ik er in de toekomst van zou kunnen hebben; inderdaad heb ik er veel dienst van gehad, o.a. in het geval van het kamp Rees en in Zaltbommel. De verklaring van den getuige Vleming is niet juist, daar ik niets had om mee te feesten.

Dr. Schneider kwam niet geregeld bij mij aan huis; toen de heer Brands weigerde gijzelaars te stellen, was Schneider woedend; ik ging hier tegen in, zoodat het mogelijk is, dat sommigen hierin een verkoeling tusschen ons meenden te bespeuren.

De getuige Schouten is onbetrouwbaar, daar hij volgens inspecteur Berkhout een zekere Horbeek en diens vrouw aan den SD. heeft uitgeleverd.

Om te voorkomen, dat de arbeiders, die bij de opruiming van de stad Nijmegen na den ramp in Febr. 1944 werkzaam waren, naar Duitschland zouden worden gezonden, stelde ik hen tewerk bij de Bouwonderneming Stad Nijmegen. Wat de vlaggen en wimpels en boeken betreft, die genoemd worden in het rapport van de heeren Lep-

pink en Van Wensen kan ik verklaren, dat de aankoop van deze voorwerpen niet van mij is uitgegaan, maar waarschijnlijk van de directeuren van de gemeentebedrijven, die de bevoegdheid hadden tot f 500 aankopen te doen. De portretten van Hitler en Mussert heb ik nooit willen ophangen in gemeentegebouwen en ook niet in mijn woning.

Toen de heer Visser als burgemeester van Varsseveld in een ongemeubileerd huis moest trekken, stond ik hem toe, goederen mee te nemen van Hoogstraten, nadat hij eerst met Bouwman een lijst had opemaakt, waarop de goederen geplaatst waren, welke hij meenam.

Ik klaagde over het gedrag van Verstappen bij de Duitschers, en niet bij de Nederlandsche politie-autoriteiten, omdat ik Verstappen niet als een Nederlandsch politiemann beschouwde, daar hij immers aangesloten was bij de SS. Zijn optreden als klein luitenantje van politie tegenover mij, dien ten opzichte van hem minstens den rang van overste bekleedde, kwam niet te pas; hij was natuurlijk zoo brutaal, omdat hij wist, dat er een politie-onderzoek naar mij werd gehouden.

Bij het aannemen van personeel voor de Provinciale Griffie te Lochem heb ik er niet op gelet of ze N.S.B.'er waren of niet, de meesten waren trouwens al ambtenaar, voordat ik hen aanstelde.

Toen ik hoorde, dat de Duitschers in Doesburg bij de burgers dekens vorderden, heb ik, om dit te voorkomen, Schneider opgezocht en hem meegenomen naar het pakhuis waar de dekens en wijnen van het „Huis ter Duin" waren opgeslagen en zijn deze door hem in beslag genomen. De eigenaar van deze dekens en wijnen, was een zekere Tappenbeck, ook een Duitscher, zoodat dit nog een heele herrie gegeven heeft.

Zooals ik reeds van tevoren gezegd heb, ben ik lid van het Technisch Gilde geworden, toen dit nog geen nationaal-socialistische instelling was. Er waren toen ook vele vooraanstaande Nederlandsche industrieelen, niet nationaal-socialisten, lid van dit Gilde, velen zijn er inderdaad na verloop van tijd uitgegaan uit angst of lafheid en niet uit principieele overwegingen, 95 % van de menschheid is laf. Hoewel ik zag, dat het afliep, was er voor mij geen reden om het Nationaal Socialisme vaarwel te zeggen, evenmin als er voor U reden is om nu te bedanken, terwijl toch binnenkort de bijl in de bijzondere rechtspleging wordt gezet.

Post alia:

O. dat door de bekentenis van beschuldigde tegenover de verbalisanten J. L. F. de Vries en J. G. H. Uijen en door die ter zitting van het Tribunaal van 19 Nov. 1947, alsmede door de genoemde bewijsmiddelen wordt bewezen geacht, dat beschuldigde zich heeft schuldig gemaakt aan hetgeen hem bij dagvaarding is ten laste gelegd onder de punten 1, 2, 3, 4, 5a en b, 6a t/m e, 7 en 8;

O. dat beschuldigde heeft ontkend op 17 Sept. 1944 de wijk te hebben genomen naar het benoorden den Rijn gelegen gedeelte der provincie Gelderland, doch in den namiddag van dien dag naar Arnhem is gegaan, teneinde bij den Beauftragte voor deze Provincie de schriftelijke bewijzen, zijnde benoeming tot burgemeester van Nijmegen te gaan halen, welke benoeming te voren telefonisch was geschied;

O. dat door het onderzoek niet is komen vast te staan, dat beschuldigde inderdaad de wijk heeft genomen, hetgeen trouwens aan de waardeering van hetgeen hem overigens ten laste is gelegd niets afdoet, zoodat dit gedeelte van punt 5 onder c der dagvaarding, als zijnde onbewezen, behoort te worden vervallen verklaard;

O. dat nu beschuldigde heeft ontkend lid te zijn geweest van de Landwacht en, hoewel te Arnhem daarvoor een keuring te hebben ondergaan, zich slechts bereid had verklaard eventuele bewakingsdienst op het gemeentehuis van Nijmegen te willen doen, waartoe hij van den Nationaal Socialistischen burgemeester van Nijmegen, Van Lokhorst, een jachtgeweer had ontvangen, en het ook overigens niet gebleken is, dat beschuldigde oefeningen van de Landwacht heeft medegemaakt, terwijl het Tribunaal ook overigens op geen enkele wijze is gebleken, dat beschuldigde zich daadwerkelijk bij de Landwacht heeft aangesloten, het Tribunaal van oordeel is, dat het bewijs niet is geleverd, dat beschuldigde zich heeft schuldig gemaakt aan hetgeen hem in punt 5 onder d der dagvaarding is ten laste gelegd, zoodat ook dit punt der dagvaarding behoort te worden vervallen verklaard;

O. dat beschuldigde eveneens heeft ontkend, in zijn functie van wethouder der gemeente Nijmegen te zijn opgetreden als beheerder vennoot van de commanditaire vennootschap Bouwonderneming Stad Nijmegen zooals hem in punt 5 onder e der dagvaarding is ten laste gelegd, omdat deze commanditaire vennootschap in feite nimmer heeft bestaan;

O. dat uit de verklaring van den getuige Soetens opgenomen in het proces-verbaal van verhoor van 14 Januari 1947, blijkt dat, hoewel een ontwerp statuten was opge maakt voor een in het leven te roepen commanditaire vennootschap Bouwonderneming Stad Nijmegen deze nimmer is opgericht, hoofdzakelijk tengevolge van de geallieerde opmarsch welke spoedig Nederland bereikte, terwijl te dien aanzien de verklaring van den getuige Teseling, opgenomen in het proces-verbaal van 25 Nov. 1946 niets positiefs bevat;

O. dat het Tribunaal, nu dit niet anderszits is gebleken, niet bewezen acht, dat de commanditaire vennootschap Bouwonderneming Stad Nijmegen is opgericht geworden, zoodat beschuldigde dan ook niet als beheerder vennoot daarvan is opgetreden, zoodat ook dit punt 5 onder e der dagvaarding behoort te worden vervallen ver-

klaard;

O. ten aanzien van het onder punt 6 f der dagvaarding gestelde, dat beschuldigde heeft ontkend in groote getale leden der Nationaal Socialistische Beweging ter provinciale griffie in dienst te hebben genomen, doch het meerendeel der door hem aangestelde personen reeds ambtenaar dier Griffie was en hij overigens ook niet lette op de politieke richting der sollicitanten;

O. dat uit de verklaring, afgelegd door den getuige E. A. A. Liera, die omstreeks 23 September 1944 tot bestuursraad van Sociale zaken en personeel voor de Provincie Gelderland werd aangewezen, en beschuldigde ongeveer tegelijkertijd met het commissariaat dier provincie werd belast blijkt, dat beschuldigde inzake benoemingen en ontslag een sterke persoonlijke visie had; dat uiteraard zich veel personen uit de N.S.B. kringen aan beschuldigde opdrongen, doch getuige niet den indruk had, dat beschuldigde speciaal N.S.B.'ers poneerde, terwijl in zijn bestuursbeleid het partijbelang geen rol speelde;

O. dat uit de verklaring van getuigen Borst en Fritz eveneens is gebleken, dat N.S.B.'ers niet door beschuldigde werden voorgesproken;

O. dat nu anderszits niet is gebleken, dat beschuldigde inderdaad wel de voorkeur heeft gegeven aan sollicitanten, die lid der N.S.B. waren, het Tribunaal van oordeel is, dat ook dit punt 6 onder f der dagvaarding behoort te worden vervallen verklaard;

O. dat nu blijkens het door de deskundigen Prof. Dr. J. J. G. Prick en Dr. J. G. Schnitzler uitgebracht rapport van een door hen ingesteld psychiatrisch onderzoek van beschuldigde bij dezen geen teekenen van ziekelijke storing of gebrekkige ontwikkeling der geestesvermogens zijn vast te stellen en er evenmin gegevens zijn, welke er op wijzen, dat beschuldigde in den loop der vorige jaren, gedurende de bezetting in een zoodanigen toestand zou hebben verkeerd, beschuldigde volledig verantwoordelijk moet worden geacht voor zijn gedragingen tijdens de bezetting van het Rijk in Europa door den vijand;

O. dat zoowel beschuldigde als diens raadsman het hebben willen doen voorkomen, alsof beschuldigde zijn lidmaatschap der N.S.B. — en de daarmede verbonden lidmaatschappen — en zijn uit de handen van N.S.B. of Duitse autoriteiten aanvaarde functies van wethouder te Nijmegen, waarnemend burgemeester van Tilburg, waarnemend commissaris en commissaris van het nog niet bevrijde gedeelte van Gelderland zou hebben gebruikt in het belang van het Nederlandsche volk in het algemeen en in die van de bewoners van Nijmegen en Tilburg en der provincie Gelderland in het bijzonder — een bewering overigens, welke het meerendeel der politieke delinquenten ten beste geeft — doch het Tribunaal van oordeel is, dat, al moge beschuldigde inderdaad in sommige gevallen zijn opgetreden in het belang van be-

paalde personen of groepen van personen, dit optreden in het algemeen dateert uit de periode toen het voor ieder weldenkend Nederlander met het bloote oog te zien was, dat deze oorlog moest eindigen in een gealierde overwinning;

O. dat het Tribunaal van oordeel is, dat beschuldigde niet heeft gecapituleerd voor de aanwijsbare fouten en verkeerde doelstellingen van het nationaal socialisme, waarvan hij een groot bewonderaar is geweest en misschien nog is, maar voor de harde werkelijkheid van den ondergang van dat nationaal socialisme;

O. dat het Tribunaal van oordeel is, dat deze beschuldigde juist door zijn gemoedelijkheid, soms vriendelijk en welwillend doch steeds imponerend optreden tegenover hem ondergeschikte personen, terwijl hij anderszids geen blad voor den mond nam tegenover autoriteiten der N.S.B., waaronder den boven hem gestelden burgemeester en Deutsche autoriteiten, waardoor hij bij velen in zijne omgeving den indruk zou hebben kunnen vestigen en ook inderdaad heeft gevestigd, dat het Nationaal Socialisme nog niet zoo verderfelijk was, nu een man als beschuldigde ook dit stelsel was toegedaan — een zeer gevaarlijk propagandist voor het Nationaal Socialisme is geweest, en zeker veel gevaarlijker dan een heirleger meelopers en brood N.S.B.'ers;

O. dat beschuldigde daardoor zeer zeker bij sommige minder krachtige persoonlijkheden de waardeering voor het verzet tegen den vijand en diens handlangers heeft kunnen doen verflauwen;

O. dat beschuldigde met zijn intelligentie had behooren te begrijpen, dat hij, wetende, dat de uiteindelijke doelstellingen van het Nationaal Socialisme waren, zeer ten onrechte reclame maakte voor de N.S.B. en deze had behooren te verlaten;

O. anderszids, dat deze beschuldigde — zij het dan ook in hoofdzaak na „Stalingrad” — op de bres is gesprongen voor verschillende goede Nederlanders, die in de klauwen van den vijand waren geraakt — op welke wijze dan ook — welke goede daden, die uit verschillende getuigenverklaringen zijn komen vast te staan, hoezeer deze niet geheel disculpeerend kunnen werken — het Tribunaal bij het opleggen van bijzondere maatregelen in aanmerking wenschte te nemen;

O. dat beschuldigde in gemeenschap van goederen is gehuwd met Sara Adriana Piernella de Bree;

O. dat Sara Piernella de Bree, vernoemd, ter zitting van 19 November 1946 heeft te kennen gegeven, te bewilligen in een scheiding van goederen, zoo het Tribunaal den maatregel van verbeurdverklaring aan beschuldigde mocht opleggen;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor wordt bewezen, dat de beschuldigde zich op de in

de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met dien verstande, dat het Tribunaal niet bewezen acht, hetgeen is ten laste gelegd in punt 5 onder c der dagvaarding, voorzover dit inhoudt, dat beschuldigde op 17 September 1944 de wijk heeft genomen naar het benoorden den Rijn gelegen gedeelte der provincie Gelderland; in punt 5 onder d en e, alsmede in punt 6 onder f der dagvaarding;

O. dat de beschuldigde, die op 17 September 1944 den leeftijd van 18 jaren had bereikt, daardoor geacht moet worden zich desbewust gedragen te hebben in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, daar deze in juiste verhouding staan tot den ernst der gedragingen van den beschuldigde, gelet op diens persoon en persoonlijke omstandigheden, waarbij het Tribunaal nog in het bijzonder overweegt, dat deze beschuldigde voorlooppig niet behoort mede te werken aan de tot standkoming van 's lands bestuur, missende hij daartoe de noodige betrouwbaarheid en waardigheid, terwijl hem eveneens voorlooppig de gelegenheid behoort te worden ontnomen openbare ambten te bekleeden;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Verklaart de punten 5 c, d en e, alsmede punt 6 f der dagvaarding vervallen, op grond van vermelde redenen;

Verklaart den beschuldigde schuldig aan het hiervooren bewezen verklaarde en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen op:

1. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft den duur der interneering te beperken tot één jaar, onder aftrek der reeds ondergane voor-interneering zijnde van 7 Mei 1945 tot 21 December 1945 en van 9 October 1946 tot den dag dezer uitspraak;

2. Ontzetting van het recht te kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Ontzetting van het recht openbare ambten te bekleeden;

4. Verbeurdverklaring van de hem bij scheiding der gemeenschap van goederen toegewezen meubilaire goederen, voor zoover deze door de overheid aan derden in bruikleen zijn verstrekt;

Spreekt uit de scheiding der gemeenschap, waarin beschuldigde is gehuwd met Sara Adriana Piernella de Bree;

Beveelt de invrijheidstelling van beschuldigde;

Beveelt de opheffing van het beheer over het vermogen van beschuldigde dertig dagen na effectueering der verbeurdverklaring.

No. 682.

HOGE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
7 Jan. 1948. (Mr. van Berckel).

Flat-executie op de maatregel van internering geweigerd, daar de Hoge Autoriteit in tegenstelling met het Tribunaal zich niet kon verenigen met de conclusie van een ten aanzien van de beschuldigde uitgebracht psychiatrisch rapport, luidende, dat de beschuldigde onderhevig was aan een debilitas mentis.

(Sr. art. 37.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 11e Kamer, van 5 Dec. 1947, in de zaak tegen Hendricus Woldhuis;

O. dat aan beschuldigde — voorzover bezwezen, in het kort — is telaste gelegd, naast het sympathiserend lidmaatschap van de N.S.B., dat hij na enige maanden als automonteur werkzaam te zijn geweest op een bierbrouwerij in Siegburg, zich in Mei 1942 vrijwillig gemeld heeft voor de Waffen SS, en enige maanden later bij het N.S.K.K. Gruppe Luftwaffe en na een chauffeurs- en militaire opleiding, geuniformeerd en gewapend als chauffeur heeft dienst gedaan in de rang van Obersturmmann in Duitsland, Rusland, Frankrijk en België tot omstreeks April 1944;

O. dat het Tribunaal, deze feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde heeft opgelegd de maatregel van internering met advies deze te bepalen met toerekening der ondergane hechtenis en verrekening op beschuldigde's ontvuchttingsperioden op 1½ jaar, waarvan 1 jaar en 1 maand onvoorwaardelijk en 5 maanden voorwaardelijk en die van ontzetting uit rechten;

O. dat op deze uitspraak het fiat niet kan worden verleend en wel op grond, dat het gehouden onderzoek nietig is, nu het Tribunaal op 21 Nov. 1947 dit heeft hervat in andere samenstelling dan ter vorige zitting;

dat er voorts geen termen bestaan — en zeer zeker niet sedert de inwerkingtreding van het instituut der voorwaardelijke veroordeling — af te wijken van voor een Waffen SS-pretendent en N.S.K.K.-er eenmaal aangenomen maatstaf, waardoor deze delinquent met een gunstiger judicium in de maatschappij terugkeert dan zijn soortgenoten, hebbende het Tribunaal sedert 1 Aug. 1947 het volkomen in de hand een niet langer wenselijk geoordeelde internering te beëindigen zonder het maatschappelijk rechtsgevoel te kwetsen;

dat verder het Tribunaal blijkbaar, ofschoon dit niet met zoveel woorden in de uitspraak tot uiting komt, de conclusie van het psychiatrisch rapport betreffende beschuldigde heeft overgenomen en tot de zijne gemaakt, doch Wij het College hierin niet kunnen volgen;

dat dit rapport toch weinig concludent is;

dat al dadelijk niet wel is in te zien, wat de drankzucht van beschuldigde's oom van moederszijde te maken heeft met beschuldigde;

dat de aard van het gezin, waaruit beschuldigde voortkomt, geheel in het duister is gebleven, doch, aangenomen als maatstaf, dat beschuldigde op 14-jarige leeftijd banketbakkersleerling werd en daarna in expeditiebedrijven werkzaam was, vermoedelijk op de wagens, Wij zijn algemene ontwikkeling, zoals deze uit de op hem genomen proeven blijkt, globaal genomen geenszins schrikbarend kunnen noemen;

dat toch menige jongeman van 25 jaar, met niet meer dan een lagere schoolopleiding op de vraag naar Vondels werken of min of meer belangrijke geschiedenisdata met een mond vol tanden staat, zonder dat er sprake is van een debilitas mentis en dan ook de conclusie van dit rapport allerminst overtuigend is, te minder, nu beschuldigde's activiteit tijdens de bezetting in tegengestelde richting wijst, zodat, wanneer aan deze jongeman zijn gedragingen zo weinig zijn toe te rekenen vermoedelijk aan 90 % der geïnterneerden van de maatschappelijke klasse van deze delinquent eenzelfde beoordeling moet ten deel vallen;

O. dat er derhalve alle aanleiding bestaat Ons fiat te weigeren;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak. •

No. 683.

HOGE AUTORITEIT ARNHEM, 31 Dec.
1947. (Mr. Kronenberg).

Beschuldigde, aan wien economische collaboratie te laste was gelegd, heeft er zich op beroepen, dat hij onder dwang gehandeld had. Dit verweer door het Tribunaal verworpen, op grond van het feit, dat beschuldigde op diverse werken ten behoeve van de Duitsers had ingeschreven, hetgeen op een vrijwillig handelen zou duiden. Flat-executie geweigerd, aangezien ook een inschrijving onder dwang kan zijn geschied en er een vermoeden bestaat, dat in dit geval een dergelijke dwang is uitgeoefend.

(Sr. art. 40.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Arnhem, 4e Kamer, van 16 Aug. 1946, in de zaak tegen Bernardus Cornelis De Weerd, beherend vennoot ener Commanditaire Vennootschap;

O. dat de beschuldigde is telaste gelegd, dat hij Nederlander, thans oud 40 jaren tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, hulp en steun heeft verleend aan de vijand door het als directeur van de Commanditaire Vennootschap Verwarmingsmaatschappij Deerens te Arnhem uitvoeren, althans doen uitvoeren, van de navolgende werkzaamheden:

No. 682.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
7 Jan. 1948. (Mr. van Berckel).

Flat-executie op de maatregel van internering geweigerd, daar de Hoge Autoriteit in tegenstelling met het Tribunaal zich niet kon verenigen met de conclusie van een ten aanzien van de beschuldigde uitgebracht psychiatrisch rapport, luidende, dat de beschuldigde onderhevig was aan een debilitas mentis.

(Sr. art. 37.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 11e Kamer, van 5 Dec. 1947, in de zaak tegen Hendricus Woldhuis;

O. dat aan beschuldigde — voorzover bewezen, in het kort — is telaste gelegd, naast het sympathiserend lidmaatschap van de N.S.B., dat hij na enige maanden als automonteur werkzaam te zijn geweest op een bierbrouwerij in Siegburg, zich in Mei 1942 vrijwillig gemeld heeft voor de Waffen SS, en enige maanden later bij het N.S.K.K. Gruppe Luftwaffe en na een chauffeurs- en militaire opleiding, geuniformeerd en gewapend als chauffeur heeft dienst gedaan in de rang van Obersturmmann in Duitsland, Rusland, Frankrijk en België tot omstreeks April 1944;

O. dat het Tribunaal, deze feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde heeft opgelegd de maatregel van internering met advies deze te bepalen met toerekening der ondergane hechtenis en verrekening van beschuldigde's onvluchttingsperiodes op 1½ jaar, waarvan 1 jaar en 1 maand onvoorwaardelijk en 5 maanden voorwaardelijk en die van ontzetting uit rechten;

O. dat op deze uitspraak het fiat niet kan worden verleend en wel op grond, dat het gehouden onderzoek nietig is, nu het Tribunaal op 21 Nov. 1947 dit heeft hervat in andere samenstelling dan ter vorige zitting;

dat er voorts geen termen bestaan — en zeer zeker niet sedert de inwerkingtreding van het instituut der voorwaardelijke veroordeling — af te wijken van voor een Waffen SS-pretendent en N.S.K.K.-er eenmaal aangenomen maatstaf, waardoor deze delinquent met een gunstiger judicium in de maatschappij terugkeert dan zijn soortgenoten, hebbende het Tribunaal sedert 1 Aug. 1947 het volkomen in de hand een niet langer wenselijk geoordeelde internering te beëindigen zonder het maatschappelijk rechtsgevoel te kwetsen;

dat verder het Tribunaal blijkbaar, ofschoon dit niet met zoveel woorden in de uitspraak tot uiting komt, de conclusie van het psychiatrisch rapport betreffende beschuldigde heeft overgenomen en tot de zijne gemaakt, doch Wij het College hierin niet kunnen volgen;

dat dit rapport toch weinig concludent is;

dat al dadelijk niet wel is in te zien, wat de drankzucht van beschuldigde's oom van moederszijde te maken heeft met beschuldigde;

dat de aard van het gezin, waaruit beschuldigde voortkomt, geheel in het duister is gebleven, doch, aangenomen als maatstaf, dat beschuldigde op 14-jarige leeftijd banketbakersleerling werd en daarna in expeditiebedrijven werkzaam was, vermoedelijk op de wagens, Wij zijn algemene ontwikkeling, zoals deze uit de op hem genomen proeven blijkt, globaal genomen geenszins schrikbarend kunnen noemen;

dat toch menige jongeman van 25 jaar, met niet meer dan een lagere schoolopleiding op de vraag naar Vondels werken of min of meer belangrijke geschiedenisdata met een mond vol tanden staat, zonder dat er sprake is van een debilitas mentis en dan ook de conclusie van dit rapport allerminst overtuigend is, te minder, nu beschuldigde's activiteit tijdens de bezetting in tegengestelde richting wijst, zodat, wanneer aan deze jongeman zijn gedragingen zo weinig zijn toe te rekenen vermoedelijk aan 90 % der geïnterneerden van de maatschappelijke klasse van deze delinquent eenzelfde beoordeling moet ten deel vallen;

O. dat er derhalve alle aanleiding bestaat Ons fiat te weigeren;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak. •

No. 683.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АРНHEM, 31 Dec.
1947. (Mr. Kronenberg).

Beschuldigde, aan wien economische col-laboratie te laste was gelegd, heeft er zich op beroepen, dat hij onder dwang gehandeld had. Dit verweer door het Tribunaal verworpen, op grond van het feit, dat beschuldigde op diverse werken ten behoeve van de Duitsers had ingeschreven, hetgeen op een vrijwillig handelen zou duiden. Flat-executie geweigerd, aangezien ook een inschrijving onder dwang kan zijn geschied en er een vermoeden bestaat, dat in dit geval een dergelijke dwang is uitgeoefend.

(Sr. art. 40.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Arnhem, 4e Kamer, van 16 Aug. 1946, in de zaak tegen Bernardus Cornelis De Weerd, behorend vennoot ener Commanditaire Vennootschap;

O. dat de beschuldigde is telastegelegd, dat hij Nederlander, thans oud 40 jaren tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, hulp en steun heeft verleend aan de vijand door het als directeur van de Commanditaire Vennootschap Verwarmingsmaatschappij Deeren te Arnhem uitvoeren, althans doen uitvoeren, van de navolgende werkzaamheden:

het aanleggen van verwarmingsinstallaties op of nabij vliegvelden bij Venlo en Arnhem, in een complex huizen van de Duitse Weermacht te Stroe, in het zogenaamd Mutterheim aan de Houtlaan te Nijmegen en in de villa van de schoenfabrikant Hoffmann te Cleve in Duitsland;

O. dat bij voormelde uitspraak het telastegelegde bewezen is verklaard en beschuldigde te dier zake is opgelegd de maatregel van verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een bedrag van f 20,000;

O. dat het Tribunaal terecht het aan beschuldigde telastegelegde als bewezen heeft aangenomen, meer in het bijzonder dat hij desbewust heeft gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, aangezien het voor ieder normaal denkend mens duidelijk was, dat de door beschuldigde uitgevoerde werken strekten ten bate van de vijand en zulks door beschuldigde dan ook niet is ontkend;

O. dat beschuldigde zich voor het Tribunaal en ook in zijn bij Ons ingediend bezwaarschrift erop heeft beroepen, dat hij onder dwang heeft gehandeld;

O. dat het Tribunaal dit verweer heeft verworpen met verwijzing naar het feit, dat beschuldigde op verschillende werken ten behoeve van de Duitsers heeft ingeschreven, hetgeen duidt op een vrijwillig handelen;

O. echter dat hieruit, zoals beschuldigde terecht in zijn bezwaarschrift opmerkt, niet mag worden afgeleid, dat het beroep op dwang ondeugdelijk is, daar ook de inschrijvingen onder min of meer ernstige dwang kunnen zijn geschied, en zulks zelfs aannemelijk wordt uit de onder ede afgelegde verklaring van de getuige M. van den Broek;

O. dat dientengevolge, al moge de beschuldiging bewezen zijn, de vraag rijst, of niet de door beschuldigde aan de vijand verleende hulp en steun onder zodanige omstandigheden heeft plaats gehad, dat het niet gerechtvaardigd is, de beschuldigde deswege enige op het Tribunaalbesluit gegronde bijzondere maatregel op te leggen;

O. immers, dat hiervoor alleen reden is, indien de beschuldigde een ernstig verwijt over zijn gedrag kan worden gemaakt, op grond dat dit voortvloeide uit een verkeerde politieke instelling en/of ene, waarbij, met bewuste terzijdestelling van het Nederlandse belang, het eigen belang als leidraad heeft gegolden;

O. dat Wij vooralsnog niet de overtuiging hebben bekomen, dat beschuldigdes gedrag aan deze voorwaarden voor de oplegging van een bijzondere maatregel voldoet, zodat er gewichtige redenen bestaan tot weigering van het fiat-executie op de gegeven uitspraak;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 684.

HOGE AUTORITEIT TE ARNHEM,
31 December 1947. (Mr. Kronenberg).

Fiat-executie geweigerd op de maatregel van (her)internering voor de duur van veertien dagen.

(Tribunaalbesluit art. 2.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Arnhem, Ve Kamer, d.d. 15-11-1946 in de zaak tegen Johannes Hermanus Esmeijer;

O. dat Wij Ons niet kunnen verenigen met een hernieuwde internering voor slechts 14 dagen, nu beschuldigde reeds bijna 2 jaar in vrijheid is; dat toch, indien de misdragingen zodanig ernstig zijn geweest, dat een hernieuwde internering noodzakelijk is, met 14 dagen niet kan worden volstaan (waarbij de mogelijkheid van voorwaardelijke internering is te overwegen) en anderzijds een herhaalde vrijheidsberoving achterwege behoort te blijven, indien een langere herinternering te zwaar zou zijn in verhouding tot de ernst der gepleegde feiten;

O. dat mitsdien een gewichtige reden bestaat voor weigering van het fiat-executie op de opgelegde maatregel van internering;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op die maatregel.

No. 685.

HOGE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
7 Januari 1948. (Mr. van Berckel).

Volledige beschikking.

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Gravenhage, 5e Kamer, van 1 Juli 1947 in de zaak tegen Ruurd van Veen;

Gezien de bezwaarschriften door en namens beschuldigde bij Ons ingediend;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd: het lidmaatschap der N.S.B., het dragen van haar speldje en het colporteren met V.O.V.A., alsmede het dienst doen bij het Nachrichten bureau te 's-Gravenhage, het aldaar werkzaam zijn bij de Duitse Dienstpost en te Rotterdam bij een stortingzender en ten slotte het dienst nemen bij de Landwacht;

O. dat het Tribunaal, deze gedragingen terecht bewezen verklarend, aan beschuldigde behalve een ontzetting uit de beide kiesrechten de maatregel van internering heeft opgelegd met een geadviseerde duur van twee jaar en zes maanden onder aftrek van de tijd, door beschuldigde van 23 April

1945 tot 29 November 1946 in verzekerde bewaring doorgebracht;

O. dat op laatstgemelde datum beschuldigde het interneringskamp ontvlucht heeft, zodat hij, voortvluchtig gebleven, ter zitting vertegenwoordigd is door de daartoe door het Tribunaal aangewezen Mr. Dr. Ilse Boon;

O. dat Wij ten aanzien van de tot Ons gerichte verzoeken om het Tribunaal te doen geraken tot een mildere beoordeling van beschuldigde Ons op het standpunt hebben gesteld, dat, alvorens in enig nader overwegen daaromtrent te kunnen treden, beschuldigde zich allereerst bij de Overheid zou hebben te melden;

O. dat beschuldigde's vrouw thans bij schrijven van 2 Januari j.l. heeft bericht, dat haar man weer in het kamp te Laren is ondergebracht;

O. dat beschuldigde aldaar in het kamp Crailoo, gelijk bekend, onderworpen zal zijn aan de strenge maatregelen, genomen tegen opnieuw geïnterneerde voortvluchtige delinquenten;

O. dat op zichzelf de omvang der op beschuldigde bij de uitspraak toegepaste correctie allerminst te zwaar is te achten voor de bewezen gedragingen;

O. dat Wij evenwel een gewichtige reden om het fiat ten aanzien van de internering te weigeren hierin zien, dat, gelet op de uit de stukken blijkende bijzondere omstandigheden en op de persoon van beschuldigde, het Ons voorkomt, dat een gedeeltelijk voorwaardelijke toepassing der internering op haar plaats ware;

O. dat Ons oordeel, dat in beschuldigde wellicht meer is te zien dan een opportunist en een gewone straatmuzikant bevestiging schijnt te vinden in hetgeen ter zitting omtrent hem is verklaard door de getuige L. G. Kellermann Deibel, wiens hernieuwd verhoor bij de tweede behandeling mogelijk van belang kan zijn, terwijl een alsdan ter tafel te brengen kamrapport het Tribunaal tevens nader zal kunnen inlichten;

O. dat aldus, wanneer beschuldigde ter plaatse, waar hij thans verblijft, op bijzondere wijze de gevolgen van zijn voortvluchtigheid zal hebben ervaren, het Tribunaal mogelijk aanleiding zal vinden om zowel uit berechtingsoogpunt als ter verkrijging van toekomstige waarborgen voor een door beschuldigde te hervatten nieuw leven, een gedeelte der hem toegemeten internering alnog voorwaardelijk op te leggen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd; ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregel van internering.

No. 686.

TRIBUNAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (11e Kamer), 3 Jan. 1948. (Mr. Drilsma, Mw. Mulder-de Ridder, De Vries).

Het Tribunaal maakt gebruik van de door de jongste wijziging van het Tribunaalbesluit geboden gelegenheid om aan de voorwaardelijk opgelegde maatregel van internering een voorwaarde te verbinden, die het Tribunaalbesluit niet expressis verbis noemt, nl. de handhaving van de onder beheerstelling van het vermogen gedurende de proeftijd.

(Tribunaalbesluit art. 3c, al. 2 j°. Besluit Politieke Delinquenten 1945, art. 10 al. 3 sub 1.)

Tribunaal Amsterdam tegen Jacobus Gerardus Korsten, verwarmingsingenieur, Beschuldigd van: dat hij, als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid is aangesloten gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. lid is geweest van het Economisch Front, Technisch Gilde en Nederlands Duitse Kultuurkamer;

3. hulp of steun heeft verleend aan de vijand of diens handlangers en uit die hulp- of steunverlening voordeel heeft getrokken of heeft getracht te trekken door in het bedrijf genaamd Firma J. G. Korsten van 1848, waarvan beschuldigde en zijn broeder Pieter Korsten de enige firmanten waren, diverse werken voor de Duitse Weermacht of andere Duitse civiele of Militaire autoriteiten uit te voeren, zoals: het aanleggen van waterleidingen en telefoonkabels in en nabij bunkers en barakkenkampen in Schellingwoude, Katwijk aan Zee, Texel, Schoorl, Breda, Brussel en Lille (Frankrijk);

werkzaamheden op het gebied van centrale verwarming en sanitaire inrichting in door de Duitsers in gebruik genomen gebouwen in de Bunzestraat te Amsterdam, in een politiekazerne te 's-Gravenhage en in een gebouw aan de Korte Vijverberg 3 te 's-Gravenhage en in een gebouw voor de aluminium wals- en persbedrijven te Utrecht;

aanleg van centrale verwarming op door Duitsers in gebruik genomen schepen;

4. hulp of steun heeft verleend aan de vijand, althans heeft getracht te verlenen door de employé der Firma J. G. Korsten van 1848, genaamd Tienstra naar Kiev te zenden, teneinde voorbereidingen te treffen voor het oprichten van een filiaal der Firma aldaar;

5. heeft getracht voordeel te trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door in „Arbeitsgemeinschaft" met de Firma H. Krantz te Aken in het voorjaar van 1943 voorbereidingen te treffen voor de uitvoering van een opdracht te Varna (Bulgarije) met betrekking tot de

bouw van een industriële onderneming;

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlanse volk en afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 6 December 1947 en 20 December 1947 is verschenen;

Gelet op de door en namens beschuldigde gevoerde verdediging, bijgestaan door zijn raadsman Mr. Th. Muller Hassis, advocaat te Amsterdam;

O., dat beschuldigde ter zitting heeft verklaard te zijn van Nederlandse nationaliteit en voorts het hem onder 1. en 2. te laste gelegde heeft erkend;

O., dat beschuldigde voorts in het algemeen heeft toegegeven de hem onder 3. te laste gelegde hulp- of steunverlening aan de vijand of diens handlangers en het trekken van voordeel daaruit of het getracht hebben zodanig voordeel te trekken, behoudens, dat in Brussel en Lille geen werkzaamheden, als te laste gelegd, hebben plaats gevonden en dat van de werkzaamheden te Breda verricht beschuldigde niet heeft afgeweten;

dat het Tribunaal geen bezwaar ziet de beschuldiging, met betrekking tot de in dit gedeelte der telastelegging genoemde plaatsnamen Brussel, Lille en Breda vervallen te verklaren en dit hierbij doet, echter onder opmerking, dat in dit punt der telastelegging uitsluitend enuntiatief enkele collaboratiewerkzaamheden als voorbeeld zijn genoemd en op beschuldigde's activiteit als collaborateur daardoor geen ander licht valt;

dat beschuldigde's raadsman nog heeft betoegd, dat de gedragingen, beschuldigde onder 3. en 4 te laste gelegd, niet rechtstreeks op de oorlogvoering waren gericht, hetgeen echter als element voor hulp- of steunverlening ook niet wordt geëist, terwijl overigens het Tribunaal aan de feitelijke aard der gedragingen de op te leggen maatregelen zal conformeren;

dat beschuldigde's raadsman nog met betrekking tot het onder 5. te laste gelegde heeft betoegd, dat niet kan worden gezegd, dat deze gedragingen in strijd was met de belangen van het Nederlandse volk, omdat het hier gold een project voor een eerst na de vrede te voltooien werk en dat het daarvoor toen reeds gereserveerde materiaal juist niet voor de Duitse oorlogvoering kon worden gebruikt;

dat het Tribunaal hieromtrent overweegt, dat, afgezien van de beantwoording van de vraag, of het hier inderdaad een eerst na de vrede te voltooien werk gold, reeds de omstandigheid, dat een Nederlander zich voor de voorbereiding van zodanig werk liet vinden, uit moreel oogpunt afbreuk deed aan het Nederlandse belang;

O., dat het Tribunaal op grond van hetgeen beschuldigde bij het onderzoek ter zitting heeft verklaard en hiervoor is vermeld met uitzondering als hiervoor overwogen, bewezen verklaart, dat de beschul-

digde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen en dat de bewezen verklaarde gedragingen vallen onder die genoemd in art. 1 van het Tribunaalbesluit;

O., dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O., dat het voor de beoordeling van de persoon van deze beschuldigde van belang is, dat het Tribunaal zich rekenschap geeft van de omstandigheden, als de achtergrond, waartegen de door hem gepleegde gedragingen moeten worden gezien;

dat zich daarbij in de onderhavige zaak de omstandigheden voordoen, dat op beschuldigde en op zijn broeder Pieter Korsten, één dossier betrekking heeft, voorts, dat het Tribunaal, voor zover daarvan niet reeds uit voormeld dossier kon blijken, bij de behandeling maar al te duidelijk is geworden, dat tussen de beide broeders, van wie alleen beschuldigde was een overtuigd nationaalsocialist, een wanverhouding bestaat, welke door het begrip „onmin” stellig niet voldoende wordt gekarakteriseerd; tenslotte dat elk der broeders het in zijn belang heeft geacht door het Tribunaal getuigen te doen horen, wier verklaringen, zelfs als zij al de positie van degene, ten verzoeken van wie zij waren opgeroepen, niet vermochten te verlichten, dan toch konden bijdragen tot verzwaring van de positie van de ander;

dat het wel geen betoeg behoeft, dat het Tribunaal deze verklaringen met reserve beoordeelt en hanteert, dit temeer omdat goeddeels ook de hier bedoelde getuigen reeds tijdens de bezetting hun standpunt ten gunste van de ene, en ten nadele van de andere broeder hadden bepaald en, gezwegen van mogelijk eigen-belang, reeds de consequentie van hen eiste dit eenmaal aanvaarde standpunt te blijven innemen, met het gevolg, dat zij, ook zonder bepaaldelijk een onware verklaring af te leggen, toch die verklaring kleurden in verband met de sympathie, die de ene en de antipathie, die de andere broeder in hun ogen verdiende;

dat het Tribunaal dit vooropstellende en in aanmerking nemende de persoon van beschuldigde, zoals deze ter zitting van het Tribunaal in een langdurig en uitvoerig onderzoek heeft doen kennen, daarvan het navolgende beeld heeft behouden:

beschuldigde was reeds voor de bezetting een enthousiast nationaal-socialist, wiens pro-Duitse gezindheid (als gevolg van een studieverblijf in Duitsland) ook tijdens de bezetting, door hem wordt toegegeven; dit heeft geleid tot de aanvaarding van lidmaatschappen van door de bezetter ingestelde organen, als hem te laste gelegd onder 2, terwijl beschuldigde daarenboven het lidmaatschap van de Kamer van Koophandel, als nationaalsocialist aanvaardde;

beschuldigde heeft als firmant der Firma J. G. Korsten medegewerkt aan de uitvoering van talloze weermachtswerken, slechts

enuntiatief in de telastelegging genoemd, tot een door hemzelf geraamd bedrag van f 1.000.000,—;

hij geeft daarbij te kennen, dat het hem niet in de eerste plaats om het behalen van winst was te doen, doch, dit zo zijnde, blijkt juist hoe zeer deze beschuldigde de nationaal-socialistische idee was toegedaan, en zich, financieel belangeloos, inzette voor een Duitse overwinning; enz.;

O. alsnu, wat de aan deze beschuldigde op te leggen maatregelen betreft, dat hij van 17 Mei 1945 tot 4 Juni 1946 in voorinternering heeft doorgebracht;

O. dat naar het oordeel van het Tribunaal, met deze voorinternering de gedragingen van beschuldigde, die zich heeft doen kennen als een principieel en consequent nationaalsocialist en wiens collaboratie dan ook moet worden gezien als een maar al te zeer geslaagde poging om het industriële apparaat, waarover hij als firmant der Firma J. G. Korsten van 1848 beschikte, in dienst van de vijandelijke zaak te stellen, onvoldoende zijn geboet;

O. dat het Tribunaal noch in de houding van beschuldigde, ter zitting, noch in het door hem aldaar gesproken laatste woord, voldoende houvast heeft om in hem de boetvaardige mens te zien, die met genoegzaam begrip staat tegenover zijn misdragingen tijdens de bezetting;

O. dat het Tribunaal, bevond beschuldigde zich niet reeds gedurende geruime tijd in vrijheid te zijnen aanzien tot een internering zou hebben geadviseerd voor de duur van 3 jaar en zes maanden;

O. dat het Tribunaal zich daarenboven ook afvraagt, of beschuldigde kan worden gehandhaafd als firmant of zelfstandig leider van een niet-onbelangrijk bedrijf op zo vitale gebieden als die der warmte-, sanitair- en luchttechniek, doch dat het anderzijds, gezien de niet meer jonge leeftijd van beschuldigde, niet zover wil gaan hem te ontzetten van het recht tot uitoefening van het beroep, waarvoor hij in jarenlange studie en praktijk zich de bekwaamheid heeft verworven;

O. nu, dat het Tribunaal de moeilijkheid om in de zaak van beschuldigde tot een deze passende correctie te adviseren, wil oplossen, door hem het nog niet ondergaan gedeelte der internering voorwaardelijk op te leggen, daarbij echter gebruik makend van de mogelijkheid, door de laatste herziening van het Tribunaalbesluit geboden, om als bijzondere voorwaarde een zodanige te stellen, die beschuldigde's godsdienstige en staatskundige vrijheid niet aantast, doch hem, gedurende de proeftijd zal beletten in de handel en in het bedrijfsleven en met name in zijn eigen bedrijf weer aanstonds zelfstandig als firmant werkzaam te worden, wegende daarbij voor het Tribunaal ook mede, dat beschuldigde nog moet blijken geven zich van zijn tijdens de bezetting aangehangen opvattingen innerlijk voldoende te hebben vrijgemaakt;

dat het Tribunaal, te deze steunende op art. 3 e, alinea 2 van het Tribunaalbesluit,

zoals dit luidt na de Wet van 27 Juni 1947 Staatsblad N°. H. 206, houdende nadere voorziening met betrekking tot de Bijzondere Rechtspleging, aan de voorwaardelijk te ondergane internering, diens volgens de bijzondere voorwaarde verbindt: Handhaving van de onderbeheerstelling van het vermogen van de beschuldigde gedurende na te melden proeftijd, met opdracht van het bewind over het vermogen aan het Nederlandse Beheersinstituut, hoedanige voorwaarde de Bijzondere Rechtspleging reeds kent blijkens art. 10 alinea 3 sub i van het Koninklijk Besluit van 26 October 1945 Staatsblad N°. F 244 (Besluit Politieke Delinquenten 1945) voor het geval van voorwaardelijke buitenvervolginstelling; enz.;

O. dat derhalve in het algemeen belang en in overeenstemming met de ernst van de gedragingen, de persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde en met inachtneming van de betreffende Wetsartikelen uitspraak moet worden gedaan als volgt:

A. Legt beschuldigde de navolgende maatregelen op:

1. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

2. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft deze te bepalen op de tijd van 2 jaar en 6 maanden, met dien verstande, dat voor zover deze internering niet reeds door beschuldigde in voorinternering (n.l. van 17 Mei 1945 tot 4 Juni 1946) is ondergaan, deze niet zal worden ten uitvoer gelegd, tenzij het Tribunaal later anders mocht gelasten op grond, dat beschuldigde zich gedurende een proeftijd van 2 jaren niet als een goed Nederlander heeft gedragen; verbindt daaraan de voorwaarde, dat gedurende verzegde proeftijd blijft gehandhaafd de onderbeheerstelling van het vermogen van beschuldigde, met opdracht van het bewind over het vermogen van beschuldigde aan het Nederlandse Beheersinstituut;

3. Verbeurdverklaring van beschuldigde's vermogen zich beperkende tot een bedrag van f 10,000;

B. Verstaat, dat het beheer (bewind) over beschuldigde, voor zover mogelijk, eindigt tegelijk met de afloop van voormelde proeftijd, doch niet dan nadat de verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd.

No. 687.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (11e Kamer), 3 Jan. 1948. (Mr. Drilisma, Mw. Mulder-de Ridder, De Vries).

De verdedigers wraken de uitdrukking in de telastelegging, volgens welke beschuldigde aansprakelijk wordt gesteld voor werken, uitgevoerd door zijn firma, waarmede hij „in het bijzonder persoonlijk te maken heeft gehad”; dit verweer door het

Tribunaal uitvoerig besproken en verworpen.

(Sr. art. 47.)

Tribunaal Amsterdam tegen Pieter Korsten, koopman.

Beschuldigd van: dat hij, als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

hulp of steun heeft verleend aan de vijand en uit die hulp- of steunverlening voordeel heeft getrokken of heeft getracht te trekken, door in het bedrijf, genaamd Firma J. G. Korsten van 1848, waarvan beschuldigde en zijn broeder Jacobus Gerardus Korsten de enige firmanten waren, diverse werken voor de Duitse Weermacht of andere Duitse civiele of militaire autoriteiten uit te voeren, hebbende beschuldigde daarbij in het bijzonder persoonlijk te maken gehad met de aanleg van waterleidingen op het vliegveld te Schellingwoude, in een gebouwencomplex aan de Bunzestraat te Amsterdam en in het verrichten van aanboringen voor de aanleg van waterleidingen voor te Katwijk aan Zee te bouwen bunkers;

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 6 en 20 December 1947 is verschenen;

Gelet op de door en namens beschuldigde gevoerde verdediging ter zitting van 6 December 1947 bijgestaan door zijn raadsman Mr. H. C. Dietz, advocaat te Baarn; ter zitting van 20 December 1947 bovendien door Mr. A. W. Kymmell, te Amsterdam;

O. dat beschuldigde ter zitting heeft verklaard te zijn van Nederlandse nationaliteit en voorts:

het te laste gelegde heeft toegegeven, voor wat de gestelde werkzaamheden op het het vliegveld Schellingwoude betreft, daaraan echter de toevoeging verbindend, dat hij bij deze werkzaamheden niet de leiding had en dat zij met zo min mogelijk profijt voor de opdrachtgever werden uitgevoerd;

heeft ontkend betrokken te zijn geweest bij de werkzaamheden in een gebouwencomplex aan de Bunzestraat te Amsterdam;

heeft erkend een begin te hebben gemaakt met het verrichten van aanboringen voor de aanleg van waterleidingen voor te Katwijk aan Zee te bouwen bunkers, doch dit werk reeds na korte tijd te hebben moeten neerleggen op grond van een uitspraak van de Rüstungsinspektion, die met de verdere werkzaamheden aldaar beschuldigde's broer belastte;

O. dat het Tribunaal in verband met beschuldigde's ontkening, de beschuldiging vervallen verklaart, voor zover betrekking hebbend op de werkzaamheid aan een gebouwencomplex in de Bunzestraat;

O. dat het Tribunaal de te laste legging beperkend tot de beide overige punten,

zich ziet geplaatst tegenover het door beschuldigde's raadsman Mr. Kymmell opgeworpen verweer, dat beschuldigde met betrekking tot bedoelde gedragingen niet als „dader” kan worden aangemerkt; voor wat de werkzaamheid te Schellingwoude betreft, zou deze niet op initiatief van beschuldigde zijn begonnen en niet onder zijn leiding zijn uitgevoerd en voor wat het werk te Katwijk aan Zee betreft, zou hij op grond van beschuldiging van sabotage zijn weggezonden;

O. dat het voor de beoordeeling ook van dit namens beschuldigde opgeworpen verweer van groot belang is, het Tribunaal zich rekenschap geeft van de persoon en de persoonlijke omstandigheden, als de achtergrond, waartegen de aan hem te laste gelegde gedragingen moeten worden gezien;

dat zich daarbij in de onderhavige zaak de omstandigheden voordoen, dat op beschuldigde en zijn broeder Jacobus Gerardus Korsten één dossier betrekking heeft, voorts, dat het Tribunaal, voor zover daarvan niet reeds uit voormeld dossier kon blijken, bij de behandeling maar al te duidelijk is geworden, dat tussen de beide broeders, van wie alleen de voornoemde Jacobus Gerardus was een overtuigd nationaal-socialist, een wanverhouding bestaat, welke door het begrip „onmin” stellig niet voldoende wordt gekarakteriseerd; tenslotte dat elk der broeders het in zijn belang heeft geacht door het Tribunaal getuigen te doen horen, wier verklaringen, zelfs als zij al de positie van degenen, ten verzoeken van wie zij zijn opgeroepen, niet vermochten te verlichten, dan toch konden bijdragen tot verzwarening van de positie van de ander;

dat het wel geen betoog behoeft, dat het Tribunaal deze verklaringen met reserve beoordeelt en hanteert, dit teneer, omdat goedgevoel ook de hier bedoelde getuigen reeds tijdens de bezetting hun standpunt ten gunste van de ene en ten nadele van de andere broeder hadden bepaald en, gezwezen van mogelijk eigenbelang, reeds de consequentie van hen eiste dit eenmaal aanvaardde standpunt ook nu te blijven innemen met het gevolg, dat zij, ook zonder bepaaldelijk een onware verklaring af te leggen, toch die verklaring kleurden in verband met de sympathie, die de ene en de anti-pathie, die de andere broeder in hun ogen verdiende;

dat het Tribunaal het nauwelijks gelukkiger treft, indien het te rade gaat met een deel van de zich in het dossier bevindende stukken, die in het bijzonder voor beschuldigde compromittant schijnen te zijn;

dat toch deze stukken, ook al indien van hemzelf afkomstig of door zijn raadsman voor hem opgesteld, (polemische brieven met zijn broer Jacobus Gerardus of stukken, gewisseld in de tussen de broeders gevoerde arbitrage-procedure) een bepaalde geest moesten ademen, eensdeels om te voorkomen, dat zijn broeder Jacobus Gerardus vat op hem zou krijgen, met name de gelegenheid om hem bij de bezetter als anti-Duits te denuntiëren, anderdeels om te betogen, hoe

goed hij, beschuldigde, in Duitse ogen de door hem op zich genomen werkzaamheden wel verrichtte;

O. dat het Tribunaal, dit alles in het oog vattende een eindweegs kan medegaan met de raadslieden van beschuldigde en met dezen in beschuldigde ziet een figuur, die, hoewel firmant ener collaborerende firma, aan de collaboratiewerkzaamheden geen leiding gaf, doch, voor zover hij daarmede persoonlijk te maken had, deze aan de technici overliet;

dat het Tribunaal daarbij niet zovèr gaat als voormelde raadslieden en met name niet van oordeel is, dat door beschuldigde is aangetoond, dat hij, van meet af door zijn broer in een dwangpositie zou zijn gebracht, en, gekoppeld aan deze ook politiek voor hem gevaarlijke medefirmant, niets tegen de collaboratie kon beginnen;

dat het Tribunaal de zaak aldus ziet, dat de beide broeders, als gevolg van animositeit en politieke tegenstellingen tussen hen beiden, gescheiden werkzaam werden en ieder de met hem sympathiserenden onder de werknemers der firma om zich verenigde;

dat zich aldus de vorming van de koppel: Pieter Korsten en A. M. Spruit enerzijds, en van de koppel: Jacobus Gerardus Korsten en D. C. Barkemeijer de Wit anderzijds laat verklaren;

dat echter „gekoppeld” als vermeld, beschuldigde, ook al trad hij daarbij niet als de eigenlijke technische leider der werkzaamheden op, bleef de burgerrechtelijk aansprakelijke mede-firmant en dat, voor wat betreft zijn aansprakelijkheid wegens handelingen, waaraan het Tribunaalbesluit oplegging van bijzondere maatregelen verbindt, deze zich uitstrekt tot die werken, waarmede beschuldigde, volgens de dagvaarding „in het bijzonder persoonlijk te maken heeft gehad”;

dat beschuldigde's raadslieden dan ook ten onrechte laatstgemelde uitdrukking in de dagvaarding wraken, gevende deze in tegendeel duidelijk de bedoeling van het Tribunaal weer, hier tussen burgerrechtelijke aansprakelijkheid en aansprakelijkheid ingevolge het Tribunaalbesluit met juistheid te onderscheiden, teneinde beschuldigde hier niet aansprakelijk te doen zijn voor gedragingen, die, hoezeer hem rakend als firmant, in feite buiten hem om geschieden en zonder dat deze met hem waren besproken of door hem goedgevonden;

dat echter noch het een, noch het ander het geval was met de werkzaamheden te Schellingwoude en Katwijk aan Zee, alwaar beschuldigde, als firmant der Firma J. G. Korsten van 1848, zich op het werk heeft bevonden, op laatstgemeld werk, totdat hij dat wegens een intrige van zijn broer moest afbreken;

O. dat het Tribunaal op grond van hetgeen beschuldigde bij het onderzoek ter zitting heeft verklaard en hiervoor is vermeld, hetgeen ten deze als bewijsmiddel wordt gebezigd, met uitzondering als ver-

meld, bewezen verklaart, dat de beschuldigde zich op de in beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen en dat de bewezen verklaarde gedragingen vallen onder die genoemd in art. 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

dat het Tribunaal bij de bepaling van de op te leggen maatregelen in aanmerking wil nemen, dat beschuldigde's collaboratie van beperkte omvang is geweest, in 1943 een einde heeft genomen en dat, ofschoon hij niet aannemelijk heeft kunnen maken, dat hij bij het verrichten zijner werkzaamheden waarlijk heeft gesaboteerd, het Tribunaal wel wil aannemen, dat hij, waar mogelijk, enig tegenwicht tegen zijn door hemzelf veroordeelde werkzaamheid heeft geboden door een kwalitatief-slechte uitvoering;

dat het Tribunaal dan ook wil volstaan met als correctie op beschuldigde's gedrag de op te leggen maatregel te beperken tot ené van verbeurdverklaring;

dat het Tribunaal daarbij te rade gaat met de opgave van beschuldigde's vermogen, blijkend uit een schrijven zijner onder beheer staande firma dd. 19 December 1947 en vermeldend een vermogen van ruim f 17.000,—;

O. dat na te melden maatregel in overeenstemming is met de ernst van de gedragingen, de persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde;

Uitspraak doende:

Legt beschuldigde de navolgende maatregel op:

Verbeurdverklaring van zijn vermogen, beperkt tot een bedrag van f 5000.—

No. 688.

HOGE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 13 Jan. 1948. (Mr. Vliegenthart).

Ontzetting van het recht van onderwijs te geven is een maatregel, welke de wet niet kent.

(K. B. van 23 December 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Roermond, 1e Kamer, d.d. 16 Mei 1947, in de zaak tegen Gerardus H. Trijbels, onderwijzer, wonende te Horn;

dat het Tribunaal ten laste van beschuldigde heeft bewezen verklaard:

dat hij — Nederlander zijnde — en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit, den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. lid is geweest van de Nationale Socialistische Beweging der Nederlanden, waar-

bij hij de functie van District zangleider heeft bekleed, alsook die van blokleader;

2. lid is geweest van de Nederlandse Volksdienst;

3. lid is geweest van de Nederlands-Duitsen Kultuurgemeenschap;

4. het ambt van Burgemeester van Horn heeft bekleed, om in die functie beter de belangen der nationaal-socialistische beweging te kunnen behartigen;

5. de S.D. te Maastricht telefonisch in kennis heeft gesteld van de aanhouding door de politie te Horn van een Jood genaamd Eliazar Ernst van den Horst, met 't gevolg, dat deze naar de S.D. is gebracht en gevangen is genomen;

7. zijn jongere zoon Jan lid van de nationale jeugdstorm heeft laten worden;

8. op last van de Sicherheitsdienst te Maastricht opdracht heeft gegeven aan de politie te Horn om in de woning van de Wed. Derx huiszoeking te verrichten, in verband met verdachte papieren, welke zich aldaar zouden bevinden, bij welke huiszoeking hij tegenwoordig is geweest en waaraan hij heeft deelgenomen;

9. op 9 Febr. 1944 in een verslag betreffende gemeentebestuur en Openbare belangen en verhoudingen in de gemeente o.a. het volgende heeft geschreven;

ad 3. Openbare Veiligheid.

De Dienst in 't belang der openbare orde langs de weg wordt ondanks vele andere diensten door de politie niet uit 't oog verloren. Dit blijkt uit de arrestatie van 3 onderduikers in December 1943.

Op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse Volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal deswege aan beschuldigde heeft opgelegd de navolgende maatregelen:

1e. internering, met advies deze te beperken tot vier jaren de voorinternering daaronder begrepen, zodat deze wordt geacht te zijn ingegaan 3 Juni 1945;

2e: ontzetting uit het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijke voorschriften uitgeschreven verkiezingen;

3e. ontzetting uit het recht van onderwijzen bij de wet geregeld te geven gedurende de tijd van 10 jaren, na het einde der internering;

O. dat beschuldigde heeft bekend hetgeen hem is tenlastegelegd sub 1, 2, 3, 4 ten dele, 5, 7 en 8;

dat het Tribunaal voorts als bewijsmiddel heeft gebruikt een karthotheekkaart der N.S.B. ten name van beschuldigde, en een beëdigde getuigeverklaring, betrekking hebbend op het onder punt 8 tenlastegelegd;

O. dat de bewezenverklaring van de sub 9 tenlastegelegde gedraging niet voldoende gemotiveerd is, zodat nu de opgelegde maatregelen mede op deze bewezenverklaring gebaseerd zijn, de uitspraak op onjuisten grond is geweest;

O. dat bovendien de aan beschuldigde opgelegde maatregel van ontzetting uit het recht van onderwijs te geven een maatregel is welke de wet niet kent, zodat deze maatregel, zijnde onwettig, niet in stand kan blijven;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie op de onderhavige uitspraak te weigeren;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 689.

HOGE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 13 Jan. 1948. (Mr. Vliegenthart).

Het, in strijd met de bestaande voorschriften, verlenen van medewerking bij het drijven van zwarthandel is een gedraging, welke zonder meer niet geacht kan worden te zijn onderworpen aan de beoordeling van enig Tribunaal.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Maastricht, 1e Kamer, d.d. 24 April 1947, in de zaak tegen Johannes Hubertus Nicolaas Janssen, lood- en zinkwerker, wonende te Maastricht;

dat aan beschuldigde is ten laste gelegd: dat hij, Nederlander zijnde en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, ten tijde der vijandelijke bezetting in Nederland:

1. sympathiserend lid is geweest van de N.S.B.;

2. in strijd met de bestaande voorschriften:

a. zijn medewerking heeft verleend bij het drijven van zwarte handel;

b. bij de Twentsche Bank te Maastricht ten behoeve van den Belg Jhr. Rijckman de Bets een grote hoeveelheid Duitse Markten heeft ingewisseld tegen Nederlands geld en bij de Middenstandsbank te Maastricht ten behoeve van Jhr. Rijckman de Bets een grote hoeveelheid Duitse Markten heeft doen inwisselen door Trinet Marie Jacobs en daaruit voordeel heeft getrokken;

door welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal na te hebben bezwezen verklaard, dat beschuldigde zich heeft gedragen op de wijze in de tenlastegelegde omschreven, hem deswege heeft opgelegd de navolgende maatregelen:

1. ontzetting van het recht tot het kiezen en de kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

2. internering, ten aanzien waarvan het Tribunaal in overweging geeft deze te beperken tot een jaar;

O. dat de in de telastelegging 2a omschreven gedraging zonder meer niet geacht kan worden te zijn onderworpen aan de beoordeling van enig Tribunaal, aangezien voor het berechten van dit zuiver economisch delict een geheel eigen rechtspleging is geschapen;

O. dat nu de aan beschuldigde opgelegde maatregelen mede berusten op dezen onjuisten grondslag, de uitspraak van het Tribunaal niet in stand kan blijven;

O. dat ook de gedraging, zoals zij in de telastelegging sub 2b is omschreven, tenauwernood is aan te merken als een gedraging, bedoeld in art. 1 van het Tribunaalbesluit, daar het twijfelachtig moet worden genoemd of deviezenmanipulaties tijdens de bezettingstijd, waarbij niet vaststaat, — althans niet is telastegelegd — dat de i. c. Nederlandse valuta het gebied des Rijks verlaat, zijn in strijd met de Nederlandse belangen op de wijze, omschreven in het Tribunaalbesluit;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie op de onderhavige uitspraak te weigeren.

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 690.

HOGE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGEN-BOSCH, 12 Jan. 1948. (Mr. Vliegthart).

Beschuldigde overschreed den termijn van verzet tegen de voorwaardelijke buitenvervolginstelling. Het Tribunaal behandelde de zaak dientengevolge ten onrechte.

(K. B. van 23 December 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Maastricht, 1e Kamer, d.d. 3 April 1947 in de zaak tegen Wilhelm Hubert Rouhl, lakenwever, wonende te Vaals;

dat beschuldigde bij dagvaarding van 4 Maart 1947 werd gedagvaard ter zitting van het Tribunaal voor het Arrondissement Maastricht op 20 Maart 1947;

dat het Tribunaal na op 20 Maart 1947 de zaak tegen beschuldigde te hebben behandeld, op 3 April 1947 uitspraak heeft gedaan;

O. dat beschuldigde bij beschikking van den Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te 's-Hertogenbosch van 10 September 1946 voorwaardelijk buitenvervolginstelling is gesteld, terwijl blijkens met den naam van beschuldigde ondertekend ontvangstbewijs deze beschikking op 25 September 1946 aan hem is uitgereikt;

dat beschuldigde, blijkens zich in het dossier bevindende akte, tegen voormelde buitenvervolginstelling op 15 October 1946

ter griffie van het Kantongerecht te Maastricht verzet heeft aangetekend;

O. dat de termijn, bedoeld in art. 25, eerste lid j°. art. 22, tweede lid, van het Besluit politieke delinquenten 1945 (Stbl. F 244), door beschuldigde bij het doen van verzet is overschreden, zodat moet worden aangenomen, dat het verzet was van onwaarde, en het Tribunaal ten onrechte de zaak heeft in behandeling genomen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie op bovenvermelde uitspraak te weigeren;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 691.

HOGE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGEN-BOSCH, 12 Jan. 1948. (Mr. Vliegthart).

Ontzetting uit de beide kiesrechten had tengevolge, dat het Tribunaal niet bereikte de beoogde handhaving van beschuldigde in zijn ambten.

(K. B. van 23 December 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg 4e Kamer d.d. 16 September 1947 in de zaak tegen Pieter Albert Gerrit van Dijk, ontvanger-griffier, wonende te Zierikzee;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 12 Augustus 1947 is ten laste gelegd:

dat hij — Nederlander zijnde — tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand, door:

a. te trachten zijn zoon, die vliegtuigbouw gestudeerd had, tewerk gesteld te krijgen in Duitsland op een vliegtuigenfabriek en daartoe gepoogd heeft zijn zoon te bewegen in Duitsland op een vliegtuigenfabriek te gaan werken, aan de Dornierfabrieken in Duitsland geschreven heeft, en op het bijkantoor te Zierikzee van het Gewestelijk Arbeidsbureau gevraagd heeft of zijn zoon in Duitsland op een vliegtuigenfabriek geplaatst kon worden;

b. filmvoorstellingen, welke werden gegeven voor leden van de burgerlijke en militaire bezettende macht in de Concertzaal te Zierikzee bij te wonen;

c. tegen Suzanna W. Viergever te verklaren, dat het laten springen van dijken op Schouwen wel goed was, omdat de Engelsen er anders te gemakkelijk zouden kunnen komen;

d. in Mei 1940, bij de komst der Duitsers in Zierikzee, aan leden der Duitse Weermacht thee en koffie te verstrekken;

2. getracht heeft voordeel te trekken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen, door een

verzoek in te dienen tot vrijstelling van den radio-inleveringsplicht,

en hij, op grond van dit zijn handelen, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal bewezen verklarende het telastegelegde sub 1a, 1b en 2, aan oeschuldigde deswege de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft te bepalen, dat deze internering geacht wordt reeds te zijn ondergaan gedurende de tijd, door beschuldigde in bewaring doorgebracht, te weten van 1 November 1944 tot 21 Juli 1945;

2. ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat beschuldigde ingevolge toepassing van het Zuiveringsbesluit Waterschapsambtenaren op 18 Juli 1946 een schriftelijke berisping heeft ontvangen terzake van zijn houding tijdens de bezetting, met afwijzing van een advies tot ontslag;

O. dat het Tribunaal het bewijs voor het bijwonen van filmvoorstellingen voor leden van de bezettende macht heeft doen steunen op de verklaring van Izak Verton, afgelegd aan de rechercheurs van de P.O.D. te Zierikzee, Renshof en Pipping, dat hij, Verton, beschuldigde een enkele maal bij een dergelijke voorstelling aanwezig heeft gezien en op een afschrift van een lijst door deze Verton opgesteld, inhoudende diens verklaring, dat de in de lijst genoemde personen door hem regelmatig of vrij regelmatig zijn waargenomen bij uitvoeringen die alleen voor de leden van de bezettende macht en gelijkgezinden toegankelijk waren;

O. dat uit bedoeld afschrift geenszins blijkt, dat de lijst is bijgehouden tijdens de bezetting doch eerder, dat zij is opgemaakt na de bezetting;

O. dat tegenover de uitdrukkelijke ontkenning van beschuldigde ten aanzien van het bijwonen van bedoelde voorstelling de verklaring van Verton en het afschrift van diens lijst niet kunnen gelden als voldoende bewijs, dat beschuldigde zich aan deze telastegelegde gedraging heeft schuldig gemaakt;

O. dat bij het wegvallen van deze gedraging als grond voor de opgelegde maatregelen de vraag rijst of het opleggen van maatregelen in deze omvang gehandhaafd behoort te blijven;

O. echter, dat de gedragingen ten aanzien waarvan wel voldoende bewijs geleverd is het opleggen van maatregelen zoals thans is geschied reeds niet wettigen nu gebleken is, dat beschuldigde bij de inundatie van Schouwen en door het verstrekken van levensmiddelen heeft getoond, dat zijn gezindheid niet zoo afkeurenswaardig was als men uit bepaalde gedragingen zou menen te kunnen opmaken;

O. dat het Tribunaal heeft overwogen, dat het geen termen aanwezig acht be-

schuldigde uit het recht te ontzetten om openbare ambten te bekleden, zulks op grond van de te dezer zake door een zuiveringsinstantie genomen eindbeslissing;

O. dat beschuldigde bij bezwaarschrift hiertegen aanvoert, dat het Tribunaal de handhaving in zijn ambten hiermede niet bereikt, omdat de uitsluiting van de verkiesbaarheid ingevolge art. 72 van het Reglement op het Bestuur van het Waterschap Schouwen medebrengt, dat benoeming tot, e.g. handhaving in het ambt van ontvanger-griffier van dat waterschap niet mogelijk is;

O. dat dit bezwaar ons, gezien de overweging van het Tribunaal, gegrond voorkomt;

O. evenwel, dat het Tribunaal terecht heeft overwogen, dat beschuldigde door zich te gedragen zoals hij deed bij minder ontwikkelde slechts verwarring kon stichten;

O. dat zelfs een van de verklaringen, ten gunste van beschuldigde afgelegd, n.l. die van J. W. Corbegeer d.d. 20 Juli 1945, o.a. de volgende passage bevat over beschuldigde:

„Toen op zeker oogenblik tot mij het gerucht was doorgedrongen, dat hij lid van de N.S. B. zou zijn, heb ik hem hiernaar gevraagd.

Hij heeft dit toen ten stelligste ontkend, daarbij opmerkende, dat deze vraag hem ook in Zeeland reeds enkele malen was gesteld. Ik herinner mij, dat hij hieraan toevoegde: „ik trek mij van al dat geklets niets aan, en op die vraag antwoord ik altijd: ja, en de Heer Padmos, de heemraad, is hoofd diens beweging”.

Ik heb hem toen gewezen op het gevaar dat, naar mijn meening, in een dergelijke satirieke ontkenning school, omdat niet een ieder de in dit antwoord gelegen ontkenning zou onderkennen.

Ik vrees dan ook, dat deze „geestigheid” er mede toe heeft bijgedragen om het kwade gerucht aangaande zijn politieke overtuiging en levensbeschouwing te helpen verbreiden”;

waardoor bevestigd wordt, dat zelfs personen die geacht konden worden hem beter te kennen zijn houding tijdens de bezetting dubbelzinnig vonden;

O. dat hierin gewichtige redenen zijn gelegen op grond waarvan het fiat-executie aan de opgelegde maatregelen van internering en de ontzetting uit het recht van verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, behoort te worden onthouden;

Weigert het fiat-executie op de maatregelen van internering en ontzetting uit het recht van verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

No. 692.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
24 Dec. 1947. (Mr. v. Berckel).**Beschikking waarbij het fiat-executie gewelgerd werd op de uitspraak van het Tribunaal Rotterdam in de zaak tegen A. E. Verharen.**

(Zie deze uitgave no. 680).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 2e Kamer, van 2 December 1947 in de zaak tegen Anna Elisabeth Verharen;

O. dat aan beschuldigde — voor zover nog van belang en in het kort weergegeven — is telastegelegd naast het lidmaatschap van de N.S.B. en dat van de N.V.D. dat zij omstreeks Juni 1943 aan de z.g. groep X der Rotterdamse politie heeft verraden, dat een zekere C. van Bodegraven een ondergedoken radiotoestel bezat, tengevolge waarvan een huiszoeking werd verricht bij zekere K. Groeneweg en genoemde personen in verzekerde bewaring zijn gesteld en door het Deutsche Landesgericht zijn veroordeeld tot resp. 3 maanden en 6 weken gevangenisstraf en resp. f 150 en f 100 boete;

O. dat het Tribunaal deze feiten bewezen verklarende aan beschuldigde heeft opgelegd een voorwaardelijke internering met advies deze te beperken tot 1 jaar onder meer onder de voorwaarden dat zij zal vergoeden aan C. van Bodegraven een bedrag van f 550 als schadeloosstelling voor diens detentie en de waarde van diens radiotoestel, bepaald op f 300 en aan L. (vermoedelijk K.) Groeneweg f 250 als schadeloosstelling voor de door hem ondergane detentie; voorts een verbeurdverklaring van een bedrag van f 10,000 en ontzetting van de kiesrechten;

O. dat Wij ons met deze uitspraak niet kunnen verenigen, dat toch in de eerste plaats voor een verbeurdverklaring zo nauwkeurig mogelijk het vermogen van beschuldigde behoorde te worden vastgesteld en niet kon worden volstaan met mededelingen hieromtrent van deze zelve of haar raadsman dan wel een rapport van de centrale vermogensopsporingsdienst, waar het Beheersinstituut resp. de aangeselde beheerder een volledige vermogensopstelling had kunnen verschaffen;

O. dat voorts, ook indien het vermogen op ruim 96 mille moet worden gesteld, het verbeurdverklaarde bedrag verre ligt onder de in dit ressort aangenomen maatstaf van 25 % voor N.S.B.-ers niet-profiteurs;

O. dat wijders, ofschoon Wij volkomen accoord kunnen gaan met een op te leggen voorwaardelijke internering voor de duur als in de uitspraak voorgesteld, dit niet zonder meer het geval is met de voorwaarde van vergoeding van schade ontstaan uit detentie, welke wettelijk niet gegrond schijnt, terwijl de opgelegde vergoeding van het verloren gegane radiotoestel voorkomt

niet meer dan een ruwe schatting te zijn, nu naar het merk noch de toestand waarin het verkeerde een onderzoek is gedaan;

O. dat het ten slotte minder juist lijkt, dat in het proces-verbaal betreffende de nieuwe behandeling wegens veranderde samenstelling — de naam van het Tribunaal lid D. „Knaap” berust blijkbaar op een beschrijving — voor wat de opgaven van beschuldigde betreft zonder meer verwezen wordt naar het daaromtrent in het proces-verbaal der voorafgaande zitting gerelateerde;

O. dat Wij op bovenstaande gronden Ons fiat aan de uitspraak behoren te onthouden;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 693.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
22 Januari 1948. (Mr. v. Berckel).**Flat-executie gewelgerd op de maatregel van internering. Aangezien het Tribunaal, deze maatregel ten dele voorwaardelijk opleggende, bij het stellen der voorwaarden geen waarborgen heeft geschapen tegen het risico, dat de beschuldigde naar Indië ontvlucht.**

(Tribunaalbesluit art. 3 c.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 2e Kamer, van 30. Sept. 1947 in de zaak tegen Willy Mingaars;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd: het gaan werken als werktuigkundige bij de firma Heanel te Suhl in Duitsland; het vrijwillig dienst nemen bij de Deutsche Kriegsmarine en daarvoor een opleiding tot Rode-Kruissoldaat ontvangen te Breda, het aldaar in uniform gekleed en bewapend worden; het ingezet worden als Rode-Kruissoldaat aan het front te Rosmalen, het meemaken van de Duitse terugtocht uit Brabant via de Moerdijk, het geplaatst worden op een sleepboot van de Duitse Kriegsmarine te Wilhelmshafen, het als hospitaalsoldaat overgeplaatst worden in een SS-lazaret te Graz en later naar een hospitaal in de Landstorm Nederland te Hoogeveen, daarbij als hospitaalsoldaat in dienst tredende van de Landstorm Nederland, het overgeplaatst worden naar en als hospitaalsoldaat dienst doen tot aan het einde te Bodegraven;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat de beschuldigde zich heeft gedragen als hem in de beschuldiging is telaste gelegd en het Tribunaal hem deswege heeft opgelegd: internering met advies deze te bepalen op een tijdsduur van 3 jaar en 10 maanden en met bevel, dat

een gedeelte van deze tijd, n.l. een termijn van één jaar, niet zal worden tenuitvoer-geleid, tenzij later anders mocht worden gelast op grond, dat beschuldigde voor het einde van de daarbij op 3 jaren gestelde proeftijd niet voldoet aan de daarbij gestelde algemene en bijzondere voorwaarden, zodat de onvoorwaardelijke internering eindigt op 8 Maart 1948; voorts ontzetting van de beide kiesrechten, van het recht om openbare ambten en functies te bekleden en van het recht om te dienen bij de gewapende macht;

O. dat Wij met de maatregelen van ontzetting kunnen instemmen, zodat het fiat-executie ten aanzien van dit gedeelte der uitspraak kan worden verleend;

O. dat Wij evenwel Ons niet kunnen verenigen met de maatregel van internering, voorzover daarbij den beschuldigde als bijzondere voorwaarde voor de niet ten uitvoer te leggen interneringstijd van één jaar slechts zijn gesteld het zich stellen onder toezicht van de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten en het zich geheel gedragen naar de hem, door of namens deze Stichting, in het belang zijner reclassering gegeven aanwijzingen;

O. toch, dat Ons intussen bij brief van 13 December j.l. van het Directoraat-Generaal voor Bijzondere Rechtspleging is overgelegd een brief van de beschuldigde van 10 October t.v. waaruit — naast een wat overdreven reactie op de uitgesproken ontzetting uit het recht om bij de gewapende macht te dienen — een zodanige op ontvluchting naar Indië gerichte gezindheid spreekt, dat andere voorwaarden met betrekking tot het op hem uit te oefenen toezicht waren te stellen, hetgeen, indien zulks uit anderen hoofde geen bezwaren ontmoet, wellicht zou kunnen worden bereikt door een plaatsing van de beschuldigde in een Jeugdtehuis voor de gehele of gedeeltelijke duur van de proeftijd, zulks ter voorkoming, dat deze geheel losgeslagen jongeling — na een met „bedrijfservaring” volbrachte vlucht naar Indië — ginds zonder enige leiding geheel tenonderga in de daar nog gistende samenleving;

O. dat Wij het derhalve nodig achten, dat het Tribunaal in een andere samenstelling over de bij het niet ten uitvoer te leggen deel der internering te stellen voorwaarden nogmaals een oordeel velle, waarbij door een bespoedigde herbehandeling wellicht te voorkomen is, dat de onvoorwaardelijke internering tengevolge dezer weigering wordt verlengd;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregel van internering.

No. 694.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (4e Kamer), 29 Dec. 1947. (Mr. Dr. Schreuder, Baas en Schouten).

Bij de eerste behandeling heeft het Tribunaal enige punten van de beschuldiging vervallen verklaard. Op die uitspraak is het fiat-executie geweigerd.

Bij de tweede behandeling heeft het Tribunaal deze punten niet te laste gelegd, daar naar zijn mening de beschuldigde door het felt, dat een gedeelte van het hem oorspronkelijk te laste gelegde niet-bewezen en derhalve vervallen is verklaard, een recht heeft verkregen dat zich verzet tegen hernieuwde behandeling op basis van het reeds vervallen verklaarde gedeelte der oorspronkelijke dagvaarding.

(Besluit van 23 Dec. 1944, S. E 153 art. 10, 3e lid j°. art. 60, 2e lid T. B.)

Tribunaal Amsterdam tegen Johannes Cornelis de Man.

O. dat de Hoge Autoriteit, bedoeld in art. 4 van het Koninklijke Besluit van 23 Dec. 1944, Stbl. E 153 te Amsterdam, bij haar beschikking van 6 October 1947 het „fiat-executie” heeft geweigerd op de uitspraak door de 11e Kamer van dit Tribunaal dd. 15 Augustus 1947 in de zaak tegen beschuldigde gegeven;

O. dat de President van dit Tribunaal de herbehandeling van de zaak tegen beschuldigde aan deze Kamer heeft opgedragen;

O. dat beschuldigde mitsdien, bijgestaan door zijn raadvrouw, Mr. J. M. Nieuwbuur, advocaat te Amsterdam, ter zitting van deze Kamer van 15 December 1947 is verschenen, beschuldigd van:

dat hij, als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich heeft aangesloten als lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. voor gemelde NSB. is werkzaam geweest als groepsadministrateur te Amsterdam;

3. hulp of steun heeft verleend aan de vijand door:

a. van 1942 tot Januari 1944 werkzaam te zijn bij de firma Lippmann, Rosenthal en Co., aanvankelijk op de kantoren van deze firma aan de Sarphatistraat te Amsterdam, later op die te Berlijn;

b. van Februari 1944 tot Maart 1944 werkzaam te zijn op de kantoren van de nationaalsocialistische organisatie „Het Nederlandse Arbeidsfront”, te Berlijn;

c. in Maart 1944 te Amsterdam in dienst te treden van de Nederlandse Landwacht en in gemeld dienstverband:

1°. gewapend en in uniform tot September 1944 in de rang van Unterscharführer werkzaamheden te verrichten;

2°. begin 1945 mee te werken aan de arrestatie van de onderduiker Albertus van

der Neut, destijds wonende te Amsterdam, Bothanienstraat 13;

d. in Augustus 1942 te Amsterdam in dienst te treden van de Vrijwillige Hulp-politie en in gemeld dienstverband te blijven tot Juni 1943;

op grond van welk handelen hij moet worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers.

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde in het midden gebracht;

O. dat aan beschuldigde in de beschuldiging terzake waarvan hij zich voor de 11e Kamer heeft te verantwoorden gehad nevens hetgeen hem ook thans is te laste gelegd bovendien was te laste gelegd;

a. dat hij in dienst van de in de beschuldiging onder 3a genoemde firma in September 1942 transporten van geldswaardige papieren zou hebben begeleid van Amsterdam naar Berlijn;

b. dat hij begin 1945 zou hebben meegewerkt aan de arrestatie van de onderduiker Gerrit Kramer, destijds wonende te Amsterdam, Oosterburgermiddenstraat 20';

O. dat de 11e Kamer bij haar uitspraak van 15 Augustus 1947 de toenmalige beschuldiging heeft vervallen verklaard ten aanzien van de hiervoren onder a en b genoemde punten, deze voor het overige heeft bewezen verklaard, heeft overwogen, dat beschuldigde, door te handelen als was bewezen verklaard, moest worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, beschuldigde heeft schuldig verklaard aan overtreding van art. 1 van het Tribunaalbesluit en hem deswege heeft opgelegd 1e maatregelen van:

1. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

2. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging gaf, deze na de aanvang van het tijdstip der vóór-internering, te weten 7 Mei 1945, 3 jaren en 9 maanden te doen duren, met dien verstande, dat deze internering na 6 maanden na 15 Augustus 1947, derhalve van 15 Februari 1948 af, niet zoude worden ten uitvoer gelegd, tenzij het Tribunaal later anders zou mogen gelasten, op grond, dat beschuldigde zich gedurende een proeftijd van drie jaren niet als een goede Nederlander zou mogen hebben gedragen of de bij de uitspraak gestelde bijzondere voorwaarde niet zou mogen hebben nageleefd;

waarbij als bijzondere voorwaarde werd gesteld, dat beschuldigde zich terstond na afloop van zijn internering zoude stellen en gedurende zijn proeftijd zou blijven stellen onder toezicht van de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten, afdeling Amsterdam en zich zoude verplichten zich te gedragen naar de aanwijzingen dier Stichting;

Met bepaling, dat het beheer over be-

schuldigde, voorzover mogelijk, zoude eindigen binnen drie maanden na afloop van de internering;

O. dat de Hoge Autoriteit bij haar beschikking van 6 October 1947, waarbij zij het „fiat-executie" heeft geweigerd op voornoemde uitspraak van de 11e Kamer, als grondslag voor haar overweging, dat de aan beschuldigde opgelegde maatregelen te licht dienden te worden geacht in verhouding tot de ernst der gedragingen, o.a. heeft gebezigd de overwegingen:

„dat beschuldigde in dienst van Lippmann Rosenthal het transport van geldwaardige zendingen van Amsterdam naar Berlijn verzorgde, hetgeen een rechtstreekse medewerking aan de uitplundering van het Joodse bezit was;

dat beschuldigde als landwachter ook actief was en onder meer meegehopen heeft aan de arrestatie van onderduikers";

O. dat de Hoge Autoriteit haar oordeel over de uitspraak van de 11e kamer mede heeft gegrond op door haar klaarblijkelijk bewezen geachte gedragingen, welke die Kamer uitdrukkelijk niet-bewezen heeft geoordeeld en ten aanzien van welke de 11e Kamer de beschuldiging dan ook vervallen heeft verklaard;

O. dienaangaande, dat de bepaling van art. 65 lid 5 van het Tribunaalbesluit inhoudt, dat „een uitspraak, waarbij de beschuldiging vervallen is verklaard door de secretaris onverwijld aan Onze minister van Justitie schriftelijk (wordt) medegedeeld", mitsdien in tegenstelling met het bepaalde in het 4e lid van gemeld artikel, niet met de processtukken aan gemelde minister wordt toegezonden en door deze in handen gesteld van de Hoge Autoriteit;

O. dat gemeld weinig elegant systeem van het Tribunaalbesluit klaarblijkelijk geen rekening houdt met de mogelijkheid, dat in een en dezelfde uitspraak van een Tribunaal zowel een beschuldiging wordt vervallen verklaard als terzake van bewezen verklaarde gedragingen maatregelen worden opgelegd;

O. echter, dat nu eenmaal de practijk het bestaan van dusdanig samengestelde uitspraken medebrengt, gemeld systeem van het Tribunaalbesluit niet anders kan worden geïnterpreteerd dan dat aan de Hoge Autoriteit uitsluitend het oordeel is gelaten omtrent die gedragingen, die het Tribunaal hebben geleid tot het opleggen van bijzondere maatregelen dewelke haar „fiat-executie" behoeven, doch dat die gedragingen, terzake waarvan het Tribunaal het wettig en overtuigend bewijs niet geleverd, dan wel aan beschuldigde niet toerekenbaar dan wel geen aanleiding gevende tot het opleggen van bijzondere maatregelen heeft geacht en te welker aanzien het Tribunaal mitsdien ingevolge art. 63 lid 3 van het Tribunaalbesluit de beschuldiging heeft vervallen verklaard, niet aan haar oordeel zijn onderworpen;

O. nochtans, dat het enkele feit van de beschikking der Hoge Autoriteit dd. 6 Oct.

1947 medebrengt, dat de zaak tegen beschuldigde opnieuw dient te worden behandeld;

O. nu, dat wel is waar volgens art. 10 lid 3 van het K. B. dd. 23 December 1944, Stbl. E 153 de nieuwe behandeling geschiedt als ware het onderzoek ter zitting van het Tribunaal voor onbepaalde tijd geschorst — waarmede kennelijk wordt bedoeld het onderzoek bij de eerst-behandelende Kamer in de stand waarin het zich bevond vóór de uitspraak waarop het „fiat-executie” werd geweigerd — doch het Tribunaal in-gevolge art. 60 lid 2 Tribunaalbesluit j°. art. 10 lid 3 van het Koninklijke Besluit dd. 23 December 1944 Stbl. E 153, de bevoegdheid bezit om bij zijn bevel tot dagvaarding in herbehandeling de beschuldiging te wijzigen, mitsdien ook om daaruit telasteleggingen te doen vervallen;

O. dat deze Kamer zulks in de zaak tegen beschuldigde heeft gedaan ten aanzien van die gedragingen, waarvan de 11e Kamer na haar eerste behandeling van de zaak tegen beschuldigde het wettig en overtuigend bewijs niet geleverd heeft geacht;

O. dat deze Kamer, dusdanig handelend, welbewust gemelde telasteleggingen en het oordeel van de 11e Kamer daaromtrent buiten haar beschouwing laat;

O. dat deze Kamer daartoe reden heeft gevonden, wijl zij van oordeel is, dat beschuldigde door het feit, dat een gedeelte van het hem oorspronkelijk te laste gelegde niet-bewezen en derhalve vervallen is verklaard, een recht heeft verkregen dat zich verzet tegen hernieuwde behandeling op basis van het reeds vervallen-verklaarde gedeelte der oorspronkelijke telastelegging;

O. toch, dat zeer wel mogelijk ware geweest dat dat gedeelte der oorspronkelijke telastelegging de beschuldiging zou hebben uitgemaakt in een afzonderlijk tegen hem aanhangig gemaakte zaak naast één terzake van het overige gedeelte der oorspronkelijke telastelegging;

O. dat in zodanig geval dusdanige beschuldiging door de 11e Kamer in haar geheel zou zijn vervallen verklaard een uitspraak die alsdan, ten gunste van beschuldigde, onherroepelijk zou zijn geweest, waar immers de meerderheid der Tribunaalen in Nederland en ook deze Kamer, het standpunt huldigen dat ook, hoewel niet in het Tribunaalbesluit neergelegd, het beginsel „ne bis in idem” in de Tribunaal-rechtspraak dient te gelden;

Post alia:

O. dat deze Kamer zich evenzeer kan verenigen met de aan beschuldigde door de 11e Kamer opgelegde maatregelen;

O. dat deze Kamer zich echter niet kan verenigen met het door de 11e Kamer ten aanzien van de tijdsduur van de aan beschuldigde opgelegde maatregelen van internering gegeven advies achtende zij dit advies te mild;

O. immers, dat beschuldigde alleen reeds door als, blijkbaar zeer gewaardeerd mede-

werker gedurende geruime tijd werkzaam te zijn bij de instelling die door de vijand was belast met de plundering der vermogens van zijn, beschuldigde, Joodse landgenoten, aanmerkelijke hulp heeft verleend aan de vijand;

O. voorts, dat beschuldigde eveneens zeer laakbaar heeft gehandeld door dienst te doen bij de terreur-organisatie genaamd „Landwacht Nederland” daarbij nog blijk gevend van een bijzonder verwerpelijke mentaliteit door, zonder enig blijk van bezwaar daartegen kenbaar te hebben gemaakt, tegen landgenoten gerichte bevelen van een lid der vijandelijke krijgsmacht, dat nota bene zelfs niet met enig commando over hem, beschuldigde als landwachter was belast, op te volgen;

O. dat deze Kamer aan beschuldigde niet bijzonder zwaar aanrekent, dat hij in dienstverband van de vrijwillige hulppolitie is geweest, vermits aan beschuldigde, door zijn verblijf in Berlijn, de mogelijkheid heeft ontbroken om bij gemelde organisatie werkelijk dienst te doen; zijnde althans geen wettig en overtuigend bewijs omtrent dusdanige werkelijke dienst bijgebracht;

O. dat deze Kamer een advies om de tijdsduur van de aan beschuldigde opgelegde maatregel van internering te beperken tot vier jaren in deze juist acht;

O. echter dat deze Kamer, gehoord beschuldigde en zijn echtgenote in persoon en gezien beschuldigde's persoonlijke omstandigheden, even als de 11e Kamer aanleiding vindt om te bevelen dat een gedeelte van de aan beschuldigde opgelegde internering, door deze Kamer te bepalen op één jaar, voorwaardelijk niet zal worden ten uitvoer gelegd;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Vernietigt de uitspraak door de 11e Kamer op 15 Augustus 1947 in de zaak tegen beschuldigde gegeven voorzover daarbij werd geadviseerd omtrent de tijdsduur van de aan beschuldigde opgelegde maatregel van internering en daarbij werd bevolen dat de onvoorwaardelijke internering zou eindigen op 15 Februari 1948;

Te dien aanzien opnieuw rechtdoende:

a. geeft in overweging de tijdsduur van de aan beschuldigde opgelegde maatregel van internering te beperken tot vier jaren en daarop in mindering te brengen de tijd door beschuldigde van 7 Mei 1945 af in vóór-internering doorgebracht;

b. beveelt dat het gedeelte van de aan beschuldigde opgelegde internering, vallende na 7 Mei 1948, te weten een jaar, niet zal worden ten uitvoer gelegd, tenzij het Tribunaal later anders mocht gelasten op grond van de omstandigheid dat beschuldigde gedurende een termijn van drie jaren nadat hem deze uitspraak, voorzien van het „fiat-executie” zal zijn betekend en hij uit de internering zal zijn ontslagen, de voorwaarden gesteld door de 11e Kamer bij haar uitspraak van 15 Augustus 1947, bij deze voorzover bevestigd, zal hebben

overtreden;

Bevestigt meer gemelde uitspraak van de 11e Kamer, behoudens aanvulling van de gebezigde bewijsmiddelen voor al het overige.

No. 695.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АРННЕМ, 26 Jan. 1948. (Mr. Kronenberg.)

De naleving van de substantiële vormvoorschriften voor de behandeling van de zaak door het Tribunaal kan niet afhankelijk worden gesteld van de later door het Tribunaal op de grondslag van het gehouden onderzoek te nemen beslissingen. Indien na oorspronkelijk uitspraak, houdende de verbeurdverklaring van het vermogen, en waarop het fiat-executie geweigerd werd, de beschuldigde komt te overlijden, kan bij de tweede uitspraak zonder in strijd te komen met art. 10, 4e lid Besluit 23 December 1944 S. E 153 de maatregel van verbeurdverklaring van de nalatenschap worden opgelegd.

(Tribunaalbesluit art. 6.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Arnhem, 5de Kamer, van 21 Juli 1947, in de zaak tegen Johan Arnoldus Burgers, geboren te Rheden op 7 Mei 1899, overleden te Oldebroek op 14 November 1946, waarbij is bevestigd de uitspraak van de 12de Kamer van genoemd Tribunaal, op 11 October 1946 tegen de toen nog in leven zijnde beschuldigde, gewezen, waarop het fiat-executie bij Onze beschikking van 17 Mei 1947 was geweigerd;

O. dat de nieuwe behandeling niet is geschied overeenkomstig de voorschriften van art. 10 lid 3 van het Besluit van 23 Dec. 1944 S. E 153, immers uitspraak is gedaan, zonder dat de zaak in een openbare zitting was behandeld, zonder dat een voor de overleden beschuldigde benoemd bijzonder vertegenwoordiger was gedagvaard, om ter zitting van het Tribunaal te verschijnen en zelfs zonder dat een zodanige vertegenwoordiger was benoemd;

O. dat dit oplevert een gewichtige reden, op grond waarvan het fiat-executie op de tweede uitspraak behoort te worden geweigerd;

O. dat het Tribunaal de naleving van genoemde voorschriften niet nodig heeft geacht, aangezien oplegging van de maatregel van verbeurdverklaring nu deze in de oorspronkelijke uitspraak niet werd opgelegd, toch niet mogelijk was;

O. echter, dat de naleving van de substantiële vormvoorschriften voor de behandeling ener zaak door het Tribunaal niet afhankelijk kan worden gesteld van de later door het Tribunaal op de grondslag van het gehouden onderzoek te nemen be-

slissing;

O. ten overvloede,

dat Wij niet delen het standpunt van het Tribunaal, dat oplegging van de maatregel van verbeurdverklaring bij de tweede uitspraak niet mogelijk zou zijn;

dat toch blijkens art. 1 van het Tribunaalbesluit verbeurdverklaring van de nalatenschap een bijzondere maatregel is, welke staat naast die van verbeurdverklaring van het vermogen en ook een ander object heeft en niet aan een in leven zijnde beschuldigde kan worden opgelegd, zodat de bepaling in art. 10 lid 4 van het Besluit van 23 Dec. 1944 S. E 153, houdende dat na 2de behandeling aan een beschuldigde niet een bijzondere maatregel kan worden opgelegd, welke in de oorspronkelijke uitspraak niet was vervat, in redelijkheid niet geacht kan worden betrekking te hebben op de maatregel van verbeurdverklaring van de nalatenschap, ingeval de beschuldigde tussen de oorspronkelijke en de tweede uitspraak is komen te overlijden;

dat voorts het Tribunaal in zijn uitspraak heeft overwogen, dat het overlijden van een beschuldigde na de uitspraak niet een gewichtige reden oplevert, waarom die uitspraak niet in stand kan blijven, daar de onmogelijkheid van executie der opgelegde maatregelen een aangelegenheid is, die de executerende instantie en niet de Hoge Autoriteit aangaat;

dat het Tribunaal daarbij evenwel voorbijziet, dat de absolute onmogelijkheid van executie een beletsel bij uitstek vormt voor verlening van het fiat-executie, nog daargelaten, dat de vraag of een gewichtige reden voor weigering van het fiat-executie aanwezig is, uitsluitend aan de Hoge Autoriteit en niet aan het Tribunaal ter beantwoording staat, terwijl wij ook de mening van het Tribunaal, dat een dergelijke reden in de uitspraak gelegen moet zijn en niet daarbuiten, als volkomen zonder grond verwerpen;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak van 21-7-1947;

Verstaat, dat door deze beslissing de zaak tot een einde is gebracht.

No. 696.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 27 Januari 1948. (Mr. Verdam.)

Indien de beschuldigde vóór de behandeling ter zitting op last van de Procureur-Fiscaal uit de bewaring is ontslagen, is het ongewenst dat het Tribunaal een herinternering oplegt, tenzij daartoe bepaalde en belangrijke redenen aanwezig zijn.

(Tribunaalbesluit art. 2.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal

voor het Arrondissement Alkmaar, 2e Kamer, van 6 November 1947, in de zaak tegen Dirk Kievit;

O. dat aan beschuldigde werd telastegelegd: enz.;

O. dat het Tribunaal, de telastelegging bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

A. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de tijdsduur ervan te bepalen op twee jaar met bepaling dat deze maatregel niet zal worden ten uitvoer gelegd, indien beschuldigde gedurende een proeftijd van drie jaren voldoet aan de navolgende voorwaarden, te weten, dat hij:

1. zich als goed Nederlander zal gedragen;

2. zich zal onderwerpen aan het toezicht door of namens de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten uit te oefenen;

3. zich zal gedragen naar de aanwijzingen hem door of namens gemelde Stichting te geven.

B. Ontzetting van het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

C. Ontzetting van het recht om enig ambt te bekleden.

Bepaalt, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen op 1 Maart 1948, of zoveel eerder als door of namens het Nederlandse Beheersinstituut bepaald zal worden, en in ieder geval eerst, nadat fiat-executie is verleend, resp. bij herhaling geweigerd.

O. dat beschuldigde van 9 Nov. 1945 tot 16 Dec. 1946 in voorinternering heeft doorgebracht;

O. dat het Tribunaal ten aanzien van de maatregel van internering overwoog, dat het stelling tot een langere internering dan de reeds ondergane detentie geadviseerd zou hebben, ware het niet, dat beschuldigde reeds, voor tot zijn berechting kon worden overgegaan, in vrijheid was gesteld en dat het Tribunaal de hervatting der internering, nu beschuldigde zich weder een bestaan heeft opgebouwd, een te diep ingrijpende correctie oordeelde;

O. dat, indien een beschuldigde door de Procureur-Fiscaal in vrijheid is gesteld, het Tribunaal een herinternering niet dient op te leggen, dan om bepaalde en belangrijke redenen, doch in het onderhavige geval deze redenen aanwezig zijn;

O. dat beschuldigde door zijn misdragingen de arrestatie van verscheidene Nederlanders door de Duitsers en door de Landwacht heeft veroorzaakt, hun leven in ernstig gevaar heeft gebracht en gezien de ernst der misdragingen de thans opgelegde maatregelen in belangrijke mate te licht zijn;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 697.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 26 Januari 1948. (Mr. Verdam.)

Het is in het algemeen beter bij het voorwaardelijk opleggen van een internering onder de voorwaarden geen bepaling van financiële aard, die in wezen op een geldboete neerkomt, op te nemen. Fiat-executie geweigerd.

(Tribunaalbesluit art. 3 c, 2e lid.)

De Hoge Autoriteit, enz.;
Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 12e Kamer, dd. 29 September 1947, in de zaak tegen Cornelis Johannes van der Pouw;

O. dat ter zake van het bewezen verklaarde aan beschuldigde onder meer de navolgende maatregel werd opgelegd:

Internering waarbij in overweging wordt gegeven de tijdsduur daarvan te beperken tot 7 maanden, met bevel dat deze internering niet zal worden ten uitvoer gelegd tenzij het Tribunaal later anders mocht gelasten op grond dat beschuldigde zich gedurende een proeftijd van 3 jaren niet als een goed Nederlander gedraagt of na te melden bijzondere voorwaarde niet naleeft:

dat hij betale — met ingang van de dag dat op deze uitspraak het fiat-executie zal zijn verleend — een bedrag van f 1000, te voldoen in wekelijkse termijnen van f 7.50 per week, ter Griffie van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam;

O. dat de behandeling voor het Tribunaal plaats vond na verzet van den beschuldigde tegen een buitenvervolginstelling waarbij hem een boete van f 5000 werd opgelegd;

O. dat volgens de processtukken het vermogen van den beschuldigde benevens enig meubilair bevat ± f 700 welk vermogen geen belangrijke verbeurdverklaring toelaat en het Tribunaal hierin blijkbaar aanleiding heeft gevonden zulk een maatregel niet op te leggen;

O. dat het — tenzij in bijzondere omstandigheden waarvan hier geen sprake is — beter is een financiële maatregel als thans door het Tribunaal als bijzondere voorwaarde gesteld, achterwege te laten, nu deze voorwaarde toch eigenlijk neerkomt op een boete zij het ook dat deze voor een termijn van omstreeks drie jaren kan betaald worden in wekelijkse termijnen;

O. dat het derhalve gewenst is, dat het Tribunaal in nieuwe samenstelling deze zaak nog eens bezie;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 698.

HOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 26
Januari 1948. (Mr. Verdam).

Bij de oplegging van een maatregel mag rekening worden gehouden met de omstandigheid dat de beschuldigde enige tijd in krijgsgevangenschap heeft doorgebracht, doch die tijd kan niet als een soort voorinternerung in mindering gebracht worden op de duur van de op te leggen internering. Fiat-executie geweigerd.

(Tribunaalbesluit art. 2.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 5e Kamer te Amersfoort, van 17 November 1947, in de zaak tegen Bernard Beeke;

O dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp en steun heeft verleend aan de vijand of diens handlangers of medewerkers of althans getracht heeft te verlenen door:

a. in of omstreeks Juli 1940 vrijwillig in dienst te treden van de Waffen SS, zijnde een legeronderdeel der Deutsche Wehrmacht en als zodanig gekleed in uniform en bewapend met een vuurwapen een militaire opleiding te ontvangen te München en te Berchtesgaden, althans in Deutschland tot in of omstreeks Januari 1941;

b. in of omstreeks April 1941 vrijwillig in dienst te treden van het National Sozialistisches Kraftfahrer Korps en als zodanig gekleed in uniform en bewapend met een vuurwapen bewakingsdiensten, alsmede chauffeurwerkzaamheden te verrichten in België, Frankrijk en Rusland en in laatstgenoemde landen mede zorg te dragen voor de aanvoer van munitie;

2. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en de Nationaal Socialistische organisatie de Weer Afdeling en als zodanig tot het einde van de oorlog is aangesloten gebleven;

3. voordeel heeft getrokken uit door of vanwege de vijand of diens handlangers of medewerkers genomen maatregelen door op grond van zijn dienstverband in het vijandelijk leger extra levensmiddelen, alsmede brandstoffen te verkrijgen;

op grond van welk handelen beschuldigde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opleg-

gde: internering, daarbij in overweging gevende deze te beperken tot de tijd van 3 jaar, 8 maanden en 14 dagen, en de tijd door beschuldigde sinds 3 September 1944 in krijgsgevangenschap en sinds 2 Mei 1946 in detentie doorgebracht, daarop geheel in mindering te brengen.

met bevel dat een gedeelte van de oplegde internering, welk gedeelte het Tribunaal bepaalt op 2 jaar, niet ten uitvoer zal worden gelegd, tenzij het Tribunaal, overeenkomstig art. 3 f van het Tribunaalbesluit de uitvoering daarvan mocht gelasten op grond dat de beschuldigde gedurende een proeftijd van 3 jaar zich niet als een goed Nederlander heeft gedragen of niet heeft nageleefd de bijzondere voorwaarden:

a. dat hij zich onder toezicht stelle van de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten en zich naar de aanwijzingen van die Stichting gedraagt;

b. dat hij arbeid verrichte; weshalve beschuldigde op 17 Mei 1948 in vrijheid kan worden gesteld;

Ontzetting uit het recht van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Ontzetting uit het recht om te dienen bij de gewapende macht;

Verstaat, dat het door het Nederlandse Beheersinstituut uitgeoefende beheer over het vermogen van de beschuldigde kan worden opgeheven drie maanden nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend;

O. dat het Tribunaal van de internering heeft afgetrokken den tijd door beschuldigde in krijgsgevangenschap doorgebracht;

O. dat bij een op te leggen maatregel wel rekening mag gehouden worden met de omstandigheid dat de beschuldigde enige tijd in krijgsgevangenschap heeft doorgebracht doch die tijd niet als een soort voorinternerung in mindering kan gebracht worden op den maatregel van internering;

O. voorts dat uit mededelingen van het Tribunaal ons gebleken is, dat het de bedoeling is geweest de internering twee jaar langer te stellen, dan in de uitspraak is vermeld;

O. dat het derhalve gewenst is dat het Tribunaal deze zaak nogmaals bezie;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 699.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
2 Februari 1948. (Mr. v. Berckel).**Gehele beschikking.**(Besluit van 23 Dec. 1944, S. E 153, art. 10,
2e lid.)

De Hooge Autoriteit, enz.

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 3e Kamer, van 4 Sept. 1947 in de zaak tegen Evert Hendrik Bakker.

Gezien het bezwaarschrift van beschuldigde, hetwelk op 30 September 1947 bij Ons is ingekomen;

O. dat aan beschuldigde diverse gedragingen, bedoeld bij artikel 1 van het Tribunaalbesluit zijn telaste gelegd, zoals in de onderhavige uitspraak vermeld en in Onze beschikking van 22 Juli 1947, waarbij het fiat-executie voor wat betreft de internering met een geadviseerde duur van 4 jaar, opgelegd bij uitspraak dd. 5 Juni 1947 van dezelfde 3e Kamer van het Tribunaal te Dordrecht in andere samenstelling, werd geweigerd;

O. dat de bij laatstgenoemde uitspraak opgelegde maatregelen van ontzetting van rechten alsmede van verbeurdverklaring, welke omvang door Ons beperkt werd tot f 15,000, op 22 Juli 1947 werden gefiatteerd;

O. dat bij voornoemd bezwaarschrift als elementair bezwaar tegen de nieuwe uitspraak wordt aangevoerd, dat ter zitting van 4 September 1947 de Voorzitter van de Kamer, die de zaak de eerste maal behandeld had, mede aanzat, zij het niet aan de tafel van het Tribunaal zelf, terwijl die Voorzitter ook de Raadkamer heeft mee-gemaakt;

O. dat deze klacht na informatie ter voegder plaatse is gebleken juist te zijn, in dier voege, dat de Voorzitter der Kamer van eerste behandeling inderdaad ter raadkamerzitting na tweede behandeling aanwezig is geweest, waartoe ambtelijke verichtingen, waar in die raadkamer verschillende Tribunaalgevallen met onderscheiden bezetting te behandelen ware, uit practischen hoofde aanleiding gaven;

O. dat aan de ongerepte reputatie van de Tribunaalrechtspraak in het algemeen de hoogste eisen zijn te stellen, niet in de laatste plaats met het oog op het bewaren van het allerkostbaarste goed der rechtszekerheid;

O. dat Wij middien aan het gebeurde een gewichtige reden ontlenen om ten aanzien van de andermaal opgelegde interneringsmaatregel opnieuw Ons fiat te onthouden;

O. dat weliswaar enerzijds het te betreuren is, dat op deze wijze de betrokken delinquent ontkomt aan de hem toekomende correctie in genoemde vorm, doch anderzijds naar Onze stellige mening in het algemeen belang de veiligstelling van

een der waardevolste rechtsgoederen prevaleert;

O. dat hieraan niet afdoet, dat Wij de van Tribunaalzijde Ons gedane verzekering willen aanvaarden, dat in casu de aanwezigheid in tweede raadkamer van de voorzitter der Kamer van eerste behandeling van geen enkele invloed op de nieuwe uitspraak, welke een bevestiging der oude inhoud, is geweest;

dat immers de privé-waarde dezer verzekering voor het publiek niet is te objectiveren, een streven, hetwelk juist wel wordt bevorderd door het fiat-executie op voormelde grond te weigeren ter algemeen kenbare waarborging der rechtszekerheid.

No. 700.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 29
Januari 1948. (Mr. Verdam).

Bij bepaling van het te verbeurt verklaren deel van het vermogen van de beschuldigde mag alleen rekening gehouden worden met zijn misdragingen en persoonlijke omstandigheden, waartoe niet valt te rekenen het feit, dat naar mening van het Tribunaal aan de echtgenoot van de beschuldigde een verbeurdverklaring tot een te hoog bedrag is opgelegd.

(Tribunaalbesluit art. 6.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Alkmaar 1e Kamer van 10 November 1947 in de zaak tegen Rika Lingeman.

O. dat aan beschuldigde werd te laste gelegd: dat zij Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. na zich omstreeks 1934 als lid te hebben aangesloten bij de N.S.B. der Nederlanden, als zodanig daarbij is aangesloten gebleven tot de ontbinding dier beweging;

2. werkzaam is geweest voor de Weer-afdeling, een aan de N.S.B. der Nederlanden verwante organisatie, als concierge in het gebouw dier organisatie te Alkmaar;

3. openlijk heeft doen blijken van ingenuïteit met de vijand door zich in September 1944 naar Duitsland te begeven;

op grond van welke handelingen zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

O. dat het Tribunaal na punt 3 van de telastelegging te hebben vervallen verklaard, de punten 1 en 2 heeft bewezen verklaard;

O. dat aan beschuldigde terzake van het bewezen verklaarde de navolgende maatregelen werden opgelegd:

a. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de tijdsduur ervan te bepalen op de tijd, door beschuldigde in detentie doorgebracht, zijnde van 4 Juni 1945

af tot 19 Juli 1946;

b. ontzetting van het recht tot het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiesingen;

c. Ontzetting van het recht om enig ambt te bekleden;

d. Verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde tot een bedrag van f 500;

Bepaalt, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen op 1 Maart 1948 of zoveel eerder als door of namens het Ned. Beh. Inst. bepaald zal worden en in ieder geval eerst, nadat de verbeurdverklaring is geëffectueerd en het fiat-executie is verleend, resp. bij herhaling geweigerd.

O. dat het Tribunaal in de uitspraak overwoog, dat het bij het opleggen van de maatregelen ermee rekening hield, dat aan de echtgenoot van beschuldigde geen verbeurdverklaring werd opgelegd, terwijl het Tribunaal zulks wel billijk had geacht en dat het Tribunaal in verband hiermee in het onderhavige geval een hoger bedrag voor de verbeurdverklaring bepaalde, dan het zonder deze bijkomende omstandigheid rechtvaardig had geacht;

O. dat deze motivering voor het bepalen van het bedrag van een verbeurdverklaring onaanvaardbaar is, daar slechts de beschuldigde op grond van feiten, die omtrent haar misdragingen en haar persoonlijke omstandigheden zijn komen vast te staan, berecht kan worden en het feit, dat naar het oordeel van het Tribunaal het gemeenschappelijk vermogen van de echtgenoten bij de berechting van de echtgenoot van beschuldigde onvoldoende werd getroffen; niet in aanmerking kan worden genomen bij het opleggen van maatregelen aan beschuldigde, immers de berechting van de echtgenoot geen persoonlijke omstandigheden voor beschuldigde vormt;

O. dat hieruit niet voortvloeit dat de opgelegde verbeurdverklaring te zwaar is, integendeel deze ons te licht voorkomt, doch zulks niet in verband met het gedrag van de man doch op grond van de bewezen misdragingen van beschuldigde, zelf bij een vermogen van ruim f 6000, een hoger verbeurdverklaring wettigen dan die van f 500;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 701.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
3 Februari 1948. (Mr. v. Berckel).

Bij het opleggen van een maatregel aan een beschuldigde, die dienst heeft gedaan bij de Waffen SS. dient geen onderscheid gemaakt te worden tussen hen die alleen

corveediensten hebben gedaan en hen die daadwerkelijk aan de strijd hebben deelgenomen.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, alinea 2.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 1e Kamer, van 1 Augustus 1947 in de zaak tegen Johannes Frederik Pronk.

dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telastegelegd zijn lidmaatschap van de N.S.N.A.P. en de N.S.B. en zijn dienst bij de Landstorm Nederland, althans Waffen S.S.;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat beschuldigde zich heeft gedragen zoals hem telaste gelegd en hem deswege heeft opgelegd internering; met advies deze te beperken tot vier jaren, eindigende op 8 Mei 1949 en ontzetting van de beide kiesrechten en van het recht om te dienen bij de gewapende macht;

O. dat een interneringstijd van vier jaren Ons in casu te lang voorkomt nu het Tribunaal niet als bewezen heeft aangenomen dat het dienst nemen van beschuldigde bij de Landstorm vrijwillig is geschied, terwijl Wij Ons niet kunnen verenigen met de overweging van het Tribunaal, dat voor hen, die alleen corveediensten hebben verricht, geen andere maatstaf moet worden aangelegd, dan voor hen die daadwerkelijk gevochten hebben;

O. dat Wij mitsdien het fiat-executie menen te moeten weigeren teneinde het Tribunaal in een andere samenstelling nogmaals in de gelegenheid te stellen zijn oordeel uit te spreken en wel ten aanzien van de gehele uitspraak, nu binnenkort een andere zaak tegen beschuldigde ten Tribunaal wordt behandeld, zodat alsdan beide zaken ter zelfde zitting kunnen worden behandeld en berecht;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 702.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
31 Januari 1948. (Mr. v. Berckel.)

Fiat-executie geweigerd, aangezien het Tribunaal heeft overwogen, dat de beschuldigde uit het recht om bepaalde rechten uit te oefenen moest worden ontzet, maar deze ontzetting niet in het dictum tot uiting is gekomen.

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 1e Kamer, van 10 October 1947, in de zaak tegen Nicolaas Jozef Mubertus Morreau.

O. dat aan beschuldigde — in het kort

weergegeven en voorzover van belang — is telaste gelegd, dat hij omstreeks October 1940 zich heeft aangesloten bij de Nederlandse S.S. en daarbij tot September 1944 in de rang van rottenleider en onderschaarleider is aangesloten gebleven, dat hij vanaf einde 1941 tot omstreeks September 1944 werkzaam is geweest bij het Centraal bureau voor Sibbekunde en voorts dat hij op 17 Mei 1942 de eed van trouw aan de Führer heeft afgelegd;

O. dat het Tribunaal, deze feiten terecht bewezen verklarende aan beschuldigde heeft opgelegd een internering met adviesduur van 3 jaren, waarvan twee jaren voorwaardelijk en waarvan het onvoorwaardelijk deel een einde zal nemen op 12 April 1948;

O. dat, waar de in de uitspraak „vervatte”, immers met zoveel woorden overwogen ontzetting van rechten in het dictum niet tot uitdrukking is gekomen, Wij termen aanwezig achten het fiat-executie eraan te onthouden;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 703.

HOOGE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
3 Februari 1948. (Mr. v. Berckel).

Het luisteren en verspreiden van berichten van de B.B.C. disculpeert niet geheel van het vragen van de gunst van vrijstelling tot inlevering van een radiotoestel.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, alinea 4.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement te 's-Gravenhage, 2e Kamer, van 8 December 1947, in de zaak tegen Otto Henri Anton Jansen.

Gezien het bezwaarschrift van de beschuldigde, hetwelk op 22 December 1947 bij Ons is ingekomen.

O. dat aan beschuldigde, voor zover de beschuldiging niet is vervallen verklaard, is telaste gelegd het indienen van een aanvraag om vrijstelling van de inleveringsplicht van een radiotoestel en het verkrijgen van die vrijstelling;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht dat beschuldigde zich heeft gedragen zoals hem is telaste gelegd en hem deswege heeft opgelegd ontzetting van de rechten van het bekleden van ambten, het dienen bij de gewapende macht en het kiezen en de verkiesbaarheid, benevens verbeurdverklaring van zijn radiotoestel;

O. dat beschuldigde in zijn bezwaarschrift heeft aangevoerd dat hij zich door het hem te laste gelegde niet desbewust heeft gedragen in strijd met de belangen

van het Nederlandse volk aangezien hij het hem telaste gelegde heeft gepleegd ten einde een huiszoeking te voorkomen daar hij goederen van Joden bewaarde en in het bezit was van een courantenverzameling van alle gebeurtenissen van het Koninklijk Huis en aangezien hij door het behoud van zijn radiotoestel geregeld naar de B.B.C. nieuwsberichten kon luisteren en zijn burenen hiervan op de hoogte hield;

O. dat de vrijstelling van inleveringsplicht van een radiotoestel de bezitter gedurende de oorlogstijd niet vrijwaarde voor huiszoeking, zodat het door beschuldigde genoemde motief als ongegrond dient te worden verworpen;

O. dat het luisteren naar en verspreiden van B.B.C. berichten als een belangrijke creditpost voor beschuldigde moet worden beschouwd, doch dit hem niet geheel disculpeert van het vragen van de gunst van vrijstelling van inleveringsplicht van zijn toestel;

O. dat, mochten het door beschuldigde genoemde motief van zijn aanvraag en het door hem genoemde gebruik van zijn toestel na bekomen vrijstelling, juist zijn, het dan de vraag is of aan beschuldigde maatregelen moeten worden opgelegd, te meer nu is komen vast te staan dat beschuldigde, die geen lid van de N.S.B. was, algemeen als een goed vaderlander en als anti-Duits bekend stond, en of niet integendeel genoegzame termen aanwezig zijn de beschuldiging vervallen te verklaren op grond van artikel 63, 3 van het Tribunaalbesluit;

O. dat, nu het Tribunaal geen onderzoek heeft ingesteld naar de juistheid van hetgeen beschuldigde ter terechtzitting tot zijn ontlasting heeft aangevoerd in hoofdzak overeenstemmende met het hierboven uit zijn bezwaarschrift overgenomene — Wij het Tribunaal in een andere samenstelling nogmaals in de gelegenheid willen stellen na een gehouden onderzoek zijn oordeel in deze zaak uit te spreken;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 704.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISEMENT BREDA (1e Kamer), 13 October 1947.
(Mr. Nelissen, Hekking en Weebers).

Het verrichten van spionagediensten voor de Germaanse S.S., fungeren als boerenleider van de Nederlandse Landstand in de provincie Noord-Brabant, het overnemen ten behoeve van de Landstand van een inbeslaggenomen klooster. Verweer verworpen, dat de beschuldigde in het belang van het Nederlandse volk gehandeld zou hebben, Internering 4 jaar.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, alinea 2.)

Tribunaal voor het Arrondissement Breda tegen Petrus Josephus Jansen, burgemeester, wonende te Hoeven, A 144, thans verblijvende in het bewarings- en verblijfskamp te Vugt.

Het Tribunaal enz.;

Beschuldigde is verschenen en wordt bijgestaan door zijn raadsman Mr. J. B. Hengst.

O. dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding van 6 September 1947 is te laste gelegd, dat hij Nederlander zijnde en ouder dan achttien jaren tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

I. 1. zich in Juni 1942 heeft aangesloten als lid bij de Nationaal Socialistische Beweging; daarin de functies van agrarisch raadsman van het district Noord-Brabant, later districtshoofd Agrarische Zaken in Noord-Brabant heeft aangenomen en uitgeoefend;

2. zich heeft aangesloten bij de aan de Nationaal Socialistische Beweging verwante organisaties: de Nederlandse Volksdienst, de Landwacht, het korps Nationaal-socialistische ambtenaren, het Nederlands Verbond voor Sibbekunde;

3. zich heeft aangesloten als actief lid bij de Germaanse SS vanaf Maart 1942, als lid dier SS beëdigd is op 17 Mei 1942 en daarin de rang van Schaarleider heeft aanvaard, een opleidingscursus heeft gevolgd in Avegoor in Januari 1943 en het Verwundetenaabzeichen heeft aangevraagd en aanvaard in December 1944;

4. deel heeft genomen aan een onder codenummer E 17 werkzaam is geweest voor de inlichtingendienst der Germaanse SS, en als zodanig rapporten heeft ingezonden, waarvan hij wist dat zij ter kennis van de Duitse Sicherheitsdienst, althans van Duitse Autoriteiten zouden komen, welke rapporten onder meer inhielden: enz.

5. a. in zijn functie van districts agrarisch raadsman, c.q. districtshoofd agrarische zaken zijn invloed heeft aangewend door aanschrijvingen en brieven aan functionarissen der NSB, en door voordrachten tot benoeming van bepaalde met name genoemde personen, leden der NSB, in bestaande of verwachte vacatures — om te bevorderen dat een infiltratie van de NSB zou plaats vinden in openbare lichamen en functies als waterschapsbesturen, gronden pachtkamers, kantongerechten, notarissen, jagermeesters;

b. artikelen heeft geschreven voor en gepubliceerd in het nationaal socialistisch gerichte tijdschrift Volk en Bodem;

II. 1. wetend althans redelijkerwijze moettende vermoeden dat daardoor de Duitse belangen werden gediend, zich heeft beschikbaar gesteld voor en uitgeoefend de functie van gewestelijk leider voor de provincie Noord Brabant van de commissie Posthuma, en als zodanig een redevoering te houden op de door de nationaalsocialistische organisatie het Nederlandsche Agrarische Front georganiseerde boerenlanddag van 2 Augustus 1941;

2. op verzoek van de Beauftragte des Reichskommissaris in Noord Brabant dr. Thiel de functie van Boerenleider van de nationaalsocialistische organisatie de Nederlandsche Landstand in de provincie Noord Brabant heeft aanvaard en uitgeoefend vanaf October 1941 tot Mei 1943; en onder gebruikmaking van de titel van boerenleider van de provincie Noord Brabant na de melkstakingen Mei 1943 een oproep heeft gericht tot de boerenbevolking van Noord Brabant, van ongeveer de volgende inhoud: enz.

3. als boerenleider van de provincie Noord Brabant in het door hem ondertekende maandverslag van September 1942, afkomstig van het Provinciaal Landstandskantoor Noord Brabant waarvan hij de leiding had, en welk maandverslag werd uitgebracht aan het Hoofdkantoor van den Nederlandschen Landstand, doch evenzeer, naar hij wist, werd gezonden naar den beauftragten des Reichskommissars in 's-Hertogenbosch, personen en functionarissen van sabotage heeft beticht, en wel door de navolgende zinsneden: enz.

4. met ingang van 1 Mei 1943 heeft aangenomen en tot 20 November 1943 uitgeoefend de functie van Hoofd der Hoofdafdeling I „Volk en Bodem” van den Nederlandschen Landstand;

5. als Hoofd van Hoofdafdeling I van den Nederlandschen Landstand in een schrijven door hem op 26 Augustus 1943 gericht tot den Directeur Generaal van den Landbouw — het lid van de SS D. J. de Ruiter — zich beklagend over de leden, den voorzitter en den secretaris van de Grondkamer van Noord Brabant, o.m. schreef: Sedert de invoering van het Instituut van den Gemachtigde van den Boerenleider der provincie bij de Grondkamer op 22 Juni 1942 voert de Grondkamer voor Noord Brabant een onafgebroken strijd tegen de toenemende invloed van den Landstand. Naarmate echter de invloed van den Landstand naar buiten toenam werd de strijd feller en nu treedt de voorzitter van de Grondkamer Mr. J. J. M. Loeff zelfs openlijk tegen den Landstand in het krijt en verklaart in het openbaar, dat de Grondkamer haar medewerking en hulp ontzegt aan degenen die zich tot den Landstand wenden om bijstand. Ook de uitlatingen in het openbaar tegen den Landstand kenmerken voldoende de mentaliteit van dezen voorzitter, die daarom niet meer te handhaven is. Een tweede felle tegenstander van den Landstand is Jos. Zeegers te Schayk, lid van het Bestuur van de Grondkamer voor Noord Brabant ... (deze) heeft zich in positieve bewoordingen pertient tegen den Landstand uitgelaten. Zijn verklaring kwam hierop neer, dat degene, die zich tot den Landstand wendt om hulp a priori door de Grondkamer wordt afgewezen. Waar speciaal de Grondkamer belast wordt met belangrijke opdrachten waarbij nauwe samenwerking o.a. met de Landstand eerste vereischte is, omdat de verkoop van jodengronden in Noord Bra-

bant niet tot gunstige resultaten heeft geleid, meenen wij, dat de Voorzitter en Jos Zeegers onmiddellijk moeten worden ontslagen en vervangen door actieve landstanders;"

III. den vijand althans diens handlangers hulp en steun heeft verleend door in Juli 1942, nadat de Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des Sicherheitsdienstes het klooster van de Paters van den H. Geest te Baarle Nassau met de daarbij behoorende goederen en onroerende goederen had verbeurdverklaard, dit klooster en zijn goederen van de vertegenwoordigers van voornoemden Befehlshaber, de aan de Aus-stenstelle 's-Hertogenbosch verbonden ambtenaren Kriminalrath der Gestapo Kütthe en Hauptsturmführer des Sicherheitsdienstes Panhuys over te nemen ten behoeve van den Nederlandschen Landstand; en door in October 1942, na de volledige verantwoordelijkheid over voormelde klooster-eigendommen te hebben aanvaard den eigendom van het onroerend goed van voormeld klooster te doen overschrijven op naam van den Nederlandschen Landstand;

Op grond van al welk handelen hij moet worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse Volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand;

Post alia:

O. dat voormelde verklaringen van beschuldigde alsmede voormelde processtukken ten dezen als bewijsmiddelen worden gebezigd;

O. dat het Tribunaal door de in voormelde bewijsmiddelen vervatte en ten dezen reden gevende feiten en omstandigheden bewezen acht, dat beschuldigde zich heeft gedragen op de wijze in de beschuldiging aangegeven onder: I, 1, 2, 3, 4 aangaande de woorden: „onder code-nummer E 17”, en voorts sub litt. e en g; 5a, b, II, 1, 2, 3, 4, en III, behoudens (sub III) de woorden: „Den vijand, althans”;

O. dat voormeld bewezen verklaarde gedragingen opleveren het zich als Nederlander op 20 September 1944 ouder dan achttien jaar tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa hebben aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging en bij daaraan verwante nationaal-socialistische organisaties, het daarvoor werkzaam zijn geweest, het hulp en steun hebben verleend aan den vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal het meerder telastegelegde niet bewezen acht;

O. dat het Tribunaal het door voormelde bewezen verklaarde gedragingen bewezen acht dat beschuldigde zich desbewust heeft gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche Volk en desbewust afbreuk heeft gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat beschuldigde te zijner algemene verdediging aanvoert, zich bij zijn gedragingen uitsluitend gericht te hebben naar de inspraken van zijn geweten, dat hij

steeds de behartiging van de belangen van het Nederlandsche Volk voor ogen hield, welke belangenbehartiging naar zijn inzicht hem als burgemeester, lid der Provinciale Staten en lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal er toe dwong onder alle omstandigheden — welke ook — in deze zijn functies te blijven;

O. dat het Tribunaal wil aannemen, dat beschuldigde — al geeft zijn zeer algemene en positieve uittaling daartoe aanleiding — wel niet zal bedoelen te zeggen, dat zijn plicht, om zijn ambtelijke functies te blijven vervullen zo zeer primair was, dat de onrechtmatigheid van elk daartoe gebezigd middel daardoor was opgeheven, doch hij slechts bedoelt, dat de gedragingen, die hij erkent, daardoor ophouden onrechtmatig te zijn;

O. omtrent dit verweer: dat de bewezen gedragingen van beschuldigde objectief zo zeer het karakter dragen van te zijn in strijd met de belangen van het Nederlandse Volk, dat ieder redelijk mens en dus ook beschuldigde zich daarvan bewust moet zijn geweest;

dat het verweer van beschuldigde dan ook niet zo zeer de strekking heeft dit te bestrijden, dat wel te beweren, dat hij tot deze met de belangen van het Nederlandse Volk strijdige gedragingen gerechtigd was omdat hij daardoor die belangen juist diende;

O. dat een dergelijk verweer slechts kan opgaan, wanneer de gedragingen van beschuldigde tot strekking hadden de belangen van het Nederlandse Volk in meerdere mate te dienen of te bevorderen dan te schaden;

O. nu, dat het wel voor iedere Nederlander, die zich van zijn verplichtingen in oorlogstijd tegenover zijn land bewust is, duidelijk moest zijn, dat het belang van het Nederlandse Volk had bij het aanblijven van beschuldigde als burgemeester van Hoeven niet in verste verte opweegt tegen de ideële schade door de openlijke onvaderlandslievende gedragingen van beschuldigde aan het Nederlandse Volk berokkend en nog minder dat hij belangen van een hogere orde diende dan de belangen, die hij door zijn gedragingen schaafde;

O. dat dus omstandigheden, die de onrechtmatigheid van die gedragingen zouden opheffen niet aanwezig waren en beschuldigde evenmin redelijkerwijze kon menen, dat die aanwezig waren, te minder daar de ten deze door al zijn loyale Nederlandse collega's gevolgde gedragslijn hem dit duidelijk moet hebben gemaakt;

O. dat het beroep van beschuldigde op de inspraken van zijn geweten evenmin inhoudt een afwezigheid van schuld, immers niet elke richtlijn door het geweten aangegeven, zonder meer uitsluit den plicht van den betrokkene, deze te toetsen aan het oordeel van anderen en aan de algemene rechtsovertuiging, integendeel deze toetsing vooral tijdens de bezetting met hare vele moeilijke situaties toch allereerst eis was, terwijl zulks temeer klem-

de bij een persoon als beschuldigde, die als ervaren bestuurder zich de afweging van persoonlijk oordeel tegenover de algemene rechtsovertuiging tot vaste gewoonte had moeten maken;

O. ten overvloede, dat de mentaliteit van beschuldigde tijdens de bezetting naar het oordeel van het Tribunaal (dat zich uiteraard niet begeven kan in een waardering van de interne consciëntie) zeer zeker den indruk moest maken van volkomen verkeerdt gericht te zijn, zoals uit de vele uitspraken en geschriften van beschuldigde, in de processtukken vermeld, blijkt, waarbij het Tribunaal bijzonderlijk het oog heeft op de processtukken genummerd I 4 g, II 1a, 2a, en 2c;

O. mitsdien, dat het Tribunaal het verweer van beschuldigde en zijn raadsman verwerpt, en van oordeel is dat het bewezenverklaarde de oplegging van na te nemen maatregelen wettigt, daar het deze — gelet op den ernst der voormelde bewezen verklaarde gedragingen, de persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde, waarmede zij in juiste verhouding staan — in het algemeen belang geraden acht;

O. echter, dat het Tribunaal meent aan de Regering in overweging te moeten geven de internering tot vier jaar te beperken in dier voege dat bij de tenuitvoerlegging daarvan rekening wordt gehouden met den tijd door beschuldigde voor de tenuitvoerlegging in bewaring doorgebracht, door dien tijd geheel op de internering in mindering te brengen en derhalve den schuldige die op 15 April 1945 in bewaring is gesteld op 15 April 1949 in vrijheid te stellen;

O. dat het Tribunaal daarbij ten volle rekening houdt met de goede daden door beschuldigde verricht;

Gelet op de betreffende Wetsartikelen; Uitspraak doende:

Legt aan den schuldige de volgende maatregelen op:

1. internering;
2. ontzetting uit het recht tot het bekleeden van ambten;
3. ontzetting uit het recht van kiezen en uit de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

De Secretaris van het Tribunaal voor het Arrondissement Breda verklaart dat door de Hoge Autoriteit te 's-Hertogenbosch op 29 Januari 1948 het fiat executie op vorenstaande uitspraak is verleend.

No. 705.

HOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 5 Februari 1948. (Mr. Verdam).

De opgelegde maatregelen te licht geacht gezien de ernst der gedragingen. Desniettemin het fiat-executie verleend, aangezien het hier een tweede behandeling der zaak betreft en dus bij welgering van het fiat-executie de beschuldigde onmiddellijk in vrijheid zou moeten worden gesteld.

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Haarlem, 8e Kamer, van 10 September 1947 in de zaak tegen Johannes van 't Hof;

O. dat aan beschuldigde werd te laste gelegd:

dat hij als Nederlander, althans de staat van Nederlander sedert 10 Mei 1940 verloren hebbende:

1. hulp en steun heeft verleend aan de vijand en diens handlangers doordat hij:

a. vrijwillig van December 1940 tot Juli 1943 in Duitsland als isoleerder werkzaam is geweest in dienst van de F'a. Emil Süß te Marl-Huls (Duitsland) als hoedanig hij in verschillende arbeidskampen gewerkt heeft;

b. in Juli 1943 vrijwillig in vijandelijke krijgsdienst is getreden en gewapend en in uniform als soldaat-chauffeur en later na zijn bevordering als Gefreiter-chauffeur bij het Duitse luchtafweerpapen heeft dienst gedaan terwijl hij sinds einde November 1944 ook als zodanig actief werd ingezet aan het Oostfront in Polen, waar hij in Mei 1945 tot Russisch krijgsgevangene is gemaakt;

2. openlijk blijk heeft gegeven van ingenomenheid met de vijand door zich in 1943 als Duitser te laten naturaliseren;

door al welk handelen hij desbewust gehandeld heeft in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk heeft gedaan aan het verzet tegen de vijand;

O. dat het Tribunaal punt 1 b van de te lastlegging niet bewezen achtte;

O. dat terzake van het van het bewezenverklaarde aan beschuldigde de navolgende maatregelen werden opgelegd:

Internering, met dien verstande, dat het Tribunaal ingevolge art. 2 lid 1 van het Tribunaalbesluit in overweging geeft de duur daarvan te beperken tot de tijd van twee jaren, ingaande op 20 Juli 1946 en eindigende alzo op 20 Juli 1948;

O. dat het Tribunaal punt 1b van de te lastlegging niet bewezen verklaarde op de navolgende gronden:

Beschuldigde heeft naturalisatie tot Duitser aangevraagd en begin 1943 verkregen. Hij werd toen door de Duitse militaire autoriteiten opgeroepen om in Duitse militaire dienst te gaan, aan welke oproeping beschuldigde heeft voldaan. Beschuldigde heeft derhalve ten aanzien van de aanmelding voor Duitse Krijgsdienst niet vrijwillig gehandeld, daar het hier een hem bij de wet

opgelegde verplichting betrof. Hierdoor ontbreekt het karakter van vrijwilligheid aan deze beschuldigde's gewraakte handeling, weshalve dit punt niet bewezen werd;

O. dat het Tribunaal, indien het in de mening verkeerde dat het aan beschuldigde niet de vrijwilligheid van zijn onder 1b van de telastlegging genoemde gedragingen kon verwijten, het woord „Vrijwillig” in de telastlegging had kunnen vervallen verklaren, terwijl het Tribunaal tevens over het hoofd heeft gezien, dat hij die zich als Duitser laat naturaliseren, daarmede te kennen geeft zich als Duitser te zullen gedragen met alle rechten en verplichtingen die het zijn van Duitser medebrengt en in dit licht bezien punt 1b der telastlegging niet geheel vervallen had dienen verklaard te worden:

O. dat gezien de ernst der misdragingen de opgelegde maatregelen belangrijk te licht zijn;

O. echter, dat een weigering van het fiat-executie nu het een tweede behandeling betreft, tot een onmiddellijke invrijheidstelling van beschuldigde zou leiden, waartoe gezien het vorenstaande geen termen aanwezig zijn;

O. dat mitsdien het fiat-executie moet worden verleend;

Verleent het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 706.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 4 Februari 1948. (Mr. Verdam).

Fiat-executie geweigerd, o. m. op grond van het felt, dat het processuële voorschrift van art. 4, sub 2 van het besluit van 23 December 1944 S. E 153 overtreden werd.

(S. E 153, art. 4, sub 2.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Haarlem, 1e Kamer, van 17 Maart 1947 in de zaak tegen Pieter Wilhelm Foeken;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: enz.;

O. dat het Tribunaal, na punt 5c te hebben laten vervallen, de te lastegelegde feiten bevesten verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, waarbij overeenkomstig het bepaalde bij art. 2 lid 1 van het Tribunaalbesluit in overweging wordt gegeven aangezien beschuldigde de tijd sinds 8 Mei 1945 reeds in voorinternering heeft doorgebracht, de duur daarvan zodanig te beperken, dat zij zal eindigen op 8 November 1947;

2. Ontzetting uit het recht om te kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift gehouden verkiezingen;

3. ontzetting uit het ambt van predikant;

4. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde, beperkt tot een bedrag van f 12,000;

Heft op het beheer over het vermogen van beschuldigde met ingang van de 30e dag, nadat voormelde verbeurdverklaring zal zijn ten uitvoer geleegd;

O. dat het Tribunaal deze uitspraak pas aan de in het Staatsblad E 153 genoemde Hoge Autoriteit heeft doen toekomen tien maanden na de datum van voornoemde uitspraak, hetgeen apert in strijd is met de in art. 4 sub 2 van voornoemd staatsblad neergelegde regel;

O. dat beschuldigde reeds krachtens het in Ned. Herv. Kerk vigerende Reglement voor kerkelijk opzicht en tucht uit zijn predikantsambt is ontzet, zodat, ook al zou het Tribunaal bevoegd zijn, er geen reden bestond om de ontzetting uit het recht tot het bekleden van het Predikantsambt onder de maatregelen op te nemen;

O. dat het Tribunaal een verbeurdverklaring heeft geadviseerd zonder een juist beeld te hebben van de vermogenspositie van beschuldigde, hetgeen een ingekomen bezwaarschrift duidelijk aantoonst;

O. dat derhalve reeds op deze gronden de uitspraak niet in stand kan blijven voor wat betreft de maatregelen van verbeurdverklaring en ontzetting van het recht om het ambt van predikant te bekleden;

O. dat wij echter termen aanwezig achten de zaak in haar geheel aan een onderzoek door het Tribunaal in nieuwe samenstelling te onderwerpen;

O. namelijk dat terwijl de uitspraak dateert van 27 Maart 1947 deze ons eerst werd toegezonden op 20 Januari 1948, zulks op herhaaldelijk aandringen onzerzijds, nadat vanwege de beschuldigde hierop onze aandacht gevestigd en om een beslissing verzocht was en ons uit de vanwege het Tribunaal verkregen inlichtingen gebleken is dat de uitspraak zelfs op 1 Januari 1948 (dus na verloop van ruim 9 maanden) nog niet gereed was;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd.

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 707.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 11 Februari 1948. (Mr. Verdam).

Het Tribunaal: het werken in een door de vijand onder beheer gestelde zaak is op zich zelve niet te beschouwen als een gedraging, die een desbewust handelen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk inhield, terwijl in casu ook niet gebleken is, dat de handelingen van beschuldigde de normale bedrijfsvoering hebben overschreden.

Hoge Autoriteit: degene die zich door bemiddeling van een Duitser laat benoemen tot directeur van een zaak, die aan Joden ontfroefd werd en in handen van een S.S.'er

gespeeld werd en die voorts als directeur in die zaak werkzaam was, verleende hulp en steun aan de vijand en handelde daarbij desbewust in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, alinea 2.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam 12e kamer van 1 December 1947 in de zaak tegen Joseph Tijssen;

O. dat aan beschuldigde werd te laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde en op 20 September 1944 de leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp en steun heeft verleend aan de vijand door zich in het jaar 1942 te doen benoemen tot directeur der N.V. Chemische Fabriek Chemifa, te Amsterdam, zulks terwijl hij wist, dat deze onderneming toebehoorde aan door de vijand als Joden aangemerkte personen, en dat daarvoor door of vanwege de vijand onrechtmatig en zonder toestemming van de wettige eigenaren was beschikt;

2. hulp en steun heeft verleend aan de vijand door in het jaar 1943 in dienst te treden bij de Omnia Treuhand Gesellschaft G.m.b.h. en aldaar in de functie van „Sachbearbeiter” omstreeks 200 bedrijven te liquideren, wetende dat deze toebehoorden aan door de vijand als joden aangemerkte personen en dat daarover door of vanwege de vijand onrechtmatige en zonder toestemming van de wettige eigenaren werd beschikt;

door alle welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, na punt 1 te hebben vervallen verklaard, de telastlegging bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot 1 jaar en 6 maanden en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde vanaf 16 Mei 1945 tot 28 September 1945 in voorinternering doorgebrachte tijd;

2. ontzetting van het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Bepaalt voorzoveel nodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen 90 dagen, nadat de internering is beëindigd;

O. dat het Tribunaal ten aanzien van punt 1 van de telastlegging overwoog, dat deze gedraging, hoewel bewezen, geen desbewust handelen inhield in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, daar het werken in een door de vijand onder beheer gestelde zaak op zichzelf niet als zodanig be-

schouwd kan worden en in casu niet gebleken is, dat beschuldigde's handelingen een normale bedrijfsvoering te buiten zijn gegaan;

O. dat beschuldigde in 1942 door de toenmalige eigenaar van de zaak, de S.S.-man Karnitschig, werd benoemd tot directeur van de N. V. Chemische Fabriek Chemifa een door de Duitsers geariseerde Joodse onderneming en in deze functie omstreeks een jaar werkzaam is geweest;

O. dat beschuldigde door zich door bemiddeling van een Duitser te laten benoemen tot Directeur van een zaak die aan joden ontroofd en in handen gespeeld was van een lid der S.S. en voorts door als directeur in die zaak werkzaam te zijn, hulp en steun heeft verleend aan de vijand en daarbij desbewust handelde in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, weshalve het Tribunaal punt 1 van de onderhavige telastlegging ten onrechte niet bewezen heeft verklaard;

O. dat voorts vast is komen te staan dat beschuldigde omstreeks 150 Joodse zaken heeft geliquideerd, terwijl hij aan de liquidatie van omstreeks 50 andere joodse zaken zijn medewerking heeft verleend;

O. dat gezien de ernst der telastlegging en de persoon van beschuldigde de maatregelen te licht zijn en niet evenredig aan andere Tribunaaluitspraken;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 708.

HOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 12
Februari 1948. (Mr. Verdam).

Zaak Mr. v. Vessem. Fiat-executie geweigerd.

(Zie ook publicatie no. 567).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht 1e Kamer van 12 Februari 1947, in de zaak tegen Mr. Anton Johan van Vessem;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: (zie uitspraak);

O. dat het Tribunaal, na enige punten te hebben laten vervallen, de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd: (zie uitspraak);

O. dat — daargelaten dat in verband met Reglement III van Orde en Discipline voor de Advocaten en Procureurs het slechts in bijzondere gevallen op de weg ligt van het Tribunaal om een delinquent te ontzetten van het recht om het beroep van advocaat en procureur uit te oefenen — in het onderhavige geval voor die maatregel geen reden bestaat nu door de Raad van Toezicht en

Discipline bij de Arr.-Rechtbank te Utrecht de beschuldigde de straf is opgelegd van schrapping van de lijst;

O. dat bij ons twijfel rijst of punt 3d der telastelegging wel gehandhaafd kan worden;

O. immers dat het honorarium van een advocaat berekend dient te worden naar mate van het belang en de moeilijkheid der zaken, mitsgaders van de tijd die hij daaraan heeft moeten besteden; terwijl volgens de bij het bezwaarschrift overgelegde stukken voormelde Raad van Toezicht van oordeel zou zijn dat de beschuldigde door het in de telastelegging bedoelde honorarium te bedingen niet in strijd handelde met de eer en stand van een advocaat;

O. dat nu — naar aan te nemen is — de bewezen verklaring van dit punt der telastelegging belangrijke invloed heeft gehad ook op de opgelegde maatregel van internering, het gewent is dat het Tribunaal in nieuwe samenstelling de zaak in haar geheel opnieuw bezie;

O. wat voorts de op te leggen maatregelen betreft in aanmerking dient genomen te worden, dat beschuldigde vóór de oorlog in de N.S.B. een hoge positie bekleedde en voornoemde beweging vertegenwoordigde in de Eerste kamer der Staten Generaal, doch tijdens de bezetting minder op de voorgrond is getreden en zeker niet die plaats heeft ingenomen in de N.S.B. die men, gezien zijn activiteit van voor de oorlog, mocht verwachten en uiteraard ook rekening te houden is dat deze zestigjarige een langdurige internering bijzonder zwaar treft;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 709.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT 'S-GRAVENHAGE (4e Kamer), 9 Dec. 1947. (Mr. de Ruijter de Wildt, Fuhri Sneathlage en Questroo).

Zaak de Ruijter van Steveninck, gewezen burgemeester van Leiden.

Uitvoerige weerlegging van de verweren van beschuldigde, dat: 1°. Nederland tijdens de bezetting een land zonder regering was en dat het daarom iedere burger vrij stond te handelen, zoals het hem goed dacht; 2°. wereldoorlog II uit twee oorlogen bestond, één van Duitsland tegen het westen en één van de beschaafde wereld tegen de Sowjet-Unie; 3°. hij zich verplicht achtte aan de arbeidsinzet, al was deze in strijd met het Landoorlogreglement, mede te werken, aangezien de betrokken Secretarissen-Generaal dit ook deden; 4°. de N.S.B. een landverraderlijke organisatie zou zijn geweest. Tien jaar internering, daar beschuldigde het onjuiste van zijn nat.-soc. theoriën nog niet inziet en hij daarom, mede rekening hou-

dende met zijn intelligentie, beschouwd wordt nog een groot gevaar voor de orde, rust en veiligheid van de Staat op te leven.

Tribunaal 's-Gravenhage tegen Raimond Nazaire de Ruijter van Steveninck.

Het Tribunaal voornoemd;

Gezien de stukken;

Gezien de beschuldiging;

Gehoord den beschuldigde, alsmede zijn raadsman Jhr. Mr. J. M. N. Asch van Wijck, advocaat te 's-Gravenhage;

O. dat aan den beschuldigde bij aangevulde en gewijzigde dagvaarding is ten laste gelegd, dat hij, Nederlander zijnde in den zin van het Tribunaalbesluit en op 20 September 1944 — den dag van het inwerking-treden van het Tribunaalbesluit — den achttienjarige leeftijd bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid aangesloten is gebleven, althans zich in of omstreeks September 1940 als lid aangesloten heeft bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en daarbij als zoodanig aangesloten is gebleven tot aan de bevrijding;

2. zich op of omstreeks 11 Juni 1941 als lid aangesloten heeft bij de Nederlandsche S.S. en daarbij als zoodanig aangesloten is gebleven tot 1 Augustus 1942;

3. voor genoemde Beweging en/of voor een andere nationaal socialistische organisatie of instelling werkzaam is geweest door:

a. vanaf 11 Mei 1943, althans vanaf 21 Januari 1944 de functie van Adviseur van den Leider der N.S.B., voor Algemeene Zaken te hebben bekleed en als zoodanig de raadsman van Ir. A. A. Mussert in den ruimsten zin des woords te zijn geweest;

b. gedurende eenigen tijd de functie van Kringvertegenwoordiger van „Frontzorg” te hebben bekleed;

4. hulp of steun heeft verleend aan den vijand, althans voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijkten toestand door van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied de benoeming te aanvaarden van burgemeester der Gemeente Leiden, zulks terwijl hij wist, althans kon weten of vermoeden, dat die benoeming geschiedde omdat hij, beschuldigde, lid was van de N.S.B. en de bezettende macht mitsdien van hem, beschuldigde, terecht mocht verwachten, dat hij, beschuldigde, zou meewerken aan de uitvoering van de door den bezetter uitgevaardigde en uit te vaardigen bevelen, althans niets zou doen tegen die bezettende macht en vervolgens, na den ambtseed te hebben afgelegd in handen, althans in tegenwoordigheid van den Rijkscommissaris voornoemd, dat ambt te bekleeden van 21 April 1941 tot aan de bevrijding tegen een salaris van f 9500 per jaar, althans tegen een salaris;

5. openlijk heeft doen blijken van inge-

nomenheid met den vijand door:

in een schriftelijke uiteenzetting dd. 15 Juli 1942, door hem, beschuldigde, toegezonden aan ambtenaren der Gemeente Leiden en getiteld „Inzicht in de geschiedenis der laatste tien jaren”, onder meer te hebben gesteld: „De houding der hier binnen rukkende Duitse troepen bracht ons een dubbele ervaring. Terstond bleek de misleiding van de vroegere voorstelling van den Duitschen soldaat; in stede van een barbaar, toonde hij zich een correct, hoffelijk en ridderlijk man. En ten tweede: men begon iets te beseffen van de waarden, waartoe de enkeling, die zich strijdbaar in dienst van zijn volk heeft gesteld, kan stijgen; men begreep iets van, het in woorden niet uit te drukken, heroïsche, wat zich in deze, voor het meerendeel toch eenvoudige, menschen toonde” en „Hij (d.w.z. de nationaal socialist) weet, dat het Nederlandsche volk en het Duitse stamverwant zijn; hij heeft het grootste wonder dezer eeuw, de weergalooze wederopstanding van het Duitse volk mede beleefd. Mocht deze wederopstanding vóór 1939 nog eenigszins problematisch schijnen, de oorlog heeft haar bewezen; de proef op de som is gegeven” en tenslotte: „Wat in Duitschland mogelijk bleek, kan ook in het verwante Nederlandsche volk geschieden. Ook wij kunnen, door tot de volkske waarden terug te keeren, ons geluk hervinden. Door het onverstand onzer vroegere regeerders heeft ons volk vrijwel alles wat het rijk maakte, in eenige jaren verloren; het zal zijn leven en toekomst opnieuw moeten maken, zooals ons hard voorgelacht zijn grootheid vrijwel uit het niet geschapen heeft. Dat de daarvoor noodige eigenschappen nog in de besten van ons volk aanwezig zijn, bewijzen de Nederlandsche vrijwilligers, die aan het Oostfront staan; hoewel geboren en opgevoerd in een tijd, dat ons land door het defaitisme ontveerd werd, doen zij als soldaat niet voor den Duitscher onder”;

6. hulp of steun heeft verleend aan den vijand en/of diens handlangers of medewerkers, door als burgemeester der gemeente Leiden:

A. te hebben getracht bij de ambtenaren dier Gemeente de nationaal socialistische beginselen ingang te doen vinden door aan die ambtenaren op verschillende tijdstippen diverse geschriften betreffende die beginselen toe te zenden, waaronder een in beknopten vorm overgenomen artikel van Dr. Göbbels in „Das Reich” van 4 October 1942, getiteld „Het Nieuwe Europa” en een uiteenzetting van een Nederlandsche vrijwilliger over zijn ervaringen aan het Oostfront, zulks met de mededeeling, dat het de wensch van hem, beschuldigde, was, dat die geschriften met ernst door de betrokken ambtenaren zouden worden gelezen en dat het nalaten daarvan door hem, beschuldigde, zou worden beschouwd als een weigering om het inzicht te verwerven dat noodig was om hun taak zooveel mogelijk in overeenstemming met de bedoelingen van hem, beschuldigde, te vervullen;

B. aan de ambtenaren dier Gemeente, het Leidsche politiekorps en aan de hoofden en leeraren van de Gemeentelijke instellingen voor onderwijs te Leiden een circulaire te hebben gezonden waarin door hem, beschuldigde, werd aangedrongen om bijdragen te geven aan Winterhulp Nederland en zich als lid op te geven van den Nederlandschen Volksdienst, zijnde beide nationaal socialistische instellingen;

G. uit de kas dier Gemeente verschillende giften, bijdragen en subsidies te hebben verstrekt aan diverse nationaal socialistische instellingen z.a. het opvoedingsgilde, de Kring Leiden van het Korps nationaal socialistische Ambtenaren, de Bond voor Heemkunde, het „Nederlandsch Arbeidsfront, Hoofdafdeeling Gemeenschap, „Vreugde en Arbeid”, de Nederlandsche Volksdienst en de Stichting Winterhulp Nederland, zijnde o.m. door den beschuldigde op de begrooting van de Gemeente Leiden voor 1943 ten behoeve van de Nederlandsche Volksdienst een subsidie uitgetrokken van rond f 65,000 en op de begrooting voor 1944 van rond f 60,000;

D. bij de vervulling van vacatures bij de Gemeente Leiden en Gemeentelijke- en andere instellingen bij voorkeur personen te hebben benoemd, die lid waren van de N.S. B. en daarbij eerder te hebben gelet op hun nationaal socialistische gezindheid dan op hun capaciteiten voor de te vervullen vacature, hebbende hij onder meer in 1942 tot Directeur van de Gemeentelijke Volkscredietbank benoemd het lid der N.S.B. Kraneveld in plaats van den toenmaligen adjunct-directeur, thans directeur, J. A. van Zanten en als bestuurslid van de Stichting Rijnlandsche Borgstellingsfonds het lid der N.S. B., C. W. J. Pollmann, de latere Kringleider, in plaats van een van de beide door het Bestuur voorgedragen kandidaten, in welk laatste geval hij, beschuldigde, nog uitdrukkelijk heeft verklaard, geen bezwaar te hebben tegen de voorgedragen personen, doch het noodig te achten, dat in genoemd bestuur ook de nationaal socialistische richting tot uiting kwam;

E. In September 1942 aan de Hoofden van Takken van Dienst der Gemeente Leiden een lijst te hebben verstrekt van personen en firma's, aan wie door de Gemeente Leiden of hare instellingen leveranties plachten te worden opgedragen en die door hem, beschuldigde, van dergelijke leveranties in den vervolge werden uitgesloten omdat zij geen gift aan Winterhulp Nederland hadden verstrekt en aan welke lijst door hem, beschuldigde, op 7 Augustus 1944 nog werd toegevoegd de firma Demmenie, waarvan een der firmanten op dat moment gevlucht was wegens het drukken van een illegale courant, hetgeen verraden was;

F. op of omstreeks 27 Maart 1943 Dr. J. P. Boekhold, 1e geneesheer bij de Gemeentelijke Geneeskundigen- en Gezondheidsdienst te Leiden en op of omstreeks 29 Maart 1943 Dr. A. W. Borgerhoff Mulder, 1e geneesheer van de Gestichten Endegeest, Voorgeest en Rhijnegeest, die beiden hadden

meegedaan aan het z.g. Verzet der Nederlandsche artsen door afstand te doen van hun bevoegdheid tot uitoefening van het beroep van arts, overeenkomstig het bepaalde in art. 5, lid 2 van de Artsenverordening (No. 226/1941) te hebben geschorst, met bepaling, dat gedurende den duur der schorsing hun wedde geheel zou worden ingehouden en welke schorsing hij, beschuldigde, op 30 Maart 1943 weer ongedaan heeft moeten maken op telegrafische last van den Secretaris Generaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken;

G. In de zomer van 1944 in opdracht van de bezettende macht den aannemer Th. Zitman te hebben opgedragen de Paterbrug, de Van Disselbrug, de Morschpoortbrug en de Valkbrug te Leiden, alsmede eenige woningen aan den Rhijnsburgerweg aldaar af te breken en te sloopen, hetgeen toen is geschied;

H. de gedwongen tewerkstelling van Nederlandsche arbeidskrachten in Duitschland te hebben bevorderd, althans deze zoo veel mogelijk volgens de door de bezettende macht gegeven richtlijnen te hebben doen verlopen, hebbende hij aldus onder meer:

1. in Juni 1942 geweigerd zijn medewerking te verleenen aan het verzoek van den directeur van de Gemeentelijke Geneeskundige Dienst om te trachten twee van de zes personen van de Gem. Reinigings- en Ontsmettingsdienst, die door de bezettende macht waren gevorderd voor tewerkstelling in Duitschland, met het oog op de volksgezondheid in Leiden te houden;

2. op 29 September 1942 aan de Hoofden van Takken van Dienst der Gemeente Leiden een circulaire gezonden, waarin door hem, beschuldigde, werd medegedeeld dat er ernstige rekening gehouden moest worden met de mogelijkheid, dat binnen korten tijd in verband met de uitzending van personeel naar Duitschland bij de Gemeente Leiden de 54 uren werkweek moest worden ingevoerd, met verzoek reeds bij voorbaat onder de oogen te zien, op welke wijze de gang van zaken bij de bedrijven en diensten aan een zoodanige werkweek kon worden aangepast;

3. in October 1942 aan de Hoofden van Takken van Dienst der Gemeente Leiden een opgave verzocht van de mannelijke arbeidscontractanten, welke desnoods konden worden vrijgemaakt en derhalve voor plaatsing in Duitschland in aanmerking konden komen en vervolgens toen onder andere de directeur der Gemeentewerken A. H. de Blauw weigerde een dergelijke opgave te verstrekken, aan dezen op 26 October 1942 te hebben geschreven, dat genoemde ambtenaar de onderhavige aangelegenheid bezag uit het oogpunt van engere dienstbelangen en de persoonlijke belangen van zijn ondergeschikten, doch dat hij, beschuldigde, van een hoofd van dienst verlangde, dat deze ten volle in de door hem, beschuldigde, aangegeven richting en niet er tegen in zou denken en handelen en dat degene, die tegen die moeilijkheden niet of niet meer op-

gewassen was, niet langer de geschiktheid bezat voor diensthoofd en de consequenties van dat feit diende te aanvaarden, terwijl een soortgelijk schrijven door hem, beschuldigde, ook werd gezonden aan den Directeur van de Gem. Reinigings- en Ontsmettingsdienst, J. H. de Jong, in verband met diens weigering een zelfde opgave te doen;

4. op 28 Februari 1944 ingevolge mondelinge opdracht van den „Beauftragte" voor Zuid-Holland van den Rijkscommissaris aan den Duitschen „Fachberater" bij het Gewestelijk Arbeidsbureau te Leiden de namen opgegeven van 70 personen in dienst van de Gemeente Leiden, die voor uitzending naar Duitschland in aanmerking kwamen;

5. in April 1944 aan de hoofden van Takken van Dienst der Gemeente Leiden verboden om buiten voorkennis en toestemming van hem, beschuldigde, zich met Gewestelijke of Landelijke instanties in verbinding te stellen, teneinde te trachten met behulp van die hogere instanties een te groote onttrekking van personeel ten behoeve van de arbeidsinzet te verhinderen;

6. in Juni 1944 verschillende arbeidscontractanten, die aangewezen waren voor uitzending naar Duitschland, doch zich daaraan onttrokken hadden op staanden voet uit den dienst der Gemeente Leiden ontslagen, althans aan hen medegedeeld, dat hij, beschuldigde, voornemens was hen op staanden voet te ontslaan met gevolg, dat deze, althans één of meer hunner, zijn ondergedoken en geen salaris meer hebben ontvangen;

7. op of omstreeks 22 Februari 1944 aan de Hoofden van Dienst der Gemeente Leiden opgedragen op zeer korten termijn 20 % van het Gemeentepersoneel voor uitzending naar Duitschland aan te wijzen en vervolgens toen de toenmalige adjunct-directeur van Gemeentewerken, Ir. D. Boogerd, weigerde aan die opdracht gevolg te geven en tenslotte wegens de op hem uitgeoefende druk onderdook, genoemde adjunct-directeur geschorst, gepaard gaande met inhouding van zijn wedde voor het geheel en tevens aan de Politie te Leiden opdracht gegeven bij Ir. Boogerd voornoemd huiszoeking te doen, althans in diens huis een onderzoek in te stellen;

8. in of omstreeks December 1944 aan de Hoofden van Dienst der Gemeente Leiden opgedragen een opgave te verstrekken van al het in dienst der Gemeente zijnde personeel onder den leeftijd van 40 jaar in volgorde van hun onmisbaarheid en vervolgens toen de directeur van de Gemeentelijke Reinigings- en Ontsmettingsdienst, J. H. de Jong, weigerde daaraan zijn medewerking te verleenen en tenslotte wegens de op hem uitgeoefende druk onderdook, aan de Politie te Leiden opdracht gegeven bij genoemden directeur huiszoeking te doen, althans in diens huis een onderzoek in te stellen en aan dezen op 18 Januari 1945 een brief geschreven, dat hem, beschuldigde, gebleken was, dat J. H. de Jong voornoemd zijn

woonplaats had verlaten zonder toestemming van hem, beschuldigde, dat deze zich zoo spoedig mogelijk bij hem, beschuldigde, moest vervoegen en dat deze werd geschorst voor den duur van een maand, met bepaling, dat zij gepaard ging met inhouding van de gewone wedde voor het geheel en welke schorsing vervolgens van maand tot maand door hem, beschuldigde, werd verlengd;

7. hulp of steun heeft verleend, althans getracht heeft te verleenen aan den vijand en/of diens handlangers of medewerkers, door:

A. zijn medewerking te verleenen bij de pogingen van de bezettende macht, althans van den Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming Prof. Van Dam, het onderwijs aan de Rijksuniversiteit te Leiden te hervormen in nationaal socialistische geest, hebbende hij als President-Curator van genoemde Universiteit bij schrijven dd. 23 Februari 1942 aan Prof. Van Dam voornoemd op diens voorstel de juridische faculteit te Leiden te hervormen door daarbij om als hoogleraren te benoemen: de nationaal socialist Mr. H. F. A. Völlmar, Prof. van Apeldoorn, Prof. Rengers Hora Siccama, Prof. R. van Genechten en Prof. Westra, onder meer te hebben geantwoord, dat aan een hervorming der juridische faculteit z.i. behoefte bestond, dat naar zijn overtuiging de juridische wetenschap in den lande in het algemeen zeer onvoldoende oog had gehad voor de nieuwe zich baanbrekende rechtsbeginselen en het contact met breede lagen van het volk en met het maatschappelijk leven goeddeels verloren had, dat hij, beschuldigde, niet het vertrouwen had, dat de toentertijd fungeerende leden der juridische faculteit, de Universiteit op dit gebied (t.w. de nieuwe omstandigheden) wachtende taak, zouden vermogen te volbrengen, dat zij daarvoor, althans in het algemeen, zelfs in de laatste twee jaren, te weinig blijk gegeven hadden van begrip voor den nieuwen tijd, dat hij er van overtuigd was, dat het in het belang van ons land zou zijn, dat niet gedraald werd de ook op dit gebied zoo noodige vernieuwing aan te vangen en dat hem, omtrent de voorgestelde personen bekend was, dat zij volkomen openstonden voor de eischen, die dien tijd en de toekomst voor ons volk ten aanzien van de rechtsontwikkeling zouden stellen, zulks terwijl de beschuldigde wist, dat genoemde juridische faculteit en de Senaat der Rijksuniversiteit te Leiden scherp afwijzend tegenover die plannen stonden, immers hadden verklaard die hervorming in het bijzonder onaanvaardbaar te achten, omdat het politieke karakter daarvan onmiskenbaar was, hetgeen door een der voorgestelden in een openbare redevoering en een persinterview onomwonden was erkend en in strijd was met het wezen der openbare universiteit, terwijl ook de voorgestelde personen onaanvaardbaar werden geacht;

B. te trachten het gemeentelijk Lager-,

Middelbaar- en Voorbereidend Hooger onderwijs te Leiden in nationaal socialistischen zin te beïnvloeden, hebbende hij:

1. in 1943 aan de Gemeentelijke Lagere Scholen te Leiden door de Stichting Nationaal Zangfeest boekjes doen zenden met nationaal socialistische liederen, te gebruiken op die scholen;

2. bij de benoeming van leerkrachten bij genoemd onderwijs de voorkeur gegeven aan nationaal socialistisch georiënteerde personen;

3. op de Gemeentelijke Hogere Burgerschool het boek van Prof. Dr. J. de Vries „Onze Voorouders” trachten in te voeren;

4. in November 1942 aan de Hoofden en verder onderwijzend personeel van de Gemeentelijke Middelbare Scholen te Leiden een oproeping gezonden om op 30 November 1942 een bijeenkomst bij te wonen, waarop door Dr. W. F. de Groot, wethouder te 's-Gravenhage een voordracht zou worden gehouden over het onderwerp „Onderwijs en opvoeding in nationaal socialistischen zin” en aan den Voorzitter van het College van Curatoren van het Stedelijk Gymnasium te Leiden te hebben verzocht door genoemd College te doen bepalen, dat op die bijeenkomst van toepassing zou zijn, art. 13 lid 8 van het Reglement Rechtstoestand Onderwijzend personeel (verordening van Burgemeester en Wethouders van Leiden dd. 6 April 1936, Gemeentebld Leiden no. 5 van 1936), zakelijk inhoudende dat het onderwijzend personeel verbonden aan het Gemeentelijk Gymnasium op verlangen van curatoren van het Gymnasium verplicht is zich voor, door curatoren aan te wijzen met de school verband houdende, aangelegenheden ook buiten de gewone schooluren beschikbaar te stellen, welke aanwijzing toen is geschied, waardoor het genoemde onderwijzend personeel verplicht werd voormelde lezing bij te wonen en vervolgens aan den Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage, de N.S.B.-er, Mr. R. van Genechten, te hebben medegedeeld, dat de Rector van het Stedelijk Gymnasium te Leiden, Dr. A. Scholte, de aldus verplicht gestelde lezing, opzettelijk niet had bijgewoond, met gevolg, dat Dr. A. Scholte voornoemd bij vonnis van den Vrederechter te 's-Gravenhage dd. 14 Juli 1943 werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van acht dagen, welke straf bij arrest van het Vredesgerechtshof aldaar dd. 18 November 1943 werd gewijzigd in een geldboete van f 600;

5. omstreeks December 1941 bepaald, dat de leerlingen van de drie hoogste klassen van de Gemeentelijke scholen voor Middelbaar- en Voorbereidend hooger onderwijs te Leiden een in dien tijd aldaar te houden tentoonstelling van den Nederlandschen Arbeidsdienst moesten bezoeken, vervolgens eenige schoolhoofden, t.w. de directeur der Gemeentelijke H.B.S., Dr. J. D. A. Boke en de directrice van de meisjes H.B.S. te Leiden, Mej. J. L. van Hoorn, die daartegen bezwaar maakten, bij zich ontboden en hen met ontslag bedreigd, indien zij aan dien

wensch geen gevolg zouden geven en bovendien aan den Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage, Mr. R. van Genechten voornoemd, medegeedeeld, dat Prof. I. M. van der Vlerk, Dr. J. A. Nieuwzwaag en J. Verweij, aan hem, beschuldigde, met een begeleidend schrijven dd. 19 December 1941 een lijst van handteekeningen hadden gezonden van ouders, die bezwaar hadden, dat hun kinderen die tentoonstelling bezochten, welk schrijven met die lijst door hem, beschuldigde, aan Mr. R. van Genechten voornoemd werd toegezonden, met gevolg, dat de politie te Leiden in opdracht van laatstgenoemde een onderzoek heeft moeten instellen en Prof. van der Vlerk voornoemd eenigen tijd van zijn vrijheid werd beroofd;

C. te trachten een wijziging in de administratie van de Bevolkingsboekhouding der Gemeente Leiden in te voeren, waardoor het mogelijk zou zijn bepaalde jaarklassen van personen binnen zeer korten tijd op te geven aan het Gewestelijk Arbeidsbureau ten behoeve van den Arbeidsinzet, hetgeen echter niet is gelukt door de tegenwerking van den chef van de afdeling Bevolking, Burgerlijke Stand en militaire zaken der gemeente;

op grond van welk handelen hij geacnt moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, althans desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

Post alia:

O. dat het Tribunaal op grond van bovenstaande bewijsmiddelen de overtuiging heeft bekomen, dat de beschuldigde zich heeft gedragen op de in de aangevulde en gewijzigde dagvaarding aangegeven wijze, in diër voege, dat het Tribunaal bewezen acht met betrekking tot:

het sub 1 ten laste gelegde, dat de beschuldigde zich in September 1940 als lid aangesloten heeft bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en daarbij als zoodanig aangesloten is gebleven tot aan de bevrijding, het sub 3a ten laste gelegde, dat de beschuldigde de daar bedoelde functie vanaf 11 Mei 1943 heeft bekleed;

het sub 4 ten laste gelegde, dat hij van den Rijkscommissaris van het bezette Nederlandsche gebied de benoeming heeft aanvaard van burgemeester der Gemeente Leiden, zulks terwijl hij kon weten of vermoeden, dat die benoeming geschiedde omdat hij, beschuldigde, lid was van de N.S.B. en de bezettende macht mitsdien van hem, beschuldigde, terecht mocht verwachten, dat hij, beschuldigde, niets zou doen tegen die bezettende macht om vervolgens, na den ambtseede te hebben afgelegd in handen van den Rijkscommissaris voornoemd, dat ambt heeft bekleed van 21 April 1943 tot aan de bevrijding tegen een salaris van f 9500 per jaar;

het sub G ten laste gelegde, dat de beschuldigde in de zomer van 1944 in opdracht van de bezettende macht den aannemer Th.

Zitman heeft opgedragen de Paterbrug, de Van Disselbrug, de Morschpoortbrug en de Valkbrug te Leiden af te breken, hetgeen toen is geschied;

het sub 6H aanhef ten laste gelegde, dat de beschuldigde de gedwongen tewerkstelling van Nederlandsche arbeidskrachten in Duitsland zooveel mogelijk volgens de door de bezettende macht gegeven richtlijnen heeft doen verlopen;

het sub 6H6 ten laste gelegde, dat de beschuldigde in Juni 1944 verschillende arbeidscontracten, die aangewezen waren voor uitzending naar Duitsland, doch zich daaraan onttrokken hadden heeft medegeedeeld, dat hij, beschuldigde, voornemens was hem op staanden voet te ontslaan met gevolg, dat deze geen salaris meer hebben ontvangen;

het sub 6H7 ten laste gelegde, dat de beschuldigde op 22 Februari 1944 aan de Hoofden van Dienst der Gemeente Leiden heeft opgedragen op zeer korten termijn 20 % van het Gemeentepersoneel voor uitzending naar Duitsland aan te wijzen en vervolgens toen de toenmalige adjunct-directeur van Gemeentewerken, Ir. D. Boogerd, weigerde aan die opdrachtgevolg te geven en onderzoek, genoemde adjunct-directeur heeft geschorst, gepaard gaande met inhouding van zijn wedde voor het geheel;

het sub 7A ten laste gelegde, dat de pogingen het onderwijs aan de Rijksuniversiteit te Leiden te hervormen in nationaal socialistischen geest, uit ging van den Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, Prof. Van Dam,

en dat het Tribunaal niet bewezen acht, hetgeen de beschuldigde sub 7B1 werd ten laste gelegd;

O. dat tot die beslissing reden geven de feiten en omstandigheden in die bewijsmiddelen vervat;

O. met betrekking tot het sub 4 ten laste gelegde, dat alhoewel in bezettingstijd ook verschillende burgemeesters zijn benoemd, die geen nationaal socialistischen en politiek betrouwbaar waren, van algemeene bekendheid was, dat de Duitschers juist in belangrijke Gemeenten gaarne nationaal socialistischen zagen benoemd en dan ook benoemd hebben, van wie zij terecht de noodige medewerking, althans geen tegenwerking konden verwachten, terwijl al moge de gewezen Beauftragte voor Zuid-Holland van den Rijkscommissaris, Dr. Schwebel, gezien diens verklaring niet hebben geweten dat de beschuldigde lid was van de N.S.B., Mussert zulks zeer zeker heeft geweten, toen hij de aandacht van den Rijkscommissaris op den beschuldigde vestigde;

O. dat bovendien als duidelijk bewijs welk gewicht de Rijkscommissaris aan de onderwerpelijke benoeming van den beschuldigde hechte geldt de omstandigheid, dat, terwijl naar het Tribunaal uit eigen wetenschap bekend is, de beëdiging van een burgemeester in den regel door den Commissaris van

de Koningin — tijdens de bezetting Commissaris van de provincie — geschiedt, de Rijkscommissaris in dit geval zelf den beschuldigde de eed heeft afgenomen, gelijk de getuige Frederiks zelf heeft verklaard en waarbij het er niet toe doet of het eedsformulier door een ander, in casu Frederiks, werd voorgelezen;

O. dat dit alles er dus op wijst, dat de beschuldigde als burgemeester van Leiden werd benoemd, omdat hij lid van de N.S.B. was;

O. voorts, dat de beschuldigde wel is waar heeft ontkend, dat hij aan de politie opdracht zou hebben gegeven bij J. H. de Jong huiszoeking te doen (punt 6H8 der dagvaarding), doch heeft erkend „iemand” naar het huis van De Jong te hebben gezonden om de arbeidslijsten te zoeken;

O. dat men echter in iemand's huis niet door een burger naar papieren laat zoeken, welke burger immers geen enkel recht heeft om bij een ander in huis te komen, zoodat eerder aannemelijk is, dat de beschuldigde bedoelde opdracht aan de politie heeft verstrekt, die immers onder bepaalde voorwaarden wel het recht heeft huiszoeking te doen;

O. dat trouwens de getuige Hofstede uitdrukkelijk heeft verklaard, dat hij De Jong moest arresteren en voorgeleiden voor den beschuldigde, zoodat niet waarschijnlijk is, dat de beschuldigde van dat alles onkundig zou zijn geweest en in welk verband ook van belang is de verklaring van den getuige De Jong zelf;

O. dat de bewezen verklaarde handelingen opleveren, als Nederlander in den zin van het Tribunaalbesluit, die op den dag van het inwerkingtreden van het Tribunaalbesluit den achttienjarigen leeftijd heeft bereikt, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, zich als lid aangesloten hebben bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, alsmede bij een andere nationaal socialistische instelling, voor die Beweging en een andere nationaal socialistische instelling werkzaam zijn geweest, hulp of steun verleend hebben aan den vijand, meermalen gepleegd, openlijk hebben doen blijken van ingenomenheid met den vijand, hulp of steun verleend hebben aan de handlangers of medewerkers van den vijand, hulp of steun getracht hebben te verleenen aan de handlangers of medewerkers van den vijand en hulp of steun getracht hebben te verleenen aan den vijand;

O. dat de beschuldigde zich met betrekking tot het afbreken van verschillende bruggen in Leiden heeft beroepen op de hem deswege door de bezettende macht verstrekte opdracht en heeft aangevoerd, dat de Duitschers op grond van het Landoorlogreglement (L.O.R.) bevoegd waren een dergelijke opdracht te geven, zoodat hij om die reden daaraan gevolg gegeven had, temeer waar hij het in het belang van de Gemeente Leiden achtte die bruggen af te laten breken in plaats van deze door de Duitschers

te laten vernielen, daar in het eerste geval het aldus vrijgekomen materiaal later weer kon worden gebruikt voor het herstel, hetgeen ook na de bevrijding inderdaad is geschied;

O. dat daargelaten of de beschuldigde toch niet beter had gedaan om zich in dat opzicht van medewerking aan maatregelen van den vijand in verband met de oorlogvoering te onthouden, hij in ieder geval naar het oordeel van het Tribunaal terecht een beroep heeft gedaan op het L.O.R., zoodat de beschuldiging voorzover dat punt betreft behoort te worden vervallen verklaard;

O. dat voorts de dagvaarding nietig is voorzover het daarin sub 7B3 ten laste gelegde betreft, nu daaruit niet blijkt, welke de inhoud was van het bedoelde boek van prof. Dr. J. de Vries en dus ook niet in welk opzicht het onderwijds door het gebruik van dat boek in nationaal socialistischen zin zou worden beïnvloed;

O. dat met betrekking tot de overige ten laste gelegde handelingen voorzover bezeven verklaard, de beschuldigde vóór alles heeft ontkend zich daardoor desbewust te hebben gedragen, in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en heeft aangevoerd, juist het Nederlandsche belang, zooals hij dat zag, te hebben willen dienen;

O. dat aangenomen al, dat de beschuldigde in zijn gedachtengang inderdaad heeft gemeend het Nederlandsche belang te dienen, welke zienwijze het Tribunaal niet zonder meer wil verwerpen, hij in ieder geval door zijn handelingen desbewust afbreuk heeft gedaan aan het verzet tegen den vijand, hetgeen de beschuldigde trouwens niet heeft ontkend;

O. dat de beschuldigde voorts op het verwijt, dat hij door met den vijand te heulen handelde tegen de bevelen en aanwijzingen van de Nederlandsche Regeering in Londen, heeft aangevoerd, dat naar zijn meening de verplaatsing van de Regeering naar Londen in strijd was met art. 21 lid 2 van de Grondwet, hetgeen tengevolge had een land en volk zonder regeering, zoodat volgens den beschuldigde de zetelverplaatsing naar Londen geen gevolg, doch juist oorzaak zou zijn geweest van een noodtoestand;

O. dat volgens den beschuldigde die opvatting meebracht, dat iedere burger vrij was zich te beraden omtrent den aldus ontstane toestand en vrij zoodanig te handelen als hij persoonlijk het meest in overeenstemming met 's lands belang achtte, hetgeen voor den een meebracht een zich scharen achter de bevelen en aanwijzingen van de uitgeweken Regeering, doch aan anderen, die meenden, dat die bevelen juist niet in 's lands belang waren, niet de plicht oplegde, ja zelfs niet het recht gaf, die bevelen op te volgen;

O. dat daargelaten, dat het Tribunaal van meening is, dat het meer in 's lands belang was de bevelen van de Nederlandsche Regeering in Londen, die den strijd tegen den overweldigere met alle haar ten dienste

staande middelen voortzette, op te volgen dan samen te werken met den vijand, het Tribunaal tevens van oordeel is, dat de door den beschuldigde gevolgde redeneering niet opgaat;

O. dat toch, wanneer men aanneemt, — hetgeen toch vrijwel een communis opinio is en welke opvatting ook door de Staten-Generaal na de bevrijding werd gesanctioneerd door de beslissing, dat de te Londen genomen besluiten niet nog eens de bekrachtiging van dit College behoeven om rechtsgeldig te zijn —, dat de Regeering op grond van het Staatsnoodrecht na de totale bezetting van het grondgebied in Europa bevoegd was in haar geheel uit te wijken naar den vreemde om vandaar uit met de haar overgebleven strijdkrachten en de hulp van de overzeesche gebiedsdeelen den strijd tegen den vijand voort te zetten, Nederland op dat moment niet een land zonder Regeering was en die zetelverplaatsing wel degelijk het gevolg van den inmiddels ontstane noodtoestand, welke een afwijking van de grondwettelijke bepalingen noodig, ja zelfs verplicht maakte;

O. dat het den beschuldigde natuurlijk volkomen vrij stond daarover een eigen meening te hebben, welke afweek van die van het overgrote deel van het Nederlandsche volk, doch zulks hem niet het recht verschafte om zich op grond van die afwijkende meening te onttrekken aan, ja zelfs te handelen in strijd met de door de wettige overheid gegeven bevelen en hij door zulks wel te doen, handelde op eigen risico en in strijd met zijn als beroepsofficier afgelegden eed;

O. voorts, dat de beschuldigde ter rechtvaardiging van de Duitse zaak en van zijn, tot op zekere hoogte samengaan met de Duitschers, alsmede ter motiveering waarom hij Nederlanders, die dienst hadden genomen in het leger van den vijand, teneinde deel te nemen aan den strijd in het Oosten, niet als landverraders, doch juist als goede vaderlanders beschouwde, heeft aangevoerd, dat er feitelijk twee oorlogen werden gevoerd, te weten een van Duitschland tegen het Westen, welke oorlog aan Duitschland zou zijn opgedrongen en welke Hitler persoonlijk zou hebben betreurd, en bij welke strijd hij, beschuldigde, Duitschland in ieder geval niet zou hebben gesteund, mede getuige het feit, dat hij b.v. tegen de instelling van een instituut als de landstorm zou zijn geweest en daarnaast een strijd van de geheele beschaafde wereld tegen het bolsjewisme, waarbij hij, beschuldigde, het wél zijn plicht had gevonden Duitschland te steunen en het als een ramp, ook voor Nederland, had beschouwd, wanneer Duitschland die strijd zou verliezen;

O. dat de beschuldigde daaraan heeft toegevoegd, dat hij diep geschokt was geweest door de Duitse overval van Nederland, al kon hij die vanuit militair standpunt bezien, begrijpen, doch meende, dat die daad weer gecompenseerd was geworden door het Duitse optreden in de Meidagen van 1940

met name door het niet beschieten van uit laagvliegende vliegtuigen van ongedekt opgestelde of terugtrekkende troepenonderdelen en door het reeds kort na de capitulatie van het Nederlandsche leger vrijlaten van de krijgsgevangenen;

O. dat het Tribunaal den beschuldigde echter ook in die redeneering niet kan volgen;

O. dat dit standpunt van den beschuldigde in de eerste plaats niet werd gedeeld door de toenmalige, ook in de oogen van den beschuldigde, wettige Nederlandsche regeering, die immers op 10 Mei 1940 Duitschland na de verraderlijke overval den oorlog verklaarde in plaats van de Duitschers hier zonder slag of stoot te laten binnentrekken en welke oorlog met de capitulatie van het grondgebied in Europa niet geëindigd was, zoodat het de plicht van iederen Nederlander was niet te rusten voordat de vijand weer van dat grondgebied was verjaagd;

O. dat bovendien een scheiding tusschen twee oorlogen en een scheiding tusschen Duitschland als vijand en als bondgenoot, gelijk door den beschuldigde werd gedaan, in de praktijk niet door te voeren was, immers iedere versterking van Duitschland in het Oosten ook een versterking van den vijand in het Westen betekende, terwijl iedere steun aan Duitschland, in welken vorm ook, een verlenging van de vijandelijke bezetting kon beteekenen;

O. dat echter de grootste fout van den beschuldigde is geweest, dat hij alleen heeft gezien naar een mogelijke Russische overheersching in de toekomst en geen oog heeft gehad voor het reeds aanwezige niet minder groote gevaar van een Duitse overheersching;

O. dat men toch waarlijk niet blind oehoeft te zijn geweest om niet te zien, welke gevaren ons volksbestaan gedurende de vijf jaren van Duitse bezetting hebben bedreigd;

O. dat de beschuldigde misschien, hoewel ook dan nog de verraderlijke Duitse overval, zonder voorafgaande oorlogsverklaring en zelfs na de tot kort tevoren herhaalde plechtige beloften onzen neutraliteit te zullen eerbiedigen niet goed te praten viel, gelijk zou hebben gehad, indien de Duitschers hier te lande een zuivere militaire bezetting zouden hebben gehandhaafd, zonder verder ingrijpen in ons volksbestaan dan strikt noodig en volkenrechtelijk geoorloofd was en met de zekerheid van het onmiddellijk einde dier bezetting na het ophouden van de vijandelijkheden, doch de beschuldigde vergeet, dat het eerste georganiseerde verzet tegen den vijand pas ontstond toen in Mei 1941 de Duitschers begonnen waren afhartig op te treden tegen de joden in Amsterdam, nadat zij reeds eerder, niettegenstaande de plechtige beloften van den Rijkscommissaris, onze joodsche landgenooten uit hun betrekkingen hadden ontslagen, welke Duitse maatregelen in den loop der bezetting culmineerden in het wegvoeren en afmaken van duizenden van die ongeluk-

kige landgenooten, het opsluiten en martelen van Nederlanders in concentratiekampen, het doodschietsen van gijzelaars, het wegvoeren van tienduizenden als slavenarbeiders, het plunderen en moorden op groote schaal (zie b.v. Putten), kortom in de stelselmatige vernietiging en onderdrukking van alle vrijheden en menselijke waarden;

O. dat de beschuldigde dat alles vijf jaar lang met eigen oogen heeft kunnen zien en meemaken, doch niettemin, wanneer hem dat ter zitting wordt voorgehouden nog durft te antwoorden, dat het Tribunaal een te beperkte gezichtskring heeft en alleen het slechte van de Duitschers kan zien en bovendien, dat bij vele Nederlanders de haat tegen Duitschland praevaleerde boven de liefde voor hun vaderland;

O. dat die Duitse handelingen evenmin worden gerechtvaardigd door er op te wijzen, gelijk de beschuldigde heeft gedaan, dat dergelijke daden ook door andere volken en in andere tijden zouden zijn geschied, nog afgezien daarvan, dat het in casu niet gaat om de vraag of ook andere volken wel eens min of meer ernstige vergripen tegen den menschelijkheid hebben begaan, doch alleen hoe de houding behoorde te zijn van een volk tegenover een dergelijken barbaarschen onderdrukker, op welke vraag het antwoord niet twijfelachtig kan zijn;

O. dat voorts met betrekking tot de arbeidsinzet de beschuldigde heeft aangevoerd, dat die uitzending in strijd was met het L.O.R., zoodat in beginsel niet van de Nederlandsche autoriteiten kon worden geverderd, dat zij daaraan hun medewerking verleenden, doch dat de Secretarissen-Generaal van Sociale- en Binnenlandsche Zaken hadden gemeend het Nederlandsche belang te dienen door wél die medewerking te verleen, teneinde op die wijze daarop nog eenigen invloed ten goede te kunnen uitoefenen, hetgeen volgens den beschuldigde voor de onder hen ressorteerende ambtenaren, w.o. de burgemeesters de verplichting meebracht de door de genoemde Secretarissen-Generaal gegeven voorschriften in de geest, waarin zij waren uitgevaardigd, dus zooveel mogelijk voorkomen van desorganisatie en leed en zoo groot mogelijke beperking van aantal, op te volgen;

O. dat voorzover uit die bewering zou kunnen worden afgeleid, dat de beschuldigde meent vrij uit te gaan, wanneer hij met betrekking tot de arbeidsinzet niet anders zou hebben gedaan dan de voorschriften van de genoemde Secretarissen-Generaal op te volgen, gelijk hij ter zitting ook meerdere malen een beroep heeft gedaan op die voorschriften, het Tribunaal van oordeel is, dat die stelling dan in zijn algemeenheid te ver gaat (vergelijk ook de uitspraak van de Bijzondere Raad van Cassatie van 20 Januari 1947 N. J. 1947 no. 47);

O. dat de afwijzing van dat standpunt echter niet behoeft mee te brengen, dat naar de meening van het Tribunaal een burgemeester dus maar botweg had moeten wei-

geren aan die arbeidsinzet mee te werken, doch het Tribunaal wel van oordeel is, dat iedere Nederlander, dus ook een burgemeester, bij zich zelf had te beraden op welke wijzen hij zonder schade te doen aan andere nog grootere belangen de gedwongen arbeidsinzet zooveel mogelijk kon saboteeren en daaraan zoo min mogelijk medewerken, terwijl de vraag in hoeverre de beschuldigde daarin is geslaagd hieronder nader onder het oog zal worden gezien;

O. dat de beschuldigde tenslotte heeft betwist, dat de N.S.B. een landverraderlijke organisatie zou zijn geweest en heeft volgehouden, dat het Nationaal Socialisme ook voor Nederland de aangewezen weg was en nog steeds zou zijn — zijnde immers volgens den beschuldigde, het streven daarvan nationaal en tegelijk socialistisch (mischien is het beter hier te spreken van sociaal);

O. dat de beschuldigde zich echter daarbij in de eerste plaats heeft laten verblinden door de mooie leuzen, waaronder het nationaal socialisme zich heeft aangediend — wanneer men de programmapunten, zooals die in het zakboekje van de N.S.B. voorkomen, leest, zullen daar maar weinig bij zijn, welke men niet zou kunnen onderschrijven, evenmin als men in redelijkheid bezwaar zou kunnen maken tegen leuzen als „In Gods vertrouwen alles voor het Vaderland”, waarmee de N.S.B. graag schermd — doch de oogen heeft gesloten voor de werkelijkheid;

O. dat bovendien ook al was het nationaal socialisme op zichzelf als maatschappelijk stelsel voor den beschuldigde aantrekkelijker dan b.v. de democratie, zulks voor dezen nog niet de noodzakelijkheid meebracht om na Mei 1940 opnieuw lid te worden van de N.S.B. waarvan het landverraderlijk karakter voor een ieder al spoedig duidelijk was;

O. dat het Tribunaal den beschuldigde in dit opzicht alleen maar in herinnering wil roepen, dat Mussert als leider der N.S.B. reeds in Augustus of September 1940, toen dus nog slechts van een oorlog in het Westen sprake was, plannen heeft beraamd om te komen tot een Bond der Germaansche Volkeren, onder leiding van Duitschland, staande onder het oppergezag van Hitler met een gemeenschappelijke bondswaer-macht onder het opperbevel van Hitler en met een gemeenschappelijke economie, bij de verwezenlijking van welke plannen Nederland dus zijn zelfstandigheid zou verliezen en onder vreemde heerschappij zou komen en dat voorts Mussert in Augustus of September 1942 heeft voorgesteld in den Raad van State hem welgezinde personen te benoemen, die hem, Mussert, dan zouden uitroepen tot Regent en Hoofd van Staat, terwijl bovendien, teneinde ook uiterlijk als Staatshoofd te kunnen optreden, de door den vijand in beslaggenomen Koninklijke bezittingen dan aan hem ter beschikking zouden worden gesteld, mede op grond van welke hoogst ernstige feiten Mussert werd veroordeeld tot de doodstraf;

O. dat de beschuldigde niet kan verklaren, dat alles niet te hebben geweten, aangezien die plannen naar het Tribunaal uit eigen wetenschap bekend is openbaar gemaakt zijn in verschillende artikelen in het weekblad „Volk en Vaderland” en in talrijke redevoeringen van Mussert, terwijl de beschuldigde ook niet kan verklaren, het daarmee niet eens te zijn geweest, nu hij lid is gebleven van de N.S.B. en die Beweging met derzelver leider tot het einde van den oorlog daadwerkelijk heeft gesteund, ja zelfs in Mei 1943 nog een benoeming tot adviseur van dienzelfden Mussert heeft aanvaard;

O. dat de beschuldigde thans wel kan zeggen, dat hij steeds Oranje gezind gebleven is en hoopte op een terugkeer van H. M. de Koningin, doch het toch ook voor hem duidelijk moet zijn geweest, dat in een nationaal socialistischen staat voor het Huis van Oranje geen plaats was, hetgeen trouwens Mussert onomwonden had verklaard en ook de logische consequentie is van bovengenoemde gedachtengang;

O. dat in dit verband ook niet van belang is, dat de beschuldigde weigerde de eed van trouw af te leggen aan het vijandelijk staatshoofd en daarom ook bedankte voor de Nederlandsche S.S. toen zulks van hem verlangd werd, aangezien Mussert reeds op 12 December 1941 als leider der N.S.B., waarvan de beschuldigde deel uitmaakte, de eed van trouw aan Hitler heeft afgelegd en de beschuldigde geen blijk heeft gegeven het daarmee niet eens te zijn door op dat moment te bedanken voor de N.S.B., net zomin als de beschuldigde bedankte toen de leidende functionarissen van de N.S.B. als uitvloeisel daarvan op hun beurt weer de eed van trouw aflegden aan Mussert en ook al weigerde hij zelf die eed, hij bleef niettemin metterdaad trouw aan Mussert;

O. dat de beschuldigde nog heeft aangevoerd, dat hij tegen de instelling van de W.A., de landstorm en de landwacht was geweest en daartegen dan ook bij Mussert had geprotesteerd, doch de beschuldigde toen die verfoeilijke instellingen toch werden ingesteld, zijn lidmaatschap van de N.S.B. wederom niet heeft opgezegd, hetgeen de beschuldigde evenmin heeft gedaan toen Mussert, naar het Tribunaal eveneens uit eigen wetenschap bekend is, in Volk en Vaderland in Februari 1941 — toen dus Duitsland uitsluitend tegen de Westelijke mogendheden streed en van een oorlog tegen het bolsjewisme nog geen sprake was — een oproep richtte tot de leden der N.S.B., der W.A. en der Nederlandsche S.S. om zich te melden voor krijgsdienst en de Waffen S.S.;

O. dat mitsdien de bewezen verklaarde handelingen, gezien den aard en ernst daarvan, de persoon en de persoonlijke omstandigheden van den beschuldigde, in het algemeen belang de navolgende bijzondere maatregelen wettigen, op grond bijzonderlijk van de navolgende redenen;

O. dat de beschuldigde in de eerste plaats een zeer vooraanstaand lid van de N.S.B. is

gewees, getuige diens benoeming in 1943 tot adviseur van den Leider der N.S.B. voor Algemeene Zaken;

O. dat de beschuldigde daartegen weliswaar heeft aangevoerd, dat hij praktisch als zoodanig nimmer is opgetreden en dat hij die functie meer als een eerefunctie beschouwde, doch hoe dat zij, zulks dan niet aan Mussert of aan den beschuldigde heeft gelegen;

O. dat toch, gelijk hierboven reeds is overwogen, Mussert voortdurend heeft getracht staatshoofd te worden en hij daartoe reeds bij voorbaat een z.g. Secretaris van Staat heeft gevormd onder leiding van Mr. Carp en verder diverse personen heeft aangesteld als zijn adviseurs, w.o. de beschuldigde voor Algemeene Zaken en zelfs naar het Tribunaal uit eigen wetenschap bekend is een adviseur voor de Overzeesche Gebieden, welke personen dus tezamen alvast een soort Kabinet vormden, welk Kabinet alleen niet is opgetreden, omdat zelfs de Duitschers Mussert niet met den Staatsmacht hebben willen bekleeden en hebben volstaan hem met veel uiterlijk vertoon tot leider van het Nederlandsche Volk uit te roepen, zonder daaraan ook maar eenige consequentie te verbinden;

O. dat dit lidmaatschap van de N.S.B. den beschuldigde zwaarder behoort te worden aangerekend dan een doorsnee lid, aangezien de beschuldigde iemand is van groote intelligentie en heeft verklaard zeer lang en diep over de verschillende kwesties te hebben nagedacht, zoodat hij ook ten volle aansprakelijk kan worden gesteld voor zijn handelingen;

O. dat het Tribunaal het den beschuldigde voorts ernstig verwijt, dat deze in tijd van oorlog een stuk heeft geschreven en gepubliceerd als dat van 15 Juli 1942 (bewijsstuk 5), waarin na twee jaar oorlogvoering en onderdrukking de vijand werd verheerlijkt en waarin ten bewijze, dat ook de Nederlanders tot groote dingen in staat waren, werd gewezen op de Nederlandsche vrijwilligers, die dienst hadden genomen in het leger van den vijand, waarbij het Tribunaal bovendien met verbijstering heeft moeten ervaren, dat de beschuldigde ter zitting, nadat Nederland dus vijf jaar lang de „zege-ningen van den ridderlijken vijand” had ondervonden, nog heeft verklaard, dat in dat stuk niets fouts stond, m.a.w., dat hij daarvan geen woord terugnam;

O. dat in dit licht mede gezien moet worden de functie van Kringvertegenwoordiger van „Frontzorg”, welke door den beschuldigde werd bekleed;

O. dat toch die houding van den beschuldigde voor velen een aansporing moet zijn geweest om dienst te nemen in het leger van den vijand, toen zij zagen, dat iemand als de beschuldigde, die zelf oud officier was, die niet ten onrechte kon wijzen op zijn houding tijdens de Meidagen van 1940 en die zich zelf een goed vaderlander achtte, die dienstneming propageerde en daadwerkelijk zijn medewerking verleende aan de zorg

voor hen, die aan die oproep gehoor gaven;

O. voorts, dat met betrekking tot de handelingen van den beschuldigde als burgemeester der gemeente Leiden, in de eerste plaats er op gewezen behoort te worden, dat deze aan zijn ambtenaren op verschillende tijdstippen geschriften heeft toegezonden van nationaal socialistischen aard onder mededeeling, dat de kennisneming daarvan hen tot het inzicht, ja de noodzakelijkheid dezer beginselen zou brengen, bovendien propaganda heeft gemaakt voor nationaal socialistische instellingen als Winterhulp en den Nederlandschen Volksdienst en die ook daadwerkelijk heeft gesteund en voorts bij het doen van benoemingen de voorkeur heeft gegeven aan geestverwanten, zelfs al was er tegen de voorgestelde andersdenkende kandidaten zijnerzijds geen enkel bezwaar, ja zelfs al kwamen laatstgenoemde kandidaten, gezien hun antecedenten en capaciteiten eerder voor de vervulling der vacature in aanmerking dan degenen, die uiteindelijk door den beschuldigde werden benoemd, alleen omdat zij nationaal socialist waren;

O. dat den beschuldigde kan worden toegegeven, dat hij voorzover gebleken is geen menschen heeft ontslagen met het vooropgezette doel in hun plaats nationaal socialist te benoemen en dat het aantal geestverwanten dat de beschuldigde benoemde in verhouding tot het totale aantal der te vervullen vacatures betrekkelijk gering is geweest, doch zulks niet wegneemt, dat het Tribunaal de handelingen van den beschuldigde ook in dit opzicht afkeurt, temeer waar de beschuldigde daarmee beoogde de nationaal socialistische richting in de verschillende colleges en bij het onderwijs te doen uitkomen;

O. dat wat betreft de arbeidsinzet het Tribunaal de overtuiging heeft gekregen dat de beschuldigde zich in het algemeen wel degelijk heeft beijverd, die volgens de door Duitschers gegeven richtlijnen en conform de door de Secretarissen-Generaal aan de hand daarvan uitgevaardigde aanwijzingen te doen verlopen en dat de beschuldigde alleen dan bezwaren heeft gemaakt tegen een te groote uitzending van arbeidskrachten, wanneer daardoor de dienstbelangen der Gemeente Leiden zouden worden geschaad met gevolg, dat de beschuldigde al spoedig in conflict kwam met verschillende zijner Diensthoofden, welke conflicten hij op de hem eigen autoritaire wijze oploste;

O. dat zulks al heel duidelijk blijkt uit de poging van den beschuldigde om ten behoeve van de arbeidsinzet de administratie van de Bevolkingsboekhouding der Gemeente Leiden zoodanig te wijzigen, dat bepaalde jaarklassen van personen binnen zeer korten tijd konden worden opgegeven aan de Gemeentelijke Arbeidsbureaux en welke poging alleen niet is geslaagd door de tegenwerking van de betrokken ambtenaren;

O. dat hier, waar het dus geen dienst-

belang betrof, de beschuldigde op zeer ergerlijke wijze de arbeidsinzet heeft trachten te bevorderen;

O. dat een en ander bovendien blijkt uit het optreden van den beschuldigde tegen de getuigen De Blauw en De Jong, die uitdrukkelijk hadden geweigerd de namen van hun personeel op te geven, dat voor de arbeidsinzet in aanmerking kwam;

O. dat de beschuldigde wel is waar heeft verklaard, dat hij aan den getuige De Jong alleen had verzocht, de namen op te geven van hen, die voor een vrijstelling in aanmerking kwamen en dat hij alleen onstemd was geweest op dien Hoofdamtenaar, omdat deze zulks geweigerd had en ondergedoken was, inplaats van met zijn bezwaren bij hem — beschuldigde — te komen;

O. dat de beschuldigde daarbij echter vergeet, dat het geen verschil uitmaakt of men zijn personeel opgeeft in volgorde van onmisbaarheid, dan wel alleen vermeldt hen die voor uitzending in aanmerking kwamen of alleen hen, die een vrijstelling behoorden te krijgen, aangezien men op al die drie wijzen tenslotte toch opgeeft welke arbeiders er konden worden gemist, hetgeen van een Diensthoofd, in wien de arbeiders terecht vertrouwen stelden, niet kon worden gevergd;

O. dat bovendien de getuige De Jong reeds in 1942 door middel van den directeur van de G.G.D. aan den beschuldigde had verzocht zijn medewerking te verleenen, dat eenige personen, die moeilijk gemist konden worden met het oog op de volksgezondheid, van uitzending werden vrijgesteld (bewijsstuk 16) hetgeen de beschuldigde zonder meer onmiddellijk had geweigerd, dat voorts de getuige De Blauw reeds in datzelfde jaar uitvoerig aan den beschuldigde had verklaard niet mee te willen werken aan een nominatieve opgave van zijn personeel, dat voor gedwongen uitzending in aanmerking kwam (punt 63), waarop de reactie van den beschuldigde was geweest, dat deze getuige door hem onmiddellijk met ontslag werd bedreigd en dat de beschuldigde aan de Hoofden van Dienst in begin 1944 had verboden om zelfstandig acties te ondernemen om arbeiders vrij te krijgen, zoodat het geen verwondering behoeft te baren, dat de getuige De Jong eind 1944 geen heil zag in eenig overleg met den beschuldigde en geen anderen uitweg zag dan onder te duiken;

O. dat de beschuldigde daarop laatstgenoemd Diensthoofd onmiddellijk heeft geschorst met inhouding van zijn salaris en bovendien de politie opdracht gegeven bij De Jong huiszoeking te doen, de gevraagde gegevens omtrent het personeel bij hem — bedoelden getuige te arresteren en voor beschuldigde — te brengen en bovendien te geleiden;

O. dat trouwens de beschuldigde, die van iedereen eischte, dat men zijn gedachten-gang zou volgen en dat men daar niet tegenin zou handelen, zichzelf zoo weinig in

de gedachtengang van anderen kon verplaatsen, dat hij de twee in dienst der Gemeente Leiden zijnde geneesheeren, de artsen Borgerhoff Mulder en Boekhold, die meededen aan het verzet der Nederlandsche artsen, onmiddellijk schorste onder inhouding van hun salaris, zonder er ook maar een oogenblik over na te denken, waarom deze beiden, evenals het overgrootste deel hunner collega's, afstand hadden gedaan van hun bevoegdheid als artsen en welke reactie van den beschuldigde niet noodzakelijk voortvloeide uit die afstanddoening, getuige het door den Secretaris-Generaal van Binnenlandsche Zaken aan den beschuldigde verzonden telegram (bewijsstuk 15);

O. dat de beschuldigde zodoende dan ook trachtte afbreuk te doen aan het prachtige verzet der Nederlandsche artsen, hetgeen teekening is voor zijn in de bezetting aangenomen houding.

O. dat het Tribunaal tenslotte den beschuldigde ernstig aanreket de door hem aan het onderwijs opgelegde verplichting tot bijwoning van een propagandazing in nationaal socialistischen geest en tot bezoek van een tentoonstelling betreffende de arbeidsdienst, een nationaal socialistische instelling, welke gelijk te verwachten was, langzamerhand geheel dienstbaar werd gemaakt aan de Deutsche oorlogvoering, alsmede het optreden van den beschuldigde dienaangaande tegen Dr. Scholte, Dr. Boks, Mej. v. Boorn en tegen de personen, die zich tot tolk hadden gemaakt van de gevoelens van het meerendeel der ouders, doch bovenal diens optreden als president-curator van de Leidsche Universiteit;

O. dat toch het sluiten van de Leidsche Universiteit het gevolg was van het door de Duitschers op volkomen onwettige wijze ontslaan van Prof. Meijers en als reactie daarop de even moedige als eerlijke rede van Prof. Cleveringa, die op dien grond door de Duitschers werd gearresteerd en door welke daad die Universiteit had getoond met recht een bolwerk te heeten van de geestelijke vrijheid in Nederland;

O. dat de beschuldigde bij de poging om de Leidsche Universiteit te maken tot een werktuig in handen van den vijand dan ook heel wat beter had gedaan zich aan te sluiten bij het waardige antwoord van de juridische faculteit dan buiten die faculteit om die plannen toe te juichen en te verklaren, dat de leden van meergenoemde faculteit geen voldoende begrip hadden gehad voor den nieuwen tijd;

O. dat tegenover die handelingen van den beschuldigde het Tribunaal bereid is te erkennen dat deze, voor zoover zulks in overeenstemming was met zijn nationaal socialistische beginselen de gemeente Leiden in de moeilijke oorlogsjaren op hoogst bekwame wijze heeft geleid en dat deze, daar waar hij misstanden zag, daartegen is opgetreden zonder aanzien des persoons zelfs tegenover partijgenooten, hetgeen

hem dan ook aan critiek van die zijde heeft blootgesteld, terwijl de beschuldigde ook niet heeft gearzeld waar mogelijk landgenooten te helpen, die buiten hun schuld in moeilijkheden met de Duitschers waren geraakt;

O. dat dit alles echter niet wegneemt, dat het Tribunaal de gepleegde handelingen zeer ernstig acht, zoodat de beschuldigde zeer zeker voor interneering in aanmerking komt en wel voor geruimen tijd, mede gezien de omstandigheid, dat deze als gestudeerd en algemeen ontwikkeld man van meer dan normale begaafdheid eerder dan een ander het verderfelijke van de door hem aangehangen leer had behooren in te zien en had moeten begrijpen dat juist zijn toetreden tot de N.S.B. voor die beweging een krachtige steun was;

O dat de beschuldigde bovendien daardoor de door hem als beroepsofficier afgelegde eed heeft geschonden, gelijk het Tribunaal hierboven reeds heeft overwogen, hetgeen de beschuldigde echter nog steeds niet heeft willen inzien;

O. dat de beschuldigde ter zitting heeft verklaard, dat, hoewel naar zijn meening de Regeering in Londen onwettig was, hij niettemin H. M. de Koningin onschendbaar achtte en de ministers verantwoordelijk, terwijl de beschuldigde tevens en terecht heeft verklaard, dat naar zijn meening in den eed als officier met het woord Koningin wordt bedoeld de persoon van de Koningin, draagster van de Kroon en niet de Kroon zelf, hetgeen echter beteekent, dat de beschuldigde dan ook in zijn eigen stellingen dien eed heeft geschonden, aangezien hij toch niet kon ontkennen de woorden van H. M. de Koningin, vanuit Londen gesproken, niet te hebben gehoorzaamd en door zich achter Mussert en de zijnen te scharen, H. M. niet trouw gebleven te zijn;

O. dat wel tekenend is voor den beschuldigde, dat hij zoo zeer overtuigd was van het juiste van zijn zienswijze, dat hij het niet noodig achtte om zelfs maar te luisteren naar Radio-Oranje en dus blijkbaar ook geen behoefte had om de stem van Nederland's Vorstin te hooren, die steeds maar weer vanuit den vreemde opwekte den strijd tegen den barbaarschen overweldiger vol te houden en niet te versagen, welke uitzendingen voor zooveel zwaar beproefde landgenooten evenzoo veel lichtpunten zijn geweest in die duistere tijden;

O. dat alleen de beschuldigde in zijn grenzenlooze eigenwaan meende zijn eigen weg te kunnen volgen;

O. dat de beschuldigde ter zitting nog steeds van nationaal socialistische gezindheid blijk heeft gegeven; en nog steeds de overtuiging te zijn toegedaan, dat alleen zijn handelingen de juiste waren, ja zelfs heeft verklaard het te betreuren, dat hij geen gelegenheid had tot een politiek debat van eenigszins langeren duur met zijn tegenstanders en met het Tribunaal, daar hij

dan zeker in staat zou zijn hen te overtuigen, waaraan hij heeft toegevoegd, dat hij juist, omdat hij zag dat zoo weinigen het met hem eens waren, zich voortdurend aan een zelfcritiek heeft onderworpen, doch niettegenstaande dat, nog steeds geen enkele fout bij zichzelf heeft kunnen ontdekken;

O. dat afgezien van de groote zelfoverschatting welke uit die woorden spreekt, het Tribunaal slechts eerbied kan hebben voor de eerlijke wijze, waarop de beschuldigde voor zijn overtuiging is uitgekomen;

O. dat het Tribunaal uit eigen wetenschap bekend is, hetgeen trouwens ook weer ter zitting is gebleken, dat de beschuldigde een zeer groote invloed heeft op zijn omgeving, zoodat het Tribunaal, afgezien van de ernst van de gedragingen van den beschuldigde, het bovendien een groot gevaar voor de orde, rust en veiligheid van den Staat acht, wanneer deze thans in vrijheid zou worden gesteld, en daardoor weer in staat zou zijn, zijn verderfelijke theorieën te verkondigen en te verbreiden, te meer, nu dagelijks nog zoovelen onevenwichtigen uit de kampen worden ontslagen, bij wie dergelijke met groote bekwaamheid verdedigde theorieën een gewillig oor zouden vinden;

O. dat het Tribunaal, gelet op de hierboven overwogen ernst der bewezen verklaarde handelingen en den persoon van den beschuldigde, dan ook niet anders kan doen, dan deze zonder meer te interneeren, mitsdien conform artikel 2 lid 1 eerste zin van het Tribunaalbesluit zonder eenig advies omtrent den tijdsduur, met dien verstande, dat die interneering geacht wordt te zijn ingegaan op 8 Mei 1945, doch waarbij het Tribunaal daarnaast uitdrukkelijk op de mogelijkheid wil wijzen, dat de beschuldigde met toepassing van artikel 2 lid 3 van genoemd Besluit, eerder al dan niet voorwaardelijk uit de interneering wordt ontslagen, wanneer hij op grond van zijn houding, gedrag en vlijt tijdens de interneering betoond, hiervoor in aanmerking komt, met name wanneer hij, mede gelet op de ernst zijner gedragingen, niet langer meer behoeft te worden opgevoerd tot een nuttig lid van het Nederlandsche volk en dus het onjuiste van zijn handelingen heeft leeren inzien, of wanneer uit anderen hoofde een langere interneering niet meer noodzakelijk is;

O. dat de beschuldigde, gezien zijn handelingen tevens dient te worden ontzet uit het recht te dienen bij de gewapende macht;

O. dat de beschuldigde tenslotte blijk heeft gegeven de in het algemeen belang vereischte betrouwbaarheid te missen, zoodat het Tribunaal hem tevens het actieve en passieve kiesrecht behoort te ontnemen, alsmede het recht ambten of ambtelijke functies te bekleden;

O. dat het Tribunaal geen bezwaar heeft, indien het beheer over het vermogen van den beschuldigde wordt opgeheven;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hierboven bewezen is verklaard;

Legt hem de navolgende bijzondere maatregelen op:

1. Interneering, welke geacht wordt te zijn ingegaan op 8 Mei 1945;

2. Ontzetting van het recht om te kiezen en van de verkiesbaarheid bij krachten wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, alsmede van het recht te dienen bij de gewapende macht en ambten of functies bij overheids- of semi-overheidsinstellingen te bekleden;

Verklaart de dagvaarding nietig voorzoover het daarin sub 7 B 3 ten laste gelegde betreft;

Verklaart de beschuldiging vervallen voorzoover betreft het sub 6 G ten laste gelegde;

Verklaart niet bewezen, hetgeen den beschuldigde anders of meer ten laste is gelegd dan bewezen is verklaard;

Verklaart de beschuldiging ook in zoverre vervallen;

Verklaart er geen bezwaar tegen te hebben, indien het beheer over het vermogen van den beschuldigde wordt opgeheven.

No. 710.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (6e Kamer), 26 Nov. 1947. (Mr. Dr. Catz, Hoogland en Bennink Bolt).

Verzet tegen een buitenvervolginstelling, waarbij als voorwaarde was gesteld, dat de veroordeelde zich onder toezicht stelde. De voorwaarde was een beletsel voor de veroordeelde om snel een paspoort te verkrijgen, dat zij nodig had om zich naar Italië te begeven, ten einde de vader van haar kind te kunnen huwen. Tribunaal achtte een spoedige wettiging van het kind gewenst, zodat een uitspraak werd gegeven, waardoor het beletsel wegviel.

(Besluit Politieke Delinquenten 1945, art. 20, 3e lid.)

Tribunaal Amsterdam tegen W. C. S.

Beschuldigd van: dat zij, Nederlandse, 10 Mei 1940, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp of steun heeft verleend aan de vijand, diens handlangers of medewerkers, doordien zij:

a. in 1942 vrijwillig in Duitsland is gaan werken als werkmeisje in een ziekenhuis;

b. van October 1944 tot Januari 1945 is opgeleid als verpleegster voor het Duitse Rode Kruis;

2. openlijk heeft doen blijken van nationaalsocialistische gezindheid, doordien zij in 1940 gedurende een half jaar dienst heeft gedaan bij de Nederlandse Arbeidsdienst voor meisjes;

op grond van welk handelen zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 12 November 1947 is verschenen;

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde in het midden gebracht;

O. dat de beschuldigde ter zitting zakelijk onder meer heeft verklaard:

dat zij op 10 Mei 1940 Nederlandse was; dat zij in verzet gekomen is tegen haar buiten vervolgingstelling welke gedateerd op 22 Augustus 1947 en bij welke buitenvervolginstelling zij onder toezicht van de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten is geplaatst;

dat zij bij acte van verzet d.d. 26 Augustus 1947 in verzet gekomen is omdat de voorwaarden, aan de buitenvervolginstelling verbonden, haar verhinderen snel een paspoort te krijgen;

dat zij een paspoort nodig heeft om naar Italië te kunnen gaan ten einde aldaar te huwen met de vader van haar kind;

dat zij het haar telaste gelede bekennt;

Post alia:

O. dat het Tribunaal van oordeel is, dat beschuldigde zo spoedig mogelijk door huwelijk haar kind dient te wettigen;

O. dat nu de vermoedelijk aanstaande woonplaats van beschuldigde in Italië zal zijn gelegen, van enig toezicht door de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten geen sprake kan zijn, weshalve de voorwaarde van de buitenvervolginstelling waarbij beschuldigde onder toezicht van genoemde Stichting werd gesteld, niet behoort te worden opgelegd;

Gezien de betreffende wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregel aan de beschuldigde op:

Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

No. 711.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (12e Kamer), 16 Februari 1948. (Mr. Kotting, Marcelis Blom en Seegers.)

Economische collaboratie. Niet desbewust gehandeld ten nadele van het Nederlandse volk, omdat het de bedoeling van beschuldigde zou zijn geweest door het importeren van goederen uit Duitsland de Nederlandse Industrie te bevoordelen en omdat beschuldigde van bewijzen van overdracht, gemerkt „D” zou hebben gebruik gemaakt? Art. 7, eerste lid, sub b van het Tribunaalbesluit toepasselijk geacht.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, alinea 2 en art. 7, eerste lid, sub b.)

Tribunaal Amsterdam tegen Eduard Cornelis Ponfoort.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde en op 20 September 1944 de leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa: hulp en steun heeft verleend aan de vijand en voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door in de jaren 1942, 1943 en 1944 handelende onder de firma Technische Handel Evolent, later „Technische Handel Evolent, voorheen J. F. Blacquire”, draaibanken, kolomboormachines, fraisbanken en diverse soorten gereedschappen te vervaardigen en te doen vervaardigen, en te verkopen en leveren aan de vijand, vijandelijke personen en/of organen, zijnde deze leveranties o.m. geschied aan de Warsitzwerken, waarvan hem bekend was dat deze vrijwel uitsluitend leverde aan het vijandelijke proefstation „Heeresansalt Penemünde”, het Bautechnische Beschaffungsamt, Junkers Vliegtuigen en Motorenwerken N.V., N.V. Vliegtuigenfabriek Fokker, en andere soortgelijke firma's en organen, hebbende hij hierdoor winst genoten;

door alle welke handelingen en gedragingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 23 Juni 1947 zakelijk onder meer heeft verklaard:

dat de gereedschappen die geleverd werden uit Duitsland afkomstig waren en via hem aan Warsitz waren geleverd; dat hij slechts voor een gering deel aan andere dan aan Warsitz leverde; dat hij 5 % kreeg van wat hij in Duitsland kocht en aan Warsitz leverde;

Post alia:

Gehoord de raadsman van beschuldigde Mr. J. de Pont, advocaat te Amsterdam;

O. dat door beschuldigde en dienst raadsman o.m. zijn betoogd, onder overlegging van een aantal verklaringen, dat niet is gehandeld desbewust ten nadele van het Nederlandse volk omdat het de vooropgezette bedoeling zou zijn geweest van de beschuldigde om door het drijven van een eigen zaak en — zo mogelijk — importeren van goederen uit Duitsland de Nederlandse Industrie te bevoordelen;

dat uit de ter zake weergelegde verklaringen zeker blijkt dat door beschuldigde ook opdrachten aan Nederlandse fabrikanten zijn verstrekt en wellicht zelfs in enkele gevallen, deze daardoor voor een inschakeling ten behoeve van de Duitse productie werden gevrijwaard, doch hierdoor niet wordt weerlegd, het feit, dat beschuldigde in aanzienlijke mate aan de vijand heeft geleverd en zeker niets hieruit kan blijken omtrent beschuldigdes bedoelingen bij de oprichting van zijn zaak;

dat naar het oordeel van het Tribunaal wellicht beschuldigdes gesties voor een gedeelte een voor de Nederlandse industrie voordelig gevolg gehad mogen hebben, doch dit gevolg niet als oorspronkelijk doel van beschuldigde mag worden beschouwd;

dat derhalve aangenomen moet worden, dat beschuldigde, — zoals ook andere collaborateurs — uit winstbejag heeft gehandeld en te zijne bevoordeling, waaraan niet afdoet dat als gevolg daarvan ook voordelen van Nederlandse belangen zijn ontstaan;

dat uit het terzake uitgebrachte deskundigenrapport blijkt, dat door de leveranties aan de vijand uiteindelijk de Nederlandse markt voor een bedrag van circa f 500,000 is benadeeld, waarop eventueel de bij de bevrijding aanwezige voorraad in mindering kan worden gebracht;

dat deze voorraad weliswaar na de bevrijding is getaxeed op f 82,000 doch dit bedrag niet ten volle op het voor de Nederlandse markt nadelig saldo van f 500,000 mag worden in mindering gebracht, daar deze taxatie niet kan worden geacht gelijk te staan met het inkoopbedrag, terwijl het accountantrapport zich op de inkoopbedragen baseerd;

dat daarenvens is betoogd, dat ook het resterende bedrag geen nadeel voor de Nederlandse markt zou hebben opgeleverd, daar door beschuldigde steeds van bewijzen van overdracht „D” zou zijn gebruik gemaakt welke, als hebbende betrekking op goederen welke in Nederland reeds voor de Duitsers waren gereserveerd, geen onttrekking door beschuldigde aan de Nederlandse markt konden uitmaken, doch hoogstens beschikking over goederen, welke reeds van overheidswege ten gunste van de vijand waren gereserveerd;

O. echter dat, wat hiervan ook moge zijn, uit het rapport van de deskundige Vredenburg blijkt, dat transacties tegen bewijs van overdracht „D” slechts een beperkt percentage van beschuldigdes totale transacties uitmaken;

O. dat derhalve de gevoerde verweren moeten worden verworpen;

Post alia:

dat blijkens de door de beheerder d.d. 31 December 1946 opgemaakte balans, vervat in hun rapport d.d. 14 Mei 1947, de kapitaalrekening van beschuldigde aanwijst een bedrag van circa f 17,000 en van Mevr. Ponfoort-Leunis en A. Neugebauer resp. f 7000 en f 5000;

dat beschuldigde geen redelijke verklaring heeft gegeven, waarom Mevr. Ponfoort-Leunis en A. Neugebauer een aandeel in het bedrijf genieten, kennende het feit dat eerstgenoemde een geldlening zou hebben verstrekt en laatstgenoemde adviezen zou hebben gegeven niet als voldoende verklaring dienen om daaruit een voor beschuldigde bestaande verplichting te kunnen aanvaarden;

dat derhalve aangenomen moet worden dat voormelde aandelen aan Mevr. Ponfoort-Leunis en A. Neugebauer om niet zijn

opgekomen, althans de waarde hunner prestaties aanzienlijk lager is dan die van beschuldigde, zodat ingevolge art. 7, lid 1 sub b deze kapitaaldelen geacht moeten worden tot het vermogen van beschuldigde te behoren;

dat bij na te melden verbeurdverklaring rekening dient te worden gehouden met nog te betalen tijdens de oorlog verschuldigd geworden belastingen, alsmede vermogensaanwasbelasting en vermogensheffing;

dat het vermogen van beschuldigde thans niet is te bepalen, doch — het bovenstaande in aanmerking genomen — op 31 December 1946 circa f 10,000 beliep;

Gezien de betreffende wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

1. Internering, waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot 1 jaar en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde vanaf 8 Febr. 1947 tot 23 Juni 1947 in voorinternering doorgebrachte tijd;

met bevel dat het nog te ondergane deel der internering niet zal worden ten uitvoer gelegd, tenzij het Tribunaal later anders mocht gelasten op grond, dat de beschuldigde zich voor het einde van een proeftijd van 3 jaren niet als een goed Nederlander heeft gedragen;

2. verbeurdverklaring van 2/3 deel van zijn vermogen, zoals dit zal blijken te zijn volgens een per den dag van deze uitspraak op te maken balans, met dien verstande dat de in het bedrijf van beschuldigde geboekte aandelen ten name van Mevr. Ponfoort-Leunis en A. Neugebauer, geacht worden tot zijn vermogen te behoren.

No. 712.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (12e Kamer), 23 Februari 1948. (Mr. Kottling, Seegers en de Vries.)

Dienstneming bij de Waffen S.S. Vrijpraak door het Bijzonder Gerechtshof, in verband met de toepasselijkheid van art. 341, lid 4 Sv. Daarna berechting door het Tribunaal van hetzelfde feit. Ne bis in idem? Tribunaal onderschrijft de opvatting van de H. A. te Amsterdam, dat in het algemeen dubbele berechting voorkomen moet worden. (Zie deze uitgave no. 502). In casu zijn bijzondere omstandigheden aanwezig, die hernieuwde berechting vorderen. Beroep op overmacht verworpen. Voor de keuze gesteld: strafkamp of Waffen S.S., had beschuldigde het eerste moeten kiezen.

(W. v. S. artt. 40 en 68.)

Tribunaal Amsterdam tegen Johan Willem van Nie.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, althans op 9 Mei 1940 de staat van Nederlander bezittende en op 20 September 1944 de leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. hulp en steun heeft verleend aan de vijand door zich in het jaar 1944 in dienst te stellen van de Waffen SS en na een opleiding te hebben gevolgd te Sennheim — daarbij daadwerkelijk dienst te doen aan het Oostelijk front in Polen en aan de Hongaarse grens;

door alle welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 9 Februari 1948 zakelijk onder meer heeft verklaard:

dat hij volledig erkent hetgeen waarvan hij wordt beschuldigd;

O. dat een proces-verbaal van een zitting van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam van 19 Juni 1947, zakelijk inhoudt als opgave van beschuldigde:

dat hij van 1940 tot 1944 in Duitsland bij de Lufthansa heeft gewerkt; dat hij in Oct. 1944 te Stuttgart vrijwillig in krijgsdienst is getreden bij de buitenlandse mogendheid Duitsland, namelijk de Waffen SS; dat hij toen Nederlander was uit Nederlandse ouders geboren en wist dat Duitsland alstoen met Nederland in oorlog was; dat hij in Sennheim bij Graz is opgeleid; dat hij in Januari en Februari 1945 aan het Oostelijk front in Polen heeft gevochten en in Febr. licht gewond raakte; dat hij korten tijd toen in een hospitaal heeft gelegen; dat hij daarna nog in Hongarije tegen de Russen heeft gevochten;

Gelet op de verdediging gevoerd door Mr. K. van den Bruggen, advocaat te Amsterdam;

O. dat de raadsman heeft betoogd, met een beroep op een uitspraak van de Hoge Autoriteit te Amsterdam van 19 Maart 1947, Tribunaal no. 502, dat het onjuist ware beschuldigde maatregelen op te leggen terzake van het zelfde feit waarvoor hij door het Bijzonder Gerechtshof bij sententie van 5 Januari 1948 is vrijgesproken;

dat — ook naar het oordeel van het Tribunaal — de Hoge Autoriteit te Amsterdam in voormelde beschikking terecht opmerkt, dat een door een Bijzonder Gerechtshof gegeven vrijspraak op zichzelf geen formeel beletsel vormt voor het Tribunaal om hetzelfde feit opnieuw te berechten, doch dat met het oog op de rechtszekerheid in het algemeen dubbele berechting dient te worden vermeden en deze slechts dient plaats

te vinden, indien bijzondere omstandigheden zulks vorderen;

dat echter naar het oordeel van het Tribunaal in casu dergelijke bijzondere omstandigheden in het geding zijn;

dat toch het Bijzonder Gerechtshof kennelijk tengevolge van het voorschrift als vervat in art. 341, lid 4 Sv. tot deze vrijspraak is gekomen;

dat het Tribunaal in het midden kan laten of het Bijzonder Gerechtshof gezien de vaste jurisprudentie van den Hoogen Raad op dit punt, het telaste gelegde niet had behoren bewezen te verklaren, daar het Tribunaal voor de bewijslevering van de te laste gelegde gedragingen niet is gebonden aan de bewijsregels van het formele strafrecht;

dat uit de consequente volgehouden bekenenissen van beschuldigde, zowel tegenover de politie, het Bijzonder Hof en het Tribunaal, vaststaat dat deze in dienst is getreden van de Waffen SS en daadwerkelijk aan het Oostfront heeft gestreden;

dat gezien de ernst van een dergelijke gedraging, het Tribunaal — hetwelk maatregelen moet opleggen in verband met de veiligheid van de Staat — in casu de omstandigheden van zodanigen gewichtigen aard acht, dat het belang van een vervolging in dit geval is te stellen boven een aantasting van de rechtszekerheid, bestaande in een dubbele berechting;

dat mitsdien dit verweer wordt verworpen;

dat voorts de raadsman nog een beroep heeft gedaan op de overmachts-situatie waarin beschuldigde verkeerde;

dat het Tribunaal dit beroep niet aanvaard, zijnde er immers niet gebleken van een zodanige op beschuldigde uitgeoefende dwang, dat hij daaraan redelijkerwijs geen weerstand had kunnen bieden;

dat, indien het waar is, dat beschuldigde terzake van een distributie overtreding met de politie moeilijkheden zou hebben gekregen, nog niet aanvaard kan worden, dat hij een verblijf in een Arbeidslager stelde achter een dienstneming bij de Waffen SS moettende dit laatste aanzienlijk gevaarlijker geacht worden;

dat bovendien in dat geval van beschuldigde, die lid was van de NSB en reeds sedert 1940 vrijwillig in Duitsland werkte, te verwachten viel, dat hij gemakkelijk geneigd was een dienstneming te verkiezen;

dat het Tribunaal er op wijst dat beschuldigde op 17 September 1946 tegenover de verbaliserende opsporingsambtenaar verklaard heeft dat hij op 1 October 1944 heeft dienst genomen bij de Waffen SS omdat het werk in de fabriek afgelopen was, en hij niet naar Nederland mocht, terwijl hij in zijn request aan het Bijzonder Gerechtshof van 19 September 1947 spreekt van moeilijkheden met zijn werkgever, terwijl uit het proces-verbaal van de zitting van het Bijzonder Gerechtshof hieromtrent niets blijkt;

dat ook uit het proces-verbaal van het door het Hof gehouden getuigeverhoor niet

blijkt van enige overmachtssituatie;

O. dat wat hiervan ook moge zijn, het aan beschuldigde niet had vrijgestaan, indien hij voor de keus zou zijn gesteld tussen straf-lager en SS, het laatste te kiezen;

dat derhalve dit verweer ook wordt ver-worpen;

Post alia:

O. dat beschuldigde zich zeer ernstig heeft misdragen immers tegen de geallieerden van Nederland daadwerkelijk heeft gestre-den;

dat beschuldigde door in vreemde krijgs-dienst te treden, het Nederlandschap heeft verloren;

Gezien de betreffende wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

1. Internering waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot 5 jaren en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde vanaf 14 October 1945 in vóór-internering doorge-brachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 14 October 1950;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, voorzover de administratieve organen be-last met de uitvoering van de Wet op het Nederlandschap mochten oordelen dat be-schuldigde het Nederlandschap niet heeft verloren.

No. 713.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM (5e Kamer), 29 Sept. 1947. (Schut, Boéré, Bolkenbaas.)

Op eerste uitspraak fiat-executie gewel-gerd, omdat het Tribunaal overwogen had, dat de Technische Noodhulp te Arnhem geen aan de NSB-verbante organisatie was, maar desniettemin de beschuldiging bewezen heeft verklaard en deswege maatregelen heeft opgelegd. De Technische Noodhulp was een Nat.-Soc. organisatie, doordat zij onder Duitse controle stond, een monopollepositie innam en een propaganda-instru-ment was. Iemand die een leidende functie in de T. N. vervulde handelde daardoor des-bewust in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, 3e al.)

Tribunaal Arnhem tegen Gerhardus Wil-helmus Groeneveld.

O. dat beschuldigde door de 11e Kamer van dit Tribunaal is te laste gelegd:

dat hij als Nederlander op 20 September 1944, 44 jaren oud zijnde, gedurende de vij-

andelijke bezetting van het Rijk in Europa; te Arnhem, althans in Nederland:

1. Sedert 1938 begunstiger van de Natio-naal Socialistische Beweging der Nederlan-den is geweest, door genoemde Beweging vanaf dat jaar financieel te steunen, waar-na hij in 1942 zich aansloot als sympathi-serend lid bij deze Beweging;

2. Lid is geweest van de Technische noodhulp, afdeling Arnhem, een aan ge-noemde Beweging verwante organisatie, waarvoor hij enige tijd is werkzaam geweest als plaatsvervangend leider;

Hulp of steun heeft verleend aan hand-langers van de vijand door:

a. Winterhulp Nederland geldelijk te steunen,

b. geabonneerd te zijn op Volk en Vader-land en het Nationale Dagblad,

op grond waarvan hij geacht moet wor-den zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat de 11e Kamer voornoemd het te-lastegelegde bewezen verklaard en de be-schuldigde deswege schuldig hem bij uit-spraak van 24 Juli 1946 de navolgende maat-regelen heeft opgelegd:

1. Internering met advies deze te beper-ken tot de tijd dat beschuldigde in bewaring heeft doorgebracht, zodat hij op vrije voeten blijve;

2. Ontzetting van het recht te kiezen en de kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat de Hoge Autoriteit te Arnhem op 17 Juli 1947 het fiat-executie heeft gewei-gerd, omdat het Tribunaal na overwogen te hebben dat niet is gebleken dat de Tech-nische noodhulp te Arnhem een aan de N.S. B.-verbante organisatie was, desniettemin de gehele beschuldiging heeft bewezen ver-klard en deswege maatregelen heeft opge-legd;

O. dat de beschuldigde thans is gedag-vaard teneinde zich te verantwoorden ter zake dezelfde gedragingen hem bij de eerste dagvaarding telastegelegd;

Post alia:

O. dat het doel van de Technische nood-hulp was als enige door de duits bezetting toegelaten en aangewezen instantie de bur-gerbevolking hulp te verlenen in geval van bijzondere rampen, speciaal tengevolge van de oorlogstoestand, derhalve als aangewe-zen niet ambtelijke instantie ter assistentie van brandweer en luchtbeschermingsdienst, in ernstige gevallen;

O. dat de Technische noodhulp geen na-tionaal socialistische instelling zou zijn ge-weest indien deze niet op Duits initiatief was opgericht onder Duitse controle had gestaan en een door de vijand gewilde monopoliepo-sitie had bekleed, hetgeen in casu wel het geval is geweest,

immers door deze omstandigheden die niet van het aangegeven doel van de Tech-nische noodhulp mogen worden gescheiden is de Technische noodhulp voor de vijand en diens handlangers een propaganda-instru-

ment geweest evenals de Nederlandse Volksdienst en Winterhulp Nederland wier nationaal socialistische karakter ook niet wordt afgeleid uit de door hen bedreven liefdadigheid doch uit hun monopolistisch karakter en uit de propaganda die van hen voor de vijand en diens handlangers uitgingen;

O. dat de Technische noodhulp derhalve wel een nationaal socialistische aan de N.S.B. verwante organisatie was;

O. dat plaatselijk moet worden beoordeeld of iemand die lid werd van een plaatselijke afdeling van de Technische noodhulp daardoor geacht moet worden desbewust te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat voor een eenvoudig lid — zeker wanneer deze geen lid was van de N.S.B. — in Arnhem, waar redelijkerwijs getracht is propaganda voor en hulpverlening aan de vijand te voorkomen, een dergelijke vooronderstelde desbewustheid niet zonder meer mag worden aangenomen;

dat dit echter niet geldt voor de leiding, waartoe beschuldigde behoorde van wie een duidelijker inzicht in de interne verhoudingen mag en moet worden geëist;

dat derhalve de beschuldigde door zijn lidmaatschap van de Technische noodhulp in verband met zijn functie als plaatsvervangend leider geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat de beschuldigde echter voor deze gedraging (punt 2 van de beschuldiging) geen maatregelen behoren te worden opgelegd, gezien de geringe ernst van het feit en de wijze waarop beschuldigde als plaatsvervangend leider is opgetreden (zijn verzet tegen inschakeling van de Technische noodhulp te Arnhem voor militaire hulpwerkzaamheden na het bombardement van het vliegveld Doelen);

O. dat derhalve dit punt van de beschuldiging op grond hiervan zal moeten worden vervallen verklaard (art. 63 lid 3 Tribunaalbesluit);

O. dat de beschuldigde aan het Tribunaal heeft verzocht de oorspronkelijke uitspraak te vernietigen voorzover hem daarbij de maatregel van ontzetting van de beide kiesrechten is opgelegd;

O. dat het Tribunaal van oordeel is dat hem deze maatregel terecht is opgelegd nu hij sympathiserend lid is geweest van de N.S.B., het daarbij aan de regering overlatend de duur dezer ontzetting eventueel te verkorten;

O. dat de oorspronkelijke uitspraak zal moeten worden vernietigd voorzover daarbij is overwogen dat de Technische noodhulp geen aan de N.S.B.-verwante organisatie is, en voorzover de aan de beschuldigde opgelegde maatregelen mede zijn gebaseerd op punt 2 van de telastelegging;

O. dat het Tribunaal zich overigens met de oorspronkelijke uitspraak en de uiteindelijk opgelegde maatregelen kan verenigen;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Vernietigt de oorspronkelijke uitspraak, doch alleen voorzover daarbij is overwogen dat de Technische noodhulp geen aan de N.S.B. verwante organisatie is en voorzover de aan beschuldigde opgelegde maatregelen mede zijn gebaseerd op de sub 2 telastegelegde gedragingen;

Bevestigt deze voor het overige;

Verklaart de beschuldiging, vervat in punt 2, vervallen op grond van vermelde redenen.

No. 714.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM (5e Kamer), 27 October 1947.
(Mr. Heijmans Visser, Aalders en Vuijk.)

Zaak Hannema, gewezen president Arnhemse Rechtbank.

Tribunaal Arnhem tegen Hubert Hannema, ter zitting verschenen, raadsman Mr. J. W. F. Donath.

O. dat de beschuldigde bij dagvaarding is te laste gelegd:

dat hij Nederlander en op 20 September 1944 ouder dan 18 jaren zijnde tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. zich te Arnhem eerst als sympathiserend lid en op 10 Mei 1943 als lid heeft aangesloten en nadien als zodanig is aangesloten gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, waarvoor hij vanaf 26 Juli 1943 is werkzaam geweest als leider van de Vierschaar Kring Veluwe Zoom;

2e. zich te Arnhem heeft aangesloten bij de navolgende aan voornoemde Beweging verwante Nationaal Socialistische instellingen:

a. als lid bij de Nederlands Duitse Kultuurgemeenschap,

b. als lid bij de Nederlandse Volksdienst,

c. als begunstigend lid bij de Germaanse SS in Nederland,

d. als lid bij het Rechtsfront;

3e. hulp of steun heeft verleend aan handlangers van de vijand door geldelijke steun te verlenen aan het huizen- en propagandafonds van de N.S.B.;

4e. voordeel heeft getrokken uit de door of vanwege de vijandelijke bezetting genomen maatregelen door:

a. aan te vragen, met vermelding van zijn lidmaatschap van de N.S.B. als motief van het gedane verzoek, en te verkrijgen een vrijstelling van de verplichting tot inlevering van een aan hem toebehorend radio ontvangeroestel,

b. te aanvaarden de hem door de Duitse bezettingsautoriteiten op grond van de militaire dienst van zijn zoon in het Duitse leger verstrekte toewijzing voor het in ontvangst nemen van extra hoeveelheden levensmiddelen en brandstoffen,

op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van 27 October 1947, heeft verklaard:

Ik erken schuldig te zijn aan het mij te laste gelegde. Op 8 Augustus 1940 trad ik tot de N.S.B. toe als sympathiserend lid. Als rechter-commissaris had ik in de praktijk gezien wat de werkloosheid betekende. Ik vond die een gruwel en zag in de N.S.B. de politieke richting die de werkloosheid zou opheffen. Bovendien zag ik in de N.S.B. de enige mogelijkheid om onder Duitse bewind Nederlands onafhankelijkheid zoveel mogelijk te doen voortbestaan.

Voor de bezetting was ik geen lid van de N.S.B. vanwege het ambtenaren verbod. Er waren dingen in de N.S.B. die mij niet bevielen. Er waren ook figuren onder die niet deugden. Daarom werd ik geen lid maar sympathiserend lid. Toen men mij zeide U heeft alleen maar critiek maar U doet zelf niets om de door U aangewezen ongewenste toestanden te verbeteren, komt U dan in de vierschaar van de N.S.B. dan kunt U aan de zuivering in de N.S.B. rechtstreeks meewerken, heb ik aan dit verzoek gevolg gegeven. Daarvoor moest ik mij echter melden als lid, daar ik anders geen deel kon uitmaken van de vierschaar. Om die reden ben ik lid geworden in Juni 1943.

De lidmaatschappen van de mantelorganisaties van de N.S.B. waren een gevolg van mijn lidmaatschap van de N.S.B. Het werk in de vierschaar van de N.S.B. was echter van nul en gener waarde. Ik heb misschien 4 of 5 gevallen behandeld. De enige maatregel die kon worden opgelegd was berisping. De districtsraad als hogere instantie kon zwaardere maatregelen treffen.

Ik ben begunstigend lid van de Germaanse SS geworden omdat mijn zoon in het Duitse leger bij de SS diende. Van de mij verstrekte bevoegdheid extra kolon- en levensmiddelen-bonnen in ontvangst te nemen heb ik gebruik gemaakt. Ik heb ook een aanvraag ingediend om mijn radio te mogen behouden en deze ook mogen behouden.

Bij mijn installierede had ik zeker niet de bedoeling enige politiek te bedrijven. Ik was onder de indruk van de gebeurtenissen in Indië. Ik vroeg de rechtbank samen op te bouwen en het recht te handhaven. Ik heb er zeker niet aangedacht te kort te doen aan het beginsel van de scheiding der machten. De uitdrukking „de overheid kan op mij rekenen” moet niet zo worden opgevat dat ik mij als rechterlijk ambtenaar naar de politieke wil van de uitvoerende macht zou gedragen. Daarvan is in mijn werk toch ook niet gebleken. Het is in zekere zin juist dat ik de verkeerde praktijken in de N.S.B. meer weet aan oorlogsomstandigheden dan aan de beginselen van de N.S.B.

Wat de jodenvervolgning betreft. Mis-

bruik van macht tegenover weerlozen heb ik altijd walgelijk gevonden. Ik herinner mij niet tijdens de bezetting ooit gezegd te hebben, dat de Joden verwijderd dienden te worden. Bekwame politiemensen kwamen wel eens bij mij klagen dat zij geen promotie maakten. Ik heb hun dan wel gezegd dat zij naar Schalkhaar konden gaan voor officiers-opleiding bij de politie. Ik wist dat daar een Nationaal Socialistische invloed aanwezig was. Of zij zich daaraan wilden blootstellen moesten zij zelf uitmaken. Ik heb er geen zins op aangedrongen dat zij daarheen zouden gaan. De vermogensopgaven door mijn beheerder verstrekt acht ik juist. Mijn vrouw is tijdens de bezetting overleden, mijn zoon aan het Oostfront gesneuveld. Ik ben gearresteerd op 15 April 1945 en op 15 September 1946 in vrijheid gesteld.

Post alia:

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

Immers beschuldigdes raadsman heeft er op gewezen, dat naar zijn mening beschuldigde niet geacht kan worden door de te laste gelegde en ter zitting bewezen gedragingen desbewust te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en wel omdat beschuldigde zich uitsluitend beperkt heeft — hetgeen hem ook slechts is te laste gelegd — tot het lidmaatschap van de N.S.B. en enige harer nevenorganisaties, op zijn gedragingen in en buiten zijn werk verder niets valt aan te merken, terwijl zijn lidmaatschappen slechts een uiting waren van een innerlijk gevoelde eerlijke overtuiging waarvan ieder oogmerk tot of wetenschap van het daardoor benadelen van de belangen van het Nederlandse volk vreemd was, echter ten onrechte en wel op de navolgende gronden:

Het Tribunaal neemt wel aan dat beschuldigde niet het oogmerk had door zijn gedragingen de belangen van het Nederlandse volk te benadelen, beslissend is echter of door beschuldigdes gedragingen de belangen van het Nederlandse volk zijn benadeeld en, zo ja of beschuldigde dit heeft geweten althans heeft moeten weten,

beschuldigdes sympathiserend lidmaatschap en gewoon lidmaatschap van de N.S.B. en van enige harer mantelorganisaties alsook het op grond daarvan behouden van zijn radiotoestel en het ontvangen van extra distributiebescheiden op grond van de hulp door zijn zoon aan de vijand verleend, zijn gedragingen, namelijk openlijk uitingen van een beleden overtuiging,

deze gedragingen brachten nadeel toe aan de belangen van het Nederlandse volk omdat ieder lidmaatschap van de N.S.B. cum annexis, en zeker van iemand als beschuldigde, afbreuk deed aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers en daardoor tevens in strijd was met de belangen van het Nederlandse volk, terwijl door deze gedragingen geen andere hogere belangen

werden gediend, waardoor bovengenoemde afbreuk werd opgeheven of gecompenseerd,

of beschuldigde dit aldus heeft ingezien en dus geweten, valt in rechte niet vast te stellen, wél dat hij dit had moeten weten namelijk — nu van niet of verminderde toerekeningsvatbaarheid geen sprake kan zijn — alleen reeds op grond van zijn intellectuele vorming,

als beschuldigde dit niet geweten heeft is dit te wijten aan een in zijn houding tot uitdrukking gekomen karakterfout waarvoor hij aansprakelijk is, namelijk een onge-rechtvaardigd laten praevaleren van eigen gevoelsoverwegingen en sympathiën boven wat hij als wezenlijk in de grondbeginselen van het Nationaal Socialisme had moeten erkennen en boven wat hij als praktijk van het Nationaal Socialisme in gedragingen van zijn belijders kan aanschouwen, zoals dit terecht door de grote meerderheid van ons volk is begrepen;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, daar deze in juiste verhouding staan tot de ernst der gedragingen van de beschuldigde, gelet op diens persoon en persoonlijke omstandigheden, waarbij het Tribunaal nog in het bijzonder overweegt dat beschuldigdes politieke activiteit beperkt is gebleven tot zijn lidmaatschap van de N.S.B. en sommige van haar nevenorganisaties, dat beschuldigde overigens in zijn werk zowel als daarbuiten niets te verwijten valt daargelaten enige ongelukkige passages in een rede, uitgesproken bij de aanvaarding van zijn ambt als president van de Arnhemse Rechtbank, waarvan het Tribunaal zonder bedenken alleen op beschuldigdes verklaring wil aannemen dat zij niet zó door hem zijn bedoeld als zij zouden kunnen worden geïnterpreteerd (beschuldigde had — dit was in 1942 — verklaard dat de tijden somber en moeilijk waren, dat voor een ieder het doen ener keuze onvermijdelijk was, dat hij gekozen had en dat de overheid op hem kon rekenen) temeer daar beschuldigdes gedragingen nadien deze interpretatie op geen enkele wijze ondersteunen,

dat het Tribunaal het echter zeer betreurt dat een overigens integere, strikt rechtvaardige en achtenswaardige persoon als beschuldigde er toe is overgegaan lid te worden van een beweging waarin hij niet thuis behoorde,

dat hierdoor — gezien zijn gedrag en standing — de geest van het verzet onwil-

lekeurig schade leed,

dat beschuldigde die het wezen van het Nationaal Socialisme toch had moeten doorzien, ook had moeten begrijpen, dat zijn „openlijk” op deze wijze partij kiezen om de daaraan verbonden gevolgen hem moet worden kwalijk genomen, temeer daar hij vaderlandse en sociale idealen op andere wijze had kunnen nastreven,

dat zijn doen praevaleren van gevoels-overwegingen boven verstandelijk inzicht op politiek terrein en zijn tekort aan politiek verantwoordelijkheidsbesef de gronden zijn waarop het Tribunaal van oordeel is dat hij uit de kiesrechten dient te worden ontzet waarbij het Tribunaal aan de Regering te beslissen overlaat de termijn der ontzetting eventueel te bekorten,

dat echter het nauwgezet nakomen van zijn plichten als rechter los van zijn politieke overtuiging voor het Tribunaal reden is beschuldigde niet uit het recht tot het bekleeden van enig openbaar ambt te ontzetten,

dat beschuldigdes onzelfzuchtige motieven die bij al zijn gedragingen voorzaten, voor het Tribunaal aanleiding zijn hem de maatregel van verbeurdverklaring niet op te leggen, niettegenstaande zijn niet on-aanzienlijk vermogen, waaruit hij verder als ieder ander Nederlander zijn aandeel aan de fiscus voor vergoeding der geleden oorlogsschade zal moeten afdragen, temeer daar het Tribunaal de ondergane detentie van 17 maanden een voldoende correctief voor beschuldigdes gedragingen acht;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan het hiervoor bewezen verklaarde, gequalificeerd als voormeld, en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit.

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

1e. Internering, met advies de duur daarvan gelijk te stellen aan en te compenseren met de tijd — n.l. van 15 April 1945 tot 15 September 1946 — door beschuldigde in bewaring doorgebracht;

2e. Ontzetting van het recht te kiezen en de kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

14 April 1948 (af. 28)

No. 715—728

TRIBUNALEN IN NEDERLAND

EN ANDERE NA-OORLOGSCHE RECHTSPRAAK

Redactie Tribunalen in Nederland:

Mr. G. C. M. VAN NIJNATTEN en **Mr. J. J. H. VAN DER BRUG**

Hoofd van het Centraal Tribunaal Kantoor

Secretaris v. h. Tribunaal te 's-Hertogenbosch

Redactie van de na-oorlogsche Rechtspraak (Bijz. Raad
van Cassatie, Bijz. Gerechtshoven, Rechtsherstel e.a.):

Mr. J. MILDERS

Vice-President Arr.-Rechtbank te Zwolle

(VERSCHIJNT WOENSDAG)

4^e JAARGANG

N.V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
W. E. J. TJEENK WILLINK, ZWOLLE

Printed in the Netherlands.

No. 715.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (12e Kamer), 19 Juli 1947. (Mr. Soudijn, Edelman en van Kuilenburg.)

Lidmaatschap van diverse nat.-soc. organisaties, hulpverlening aan de vijand meermalen gepleegd, optreden als beheerder van Joodse zaken enz. De regel „unus testis, nullus testis” maakt geen deel uit van het bewijsrecht der tribunalen. Verbeurdverklaring tot een bedrag van f 175.000. Het bedrag der verbeurdverklaring door de H. A. beperkt tot 50 % van het netto restant van het vermogen (na voldoening van de aanslagen in de vermogensaanwasbelasting en de vermogensheffing ineens), tot een maximum van f 175.000.

(Tribunaalbesluit art. 1; B. W. art. 1942.)

Tribunaal Rotterdam tegen Louis Johannes Gillet.

Beschuldigd van: dat hij — Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende — tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. als lid, begunstiger of anderszins zich aangesloten heeft, althans aangesloten is gebleven, bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en voor deze beweging werkzaam is geweest als „vormings-leider”, althans als „waarnemend vormings-leider”;

b. als lid zich aangesloten heeft, althans aangesloten is gebleven, bij de Weer-afdeling der sub a bedoelde beweging en voor deze Weer-afdeling werkzaam is geweest als „oppervandrig”;

c. als lid zich aangesloten heeft bij de Motor-Weer-afdeling der sub a bedoelde beweging en als „banvormings-leider” voor deze Motor-Weer-afdeling werkzaam is geweest;

d. als begunstigend lid zich aangesloten heeft bij de Germaanse SS;

e. als lid zich aangesloten heeft bij de Ned. Duitse Kultuurgemeenschap;

f. als lid, begunstiger of anderszins zich aangesloten heeft bij de Nederlandse Volksdienst en als „buurtschapshoofd” voor deze instelling werkzaam is geweest;

g. als lid, begunstiger of anderszins zich aangesloten heeft bij „Winterhulp Nederland” en als „buurtschapshoofd” voor deze instelling werkzaam is geweest;

h. als lid, begunstiger of anderszins zich aangesloten heeft bij het Economisch Front en het Front voor Nering en Ambacht;

i. hulp of steun heeft verleend, althans getracht heeft te verlenen, aan de vijand of diens handlangers of medewerkers, althans voordeel heeft getrokken uit de door de oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, althans van nationaal

socialistische gezindheid heeft blijk gegeven door:

1. de in zijn bedrijf werkzaam zijnde chauffeur K. Viergever, toen deze naar een andere betrekking gesolliciteerd had, voor uitzending naar Duitsland aan het Gewestelijk Arbeidsbureau op te geven;

2. de in zijn bedrijf werkzaam zijnde mecanicien A. C. v. Overeem, voor uitzending naar Duitsland aan het Gewestelijk Arbeidsbureau op te geven;

3. de in zijn bedrijf werkzaam zijnde bedrijfsmonteur, J. F. Fransen, toen deze na een politiek twistgesprek met beschuldigde te kennen gegeven had het bedrijf te willen verlaten, voor uitzending naar Duitsland aan het Gewestelijk Arbeidsbureau op te geven;

4. zijn bedrijfsleider F. L. J. v. Dijk, die enige tijd door had moeten brengen in een kamp in Amersfoort, tijdens een woordenwisseling toe te voegen, dat hij hem wel naar een plaats zou sturen, waar hij vandaan kwam, althans uitlatingen van deze strekking tegenover hem te doen en tegenover de echtgenote van voornoemde van Dijk deze bedreiging te herhalen in deze vorm, dat hij haar met haar man en kinderen wel naar een plaats zou sturen, waar men niet zo gauw vandaan kwam;

5. omstreeks Augustus 1944 een in de Voorschoterlaan te Rotterdam lopend meisje te dreigen haar aan te zullen brengen bij de Sicherheitsdienst;

6. in een schrijven dd. 6 Maart 1945 gericht aan de Volksreferent P. G. Sedlmayer zich als volgt uit te laten: „Leute, welke nur bei uns arbeiten um eine Freistellung zu bekommen, sind hier gar nicht gewünscht und werden selbstverständlich ausgeschlossen werden und sogleich gemeldet werden für Arbeitseinsatz”;

7. nadat op 28 Januari 1945 de keuken van zijn bedrijf — de Cliever's Fabrieken te Rotterdam — vanwege de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied was gevorderd ten behoeve van de voeding van Rijksduitsers en verwanten van leden van de SS en het N.S.K.K., zich volledig in dienst van de bezettingsautoriteiten te stellen en zijn volle kracht er aan te wijden, omdat deze keuken zo volledig mogelijk aan haar doel zou beantwoorden, blijkende zulks o.m. uit navolgende zinsneden uit brieven door hem op onderstaande data gericht aan de Volksreferent P. G. Sedlmayer:

aa. 19-2-'45: „Mein Betrieb und ich persönlich werden auftreten als Betriebsführer der N.S.V. Küche”;

bb. 21-3-'45: „Ich erkläre, dass durch die Anwesenheit von mir persönlich oder von meinem Sohn, in meinem Betrieb wenig oder nichts geschieht gegen die Vorschriften”; en: „Ich mache dieses nicht um mich selber zu günstigen, aber nur weil ich eine Aufgabe auf mich genommen habe welche ich für 100 % ansführen will, weil ich diese Aufgabe idealistisch besehe”;

cc. 6-3-'45: „Davon überzeugt, dass in meinem Betrieb alles gemacht wird um so

günstig mögliche Erfolge darzustellen, zeichne ich . . ."; en; „Bei Vernachlässigung oder Widerspenstigkeit werden wir die Polizei sogleich davon in Kenntnis setzen“;

dd. 16-2-'45: „In südlich Rotterdam könnte noch eine Küche eingerichtet werden, beim Herrn v. Leeuwen; so haben sie dann in Rotterdam eine Hauptküche und eine Beiküche; in dieser Weise wird Ihnen viel Mühe gespart werden und auch benötigen Sie nur eine Mindestzahl der Deutschen Polizei für die Bewachung“;

ee. 16-3-'45: „Ich verstehe vollkommen die Schwierigkeiten, womit Sie und wir alle zu kämpfen haben; selbstverständlich sollen diese Schwierigkeiten überwunden werden, so weit es möglich ist; ich traue aber felsenfest darauf, dass sie alles machen werden, damit die Küche versehen wird von Steinkohlen oder Fettnusskohlen“;

ff. 24-3-'45: „Ich kann Ihnen versichern, dass ich meine Mitarbeit gewähren werde“;

gg. 4-5-'45: „Am 3 Mai empfang ich im freundlichem Dank zirka 1100 kg. Kohlen; wenn wir sehr sparsam damit umgehen, was selbstverständlich geschehen wird, können wir sehr wahrscheinlich bis Samstagmittag 11 U. arbeiten; ich heffe dass Sie vor dieser Zeit für neue Zufuhr sorgen werden“;

8. als Verwalter op te treden van een viertal Joodse ondernemingen, te weten de fa. Wed. Boutelje te Scheveningen, fa. Gebrs. Landsu, Amsterdam, Kon. Suikerwerkfabriek Meyer te Amsterdam en fa. Veka te Rotterdam, zulks na zich vooraf bereid verklaard te hebben dergelijke functies op zich te willen nemen;

9. als eigenaar-directeur van de Clieverfabriek te Rotterdam, offerstes te maken en te doen maken en leveringen te doen aan de Duitse Weermacht en/of andere Duitse organisaties of instellingen;

j. openlijk heeft doen blijken van ingenuïteit met de vijand, althans van nationaal socialistische gezindheid blijk heeft gegeven door:

1. toen na het fusillieren door de bezetter van een twintigtal gijzelaars in de omgeving van de Hoflaan te Rotterdam, de radio in zijn fabriek niet speelde, tegenover één of meer personen in zijn fabriek zijn verwondering erover uit te spreken, dat de stemming zo slecht was, hem te vragen of zij het fusillieren van genoemde gijzelaars zo erg vonden en tegenover hen te kennen te geven, dat hij het nog niet erg zou vinden, wanneer er 500 mensen neergeschoten zouden zijn, aangezien het toch maar sluipmoordenaars waren, althans uitlatingen van een dergelijke strekking te bezigen;

2. zich in een schrijven van 9 December 1940 tot de toenmalige Rijkscommissaris Seyss-Inquart te richten, daarbij o.m. de volgende uitlatingen bezigende: „Durch verkehrte Politik und anti-Deutsch gesinnte Regierungsführung, wurde unser Land in den Krieg getrieben“;

3. op een vergadering van brandmeesters te Rotterdam in te stemmen met de

woorden van de Politie-President Boelstra, dat wanneer men zich niet hield aan de door de Brandweercommandant Budde voorgeschreven richtlijnen, de straffen toegepast zouden worden, die de bezetters in dergelijke gevallen voorschrijven;

4. in gezelschap van leden van de Grüne Polizei, althans van een Duitse militaire formatie, in een auto te rijden;

5. het onderhouden van relaties met de commandant der Ordnungspolizei te Rotterdam, Scholz;

6. onmiddellijk na het fusillieren van een aantal gijzelaars in de omgeving Oostzeedijk/Hoflaan te Rotterdam, zich in gezelschap van leden der Grüne Polizei, althans van een Duitse militaire formatie, daarheen te begeven;

k. voordeel heeft getrokken, althans getracht heeft te trekken, uit door of vanwege de vijand of diens handlangers genomen maatregelen, althans uit de door de oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, althans uit het hebben van vertrouwelijke omgang met een persoon behorende tot de burgerlijke of militaire bezettende macht, door:

1. zich in een schrijven dd. 22 Augustus 1942 tot de toenmalige Rijkscommissaris Seyss-Inquart te wenden met o.m. de navolgende woorden: „Die Frage ist jetzt, ob Sie mir in dieser schweren Zeit behilflich sein wollen, und eine Empfehlung für Lieferung an die Wehrmacht geben können; ich würde Ihnen hierfür sehr verbunden sein; ich vertraue auf Ihre Mithilfe rechnen zu dürfen und denke Ihnen in voraus etc.“;

2. zich in een schrijven dd. 7 Maart 1945 tot de Volksreferent P. G. Sedlmayer te wenden met o.m. de navolgende woorden: „Schliesslich mache ich Sie noch aufmerksam auf meine Bitte Ihre Mitwirkung zu leisten, dass meine Wohnung wider abgeschlossen wird auf das elektrische Lichtnetz“;

3. zich in een schrijven dd. 9 Maart 1945 tot voornoemde Sedlmayer te wenden met het verzoek hem ten behoeve van zijn zoon L. J. Gillet Jr. een zogenaamd „Rückstellungsausweis“ ter verkrijging van vrijstelling voor de arbeidsinzet af te geven;

4. zich van zijn woning naar zijn fabriek en omgekeerd te doen vergezellen van leden der Grüne Polizei;

5. brandmeester der Rotterdamse vrijwillige brandweer zijnde, de functie van opperbrandmeester der staatsbrandweer aldaar te verwerven;

1. van nationaal socialistische gezindheid blijk heeft gegeven door:

1. toe te staan, dat zijn minderjarige zoon zich als lid aansloot bij de Nationale Jeugdstorm;

2. brieven resp. dd. 19-2-'45 en 20-2-'45 gericht aan de Volksreferent P. G. Sedlmayer aan te vangen met de woorden: „Lieber Kamerad Sedlmayer“;

3. talrijke brieven door hem in de periode van omstreeks Februari tot omstreeks April 1945 gericht aan voornoemde Sedlmayer te

besluiten met de woorden: „mit nazional sozialistischem Gruss, Heil Hitler”;

4. zijn Joodse buurdame, Wisbrun genaamd, meermalen toe te voegen: „daar heb je Palestina weer” of „het Jodentuig is weer aanwezig”, althans woorden van deze strekking, zulks meermalen onder het brengen van de Hitlergroet;

m. de propaganda van na te noemen organisaties of instellingen heeft bevorderd:

1. van de N.S.B. en het N.A.F.: door het beleggen van samenkomsten, houden van bedrijfsappèls en het organiseren van feesten ten behoeve van zijn personeel, waarbij door hem zelf of een of meer anderen een propagandistisch woord gesproken werd;

2. van Winterhulp Nederland: door in door hem ondertekende circulaires het publiek aan te sporen flinke bedragen aan W. H. N. te geven, onder toevoeging, dat de grootte van de gift een waardemeter zou zijn van de politieke gezindheid;

n. hulp of steun heeft verleend, althans heeft getracht te verlenen aan de handlangers of medewerkers van de vijand door:

1. zich te abonneren op publicaties van de nationaal socialistische uitgeverij „Storm”;

2. een bijdrage te leveren voor een kringhuis van de N.S.B. aan de Voorschoterlaan te Rotterdam;

3. één of meer vrijwillige bijdragen te schenken aan de Weer-Afdeling der N.S.B.;

4. giften te schenken aan „Winterhulp Nederland” en „de Nederlandse Volksdienst”;

5. ten behoeve van „Winterhulp Nederland” en „De Nederlandse Volksdienst tegen gereduceerde prijs producten uit zijn bedrijf ter beschikking te stellen;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

Gezien de processtukken:

Post alia:

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging sub a, b, c, d, e, f, g, h, i onder 1 tot en met 9, j onder 1 tot en met 5, k onder 1 tot en met 5, l onder 1 tot en met 4, m onder 1 en 2 en n onder 1 tot en met 5 aangegeven wijze heeft gedragen, met dien verstande, dat hij, wat het sub a telastegelegde betreft: als lid begunstiger of anderszins zich aangesloten heeft bij de N.S.B. der Nederlanden; wat het sub b telastegelegde betreft: als lid zich aangesloten heeft bij de Weer-Afdeling der N.S.B. en voor deze Weer-Afdeling werkzaam is geweest; wat het sub h telastegelegde betreft: als lid, begunstiger of anderszins zich aangesloten heeft bij het Economisch Front; wat het sub i onder 1, 2, 3, 4, 7, 8 en 9 telastegelegde betreft: hulp of steun heeft verleend aan de vijand; wat het sub i onder 5 en 6 telaste-

gelegde betreft: van nationaal socialistische gezindheid blijk heeft gegeven; wat het sub j onder 1, 2, 3, 4 en 5 telastegelegde betreft: openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand; wat het sub k onder 1 telastegelegde betreft: getracht heeft voordeel te trekken uit de door de oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand; wat het sub k onder 2 en 3 telastegelegde betreft: getracht heeft voordeel te trekken uit het hebben van vertrouwelijke omgang met een persoon behorende tot de burgerlijke of militaire bezettende macht; wat het sub k onder 4 en 5 telastegelegde betreft: voordeel heeft getrokken uit de door de oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand; wat het sub m telastegelegde betreft: de propaganda heeft bevorderd van het N.A.F. en van Winterhulp Nederland en wat het sub n telastegelegde betreft: hulp of steun heeft verleend aan de handlangers of medewerkers van de vijand;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat beschuldigde ter zitting ten aanzien van het lidmaatschap van de W.A. een verklaring heeft afgelegd afwijkende van die, welke hij in het vooronderzoek t.a.z. van enkele opsporingsambtenaren heeft afgelegd;

O. dat het Tribunaal deze nadere verklaring niet aanvaardt en beschuldigde houdt aan zijn verklaring in het vooronderzoek afgelegd, welke verklaring geschraagd wordt door de inhoud van verschillende schriftelijke stukken, als boven gerelateerd;

O. dat het Tribunaal evenmin aanvaardt de voorstelling van zaken door beschuldigde gegeven t.a.z. van de punten der telastellegging vermeld sub i onder 2, 3 en 4 en sub j onder 1, doch integendeel deze punten als bewezen aanneemt, nu de verklaringen der ter zitting onder ede gehoorde getuigen, aan wier betrouwbaarheid het Tribunaal geen reden heeft te twijfelen, zeer stellig zijn en elkaar onderling bevestigen;

O. dat beschuldigde het hem telastegelegde sub 1 onder 4 heeft ontkend, doch het Tribunaal zulks eveneens als bewezen aanneemt, nu de omtrent dit punt ter zitting onder ede gehoorde getuige een aan duidelijkheid niets te wensen latende verklaring heeft afgelegd;

O. dat weliswaar omtrent dit punt geen nadere bewijsmiddelen voorhanden zijn, doch het Tribunaal zulks geenszins bezwaarlijk oordeelt, nu het Tribunaal niet gebonden is aan stringente bewijsregels, doch een geheel vrije bewijstheorie kan toepassen, waarbij de regel „unus testis, nullus testis” geen toepassing behoeft te vinden;

O. tenslotte, dat beschuldigde ook nog heeft ontkend hetgeen hem is telastegelegd sub i onder 5 en sub j onder 4, doch het Tribunaal zich niet aan de indruk kan onttrekken, dat beschuldigde te veel wil ontkennen en dan ook deze punten als bewezen

aanneemt, gelet op de stellige verklaringen vervat in het proces-verbaal van 1 Augustus 1946 van A. van Vliet en C. Versluis;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt op grond dat het Tribunaal deze gelet op de ernst der bewezen verklaarde gedragingen, de persoon van beschuldigde en zijn persoonlijke omstandigheden in het algemeen belang geraden acht;

O. dat het Tribunaal hierbij in aanmerking neemt, dat beschuldigde zich heeft doen kennen als een fel aanhanger van een systeem, dat ons door een niets en niemand ontziende bezetter vijandig werd opgelegd, blijkende zulks niet alleen uit zijn lidmaatschap van de N.S.B. en tal van andere nationaal socialistische organisaties of instellingen, doch tevens uit zijn gehele optreden gedurende de bezetting en de houding door hem aangenomen tegenover de bezetter;

O. dat beschuldigde met name door verschillende werknemers uit zijn bedrijf bloot te stellen aan uitzending naar Duitsland, door zijn laatdunkend optreden na het fusillieren van een aantal goede vaderlanders, door zich reeds in het jaar 1940 met een ergerlijk schrijven te richten tot Seyss-Inquart en zijn optreden tegenover een naar zijn mening Joodse landgenote, blijk heeft gegeven van een mentaliteit, welke niet genoeg gediskwalificeerd kan worden;

O. voorts, dat beschuldigde wel verre van zich te laten leiden door wat het algemeen Nederlands belang juist ook van hem als fabrikant eiste, slechts oog heeft gehad voor de belangen van zijn bedrijf, blijkende zulks overduidelijk uit de overdreven ijver door hem aan de dag gelegd om de keuken van zijn bedrijf, na de vordering tot aan de laatste dag van de vijandelijke bezetting zo voortreffelijk mogelijk voor de Duitsers te doen functionneren, waarvan hem dan ook van Duitse zijde dank werd gebracht, uit het doen van offertes aan Duitse instanties en zijn streven leveranties aan dergelijke instellingen te doen, waarbij hij niet schroomde zelfs de medewerking in te roepen van een Seyss-Inquart en uit zijn optreden als Verwalter over Joodse ondernemingen;

O. dat het Tribunaal samenvattend dan ook van oordeel is, dat het optreden van beschuldigde als provocerend en laakbaar dient te worden aangemerkt en dat zijn werkzaamheid er op gericht is geweest de bezetter welgevallig te zijn en daarmee tevens eigen belang te dienen;

O. dat het Tribunaal in verband met het vorenstaande dan ook van oordeel is, dat in deze een strenge correctie geboden is, te meer nu het Tribunaal allerminst de overtuiging bezit dat beschuldigde inzicht bezit in het principieel verkeerde van zijn gedragingen;

O. dat ten verzoeken van beschuldigde nog wel enkele getuigen zijn gehoord, die in het algemeen, hoewel weinig positief, niet ongunstige verklaringen hebben afgelegd,

doch het Tribunaal daaraan gelet op de ernst van de bewezen verklaarde gedragingen geen gewicht vermag te hechten;

O. dat het Tribunaal alleszins termen aanwezig acht behalve tot internering van na te noemen tijdsduur, tevens tot een gedeeltelijke verbeurdverklaring van beschuldigde's vermogen te adviseren;

O. dat het Tribunaal hiertoe gereder aanleiding vindt nu blijkens de verklaring van de ter zitting gehoorde beheerder, welke verklaring steun vindt in de uitgebreide rapporten omtrent het vermogen van beschuldigde in het dossier aanwezig, dit vermogen gedurende de jaren van de vijandelijke bezetting, toen het voor de overgrote meerderheid der bedrijven steeds moeilijker werd het hoofd boven water te houden, toegenomen is van circa f 60,000 tot circa f 950,000;

O. dat beschuldigde ook door de fiscus zeer zeker in zijn vermogen zal worden getroffen, doch zulks voor het Tribunaal geen beletsel vormt ook zijnerzijds maatregelen van financiële aard tegen beschuldigde voor te stellen, zij het dan, dat het Tribunaal bij haar advies omtrent de grootte van de op te leggen verbeurdverklaring, rekening zal houden met een aanzienlijke aanslag door de fiscus;

Gezien de betreffende Wetartikelen:

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen in voege als boven omschreven;

Verklaart de beschuldigde schuldig aan: als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

als lid, begunstiger of anderszins zich aansluiten bij de N.S.B. der Nederlanden;

als lid, begunstiger of anderszins zich aansluiten bij nationaal socialistische organisaties of instellingen en voor zodanige organisaties of instellingen werkzaam zijn;

hulp of steun verlenen aan de vijand;

openlijk doen blijken van ingenomenheid met de vijand;

voordeel trekken en trachten voordeel te trekken uit de door de oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand;

van nationaal socialistische gezindheid blijk geven;

de propaganda van nationaal socialistische organisaties of instellingen bevorderen;

hulp of steun verlenen aan de handlangers of medewerkers van de vijand;

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

internering, waarbij in overweging wordt gegeven de tijdsduur hiervan te bepalen op vier jaren en zes maanden zulks ingaande op 7 Mei 1945, de dag, waarop beschuldigde in bewaring werd gesteld;

ontzetting uit het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

ontzetting uit het recht van het bekleden van ambten;

verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde, zich uitstrekking tot een bedrag van f 175,000;

Fiat-executie verleend, met dien verstande, dat naar Ons oordeel aan de verbeurdverklaring na te noemen beperking is te stellen;

dat immers de omvang van deze maatregel kennelijk en terecht is gebaseerd op de door beschuldigde aan de bezetting ontleende belangrijke reventuën;

dat echter deze profiteurswinsten minstens voor 90 % door fiscale maatregelen reeds zullen worden geliquideerd;

dat het nu enerzijds onbillijk en mogelijk zelfs onuitvoerbaar ware op het resterend vermogen een confiscatie-claim ad f 175,000 uit te oefenen en het anderzijds onbevredigend zou zijn, indien bevorderd werd, dat de fiscus dit bedrag in mindering brengt op het vermogen per tweede peildatum, daar in dat geval de maatregel voor beschuldigde een slag in de lucht zou betekenen;

dat mitsdien de verbeurdverklaring is terug te brengen tot na te noemen deel van het vermogen, met het doel de waarde hiervan te doen valideren op het vermogen, hetwelk aan beschuldigde na voldoening der aanslagen in vermogensaanwasbelasting en vermogensheffing ineens netto zal resteren;

Wij verklaren dat de verbeurdverklaring niet meer zal omvatten dan 50 % van genoemd netto restant tot een maximum van f 175,000.

No. 716.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (9e Kamer), 6 Dec. 1947.
(W. H. Schreuder, de Jong en Breijer).

Het tribunaal meent de maatregel van verbeurdverklaring van de nalatenschap alleen te moeten opleggen, indien de erfenamen, ingevolge de hun opgekomen nalatenschap, zouden zijn bevoordeeld. Van een dergelijke bevoordeling is alleen sprake, indien het vermogen van beschuldigde tengevolge van haar gedragingen tijdens de vijandelijke bezetting in omvang zou zijn toegenomen of in gelijke omvang zou zijn behouden. In verband hiermede is de verbeurdverklaring beperkt tot een niet ingeleverd radiotoestel. Bij beschikking van 1 Maart 1948 is op deze uitspraak het fiat-executie geweigerd. (Zie de beschikking onder dit nummer opgenomen).

(Tribunaalbesluit art. 6.)

Tribunaal Amsterdam tegen Josephine Johanna Alida Brons.

Beschuldigd ingevolge de aanvulling ter terechtzitting van 24 Sept. 1947:

dat zij, Nederlandse zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid aangesloten is gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Ne-

derlanden en zulks tot het einde dier bezetting;

2. voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting genomen maatregelen, doordat zij op grond van haar lidmaatschap der sub 1 genoemde Beweging vrijstelling heeft gekregen van de inleveringsplicht van haar radiotoestel;

3. voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, doordat zij inzake een particuliere aangelegenheid de hulp heeft ingeroepen van de chef van de S.D., Blumenthal;

Op welke gronden zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat ter zitting van 24 Sept. 1947 als bijzonder vertegenwoordiger is verschenen, Mr. J. J. van den Dries, ingevolge zijn benoeming dd. 10 Sept. 1947;

O. dat ter zitting van 22 Nov. 1947 voornoemde bijzondere vertegenwoordiger niet is verschenen, doch op verzoek van de erven Koppe is verschenen Mr. J. S. G. van Brummen ter behartiging van de belangen der erven, voornoemd;

O. dat Mr. J. J. van den Dries, ter zitting van 24 Sept. 1947 zakelijk onder meer heeft verklaard:

dat het hem uit eigen wetenschap bekend is, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen; dat Mussert bij haar loeerde, wanneer deze in Amsterdam was;

Gezien de beschouwing van de bijzonder vertegenwoordiger op schrift gesteld;

O. dat door de raadsman van de erven Koppe ter terechtzitting van 22 Nov. 1947 in het midden is gebracht, dat in deze zaak door het Tribunaal geen andere maatregel kan worden geadviseerd dan de maatregel van verbeurdverklaring van een gedeelte van het vermogen van beschuldigde;

dat door deze maatregel niet de beschuldigde, doch de erven zouden worden getroffen;

Post alia:

Gezien de staat van activa en passiva van de nalatenschap van beschuldigde, met een copie van de acte van scheiding der nalatenschap van wijlen de Heer Koppe, verleenden voor notaris Rodenberg dd. 12 Augustus 1943, welke door de notaris N. M. Posch bij diens schrijven dd. 7 Nov. 1947 aan de Secretaris van het Tribunaal zijn toegezonden;

O. dat van de bijzondere maatregelen, welke ingevolge art. 1 van het Tribunaalbesluit van 17 Sept. 1944 (E 101) kunnen worden opgelegd, alleen de maatregel van verbeurdverklaring van een gedeelte van het vermogen van beschuldigde in casu in aanmerking dient te komen;

O. dat ingevolge art. 6, sub b van het Tribunaalbesluit van 17 Sept. 1944 (E 101), zoals dit is gewijzigd bij de Wet van 27 Juni 1947 (H 206), het drievierde gedeelte van de nalatenschap van beschuldigde vatbaar is voor verbeurdverklaring;

O. dat bij een eventuele maatregel van verbeurdverklaring in casu alleen de erfgenamen zouden worden getroffen;

O. dat het Tribunaal deze maatregel alleen dan meent te moeten opleggen, indien de erfgenamen, ingevolge de hem opgekomen nalatenschap, zouden zijn bevoordeeld;

O. dat van bevoordeling als hiervoren bedoeld alleen sprake is, indien het vermogen van beschuldigde ten gevolge van haar gedragingen tijdens de vijandelijke bezetting in omvang zou zijn toegenomen of in gelijke omvang zou zijn behouden;

O. dat ten aanzien van het instandhouden van het vermogen, als gevolg van de nationaal-socialistische gezindheid van beschuldigde, het Tribunaal alleen in aanmerking meent te moeten nemen, dat beschuldigde haar radiotoestel heeft behouden;

O. dat voor het overige blijkens het schrijven van notaris Posch dd. 7 Nov. 1947 het vermogen van beschuldigde is achteruit gegaan;

O. dat het Tribunaal, op grond van het hiervoren overwogene meent te moeten adviseren tot verbeurdverklaring van het radiotoestel van beschuldigde;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregel aan de beschuldigde op:

Verbeurdverklaring van het radiotoestel van beschuldigde.

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 9e Kamer, van 6 Dec. 1947 in de zaak tegen Josephina Johanna Alida Brons;

O. dat aan beschuldigde werd telastegelegd: enz.;

O. dat het Tribunaal, de telastlegging bewezen verklarende, aan beschuldigde de maatregel heeft opgelegd van verbeurdverklaring van het radiotoestel;

O. dat tegen de nalatenschap van beschuldigde deze milde maatregel werd getroffen, omdat het Tribunaal overwoog, dat beschuldigde geen vermogensvermeerdering ten gevolge van de bezetting had verkregen en het Tribunaal voorts er mee rekening hield, dat twee van de drie erven tijdens de bezetting van goed Nederlands gedrag zijn geweest;

O. dat in het algemeen, dat de verbeurdverklaring van de nalatenschap van een beschuldigde haar rechtvaardiging vindt in het feit, dat door een vergoeding uit de nalatenschap wordt bijgedragen in de schade, die het Nederlandse volk ten gevolge van de bezetting heeft ondervonden en voor welke schade de betrokken beschuldigde ingevolge zijn handelen verantwoordelijkheid draagt;

O. dat er wel bijzondere omstandigheden kunnen zijn (ook mede in verband met de positie der erfgenamen), die voor verlichting der op te leggen maatregel pleiten, doch in het onderhavige geval zulke omstandigheden niet in noemenswaardige wijze aanwezig zijn;

O. dat de beschuldigde zich tijdens haar leven ernstig heeft misdragen, zodat gezien de ernst der telastelegging de opgelegde maatregel te licht is, nu de nalatenschap van beschuldigde meer dan f 65,000 bedraagt en slechts een radiotoestel is verbeurdverklaard;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 717.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 1
Maart 1948. (Mr. Verdam).

Het tribunaal is tot oplegging van de maatregel van verbeurdverklaring overgegaan, tenelnde de daarmede een eventuele processuele actie van de zijde van beschuldigde te voorkomen. Deze verbeurdverklaring is van opportunistische aard, berust niet op een deugdelijke rechtsoverweging en kan derhalve als zodanig niet aanvaard worden.

(Tribunaalbesluit art. 6.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 5e Kamer, zitting houdende te Amersfoort, dd. 17 Nov. 1947, in de zaak tegen Nicolaas van Selm;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, Nederlander zijnde, en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. Hulp of steun heeft verleend aan de vijand of diens handlangers of medewerkers of althans getracht heeft te verlenen door:

a. omstreeks September 1943 in dienst te treden van het National Sozialistisches Kraftfahrer Korps en als zodanig gekleed in uniform en bewapend met een vuurwapen in de functie van Schirrmeister en in de rang van Scharleider in dienst van de Ortskommandantur tientallen auto's te vorderen, althans deze auto's zeker te stellen ten behoeve van de Deutsche Wehrmacht en tevens deze auto's aan een keuring te onderwerpen en tijdens vele dezer vorderingen op zeer hinderlijke wijze op te treden en meerdere malen te dreigen met inmenging van de Feldgendarmarie, welke werkzaamheden door beschuldigde zijn volbracht tot het einde van de oorlog en welke werkzaamheden ten gevolge hebben gehad

dat het merendeel dezer auto's bestuurd door de respectievelijke eigenaren, onder bedreiging der Deutsche Wehrmacht, diensten moesten verrichten voor genoemde Wehrmacht;

b. zich aan te sluiten bij de Transportkolonne en als lid dezer Kolonne vanaf omstreeks Februari 1943 tot September 1943 de diverse oefeningen mede te maken en in de functie van Unter-Transportführer in de rang van Schaarleider gekleed in het uniform dezer organisatie werkzaamheden voor deze Kolonne te verrichten;

2. zich als lid heeft aangesloten van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden omstreeks 12 September 1940 en lid dezer organisatie is gebleven tot het einde van de oorlog;

b. zich als lid heeft aangesloten omstreeks 15 Juni 1941 van de nationaal socialistische organisatie de Weer-Afdeling en als zodanig enige tijd is aangesloten gebleven;

c. zich als lid heeft aangesloten van de nationaal-socialistische organisatie het Nederlands Arbeids Front;

3. in het algemeen blijk heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid door aan een kadercursus van de Nationale Jeugdstorm deel te nemen;

4. voordeel heeft getrokken of althans getracht heeft te trekken uit door de vijand of diens handlangers of medewerkers genomen maatregelen door in aanmerking te komen op grond van zijn dienstverband in de Transportkolonne voor extra levensmiddelen;

op grond van al welk handelen beschuldigde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal de telastegelegde feiten bewezen verklarende, met uitzondering van het hinderlijk optreden en dreigen met de Feldgendarmierie in punt 1 sub a, de punten 2 sub c en 3, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Internering, daarbij in overweging gevende deze te beperken tot de tijd van 3 jaar en 6 maanden en de tijd door beschuldigde sinds 9 Mei 1945 in voorlopige detentie doorgebracht, daarop geheel in mindering te brengen, weshalve beschuldigde op 9 Nov. 1948 in vrijheid kan worden gesteld;

Ontzetting uit het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Ontzetting uit het recht te dienen bij de gewapende macht;

Verbeurdverklaring van zijn vermogen zich beperkende tot een bedrag van f 6000, doch waarbij het Tribunaal bepaalt dat, gezien bovenstaande overweging en ondanks bovengenoemde verbeurdverklaring, het beheer kan worden opgeheven nadat het fiat-executie zal zijn verleend;

O. dat volgens opgave van het N.B.I. het vermogen bedraagt f 1143,94, wat dus met

inbegrip van het bij de arrestatie door beschuldigde afgegeven en blijkbaar nog niet achterhaalde bedrag van f 6000 wordt f 7143,94;

O. dat het drie vierde gedeelte daarvan bedraagt f 5357,94, zodat reeds om deze reden de verbeurdverklaring a f 6000 niet in stand kan blijven;

O. dat het Tribunaal tot de verbeurdverklaring van f 6000 is overgegaan, omdat daarmee een eventuele processuele actie van de zijde van beschuldigde zou worden voorkomen;

O. dat een verbeurdverklaring op de door het Tribunaal aangegeven grond is van opportunistische aard, doch niet berust op een deugdelijke rechtsoverweging, en als zodanig niet kan worden aanvaard;

O. dat er mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie aan de maatregel van verbeurdverklaring te onthouden;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak, doch uitsluitend ten aanzien van de maatregel van verbeurdverklaring.

No. 718.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALMELO (2e Kamer), 4 Maart 1948. (Eldermaus, Ir. ter Brugge, Backer).

Onderscheid Nederlandse Landwacht en „Landwacht Nederland”.
(Vergelijk deze uitgave No. 163).

(Tribunaalbesluit art. 1, 1e lid, alinea 2.)

Tribunaal Almelo tegen Wietse Krikke, ter zitting verschenen, bijgestaan door zijn gekozen raadsman Mr. Dr. B. W. Kranenburg, advocaat te Almelo.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde in de zin van art. 1 van het Tribunaalbesluit en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich in Juli 1944 als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en lid is gebleven tot aan de bevrijding;

2. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische organisatie of instelling Nederlandse Landwacht, als omschreven in de Verordening van de Rijks-kommissaris voor het bezette Nederlandse gebied dd. 12 Nov. 1943 (Verordeningenblad 110/1943), en hiervan enige tijd lid is gebleven;

3. hulp of steun heeft verleend aan de vijand of diens handlangers of medewerkers door in dienst van voormelde Landwacht, wachtdiensten te doen, controle op persoonsbewijzen te houden, treincontrole te houden, fouriersdiensten te verrichten en deel te nemen aan een door de S.D. gedane overval op de boerderij „De Zonneberg” te Harfsen, gem. Gorssel;

4. na zich als lid te hebben laten indelen bij de Landstorm Nederland, gedurende enige tijd lid van deze Landstorm Nederland is gebleven;

moetende hij op grond van zijn handelen als voornoemd, geacht worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

O. ten aanzien van het aan beschuldigde in punt 2 ten laste gelegde:

dat aangenomen dient te worden dat beschuldigde lid is geworden en geweest van de Nederlandse Landwacht als omschreven in de Verordening van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied betreffende de Nederlandse Landwacht dd. 12 Nov. 1943 (Verordeningblad Afl. 28 no. 110/1943), al wordt in verschillende zich in het dossier bevindende schriften gerept van „Landwacht Nederland”;

dat de „Nederlandse Landwacht”, als boven omschreven, immers gemeenlijk — doch ten onrechte — „Landwacht Nederland” genoemd werd;

dat deze *begripsverwarring* van „Nederlandse Landwacht” en „Landwacht Nederland” onder meer blijkt uit een circulaire, getiteld „Landwacht Nederland”, uitgegaan van de Inspecteur-Generaal der „Landwacht Nederland”, van Geelkerken, o.m. als zinsnede inhoudende: „Op 12 Nov. 1943 is door de Rijkscommissaris Dr. Seys Inquart ingesteld de „Landwacht Nederland”;

dat het Tribunaal zich ten deze geheel wenst te conformeren aan een reeds eerder gegeven uitspraak, gepubliceerd in „Tribunalen in Nederland” afl. 18 nr. 163;

dat bovenvermelde door het Tribunaal gehuldigde opvatting voorzoveel nodig nog steun vindt in het ten behoeve van de Bijzondere Rechtspleging, op last van de Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam samengestelde boekwerk „Documentatie”;

dat naast vele bijzonderheden omtrent de Nederlandse Landwacht immers voormeld boekwerk onder meer in een Erratum vermeldt: „Deze politionele Landwacht is, in tegenstelling tot de officiële naam „Nederlandse Landwacht”, in de praktijk vaak, formeel ten onrechte aangeduid als „Landwacht Nederland”. Deze aanduiding wordt ook in stukken, die van de politionele Landwacht afkomstig zijn, bij herhaling aange troffen”;

dat deze beschuldigde zich ten tijde der bezetting heeft doen kennen als een actief en zelfs fel nationaal-socialist, die middels laakbare en on-Nederlandse gedragingen ergernis en wantrouwen verwekte ten aanzien van meer positieve Nederlanders;

dat deze beschuldigde zich immers niet heeft ontzien om zich als lid aan te sluiten bij de N.S.B. en bij de Nederlandse Landwacht, terwijl hij in dienst van laatstgenoemde terreur-organisatie meerdere Nederlanders risico deed lopen en hulp verleende aan de vijand;

dat beschuldigde zich buitendien deed indelen bij de Landstorm Nederland;

dat het Tribunaal bij dit alles wel rekening wenst te houden met de jeugdige leeftijd van deze beschuldigde;

dat aldus, naar het oordeel van het Tribunaal, de na te noemen maatregelen wel in overeenstemming zijn met de ernst der gedragingen van deze beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden;

Gezien de betreffende artikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hierboven is bewezen verklaard;

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

1. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de tijdsduur van de internering te beperken tot drie jaar en zes maanden, met dien verstande, dat de tijd door beschuldigde reeds in voor-internering doorgebracht, geheel in mindering zal worden gebracht.

Beveelt, dat een gedeelte van voormelde internering tot een tijdsduur van zes maanden niet zal worden ten uitvoer gelegd, tenzij het Tribunaal later anders mocht gelasten op grond, dat beschuldigde zich voor het einde van een proeftijd van drie jaar niet als een goed Nederlander heeft gedragen of na te noemen bijzondere voorwaarde niet heeft nageleefd;

Stelt als bijzondere voorwaarde, dat de beschuldigde zich na zijn invrijheidstelling resp. na betekening van deze uitspraak onverwijld zal stellen en gedurende de gehele proeftijd zal blijven onder toezicht en leiding van de Stichting „Toezicht Politieke Delinquenten” en zich in ieder opzicht zal gedragen naar de hem door of namens voormelde Stichting te geven aanwijzingen.

Geeft in overweging dat het onvoorwaardelijk te ondergaan gedeelte der internering zal eindigen op 8 Mei 1948.

2. Ontzetting voor zoveel nodig, van de rechten van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

No. 719.

TRIBUNAAL v. h. ARRONDISSEMENT BREDĀ (3e Kamer), 17 Februari 1948.
(Mr. Bastiaansen, van Amelsvoort, Hoofters).

Economische collaboratie. Verweer aanvaard, dat de beschuldigde niet vrijwillig heeft gehandeld, doordat hij in zijn rayon alleen-vertegenwoordiger ener brouwerij was, die op haar beurt gebonden was aan de voorschriften van het Centraal Brouwerijkantoor. Beschuldiging vervallen verklaard.

(Sr. art. 40.)

Tribunaal Breda tegen Rudolphus Gerardus Banus.

Het Tribunaal:

O. dat aan beschuldigde bij bevel tot dag-

vaarding van 16 Jan. 1948, waarnaar voor wat het ten laste gelegde betreft bij bevel tot dagvaarding van 24 Jan. 1948 is verwezen, is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa de vijand hulp en steun heeft verleend, doordat hij als eigenaar van een zaak in bier, limonade en gedistilleerd tot een totaal bedrag van ongeveer f 117,500 dranken heeft verkocht en geleverd aan verschillende Duitse dienstinstanties;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat beschuldigde ter zitting van 17 Febr. 1948 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman, Mr. J. Lips, en op deze zitting heeft verklaard:

„Ik erken, dat ik dranken heb verkocht en geleverd aan verschillende Duitse dienstinstanties”;

Gezien het navolgende processtuk:

Het rapport d.d. 6 Maart 1947, uitgebracht door L. H. E. van Puijenbroek, assistent-accountant bij de Politieke Recherche Afdeling Tilburg, zakelijk inhoudende de verklaring van rapporteur, dat hij een onderzoek heeft ingesteld in de administratie van de limonadefabriek v/h Erve H. v. d. Brekel te Tilburg en dat hem daarbij het volgende is gebleken:

„Voorzover uit de administratie is na te gaan, werden in 1940 geen leveranties aan Duitse instanties uitgevoerd. Over het tijdvak 1941 t/m 1944 werden echter regelmatig leveranties gedaan aan te Tilburg gelegerde Duitse militairen, o.a. de kazernes, Ortskommendantur, Wehrmachtsheim en andere in Tilburg gelegerde Duitse onderdelen. De omzetcijfers der firma gedurende de oorlogsjaren waren, voor wat betreft de Duitse leveranties, als volgt:

1941	f	15,076.84
1942	f	38,919.70
1943	f	31,479.27
1944	f	32,076.81

f 117,552.62

O. dat de in de verklaring van beschuldigde ter zitting en de in het nadere voormelde bewijsmiddel vervatte feiten en omstandigheden opleveren evenzovele redengevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging omschreven wijze heeft gedragen;

O. dat deze gedragingen opleveren het tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa hulp en steun verleend hebben aan de vijand;

O. dat beschuldigde en diens raadsman hebben aangevoerd, dat de brouwerijen, teneinde het heft zelf in handen te houden,

in 1941 het Centraal Brouwerijkantoor hebben opgericht;

dat het Centraal Brouwerijkantoor met de Duitsers de overeenkomsten maakte omtrent de voor de behoefte van de bezetter nodige bierproductie;

dat het Centraal Brouwerijkantoor aan de brouwerijen de grondstoffen toevees, die uitsluitend aangewend mochten worden voor de productie ten behoeve van de bezetter;

dat het van deze grondstoffen geproduceerde bier via de agenten van de brouwerijen aan de bezetter werd geleverd;

dat beschuldigde als alleenverteenwoordiger van de Heinekens' bierbrouwerijen in zijn rayon aldus ook aan de bezetter heeft geleverd;

dat hij deze leveranties dus niet vrijwillig deed;

O. dat het Tribunaal dit verweer aanmerkelijk acht en, gelet op deze omstandigheden, dan ook niet van oordeel is, dat beschuldigde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

Gelet op de betreffende Wetsartikelen; Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen.

No. 720.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT BREDA (3e Kamer), 24 Februari 1948. (Mr. Bastiaansen, v. Amelsvoort en Hoogers).

Levering van brandstoffen aan de Duitse Weermacht. Weigering tot levering zou ongetwijfeld gevolgd zijn door inbeslagname van het bedrijf door de Duitsers. Beroep op dwangpositie aanvaard en beschuldiging vervallen verklaard.

(Sr. art. 40.)

Tribunaal Breda tegen Adrianus Johannes de Hoon.

Het Tribunaal:

O. dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding dd. 16 Januari 1948 is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, de vijand hulp en steun heeft verleend doordat hij als vennoot in de vennootschap onder firma „Brabantse Anthraciet Maatschappij” te Rijen, door dat bedrijf tot een totaal bedrag van ongeveer f 141,000 brandstoffen heeft doen leveren aan de Duitse Weermacht en werkzaamheden heeft doen verrichten voor de Duitse Weermacht, welke werkzaamheden bestonden uit:

a. het lossen en opslaan van op het sta-

tion te Gilse-Rijen voor de Duitse Weermacht aangevoerde brandstoffen en het vervoer van deze brandstoffen naar gebouwen en plaatsen op en in de omgeving van het vliegveld te Gilse-Rijen;

b. het vervoer van diverse materialen van en naar het vliegveld te Gilse-Rijen;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat beschuldigde ter zitting van 10 Februari 1948 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman, Mr. F. v. Liempt, en op deze zitting heeft verklaard:

„Ik erken hetgeen mij bij bevel tot dagvaarding is ten laste gelegd“;

Gezien de navolgende processtukken:

1. Het ambtsedig proces-verbaal dd. 17 September 1946, opgemaakt en getekend door Jan Grit, opperwachtmeester der Rijkspolitie te Wouw;

2. Het rapport dd. 1 April 1947, uitgebracht door L. H. E. v. Puijfenbroek, assistent-accountant bij de Politieke Recherche Afdeling Tilburg, Afdeling Collaboratie;

O. dat voormelde processtukken zakelijk inhouden:

dat sub 1: de verklaring van relatant, dat hij gehoord heeft

a. Franciscus Cornelis Christiaan Broos, die hem verklaarde:

„Ik ben Directeur van de Zuid-Nederlandse Kolen Maatschappij N.V., gevestigd te Breda, Willemstraat 21. Deze Maatschappij is eigendom van de Steenkolen Handelsvereniging (S.H.V.) te Utrecht en vertegenwoordigt de belangen van deze Vereniging in West-Brabant. De Steenkolen Handelsvereniging te Utrecht was de enige vertegenwoordigster van het Rheinisch Westfälisches Kolensyndikat A.G. te Essen (Dld) en derhalve de enige importrice van Duitse steenkolen in Nederland. Zo was de toestand al jaren voor de oorlog (sinds 1 April 1916). De Zuid-Nederlandse Kolen Maatschappij heeft zelf geen pakhuizen of opslagplaatsen voor brandstoffen, doch treedt alleen op als bemiddelaarster tussen importrice en afnemer. In de zomer van 1940 ontvingen wij van de Steenkolen Handelsvereniging te Utrecht opdracht bemiddeling te verlenen voor het lossen, opslaan, afleveren en vervoeren van Duitse steenkolen voor de vliegvelden Gilse-Rijen en Woensdrecht. Ter voldoening aan deze opdracht hebben wij voor het vliegveld Gilse-Rijen onderhandeld met de bedrijfsleider van de Brabantse Anthraciet Maatschappij te Rijen, C. G. de Hoon, omdat deze Maatschappij alleen een voor het lossen en opslaan geschikte opslagplaats op het stationsemplacement te Gilse-Rijen bezat. Op ons verzoek heeft genoemde C. G. de Hoon uit Rijen kort daarop offerte gemaakt, welke door ons is doorgezonden aan de Steenkolen Handelsvereniging te Utrecht en kort daarna werd goedgekeurd. Wij kwamen bij de onderhandelingen met de Hoon overeen,

dat hij zijn rekeningen bij ons zou indienen, doch dit is niet doorgegaan, omdat de Steenkolen Handelsvereniging te Utrecht, in opdracht van het Loftgaukcommando Holland, opdracht gaf, dat de belanghebbenden deze rekeningen rechtstreeks moesten indienen bij de desbetreffende Dienststelle op de diverse vliegvelden. Aangezien de Zuid-Nederlandse Kolen Maatschappij de Hoon als een onzer klanten steeds f 0.25 per ton provisie gaf van die kolen, die hij van ons betrok, hebben wij hem voorgesteld, dat hij de Zuid-Nederlandse Kolen Maatschappij ook f 0.25 per ton provisie zou uitbetalen van die brandstoffen, die hij voor de Duitse Weermacht op het vliegveld Gilse-Rijen zou lossen en verwerken. De Hoon keurde deze regeling goed en zodoende hebben wij in de jaren 1940/1941 f 943.44, in 1941/1942 f 1245.70, in 1942/1943 f 1254.09, en in 1943/1944 f 705.50 provisie van hem ontvangen. Dat is in totaal een bedrag van f 4148.73;”

Post alia:

O. dat deze gedragingen opleveren het tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa hulp en steun verleend hebben aan de vijand;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal het aannemelijk acht — zoals beschuldigde en diens raadsman hebben aangevoerd — dat beschuldigde, die ter plaatse de enige kolenhandelaar was, met een behoorlijke kolenopslagplaats, gelegen aan het station, in een dwangpositie buiten zijn schuld verkeerde, toen hem van de zijde ener Nederlandse firma werd gevraagd de werkzaamheden van opslag en vervoer van kolen, bestemd voor het nabijgelegen vliegveld, op zich te willen nemen, aangezien een weigering zijnerzijds ongetwijfeld tot gevolg zou hebben gehad, dat de Duitsers zonder meer beslag zouden hebben gelegd op zijn bedrijf;

O. dat het Tribunaal dan ook niet de indruk van beschuldigde heeft, dat deze er op uit is geweest werkzaamheden te verrichten ten bate van de vijand, maar dat de omstandigheden hem geen uitweg hebben gelaten;

O. dat het Tribunaal, gelet op deze omstandigheden en in aanmerking nemende, dat de door beschuldigde verkregen voordelen uit zijn werkzaamheden ten bate van de vijand hem zullen worden ontnomen door de fiscus, van oordeel is, dat daarnaevens het bewezen verklaarde de oplegging van bijzondere maatregelen niet wettigt;

Gelet op de betrekkelijke Wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen.

No. 721.

HOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGEN-BOSCH, 30 Januari 1947. (Mr. Vliegert-hart).

Deelnemen aan de Rijksfilmkeuring is niet zonder meer aan te merken als een aangesloten zijn bij een nationaal-socialistische organisatie.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Hertogenbosch, 2e Kamer, d.d. 10 September 1947 tegen Johannes Theodorus Ramaekers, pluimveehouder, wonende te Drunen;

dat het Tribunaal ten laste van beschuldigde onder meer heeft bewezen verklaard, dat hij: „als lid en/of vrijwillig medewerker zich aangesloten heeft bij de nationaal-socialistische organisaties: ... b. Rijksfilmkeuring”;

O. dat het deelnemen aan de Rijksfilmkeuring, welke ten tijde der bezetting uitging van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, en een rijksinstelling was, niet zonder meer kan worden aangenomen als een aangesloten zijn bij een nationaal socialistische organisatie;

O. dat het Tribunaal zijn beslissing, mede grondend op voormelde gedraging, welke niet gerekend kan worden tot de gedragingen, bedoeld in art. 1 van het Tribunaalbesluit, aan beschuldigde op onjuisten grondslag maatregelen heeft opgelegd;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 722.

HOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGEN-BOSCH, 13 Jan. 1948. (Mr. Vliegert-hart).

Onduidelijke maatregel van verbeurdverklaring.

(K. B. van 23 December 1944 S. no. E 153 art. 7.)

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Maastricht 1e Kamer, d.d. 20 Maart 1947 in de zaak tegen Hubert Louis Pluijmaekers, bijzondere vertegenwoordigster Maria Rosalina Vogel, gewoon hebbende te Valkenburg;

dat het Tribunaal ten laste van beschuldigde heeft bewezen verklaard:

dat hij — Nederlander zijnde — en op 20 September 1944 ouder dan 18 jaren, ten tijde der vijandelijke bezetting in Nederland:

1. Lid is geweest van:
 - a. de N.S.B. van 10 Mei 1940 tot omstreks de bevrijding;
 - b. de N.V.D.

2. in de N.S.B. de functies heeft bekleed van:

- a. Kringmateriaalbeheerder,
- b. Groepsorganisator,
- c. plaatsvervangend Groepsleider,
- d. hoofd volkszorg;

3. de oorkonde vermeldende, dat hij de gelofte van trouw heeft afgelegd aan den leider der N.S.B. Mussert heeft geteekend;

4. vergaderingen en bijeenkomsten der N.S.B. heeft bezocht;

5. geldelijk bijgedragen heeft aan het Huizen en Propagandafonds der N.S.B. en het bouwfonds Lunteren der N.S.B., aan de Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge en aan een verjaarsdagscadeau voor den leider der N.S.B. Mussert;

6. geabonneerd is geweest op de Nationaal Socialistische bladen „Volk en Vaderland” en „de Deutsche Zeitung”;

7. heeft deelgenomen aan de door de N.S.B. ingestelde burgemeesterscursus;

8. openlijk te zijnen huize de N.S.B. vlag heeft uitgestoken bij feestelijke gelegenheden van de N.S.B.;

9. het insigne der N.S.B. en het 5-jaren insigne der N.S.B. openlijk heeft gedragen;

10. N.S.B. propagandaplatten in het openbaar heeft opgeplakt en propagandamateriaal heeft verspreid;

11. Mede op verzoek van en in overleg met den Ortsgruppenleider der N.S.D.A.P. van Valkenburg, een lijst vermeldende de namen van personen die zonder werk of zonder volledige dagtaak zouden zijn met het doel hen voor uitzending naar Duitsland in aanmerking te doen komen, heeft samengesteld en deze lijst aan dien Ortsgruppenleider heeft overhandigd;

12. vrijwillig heeft gedrukt of doen drukken de nationaal-socialistische bladen „de Kameraad”, „Frontzorg” en „de Zuiderstorm”, propagandamateriaal ten behoeve van de N.S.B. en W.A. benevens drukwerk heeft verzorgd voor de N.S.B. instanties, den Nederlandschen Arbeidsdienst, de Duitse Weermacht, Duitse Scholen en de N.S.D.A.P. en hieruit voordeel heeft getrokken;

13. Duitsch en NSB propaganda-materiaal in zijn winkel te Valkenburg openlijk heeft tentoongesteld en ten verkoop aangeboden.

14. een radio heeft behouden na hiertoe met behulp van de N.S.B. een vergunning te hebben gekregen;

15. openlijk het uniform der N.S.B. heeft gedragen;

16. gecollecteerd heeft voor Winterhulp Nederland na 1941;

17. op 9 April 1943 aan den Kringleider der N.S.B. een schrijven heeft gericht, waarin hij o.a. mededeelt, dat Koneynenberg te Valkenburg als communist bekend staat en diens vrouw in den kelder bij Karel Diepen te Valkenburg anti-Duitsche uitlatingen had gedaan met het verzoek een Duitse instantie een onderzoek te laten instellen en met het voorstel het logement van Koneynenberg te sluiten, vrouw Ko-

neynenberg in hechtenis te nemen en haar man uit te zenden naar Duitschland;

18. op 12 Juni 1942 aan Brauner, de Kultuur Referent te Maastricht, een schrijven heeft gericht waarin hij voorstelt in Valkenburg joden, voornamelijk uitgeweken joden, bij elkaar te stoppen om zodoende woningruimte vrij te krijgen voor de Germanen, die nu bij elkaar gestopt moeten worden;

19. aan zijn jongste zoon Leonardus Goddefridus Wilhelmus Nicolaas, die onder zijn ouderlijke macht stond, toestemming heeft gegeven naar de Panzer Grenadiers te gaan;

20. extra levensmiddelen, kolenbons en geldelijke uitkeeringen heeft ontvangen omdat een zijner zoons in dienst was bij de Waffen S.S.

Door welk handelen de beschuldigde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal, behalve een aantal in de uitspraak vermelde stukken, ook als bewijsmiddel heeft gebruikt de verklaring ter openbare zitting van de bijzondere vertegenwoordigster van beschuldigde, dat beschuldigde zich in den tijd van de vijandelijke bezetting in Nederland heeft gedragen zooals is omschreven onder de punten 1 t/m 29 der beschuldiging;

O. dat — daargelaten de onjuiste vermelding van een punt „29” der beschuldiging welke kennelijk een schrijffout is, zonder dat nu kan worden uitgemaakt of bedoeld is 19 dan wel 20 — de bijzondere vertegenwoordigster blijkens de bepalingen van het Tribunaalbesluit slechts dient als formeele procespartij, tevens belast met de behartiging van de belangen van beschuldigde, doch nimmer den beschuldigde als „dader” der geïncrimineerde gedragingen kan vervangen, zoodat zijn verklaringen slechts als die van een getuige kunnen worden aangemerkt, maar dan ook de bijzondere vertegenwoordiger niet in zijn qualiteit van vertegenwoordiger, maar in die van getuige dient te worden gehoord, en alsdan dient te worden beëdigd daarbij de geheele waarheid en niets dan de waarheid zal zeggen;

O. dat het Tribunaal de bijzondere vertegenwoordigster ter openbare zitting hoorend zonder haar als getuige te beëdigden, en vervolgens haar verklaring als bewijsmiddel bezigend, ten onrechte aan deze verklaring meer kracht heeft toegekend dan zij in werkelijkheid bezit;

O. voorts, dat het Tribunaal heeft opgelegd de maatregel van verbeurdverklaring van:

a. drukkerijmachine, lettermateriaal en drukpers bedoeld en aangeduid met de letters a en b in het aan deze uitspraak gehechte, door den secretaris van het Tribunaal gearmerkte situatie-rapport T. 1214. K. 723/76b;

b. de helft ($\frac{1}{2}$) van zijn vordering wegens molestschade op de „Onderlinge Nederlandsche Molestverzekering Mij” te

Sneek en de helft ($\frac{1}{2}$) van zijn vordering wegens molestschade op den staat der Nederlanden, voor zover deze niet van rechtswege op genoemde maatschappij overgaat;

dat echter op het in de uitspraak bedoelde situatierapport met de letters a en b zijn aangeduid: „ a. drukkerijmachines en lettermateriaal in het pand aanwezig; b. drukpers”;

dat, nu de uitspraak slechts vermeldt „drukkerijmachine” (enkelvoud), de opgelegde maatregel onduidelijk is geredigeerd, zoodat ook hierom de uitspraak niet in stand kan blijven;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 723.

HOGE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 19 Februari 1948. (Mr. Vliegthart).

Omvang van het vermogen van beschuldigde was niet bij benadering vast te stellen. Strecking van de opgelegde maatregel van verbeurdverklaring daardoor onzeker.

(K. B. van 23 December 1944 S. no. E 153 art. 7.)

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Middelburg 1e Kamer, d.d. 1 Mei 1947 in de zaak tegen Rene Fidelius Marie Verstraeten, metselaar-aannemer, wonende te Oostburg;

dat op de uitspraak tegen voormelden beschuldigde van 17 Juni 1946 bij Onze beschikking van 22 Januari 1947 het fiat-executie is geweigerd;

O. dat het Tribunaal na een nieuwe behandeling de eerste uitspraak heeft bevestigd ten aanzien van de maatregelen van ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleeden, alsmede van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijke voorschriften uitgeschreven verkiezingen, en voorts ten aanzien van den maatregel van ontzetting van het recht om als aannemer in den ruimsten zin des woords werkzaam te zijn,

doch deze uitspraak heeft vernietigd ten aanzien van de overige maatregelen en aan beschuldigde heeft opgelegd de navolgende maatregelen:

interneering, met het advies den duur hiervan te bepalen op den reeds door beschuldigde in voorinterneering doorgebracht tijd;

verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde met uitzondering van het bedrag van f 3500 alsmede van diens inboedel;

O. dat blijkens ingewonnen ambtsberichten de hoegrootheid van het vermogen niet vaststaat, daar nog steeds niet bekend is

hoe groot de belastingschulden zijn terzake waarvan aan beschuldigde aanslagen zullen worden opgelegd;

dat weliswaar aan beschuldigde een zekerheidstelling van zijn privé-vermogen is opgelegd van f 96,600 — bij een vermogen van ten gunstigste f 84,197.50;

dat de zekerheidstelling ten dezen niet wordt aangemerkt als schuld, doch niettemin blijkens de mededeelingen van den Vertegenwoordiger van het Nederlandsche Beheers-Instituut het vermogen, gezien de nog op te leggen belastingaanslagen, geschat kan worden op nihil;

dat, nu zelfs niet bij benadering de omvang van het vermogen kan worden vastgesteld, de strekking van den opgelegden maatregel van verbeurdverklaring is onzeker, en deze maatregel dan ook niet in stand kan blijven;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan het fiat-executie op de maatregel van verbeurdverklaring te weigeren;

Weigert het fiat-executie, doch alleen op den maatregel van verbeurdverklaring.

No. 724.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 19 Februari 1948. (Mr. Vliegenterhart).

Gehele beschikking.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Breda, 4e Kamer, d.d. 21 Augustus 1947 in de zaak tegen Hermanus Cornelis van der Waarden, wonende te Tilburg;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 26 Febr. 1947 is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp en steun heeft verleend aan de vijand en diens handlangers door:

a. als begunstigend lid aangesloten te zijn geweest bij de Nederlandse SS vanaf omstreeks 5 Augustus 1941 tot ongeveer 1 Augustus 1942;

b. aan J. G. Boon, districts-inspecteur voor de Gemachtigde voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen, inlichtingen te hebben verstrekt over de bestuursleden van de Tilburgse R.K. Volksuniversiteit „Kleine Academie”, met name, dat deze als felle tegenstanders van het Nationaal Socialisme moesten beschouwd worden;

2. openlijk heeft doen blijken van ingenuïteit met de vijand door als lid aangesloten te zijn geweest bij de Nederlands-Duitse Kultuurgemeenschap, afdeling Tilburg;

3. tot in 1944 als lid is aangesloten gebleven, althans tijdens de vijandelijke bezetting als lid is aangesloten geweest, bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

4. als lid is aangesloten geweest bij de nationaal-socialistische organisatie: het Filmgilde der Nederlandse Kultuurkamer;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, bewezen verklarende hetgeen is telastgelegd aan beschuldigde ter zake van het telastgelegde sub 1, 2 en 3 de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. ontzetting van het recht van het kiezen en van de verkiesbaarheid bij krachten wettelijk voorschift uitgeschreven verkiezingen;

2. ontzetting van het recht enige functie te bekleden in het bioscoop- en/of theater- en/of amusementswezen;

3. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde, zich uitstrekkende over en beperkt tot de hem in eigendom toebehorende aandelen in de N.V. Chicago-theater, nominaal waard f 9900, en de N.V. Stadsschouwburg, nominaal waard f 3900, met dien verstande, dat het voordelig verschil tussen de opbrengst bij effectuering van deze maatregel van verbeurdverklaring en de nominale waarde van deze aandelen aan beschuldigde uitgekeerd zal worden;

O. dat, aangenomen dat H. C. van Dullemen, genoemd als beheerder in het procesverbaal van de terechtzitting van 17 Maart 1947, dezelfde persoon is als degene die de zich in het dossier van beschuldigde bevindende vermogensoverzichten opstelde, hoewel deze overzichten in het hoofd den naam voeren van H. F. van Dullemen en niet vermelden, dat de ondertekenaar heeft de kwaliteit van beheerder, of namens deze optreedt, de vermogensoverzichten niet duidelijk zijn en geen beeld geven van den omvang van het vermogen van beschuldigde;

O. dat niet blijkt, waarom bij de opstelling van het vermogen de post meubilair, kleding, sieraden enz. ter waarde van ruim f 93,000 buiten beschouwing moet worden gelaten;

O. dat ter zake van huwelijksgemeenschappen en boedelscheidingen het Tribunaal niet kan volstaan met het standpunt, dat een accountant inneemt ten aanzien van de aanspraken van een vroegere echtgenote en ten aanzien van de waarde die beschuldigde en de rechtskundige adviseur van een latere echtgenote toekennen aan een overdracht van rechten tussen beschuldigde en diens tweede echtgenote, nu de wet in het algemeen koop en verkoop tussen echtgenoten verbiedt;

O. dat niet is te beoordelen in hoeverre de bevoegde belasting-autoriteit accoord

zal gaan met een vaststelling van de vermogensaanwasbelasting als schuld zoals thans in het vermogensoverzicht is geschied;

O. dat zich in het dossier bevindt een geschrift, gemerkt 46 rood, dat den indruk wekt afkomstig te zijn van beschuldigde zelf en waarin o.a. de bewering wordt geuit, dat de notariële acte destijds bij het sluiten van het huwelijk tussen H. C. van der Waarden en E. Lehmann opgemaakt geen waarheid zou bevatten omtrent de vermelding van het bezit bij het aangaan van het huwelijk door Lehman aangebracht;

O. dat deze tekortkomingen en onzekerheden alleen reeds het gewenst maken, dat nogmaals een onderzoek wordt ingesteld naar den omvang van het vermogen van beschuldigde;

O. bovendien, dat het Tribunaal bij het opleggen van de verbeurdverklaring kennelijk is uitgegaan van het standpunt, dat bij effectueering van dezen maatregel de verbeurdverklaarde aandelen verkocht dienen te worden, doch dat het desbetreffende Besluit H 336, houdende vaststelling van regelen betreffende tenuitvoerlegging van verbeurdverklaringen, een dergelijk voorschrift niet kent, terwijl ook aan degene die de verbeurdverklaring effectueert door het Tribunaal niet de last kan worden opgelegd een bepaald deel van de opbrengst uit te keren aan beschuldigde;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 725.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
10 Februari 1948. (Mr. van Berckel).

Gehele beschikking.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 1e Kamer, van 27 October 1947, in de zaak tegen Johanna Margaretha Verheul, echtgenote van G. v. Klaveren, zonder beroep, wonende te Rotterdam, thans in verzekerde bewaring te Rotterdam, kamp Hoofdweg;

O. dat aan beschuldigde — voorzover thans nog van belang — is telaste gelegd dat zij 1. zich heeft aangesloten bij het N.S.V.O.; 2. dat zij (na niet bewezen aangiften bij de S.D.) als getuige voor het Duitse Landesgericht verklaringen heeft afgelegd ten nadele van P. Verschure en A. Plazier, tengevolge waarvan deze lange tijd van hun vrijheid zijn beroofd;

O. dat het Tribunaal, deze feiten bewezen verklarende aan beschuldigde heeft opgelegd de maatregelen van internering en ontzetting van rechten;

O. dat Wij Ons met deze uitspraak niet kunnen verenigen;

dat toch uit het sub 2 telaste gelegde niet valt op te maken, wat bedoeld wordt met „de verklaringen” door beschuldigde voor het Landesgericht afgelegd;

dat deze betreffen of de aan Verschure en Plazier telaste gelegde feiten en dan aan beschuldigde wordt verweten dat zij geen meeneed heeft afgelegd, of de door haar gedane, ongevraagde, toevoegingen, welke het Tribunaal terecht hekelt, doch dan niet vaststaat, dat tengevolge daarvan de toenmalige verdachten lange tijd van hun vrijheid zijn beroofd;

dat laatstgenoemd causaal verband ook in de in de eerste plaats gestelde veronderstelling, ontbreekt, vermits toch ook door ander bewijsmateriaal tot de schuld van genoemde verdachten kan zijn geconcludeerd;

dat het dan ook wil voorkomen, dat J. F. de Reuver als getuige moet worden gehoord, waardoor mogelijk kan worden bewezen, dat beschuldigde de aangifte bij de S.D. heeft gedaan en waardoor, ofschoon dit onderdeel, waarvan de vervallenverklaring in de uitspraak wel is overwogen, doch ten onrechte in het dictum niet tot uitdrukking is gekomen, haar niet langer kan worden toegerekend, in ieder geval zou kunnen komen vast te staan, dat beschuldigde zelve haar verklaringen als getuige heeft uitgesproken;

O. dat Wij Ons fiat terhalve aan de uitspraak zullen onthouden;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 726.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
12 Februari 1948. (Mr. van Berckel).

Maatregel van internering te licht. Beschuldigde was door ontvluchting ruim acht maanden ten onrechte in vrijheid geweest.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 11e Kamer, van 19 December 1947, in de zaak tegen Leendert de Vos, stoker, wonende te Rotterdam, thans in verzekerde bewaring te Woensdrecht;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven en voorzover niet vervallen verklaard — is telaste gelegd: het zich gemeld en aangesloten hebben bij het Nederlands Legioen en daarmede vertrokken zijn naar Polen daarbij exercitie-oefeningen gevolgd en ontvangen en gedragen hebben van een militaire uniform met bepaalde uitmonstering, een koppen en geweer met bajonet, het daarbij dienst hebben gedaan o.a. als kok en daarbij aangesloten gebleven zijn van omstreeks Juli 1941 tot omstreeks

April 1942; het als tremmer en stoker werkzaam geweest zijn voor de Duitsers op het ss. Krapfanger van de Hanseatische Rederij te Hamburg op de Oostzee van omstreeks 16 April 1942 tot dit schip omstreeks 17 September 1942 werd getorpedeerd; het als stoker werkzaam geweest zijn voor de Duitsers op het ss. Seesostri van dezelfde Rederij op de Oostzee van omstreeks 21 September tot omstreeks 17 December 1942; het werkzaam geweest zijn voor de Duitsers op het ss. West-Pruisen van de Reinhold-Linie te Dantzig op de Noord- en Oostzee van omstreeks 3 Februari 1943 tot zijn desertie en vlucht naar Engeland omstreeks Maart 1944;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat de beschuldigde zich heeft gedragen als hem in de beschuldiging is te laste gelegd en het Tribunaal hem deswege heeft opgelegd: internering met advies deze te beperken tot de duur van 1 jaar en 11 maanden, waarvan onvoorwaardelijk de tijd reeds in voorarrest, resp. voorinternering doorgebracht, zijnde van 20 April 1946 tot 21 Augustus 1946 en verder van 1 Mei 1947 tot 20 April 1948, en voorwaardelijk voor het overige gedeelte onder de algemene voorwaarde met een proeftijd van 2 jaar, voorts ontzetting van het recht om enig openbaar ambt te bekleden en van het recht om bij de gewapende macht te dienen;

O. dat Wij met de maatregelen van ontzetting kunnen instemmen, zodat het fiat-executie ten opzichte van dit gedeelte der uitspraak kan worden verleend;

O. dat Wij Ons evenwel niet kunnen verenigen met de maatregel van internering;

O. toch, dat de beschuldigde door ontvluchting van 21 Augustus 1946 tot 1 Mei 1947 ten onrechte in „vrijheid” is geweest en hierop — naar het Ons voorkomt — geen premie dient te worden gesteld in dien zin, dat hem — uit overweging, dat een thans alsnog te ondergane internering relatief zwaarder komt te drukken — op die grond slechts nog een korte interneringstermijn wordt opgelegd;

O. voorts, dat — al moge beschuldigde tenslotte uit Duitse dienst zijn weggelopen, en Engelandvaarder zijn geworden — hij toch indertijd vrijwillig zich heeft aangesloten en dienst gedaan bij het Vrijwilligerslegioen Nederland en gedurende zijn werkzaamheden voor de Duitse rederijen zich niet ontzien heeft kanonnen en dynamiet mede te helpen vervoeren;

O. dat Wij het derhalve nodig achten, dat het Tribunaal in andere samenstelling over de internering nogmaals een oordeel velle;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak, voor wat betreft de opgelegde maatregel van internering.

No. 727.

HOGHE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
10 Maart 1948. (Mr. van Berckel).

Gehele beschikking.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.:

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Gravenhage, 5e Kamer, van 3 Februari 1948, in de zaak tegen Willem Pieter Wouter Ross, wonende te 's-Gravenhage;

Gezien een namens beschuldigde door diens raadsman op 3 Maart 1948 bij Ons ingediend bezwaarschrift;

O. dat de inhoud der dagvaarding, voorzover de daarin vervatte gedragingen door het Tribunaal bewezen zijn verklaard, hier als ingelast is te beschouwen;

O. dat het Tribunaal, deze feiten terecht bewezen verklarende, aan beschuldigde heeft opgelegd de maatregel van internering met advies deze te beperken tot één jaar, van ontzetting uit de beide kiesrechten en van verbeurdverklaring tot een bedrag van f 1;

O. dat Wij met het Tribunaal het onaanvaardig achten, dat beschuldigde van zijn zeer aanzienlijke winsten, tijdens de bezetting behaald, niets zou hebben overgehouden en het dan ook wenselijk achten de in soortgelijke gevallen voor profiteurs gebruikelijke weg te bewandelen van verbeurdverklaren van drie kwart van het vermogen;

dat hiervan wel een langdurige onderbeheerstelling het gevolg is, doch beschuldigde, die als zakenman ondanks zijn elf maanden detentie ruim voldoende de tijd heeft gehad om een aannemelijke vermogensopstelling te produceren, zich hierover niet beklagen kan;

dat daartegenover, voor het geval het Tribunaal aan bovenstaande suggestie gevolg zou geven, er termen bestaan de voorgestelde internering geheel, althans gedeeltelijk, voorwaardelijk op te leggen, dan wel de ondergane hechtenis toe te rekenen;

O. dat op grond van het hierboven overwogene Wij van oordeel zijn, dat het fiat op de uitspraak behoudens ten aanzien van de ontzetting uit de kiesrechten behoort te worden geweigerd;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregelen van internering en verbeurdverklaring.

No. 728.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 25
Februari 1948. (Mr. Verdam).**Aan beschuldigde werden te lichte maatregelen opgelegd.**

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 3e Kamer, van 9 December 1947 in de zaak tegen Johan van Leijenhorst, monteur, wonende te Leusden;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd:

dat hij Nederlander zijnde in de zin van het Tribunaalbesluit en bij het in werking treden van dit Besluit de leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1a. in het begin van het jaar 1942 in dienst is getreden van de Nachschub, en later van de Kriegs Transport Dienst (K.T.D.) te Amersfoort en in dit verband als chauffeur, met een rood-witte band met de woorden Nachschubführer om zijn arm, werkzaamheden heeft verricht ten behoeve van de vijand op het vliegveld Soesterberg tot in of omstreeks het jaar 1943;

1b. van October 1944 tot Maart 1945, althans omstreeks dat tijdvak in dienst van de Organisation Todt werkzaamheden heeft verricht ten behoeve van de vijand in het voormalig arbeidskamp te Leusden, wetende dat dit kamp gebruikt werd als interneringskamp voor door de Duitsers gevangen genomen personen;

1c. vertrouwelijke omgang heeft gehad met Kellerman, commandant van de Organisation Todt te Leusden, opzichter en leider van een roofofficer;

door welke handelingen hij hulp of steun aan de vijand heeft verleend en openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand;

2a. uit het door de Nederlandse Arbeids Dienst verlaten kamp Waterloo zich vele goederen heeft toegeëigend, o.a. vloerkleed, schrijftafel, bureaustool, zeil (vloerbedekking), motorkap, schilderijen, tuniek (opzichter N.A.D.), radio-ontvangtoestel;

b. aan Jan Gazenbeek te Amersfoort, heeft medegedeeld dat Kellerman voornoemd goederen wilde verkopen en daarbij voor zichzelf om enig voordeel heeft verzocht, wetende, althans kennende vermoeden dat deze goederen door roof van de Organisation Todt van Nederlandse burgers afkomstig waren;

door welke handelingen hij voordeel heeft

getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand;

op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

O. dat het Tribunaal, na enige punten te hebben laten vervallen, de telastegelegde feiten bewezen verklaarde, aan beschuldigde de volgende maatregelen heeft opgelegd:

Internering waarbij het Tribunaal in overweging geeft om de duur daarvan te beperken in diër voege, dat deze 1 jaar en 6 maanden zal bedragen, met inbegrip van de tijd van 31 Maart 1947 door beschuldigde in voor-internering doorgebracht, zodat deze dienovereenkomstig zal eindigen met ingang van 30 September 1948;

ontzetting van de rechten van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

ontzetting van het recht om te dienen bij de gewapende macht gedeeltelijke verbeurdverklaring van het vermogen van de beschuldigde in diër voege, dat deze zal betreffen het in het proces-verbaal van F. Dijkstra en Jan Dikken voornoemd d.d. 21 Mei 1947 gerelateerd vloerkleed en het uit het voormalige N.A.D.-kamp ontvreemde vloerzeil.

Verklaart dat het beheer over het vermogen van de beschuldigde kan worden opgeheven drie maanden na het effectueren van de opgelegde maatregel van verbeurdverklaring;

O. dat beschuldigde, toen de Organisation Todt het kamp „Waterloo” overnam, contact heeft gezocht met Kellerman, die het commando voerde over een roversploeg, welke de geëvacueerde plaatsen Arnhem, Oosterbeek en Renkum afstroopte en beschuldigde hiervan ook zelf op een schandalige wijze geprofiteerd heeft;

O. dat beschuldigde enige auto's in handen heeft gespeeld van de Organisation Todt en ook andere werkzaamheden voor die Organisatie verricht heeft;

O. dat beschuldigde verder in 1942 enige tijd als chauffeur gereden heeft voor de Kriegs-Transport-Dienst;

O. dat de opgelegde maatregelen derhalve, mede gelet op de mentaliteit van beschuldigde, te licht geacht moeten worden in verhouding tot de ernst der gedragingen;

O. dat Mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

12 Mei 1948 (afl. 32)

No. 729—743

TRIBUNALEN IN NEDERLAND

EN ANDERE NA-OORLOGSCHE RECHTSPRAAK

Redactie Tribunalen in Nederland:

Mr. G. C. M. VAN NIJNATTEN en **Mr. J. J. H. VAN DER BRUG**

Hoofd van het Centraal Tribunaal Kantoor

Secretaris v. h. Tribunaal te 's-Hertogenbosch

Redactie van de na-oorlogsche Rechtspraak (Bijz. Raad
van Cassatie, Bijz. Gerechtshoven, Rechtsherstel e.a.):

Mr. J. MILDERS

Vice-President Arr. Rechtbank te Zwolle

(VERSCHIJNT WOENSDAG)

4^e JAARGANG

**N.V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
W. E. J. TJEENK WILLINK, ZWOLLE**

Printed in the Netherlands.

No. 729.

HOGHE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
5 Februari 1948. (Mr. van Berckel).

Te lichte maatregel van internering.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 4e Kamer, van 25 September 1947, in de zaak tegen Johannes Cornelis van den Berg, electricien, wonende te Rotterdam;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd, dat hij, na op 24 Februari 1943 te zijn toegetreden tot het Vrijwilligers Legioen Nederland en na de eed op de Führer te hebben afgelegd, van omstreeks November 1943 tot Mei 1945 dienst heeft gedaan aan het Oostfront;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat beschuldigde zich heeft gedragen zoals hem is telaste gelegd en hem deswege heeft opgelegd internering, met advies deze te beperken tot twee jaren en tien maanden onvoorwaardelijk, eindigende op 20 Maart 1948 en zes maanden voorwaardelijk en ontzetting van de beide kiesrechten;

O. dat Wij Ons met laatstgenoemde maatregel kunnen verenigen, zodat het fiat-executie ten aanzien van dit gedeelte der uitspraak kan worden verleend;

O. dat beschuldigde ter terechtzitting heeft opgegeven niet aan gevechtshandelingen te hebben deelgenomen en nooit wapenen te hebben gedragen, doch blijkens het proces-verbaal van zijn verhoor tijdens het vooronderzoek heeft verklaard aan het Oostfront te hebben gevochten en wapens te hebben gedragen, welk proces-verbaal wel ter terechtzitting is voorgelezen, doch het Tribunaal kennelijk verzuimd heeft beschuldigde te wijzen op zijn van dit proces-verbaal afwijkende verklaringen, hem daarover nader te ondervragen en, zo mogelijk, terzake een verder onderzoek in te stellen;

O. dat, ook indien moet worden aangenomen, dat beschuldigde niet daadwerkelijk aan de strijd heeft deelgenomen, de korte duur van een onvoorwaardelijke internering van twee jaren en tien maanden niet voldoende gemotiveerd is voor iemand, die ruim twee jaren dienst heeft gedaan bij het Vrijwilligers Legioen, de eed op de Führer heeft afgelegd en achter het Oostfront voor de vijand heeft gewerkt, terwijl het geen zin heeft beschuldigde een voorwaardelijke internering op te leggen, daar hij inmiddels naar Nieuw Guinea is gezonden, waar aan de door het Tribunaal gestelde bijzondere voorwaarden niet kan worden voldaan;

O. dat Wij mitsdien het fiat-executie ten aanzien van de interneringsmaatregel menen te moeten weigeren, teneinde het Tribunaal in een andere samenstelling nogmaals in de gelegenheid te stellen zijn oordeel hierover uit te spreken;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak, voor wat betreft de opgelegde maatregel van internering.

No. 730.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (7e Kamer), 25 Maart 1948. (Mr. Soudijn, Meertens, Edelman).

Het wordt in strijd geacht met de beginselen van een goede rechtsbedeling, dat aan een beschuldigde, die terzake van dezelfde feiten reeds door een ander Tribunaal veroordeeld werd, opnieuw maatregelen worden opgelegd. Beschuldiging vervallen verklaard.

(Sr. art. 68; Tribunaalbesluit art. 63, 2e lid.)

Tribunaal Rotterdam tegen N. B.

Beschuldigd van: dat hij Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. hulp of steun heeft verleend aan de vijand door in of omstreeks Juli 1943 toe te treden tot en vervolgens dienst te doen bij de Duitse Kriegsmarine;

b. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand, althans van nationaal socialistische gezindheid blijk heeft gegeven door een eed van trouw af te leggen op de Führer Adolf Hitler;

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse Volk.

Post alia:

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van bijzondere maatregelen niet wettigt, nu beschuldigde blijkens een in afschrift overgelegde uitspraak van het Tribunaal te Groningen terzake van dezelfde feiten als boven bewezen verklaard reeds tot een internering voor een tijd van drie jaar met aftrek van de tijd in voorinternering doorgebracht werd veroordeeld, zodat het in strijd geacht moet worden met beginselen van een goede rechtsbedeling thans wederom in een beoordeling dezer feiten te treden;

Gezien de betreffende Wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan: hulp of steun verlenen aan de vijand; openlijk doen blijken van ingenomenheid met de vijand;

Oordeelt, dat het bewezen verklaarde de oplegging van bijzondere maatregelen niet wettigt;

Verklaart mitsdien de beschuldiging vervallen.

No. 731.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM (3e Kamer), 12 Januari 1948.
(Mr. Heijmans Visser, Boevé, Vuijk).

Hulpverlening aan de vijand door ontvangen inkwartieringsgelden ten bate van het Duitse Rode Kruis beschikbaar te stellen en door verborgen goederen aan de Sicherheitsdienst te verraden. Het vragen van inlichtingen aan de Sicherheitsdienst en het indienen van een klacht bij deze dienst leveren in casu geen gedragingen in de zin van art. 1 van het Tribunaal op, daar uit het inwinnen van de inlichtingen geen oogmerk of strekking kan worden afgeleid om een derde in moelijkheden te brengen en de ingediende klacht voor de S.D. onverschillig was.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, alinea 2.)

Tribunaal Arnhem tegen Philippine Engelje Schipper.

O. dat de beschuldigde bij dagvaarding is te laste gelegd:

dat zij Nederlandse en op 20 September 1944 ouder dan 18 jaren zijnde tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa te Ede en/of elders in Nederland:

1e. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Vrouwen Organisatie (N.S.V.O.) een Nationaal Socialistische organisatie;

2e. aan haar zelf althans aan haar echtgenoot uitbetaalde inkwartieringsgelden (als vergoeding voor het verplicht herbergen van Duitse militairen) aan de Ortskommandant van Ede ter beschikking heeft gesteld ten bate van het Duitse Rode Kruis, waardoor zij hulp of steun heeft verleend aan de vijand;

3e. aan de reerchceurs Kooyman en van den Berg, werkzaam voor de Sicherheits Dienst te Arnhem, heeft medegedeeld:

a. dat op het bedrijf van de Edese Waterleiding Maatschappij te Ede verborgen waren autobanden, die niet aan de bevoegde instantie als daar aanwezig waren opgegeven;

b. dat op voornoemd bedrijf meer olie en benzine aanwezig was dan verantwoord was aan het Rijksbureau voor aardolieproducten, dat de betreffende benzine was geborgen in een tank achter op het bedrijf,

dat haar echtgenoot, de directeur, hiervan hoeveelheden gebruikte voor privé doeleinden en de stand in de tank gelijk hield door het bijgieten of doen bijgieten van water, waardoor zij getracht heeft hulp of steun te verlenen aan de vijand;

4e. aan de reerchceurs Ahlbrecht en Hoekstra van de Sicherheits Dienst te Arnhem heeft medegedeeld dat de op voornoemd bedrijf aanwezige hoeveelheden benzine en olie niet in overeenstemming waren met de door dit bedrijf dienaangaande verstrekke opgaven en dat zich op voornoemd bedrijf

verborgen hoeveelheden koper en lood bevonden, met het gevolg dat door voornoemde reerchceurs op voornoemd bedrijf een onderzoek is ingesteld waarbij enige bussen smeerolie en een hoeveelheid van ongeveer 150 kg koper en lood zijn in beslag genomen, waardoor zij hulp of steun heeft verleend aan de vijand;

5e. nadat haar echtgenoot door de S.D.-beambte Mack in vrijheid was gesteld aan deze heeft gevraagd waarom haar man was vrijgelaten en zich bij hem heeft beklaagd dat haar echtgenoot in Ede kwam en zelfs op het bedrijf,

waardoor zij getracht heeft hulp of steun te verlenen aan de vijand;

6e. aan het gewestelijk arbeidsbureau te Arnhem, bijkantoor te Ede een brief gedateerd 25 April 1944 heeft geschreven waarin zij vraagt aan de Edese Waterleiding Maatschappij vergunning te verlenen de boekhouder Bos te ontslaan, daar deze voor het bedrijf overbodig is, met het gevolg dat deze vergunning is verstrekt waardoor zij hulp of steun heeft verleend aan handlangers van de vijand, althans getracht heeft hulp of steun te verlenen aan de vijand,

op grond waarvan zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

O. dat zakelijk gerelateerd ter zitting van Maandag 12 Januari 1948 hebben verklaard:

a. de beschuldigde betreffende punt 1 van de telastelegging:
Ik ben in Augustus 1940 lid geworden van de N.S.V.O. Ik ben ongeveer twee maanden daarvan lid geweest en heb voor Nov. 1940 voor dit lidmaatschap bedankt. De reden dat ik lid werd was de volgende. Ik verstrekte voedsel aan Edese schoolkinderen dat ik zelf klaarmaakte. Ik kon het alleen niet af en had hulp nodig die mij door mevr. Jeswiet werd aangeboden mits ik lid werd van de N.S.V.O. Ik accepteerde. Ik heb echter geen hulp ontvangen. Toen de N.S.V.O. propaganda maakte met mijn sociaal werk heb ik bedankt, hetgeen door mevr. Buddingh-Cruyff en mevr. Schipper-Cruyff wordt bevestigd. Mevr. Jeswiet had mij gezegd dat de N.S.V.O. los stond van de N.S.B.

Betreffende punt 2 van de telastelegging:

Ik erken schuldig te zijn aan deze telaste gelegde gedraging. Terstond na de bezetting — ik woonde toen nog met mijn man samen — kregen wij Duitse inkwartiering. De inkwartieringsgelden werden door de gemeente Ede maandelijks in opdracht van de Ortskommandant op het kantoor van de E.W.M. betaald. Op het kantoor werden deze gelden als behorend tot de huishouding aan mij afgedragen. Mijn man droeg mij meermalen op deze gelden aan de Ortskommandant af te dragen onder mededeling dat zij bestemd waren voor het Duitse Rode Kruis. Dit heb ik enige malen gedaan. Mijn man heeft dit ook zelf gedaan. De bedankbrief van het Duitse Rode Kruis aan mij gericht is mij bekend. Het is de brief die U

mij toont. Deze brief heb ik echter nooit in mijn bezit gehad. Hij is op het kantoor gebleven en daar gebruikt wanneer dit mijn man tegenover Duitse instanties van pas kwam.

Betreffende punt 3 van de telastelegging:

Ik ontken te mijnen huize tijdens de bezetting waar ik ook gewoond heb de S.D. rechercheurs Kooyman en van den Berg persoonlijk te hebben ontvangen. Wel heeft mijn nicht Mej. A. v. d. Velde die in de zomer van 1942 mijn huisgenote was mij destijds eens medegedeeld toen ik van een reis naar Den Haag thuis kwam, dat er twee S.D. rechercheurs voor mij waren geweest. Zij hadden gezegd dat zij terug zouden komen — volgens mijn nicht — doch ik heb niemand gezien. Afgezien hiervan wil ik nog opmerken dat er toen — in de zomer van 1942 — geen autobanden op het bedrijf verborgen waren, (die zijn voor zover mij bekend nooit verborgen) en dat er toen geen sprake van was dat er water bij de benzine zou zijn gedaan. Immers in het najaar van 1942 heeft de C.C.D. een onderzoek naar olie en benzine op het bedrijf van de E.W.M. ingesteld en toen is geen water in de benzine geconstateerd doch alleen het verdwijnen van een bepaalde hoeveelheid. Voorts is van der Linden volgens zijn eigen verklaring in October 1942 in het bedrijf gekomen. Hoe kan ik dan in de zomer van 1942 zijn naam aan de S.D. rechercheurs genoemd hebben, zoals deze verklaren?

Betreffende punt 4 van de telastelegging:

In het voorjaar van 1943 heb ik bezoek gehad van de S.D. rechercheurs Hoekstra en Ahlbrecht. Ik verwachtte die heren niet en heb mij ook niet zodanig uitgelaten. Ik heb tegen Hoekstra gezegd dat ik geen inlichtingen kon verstrekken omdat ik niet op de hoogte was, daar ik niet op het bedrijf mocht komen en dat ik als ik het wel kon toch geen inlichtingen zou geven omdat ik niet van plan was bezwarende verklaringen tegen mijn man af te leggen. Het onderhoud is staande gevoerd, het heeft hoogstens 10 minuten geduurd.

Betreffende punt 5 van de telastelegging:

Ik ben 3 maal bij Mack geweest toen mijn man nog voor de Duitsers vast zat. Ik ben toen opgeroepen en door Mack verhoord naar aanleiding van het nader onderzoek dat Mack moest instellen. Ik heb ook toen gezegd dat ik niet op de hoogte was geweest omdat ik niet op het bedrijf kwam en dus geen inlichtingen kon verstrekken en voorts dat ik niet van plan was voor mijn man bezwarende verklaringen tegen hem af te leggen, verder dat ik wist dat er een pistool door de Feldgendarmarie op het kantoor van de E.W.M. was gevonden, maar dat ik niet wist wie het daar had neergelegd. Toen Cruyff en Bos waren vrijgelaten kwam de Feldgendarmarie bij mij aan huis — Cruyff en Bos stonden buiten op de stoep — en vroeg mij de sleutels van de privé safe van Cruyff en van de safe van de E.W.M. af te geven. Uit de safe van de E.W.M. is niets in beslag genomen. Ik weigerde de sleutels

van de safe van het bedrijf af te geven, doch toen ik werd bedreigd moest ik dit wel doen. De volgende morgen ben ik naar de Feldgendarmarie in Ede gegaan en heb de sleutels van de safe van de E.W.M. teruggevraagd. Ik werd toen verwezen naar Mack die naar men zei opdracht had gegeven de sleutels bij mij op te halen. Ik ben toen naar de S.D. te Arnhem naar Mack gegaan en heb hem gevraagd mij — als waarnemend directrice van de E.W.M. — de sleutels van de safe van de E.W.M. terug te geven. Ik heb de sleutels echter niet gehad en deze zijn pas na de bevrijding aan de beheerder de heer Lafeber door het Beheersinstituut afgegeven. Ik heb mij bij Mack niet beklagd dat mijn man op het bedrijf van de E.W.M. of zelfs maar in Ede kwam. Ik kan mij niet herinneren aan Mack gevraagd te hebben waarom Bos en mijn man waren vrijgelaten. Als ik iets in die richting heb gevraagd, heb ik dit gedaan in een zodanig verband van het gesprek en op een zodanige toon dat dit niet kan worden opgevat als een poging om Mack te bewegen mijn man wederom te arresteren of iets dergelijks.

Betreffende punt 6 van de telastelegging:

De brief dd. 25 April 1944 van de E.W.M. aan het Gewestelijk Arbeidsbureau waarin verzocht werd de E.W.M. toe te staan de boekhouder Bos te ontslaan omdat deze voor het bedrijf overbodig was, is door mij getekend. De brief is verzonden. In de vergaderingen van commissarissen is besloten dat Bos moest worden ontslagen, omdat deze medeplichtig was aan fraude gepleegd door de directeur waarvoor deze werd geschorst. Op hun verzoek had ik eerst een brief geschreven waarin ik vergunning tot ontslag van Bos had gevraagd op grond van fraude. Toen dit niet lukte heb ik deze brief geschreven. De uitdrukking „overbodig” was mij aan de hand gedaan door het Gewestelijk Arbeidsbureau zelf, namelijk door de heer Pothoff. Mondeling is door de heer Aartsen uitdrukkelijk te kennen gegeven dat het niet de bedoeling was dat Bos in Duitsland zou worden tewerkgesteld.

Post alia:

O. dat het sub 5e van de beschuldiging telastegelegde en bewezen verklaarde zal moeten worden vervallen verklaard omdat deze bewezen gedragingen niet vallen onder een der qualificaties van art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Immers:

Uit de betreffende aan Mack gestelde vraag valt niet af te leiden het oogmerk of de strekking de heer Cruyff moeijlichkeiten bij de S.D. te bezorgen. De nadere toelichting hieromtrent door getuige Mack ter zitting gedaan werkt eerder disculperend dan bezwarend.

Beschuldigdes klacht over het verblijf van haar echtgenoot in Ede en over zijn aanwezigheid op het bedrijf was voor de S.D. onverschillig en kon derhalve haar echtgenoot niet in gevaar brengen.

O. dat het overige bewezen verklaarde

respectievelijk oplevert:

a. het sub 1e telastegelegde en bewezen verklaarde: het zich als lid hebben aangesloten bij een Nationaal Socialistische organisatie;

b. het sub 2e en sub 4e telastegelegde en bewezen verklaarde: het hulp of steun hebben verleend aan de vijand;

c. het sub 3e en sub 6e telastegelegde en bewezen verklaarde: het getracht hebben hulp of steun te verlenen aan de vijand.

Immers: door van beschuldigdes wil onafhankelijke omstandigheden is door de rechercheurs Kooyman en van den Berg geen onderzoek op het bedrijf der E.W.M. ingesteld met mogelijkheid voor de directeur nadelige gevolgen en is de boekhouder Bos niet in Duitsland tewerkgesteld;

O. dat de beschuldigde door het hiervoor bewezen verklaarde, voorzover gequalificeerd als voormeld, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

Immers: Dit is wel ten aanzien van het sub 6e telastegelegde en bewezen verklaarde door beschuldigde en haar raadsman ontkend op de volgende gronden:

„Het besluit Bos te ontslaan is door commissarissen genomen. De beschuldigde heeft dit besluit uitgevoerd en hiertoe vergunning aangevraagd bij het Gewestelijk Arbeidsbureau eerst op grond van fraude, daarna toen dit niet werd geaccepteerd op instigatie van een goede ambtenaar van het G.A.B. op grond van overbodigheid.

Bij de toelichting is er op gewezen dat het niet de bedoeling was dat Bos in Duitsland zou worden tewerkgesteld en de vergunning is op voor Bos gunstige voorwaarden die voor hem geen gevaar inhielden, verleend: echter ten onrechte:

het laakbare ligt niet in het ontslaan van Bos, doch in het hiertoe vergunning aanvragen bij het G.A.B. Dit was niet nodig, omdat ook in bezettingstijd in geval van fraude onmiddellijk ontslag kon worden verleend zonder toestemming daarvoor aan te vragen bij het G.A.B. Mede door beschuldigdes optreden is het verzoek bij de N.S.B. directeur Lief tinck in Arnhem terechtgekomen (getuige Pothoff verklaarde dat hij de zaak naar de directeur doorzond om hem de vuile was van zijn partijgenoten te laten opknappen, nadat beide partijen met N.S.B. relaties hadden geschermd). Dat Bos in handen van Lief tinck niet gegarandeerd veilig was blijkt uit het feit dat beschuldigde zelf de employé Aartsen die ouder is dan Bos, ter nauwernood tegen Lief tinck voor uitzending naar Duitsland heeft kunnen behoeden.

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, daar deze in juiste verhouding staan tot de ernst der gedragingen van de beschuldigde, gelet op haar persoon en persoonlijke omstandigheden, waarbij het Tribunaal nog in het bijzonder overweegt dat het zwaartepunt van de beschuldiging ligt in de bewezen punten 3 en 4;

dat de beschuldigde de verleiding niet heeft kunnen weerstaan van Duitse hulp gebruik te maken in de strijd tegen haar echtgenoot;

dat haar politieke houding in het begin van de bezettingstijd onbestemd was, doch zij in de laatste oorlogsjaren veelvuldig personen tegen de vijand en diens maatregelen heeft beschermd;

dat beschuldigdes vermogen volgens opgave van de beheerder ruim f 94,000 bedraagt;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart punt 5 van de beschuldiging vervallen op grond van vermelde redenen.

Verklaart de beschuldigde overigens schuldig aan het hiervoor bewezen verklaarde gequalificeerd als voormeld en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit.

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

1e. Internering met advies de duur daarvan gelijk te stellen aan en te compenseren met de tijd van 18 April 1945 tot 27 September 1946 in bewaring doorgebracht;

2e. Ontzetting van het recht te kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3e. Verbeurdverklaring van beschuldigdes vermogen zich uitstrekkende en beperkt tot een bedrag van f 10,000;

Beveelt de opheffing van het beheer over beschuldigdes vermogen, met uitzondering van haar vorderingen op diverse bankinstellingen en van het haar toebehorend meubilair, met ingang van de zestigste dag na deze uitspraak;

Beveelt de opheffing van het beheer over beschuldigdes vorderingen op diverse bankinstellingen en het haar toebehorend meubilair met ingang van de zestigste dag na de effectuering van de verbeurdverklaring.

No. 732.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM (5e Kamer), 15 Sept. 1947.
(Mr. Heijmans Visser, Boevé, Vuijk).

Hulpverlening aan de vijand, door o.m. een motorjacht ter beschikking te stellen van een S.S. bataljon en aan het personeel van het bedrijf waarvan beschuldigde directeur was opdrachten te geven om ten laste van dat bedrijf gelden uit te betalen ten bate van nat.-soc. organisaties of instellingen. Verweert verworpen, dat beschuldigde zijn jacht alleen beschikbaar heeft gesteld om de vordering daarvan te voorkomen, daar door de beschikbaarstelling het zelfde resultaat werd bereikt als door een vordering. Beschuldigde heeft door de beschikbaarstelling dus niets bereikt, doch bij voorbaat zijn medewerking verleend, terwijl overigens niet vaststaat, dat een vordering zou zijn gedaan worden.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, al. 2.)

Tribunaal Arnhem tegen Cornelis Johannes Cruyff, Directeur der N.V. Edesche Waterleiding Maatschappij.

O. dat beschuldigde bij dagvaarding is te laste gelegd:

dat hij Nederlander en op 20 September 1944 ouder dan 18 jaren zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa te Ede en/of elders in Nederland:

1e. zich als lid heeft aangesloten bij de navolgende nationaal-socialistische organisaties:

a. het Technische Gilde,
b. het Nederlandse Verbond van Sibbekunde,

2e. openlijk blijk heeft gegeven van instemming met de vijand door:

a. een portret van Hitler in zijn woonkamer om te hangen,

b. echtgenoten van bij hem ingekwartierde Duitse officieren als gasten in zijn huis te ontvangen,

3e. hulp of steun heeft verleend aan de handlangers van de vijand door als directeur der N.V. Edese Waterleiding Maatschappij — verder te noemen E.W.M. —

a. aan zijn personeel opdracht te geven ten alste van de E.W.M. een bedrag van f 25 ter beschikking te stellen van het Fonds voor Gezins- en Jeugdzorg van de N.S.B., met het gevolg dat dit bedrag door de N.S.B. werd ontvangen,

b. de E.W.M. op te geven als lid van de nationaal socialistische organisatie het Economisch Front, met het gevolg dat deze de E.W.M. als lid heeft aangenomen,

en aan zijn personeel opdracht te geven de door genoemd Front voor de E.W.M. vastgestelde contributie te betalen, met het gevolg dat deze betaald is,

c. aan de Heer Aartsen opdracht te geven ten laste van de E.W.M. een bedrag van f 100 over te maken aan de N.S.B. ten behoeve van het Uniform-fonds van de W.A., met het gevolg dat dit bedrag door de N.S.B. is ontvangen,

d. aan de kassier van de E.W.M. opdracht te geven gedurende de jaren 1941 en 1942 maandelijks uit de kas der E.W.M. en te haren laste een bedrag van f 100 later f 60 als gift te verstrekken aan de nationaal-socialistische organisatie Winterhulp Nederland,

4e. hulp en steun heeft verleend aan de vijand door zijn motorjacht El Cuerto Blanco ter beschikking te stellen van het SS. Infanterie Ersatz Bataljon „Germania”,

5e. Getracht heeft hulp of steun te verlenen aan de vijand door aan de Heer Lief-tinck, destijds directeur van het Gewestelijk Arbeidsbureau te Arnhem en lid van de N.S.B., te verzoeken maatregelen te nemen tegen de Heer Aartsen, omdat deze zonder vergunning van genoemd bureau bij de E.W.M. werkzaam was, met het gevolg dat de Heer Aartsen werd opgeroepen om ter keuring te verschijnen op het Gewestelijk Arbeidsbureau te Arnhem, met de daaraan verbonden mogelijkheid dat hij bij verschij-

nen kon goedgekeurd worden voor tewerkstelling in Duitsland,

op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

O. dat ter zitting van Maandag 15 September 1947, zakelijk gerelateerd hebben verklaard:

a. de beschuldigde:

„Tijdens de bezetting kreeg ik het tijdschrift Technisch Nederland in handen. Om zijn technisch belangrijke inhoud interesseerde mij dit tijdschrift en daarom abonneerde ik mij daarop. Ik werd door dit abonnement automatisch lid van het Technisch Gilde dat dit weekblad uitgaf, maar ik wist dit toen niet.

Op advies van Kits Nieuwenkamp, die op mijn verzoek een genealogisch onderzoek naar mijn afstamming instelde, ben ik lid geworden van het Nederlandsch Verbond van Sibbekunde.

Op verzoek van mijn echtgenote — zij woonde toen nog bij mij in — heb ik een portret van Hitler voor haar besteld en dit portret heeft enige dagen in onze huiskamer gehangen. Daarna heb ik dit portret daar weg laten halen en is het naar haar slaapkamer verhuisd. Ik durfde geen weerstand te bieden aan het verzoek van mijn vrouw, haar kennende en vrezende dat zij zich bij een weigering mijnerzijds met Duitse hulp op mij zou wreken.

Op verzoek van mijn vrouw heb ik mijn personeel bij de E.W.M. opdracht gegeven f 25 ter beschikking te stellen van het Fonds Gezins- en Jeugdzorg ten laste van de E.W.M. Pas nadat dit bedrag betaald was, vertelde mijn vrouw mij, dat bedoeld Fonds een fonds was van de N.S.B. Ik wist dit niet en vond het gemeen dat mijn vrouw mij dit niet eerder had medegedeeld.

Ik heb de E.W.M. opgegeven als lid van het Economisch Front en daardoor is de E.W.M. door dit Front als lid aangenomen en daarvan lid geworden.

Ik heb mijn personeel bij de E.W.M. opdracht gegeven de contributie hiervoor te betalen en deze is betaald ten laste van de E.W.M. Ik heb dit gedaan om steun te zoeken voor de moeilijkheden die mij bedreigden van de zijde van mijn Duitsgezinde vrouw en van haar broer Han Schipper die als bedrijfsleider bij de E.W.M. werkzaam was en het mij hier bemoeilijkte de belangen van de Duitse weermacht te saboteren. Ik heb de heer Aartsen opdracht gegeven een bedrag van f 100 te storten op postrekening van de N.S.B. ten behoeve van het Uniform-fonds van de W.A.

De brief van de heer Aartsen aan mij, die U mij toont, inhoudende de mededeling van de heer Aartsen dat hij aan deze opdracht had voldaan, heb ik van hem ontvangen, alsook het postgiro-stortingsbewijs, dat U mij toont ter zake van deze storting. De uitgave is ten laste van de E.W.M. gebracht. Ik heb dit gedaan op aandrang van mijn vrouw, die mij zeide, dat ik er niet langs kon komen om ook wat te doen voor

de N.S.B. en dat ik hierdoor tevens haar broer die zelf geen W.A.-uniform kon bekostigen aan een W.A.-uniform kon helpen. Ik durfde geen „neen” tegen haar te zeggen.

Ik heb aan de kassier van de E.W.M., van de Pol, opdracht gegeven uit de kas van de E.W.M. te haren laste maandelijks een bedrag van f 100 ter beschikking te stellen van Winterhulp Nederland.

Later toen bleek dat deze giften — ingevolge een desbetreffende beslissing van de Inspectie van de Belastingen — niet ten laste mochten worden gebracht van de fiscale verlies- en winstrekening, met het gevolg dat over deze giften ook nog winstbelasting of vennootschapsbelasting moest worden betaald, heb ik opdracht gegeven het bedrag van f 100 te verminderen tot f 60. Deze bedragen zijn maandelijks in de jaren 1941 en 1942 aan Winterhulp Nederland geschonken. Ik heb dit gedaan omdat de E.W.M. die water aan de Duitsers leverde hieraan moeilijk kon ontkomen en tevens uit angst voor mijn vrouw en haar broer.

Het was mij ter ore gekomen dat mijn jacht „El Cuervo Blanco” zou gevorderd worden door de Wasserschutzpolizei. Ook het S.S. Infanterie Ersatz Bataljon „Germania” bleek belangstelling voor mijn jacht te hebben. Met mijn toestemming heeft toen dit bataljon mijn jacht in gebruik genomen. Een jaar later vóór het vaarseizoen heeft de machinist de Vries in mijn opdracht de motor uit dit jacht gehaald en naar het bedrijf overgebracht. Ik heb aan de proefvaart die de S.S. met dit jacht heeft gemaakt, deelgenomen. Dit geschiedde om te voorkomen dat de S.S. later zou kunnen beweren, dat het jacht bij overname niet volledig in orde was geweest. Om het jacht in goede staat te houden en om het niet uit het oog te verliezen is ook vrijwel steeds de machinist van de E.W.M. de Vries als schipper op het jacht geweest. Terzake van het ter beschikking stellen van mijn jacht heb ik een bedankbrief ontvangen (gedateerd 22 November 1941) van een officier van genoemd S.S.-bataljon. Het afschrift dat U mij toont is een afschrift van de door mij bedoelde brief.”

Post alia:

O. dat in de voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor wordt bewezen, dat de beschuldigde zich op de in beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

dat het Tribunaal niet bewezen acht dat de beschuldigde zich heeft gedragen zoals is telastgelegd in de punten 2b en 5 van de beschuldiging, welke punten derhalve zullen moeten worden vervallen verklaard en met dien verstande dat bewezen is dat het wel bewezen verklaarde is gepleegd te Ede en dat het bewezen verklaarde moet worden gequalificeerd zoals in

de beschuldiging is geschied.

O. dat de beschuldigde door het bewezen verklaarde gequalificeerd als voormeld geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

Immers:

het dienaangaande door of namens de beschuldigde gevoerde hierna weer te geven verweer wordt door het Tribunaal verworpen op de hierna te vermelden gronden:

a. beschuldigde heeft verklaard niet geweten te hebben dat hij lid werd van het Technisch Gilde door zich te abonneren op het weekblad „Technisch Nederland”.

Het Tribunaal is echter van het tegendeel overtuigd en wel op grond van het sub 1 vermelde processtuk waaruit het tegendeel blijkt. Bovendien is van dit processtuk een fotoreproductie gemaakt door Mr. Bondam, die blijkens zijn verklaring het origineel had ontvangen van Mevrouw Cruyff, die dit uit beschuldigdes administratie had gelicht.

b. Beschuldigdes raadsman heeft verklaard dat beschuldigde niet heeft geweten dat het Technisch Gilde een nationaal-socialistische organisatie was. Dit verweer is echter niet te rijmen met het verweer dat beschuldigde onwetend lid van het Technisch Gilde is geworden en gebleven;

bovendien, het Technisch Gilde was een mantelorganisatie van de N.S.B. met propagandistische strekking en daarom een nationaal-socialistische organisatie. Dit had beschuldigde althans „moeten” weten.

c. Beschuldigdes raadsman heeft aangevoerd dat beschuldigde niet heeft begrepen dat het Nederlandsch Verbond van Sibbekunde een nationaal socialistische organisatie was. Het Tribunaal is echter van het tegendeel overtuigd en wel omdat beschuldigde volgens zijn eigen verklaring hiervan lid is geworden op aandringen van de genealoog Kits Nieuwenkamp. Deze was lid van de N.S.B.

Beschuldigde heeft wel verklaard dat hij toen niet wist dat Kits Nieuwenkamp N.S.B. er was. Het Tribunaal acht dit echter ongelooftwaardig omdat de lidmaatschapskaart (processtuk No. 2) betreft het jaar 1943, terwijl Kits Nieuwenkamp op 22 Juni 1941 aan beschuldigde schreef: „vandaag, Zaterdag, over een week moet ik naar het instructiekamp van de N.S.B. te Lunteren”, waarop beschuldigde hem op 22 Juni 1941 antwoordde: „Wanneer U de volgende week te Lunteren is, komt U zeker wel eens aan”.

d. Beschuldigde en zijn raadsman hebben aangevoerd, dat beschuldigde de E.W.M. als lid van het Economisch Front heeft opgegeven om het bedrijf te beschermen tegen de N.S.B. er en bedrijfsleider Han Schipper en om te voorkomen dat de Duitsers een verwalter bij de E.W.M. zouden aanstellen.

Het is het Tribunaal echter geenszins aannemelijk geworden dat het bedrijf gevaren bedreigden van de kant van Han Schipper of de Duitsers.

Van de zijde van de Duitsers is daarvan in het geheel niet gebleken. Van de zijde

van Han Schipper hecht het Tribunaal daaraan geen geloof omdat beschuldigde zelf — blijkens een fotocopie van een briefje aan zijn vrouw — aan haar schreef: „Ik kreeg van het Economisch Front het verzoek om te solliciteren om als beheerder of liquidateur van een onderneming op te treden. Zou het misschien mogelijk zijn Han daarin te werken, doch hoe? Denk daar eens over. Maar niet te lang, ik moet antwoorden.”

e. Beschuldigde en zijn raadsman hebben aangevoerd dat beschuldigde zijn jacht aan de SS. ter beschikking heeft gesteld om vordering van dit jacht hetzij door de SS. hetzij door de Wasserschutzpolizei te voorkomen.

Echter door de terbeschikkingstelling werd het resultaat het zelfde als het geweest was bij vordering. De beschuldigde heeft daarmee dus niets bereikt, doch hij heeft bij voorbaat zijn medewerking verleend. Dat het jacht toch zou gevorderd zijn is niet zeker. De beschuldigde heeft voorts op geen enkele wijze aannemelijk gemaakt dat hij vóór of na de vordering de inbezitting van het jacht door de Duitsers op geen enkele wijze heeft kunnen voorkomen.

Tenslotte het Tribunaal is er in het geheel niet van overtuigd dat beschuldigdes motief was de vordering te voorkomen. De bedankbrief van de S.S. en de verklaring van getuige de Jong wijzen er op dat de beschuldigde de SS. een genoegden wilde doen, wellicht de SS. behulpzaam wilde zijn in zijn rivaliteit met de Wasserschutzpolizei.

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, daar deze in juiste verhouding staan tot de ernst der gedragingen van de beschuldigde, gelet op diens persoon en persoonlijke omstandigheden, waarbij het Tribunaal nog in het bijzonder overweegt:

dat het Tribunaal geen geloof hecht aan beschuldigdes bewering dat zijn vrouw en haar broer het hem zo moeilijk hebben gemaakt, dat hij wel genoodzaakt was te handelen zoals hij gedaan heeft;

dat met name niet gebleken en zelfs niet aannemelijk geworden is dat beschuldigde door toedoen van zijn vrouw door de Feldgendarmerie is gearresteerd;

dat het Tribunaal op dit punt sceptisch staat tegen de overigens weinig zeggende verklaringen van de getuigen Bos en S. de Vries die blijkbaar in de controverse tussen beschuldigde en zijn vrouw zijn partij gekozen hebben;

dat het Tribunaal deze beschuldigde ziet als iemand, die, zoals ook de getuigen Bos en Aartsen hebben verklaard, de zaak van twee kanten wilde bekijken en die wel bereid was met de Duitsers samen te werken en zich in de door deze ontworpen „nieuwe orde” wilde aanpassen, indien dit voor hem gunstige resultaten afwierp;

dat het Tribunaal hem ook aanrekent dat hij, toen dit geen zin meer had, doorging de N.S.B.er Kits Nieuwenkamp te verzoeken

de afkomst van zijn vrouw te onderzoeken, waardoor hij op zijn minst genomen gevaarlijk spel speelde vooral omdat hij aandrang op meer zekerheid omtrent haar al of niet joodse afstamming en dit, nadat de stukken die daarop zouden kunnen wijzen, door Kits Nieuwenkamp zelf waren verwijderd;

dat deze beschuldigde op alle mogelijke wijzen uitvluchten heeft verzonnen om zich van schuld vrij te pleiten en steeds getracht heeft zijn toch kennelijke schuld op een ander af te schuiven, dat het Tribunaal met de reeds ondergane detentie het de juiste correctie voor deze beschuldigde acht dat hij in zijn vermogen, een voor hem gevoelig punt, wordt getroffen;

dat het Tribunaal om beschuldigdes onwaardige houding meent dat hem het actief en passief kiesrecht behoort te worden ontnomen.

Gezien de betreffende wetsartikelen;
Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging voorzover ver-
vallen in de punten 2 sub b en 5 vervallen op
grond van vermelde redenen.

Verklaart de beschuldigde schuldig aan
het hiervoor bewezen verklaarde en dit be-
wezen verklaarde te vallen onder art. 1 van
het Tribunaalbesluit.

Legt de navolgende maatregelen aan de
beschuldigde op:

1e. Internering met advies de duur daar-
van gelijk te stellen aan en te compenseren
met de tijd door beschuldigde van 25 April
1945 tot 28 November 1945 in bewaring door-
gebracht;

2e. Ontzetting van het recht te kiezen
en de verkiesbaarheid bij krachtens wette-
lijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3e. Verbeurdverklaring van beschuldig-
des vermogen zich uitstrekkende en beperkt
tot een bedrag van f 20,000;

Beveelt de opheffing van het beheer over
beschuldigdes vermogen behoudens de daar-
toe behorende polissen van levensverzeke-
ring met ingang van de zestigste dag vol-
gende op die dezer uitspraak.

Beveelt de opheffing van het beheer over
voornoemde polissen met ingang van de
zestigste dag volgende op die der tenuit-
voerlegging van de heden opgelegde maat-
regel van verbeurdverklaring.

No. 733.

HOGE AUTORITEIT ARNHEM, 12 April
1948. (Mr. Kronenberg.)

Bij het opleggen van een voorwaardelijke
internering, is het Tribunaal niet bevoegd
te bepalen, dat de beperking van de bewe-
gingsvrijheid van de beschuldigde door de
toezelthoudende vereniging geregeld zal
worden.

(Tribunaalbesluit art. B.C.).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal

voor het arrondissement Arnhem, 3e kamer, d.d. 19 November 1947 in de zaak tegen J. M. Siebers.

Weigert het fiat-executie op de opgelegde maatregel van internering, voorzover vermeldende als bijzondere voorwaarde, dat de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten voorschriften en aanwijzingen mag geven betreffende haar omgang met derden en het deelnemen aan verenigingen, vergaderingen enz.;

Immers artikel 3c van het Tribunaalbesluit geeft aan het Tribunaal de bevoegdheid, als bijzondere voorwaarden bij een voorwaardelijke internering op te leggen, o.a. verbod om te gaan met bepaalde personen en verbod tot bepaalde verenigingen toe te treden of bepaalde vergaderingen bij te wonen, welke echter niet de godsdienstige en staatkundige vrijheid mogen beperken. Door de door het Tribunaal gebezigde formulering betreffende haar bewegingsvrijheid geheel aan de Toezicht houdende vereniging over te laten heeft het Tribunaal derhalve zijn bevoegdheid ten aanzien van de opgelegde bijzondere voorwaarden overschreden.

No. 734.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT HAARLEM (7e Kamer), 25 Maart 1948. (Mr. Goudsmit, Leguijt, Hille.)

Het doen herstellen van de door een bombardement aangerichte schade van een fabriek, die niet voor de vijand werkte en het doen vervaardigen van ski's voor water-vliegtuigen — waarvan tevoren vaststond dat deze niet deugdelijk vervaardigd konden worden — levert geen hulp- en steunverlening aan de vijand op. Beschuldiging vervallen verklaard.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, alinea 2.)

Tribunaal Haarlem tegen Pieter Klinenberg, Directeur Machinefabriek, beschuldigde, thans overleden, ter zitting vertegenwoordigd door zijn bijzonder vertegenwoordiger Mr. D. Aten.

Beschuldigd van: dat hij, de genoemde beschuldigde, Nederlander zijnde en ten tijde van het in werking treden van het Tribunaalbesluit, de achttienjarige leeftijd bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp en steun heeft verleend aan de vijand, diens handlangers of medewerkers door in zijn kwaliteit van directeur van de N.V. Machinefabriek en Constructiewerkplaats „Gebr. Klinkenberg” te Wormerveer tezamen met zijn toenmalige medevenoot Jan Klinkenberg, ten behoeve en voor rekening van zijn opdrachtgevers, die werkzaam waren ten behoeve van de vijandelijke oorlogsvoering, althans ten behoeve van de vijand, de navolgende werkzaamheden uit te voeren, althans te doen uitvoeren:

a. het herstellen van door geallieerde bombardementen aangerichte schade aan gebouwen van de N.V. Koninklijke Hoogovens en Staaifabrieken te Velsen;

b. het fabriceren van vliegtuigonderdelen voor de Fokkerfabrieken;

c. het fabriceren van kanonbordenissen voor de Amsterdams Droogdok-Mij., voor welk bedrijf hij tevens een constructiewerkplaats vervaardigde, althans deed vervaardigen;

2. voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, althans uit de door of vanwege de vijand, diens medewerkers of handlangers genomen maatregelen, doordien beschuldigde mede door en tengevolge van het uitvoeren, althans van het doen uitvoeren van de werkzaamheden in sub 1 dezer dagvaarding vermeld, aanzienlijke geldbedragen heeft verdiend,

door al welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, althans desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

Post alia:

O. dat de beschuldigde vervallen moet worden verklaard op grond van de navolgende redenen:

O. dat de ten laste gelegde feiten niet zijn bewezen, daar uit niets bleek is, dat beschuldigde hulp en steun heeft verleend aan de vijand, diens handlangers of medewerkers, à fortiori niet, dat hij door die hulpverlening aanzienlijke geldbedragen zou hebben verdiend;

O. dat niet bewezen is, dat de opdrachtgevers van beschuldigde werkzaam waren ten behoeve van de vijandelijke oorlogsvoering of ten behoeve van de vijand;

O. dat bij eenvoudige doorlezing van het dossier het Tribunaal reeds verbaasd was over het feit, dat deze zaak door hetzelfde diende behandeld te worden en het van oordeel is, dat beschuldigde er recht op heeft, dat het Tribunaal uitspreekt, dat het de overtuiging heeft gekregen, dat niet alleen het ten laste gelegde niet is bewezen, doch dat beschuldigde zowel als Directeur der N.V. Machinefabriek en Constructiewerkplaats „Gebr. Klinkenberg”, als in privé van een juiste houding heeft blijk gegeven;

O. wat zijn houding als Directeur der N.V. Machinefabriek en Constructiewerkplaats „Gebr. Klinkenberg” betreft.:

a. Het werk voor de Hoogovens. Het herstellen van door bombardementen aangerichte schade aan een fabriek, die niet voor de Duitsers werkte, kan geen hulpverlening aan de vijand zijn;

b. het werk voor de Fokkerfabrieken. De ski's voor water-vliegtuigen waren ondeugdelijk en beschuldigde is eerst tot het vervaardigen overgegaan, nadat hij zich ervan overtuigd had, dat zij niet deugdelijk vervaardigd konden worden. De opdracht tot het vervaardigen van ringspanten werd gesaboteerd;

c. het werk voor de Nederlandse Dokmaatschappij. Beschuldigde is eerst tot het maken van kanonbordessen overgegaan, nadat Ir. A. A. Gaasterland van die Maatschappij verklaard had, dat zij niet zouden worden gebruikt. Zij zijn dan ook als schroot afgevoerd. Het maken van de machinehal zou zoveel tijd in beslag nemen, dat deze volgens Ir. W. van der Laan van genoemde Maatschappij niet in de bezettingstijd gereed zou zijn, hetgeen juist bleek, daar deze eerst in 1946 werd voltooid;

O. dat onder deze omstandigheden er geen aanleiding voor beschuldigde bestond zijn fabriek te sluiten;

O. dat door tijdens de bezetting door te laten werken, hij een vordering van de fabriek met tewerkstelling van het personeel in Duitsland heeft voorkomen;

O. dat de directeuren, onder wie beschuldigde, een zo goed vaderlandse instelling hadden, dat zij steeds hebben weten te voorkomen de vijand hulp en steun te verlenen;

O. dat beschuldigde in privé voortreffelijk verzetswerk heeft verricht;

O. wijders, dat uit de finantiële rapporten is gebleken, dat de inkomsten van beschuldigde tijdens de bezetting niet zijn vooruitgegaan, terwijl zijn vermogen in die tijd aanzienlijk is achteruitgegaan;

O. dat deze brede motivering bedoeld is beschuldigde kenbaar te maken, dat het Tribunaal hem wil beschouwd zien als een goed Nederlander in de zin van het tijdens de bezetting geldende spraakgebruik;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van voormelde redenen.

No. 735.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT BREDA (4e Kamer), 13 Februari 1948.
(Mr. Hamer, van Amelsvoort en Passier.)

Het optreden als inkoper van een bureau, dat goederen voor de „Hitlerjugend” opkocht. Verweer van beschuldigde aanvaard, dat hij onder dwang van de „Sicherheidsdienst” gehandeld heeft. Beschuldiging vervallen verklaard.

(Sr. art. 40.)

Tribunaal Breda tegen Antonius Mauritijs Jacobs.

Het Tribunaal:

O. dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding van 16 Januari 1948 is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa hulp en steun heeft verleend aan de vijand en/of

voordeel heeft getrokken, althans getracht heeft voordeel te trekken, uit de door de oorlog en de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door grote partijen zoals leder, lederwaren, textiel en textielwaren tegen abnormaal hoge prijzen en in strijd met de bestaande distributievoorschriften te hebben geleverd aan het inkoopbureau „Staats”, hetwelk deze goederen inkoocht voor de Duitsers, althans door zijn bemiddeling bij dergelijke leveranties aan genoemd inkoopbureau te hebben verleend;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

Post alia:

O. dat voormelde processtukken zakelijk inhouden:

sub a: de verklaring van verbalisanten, dat beeschuldigde verklaard heeft:

In het voorjaar van 1942 ben ik in contact gekomen met Johannes J. Staats, wonende te Amsterdam, J. W. Brouwersstraat 15 huis. Deze vroeg aan mij of ik voor een fabriekspand kon zorgen, daar hij van plan was om van vlasafval watten te maken. Ik zou dan in de fabriek te werk worden gesteld als verkoopdirecteur. Staats was reeds in het bezit van volledige machinerieën om deze fabriek te beginnen, welke machinerieën lagen opgeslagen: Borneokade Amsterdam. Ik ben toen gegaan naar het Zuiden des lands om een fabriekspand te huren doch slaagde hierin niet. Staats vroeg toen aan mij of ik er voor wilde zorgen, dat hij offerte kreeg van verschillende artikelen, o.a. papier, inkt, touw, meubelen, speelgoedwaren, huisartikelen, enz. voor een bedrag van f 300.000.000. Er werd toen met Staats mondeling overeengekomen, dat ik 1 % van de inkoop zou krijgen. In totaal heb ik ongeveer 3 à 4 maal wol van Pullens gekocht. Ik merk hierbij op, dat ik bovengenoemde wol inkoocht voor Staats, die leider was van het inkoopbureau Staats, gevestigd te Amsterdam, J. W. Brouwersstraat 13 en 15, welk bureau goederen inkoocht voor de Duitse Hitlerjugend. Alvoers ik bovengenoemde wol inkoocht, kreeg ik in de gaten, dat Staats goederen inkoocht voor de Duitsers en toen ik hem eenmaal door de telefoon „Heil Hitler” hoorde zeggen, kreeg ik hiervan zekerheid. Aan het inkoopbureau Staats was ook verbonden een Duitser, genaamd Dr. Gläser, die later in militaire dienst is gegaan. Met deze Dr. Gläser ging ik altijd naar Tilburg, wanneer de goederen gekocht waren. Pullens zorgde zelf altijd voor het vervoer, terwijl Dr. Gläser en ik hier altijd bij tegenwoordig waren. Al de goederen, welke ik van Pullens heb gekocht, zijn geladen bij een twernerij in Tilburg. Wie de eigenaar van deze twernerij is weet ik niet en ook niet waar deze twernerij is gelegen. De door Pullens verkochte wol werd altijd aan hem betaald door Dr. Gläser, waarbij ik altijd tegenwoordig was. Ik schat, dat ik onge-

veer voor f 80,000 wol van Pullens heb gekocht. Het was Pullens bekend, dat de wol bestemd was voor Duitsland. Door bovengenoemde Jansen was ik eveneens in contact gekomen met Walther van Arendonk, wonende te Tilburg, Korvelseweg. Dit was eveneens in de maand November 1942. In verloop van enkele maanden kocht ik van W. van Arendonk voor het inkoopbureau Staats ongeveer vier maal goederen, bestaande uit box kalfsleer, splitleer, overleer, portefeuilles, zeep, gordelriemen, garens, wol, enz. In diezelfde periode heb ik van een zekere Bruning, wonende te Geldrop, Kerkstraat, eveneens voor het inkoopbureau Staats, naar ik meen te weten 3 maal, textielgoederen gekocht. Wille (een Duitser en opvolger van Dr. Gläser) vroeg toen aan mij of ik voor het inkoopbureau Staats 300,000 paar lederen zolen wilde kopen tegen een provisie van f 0.35 per paar. Hier ben ik op in gegaan en kocht van Jac. Elissen, wonende te Tilburg, Insulindeplein 5, 300,000 paar lederen zolen voor de prijs van f 3.85 en f 3.90 per paar. Dit is vermoedelijk geweest in de maand October 1943;

Post alia:

O. dat getuige H. M. van den Berg ter openbare zitting van 30 Januari 1948 heeft verklaard als volgt:

„Ik heb weinig contact gehad met beschuldigde tijdens de bezettingsjaren; ik heb hem zelden gesproken. Ik zag beschuldigde wel eens op het bureau Staats. Hetgeen Staats kocht ging gedeeltelijk naar Duitsland en gedeeltelijk bleef dit in Nederland. Ik kende Staats reeds een jaar of vijftien; hij was wel pro-Duits aangelegd en had op zijn kantoor fotografieën van Duitsers hangen zoals o.a. Goering. De indruk, die het bureau Staats maakte, was van een volkomen Duits georiënteerde zaak. Einde 1942 begin 1943 kwam ik op het bureau Staats. Staats kocht voor de Hitlerjugend.”

en dat getuige H. Hartman terzelfde zitting heeft verklaard als volgt:

„Ik ben bij Staats gebleven tot diens overlijden einde 1943. Beschuldigde was offerte-aanbrenger bij het bureau Staats en wel in dienstverband, althans op provisiebasis van 1 %”;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren evenzovele redengevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen dat beschuldigde zich op de in de dagvaarding omschreven wijze heeft gedragen;

O. dat deze gedragingen opleveren het tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa hulp en steun verleend hebben aan de vijand en het te dien tijde voordeel hebben getrokken uit de door de oorlog en de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand;

O. dat het Tribunaal, gelet op de getuigeverklaringen, afgelegd bij het onderzoek der zaak door het Tribunaal, het verweer

van beschuldigde aanneemt, dat hij onder dwang van de Duitse „Sicherheitsdienst” gehandeld heeft en derhalve van oordeel is, dat beschuldigde niet geacht kan worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk. Gelet op artikel 63 van het Tribunaalbesluit;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen;

No. 736.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (2e Kamer). 20 April 1948. (Mr. Naaijer, Schaap en Kamphuis.)

Het deel uitmaken van de inlichtingendienst van de Rotterdamse politie (z.g. Groep X) op zich zelf levert geen gedraging op als bedoeld in art. 1 Tribunaalbesluit, terwijl het Tribunaal bovendien in aanmerking neemt, dat beschuldigde daarvan deel is gaan uitmaken voordat deze dienst zich door politieke misdrijvingen berucht had gemaakt.

(Tribunaalbesluit art. 1.)

Tribunaal Rotterdam tegen Harm Marten Staghouwer, rechercheur van politie.

O. dat beschuldigde bij dagvaarding is ten laste gelegd, dat hij — Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende — tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. als lid, begunstiger of anderszins zich aangesloten heeft bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. als lid zich aangesloten heeft bij het Rechtsfront, zijnde dit een nationaal socialistische organisatie of instelling;

c. hulp of steun heeft verleend, althans getracht heeft te verlenen, aan de vijand of diens handlangers of medewerkers, althans in het algemeen van nationaal socialistische gezindheid blijk heeft gegeven, door als rechercheur van politie te Rotterdam toe te treden tot de zogenaamde inlichtingendienst, ook wel genaamd groep 10, der Rotterdamsche Politie;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

Gezien de processtukken;

O. dat aan beschuldigde ter zake van de ook thans ten laste gelegde feiten bij uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 12e Kamer, d.d. 7 September 1946 de navolgende maatregelen zijn opgelegd:

internering, waarbij in overweging wordt gegeven de tijdsduur daarvan te bepalen van 8 Mei 1945, de dag waarop beschuldigde in bewaring werd gesteld, tot 7 Septem-

ber 1946, gelijkstaande aan de duur der op de dag van de uitspraak ondergane detentie;

ontzetting uit het recht van het bekleden van ambten en uit het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat de Hoge Autoriteit, bedoeld bij art. 4 van het Koninklijk besluit van 23 December 1944, Staatsblad No. E 153, bij beslissing d.d. 24 December 1946 haar fiat-executie op deze uitspraak heeft geweigerd;

O. dat beschuldigde ter zitting van 6 April 1948 heeft verklaard:

„De rechercheur De Jager heeft mij buiten mij om opgegeven als lid van de N.S.B. Ik heb echter geen contributie betaald en geen lidmaatschapskaart aanvaard. Ik heb naar het kantoor van de N.S.B. in Rotterdam geschreven, dat ik geen lid van de N.S.B. wenschte te zijn. Op 16 October 1943 ben ik, blijkens mij gezonden bericht, afgeschreven als lid der N.S.B. Ik ben inderdaad lid geweest van het Rechtsfront nadat de Alg. Ned. Politiebond was onthouden. Op verzoek van inspecteur De Jong ben ik overgeplaatst naar de inlichtingendienst, die al van voor de oorlog bestond en die later berucht is geworden onder de naam „Groep X”. De Jong had opdracht gekregen van de wnd. Hoofdcommissaris van Politie Rosbach om aanhangers van de zgn. nieuwe orde bij de Inlichtingendienst te plaatsen. De Jong heeft mij aangewezen omdat hij tegenover Rosbach kon aanvoeren, dat ik lid van het Rechtsfront was, terwijl hij anderzijds wist, dat ik geen verkeerde dingen zou doen. Ik zat in de huishoudelijke dienst, met buitendienst heb ik nooit iets te maken gehad. Ik heb vele conflicten gehad met mijn commandant Van Breugen en ben tenslotte in de herfst van 1943 op mijn verzoek overgeplaatst naar de administratieve recherche”;

Gezien het proces-verbaal van 3 September 1945, opgemaakt door Anthonius Jan Harp, inspecteur van politie;

O. dat beschuldigde blijkens dit proces-verbaal heeft erkend, korte tijd sympathiseerend lid van de N.S.B. te zijn geweest, welke erkenning hij ter zitting echter gedeeltelijk heeft teruggenomen;

O. dat beschuldigde, na medio 1943 bij de N.S.B. te zijn ingeschreven, eerst op 16 October 1943 is afgeschreven;

O. dat hieruit mag worden afgeleid, dat beschuldigde zich in ieder geval het sympathiseerend lidmaatschap van de N.S.B. korte tijd heeft laten aanleunen, weshalve het Tribunaal meer waarde hecht aan de oorspronkelijke erkenning van beschuldigde, dan aan zijn verklaring ter zitting, voor zover die zou moeten worden opgevat als een ontkenning van het sympathiseerend lidmaatschap;

O. dat vast is komen te staan, dat beschuldigde lid is geweest van het Rechtsfront, hetgeen begrijpelijk maakt, dat hij tegenover de buiten hem tot stand gekomen inschrijving als sympathiseerend lid

der N.S.B. aanvankelijk een passieve houding heeft aangenomen;

O. dat het Tribunaal, hoezeer mitsdien bewezen achtende, dat beschuldigde korte tijd sympathiseerend lid van de N.S.B. is geweest, anderzijds in aanmerking neemt, dat beschuldigde na een korte tijd van passiviteit, de nodige stappen heeft ondernomen om zich van dit lidmaatschap te bevrijden;

O. dat het deel uitmaken van de inlichtingendienst van de Rotterdamse politie op zich zelf geen gedraging oplevert als bedoeld in art. 1 van het Tribunaalbesluit, terwijl het Tribunaal bovendien in aanmerking neemt, dat beschuldigde daarvan deel is gaan uitmaken voordat deze dienst zich door politieke misdragingen berucht had gemaakt en dat beschuldigde, van wie niet gebleken is, dat hij zich in een later stadium van de bezetting bij deze toen als Groep X berucht geworden dienst, aan enige laakbare gedraging heeft schuldig gemaakt, op eigen verzoek naar een andere, niet politiek geëxponeerde afdeling van de politie is overgeplaatst;

O. dat het Tribunaal in de bewezen verklaarde gedragingen, voor zover opleverende gedragingen als bedoeld in art. 1 van het Tribunaalbesluit — te weten het zich aansluiten bij Rechtsfront en N.S.B. — gezien de omstandigheden, waaronder deze hebben plaatsgevonden en mede gezien de houding van beschuldigde gedurende de verdere duur van de bezetting, waarin hij zich meer en meer van zijn aanvankelijke sympathieën, zoals die gebleken zijn uit zijn aansluiting bij het Rechtsfront, heeft gedistancieerd, geen aanleiding ziet om hem thans nog een maatregel op te leggen;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen.

No. 737.

HOGЕ АUТОRІTEІT АMSTERDАM, 8 April 1948. (Mr. Verdam).

Al moge de leiding van een kamp er voor aansprakelijk zijn dat een in bewaring gestelde heeft kunnen ontvluchten, zo volgt daaruit volstrekt niet, dat de tijd, gedurende welke de ontvluchte zijn vrijheid geniet, moet worden gerekend te behoren tot de tijd van de reeds ondergane detentie, waaraan niets afdoet de omstandigheid dat de ontsnapte na korten of langere tijd zich zelf weer aanmeldt. Fiat-executie gewijgerd.

(Tribunaalbesluit art. 2.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal 8e Kamer d.d. 26 Nov. 1947 in de zaak tegen Allert Andela;

O. dat aan beschuldigde is te laste gelegd: dat hij als Nederlander gedurende de vijan-

delijke bezetting van het Rijk in Europa, zulks terwijl hij geboren is 17 April 1918;

a. hulp en steun heeft verleend aan de vijand door in of omstreeks November 1940 vrijwillig in dienst te treden bij de Arado Flugzeugwerke te Potsdam in Duitsland tegen een salaris van R.M. 280 per maand;

b. lid is geweest van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, bij welke beweging hij zich aansloot op 4 Maart 1941 onder het stamboeknummer 133235, althans na zijn terugkeer uit Duitsland;

c. lid is geweest van het Technische Gilde, een nationaal-socialistische instelling, waarvoor hij zich op gaf op 1 Jan. 1941 tijdens zijn dienstbetrekking sub a. boven genoemd;

d. lid is geweest van de „Luchtvaart Weerafdeling” van de N. S. B. van welk instituut hij de uniform heeft gedragen met een pistool en waarin hij de rang heeft bekleed van waarnemend inspecteur met een salaris groot f 275 per maand;

e. lid is geweest van de Landwacht Nederland vanaf ongeveer October 1944, hebbende hij daar dienst gedaan te Amsterdam en te Meppel gekleed in een tuniek: veldgrijs met op de revers een springende granaat, terwijl hij de rang heeft bekleed van „opperstormleider”, zulks tegen een salaris van f 275 per maand;

Hij heeft de dienst der Landwacht verlaten in of omstreeks Januari 1945 wegens onenigheid met zijn chef;

door welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlansche volk;

O. dat het Tribunaal, de te laste gelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, met dien verstande, dat het Tribunaal ingevolge art. 2 lid 1 van het Tribunaalbesluit in overweging geeft de duur daarvan te beperken tot de tijd van 3 jaren en 39 (negen en dertig) dagen, waarop in mindering ware te brengen de tijd gedurende welke beschuldigde in bewaring gesteld is geweest zijnde van 17 April 1945 tot 26 November 1947;

2. ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. ontzetting van het recht om bij de gewapende macht te dienen;

Beveelt dat een gedeelte der internering, dat door het Tribunaal op een half jaar wordt gesteld, niet zal worden ten uitvoer gelegd tenzij het Tribunaal later anders mocht gelasten op grond, dat beschuldigde gedurende een proeftijd, die het Tribunaal bepaalt op drie jaren, zich niet als goed Nederlander heeft gedragen. Beveelt de onmiddellijke invrijheidstelling van beschuldigde. Heft op het beheer over het vermogen van beschuldigde met ingang van de dertigste dag nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend, resp. bij herhaling zal zijn geweigerd.

O. dat al moge de leiding van het kamp er verantwoordelijk voor zijn dat een in bewaring gestelde heeft kunnen ontvluchten, daaruit nog volstrekt niet volgt, dat de tijd, gedurende welke een ontvluchte zijn vrijheid geniet, moet worden gerekend te behoren tot de tijd, van de reeds ondergane detentie, waaraan niets afdoet de omstandigheid dat de ontsnapte na korter of langer tijd zichzelf weer aanmeldt;

O. dat dientengevolge de opgelegde internering ten onrechte voor een tijd van 10 maanden en 3 dagen ten gunste van beschuldigde is berekend;

O. dat het gewenst is, dat de zaak nogmaals door het Tribunaal in andere samenstelling worde gezien, waarbij dan tevens kan worden onderzocht of de opgelegde internering welke in feite neerkomt op ene onvoorwaardelijke van ruim 1 jaar en 9 maanden, voldoende moet worden geacht in verband met de ernst van de gedragingen;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden is om het fiat-executie aan de uitspraak te onthouden;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 738.

HOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 15 April 1948. (Mr. Verdam).

Flat-executie geweigerd, aangezien het Tribunaal ter beoordeling van de psychische toestand van de beschuldigde niet had mogen afgaan op een verkregen „stellige indruk” daarvan, doch dienaangaande zich had dienen te vergewissen door een psychiatrisch onderzoek te doen instellen.

(Sr. art. 37.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 1e Kamer B, zitting houdende te Amersfoort, dd. 12 Dec. 1947 in de zaak tegen Lambertus Hendrikus Hulshof;

O. dat aan beschuldigde is telastgelegd: dat hij, Nederlander zijnde in de zin van het Tribunaalbesluit en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. a. zich in of omstreeks 1943 heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden (hierna te noemen N. S. B.) en sindsdien daarbij als zodanig is aangesloten gebleven tot aan het einde van voormelde bezetting;

b. zich in of omstreeks 1944 heeft aangesloten bij de nationaal-socialistische organisatie De Germaanse S.S.;

2. zich in of omstreeks 1942 vrijwillig heeft aangesloten bij het onderdeel van de Duitse Krijgsmacht de Waffen SS en sindsdien daarbij gewapend met een vuurwapen

en gekleed in uiform heeft dienst gedaan; door welke handelingen hij hulp of steun heeft verleend aan de vijand, diens handlangers en medehelpers;

Op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers.

O. dat het Tribunaal, de telastegelegde feiten, behalve het dienst doen bij de Waf-fen SS, bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft om de duur daarvan te beperken in dier voege, dat deze gelijk zal zijn aan de tijd, door beschuldigde van 18 Juni 1945 in bewaring doorgebracht;

Ontzetting van de rechten van kiezen en de kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschift uitgeschreven verkiezingen;

Verklaart, dat het beheer over het vermo-gen van de beschuldigde kan worden opge-heven drie maanden na het in kracht van gewijsde gaan van deze uitspraak.

Beveelt de onmiddellijke invrijheidstel-ling van de beschuldigde.

O. dat het Tribunaal bij de oplegging van de maatregelen zich mede laten leiden door de „stellige indruk”, die het Tribunaal heeft gekregen tijdens het verhoor van be-schuldigde ter zitting, dat deze „psychisch niet geheel normaal” is;

O. dat hoewel ook in de getuigenverkla-ringen, voorkomende in het zich in het dos-sier bevindende proces-verbaal, af en toe wordt uitgesproken dat beschuldigde niet geheel normaal is, deze uitspraken toch niet meer zijn dan een subjectieve mening, even-eens gevormd naar „indrukken”;

O. dat de beschuldigde als SS-er dienst gedaan heeft in het Duitse leger en het Tri-bunaal voor het opleggen van voormelde lichte maatregelen (internering van onge-veer 2 jaar en 7 maanden) niet kan volstaan met af te gaan op indrukken omtrent de psychische toestand, doch dienaangaande zich had dienen te vergewissen door een psychiatrisch onderzoek te doen instellen;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden bestaat om het fiat-executie aan de uit-spraak te onthouden;

Weigert het fiat-executie op bovenge-noemde uitspraak.

No. 739.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 14
April 1948. (Mr. Verdam).

Flat-executie geweigerd, daar de opgeleg-de maaatregelen, in het bijzonder de opge-legde Internering, gezien de gebleken men-taliteit en de verregaande intrigerende on-beschaamdheid van de beschuldigde, te licht geacht moeten worden.

(Tribunaalbesluit art. 1.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 4e Kamer, dd. 15 Dec. 1947 in de zaak tegen Gerardus Pieter van den Heuvel;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, zijnde op 10 Mei 1940 in het bezit van de Nederlandse nationaliteit, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. op 3 April 1941 is ingeschreven als lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden als hoedanig hij bij gemelde beweging is aangesloten gebleven tot 1 Juli 1941;

2. zich als sympathiserend lid heeft aan-gesloten bij de Nationaal Socialistische Be-weging der Nederlanden, als hoedanig hij op 1 Juni 1942 is ingeschreven;

3. zich als lid heeft aangesloten althans als lid is aangesloten geweest bij de natio-naal-socialistische organisatie de Neder-landse SS.;

4. zich als lid heeft aangesloten, althans als lid aangesloten is geweest bij de natio-naal-socialistische organisatie het „Rechts-front”;

5. in het algemeen blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid en getracht heeft om bij de uitoefening van zijn rechtspractijk voordeel te trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand doordat hij in een op 23 October 1943 door hem met „Heil Hitler” ondertekende en aan de „Sicherheitspolizei” und „SD” te Amsterdam gerichte brief o.m. het volgende heeft geschreven:

„Da es in unseren Praxis wiederholt vor-kommt, das die Herren Richter sowohl des Landesgerichtes wie des Gerichtshofes in Amsterdam national-sozialistische und Deutschfreundliche Beschuldigte oft ohne genügendes Beweismaterial doch so schwer wie möglich bestrafen, so dass die für die richterliche Gewalt notwendige Objektivität völlig verschwunden ist, bitten wir Sie jetzt ergebnst, unterstehende Angelegenheit studieren zu wollen, weil hieraus klar hervorgeht, dass die Herren aus Rachge-fühlen gehandelt haben und zwar Menschen gegenüber, die ganz unschuldig sind, die aber, was ihre politische Einstellung anbe-langt, durchaus deutschfreundlich sind . . .

Die Zeugenaussagen stehen hier gegen-über den Mitteilungen der drei Beschuldig-ten wie zwei Welten einander gegenüber stehen und die richterliche Gewalt hat mit Vergnügen der jüdischen Clique geglaubt, ohne irgendeinen gesetzlichen Beweis . . .

Da das Urteil schon vor 14 Tagen ge-fällt ist und die Beschuldigten in den näch-sten Tagen nach dem Gefängnis wegge-führt werden, bitten wir Sie die in Rede stehende Angelegenheit schleunigst behan-deln zu wollen, damit Ihrerseits die er-wünschten Massnahmen zur Verhinderung der Gefängnisstrafe getroffen werden kön-nen”

hebbende hij daardoor getracht te ten uitvoerlegging van een door het Gerechts-

hof te Amsterdam aan twee zijner cliënten terzake van verduistering opgelegde gevangenisstraffen te doen verhinderen althans uitstellen door een machtsapparaat van de vijand, waarvan hij wist althans behoorde te weten dat dit geen enkele noodzaak bezat tot het bewerkstelligen van zodanige verhindering of uitstel doch slechts op grond van de omstandigheid dat het tengevolge van het feit van de vijandelijke bezetting in Nederland zijn terreur-praktijken kon uitoefenen wellicht willekeurig dwang ter verhindering van executie van door een Nederlands rechterlijk college opgelegde gevangenisstraffen zou kunnen uitoefenen;

door welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal de telastegelegde feiten bewezen verklarende met uitzondering van het sub 3 genoemde, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot drie jaren en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde van 25 Mei 1945 t.m. 16 October 1945 en van 2 Dec. 1946 af in vóór-internering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 11 Juli 1949;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Ontzetting van het recht om de heroeppen van advocaat en van procureur uit te oefenen;

bepaalt voorzoveel nodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen drie maanden nadat internering is beëindigd;

O. dat met name het sub 5 telastegelegde een zodanige mentaliteit verraadt en getuigt van een zo verregaande intrigerende onbeschaamdheid, dat daartegenover de opgelegde maatregelen, en inzonderheid een internering van een geadviseerde duur van drie jaren in aanzienlijke mate te licht moet worden geacht;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden bestaat, om het fiat-executie aan de uitspraak te onthouden;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 740.

HOGE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
15 April 1948. (Mr. van Berckel).

Flat-executie geweigerd op de maatregel van internering. Beschuldigde mag door zijn ruitserlijke bekentenis en op grond van zijn ideële motieven en zijn principiële karakter op een uitzonderlijke beoordeling van zijn gedraging aanspraak maken.

(Tribunaalbesluit art. 2.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 2e Kamer, van 30 Sept. 1947 in de zaak tegen Luitzen Jaarsma;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven en voorzover bewezen verklaard — is telaste gelegd het vrijwillig dienst nemen bij de Waffen SS., het vechten als frontstrijder in de Oekraïne, waar bij hij bevorderd werd tot Sturmman en twee onderscheidingen ontving en het zijn van bedrijfsleider bij de uitgeverij „Storm”;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat beschuldigde zich heeft gedragen zoals hem als bovenomschreven is telaste gelegd en hem deswege heeft opgelegd internering, met advies deze te beperken tot de tijd van vier jaren, eindigende op 8 Mei 1949 en ontzetting van de beide kiesrechten en van de rechten om openbare ambten en functies te bekleden en om te dienen bij de gewapende macht;

O. dat Wij Ons met de ontzettingsmaatregelen kunnen verenigen, zodat het fiat-executie ten aanzien van dit gedeelte der uitspraak kan worden verleend;

O. ten aanzien van de internering, dat de bewezen gedragingen in het algemeen ongetwijfeld het opleggen van een internering voor de duur van vier jaren wettigen, doch dat deze maatregel Ons in casu enigszins zwaar lijkt te zijn uitgevallen;

O. immers, dat beschuldigde heeft verklaard als chauffeur en ordonnans aan het front te hebben dienst gedaan en de eed op Hitler alleen niet te hebben afgelegd, omdat hij tijdens de eedsaflegging afwezig was, doch dat hij geen enkel bezwaar zou hebben gehad om zo nodig ook daadwerkelijk aan de strijd deel te nemen en om die eed af te leggen, door welke ruitserlijke bekentenis, zonder poging om zijn gedragingen als minder ernstig voor te stellen, beschuldigde naar Ons oordeel zich gunstig heeft onderscheiden van het merendeel der politieke delinquenten om op een uitzonderlijke beoordeling aanspraak te mogen maken, hebbende Wij voorts uit de processtukken de indruk gekregen, dat deze beschuldigde, die geen lid van de N.S.B. was, zich uit zuiver ideële motieven bij de Waffen SS. heeft aangesloten en blijvende het principiële karakter van beschuldigde vervolgens uit het feit, dat hij, na de oorlog een onderdak gezocht hebbende bij zijn broeder, die lid van de B.S. was, zich in overleg met deze heeft doen arresteren zonder te trachten zich aan de gevolgen van zijn gedragingen te onttrekken;

O. dat Wij mitsdien van oordeel zijn, dat deze beschuldigde, mede in verband met de gunstige verklaringen en het goede kamp-rapport, zonder bezwaar in vrijheid kan worden gesteld, zodat Wij het Tribunaal in een andere samenstelling in de gelegenheid willen stellen de vraag te beantwoorden of in casu wellicht termen aanwezig zijn de onvoorwaardelijke internering te beperken

tot de tijd van de door beschuldigde tot de dag der tweede uitspraak ondergane detentie, met het opleggen van een verder voorwaardelijke internering voor de duur van omstreeks één jaar;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd; ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak, voor wat betreft de opgelegde maatregel van internering.

No. 741.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
15 April 1948. (Mr. van Berckel).

Fiat-executie geweigerd, aangezien — hoewel de gebezigde bewijsmiddelen formeel voldoende zijn om daarop de te laste gelegde feiten bewezen te verklaren — hieruit niettemin de aard en de omvang van beschuldigde's gedragingen niet genoegzaam zijn gebleken om te kunnen beoordelen of de aan hem opgelegde maatregelen in de juiste verhouding staan tot de ernst van het misdrevene.

(Tribunaalbesluit artt. 63 en 64.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 1e Kamer, van 29 Augustus 1947 in de zaak tegen Hermanus de Werk;

O. dat aan beschuldigde is telaste gelegd dat hij vanaf 6 April 1943 tot 11 April 1943 als sorteerder is werkzaam geweest in dienst bij de N.S.D.A.P. en ongeveer Mei 1943 vrijwillig heeft getekend voor de oorlogsmarine en daarin als matroos op de marinewerf te Kiel heeft dienst gedaan tot het einde van de oorlog;

O. dat het Tribunaal bewezen heeft geacht, dat beschuldigde zich heeft gedragen zoals hem is telaste gelegd en hem deswege heeft opgelegd internering met advies deze te beperken tot de tijd van vijf jaren, eindigende op 5 December 1950 en ontzetting van de beide kiesrechten en van de rechten om openbare ambten en functies te bekleden en om te dienen bij de gewapende macht;

O. dat het Tribunaal dit bewijs heeft gebaseerd op de door beschuldigde ter terechtzitting afgelegde bekentenis, de door hem tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring en de ter terechtzitting voorgelezen verklaringen der getuigen Guldemond, van de Werken, van Duijl en Koet;

O. dat deze bewijsmiddelen formeel voldoende zijn om daarop de telaste gelegde feiten bewezen te verklaren, doch dat hieruit niettemin de aard en de omvang van beschuldigde's gedragingen niet genoegzaam zijn gebleken om te kunnen beoordelen of de aan beschuldigde opgelegde maatregelen in de juiste verhouding staan

tot de ernst van het misdrevene;

O. ten aanzien van het sub a telaste gelegde, dat dit blijkbaar gegronsd is op een aantekening van de verbalisant H. Sierat op het door hem opgemaakte proces-verbaal dd. 10 December 1945, doch dat overigens alle bewijs hieromtrent ontbreekt behalve de blote bekentenis ter terechtzitting van beschuldigde, die tijdens het vooronderzoek echter heeft verklaard nimmer werkzaam te zijn geweest op het Joodse Weeshuis te Leiden, zodat, al moge het werkzaam zijn in dienst van de N.S.D.A.P. op zichzelf als een politiek laakbare gedraging worden beschouwd, nu de woorden „als sorteerder”, die even vaag als onbegrijpelijk zijn, geen nader licht werpen op de aard der werkzaamheden, ter zitting had moeten blijken, waaruit zijn diensten aan de N.S.D.A.P. hadden bestaan;

O. wat het sub b telaste gelegde betreft dat nu het Tribunaal genoegzaam heeft genomen met de door beschuldigde ter terechtzitting afgelegde bekentenis zonder meer, hij blijkbaar wordt geacht te persisteren bij zijn verklaring tijdens het vooronderzoek, die beschuldigde ter zitting is voorgehouden en waarbij hij heeft opgegeven drie maanden op de marinewerf te Kiel te hebben gewerkt, doch zich door de vlucht te hebben onttrokken aan zijn verplichting als matroos bij de oorlogsmarine te tekenen, zodat, al moge op grond van de verklaringen der getuigen worden aangenomen, dat beschuldigde inderdaad bij de oorlogsmarine heeft gediend, nu overigens alle bijzonderheden daaromtrent ontbreken, een interneringstijd van vijf jaren vooralsnog te zwaar voorkomt;

O. dat te dezen aanzien nog wordt opgemerkt, dat al hetgeen beschuldigde tijdens het vooronderzoek omtrent zijn lotgevallen na zijn vlucht heeft verklaard, weinig geloofwaardig voorkomt, aangezien blijkens de verklaring van getuige van Duyl, de Zahlbogen en de postwissel, welke stukken het Tribunaal verzuimd heeft als bewijsmiddelen te bezigen, de echtgenote van beschuldigde tot het eind van de oorlog een uitkeering heeft genoten wegens zijn dienst bij de oorlogsmarine, hetgeen niet in overeenstemming is met beschuldigde's bewering, dat hij na zijn vlucht onder meer anderhalf jaar in een gevangenis zou hebben doorgebracht;

O. dat Wij derhalve wegens ondeugdelijkheid van het onderzoek het fiat-executie aan bovengenoemde uitspraak menen te moeten onthouden, teneinde het Tribunaal in een andere samenstelling nogmaals in de gelegenheid te stellen om, na een heronderzoek en eventuele aanvulling van het sub a telaste gelegde zijn oordeel in deze zaak uit te spreken;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 742.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
15 April 1948. (Mr. van Berckel).

Fiat-executie geweigerd, daar in de beschuldiging niet is gesteld over welke gedragingen althans in welk opzicht de beschuldigde mede de oorzaak is geweest, dat enige personen naar Duitsland werden uitgezonden.

(Tribunaalbesluit art. 47, 1e lid.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 4e Kamer, dd. 12 Januari 1948 in de zaak tegen Jozina Jacoba Flux;

O. dat aan beschuldigde is telaste gelegd, dat zij in den jare 1943 er mede oorzaak van is geweest dat een drietal jongemensen, genaamd G. Zuidam, N. van Eyk en J. Lankhorst, allen wonende te Gouda, die erin geslaagd waren omstreeks Maart 1943 uit een transport van mannen voor de arbeidsinzet in Duitsland te ontkomen, naar Gouda terug te keren, enige dagen na hun terugkeer te Gouda opnieuw werden opgeroepen en naar Duitsland gezonden, zijnde twee dezer jonge mannen met name Lankhorst en Zuidam in Duitsland om het leven gekomen;

O. dat het Tribunaal, dit feit bewezen verklarende, aan beschuldigde heeft opgelegd een voorwaardelijke internering met een voorgestelde duur van 2 jaren en ontzetting uit rechten;

O. dat Wij Ons met deze uitspraak niet kunnen verenigen,

dat in de eerste plaats in de telastelegging had behoren te zijn aangegeven door welke gedraging, althans in welk opzicht beschuldigde mede de oorzaak is geweest van de heropzending naar Duitsland van de drie genoemde jongelieden, zijnde tegen de telastelegging in huidige vorm een verweer niet wel mogelijk;

dat, aangenomen, in verband met de stukken van voorlopig onderzoek, dat bedoeld is aan beschuldigde's dreigend optreden op het G.A.B. het funeste gevolg toe te schrijven, dan nog het causaal verband ontbreekt, nu niet gebleken is dat de directeur, een der employé's of een toevallig aanwezig persoon zich gewend heeft tot de Fachbewerber;

dat wellicht een aanvulling der telastelegging zonder in strijd te komen met het derde lid van art. 10 van het Besluit van 23 Dec. 1944 (S. E 153) mogelijk is, doch Wij de eventuele formulering hiervan aan het Tribunaal moeten overlaten;

dat voorts een internering voor de duur van 2 jaren, zij het dan ook voorwaardelijk, Ons voor de gedraging, voorzover deze thans vaststaat, veel te zwaar wil voorkomen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 743.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
8 April 1948. (Mr. van Berckel).

Fiat-executie geweigerd, aangezien de beschuldiging louter algemeenheden bevat, immers niet anders dan summier gedragingen worden vermeld, terwijl gepreciseerd de feitelijkheden daarin ontbreken.

(Tribunaalbesluit art. 47, 1e lid.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 13e Kamer, van 27 Nov. 1947 in de zaak tegen Johannes van Maurik;

Gezien een bezwaarschrift, op 25 Maart 1948 namens beschuldigde door diens raadsman bij Ons ingediend;

O. dat aan beschuldigde is telaste gelegd, dat hij de vijand hulp en steun heeft verleend, door als ambtenaar, werkzaam aan het Gewestelijk Arbeidsbureau te Rotterdam zijn medewerking te verlenen bij de tewerkstelling van Nederlandse arbeiders in Duitsland, door bij de uitvoering van de door of vanwege de bezettingsautoriteiten ten deze gegeven instanties meer ijver aan de dag te leggen dan in het belang van het Nederlandse volk en van de bedoelde arbeiders geboden was en door verscheidene arbeiders van wie hij wist of kon vermoeden, dat zij zich aan de tewerkstelling in Duitsland hadden onttrokken of wilden onttrekken, bloot te stellen aan door of vanwege de bezettingsautoriteiten tegen hen te nemen maatregelen, door hen aan te geven bij de Sicherheitsdienst en bij andere Duitse instellingen of organisaties;

O. dat het Tribunaal, het aan beschuldigde telaste gelegde bewezen verklarende, hem heeft opgelegd de maatregel van ontzetting uit enkele rechten;

O. dat Wij Ons fiat aan de uitspraak menen te moeten onthouden op grond van de navolgende overwegingen:

dat in de eerste plaats de uitspraak niet voldoet aan redelijke eisen aan zulk een schriftuur te stellen, immers ze niet is te verstaan zonder raadpleging der stukken van voorlopig onderzoek, welke uiteraard bij een uitreiking van een afschrift-uitspraak, niet mede in afschrift worden bijgevoegd;

dat voorts de telastelegging louter algemeenheden bevat immers niet anders dan summier gedragingen worden vermeld, terwijl gepreciseerde feitelijkheden daarin ontbreken, zodat, waar ook geen concrete feiten onderwerp van onderzoek hebben uitgemaakt, een verweer van beschuldigde niet wel mogelijk is geweest;

dat tenslotte de zaak niet alleen van te groot gewicht is, maar ook te veel twijfel laat omtrent de vraag of beschuldigde enige maatregel is op te leggen, om haar niet ten tweede male aan het oordeel van het Tribunaal te onderwerpen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak.

2 Juni 1948 (afh. 35)

No. 744—763

TRIBUNALEN IN NEDERLAND

EN ANDERE NA-OORLOGSCHE RECHTSPRAAK

Redactie Tribunalen in Nederland:

Mr. G. C. M. VAN NIJNATTEN en Mr. J. J. H. VAN DER BRUG

Hoofd van het Centraal Tribunaal Kantoor

Secretaris v. h. Tribunaal te 's-Hertogenbosch

**Redactie van de na-oorlogscbe Rechtspraak (Bijz. Raad
van Cassatie, Bijz. Gerechtshoven, Rechtsherstel e.a.):**

Mr. J. MILDERS

Vice-President Arr.-Rechtbank te Zwolle

(VERSCHIJNT WOENSDAG)

4^e JAARGANG

**N.V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
W. E. J. TJEENK WILLINK, ZWOLLE**

Printed in the Netherlands

REGISTER RECHTSHJ RSTEL 4e JAARGANG

1. Diverse vorderingen ex artt. 23 e. v. E 100. 1009, 1022, 1028, 1148, 1194, 1221.
2. Vorderingen m. b. t. onder beheer gesteld vermogen (art. 25 E 133). 1007, 1015, 1071, 1193, 1245.
3. Vorderingen tot teruggave van verkochte handelszaken of roerende goederen. 1009, 1037, 1058, 1094, 1098, 1101, 1104, 1106, 1161, 1171, 1172, 1222, 1223, 1241.
4. Terugvordering van salarissen. 1015, 1051, 1060, 1073, 1154, 1168.
5. Vorderingen m. b. t. huur- en pachtovereenkomsten. 1020, 1050, 1159, 1200, 1246.
6. Ontruiming. 1247.
7. Vorderingen m. b. t. Huwelijksgoederen- en erfrecht. 1019, 1049, 1084, 1112, 1163, 1164, 1173.
10. Vorderingen m. b. t. verzekeringsovereenkomsten. 1016, 1034, 1072, 1080, 1105, 1141, 1148, 1150, 1152, 1155.
11. Vorderingen tot nietigverklaring van vonnissen van den gewonen rechter (Art. 38 E 100). 1014, 1052, 1156.
13. Appèl van beslissingen van het Beheersinstituut (Art. 43 E 133). 1015, 1018, 1023, 1027, 1029, 1030, 1032, 1033, 1047, 1048, 1058, 1061, 1062, 1063, 1064, 1071, 1075, 1076, 1077, 1079, 1083, 1085, 1110, 1112, 1113, 1115, 1120, 1122, 1123, 1147, 1169, 1174, 1175, 1176, 1188, 1192, 1197, 1203, 1210, 1224, 1226, 1229, 1230, 1238, 1239, 1240, 1248, 1224.
14. Gevallen van onbevoegd verklaring. 1224.
16. Vorderingen tot nietigverklaring van een schenking. 1099, 1245.
19. Bewaargeving. 1099.
20. Bevrijdende werking van betaling (Art. 33 E 100). 1006, 1007, 1017, 1024, 1034, 1089, 1117, 1139, 1141, 1149, 1152, 1155, 1195, 1196, 1201, 1211, 1216, 1221, 1225, 1236.
21. Gronden en duidelijke conclusie (Art. 126 al. 4 E 100). 1094, 1170.
22. Vermogensrechtelijke betrekking is privaatrechtelijke betrekking (Art. 1 sub 2 E 100). 1019, 1086.
24. Deskundigen-onderzoek (Art. 140 E 100). 1194.
25. Van waarde verklaring van conservatoirbeslag (Artt. 147 e.v. E 100). 1093.
26. Kostenveroordeling (Art. 142, al. 2, E 100). 1016, 1022, 1046, 1174, 1214, 1227, 1195.
27. Bijzondere Voorziening (Art. 30 E 93). 1195.
28. Als partij in het geding roepen (Art. 132 E 100). 1018, 1089, 1092.
29. Aandelen. 1028.
33. Non enemy verklaring (Art. 34f E 133). 1110, 1176, 1203.
35. Art. 15 E 133: „oogmerk”. 1076, 1085, 1123, 1147.
39. Herziening (Art. 143 E 100). 1005, 1013, 1059, 1111, 1138, 1144, 1160, 1161, 1170, 1196, 1199, 1214, 1218, 1219, 1220, 1222, 1228, 1247.
42. Appèl beslissing gedelegeerden afd. Onroerende Goederen (Artt. 113d jo. 150c E 100). 1040.
43. Geen belang bij inwilliging van verzoek. 1040.
44. Benoeming tot bestuurder ener N.V. (Art. 99 E 100). 1118, 1134, 1210.
47. Dwangsom. 1041, 1058, 1065.
49. Reconventie. 1094, 1153, 1193, 1214.
54. Vorderingen m. b. t. onroerende zaken; hypothecaire vorderingen (Art. 113c E 100). 1006, 1008, 1078, 1082, 1103, 1117, 1119, 1140, 1149, 1151, 1153, 1158, 1195, 1202, 1212, 1213, 1217, 1225, 1227, 1242, 1243, 1244.
61. Schadevergoeding (Art. 34 E 100). 1094, 1161.
63. Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd (A 6), artt. 6 No. 1. 1071, 1074, 1076, 1123, 1227.
64. Bevoegdheid in Kort Geding (150a E 100: „Werkzaamheid van de Raad”). 1058, 1134.
65. Goede trouw (Art. 32 E 100). 1008, 1098, 1103, 1171.
66. Goede trouw (Art. 27 al. 1 E 100). 1093, 1104, 1223.
67. Rechtsverwerking. 1050, 1159, 1200, 1246.
73. Strekking van K. B. E 100. 1200.
75. Goede trouw (Art. 28 E 100). 1119, 1227.
76. Agentuur-overeenkomst. 1193.

No. 744.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT HAARLEM (7e Kamer), 1 April 1948.
(Mr. Goudsmit, Maas, Romeyn).

Op eerste uitspraak flat-executie gewelgerd ten aanzien van de ontzetting van het recht om het ambt van predikant uit te oefenen. (Zie beschikking no. 706). Bij tweede uitspraak die ontzetting bevestigd. Het feit dat de beschuldigde reeds door de Ned. Hervormde Kerk uit zijn ambt is ontzet, belet het Tribunaal niet een ontzetting uit te spreken die zich uitstrekt tot de ontzetting uit het predikantsambt in het algemeen, daar de mogelijkheid bestaat dat de beschuldigde tot een ander kerkgenootschap zou toetreden en hij aldus weder als predikant beroepbaar zou zijn. Ook al zou in het Weth. v. Sr. met ambten alleen overheidsambten bedoeld zijn, dan wordt het predikantsambt in ieder geval bestreken door de ruime omschrijving van art. 4, eerste lid, Tribunaalbesluit.

(Sr. art. 28; Tribunaalbesluit art. 4, 1e lid.)

Tribunaal Haarlem tegen Pieter Wilhelm Foeken, predikant.

Beschuldigd van: dat hij Nederlander zijnde, die op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaren had bereikt, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. in 1941 zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en tot omstreeks November 1943 als lid bij deze Beweging aangesloten is gebleven;

2. hulp of steun heeft verleend aan de handlangers of medewerkers van de vijand door als lid van de N.S.B. contributie te betalen ad f 6 per maand, althans enig geldelijk bedrag als contributie te betalen;

3. de propaganda van de N.S.B. heeft bevorderd en blijk heeft gegeven van instemming met het streven van die Beweging, althans van nationaal-socialistische gezindheid:

a. door in of omstreeks 1942, terwijl hij toen zelf lid der N.S.B. was te Zandvoort, in het Kringhuis der N.S.B. een lezing te houden voor de leden der N.S.B. over het onderwerp: „Kerkhervorming“;

b. door aan N.S.B.-instanties opgave te doen van de data en de plaatsen en kerken waar hij zou preken, welke opgaven dan, gelijk hem bekend, werden gepubliceerd in het N.S.B.-blaadje „De Bundelaar“;

c. door aan leden van de N.S.B., behorende tot de Kring „Evangelie en Volk“, woonachtig te Haarlem en omstreken, éénmaal per maand per briefkaart mede te delen, welke kerkdiensten door hem in de loop van de maand zouden worden geleid als predikant;

d. door een N.S.B.-speldje te dragen;

4. als lid zich heeft aangesloten bij de

Nederlands-Duitse Kultuurgemeenschap, afdeling Haarlem, zijnde één nationaal-socialistische organisatie of instelling en daarin een bestuursfunctie heeft bekleed en uitgeoefend en aldus daarvoor werkzaam is geweest en daardoor hulp en steun heeft verleend aan de vijand;

5. hulp of steun heeft verleend, althans heeft trachten te verlenen aan de vijand of diens handlangers of medewerkers en openlijk blijk heeft gegeven van zijn ingenomenheid met de vijand en blijk heeft gegeven van nationaalsocialistische gezindheid door in of omstreeks 1942:

a. toen door de Commissaris voor niet commerciële verenigingen, op grond van de verordening van de Rijks-Commissaris van het bezette Nederlandse gebied tot herordening op het gebied van niet commerciële verenigingen en stichtingen van 23 Februari 1941 (Verordeningsblad van het bezette Nederlandse gebied no. 8 verordening no. 41) het toen zitting hebbende bestuur van de Christelijke Vereniging voor de verpleging van lijdens aan vallende ziekten, gevestigd te Haarlem, bij beschikking van genoemde commissaris van 20 Maart 1942 uit zijn functie werd ontheven en door deze commissaris een nieuw bestuur van die vereniging werd benoemd en hij, beschuldigde, werd benoemd tot Voorzitter, die functie te aanvaarden en uit te oefenen;

b. als voorzitter van het nieuwe bestuur als vermeld onder 5a, voor dat bestuur een geschrift op te stellen getiteld: „de waarheid omtrent hetgeen gebeurd is met en in de Christelijke Vereniging voor de verpleging van lijdens aan vallende ziekten te Haarlem“, in welk geschrift het beleid van het vorige, van zijn functie als vermeld onder 5a ontheven, bestuur door beschuldigde werd afgekeurd omdat dit bestuur in het algemeen de maatregelen en verordeningen van de Rijkscommissaris van het bezette Nederlandse gebied niet naleefde en speciaal omdat dit vorige bestuur wegens zijn anti-Duitse en anti-nationaal-socialistische gezindheid twee leden van het personeel te weten Vermeer en Kroon, die beiden N.S.B.-ers waren, althans blijk hadden gegeven van nationaal-socialistische gezindheid, deswege op staande voet had ontslagen en voorts omdat dat bestuur niet had nageleefd de bepalingen van de onder 5a vermelde verordening tot herordening van commerciële verenigingen en stichtingen, daarmede in strijd maatregelen en besluiten nam en niet wenste te voldoen aan de eis, gesteld door de commissaris, genoemd hierboven onder 5a om het genoemde ontslag gegeven aan Vermeer en Kroon ongedaan te maken in welk geschrift verder onder meer gesteld was, in verband met genoemd ontslag aan Vermeer en Kroon, dat het oude bestuur verblind door politieke haat zijn eigen opvatting wilde doordrijven, dat het zich aan overtreding van bovengenoemde verordening had schuldig gemaakt en in strijd daarmee had beschikt over het vermogen van genoemde vereniging, dat het maatregelen

had genomen waardoor het zich schuldig had gemaakt aan sabotage en tot sabotage direct of indirect had opgewekt, welke sabotage met de doodstraf kon gestraft worden — waarbij gedoeld werd op de maatregelen van financiële aard welke het oude bestuur getroffen had ten gunste van leden van het personeel — die in geval van verandering in de leiding en in het werk van de Vereniging wegens gemoedsbezwaren daartegen — onmiddellijk ontslag wensten te nemen — waartoe door het oude bestuur de mogelijkheid geopend was; en in welk geschrift verder door beschuldigde was gesteld, dat het nieuwe bestuur vreesde, dat het oude zich te veel had laten vergiftigen door de joods-bolsjewieken-oranjezender, in plaats van te luisteren naar de Heilige Schrift;

c. door aan het Algemeen Handelsblad te Amsterdam ter publicatie toe te zenden, althans te doen toezenden, althans opdracht tot toezending daarvoor te geven, althans goed te keuren, dat die toezending geschiedde, een door hem, althans met zijn goedkeuring en medeweten door een ander opgesteld geschrift, ondertekend door het nieuw gevormde bestuur van de hierboven onder 5a genoemde vereniging, van gelijke, althans vrijwel gelijke inhoud en van gelijke strekking, als het hierboven onder 5b genoemde geschrift, welk geschrift in het Algemeen Handelsblad, avondblad van 29 April 1942 onder het opschrift Plichtsverzaking van het bestuur ener inrichting te Haarlem, waaraan toegevoegd was: „Politieke verdwazing leidde tot poging tot afbraak van maatschappelijk werk. Maar men was niet zo dwaas te vergeten, voor eigen geldelijk voordeel te zorgen ten koste van het werk” inderdaad werd opgenomen en aldus gepubliceerd, onder vermelding der namen van de nieuwe bestuursleden der vereniging hierboven vermeld, welke tegelijk met beschuldigde waren benoemd ter vervanging van het oude bestuur door de commissaris hierboven onder 5a genoemd, bij die aldaar vermelde beschikking,

op grond van al welke handelingen en gedragingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

Gezien de processtukken, waaronder de uitspraak d.d. 17 Maart 1947 van de 1e Kamer van dit Tribunaal tegen bovengenoemde beschuldigde;

Gelet op de beslissing van de Hoge Autoriteit, bedoeld in art. 4 van het K. B. van 23 Dec. 1944 (Stbl. E 153) d.d. 9 Febr. 1948, waarbij het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak is geweigerd;

Post alia:

O. dat de in bovenvermelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden even zovele redenen gevende feiten en omstandigheden opleveren, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor be-

wezen is verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de dagvaarding omschreven wijze heeft schuldig gemaakt aan hetgeen beschuldigde onder sub 1 en 4 en primair onder sub 2, 3, 5a en 5b der dagvaarding is ten laste gelegd;

O. dat het Tribunaal het onder punt 5c der dagvaarding aan beschuldigde ten laste gelegde niet bewezen acht, zodat te dien aanzien de beschuldiging moet vervallen verklaard worden;

O. dat de bewezen verklaarde gedragingen van beschuldigde opleveren:

Nederlander zijnde, die op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaren had bereikt, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich hebben aangesloten als lid bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en daarbij aangesloten zijn gebleven;

b. op enige wijze hulp en steun hebben verleend aan de vijand of aan handlangers of medewerkers van de vijand;

c. voor de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden propaganda te hebben bevorderd en door woord en daad van instemming met het streven van die Beweging blijk hebben gegeven;

d. zich als lid hebben aangesloten bij enige aan de N.S.B. verwante organisatie of instelling;

e. openlijk hebben doen blijken van ingenomenheid met de vijand;

O. dat beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat voormelde bewezen verklaarde handelingen als gedragingen van beschuldigde de hieronder vermelde maatregelen wettigen, immers het Tribunaal die in het algemeen belang geboden acht en die maatregelen naar zijn oordeel in juiste verhouding staan tot de ernst der gedragingen van beschuldigde, zijn persoon en zijn persoonlijke omstandigheden;

O. meer in het bijzonder, dat er naar het oordeel van de 7e Kamer van het Tribunaal geen grond bestaat voor de in de vermelde beschikking van de Hoge Autoriteit uitgesproken twijfel omtrent de wijze van het onderzoek door de 1e Kamer;

O. immers, dat blijkens de vele door die Kamer gehoorde getuigen het onderzoek degelijk en conscientieus is gevoerd;

O. bovendien, dat het Tribunaal niet vermag in te zien hoe een door omstandigheden late inzending van een uitspraak reden tot twijfel kan geven omtrent de wijze waarop het onderzoek in de zaak plaats vond;

O. wijders, dat beschuldigde weliswaar reeds krachtens het in de Ned. Herv. Kerk vigerende reglement voor kerkelijk opzicht en tucht uit zijn predikantsambt is ontzet, doch deze ontzetting beperkt is tot de Ned. Herv. Kerk, zodat, indien beschuldigde tot

een ander kerkgenootschap zou overgaan, hij wederom als predikant beroepbaar zou zijn, terwijl een door het Tribunaal uit te spreken ontzetting zich uitsrekt tot ontzetting uit het predikambt in het algemeen;

O. dat het Tribunaal de bevoegdheid heeft tot ontzetting uit de rechten genoemd in art. 28, onder 1e, 2e, 3e en 4e Sr., waaronder het bekleden van ambten of bepaalde ambten, doch mede uit het recht om bepaalde beroepen of groepen van beroepen uit te oefenen en het bekleden van bepaalde functies of groepen van functies krachtens art. 4 lid 1 van het Tribunaalbesluit, waarin geen uitzonderingen worden gemaakt;

O. dat al zoude met ambten in het Wb. v. Sr. alleen bedoeld zijn overheidsambten, het predikantsambt in ieder geval wordt bestreken door de ruime omschrijving van art. 4 lid 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat dan ook de uitspraak van dit Tribunaal in de zaak tegen ds. Alidus Anne Sepp te Zaandam d.d. 12 Dec. 1946, waarbij zulk een ontzetting werd uitgesproken, terwijl deze door de Doopsgezinde Sociëteit uit het predikambt was ontzet, het fiat-executie verkreeg (d.d. 8 Febr. 1947);

O. dat het Tribunaal, gelet op het bovenstaande en in verband met de ernst der gedragingen van beschuldigde, termen aanwezig acht om de uitspraak van de 1e Kamer van dit Tribunaal ten aanzien van de daarin sub 3 genoemde bijzondere maatregel te handhaven, daar beschuldigde geacht moet worden de in het algemeen belang vereiste waardigheid of betrouwbaarheid voor het uitoefenen van het ambt van predikant te missen;

O. dat het Tribunaal van oordeel is, dat eveneens de sub 1 en 2 in die uitspraak genoemde bijzondere maatregelen kunnen worden gehandhaafd;

O. dat het Tribunaal, gelet op de vermogensopstelling vervat in het schrijven van het Nederlands Beheersinstituut vertegenwoordiging Haarlem d.d. 10 Maart 1948 en de daarna door beschuldigde ontvangen heffing ineens boekingsjaar 1948, art. kohier 264027 ad totaal-generaal f 5178.40, geen termen aanwezig acht de maatregel van verbeurdverklaring van het vermogen op te leggen, daar beschuldigde, die, gelet op zijn leeftijd en doofheid niet meer door werken in zijn levensonderhoud zal kunnen voorzien, genoodzaakt is te leven van de vruchten, die het niet grote vermogen afwerpt;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Opnieuw recht doende:

Verklaart de beschuldigde schuldige aan hetgeen hierboven is bewezen verklaard;

Verklaart niet bewezen hetgeen hem meer of anders is ten laste gelegd dan hierboven is bewezen verklaard en verklaart te dien aanzien de beschuldiging vervallen;

Vernietigt de uitspraak van de 1e Kamer van dit Tribunaal d.d. 17 Maart 1947 in de zaak tegen bovengenoemde beschuldigde ten aanzien van de daarin sub 4 genoemde bijzondere maatregel;

Handhaaft die uitspraak ten aanzien van

de daar in sub 1, 2 en 3 genoemde bijzondere maatregelen;

Heft het beheer over het vermogen van beschuldigde op met ingang van de dertigste dag, nadat het fiat-executie op deze uitspraak is verleend.

No. 745.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 22 April 1948. (Mr. Verdam.)

Fiat-executie gewelgerd, aangezien het Tribunaal bij bepaling van de duur der internering de tijd in krijgsgevangenschap doorgebracht in mindering heeft gebracht op de internering, deze tijd aldus op één lijn stellend met een ondergane vóórinternering. Met de krijgsgevangenschap kan als een persoonlijke omstandigheid rekening gehouden worden bij het bepalen van de strafmaat.

(Tribunaalbesluit art. 2.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 2e Kamer, van 24 Dec. 1947, in de zaak tegen Christianus Wilhelmus Koenders;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, Nederlander zijnde in de zin van het Tribunaalbesluit en bij het in werking treden van dit besluit de leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp of steun heeft verleend aan de vijand of diens handlangers door:

gedurende het tijdvak gelegen tussen 25 Maart 1943 en 11 Mei 1945 althans omstreeks dat tijdvak in dienst en gekleed in de uniform van de „Deutsche Wehrmacht” en voorzien van een vuurwapen een militaire training en een auto-technische opleiding te volgen in Krefeld bij de „Krafftfahr Ersatzabteilung 6”, vervolgens in Rusland als chauffeur bij de „Krafftfahrer compagnie 181” benzine en levensmiddelen te vervoeren naar vijandelijke artillerie-stellingen en tenslotte in Duitsland als chauffeur werkzaam te zijn bij een vijandelijke transportafdeling;

2. openlijk heeft blijk gegeven van ingenuïteit met de vijand door te bevooruden, althans toe te staan dat zijn beide minderjarige kinderen op een Duitse school in Nederland werden geplaatst en dat zijn zoon Joseph op of omstreeks 1 Augustus 1948 naar Duitsland werd uitgezonden om in een z.g. „Erholungsh Heim” te worden verpleegd;

3a. op of omstreeks 1 Mei 1941 zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Nederlandse Arbeiders Partij (N.S. N.A.P.) en als zodanig is aangesloten gebleven tot op of omstreeks 24 Jan. 1942;

b. in of omstreeks Mei 1942 zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en als zo-

danig is aangesloten gebleven tot aan het einde van voornoemde bezetting;

c. op of omstreeks 5 Maart 1943 zich als begunstigend lid heeft aangesloten bij de „Germaanse SS”;

d. op of omstreeks 1 Augustus 1942 zich als lid heeft aangesloten bij de nationaal-socialistische organisatie „Nederlandse Volksdienst”;

e. zich als lid heeft aangesloten bij de nationaal-socialistische organisaties: „Nederlands Arbeids Front” en „Technische Noodhulp”;

4. in het algemeen van nationaal-socialistische gezindheid heeft blijk gegeven door:

a. in of omstreeks het jaar 1943 aan het toenmalige Rijkscommissariaat in Nederland een verzoekschrift te richten om de Duitse nationaliteit te verkrijgen;

b. meermalen te collecteren voor de nationaal-socialistische organisatie „Winterhulp Nederland”;

c. geabonneerd te zijn geweest op het nationaal-socialistische blad „Storm”;

d. te bevorderen, althans toe te staan dat zijn beide minderjarige kinderen zich als leden aansloten bij de nationaal-socialistische organisatie „Nationale Jeugdstorm”;

e. meermalen vergaderingen bij te wonen van de „N.S.N.A.P.”;

5. voordeel heeft getrokken uit de door of vanwege de vijand of diens handlangers genomen maatregelen door:

a. op grond van zijn dienstname bij de „Deutsche Wehrmacht” extra rantsoenen brandstoffen te aanvaarden;

b. gebruik te maken van de voordelen der N.S.B. uitdrukkelijk of stilzwijgend bestaande uitzondering op de inleveringsplicht van radio-ontvangtoestellen en op die grond een radio-ontvangtoestel te behouden;

c. een pakket met voor de Nederlanders moeilijk te verkrijgen gebruiks- en genotsartikelen heeft ontvangen van de nationaal-socialistische organisatie Frontzorg Nederland;

op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, na een gedeelte te hebben laten vervallen, de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, daarbij in overweging gevende deze te beperken tot de duur van 3 jaren, daarop in mindering te brengen de tijd door hem sinds 11 Mei 1945 tot Juli 1945 in Amerikaanse krijgsgevangenschap en vanaf 16 Nov. 1945 in bewaring doorgebracht, zodat deze internering eindigt op 29 Augustus 1948;

2. ontzetting uit het recht van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. ontzetting uit het recht om te dienen bij de gewapende macht.

Verstaat dat het door of namens het Nederlandse Beheersinstituut overeenkomstig het Besluit Vijandelijk Vermogen uitgeoefende beheer van het vermogen van de beschuldigde kan worden opgeheven binnen 3 maanden na het verlenen van het fiat-executie op deze uitspraak;

O. dat het Tribunaal, de tijd in krijgsgevangenschap doorgebracht, in mindering heeft gebracht op de internering, deze tijd aldus op één lijn stellend als de ondergane vóórinternering, hetgeen niet juist geacht moet worden;

O. dat dit niet uitsluit, dat met krijgsgevangenschap als een persoonlijke omstandigheid kan rekening gehouden worden, bij het bepalen van de strafmaat;

O. dat het dus gewent is dat het Tribunaal deze zaak nogmaals bezie, waarbij dan meteen nagegaan kan worden of de thans geadviseerde maatregelen wel een voldoende correctie vormen voor deze beschuldigde, die zich geheel aan de Duitse kant geschaard heeft en zelfs pogingen in het werk heeft gesteld om het Duitse burgerrecht te verkrijgen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 746.

HOGE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
23 Januari 1948. (Mr. van Berckel).

Het is aanvechtbaar of onder de te verbeurdverklaren nalatenschap is te brengen het aandeel van de weduwe in de door de dood van de beschuldigde ontbonden gemeenschap evenals het recht op weduwnpensioen, welke eveneens is ontstaan na het overlijden van beschuldigde. Fiat-executie geweigerd.

(Tribunaalbesluit artt. 6 en 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Gravenhage, 3e Kamer, van 6 Maart 1947, in de zaak tegen Mr. August Victor de Lauwere, als bijzondere vertegenwoordiger van wijlen Marius Hugh Louis Wilhelm Blokzijl;

O. dat korthedshalve, voor wat de aan beschuldigde geïncrimineerde gedragingen betreft, wordt verwezen naar de telastelegging;

O. dat het Tribunaal, deze feiten terecht bewezen verklarende, aan beschuldigde heeft opgelegd de maatregel van verbeurdverklaring van diens nalatenschap in diervoeg, dat deze mede zal omvatten het aandeel van zijn weduwe in de ontbonden huwelijksgemeenschap, alsmede ieder recht van haar op rijksweduwepensioen;

O. dat blijkens de slotoverweging van de uitspraak het Tribunaal de echtgenote van wijlen beschuldigde er een verwijt van maakt, dat zij nimmer met beschuldigde heeft gebroken en kennelijk bedoelt ook haar te moeten treffen, waarmede Wij Ons geenszins kunnen verenigen;

dat toch het vellen van een oordeel over de echtelijke band en de huwelijksrouw buiten de competentie van het College valt, hetgeen temeer klemt, nu het niet de echtgenote is, die terechtstaat;

dat, zoal hiermede bedoeld is, de echtgenote elke grond om zich over de uit te spreken verbeurdverklaring te beklagen, te ondernemen, het Tribunaal geen voldoende aandacht heeft geschonken aan haar onvoorwaardelijke buiten vervolgingstelling, terwijl voorts het de beheerder slechts onbekend is gebleven of de weduwe iets ten huwelijk heeft aangebracht, op welk punt evenwel de bijlagen van het Ons toegezonden bezwaarschrift een ander licht schijnen te werpen;

dat tenslotte — daargelaten, of onder de te verbeurdverklaren nalatenschap is te brengen het aandeel van de weduwe in de door de dood van de beschuldigde ontbonden gemeenschap — eveneens aanvechtbaar voorkomt dat het recht op weduwepensioen, waarvan in casu sprake, eveneens ontstaan na het overlijden van beschuldigde, gerekend kan worden tot diens nalatenschap;

O. dat het bovenstaande gewichtige redenen oplevert op grond waarvan de uitspraak niet in stand behoort te blijven;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 747.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 19 Maart 1948. (Mr. F. J. W. M. de Nerée tot Babberich.)

Gehele beschikking.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Middelburg, 1e Kamer, dd. 2 October 1946 in de zaak tegen Roelof van den Berg, opzichter van Fortificatiën 1e klas, wonende te Goes;

dat het Tribunaal ten laste van beschuldigde heeft bewezenverklaard;

dat hij, Nederlander zijnde tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

- a. openlijk heeft doen blikken van ingenomenheid met den vijand, doordat hij vriendschappelijken omgang heeft gehad met leden van de Duitse Weermacht en hen veelvuldig bij zich aan huis op bezoek ontvangen heeft;

- b. voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, doordat hij een radio-toestel ten geschenke, althans in bruikleen heeft

ontvangen van een lid van de Duitse Weermacht;

c. hulp aan den vijand heeft verleend, doordat hij Rijkswerklieden, te werk gesteld bij de Genie en daardoor werkzaam ten behoeve van de Duitse Weermacht tot een groote arbeidsprestatie heeft aangespoord en met de Duitschers heeft bedreigd, voor 't geval zij niet hard genoeg zouden werken,

en hij op grond van dit zijn handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal hem deswege heeft opgelegd de navolgende maatregelen:

1. Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft, den duur daarvan te bepalen op den reeds door beschuldigde in voor-interneering doorgebrachten tijd;

2. ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleeden, alsmede van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat getuige Spuy, blijkens het van zijn verhoor opgemaakte proces-verbaal, onder eede heeft verklaard, dat hij vanaf 1942 militaire gegevens van beschuldigde kreeg welke hij verzamelde voor de landing der Geallieerden en daarvoor ook gebruikte, en voorts, dat hij tesamen met beschuldigde aan de landende Engelschen aanwijzingen heeft gegeven;

O. dat — wat er zij van de overwegingen van het Tribunaal, dat dit niet vermog in te zien hoe de werkzaamheden van Spuy aan de geallieerden konden ten goede komen, en dat hier van illegaal werk geen sprake kan zijn, daar dit veronderstelde, dat de werker zeker risico liep, hetgeen i.c. niet het geval was — na de uitspraak van het Tribunaal verklaringen zijn afgelegd door de Engelsche Officieren Maud en Izzard betreffende de waarde van de door beschuldigde tesamen met den getuige Spuy verstrekte gegevens;

O. dat deze na het wijzen der uitspraak bekend geworden omstandigheden gegronde aanleiding geven tot het vermoeden, dat het Tribunaal bij kennis daarvan tot een andere beslissing zou zijn gekomen;

O. dat er derhalve aanleiding bestaat, deze zaak opnieuw door een andere Kamer te doen bezien;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 748.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 2 April 1948. (Mr. F. J. W. M. de Nerée tot Babberich.)

Het Tribunaal behandelde de zaak ten onrechte, daar de beschuldigde verzet aantekenend tegen zijne voorwaardelijke buitenvervolginstelling vóór de betekening dier beschikking, het verzet niet deed op de wijze bij de Wet bepaald.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Breda 1e Kamer, dd. 16 Februari 1948 in de zaak tegen Laurentius Adrianus Witlox, expediteur, wonende te Udenhout;

dat beschuldigde bij eene beslissing van den Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof van 12 September 1947 voorwaardelijk is buiten vervolging gesteld, welke beslissing hem op 30 September 1947 middels betekening is ter kennis gebracht;

dat beschuldigde echter reeds op 19 September 1947 — dus vóórdat hij kennis had genomen van den inhoud der beslissing tot voorwaardelijke buitenvervolginstelling — hiertegen verzet heeft aangeteekend;

dat, nu art. 25 van het Besluit Politieke Delinquenten (Stbl. F 244) bepaalt, dat tegen een beslissing van voorwaardelijke buitenvervolginstelling verzet kan worden gedaan uiterlijk binnen den tijd van veertien dagen na dien van aanvang van den proeftijd, terwijl blijkens art. 22 van hetzelfde Besluit de proeftijd eerst aanvangt op het oogenblik van uitreiking of ontvangst van de beslissing tot buitenvervolginstelling, uit het systeem der wet volgt, dat de tijd binnen welken verzet kan worden aangeteekend tegen zoodanige beslissing ligt tusschen dien van aanvang van den proeftijd — immers het eerste moment waarop beschuldigde den inhoud kan kennen van de beslissing waartegen hij verzet aanteekeet — en het einde van den veertienden dag daarna;

dat beschuldigde derhalve, verzet aanteekeend vóór de betekening van de betreffende beschikking, dat verzet niet heeft gedaan op de wijze bij de Wet bepaald en het Tribunaal ten onrechte de zaak tegen den beschuldigde heeft behandeld;

dat mitsdien gewichtige redenen bestaan het fiat-executie op voormelde uitspraak te weigeren;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 749.

HOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGEN-BOSCH, 19 Maart 1948. (Mr. de Nerée tot Babberich).

Art. 3 Tribunaalbesluit laat een maatregel van internering geheel of gedeeltelijk voorwaardelijk slechts toe in de vorm van een bevel en niet in de vorm van een advies.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg, 4e Kamer, d.d. 28 Mei 1947, in de zaak tegen Cornelis Pieter de Rijke, landbouwer, wonende te Tholen;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 23 April 1947 is ten laste ge-

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. voor de Nederlandse Landstand, zijnde dit een nationaal-socialistische instelling, als Boerenleider te Tholen werkzaam is geweest;

2. voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen, doordat hij toen bij een op 27 April 1942 gehouden vergadering van de „Vrije Polders” te Tholen, op welke vergadering gestemd werd over het opstellen van een aanbevelingslijst voor gezworene dier Polder, en hij periodiek aftredend was, niet een voldoende aantal stemmen had verkregen om op die aanbevelingslijst geplaatst te kunnen worden, genoemde gang van zaken ter kennis gebracht heeft van den N.S.B.-er Droogendijk te Stavenisse, streekboerenleider voor het eiland Tholen, plaatsvervangend Boerenleider in Zeeland, met het door beschuldigde beoogde en bereikte gevolg, dat hij, op voorstel en door bemiddeling van den Boerenleider in Zeeland, die ter zake een schrijven richtte tot den waarnemend Commissaris voor de Provincie Zeeland en aan referent Korte, beiden te Middelburg, buiten de door de ingelanden van meergenoemde polder opgestelde aanbevelingslijst, werd benoemd tot gezworene van de „Vrije Polders” te Tholen,

en hij, op grond van dit zijn handelen, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, althans — wat het sub 2 telastegelegde betreft — desbewust afbreuk heeft gedaan aan het verzet tegen den vijand;

O. dat het Tribunaal, bewezen verklarende hetgeen is telaste gelegd, terzake van het sub 2 telastegelegde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de duur daarvan te beperken tot 3 maanden, met de bepaling, dat de tijd, door beschuldigde in bewaring doorgebracht, te weten van 4 Nov. 1945 tot 2 Dec. 1945, op deze straf in mindering wordt gebracht;

2. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde, beperkt tot een bedrag van f 9000;

3. ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleden en van het recht om enige bestuursfunctie te bekleden in besturen van Polders en/of Waterschappen in Nederland, alsmede van het recht van kiezen en verkiezbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat het Tribunaal het sub 1 telastegelegde heeft vervallen verklaard na de volgende overweging:

„O. dat het Tribunaal ter zake van het sub 1 telastegelegde alleen — hoezeer het zich onverplicht beschikbaarstellen voor een functie, welke de vijand en diens handlangers in hun belang gecreëerd hadden en uitgeoefend wensten te zien, in het algemeen in strijd moet worden geacht in het belang

te zijn van het Nederlandse volk — geen termen aanwezig zou achten voor het opleggen van enige maatregelen, nu niet gebleken is, dat beschuldigde in die functie speciale daden in strijd met de belangen van het Nederlandse volk heeft verricht, weshalve dit deel der telastelegging moet worden vervallen verklaard”;

O. dat de vraag rijst of de functie van boerenleider van de Landstand wel zoo veel minder laakbaar dan het sub 2 ten laste gelegde moet worden geacht, dat terzake van het sub 1 telastegelegde geen maatregelen behoorren te worden opgelegd en terzake van het sub 2 telastegelegde de maatregelen bovengenoemd;

O. dat het Tribunaal zich laat leiden door de gedachte, dat niet is gebleken, dat beschuldigde in zijn functie van boerenleider speciale daden in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk heeft gesteld;

O. echter, dat beschuldigde ten aanzien van het sub 2 telastegelegde volgens het door het Tribunaal als processtuk gebezigde proces-verbaal no. 203 heeft verklaard, dat hij als boerenleider over die kwestie heeft geschreven naar den leider van den Nederlandschen Landstand en dat J. C. Drogen-dijk volgens het door het Tribunaal als processtuk gebezigde proces-verbaal no. 203a te dien aanzien heeft verklaard, dat beschuldigde bij deze gelegenheid o.a. als volgt reageerde: „Als je nu toch dorpsboerenleider wordt en je wendt je tot de streekboerenleider, die niet voor je willen werken, waar zijn deze mannen dan feitelijk voor, althans woorden van dergelijke strekking”, uit welke verklaringen zou kunnen worden geconcludeerd, dat beschuldigde zich juist in zijn hoedanigheid van boerenleider heeft schuldig gemaakt aan het sub 2 telastegelegde;

O. ten aanzien van de opgelegde verbeurdverklaring, dat de omvang hiervan gezien den ernst van de bewezen verklaarde gedraging en de andere opgelegde maatregelen te groot schijnt te zijn;

O. ten aanzien van de opgelegde maatregel van interneering, dat het Tribunaal heeft gemeend te dien aanzien nader advies te moeten uitbrengen op 26 Augustus 1947, welk advies als volgt is geformuleerd:

„Geeft de Regering in nader overweging:

„De geadviseerde duur der interneering van drie maanden, onder aftrek van de tijd, door beschuldigde van 4 Nov.-2 Dec. 1945 in bewaring doorgebracht, niet tenuitvoer te leggen, tenzij het Tribunaal later anders mocht gelasten, op grond, dat beschuldigde zich vóór het einde van een bij dezen op 3 jaar bepaalde proeftijd niet als goed Nederlander heeft gedragen”; en

blijkens de aantekening daarop gesteld bij aangeteekend schrijven d.d. 26 Aug. 1947 aan beschuldigde is toegezonden;

O. dat art. 3a van het Tribunaalbesluit slechts toelaat een maatregel van interneering geheel of gedeeltelijk voorwaardelijk te doen zijn in den vorm van een bevel en niet in den vorm van een advies, welk bevel slechts bij de oplegging van de interneering

gegeven kan worden en niet later bij wijze van nader advies aan den maatregel kan worden toegevoegd;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 750.

HOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGEN-BOSCH, 19 Maart 1948. (Mr. F. J. W. M. de Nerée tot Babberich.)

Verschil in maatregel vermeld in proces-verbaal der zitting en die vermeld in de uitspraak.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.:

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement 's-Hertogenbosch 2e Kamer, dd. 3 December 1947 in de zaak tegen Lambertus van Tilburg, ex-opperwachtmeester van politie, wonende te Enschedé;

dat het Tribunaal o.m. ten laste van beschuldigde heeft bewezen verklaard, dat hij, nadat P. A. M. Halmans te Heusden door den N.S.B.-er Lousberg wegens het verborgen houden van Joden was gearresteerd, eenige malen ten huize van Halmans voornoemd, huiszoeking heeft verricht;

dat het Tribunaal ten bewijze van deze gedraging tegenover de ontkenning van beschuldigde aanvoert de verklaring van P. A. M. Halmans, afgelegd ten overstaan van een opsporingsambtenaar en gerelateerd in een ambtseidig proces-verbaal, voor zoover ten deze van belang zakelijk inhoudend de mededeeling, dat hij, getuige Halmans, op 3 Februari 1943 in zijn woning te Heusden is gearresteerd door Loesberg, dat daarbij beschuldigde grondig huiszoeking heeft gedaan; dat hij tijdens een verhoor bij de S.D. in den Bosch vernam, dat beschuldigde nog enkele papieren in zijn woning had verborgen; terwijl het proces-verbaal van verhoor van voornoemden getuige voorts nog bevat diens verklaring, dat twee S.D. agenten hem, getuige, hebben gezegd, dat zij in samenwerking van beschuldigde en Thomaes belangrijke aanwijzingen ten nadele van getuige hadden gevonden;

dat voornoemde verklaring niet is afgelegd onder eede, en slechts de eigen waarneming van den getuige bevat ten aanzien van de eerste huiszoeking welke in zijn tegenwoordigheid bij zijn arrestatie is verricht;

dat de overige door het Tribunaal als bewijsmiddel gebezigde verklaringen geen eigen waarneming van de getuigen (Cilesen, B. de Wilde) bevatten over een andere huiszoeking dan die tijdens de arrestatie van Halmans door beschuldigde is verricht;

dat mitsdien het Tribunaal ten onrechte heeft bewezen verklaard, dat beschuldigde „eenige” huiszoekingen ten huize van Hal-mans heeft verricht;

O. dat het Tribunaal derhalve mede op onjuisten grondslag aan beschuldigde maatregelen heeft opgelegd;

O. dat het Tribunaal aan beschuldigde heeft opgelegd den maatregel van ontzetting van het recht om eenige functie te bekleeden in het burgerlijk en militair politie-apparaat;

dat het Tribunaal echter blijkens het proces-verbaal der desbetreffende zitting in tegenwoordigheid van beschuldigde heeft uitgesproken hem o.a. den maatregel op te leggen van ontzetting uit het recht om eenige functie te bekleeden in het politie-apparaat;

dat nu niet zeker is, dat „het politie-apparaat” tevens het, van de Koninklijke Nederlandsche landmacht deel uitmakende, instituut der militaire politie mede omvat, de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat het Tribunaal bij zijne schriftelijke uitspraak een voor den beschuldigde nadeelige uitbreiding heeft gegeven aan den hem bij monde van den Voorzitter van het Tribunaal mede gedeelde uitspraak;

dat hierin een gewichtige reden gelegen is om het fiat-executie aan deze uitspraak te onthouden;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 751.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 19 Maart 1948. (Mr. de Nerée tot Babberich).

Het Tribunaal legde kennelijk mede op grond van bewezen geachte doch niet telastegelegde majesteitschennis zijn advies omtrent de duur der internering op

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg, 4e Kamer, d.d. 21 Mei 1947, in de zaak tegen Hubrecht van 't Veer, kleermaker-kapper, wonende te Haamstede;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 23 April 1947, zoals deze ter terechtzitting is aangevuld is ten laste gelegd;

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid is aangesloten gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. zich als lid heeft aangesloten bij aan voornoemde Beweging verwante organisaties, met name het Nederlandse Arbeidsfront, de Nederlandse Volksdienst en de W.A., bij welke laatste organisatie hij de functie van hulp-administrateur heeft bekleed;

3. hulp heeft verleend aan den vijand, doordat hij als kleermaker ten behoeve van de Duitse Weermacht is werkzaam geweest;

4. openlijk heeft blijk gegeven van ingenuïteit met den vijand, door met leden van de Duitse Weermacht vriendschappelijk om te gaan;

5. blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid, door dat hij:

a. vergaderingen bezocht van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. een bijdrage gaf voor een geschenk voor de verjaardag van den leider;

c. een bijdrage gaf ten behoeve van Frontzorg;

d. zich abonneerde op „Het Nationale Dagblad” zijnde dit een nationaal-socialistisch blad;

e. tegenover leden van de Duitse Weermacht de nationaal-socialistische groet bracht;

f. goedkeurde dat twee van zijn kinderen lid werden van de Nationale Jeugdstorm;

g. op 31 Augustus 1941 de kerkdienst in de Gereformeerde Kerk te Haamstede, in N.S.B.-uniform gekleed, bezocht met opdracht van den Kringleider der Nationaal Socialistische Beweging Ir. Icken, om te luisteren of de dominee iets zei ten nadele van de Duitsers of de N.S.B., of bad voor Hare Majesteit de Koningin;

h. in of omstreeks 1940 te Haamstede aan den vijand of een van diens handlangers medegedeeld heeft, dat zekere Arnoldus Antonius van der Ent berichten van de Engelse zender had verspreid;

i. op 31 Augustus 1941 te Haamstede aan Nederlanders die Oranjesbloemen droegen of die dergelijke bloemen in hun woning voor de ramen hadden staan gelastte, althans verzocht die bloemen te verwijderen;

6. de propaganda voor een nationaal-socialistische organisatie heeft bevorderd door het nationaal-socialistische blad „Volk en Vaderland” huis aan huis te koop aan te bieden en een propagandaplaats voor het nationaal-socialisme aan het gemeentehuis te Haamstede aan te plakken, althans aan dit aanplakken zijn medewerking te verlenen;

en hij, op grond van dit zijn handelen, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal bewezen verklarend hetgeen is telastegelegd, met uitzondering van het telastegelegde sub 5 c en h, terzake van het bewezen verklaarde de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de duur daarvan te beperken tot 6 jaren, met de bepaling dat deze internering geacht wordt te zijn ingegaan op 31 Maart 1945 en mitsdien zal eindigen op 31 Maart 1951;

2. ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleeden, alsmede van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krach-

tens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat het Tribunaal ten aanzien van de oplegging dezer maatregelen o.a. heeft overwogen:

„O. dat het Tribunaal bij het advies omtrent de duur der internering enerzijds rekening houdt met de tijd door beschuldigde reeds in bewaring doorgebracht, anderzijds mede in aanmerking neemt, dat beschuldigde tijdens de bezetting Hare Majesteit de Koningin heeft beledigd door in het bijzijn van J. C. den Boer te zeggen tegen den dominee Voorneveld: „Ik wil wel naar de Kerk komen als U niet meer bidt voor dat wijf, dat in Engeland zit”, hebbende beschuldigde met, „dat wijf” Hare Majesteit de Koningin bedoeld, achtende het Tribunaal het feit van genoemde openlijke belediging bewezen door de ter zitting afgelegde verklaring van den getuige den Boer en de ter zitting voorgelezen verklaring van den president H. C. Voorneveld, als gerelateerd in het proces-verbaal, bewijsstuk 7 hiervoren vermeld, welke verklaring luidt, zakelijk gerelateerd, dat beschuldigde zich, tijdens een bezoek aan hem gebracht door getuige en den ouderling J. den Boer, op ontzettend minachtende wijze heeft uitgelaten over onze Koningin en de Koningin minstens heeft aangeduid als dat wijf in Engeland”;

„O. dat het Tribunaal dit feit mede in aanmerking meent te moeten nemen waar beschuldigde terzake hiervan niet nog voor een Bijzonder Gerechtshof zal vervolgd worden”;

O. dat het Tribunaal alzo kenneijk mede op grond van de bewezen geachte majesteitschennis zijn advies omtrent den duur der internering heeft opgelegd;

O. dat deze gedraging niet kan beschouwd worden als een bijkomende omstandigheid op grond waarvan ter zake van de telastegelegde gedragingen zwaardere maatregelen kunnen worden opgelegd dan zonder zodanige omstandigheid zou zijn geschied, doch deze gedraging — reeds als afzonderlijk misdrijf bekend in het gewone strafrecht — afzonderlijk had moeten zijn telastegelegd, hetzij in de dagvaarding, hetzij door aanvulling der beschuldiging ter terechtzitting van het Tribunaal;

O. dat, ook afgezien van de onjuiste wijze waarop de majesteitsschennis mede heeft gediend als grondslag voor de opgelegde maatregelen, deze maatregelen gezien den ernst van de gedragingen en maastaf die thans in het algemeen ten aanzien van soortgelijke gedragingen wordt aangelegd, te zwaar geacht moeten worden voor dezen beschuldigde;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 752.

HOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 18 Maart 1948. (Mr. de Nerée tot Babberich).

Gemotiveerd fiat-executie.

Betekenis van het woord „openlijk” in het „openlijk doen blijken van ingenomenheid met de vijand”.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

De Hoge Autoriteit, enz.:

O. dat het Tribunaal ten laste van beschuldigde onder meer heeft bewezen verklaard, dat hij:

„openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand doordat hij in een brief dd. 2 Jan. 1942, die hij aanvangt met „Sehr geehrter Freund und Kamerad Herr Beauftragter Münzer”, en eindigt met „Mit Herzlichen Gruss”, Kameradschaftlich, Heil, P. Dieleman”, o.m. heeft geschreven:

„und auch Ich sehe das Beste mehr und mehr liegen in die neue Ordnung Europas unter Führung Deutschlands in enger Beziehung zu den Niederländern”;

O. dat het Tribunaal hem mede deswege heeft opgelegd de maatregel van ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleden;

O. dat het Tribunaal met betrekking tot het onderhavige punt der telastelegging overweegt:

„dat de raadsman van beschuldigde heeft betoogd, dat het schrijven van de in de dagvaarding onder 2 sub b vermelde brief geen „openlijk” doen blijken van ingenomenheid met de vijand zou opleveren, welk verweer dient te worden verworpen, wijl de raadsman „openlijk” gelijkstellende met „Openbaar” een vereiste in het geding brengt, dat art. 1 Tribunaalbesluit niet kent; dat toch het Tribunaal openlijk doen blijken niet anders kan interpreteren dan kenbaar aan een ander of anderen doen blijken, aan welk vereiste in casu is voldaan, daar de bedoelde brief door beschuldigde aan de geadresseerde Münzer is verzonden en door deze is ontvangen”;

O. dat het Tribunaal hierbij echter over het hoofd ziet, dat het begrip „doen blijken” zelf reeds een naar buiten tredend menselijk handelen of nalaten aanduidt, zodat alsdan de term „openlijk” zoude zijn overbodig;

dat met name de term „openlijk”, gelijk hij in het spraakgebruik wordt opgevat — tegen welk gebruik, nu de wet geen nadere omschrijving bevat, ter uitlegging van de desbetreffende bepaling geen bezwaar behoeft te bestaan —, betekent voor een ieder kenbaar;

dat zulks bevestiging vindt in de omstandigheid, dat in het Tribunaalbesluit uitdrukkelijk onderscheid wordt gemaakt tussen het „in het algemeen blijken geven van nationaal-socialistische of fascistische gezindheid” enerzijds, en het „openlijk doen blijken van ingenomenheid met de vijand” anderzijds;

O. dat nu de aan beschuldigde telastegelegde gedraging, te weten het schrijven van een brief aan een Duitse functionaris, welke blijkens de inhoud slechts voor deze functionaris als privé-persoon bestemd was, niet kan beschouwd worden als een voor ieder kenbare gedraging, het Tribunaal voormelde gedraging ten onrechte heeft gequalificeerd als „openlijk doen blijken van ingenomenheid met de vijand”;

O. echter, dat de overige aan beschuldigde telastegelegde en bewezenverklaarde gedragingen voldoende grondslag vormen voor het opleggen aan beschuldigde van de voormelde maatregel;

O. dat ook overigens geen bezwaren bestaan tegen het verlenen van het fiat-executie voor voormelde uitspraak;

Verleent het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 753.

HOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGEN-BOSCH, 22 Maart 1948. (Mr. F. J. W. M. de Nerée tot Babberich.)

Ontzetting van een recht voor minder dan 10 jaren als bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke internering niet geoorloofd geacht.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Middelburg 4e Kamer d.d. 26 Augustus 1947 in de zaak tegen Andries Waterman, commissionair, wonende te Waarde;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 22 Juli 1947 is ten laste gelegd: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa,

1. zich als lid of als sympathiserend lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid, door met N.S.B.-ers om te gaan;

3. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand, door met leden van de Duitse Weermacht om te gaan;

4. hulp heeft verleend aan den vijand, door als Verwalter op te treden van een Joodse zaak in groenten en fruit te Arnhem, en hij, op grond van dit zijn handelen, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal, bewezen verklarende hetgeen is telaste gelegd, aan beschuldigde deswege de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de duur daarvan te beperken tot 1 jaar;

Beveelt, dat deze internering niet zal wor-

den tenuitvoer gelegd, tenzij het Tribunaal later anders mocht gelasten op grond, dat beschuldigde zich voor het einde van een bij dezen op 3 jaar bepaalde proeftijd niet als goed Nederlander heeft gedragen en/of niet zal hebben nageleefd de hieronder gestelde bijzondere voorwaarde;

Stelt als bijzondere voorwaarde:

Verbod om als commissionair op te treden voor enige overheidsinstantie of publiek-rechtelijke organisatie;

2. Verbeurdverklaring van het motorrijwiel van beschuldigde;

3. ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleden, alsmede van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat deze zaak van beschuldigde voor de eerste maal door het Tribunaal werd berecht bij uitspraak van 1 Mei 1946, aan welke uitspraak het fiat-executie is onthouden omdat het Tribunaal o.a. de volgende maatregel had opgelegd: „ontzetting van het recht om als commissionair in land- en tuinbouwproducten werkzaam te zijn, zulks voor een tijdsduur van 5 jaren”;

O. dat het Tribunaal door de bijzondere voorwaarde te stellen zooals het thans heeft gedaan in feite wederom een ontzetting uit een recht oplegt voor een korteren duur dan 10 jaar, en door het verbod te beperken tot het optreden voor eenige overheidsinstantie of publiekrechtelijke organisatie, langs een omweg een gedeeltelijke ontzetting van een recht invoert;

O. dat het niet geoorloofd geacht moet worden via het instituut van de bijzondere voorwaarden bij een bevel tot niet tenuitvoerlegging van internering beschuldigde te treffen op een wijze of voor een tijdsduur die bij het opleggen van den maatregel van ontzetting van een recht niet toelaatbaar is;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie te weigeren op de maatregel van internering;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak, doch alleen ten aanzien van den maatregel van internering.

No. 754.

HOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGEN-BOSCH, 25 Maart 1948. (Mr. F. J. W. M. de Nerée tot Babberich.)

De bijzondere voorwaarde, dat beschuldigde gedurende de proeftijd ieder jaar een bedrag ad f 10 zal betalen aan de Stichting 1940-1945 draagt het karakter van een boete en vindt derhalve geen steun in de Wet.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Middelburg 4e Ka-

mer, d.d. 9 September 1947 in de zaak tegen Lydia Bolier, zonder beroep, wonende te Rotterdam;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 22 Juli 1947 is te laste gelegd:

dat zij, Nederlandse zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa,

1. getracht heeft hulp aan een handlanger van den vijand te verlenen, doordat zij bij een door haar ondertekend schrijven d.d. 7.6.1941, ter kennis heeft gebracht van den N.S.B.er A. J. van IJsseldijk te Sint Maartensdijk, dat de vrouw van C. Hage zich omstreeks Kersttijd in de kapperszaak van M. Carol, Kaaistraat te Sint Maartensdijk, in een gesprek met voornoemden Carol had uitgelaten als volgt:

„Men verlangt ernaar, dat het 2 uur wordt”, en dat zij — beschuldigde — uit die woorden begreep, dat de Engelse omroep-tijd bedoeld werd;

2. openlijk blijk heeft gegeven van ingenuïteit met den vijand, door met leden van de militaire bezettende macht vriendschappelijk om te gaan en zoodanige personen in haar woning te ontvangen;

en zij, op grond van dit haar handelen, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en/of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand;

O. dat het Tribunaal, bewezen verklarende het sub 1 telaste gelegde, terzake van dit bewezen verklaarde de volgende maatregel heeft opgelegd:

Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft den duur daarvan te beperken tot drie maanden;

Beveelt, dat deze internering niet zal worden tenuitvoergelegd, tenzij het Tribunaal later anders mocht gelasten op grond, dat beschuldigde zich voor het einde van een bij deze op drie jaren bepaalde proeftijd niet als goed Nederlandse heeft gedragen en/of niet zal hebben nageleefd de hieronder gestelde bijzondere voorwaarde:

Stelt als bijzondere voorwaarde:

dat beschuldigde gedurende de proeftijd ieder jaar een bedrag ad f 10 zal betalen aan de Stichting 1940—1945, te voldoen in vier driemaandelijksse termijnen van f 2.50 elk, de eerste betaling te doen aan genoemde Stichting en het bewijs der betaling zal overleggen aan de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten, binnen een maand na de aanvang van de proeftijd;

O. dat in art. 3c van het Tribunaalbesluit limitatief zijn opgesomd de bijzondere voorwaarden welke mogen worden gesteld bij een bevel tot niet-tenuitvoerlegging van een opgelegde internering;

O. dat onder deze voorwaarden wel zijn genoemd een waarborgsom en een schadevergoeding, doch niet het betalen van een bepaald geldsbedrag zonder meer, welke betaling slechts het karakter van een boete zou dragen;

O. dat het opleggen van deze bijzondere

voorwaarde derhalve geen steun vindt in de wet;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie op vermelde uitspraak te weigeren;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 755.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 20 Maart 1948. (Mr. F. J. W. M. de Nerée tot Babberich.)

Intrekking der voorwaardelijke buitenvervolginstelling door de Procureur-Fiscaal werd nimmer aan beschuldigde betekend. Het Tribunaal was derhalve onbevoegd om van de zaak kennis te nemen.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Roermond 2e Kamer d.d. 7 November 1947 in de zaak tegen Wilhelmus Godefridus Smolenaars, elektrische lasser, wonende te Dülken (D.);

dat het Tribunaal bij uitspraak van 24 October 1947 aan beschuldigde maatregelen heeft opgelegd;

O. dat beschuldigde bij beschikking van den Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te 's-Hertogenbosch van 3 Mei 1947, welke beschikking hem blijkens ambtelijke inlichtingen is uitgereikt, voorwaardelijk is buitenvervolginstelling;

dat beschuldigde daartegen geen verzet heeft aangeteekend;

dat weliswaar de Procureur-Fiscaal op 20 Juni 1947 zijne beschikking tot voorwaardelijke buitenvervolginstelling van beschuldigde heeft ingetrokken, doch de beschikking houdende deze intrekking nimmer aan beschuldigde is betekend; en evenmin blijkt, dat deze beschikking bij aangeteekende brief met ontvangstbewijs aan den beschuldigde is toegezonden, zoodat moet worden aangenomen, dat de intrekking der buitenvervolginstelling op het tijdstip waarop het Tribunaal de zaak tegen beschuldigde behandelde en daarna uitspraak deed, nog niet werkte, en het Tribunaal derhalve onbevoegd was van deze zaak kennis te nemen;

dat mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak te weigeren;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 756.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT HAARLEM (8e Kamer), 14 April 1948. (Mr. Erades, Dijkema en Cramwinckel).

Wanneer een onvoorwaardelijke buitenvervolginstelling wordt ingetrokken, wordt deze geacht nimmer te hebben bestaan, zodat het bepaalde in art. 18, 2e lid, Besluit P. D. geen beletsel vormt om de gedragingen, waarvoor onvoorwaardelijk buitenvervolginstelling werd gesteld, aan het oordeel van het Tribunaal te onderwerpen.

(Besluit P. D. art. 18, 2e lid.)

Tribunaal Haarlem tegen Marien Koelma.

Beschuldigd van: dat hij in of omstreeks 1943 en volgende jaren, althans gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, zulks terwijl hij Nederlander zijnde en geboren 24 Augustus 1910:

a. hulp en steun heeft verleend of heeft pogen te verlenen aan de vijand of diens handlangers of medewerkers door:

1. ongeveer medio 1943 vrijwillig in dienst te treden als kok bij de Duitse firma Wayss & Freytag A.G. te IJmuiden, alwaar hij in dienst bleef tot ongeveer midden 1944;

2. vanaf medio 1944 tot ongeveer half September vrijwillig gebak te verkopen aan leden van de Duitse weermacht, geleverd in het Provinciaal Ziekenhuis nabij Santpoort, gemeente Bloemendaal;

3. vanaf ongeveer October 1944 tot aan de capitulatie vrijwillig in dienst te blijven als kok bij de Duitse weermacht;

4. ongeveer einde 1943 een brief, abusievelijk geadresseerd aan zijn toenmalige adres, Duinweg 16 te Santpoort, doch gericht aan Nicolaas Petrus van Roozendaal, Vinkenbaan 16 te Santpoort, in handen te spelen van de Velsler-politie, waardoor groot gevaar is ontstaan voor de afzender van de brief, B. F. C. M. Schiphorst te Den Helder, terwijl N. P. van Roozendaal terzake ongeveer anderhalve dag is gedetineerd geweest op het politiebureau te Velsen, hebbende deze zaak geen ernstiger gevolgen gehad door omstandigheden, onafhankelijk van de wil van beschuldigde;

b. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand, althans voordeel heeft getrokken van vertrouwelijke omgang met personen, behorende tot de militaire bezettende macht, door in gemeld tijdvak herhaaldelijk Duitse militairen bij zich thuis te ontvangen en met die lieden drinkgelagen, althans feesten te houden en met hen te handelen in allerlei goederen, als jenever en andere zwarte goederen,

door al welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

Gezien de processtukken;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 31 Maart 1948 is verschenen en hierbij is bij-

gestaan door zijn raadsman Mr. G. Jonker, advocaat te Amsterdam;

O. dat de beschuldigde op 8 April 1947 in onbeperkt verzet is gekomen tegen een hem op 25 Maart 1947 uitgereikte beslissing van de Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam, waarbij hij voorwaardelijk buitenvervolginstelling werd gesteld;

O. dat voormeld verzet mitsdien tijdig werd ingesteld;

O. dat de echtgenote van beschuldigde W. E. Ober, mede ter zitting van 31 Maart 1948 is verschenen;

O. dat het Nederlandse Beheersinstituut, hoewel behoorlijk opgeroepen, niet is verschenen;

O. dat de raadsman van beschuldigde ter zitting van 31 Maart 1948 allereerst de niet-ontvankelijkheid van de beschuldiging heeft betoegd ten aanzien van de sub a 1, 2, 3 en sub b ten laste gelegde gedragingen, daar beschuldigde, ter dezer zake reeds bij beslissing vanwege de Procureur-fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam d.d. 1 Augustus 1946 onvoorwaardelijk buitenvervolginstelling gesteld zijnde, ingevolge het bepaalde bij art. 18 lid 2 van het Besluit Politieke Delinquenten 1945 wegens de in voornoemde punten te laste gelegde gedragingen zich niet meer zouden behoeven te verantwoorden voor een Tribunaal;

O. hieromtrent, dat ten deze vanwege de Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam bij beslissing van 18 September 1947 gebruik is gemaakt van de hem in art. 23 lid 1 van voornoemd Besluit toegekende bevoegdheid om op grond van het bestaan van nieuwe gronden van verdenking tegen beschuldigde, voormelde onvoorwaardelijke buitenvervolginstelling in te trekken;

dat aangenomen moet worden, dat, wanneer een onvoorwaardelijke buitenvervolginstelling ingetrokken wordt, deze geacht moet worden nimmer te hebben bestaan;

dat dan ook geen reden aanwezig kan zijn waarom de gedragingen, waarvoor onvoorwaardelijk buitenvervolginstelling werd gesteld, niet aan het oordeel van het Tribunaal zouden zijn onderworpen;

O. dat mitsdien voormeld betoog van beschuldigde's raadsman dient te worden verworpen;

O. echter, dat het Tribunaal met de Procureur-Fiscaal van oordeel is, dat de onder de punten a 1, 2, 3 en b der beschuldiging ten laste gelegde handelingen niet het opleggen van enige maatregel rechtvaardigen, zodat de beschuldiging in zoverre dient te worden vervallen verklaard;

O. dat het Tribunaal het beschuldigde sub a 4 der beschuldiging ten laste gelegde niet bewezen acht, zodat de beschuldiging voor wat dit onderdeel betreft, behoort te worden vervallen verklaard;

Gezien de betreffende wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van voormelde redenen.

No. 757.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 10 Mei 1948. (Mr. Verdam).

Het gebruik van de formule „verbeurdverklaring van het vermogen, voorzover bij de wet toegelaten” is niet geoorloofd, daar het Tribunaal aldus aan de instantie, welke met de tenuitvoerlegging is belast, overlaat te bepalen hoe groot gedeelte bedoeld is.

(Tribunaalbesluit art. 6.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal te Haarlem, 2e Kamer, van 30 Dec. 1947, in de zaak tegen Wilhelm Gerhard Kruse;

O, dat aan beschuldigde werd telastgelegd: dat hij op 10 Mei 1940 Nederlander zijnde en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid is aangesloten gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, voor die Beweging werkzaam is geweest als medewerker aan de „Inlichtingen Dienst van die Beweging onder dienstnummer C 315 en blijk van instemming met het streven van die Beweging heeft gegeven door brieven aan „Kameraden” uit die Beweging te ondertekenen met „Hou Zee”;

2. zich als lid heeft aangesloten bij het „Front Nering en Ambacht”, zijnde een aan de N.S.B. verwante organisatie en daarvoor is werkzaam geweest als rapporteur onder meer door het uitbrengen van een rapport over het Parfumeriebedrijf;

3. hulp en steun heeft verleend aan openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand, doordien hij vrijwillig is togetreden tot de „Deutsche Schutzgruppe Haarlem”, waarbij hij geuniformeerd en gewapend dienst heeft gedaan en zich als lid heeft aangesloten bij de „dienstgruppe S.A.”, de Nazional Sozialistische Volkswohlfahrt” en het „Deutsche Arbeitsfront”;

4. heeft getracht hulp en steun te verlenen aan de vijand en voordeel te trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, door te solliciteren naar een functie als „Verwalter” en naar een betrekking bij de aan de Euterpestraat te Amsterdam gevestigde bureaux van de S.D. en Sicherheitspolizei;

5. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand doordien hij in 1941 getracht heeft genaturaliseerd te worden tot Duitser, voorts regelmatig omgang zocht en had met Nazi-Duitsers en zich liet opnemen in het zgn. „Blocksystem” in welk kader hij opdracht had om plaatselijk te letten op het voorhanden hebben of gebruiken van radiotoestellen zonder vergunning van de vijand, op Joden en op illegale werkers,

door al welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederl. volk;

O, dat het Tribunaal niet bewezen en vervallen heeft verklaard, dat beschuldigde naar een functie als „Verwalter” heeft gesolliciteerd en getracht heeft genaturaliseerd te worden tot Duitser;

O, dat het Tribunaal, de telastlegging overigens bewezen verklarende, aan beschuldigde de maatregelen heeft opgelegd van:

1. Internering, met advies deze te beperken tot drie jaren, zijnde van 8 Mei 1945 tot 8 Mei 1948;

2. Verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde, voorzover bij de wet toegelaten;

3. Ontzetting uit het recht om te kiezen en om gekozen te worden bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, alsmede ontzetting uit het recht om zaakwaarnemer, beheerder of bewindvoerder te zijn;

met opheffing van het beheer over het niet voor verbeurdverklaring vatbare gedeelte van het vermogen van beschuldigde uiterlijk op de 91ste dag, nadat op deze uitspraak het fiat-executie zal zijn verleend, bevolen verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd en beschuldigde onvoorwaardelijk in vrijheid zal zijn gesteld;

O, dat bij oplegging van de maatregel van de verbeurdverklaring het Tribunaal duidelijk dient aan te geven welk gedeelte van het vermogen eventueel welk bedrag verbeurd verklaard wordt en niet kan volstaan met — gelijk in het onderhavige geval — de formule „verbeurdverklaring van het vermogen, voorzover bij de Wet toegelaten”, aldus aan de instantie, welk met de tenuitvoerlegging belast is, overlatende om te bepalen hoe groot gedeelte bedoeld is;

O, dat deze maatregel derhalve te vaag geformuleerd is;

O, dat bij een herbehandeling het Tribunaal tevens kan overwegen of de maatregelen voor deze genaturaliseerde Nederlander, die gewapend en geuniformeerd dienst heeft gedaan bij een Duitse organisatie en voorts lid is geweest van de Dienstgruppe S.A. en diverse andere Duitse of Duitsgezinde organisaties, niet te licht zijn;

O, dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 758.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 11 Mei 1948. (Mr. Verdam).

Voorwaardelijke internering, waarbij onder de voorwaarden de bepaling is opgenomen, dat de beschuldigde een bedrag van f 300 ter griffie van het Bijzonder Gerechtshof zal voldoen. Fiat-executie geweigerd, daar niet is vermeld te wiens behoeve de betaling zal geschieden.

(Tribunaalbesluit art. 3 c, sub j.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 5e Kamer, van 30 Jan. 1947, in de zaak tegen Josephina Christina van der Bijl;

O. dat terzake van het bewezenverklaarde aan beschuldigde onder meer de maatregel werd opgelegd van voorwaardelijke internering onder de bijzondere voorwaarde, dat beschuldigde in termijnen van f 15 per maand, aanvangende op een door de Stichting Politieke Delinquenten vast te stellen dag ter griffie van het Bijzondere Gerechtshof te Amsterdam zal betalen een bedrag van drie honderd gulden;

O. dat ingevolge art. 3c sub j van het Tribunaalbesluit het Tribunaal bevoegd is een beschuldigde te verplichten binnen een te bepalen termijn, korter dan de proeftijd, de door zijn handelen of nalaten in de zin van art. 1 van het Tribunaalbesluit veroorzaakte schade geheel of tot een te bepalen gedeelte te vergoeden;

O. echter dat in het onderhavige geval niet werd vermeld te wiens behoefte beschuldigde het in de voorwaarde gestelde bedrag moet betalen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 759.

HOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 10 Mei 1948. (Mr. Verdam).

Het bepaalde in art. 7, derde lid, Tribunaalbesluit bedoelt een vorm van zekerheidstelling te zijn, waarmede de instantie belast met de executie der verbeurdverklaring rekening kan houden. Het Tribunaal is daarom niet gerechtigd bij verbeurdverklaring van de nalatenschap of een deel daarvan aan te wijzen op wie het verbeurdverklaarde zal worden verhaald.

(Tribunaalbesluit art. 7, 3e lid.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 1A Kamer, van 27 Febr. 1948 in de zaak tegen wijlen Bertha Cornelia Kamperman;

O. dat het Tribunaal, de telastelegging bewezen verklarende, aan beschuldigde de maatregel heeft opgelegd van gedeeltelijke verbeurdverklaring van de nalatenschap van de beschuldigde in dier voege, dat deze zal betreffen een bedrag van f 10,000 onder toepassing van art. 7 sub 3 van het Tribunaalbesluit, te verhalen op de legatarissen: Barend Kraal, Johannes Christiaan Kraal, Bertha Cornelia Kraal en Barend Johannes Kraal, ieder aansprakelijk voor een bedrag van f 2500;

O. dat ingevolge art. 7 lid 3 van het Tribunaalbesluit, onverminderd het verhaal op

derden de erfgenamen en andere rechthebbenden van de overleden beschuldigde persoonlijk aansprakelijk kunnen worden gehouden voor de teruggave van aan hem opgekomen, tot diens nalatenschap behorende zaken, waarover de verbeurdverklaring zich uitstrekt;

O. dat voornoemde bepaling van het Tribunaalbesluit zoals uit de bewoordingen blijkt, een vorm van zekerheidstelling bedoelt te zijn en de instantie die met het effectueren van een verbeurdverklaring is belast, met deze bepaling bij het effectueren van de verbeurdverklaring kan rekening houden;

O. derhalve dat het Tribunaal niet gerechtigd is om bij de verbeurdverklaring van een deel of een bedrag der nalatenschap aan te wijzen op wie het verbeurdverklaarde zal worden verhaald;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 760.

HOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 12 Mei 1948. (Mr. Verdam).

Het Tribunaal heeft de beschuldigde ten onrechte ontzet van het recht om enig ambt te bekleden, daar het wel heel onwaarschijnlijk is, dat de beschuldigde, een landbouwer op hoge leeftijd, nog in aanmerking zal komen om een ambt te vervullen.

(Tribunaalbesluit art. 4.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Alkmaar, 2e Kamer, van 9 Febr. 1948 in de zaak tegen Pieter Saal;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. na zich in 1940, althans in 1941 als lid te hebben aangesloten bij de N.S.B. der Nederlanden, daarbij als zodanig is aangesloten gebleven tot aan de ontbinding van die Beweging;

2e. zich als lid heeft aangesloten bij het Nederlandse Agrarisch Front, een nationaal-socialistische organisatie;

3e. voordeel heeft getrokken uit door of vanwege de vijand genomen maatregelen door op grond van het feit, dat zijn, beschuldigde's zoon Nicolaas dienst genomen had bij de Duitse Wehrmacht, gedurende de jaren 1943 en 1944 regelmatig geldelijke bijdragen van de Fürsorgeoffizier der Waffen S.S. te ontvangen;

4e. zich als lid heeft aangesloten en bij de Nederlandse Volksdienst, een nationaal-socialistische organisatie;

op grond van welke handelingen de beschuldigde geacht moet worden zich desbe-

wust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal, de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

a. internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de tijdsduur ervan te bepalen op de tijd, door beschuldigde in detentie doorgebracht, zijnde vanaf 9 Mei 1945 tot 19 Febr. 1946, met dien verstande, dat deze daarmede wordt gecompenseerd;

b. Ontzetting van het recht tot het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

c. ontzetting van het recht om enig ambt te bekleden;

d. verbeurdverklaring van het vermogen tot een bedrag van f 500;

Bepaalt, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen op 1 Juli 1948, of zoveel eerder als door of namens het Nederlandse Beheersinstituut bepaald zal worden en in ieder geval eerst, nadat het fiat-executie is verleend, resp. bij herhaling geweigerd en de verbeurdverklaring is geëffectueerd.

O. dat het Tribunaal gemeend heeft beschuldigde van het recht te moeten ontzeten om ambten te bekleden;

O. dat er echter in dit geval geen reden voor deze maatregel bestaat daar het wel heel onwaarschijnlijk is dat deze landbouwer van vijf en zeventig jaar nog in aanmerking zal komen om een ambt te vervullen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd, doch enkel voorzover betreft voornoemde maatregel;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak voorzover betreft de ontzetting van het recht om enig ambt te bekleden.

No. 761.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 11 Mei 1948. (Mr. Verdam).

Voor een beschuldigde die vermist wordt doch wiens dood niet officieel vaststaat, dient, wanneer in zijn zaak een onderzoek wordt ingesteld, een bijzondere vertegenwoordiger te worden benoemd.

(Tribunaalbesluit art. 25.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 2e Kamer, van 15 Oct. 1947, in de zaak tegen Antonius Hendrikus Jägers;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij A. H. Jägers voornoemd, Nederlander zijnde in de zin van het Tribunaalbesluit en bij het in werking treden van dit besluit

de leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. in of omstreeks November 1944 in dienst is getreden van het voor de vijand strijdende legeronderdeel de „Landstorm Nederland” en in dit verband een militaire opleiding te Hoogeveen heeft gevolgd, de eed van trouw aan Hitler heeft afgelegd en dienst heeft gedaan te Heteren, althans in Nederland, tot 2 Maart 1945;

hebbende hij hierdoor hulp en steun aan de vijand verleend en openlijk blijk gegeven van ingenomenheid met de vijand;

2. op of omstreeks 14 Febr. 1942 zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en hierbij als zodanig is aangesloten gebleven tot 19 October 1942;

3. als blokleader werkzaam is geweest voor voornoemde Beweging op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers.

O. dat het Tribunaal, de telastegelegde feiten bewezen verklarende aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft de duur hiervan te beperken tot vijf jaar;

2. ontzetting uit de rechten van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. ontzetting uit het recht om bij de gewapende macht te dienen;

4. ontzetting uit het recht om ambten in overheidsdienst te bekleden;

5. verbeurdverklaring van een gedeelte van het vermogen van beschuldigde groot f 600;

O. dat beschuldigde, hoewel behoorlijk opgeroepen, niet ter zitting is verschenen;

O. dat beschuldigde, die dienst deed bij de Landstorm, vermist wordt doch zijn dood niet officieel bevestigd is;

O. dat derhalve art. 23 sub 2 van het Tribunaalbesluit toepasselijk is en een bijzondere vertegenwoordiger had dienen te zijn benoemd;

O. dat het derhalve gewenst is dat het Tribunaal de zaak op deze wijze nogmaals bezie;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 762.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 11
Mei 1948. (Mr. Verdam).**Gehele beschikking.**

(Tribunaalbesluit art. 4.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal te Haarlem, Vierde Kamer, van 14 Febr. 1948, in de zaak tegen Josephus Bernardinus Maria Rebers;

O. dat het Tribunaal, in tweede behandeling recht doende, aan beschuldigde o.m. heeft opgelegd de maatregel van ontzetting uit het recht tot het bekleden van openbare ambten;

O. dat deze maatregel blijkbaar in de plaats is gekomen van de in prima opgelegde maatregelen van ontzetting uit het recht enige functie in publieke dienst te vervullen en om zaakwaarnemer, beheerder of bewindvoerder te zijn;

O. dat het recht tot het bekleden van bepaalde functies of groepen van functies in art. 4, lid 1 van het Tribunaalbesluit afzonderlijk genoemd wordt naast de rechten, opgesomd in art. 28 onder 1, 2, 3 en 4 Sr., wordende hier sub 1 vermeld het recht tot het bekleden van ambten of van bepaalde ambten en sub 4 het recht tot het zijn van raadsman of gerechtelijk bewindvoerder;

O. voorts, dat blijkens art. 10, sub 4 van het Besluit van 23 Dec. 1944, Stbl. E 153 uitdrukkelijk wordt voorgeschreven, dat hij de tweede behandeling in geen geval aan de beschuldigde een bijzondere maatregel kan worden opgelegd, welke in de oorspronkelijke uitspraak niet was vervat;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden bestaat om het fiat-executie ten aanzien van deze maatregel aan de uitspraak te onthouden;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak, doch alleen voorzover betreft de maatregel van ontzetting uit het recht om openbare ambten te bekleden.

No. 763.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
3 Mei 1948. (Mr. v. Berckel).**Gehele beschikking.**

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Gravenhage, 2e Kamer, van 10 Febr. 1948, in de zaak tegen Leonardus Gerardus Verhulst;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd het lidmaatschap van de N.S.B., het propaganda maken voor deze beweging door reclame-

biljetten en het colporteren met Volk en Vaderland, het deelnemen aan een afstandsmars van de W.A., het zich vertonen met een N.S.B.-insigne en in een uniform van de N.S.B. of het N.S.K.K., het dienst doen als kapper en bewaker in het kamp te Ommen, gewapend met een geweer en het mishandelen van gevangenen, het dienst doen bij het N.S.K.K. en het ontvangen in zijn woning van Duitse militairen;

O. dat het Tribunaal heeft overwogen, dat de aan beschuldigde telaste gelegde mishandelingen zijn bewezen, doch deze in het dictum van de uitspraak niettemin ten onrechte als vervallen heeft verklaard, welke vervallenverklaring het Tribunaal in zijn overwegingen heeft gebaseerd op het feit, dat de door beschuldigde gepleegde mishandelingen niet vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat het Ons ten enenmale onbegrijpelijk is, hoe het Tribunaal tot deze laatste conclusie is kunnen komen, nu het is komen vast te staan, dat beschuldigde in zijn hoedanigheid van bewaker van het kamp te Ommen, dus zo niet in dienst van dan toch in nauwe samenwerking met de vijand en bezield van de sadistische nazi-geest de onder zijn toezicht gestelde gevangenen heeft mishandeld;

O. dat het Tribunaal overigens terecht bewezen heeft geacht, dat beschuldigde zich heeft gedragen zoals hem is telaste gelegd en hem deswege heeft opgelegd internering, met advies deze te beperken tot vier jaren en zes maanden, eindigende op 28 Nov. 1949 en ontzetting van de beide kiesrechten;

O. dat Wij Ons met de ontzettingsmaatregel kunnen verenigen, zodat het fiat-executie ten aanzien van dit gedeelte der uitspraak kan worden verleend;

O. echter, dat, nu is gebleken, dat in het kamp te Ommen mishandelingen en andere misdaden zijn gepleegd tegen de gevangenen door de kampbewaking, waartoe beschuldigde behoorde en van beschuldigde persoonlijk schijnt bewezen, dat hij zich op wrede en weezinwekkende wijze, ook anders dan door mishandelingen, tegenover de gevangenen heeft gedragen, Ons de aan beschuldigde opgelegde internering geheel onvoldoende voorkomt, weshalve Wij het Tribunaal in een andere samenstelling nogmaals in de gelegenheid willen stellen zijn oordeel over deze maatregel uit te spreken;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregel van internering.

77. „Redelijkheid en billijkheid” (Art. 22 E 100). 1082, 1148, 1154, 1191, 1211.
80. Teruggave zonder schadevergoeding „tenzij de Raad meent, dat er bijzondere redenen zijn voor een andere beslissing” (Art. 27, al. 3 E 100). 1094, 1172, 1213, 1220, 1244.
83. Organen van een rechtspersoon in het leven roepen, welke de statuten niet kennen (Art. 99 al. 4 E 100). 1210.
86. Ongedaan maken van het opheffen of in liquidatie treden van een rechtspersoon (Art. 105 al. 1 E 100). 1239.
88. Regeling van de gevolgen (Art. 26 E 100). 1028, 1037, 1052, 1082, 1094, 1101, 1139, 1140, 1157, 1158, 1168, 1242, 1243, 1245.
90. Nietigverklaring van een nietige rechtshandeling. 1049.
91. Appèl beslissing andere afdeling (Art. 18, al. 5 en 6 E 100). 1046, 1118.
92. Schenking aan Winterhulp. 1229.
93. Geldigheid van handelingen van Verwalter. 1015, 1024, 1060, 1154, 1193.
94. Vorderingen tot teruggave van een verkocht schip. 1021, 1025, 1074, 1157, 1189, 1190, 1191, 1215.
96. Toestemming tot procederen tegen Beheersinstituut of tegen vermogen onder beheer (Artt. 13 en 18 E 133). 1007, 1013, 1079, 1221.
107. Nietigverklaring van rechtsbetrekkingen, ontstaan ingevolge Verorden. Rijkscomm. 26/1940 (dd. 24-VI/1940) betr. behandeling van vijandelijk vermogen. 1078, 1098, 1158, 1196, 1211, 1223, 1227, 1244.
108. Nietigverklaring van verkoop van textielgoederen „Distex”. 1218.
109. Teruggave van vruchten (Art. 30 E 100). 1025.
112. Nietigverklaring van overboeking van Banksaldo of van debitering van bankrekening. 1017, 1024, 1211, 1216.
114. Nietigverklaring van verkoop van, in veiling verkochte, roerende goederen; actie tegen het veilingbedrijf. 1027, 1098, 1104, 1171, 1172, 1223.
117. Onrechtmatige daad. 1104, 1202, 1241.
119. Nietigverklaring van pensioenovereenkomst. 1060.
122. Toestemming van Beheersinstituut tot executoriaal beslag (Art. 19 al. 1 E 133). 1248.
133. „Belanghebbende” in de zin van art. 43 E 133. 1029, 1113, 1147.
138. Bij appèl van een beslissing van het R.I. is het B.I. geen partij, doch een ambtelijke instantie. 1174, 1238.
144. Onbevoegdverklaring op grond van art. 11 E 133. 1047, 1062, 1071, 1075, 1240.
145. „Belanghebbende” kan herziening vragen (Art. 143 al. 3 E 100). 1146.
146. Vaststelling, dat op een bepaald vermogen de bepalingen van E 133 niet toepasselijk zijn (Art. 26 E 133). 1041.
149. Bezettingsbeslissingen artt. 22 e. v. E 93. 1037.
151. Nietigverklaring van echtscheiding. 1019, 1173.
154. Bepaling van de inhoud van een onbepaalde rechtsbetrekking (Art. 23, al. 1 E 100). 1104, 1202, 1241.
160. Regeling van de rechtsgevolgen van de opheffing en het in liquidatie treden van een rechtspersoon (Art. 106, al. 2 E 100). 1046.
166. Dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed van door de vijand met macht beklede personen (art. 25b E 100). 1150.
169. Nietigverklaring van vooruitbetaalde huur. 1010.
170. Landoorlogreglement. 1078.
171. Stilzwijgende wederinhuring (Artt. 1607, 1609 en 1623 B. W.). 1020.

No. 764.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 20
Mei 1948. (Mr. Verdam).

Het zich gedragen als een goed Nederlander heeft betrekking op de politieke houding. Het zich schuldig maken aan een strafbaar feit behoeft met de politieke gedragingen niets uit te staan hebben en het is zeer goed mogelijk dat men een strafbaar feit pleegt zonder de grenzen van het goede Nederlandschap te overschrijden.

(Tribunaalbesluit art. 3a.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 2e Kamer, dd. 24 Febr. 1948, in de zaak tegen Gerardus, Johannes Theodorus Levoleger;

O. dat aan beschuldigde o.m. is opgelegd een voorwaardelijke internering, waarbij als voorwaarde is gesteld, dat beschuldigde voor het einde van een proeftijd van drie jaren zich niet aan een strafbaar feit heeft schuldig gemaakt, welke voorwaarde — naast twee andere met name genoemde bijzondere voorwaarden — blijkens de formulering als algemene voorwaarde bedoeld is;

O. toch dat krachtens art. 3a van het evengenoemde Besluit als algemene voorwaarde geldt het zich niet als een goed Nederlander gedragen;

O. dat deze voorwaarde een volkomen andere inhoud heeft dan die welke door het Tribunaal wordt gesteld;

O. immers, dat het zich gedragen als een goed Nederlander de politieke houding bedoelt aan te geven, terwijl het zich schuldig maken aan een strafbaar feit met de politieke gedragingen niets behoeft uitstaande te hebben en het zeer goed mogelijk is dat men een strafbaar feit pleegt zonder de grenzen van het goede Nederlandschap te overschrijden;

O. voorts dat de bijzondere voorwaarden dienen bezien te worden in het kader der algemene voorwaarde;

O. dat het om die reden ook niet gewenst is het zich niet schuldig maken aan een strafbaar feit te stellen als een bijzondere voorwaarde;

O. dat er Mitsdien een gewichtige reden bestaat om het fiat-executie aan de uitspraak te onthouden;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 765.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 18
Mei 1948. (Mr. Verdam).

Ten tweede male het fiat-executie gewerd op de maatregel van ontzetting van het recht om het ambt van predikant uit te oefenen.

(Zie de reeds eerder gepubliceerde uitspraak en beschikking in deze zaak gegeven).

(Tribunaalbesluit art. 4.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Haarlem, 7e Kamer, van 1 April 1948, in de zaak tegen Pieter Wilhelm Foeken;

O. dat het Tribunaal, na punt 5c te hebben laten vervallen, de belastgelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Vernietigt de uitspraak van de 1e Kamer van dit Tribunaal d.d. 17 Maart 1947 in de zaak tegen bovengenoemde beschuldigde ten aanzien van de daarin sub 4 genoemde bijzondere maatregel; handhaaft die uitspraak ten aanzien van de daarin sub 1, 2 en 3 genoemde bijzondere maatregelen;

heft het beheer over het vermogen van beschuldigde op met ingang van de dertigste dag, nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend.

O. dat in de eerste instantie het fiat-executie op de uitspraak geweigerd werd onder meer omdat het Tribunaal beschuldigde uit het predikantsambt had ontzet;

O. dat ter verduidelijking diene, dat in het Tribunaalbesluit in art. 4 verwezen wordt naar art. 28 Sr. en het Tribunaal dientengevolge bevoegdheid heeft een beschuldigde te ontzetten uit het recht tot „het bekleeden van ambten of van bepaalde ambten“;

O. dat daarbij uitsluitend moet worden gedacht aan ambten van overheidswege, waarin de tot een bepaald ambt geroepene voor zijn deel heeft mede te werken aan de uitvoering van de overheidstaak;

O. dat buiten het wettelijk begrip van „ambt“ naar aard en wezen moet vallen ieder in en door en voor de Kerk gecreëerd „ambt“ zoals het „ambt“ van predikant;

O. dat de bevoegdheid om een predikant uit zijn ambt te ontzetten berust bij het Bestuur der Kerk waartoe hij behoort, de gewone strafwetgever hierop ook geen inbreuk maakt, en het Tribunaalbesluit te deze aanzien niet van het gewone strafrecht afwijkt;

O. dat dan ook het ambt van predikant ook niet valt onder de in art. 4 lid 1 van het Tribunaalbesluit bedoelde beroepen of functies daar met laatsbedoelde woorden bedoeld wordt op de werkzaamheden van economisch althans maatschappelijk karakter;

O. dat in het onderhavige geval beschuldigde reeds krachtens het in de Ned. Herv. Kerk vigerende Reglement voor kerkelijk opzicht en tucht uit zijn predikantsambt is ontzet, zodat ook al zou het Tribunaal bevoegd zijn, er geen reden bestaat om de ontzetting uit het recht tot het bekleeden van het Predikantsambt onder de maatregelen op te nemen;

O. dat Mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd, doch enkel voor zover betreft voornoemde maatregel;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak voor zover betreft de ontzetting uit het ambt van predikant, en brengt hiermede de zaak tot een einde.

No. 766.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (13e Kamer), 7 April 1948. (Mr. Goudsmit, Heyer, Becht.)

ZAAK H. M. C. HOLDERT
(wijlen eigenaar der „Telegraaf“).

Tribunaal Amsterdam tegen Hendrikus Marius Cornelis Holdert, in leven van beroep: exploitant van dagbladen, vertegenwoordigd door zijn bijzondere vertegenwoordiger tevens raadsman Mr. D. Giltay Veth, advocaat te Amsterdam.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa: hulp of steun heeft verleend, althans getracht heeft te verlenen aan de vijand, diens handlangers of medewerkers, doordat hij:

1. als enig aandeelhouder en/of enig eigenaar en/of enig commissaris althans de feitelijke machthebber der N.V. Dagblad de Telegraaf en der N.V. De Courant het Nieuws van den Dag heeft bevorderd, althans toegelaten, althans niet heeft verhinderd, dat de dagbladen De Telegraaf en Het Nieuws van den Dag in hun kolommen nationaal socialistische artikelen en/of verslagen en/of berichten hebben opgenomen en zijn blijven opnemen;

2. vrijwillig aan de Secretaris-generaal der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden (NSB) Ir. C. J. Huygen, een maandgeld van aanvankelijk f 1000 en later van f 1500 heeft gegeven tengevolge waarvan genoemde Huygen buiten bezwaar der NSB-kas zijn diensten aan de NSB kon blijven verlenen en heeft verleend, alsmede genoemde Huygen bij testament een legaat van f 10,000 heeft vermaakt;

3. vrijwillig de Deutsche Zeitung in den Nederlanden en Front und Heimat met behulp van de outillage der N.V. Dagblad de Telegraaf heeft laten drukken en distribueren;

4. eind 1940 een gift van f 25,000 aan de NSB heeft geschonken, bestemd voor de oprichting der Sectie Amsterdam van de W.A. der NSB, alsmede in 1944 een gift van f 2500 voor de „Strijd om Amsterdam“;

5. omstreeks September 1942 f 10,000 heeft doen schenken aan een met de vijand samenwerkende instelling;

6. als enig aandeelhouder der N.V. Drukkerij Elsevier heeft bevorderd althans goedgevonden, althans niet heeft verhinderd, dat deze N.V. de Mithoorn en ander propagandamateriaal voor de NSB en/of de S.S. heeft gedrukt en uitgegeven;

7. zijn zoon Henri, lid der NSB en der

S.S., tevens oud-frontstrijder aan de zijde van de vijand, omstreeks Augustus 1942 heeft benoemd tot directeur der N.V. Drukkerij Elsevier en tot leider van het dagblad De Telegraaf;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en/of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers.

O. dat de beschuldigde ter zitting van 17. 18 en 24 Maart 1948 is verschenen, in de persoon van zijn bijzonder vertegenwoordiger voornoemd;

Gelet op de verdediging namens beschuldigde in het midden gebracht;

O. dat de bijzonder vertegenwoordiger van beschuldigde ter zitting zakelijk onder meer heeft verklaard:

beschuldigde was Nederlander en gehuwd buiten gemeenschap van goederen. Van de telastelegging worden erkend de punten 2 en 7; wat betreft punt 1 wordt het begrip „bevorderd“ ontkend: beschuldigde heeft alleen toegelaten en niet verhinderd, dat de dagbladen „De Telegraaf“ en „Het Nieuws van den Dag“ in hun kolommen nationaal-socialistische artikelen, verslagen en berichten hebben opgenomen en zijn blijven opnemen; wat punt 3 betreft: ontkend wordt, dat beschuldigde vrijwillig de Deutsche Zeitung in den Nederlanden met behulp van de outillage der Telegraaf heeft laten drukken en distribueren: hij werd daartoe door de omstandigheden gedwongen; wat punt 4 betreft is het mij niet bekend of beschuldigde f 25,000 aan de N.S.B. heeft gegeven, wel heeft hij dit bedrag aan de secretaris-generaal der NSB, Ir. Huygen laten uitbetalen, die het op zijn beurt aan de N.S.B. heeft gegeven; erkend wordt wel, dat Huygen dit bedrag een half jaar voor de uitbetaling aan beschuldigde had gevraagd voor de uniformering der WA der NSB; wat punt 5 betreft: dit wordt geheel ontkend; de Duitsers hadden De Telegraaf f 10,000 boete opgelegd, die later door toedoen van Huygen gerestitueerd werd, waarna beschuldigde heeft gezegd: „geef dat geld maar aan het Rode Kruis“ zonder er bij te zeggen „aan het Duitse Rode Kruis of aan de Ambulance van het Vrijwilligerslegioen Nederland“; ik ontken dat het toenmalige Rode Kruis als een met de vijand samenwerkende instelling moet worden beschouwd. Wat punt 6 betreft beschuldigde heeft ook hier niet bevorderd, maar slechts goedgevonden en niet verhinderd, dat de Mithoorn en ander propagandamateriaal voor de NSB en de SS door de Drukkerij Elsevier werd gedrukt, uitgegeven heeft deze drukkerij dit materiaal niet. Bij punt 7 kan nog worden verklaard, dat beschuldigde door middel van zijn testament heeft gezorgd dat zijn nationaalsocialistische zoon Hakkie het Telegraafbedrijf zou krijgen;

Post alia:

O. dat de processen-verbaal van de voor-

bereidende onderzoeken gehouden door de Commissaris van het Tribunaal Mr. Dr. F. W. Goudsmit, op 14, 21 en 29 November 1947 en op 9 December 1947, zakelijk onder meer inhouden als verklaring van:

1. Carolus Josephus Huygen, oud 50 jaar, ingenieur, wonende te de Bilt, thans gedetineerd te Amsterdam:

„voor de oorlog kende ik H. M. C. Holdert niet, wel zijn zoon Hakkie. Tijdens de bezetting van Nederland zocht ik Hakkie eens op in het gebouw van De Telegraaf met het doel financiële bijdrage te verkrijgen voor de N.S.B. Dit bezoek vond plaats omstreeks Juni 1940; ik had toen nog geen speciale functie bij de N.S.B. In September 1940 werd ik secretaris-generaal van de N.S.B., hetgeen ik bleef tot de Duitse capitulatie. Bij bovenbedoeld bezoek adviseerde Hakkie mij dat ik mij zou wenden tot zijn kapitaalkrachtige vader, H. M. C. Holdert. Deze ontving mij kort daarop in het American-hotel te Amsterdam. Ik kwam daar dus met het doel een financiële bijdrage van hem voor de NSB te vragen; op verzoek van H. M. C. Holdert gaf ik toen een uiteenzetting van omstreeks drie kwartier over de doelstellingen van de NSB. De Heer Holdert hoorde mij nageenough zwiingend aan, waarop ik wegging; over geldelijke bijdragen werd toen nog niet gesproken. Ik deelde hem wel mede, dat ik een bedrag van f 25.000 nodig had voor de aankleding van de WA te Amsterdam; hierop reageerde H. M. C. Holdert niet. Wel vroeg hij mij om enige dagen later terug te komen. Dit deed ik en toen vroeg beschuldigde H. M. C. Holdert mij of ik er een weg op wist, dat 110.000 dollar, die hij in Amerika had, te zijner beschikking naar Nederland zouden komen. Ik zei hem toe, dat ik hiernaar eens zou informeren. Ik bracht H. M. C. Holdert in contact met de Duitser Miedl, maar dit liep op niets uit, daar Miedl H. M. C. Holdert vertelde, dat hij De Telegraaf wenste te kopen, waarop H. M. C. Holdert antwoordde: „De Telegraaf is niet te koop”. Bij mijn volgend bezoek aan H. M. C. Holdert werd er over de dollars niet meer gesproken. Holdert verzocht mij toen mijn bemiddeling te verlenen voor een bezoek uit gezondheidsoverwegingen aan Zuid-Europa. Ik bezorgde hem een pas en visum voor Klagenfurt. Hij verzocht mij hem daarheen te begeleiden, hetgeen ik deed. Hij deelde mij daar spontaan mede, zonder dat ik er direct of indirect op gezinspeeld had, dat hij mij voor bovengenoemd doel een beloning van f 25.000 ter beschikking wilde stellen. Ik moest mij wenden tot zijn broer F. H. J. Holdert en die zou dan voor uitkering zorgdragen; aldus geschiedde. Ik begeleidde H. M. C. Holdert naar Klagenfurt niet alleen voor de beoogde geldelijke steun, maar ook om De Telegraaf uit Duitse handen te houden. Ook heb ik Holdert weer uit Klagenfurt naar Amsterdam gehaald. Nog vóórdat Holdert naar Klagenfurt ging, als ik me niet vergis, had Mussert een onder-

houd met hem onder vier ogen. Dit onderhoud had plaats op mijn initiatief in het Parkhotel te Amsterdam. Naar ik van beide betrokkenen achteraf gehoord heb, heeft Mussert Holdert toen medegedeeld, dat hij volkomen achter De Telegraaf stond en alles zou doen ter voorkoming van annexatie. Ik ben betaald adviseur van Holdert geworden, oorspronkelijk op een salaris van f 12.000 naderhand verhoogd tot f 18.000 per jaar. Ik kon toen de functie van Secretaris-Generaal accepteren, omdat ik aldus, als het ware buiten bezwaar van de schatkiester der Beweging deze functie kon uitoefenen, nu ik een dergelijk salaris van Holdert ontving. Rauter had De Telegraaf beboet of laten beboeten met f 10.000; op verzoek van H. M. C. Holdert heb ik geïntervenieerd, waarna de betaalde boete weer bij de Telegraaf teruggestort werd. H. M. C. Holdert besloot daarop bij wijze van gebaar dit geld ter beschikking te stellen van het Rode Kruis, en zijn zoon Hakkie heeft, zoals ik na de bevrijding vernomen heb, hiervan gemaakt het Vrijwilligerslegioen. Ik ben overtuigd, dat de benoeming van Hakkie, omstreeks Augustus 1942 tot directeur der N.V. Drukkerij Elsevier en tot leider van De Telegraaf is geschied ter vervulling van de toezegging, dat een dergelijke benoeming zou volgen, indien Hakkie naar Nederland zou terugkeren. De vrouw van H. M. C. Holdert was bijzonder ongerust over het lot van haar zoon, en oefende grote pressie op haar man uit; de zoon wenste niet terug te keren en toen is als premie die benoeming in uitzicht gesteld. Wat de gift van f 25.000 betreft, merk ik nog op, dat het als een paal boven water vaststaat, dat H. M. C. Holdert wist, waarvoor dit bestemd was. Op de kwitantie, door Mussert ondertekend en naar Klagenfurt opgestuurd, stond „voor de NSB”, niet ook nog „voor de WA”. Het interesseerde de Heer Holdert niet wat er met dit geld gebeurde, het was alleen zijn bedoeling mij voor hem te winnen, teneinde aldus faciliteiten te kunnen krijgen. Zijn enige doel was het bedrijf zonder kleerscheuren er doorheen te loodsen, ongetwijfeld was hij niet pro de nieuwe orde. In mijn kringen hoorde ik klachten over de anti-houding van De Telegraaf; wel is mij bekend dat De Telegraaf geleidelijk aan een soepeler houding ten aanzien van de Duitse infiltratie innam dan diverse andere bladen oorspronkelijk”.

2. Jacobus Maria Goedemans, oud 63 jaar, journalist, wonende te Laren;

„Ik had zo goed als geen contact met H. M. C. Holdert; ik herinner mij eigenlijk dat ik tijdens de oorlog maar tweemaal een onderhoud met hem heb gehad, de laatste maal naar aanleiding van mijn gedwongen ontslag. Dit was echter niet nodig, gezien de nauwe relatie tussen mij en F. H. J. Holdert enerzijds en tussen F. H. J. Holdert en H. M. C. Holdert anderzijds. Het was mij niet bekend dat H. M. C. Holdert de NSB financieel steunde; ik verklaar dit

gedrag als volgt: voor Holdert was De Telegraaf nog meer dan vrouw en kind, het was voor hem alles. Om de Telegraaf, zoals hij wilde dat deze zou zijn, er goed door heen te sturen, heeft hij zich op deze kronkelpaden begeven".

3. Henri Lambert Joseph de Boer, oud 53 jaar, administrateur, wonende te Amsterdam;

„Ik was als medewerker van het notaris-kantoor De Kup en Kramer regelmatig aanwezig bij besprekingen tussen de notaris en H. M. C. Holdert. Het testament van Januari 1943 was eigenlijk hetzelfde als een reeds lang bestaand testament van 1932. Ook daarin kwam voor, dat primair de vier kinderen elk een kwart zouden krijgen, subsidiair, namelijk indien de wettige kinderen het testament zouden aanvechten, dat de twee natuurlijke kinderen Hakkie en zijn zuster, zouden krijgen het Telegraafgebouw met inhoud en de preferente aandelen, die hun de macht zouden verschaffen. In 1943 werd dezelfde constructie gevolgd. Het was de bedoeling van de testamenteur om zo groot mogelijke zekerheid te hebben dat de wettige kinderen in het testament zouden berusten. Allerminst was het de bedoeling Hakkie en zijn zuster De Telegraaf in handen te spelen. Wat het testament van Januari 1944 betreft: ik wist wel dat Ir. Huygen een hoge NSB-functienaris was; het verbaasde mij wel even dat deze een legaat van 10.000 gulden moest hebben maar H. M. C. Holdert was er de man niet naar om hierover ondervraagd te worden, nog minder om hier spontaan over te spreken".

4. Johannes Baptista Thomas Spaan, oud 47 jaar, journalist, wonende te Amstelveen:

„Ik was tot het aftreden van Fraenkel als waarnemend hoofdredacteur in 1944 zijn secretaris; ik was goed bevriend met hem en weet dat hij zijn uiterste best heeft gedaan om de inhoud van de krant zo goed mogelijk te doen zijn. Hij heeft zich werkelijk heldhaftig verzet voorzover zulks mogelijk was. Niettemin heb ik hem — het zal in het voorjaar van 1943 geweest zijn, althans daaromtrent — er met nadruk op gewezen, dat men te veel concessies aan de Duitsers deed. Het punt was toen gearriveerd, waarop naar mijn toen uitgesproken mening men om principiële redenen had moeten stoppen met het doen van verdere concessies, ongeacht de consequenties. Waarschijnlijk zouden deze consequenties geweest zijn, dat de krant in vijandelijke handen was terecht gekomen, althans de redactie. De heer Fraenkel was het hier principiël wel mee eens, maar niettemin zette hij zijn concessiepolitiek voort omdat hij H. M. C. Holdert niet in de steek wilde laten. Toen ik mijn bovenbedoeld advies aan Fraenkel gaf om geen verdere concessies te doen en alle consequenties te risikeren, kon geen motief zijn om dit advies niet op te volgen, dat daardoor het nuttige illegale werk zou moeten worden onderbro-

ken, omdat op dat tijdstip dit illegale werk pas in zijn kinderschoenen stond. In het najaar 1944 vernam ik voor het eerst dat H. M. C. Holdert de NSB financieel had gesteund. Ik verbaasde mij er zeer over en ik vond het toen in tegenstelling tot de door de redactie gevolgde gedragslijn. Over de benoeming van Hakkie Holdert tot leider van De Telegraaf heb ik mij niet zo verbaasd, want ik dacht dat de vader de zoon voldoende in handen zou hebben".

5. George Justinus Salm, oud 67 jaar, advocaat wonende te Amsterdam:

„Ik was vóór de oorlog adviseur van De Telegraaf; toen tijdens de bezetting H. M. C. Holdert in Nederland was heb ik ook hem privé geadviseerd. Hij was een zeer gesloten man, en in al onze conferenties heeft hij zich over de eigenlijke leiding van De Telegraaf nooit uitgelaten. Ik heb slechts een rol gespeeld bij de tot standkoming van het eerste testament dd. 14 Januari 1943; van het tweede dd. 13 Januari 1944 wist ik niets af. In verband met het feit, dat Hakkie Holdert geen wettelijk kind van de heer Holdert was en er geen erfrechtelijke band bestond tussen H. M. C. Holdert en Hakkie Holdert moest dit testament zó worden geredigeerd dat wettige en natuurlijke kinderen gelijk zouden erven. Uit eigen wetenschap kan ik dit verklaren, alsmede dat om een sanctie te hebben, indien de wettige kinderen het testament zouden aantasten op grond van schending van de legitieme portie, de clause werd opgenomen, dat de natuurlijke kinderen het complex De Telegraaf zouden verkrijgen, indien de wettige kinderen zich op de legitieme portie zouden beroepen. Naar mijn stellige overtuiging was het de heer Holdert er dus niet om te doen om De Telegraaf geheel of gedeeltelijk speciaal in handen te spelen van Hakkie Holdert; hij maakte slechts deze sanctie-bepaling, teneinde er zo goed mogelijk zeker van te zijn, dat zijn wettige erfgenamen zijn wil zouden eerbiedigen. Dit is ook gebeurd. Er was een zeer goede en innige verstandhouding tussen H. M. C. Holdert en F. H. J. Holdert, maar H. M. C. was zonder enige twi-ffel de dominerende figuur en H. F. J. volgde in grote lijnen de richting die zijn broer aangaf".

6. Johannes Cornelis Fraenkel, oud 60 jaar, wonende te Amsterdam:

„Toen ik om principiële redenen na de spoorwegstaking aftrad als hoofdredacteur was F. H. J. Holdert al verwijderd uit zijn functie van directeur der Courant Het Nieuws van den Dag. In zijn kwaliteit van commissaris bij Elsevier was F. H. J. ook een persoon van gezag bij De Telegraaf. Dit is hij gebleven. Toen ik mijn ontslag nam stond F. H. J. Holdert hierbij volkomen achter mij; hij was het hier volkomen mee eens en verzocht mij geenszins om te blijven. Na die tijd heb ik praktisch geen omgang met de heer Holdert gehad tot na de bevrijding. Ik moest zeer voorzichtig zijn en kwam zo min mogelijk op

De Telegraaf. Ik heb diverse gesprekken met H. M. C. Holdert gehad in verband met redactioneel beleid. Zo toonde ik hem vóór de verschijning de door mij geschreven copie van het artikel „Fataal” (verschijnen 17 Augustus 1942), dat U mij nu voorleest. Hij keurde de inhoud goed en gaf zijn toestemming tot plaatsing”.

7. Johannes Hendrik Roozenboom, oud 33 jaar, secretaris-beheerder, wonende te Amsterdam:

„Ik kwam in Juni 1942 als secretaris in dienst van H. M. C. Holdert en in die kwaliteit heb ik continu contact met hem gehad. H. M. C. Holdert had niet veel besprekingen, maar van de besprekingen die hij had, woonde ik het merendeel bij; met hemzelf had ik praktisch dagelijks vrouwelijke besprekingen met hem. Van de tot standkoming van het contact tussen Huygen en H. M. C. Holdert weet ik niets, daar dit al geleegd was toen ik kwam. Huygen kwam vrij regelmatig bij H. M. C., ik taxeer een à twee keer per maand, steeds op verzoek van H. M. C. Holdert en nooit uit zich zelf; ik ben er vaak bij geweest. Ik herinner mij bijvoorbeeld, dat Jan de Haas tot redacteur is benoemd naar aanleiding van een waarschuwing van Huygen, dat er een NSB-redacteur moest zijn teneinde verder ingrijpen te voorkomen; slechts op deze wijze zou het mogelijk zijn een voor de Duitsers bevredigende reportage te brengen, van NSB- en Duitse belangrijke evenementen. Hoewel ik, zoals gezegd, voortdurend in nauw contact met H. M. C. Holdert stond, was deze toch zeer weinig mededeelzaam. Hij was zeer gesloten en ik kon zijn bedoelingen slechts afleiden uit de door hem gevolgde lijn (a posteriori) en niet uit zijn gesprekken. Zijn politiek was er op gericht om tijdens de bezetting zijn bedrijf zo goed mogelijk in stand te houden en, naar ik uit zijn houding meen begrepen te hebben, in nationale zin. H. M. C. Holdert heeft niet met mij gesproken over het legaat aan Huygen. Wel wist ik er van, dat hij dit van plan was, omdat ik er bij was, toen hij dit met De Boer besprak. Ik verbaasde mij hier geenszins over, want ik was toen al van mening, dat dit een veiligheidsmaatregel was teneinde er verzekerd van te zijn, dat Huygen ook na de dood van H. M. C. onafhankelijk van de houding der kinderen van H. M. C. zijn steun zou blijven verlenen. Toen ik Huygen eens bezocht, deelde deze mij mede, dat hij met f 1000 per maand er niet van kon komen. Hij vroeg mij er met H. M. C. over te spreken of dit niet kon worden verhoogd tot f 1500 per maand, buitendien vroeg hij een bedrag ineens van f 5000 voor verhuiskosten. Ik bracht dit verzoek aan H. M. C. over en na een dag bedenktijd werd dit verzoek door H. M. C. ingewilligd, zodat Huygen voortaan f 1500 per maand kreeg en een bedrag van f 5000 ineens.

Zijn broer F. H. J. bezocht H. M. C. regelmatig en bij het merendeel der gesprek-

ken tussen beide broers was ik aanwezig. Er werd vriendschappelijk overleg gepleegd over alle belangrijke kwesties die De Telegraaf betroffen, maar de stem van H. M. C. was doorslaggevend. Ook heb ik enige gesprekken meegemaakt tussen H. M. C. en Hakkie Holdert. Hakkie wilde speciale leden van het personeel minder of helemaal niets uitbetalen. Zijn vader voelde hier niets voor en schoof dit op de lange baan. Hakkie heeft toen per brief zijn vader er van in kennis gesteld, dat dit toch moest gebeuren en aldus zijn zin doorgedreven. Zijn vader heeft toen niet uit eigen middelen de gedupeerden schadeloos gesteld, uitgezonderd het geval Pinkhof. Had H. M. C. gewild dan had hij zulks kunnen doen.

Het was een doorlopende zorg voor H. M. C. hoe het gaan moest met het bedrijf na zijn overlijden, speciaal ten aanzien van de leiding door Hakkie. Het tegenwicht zou door zijn overlijden komen te vervallen, maar een oplossing hiervoor heeft hij niet gevonden”.

9. mede beschuldigde Frederik Hendrik Joseph Holdert, oud 62 jaar, directeur N.V. De Courant Het Nieuws van den Dag:

„Bij het uitbreken van de oorlog was ik directeur van de N.V. De Telegraaf; mijn overleden broer H. M. C. Holdert was hiervan enig aandeelhouder. Mijn broer liquideerde de N.V. De Telegraaf in December 1941; ik werd tot liquidateur benoemd. Omstreeks gelijktijdig werd ik benoemd tot directeur der N.V. De Courant Het Nieuws van den Dag. Deze laatste functie heb ik vervuld tot na de bevrijding, met dien verstande dat ik geen gezag meer heb uitgeoefend op bevel van de Duitsers (Dittmar) van af het ogenblik dat ik mij verzette tegen de benoeming van Sassen tot hoofdredacteur van de Courant Het Nieuws van den Dag. Dit feit vond plaats omstreeks September 1944 maar in ieder geval na Dolle Dinsdag. Salaris heb ik vanaf dat moment tot de bevrijding niet meer gehad. Bij het uitbreken van de oorlog was ik commissaris bij de N.V. Elsevier en ik ben dit gebleven tot de bevrijding. De verhouding tussen mij en mijn broer was uitstekend, ik pleegde dagelijks overleg met hem. Henri (Hakkie) Holdert is de biologische zoon van H. M. C. Holdert. Een andere broer heeft hem erkend, waardoor Hakkie de naam Holdert heeft gekregen. Een juridische band tussen Hakkie en zij natuurlijke vader bestaat er dus niet. Tijdens de oorlog is Hakkie teruggeroepen uit Duitsland, althans uit het buitenland. Hij is toen benoemd tot directeur van Elsevier, en daar mijn broer bij de liquidatie van de N.V. De Telegraaf een exploitatie-overeenkomst had gesloten met Elsevier, kreeg Hakkie door dit directeurschap niet alleen de leiding van Elsevier, maar ook van De Telegraaf”.

Post alia:

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleve-

ren evenzovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen met uitzondering van de woorden „bevorderd, althans” in punt 1, het gehele punt 3, de woorden „alsmede in 1944 een gift van f 2500 voor de „Strijd om Amsterdam” in punt 4 en de woorden „en uitgegeven” in punt 6, gelijk hieronder nader wordt overwogen:

O. dat het Tribunaal evenwel niet bewezen acht, dat beschuldigde opzettelijk de hem toebehorende couranten gebruikt heeft voor nationaal-socialistische propaganda of dat hij zelf nationaal-socialistische sympathieën had, en evenmin, dat hij op enigerlei wijze bevorderd heeft, dat deze couranten nationaal-socialistische artikelen zouden publiceren;

O. dat het Tribunaal echter wel bewezen acht, dat beschuldigde uitsluitend om zijn bedrijf te redden gebruik heeft gemaakt van volkomen onoirbare middelen en dat beschuldigde daarbij slechts geleid werd door zijn privé belangen, zonder zich hierbij te bekommeren om die van het Nederlandse volk;

O. dat namens beschuldigde aangevoerd is, dat dit een onderdeel was van het zogenaamde geniale spel, dat beschuldigde zou hebben gespeeld, zulks in het belang van het Nederlandse volk, waarbij het kleine nadeel genomen moest worden ter bereiking van het grote doel;

O. dat het Tribunaal dit als een even vernuftige als onjuiste constructie van de verdediging beschouwt;

O. dat immers beschuldigde zich volkomen indifferent t.a.v. deze belangen heeft getoond;

O. dat het Tribunaal hiervoor de volgende voorbeelden aanvoert:

1. beschuldigde heeft, zonder dat er enige noodzaak toe was, „De Misthoorn” bij zijn drukkerij Elsevier laten drukken; indien beschuldigde slechts iets gevoeld had voor de belangen van het Nederlandse volk, had hij niet zo klakkeloos toegestemd, dat zijn drukkerij hiertoe misbruikt werd;

2. beschuldigde heeft, hoezeer zijn dagbladen ook door de Duitsers misbruikt werden, nooit principieel zijn redactie een „tot hiertoe en niet verder” toegeroepen. Ter illustratie verwijst het Tribunaal naar het artikel „Ter Overdenking” (opgenomen in De Telegraaf van Zondag 17 Mei 1942). Ook na plaatsing van dit artikel heeft beschuldigde niet gereageerd, evenmin als na de artikelenserie van Marinus, opgenomen in De Telegraaf onder de kop „In het Brandpunt”, getekend door Hama. Beschuldigde heeft zich slechts bezorgd gemaakt voor zijn bedrijf en zijn concessiepolitiek gecontinueerd, die van kwaad tot erger leidde. Uiteindelijk was beschuldigde als feitelijk machthebber over genoemde bladen de aangewezen figuur geweest om op een gegeven moment in te grijpen, maar

van een dergelijk ingrijpen is geen sprake geweest;

3. beschuldigde heeft Huygen allereerst gebruikt zuiver voor zijn privé belangen; toen hij om privé redenen omstreeks September 1940 naar het buitenland wilde, heeft hij zulks bereikt door de hulp van genoemde Huygen. Indien de gezondheids-toestand van beschuldigde een verblijf buiten Amsterdam noodzakelijk maakte, dan had beschuldigde kunnen volstaan met hier in Nederland een plaats voor herstel van gezondheid op te zoeken, maar hij had niet tali auxilio naar Klagenfurt behoren te gaan. Het Tribunaal beschouwt dit weliswaar niet als een ernstig misdrijf, maar wel als een zeer tekenend symptoom: iemand, die slechts uit landsbelang met de NSB zou heulen, zou zeker niet naar Duitsland (Oostenrijk) zijn gegaan, nog minder met dergelijke hulp;

4. toen zijn zoon Henri Holdert (hierna te noemen Hakkie) leider van het bedrijf was geworden en als zodanig verlangde dat employé's of familieleden van employé's geen honorarium of minder honorarium zouden krijgen (waaronder mede te verstaan wachtgeld), heeft beschuldigde niet alleen hieraan toegegeven maar zelfs niet uit eigen middelen de slachtoffers van zijn NSB-zoon geassisteerd, hetgeen beschuldigde gezien zijn enorm vermogen, niet of nauwelijks zou gevoeld hebben. Dit is des te navranter, omdat de benoeming van Hakkie tot leider van het bedrijf ook een zogenaamde „zet” van beschuldigde op het politieke schaaakbord zou zijn geweest. Indien beschuldigde niet volkomen onverschillig voor de belangen van derden geweest zou zijn, dan zou hij deze consequenties van zijn spel zonder enige twijfel hebben voorkomen. Ook dit beschouwt het Tribunaal als bijzonder symptomatisch voor de indifferente houding van beschuldigde;

5. toen Hakkie ter voorkoming van erger voorstelde de persen van de Drukkerij Elsevier te gebruiken voor het drukken van Duitse propaganda, heeft beschuldigde dit goedgekeurd. Ter verontschuldiging is aangevoerd, dat toen de oorlog al een stadium bereikt had, dat propaganda nutteloos was, maar het Tribunaal is van mening, dat dit geenszins een geldig excuus is. Ook in die tijd hebben nog tal van wankelmoe-digen zich laten verleiden de vijand daadwerkelijke steun te verlenen. Hoe geniaal ook, men wist nooit hoeveel of hoe weinig Nederlanders hiervan het slachtoffer zouden worden. Het enkele feit al, dat de Duitsers nog op een dergelijke propaganda prijs stelden, moest beschuldigde hebben weerhouden zijn goedkeuring te verlenen, maar ook hier weer liet beschuldigde zich uitsluitend leiden door de vrees voor eigen bedrijf, zonder daarbij te denken aan de belangen van het Nederlandse volk;

6. toen een boete van f 10.000 gerestitueerd werd, is deze f 10.000 door bemiddeling van Hakkie Holdert uitgekeerd aan het Vrijwilligerslegioen Nederland, zelfs

als men zou aannemen, dat beschuldigde er niet mee bekend was, dat zijn zoon dit voor dit doel zou gebruiken, volgt uit het feit, dat beschuldigde dit weer overliet aan zijn zoon, waarvan hij wist hoe volkomen deze met zijn sympathieën aan de verkeerde kant stond, weer zijn geheel indifferente houding. Ware beschuldigde minder indifferent geweest, dan hal hij zelf gezorgd, dat dit geld besteed werd voor een goed Nederlands doel en dit niet aan zijn zoon overgelaten, van wie hij kon verwachten, dat deze het op een onvaderlandse wijze zou besteden. Waar deze f 10.000 te land kwam interesseerde beschuldigde echter even weinig als de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat zoals uit het bovenstaande volgt het Tribunaal van oordeel is, dat beschuldigde weliswaar niet het opzet heeft gehad in de zin van oogmerk, om met de vijand of diens handlangers samen te werken, maar wel opzet in de zin van noodzakelijkheidsbewustzijn; beschuldigde wist, dat hij de vijand en diens handlangers steunde, waarbij het hem niet te doen was om deze te steunen, maar uitsluitend ter redding van zijn privé belangen;

O. dat in deze zin beschuldigde niets verschilt van elke brood-NSB-er, die lid van de partij werd, niet uit idealistische maar louter uit opportunistische overwegingen;

O. dat dit echter beschuldigde veel zwaarder moet worden aangerekend, omdat er bij hem allerminst economische noodzaak was enerzijds, en anderzijds omdat hij krachtens stand en ontwikkeling veel eerder het euvele van zijn handelen had moeten beseffen, dan een eenvoudige „kleine man”;

O. dat dit speciaal geldt t.a.v. iemand, die beschikte over een dergelijk machtig publiciteitsorgaan als waarover beschuldigde beschikte, waardoor beschuldigde een zeer zware verantwoordelijkheid droeg;

O. dat aan de hand van het bovenstaande het Tribunaal puntsgewijs het te laste, gelegde wenst te beoordelen;

O. dat het eerste punt der telastelegging wordt erkend voorzover dit inhoudt, dat beschuldigde niet verhinderd heeft, dat in de bedoelde bladen nationaal-socialistische artikelen zijn opgenomen;

O. hieromtrent, dat tijdens de bezetting en tijdens het leven van beschuldigde twee hoofdredacteuren gefungeerd hebben, eerst de heer J. M. Goedemans en later de heer J. C. Fraenkel;

O. dat het Tribunaal de overtuiging heeft, dat beide redacteuren er naar gestreefd hebben de Nederlandse zaak zo goed mogelijk te dienen;

O. dat evenwel met name de heer Fraenkel de fout heeft gemaakt, dat hij geprobeerd heeft de belangen van het Nederlandse volk te dienen, gelijktijdig met de belangen van beschuldigde, zulks op een moment, dat deze belangen diametraal tegenover elkaar stonden;

O. dat het Tribunaal zich er volkomen

van bewust is, hoe moeilijk het tijdens de bezetting was om een krant in goed Nederlandse zin te blijven uitgeven en redigeren, zodat het onbillijk zou zijn elke handeling, die men a posteriori een beleidsfout zou kunnen noemen, als een principiële fout, ja strafbare handeling, te kwalificeren;

O. echter, dat er een moment komt, waarop men moet zeggen: „beter géén krant dan een zogenaamde „goede krant”, die van dag tot dag volkomen gefiltreerd is met nationaal-socialistische propaganda”;

O. dat het Tribunaal wil toegeven, dat zoveel mogelijk gepoogd is tussen de regels door de goede Nederlanders het hunne te geven, maar dat niet wegneemt, dat de minder goede Nederlanders en de minder verstandige Nederlanders dagelijks in allerlei vorm door middel van die zelfde regels het Duitse vergif werd toegediend;

O. dat het Tribunaal van oordeel is, dat dit nog veel meer kwaad sticht in een orgaan, dat nog niet kennelijk in nationaal-socialistische handen is, dan in een orgaan als het Nationale Dagblad, Volk en Vaderland, de bladen van de overweldigde Arbeiderspers of het Algemeen Handelsblad, nadat dit met geweld was genazificeerd, omdat het grote publiek in laatstgenoemde bladen er zeker van was, dat dit kwaad kwam van verkeerde zijde, terwijl het bij bladen als De Telegraaf en De Courant Het Nieuws van den Dag niet wist en ook niet weten kon, of de artikelen van goede dan wel van kwade zijde kwamen;

O. dat dit des te meer klemt, nu van redactiezijde tal van artikelen zijn geplaatst, waarvoor wel een redelijke, misschien zelfs wel een excuseerbare verklaring te geven is, maar die toch zeker het grote publiek in ernstige verwarring moesten brengen;

O. dat het Tribunaal hierbij in het algemeen verwijst naar de door het Tribunaal naar voren gebrachte artikelenserie, maar met name nog de volgende passages uit de Telegraaf wil noemen:

Avondblad 18-6-1940 (pag. 1, kolom 1, getiteld: Naar een Nieuw Europa) „Het waren voornamelijk Frankrijk en Engeland, die te Versailles den toenmaligen vrede maakten. Geen van deze beide landen zal deze keer bij de nieuwe regeling van Europa het laatste woord spreken. Er is thans slechts één groote overwinnaar en dat is Duitschland, met Italië als vriend en bondgenoot. Adolf Hitler verkeert in een positie, die hem als mensch en als staatsman het beste ligt”. „Het is hem thans gegeven een nieuw Europa te construeren naar zijn eigen inzichten en zijn persoonlijke verantwoordelijkheid”. „Hij wil geen tweede Versailles, maar wel een Europa, waarin rekening gehouden wordt met de levensbehoeften van de groote volken. Hij stelt de oude machthebbers verantwoordelijk voor den economischen chaos, die in ons werelddeel was ontstaan en dien zij door een oor-

log poogden te verbergen of zelfs te herstellen. Zijn Europa zal een Europa voor de Europeanen zijn”;

Avondblad 27-6-1940 (pag. 1, getiteld: Oud en Nieuw): „Dit is echter zeker, dat de partijstaat, zooals wij dien in de laatste tientallen jaren hebben gekend, nooit meer terug mag en kan komen. Wie daar nog aan twijfelt, doet in het belang van ons volk beter te zwijgen. Wij hebben de gebreken van het systeem, dat door de bezetting van ons land is ineengestort, sedert vele jaren bestreden. Hetgeen er in de oorlogsdagen is gebeurd, heeft duizenden Nederlanders er nog sterker van overtuigd, dat wat verdween, innerlijk door en door voos was.”

O. dat indien van redactie-zijde al dergel. artikelen werden gelanceerd, het voor het groote publiek wel zeer moeilijk, zo al niet onmogelijk was, om te beoordelen, wat nu van Duitse zijde dan wel van de redactie kwam, waardoor het grote gevaar ontstond, dat de nationaal-socialistische propaganda, in de bladen van beschuldigde opgenomen, zou worden beschouwd als te bevatten de mening van de redactie zelve;

O. dat toen het boven reeds genoemde artikel „Ter Overdenking” gepubliceerd was, beschuldigde onmiddellijk had moeten ingrijpen en de meest stringente order had moeten geven, dat wat daarvan ook de consequenties zouden zijn, dergelijke artikelen niet meer zouden mogen worden geplaatst;

O. dat het Tribunaal beschuldigde dus niet verwijt, dat dit speciale artikel is opgenomen, maar wel, dat beschuldigde niet al lang een waarschuwend woord tot zijn hoofdredactie had gericht, inhoudende „in géén geval excessieve artikelen plaatsen; alles wat er van komt is voor mijn verantwoording”;

O. dat toen voormeld artikel verschenen was er nog meer reden was tot het geven van een dergelijke aanwijzing, maar in stede daarvan beschuldigde niet gereageerd heeft en geen enkele veiligheidsmaatregel getroffen heeft, aldus zijn bladen blijvend openstellend voor de nat.-socialistische propaganda;

O. dat door de verdediging is aangevoerd, dat de artikelen-serie van Marinus („In het Brandpunt”) als gedwongen artikelen moeten worden beschouwd, waarvan de opname noodzakelijk was, wilde men de uitgave van de kranten continueren;

O. dat naar het oordeel van het Tribunaal bijvoorbeeld dit reeds een principiële houding had vereist, waarbij de directie en de redactie zich op het standpunt hadden moeten stellen: beter geen krant dan een krant met dergelijke artikelen;

O. dat het Tribunaal volkomen in het midden wil laten in hoeverre de hoofdredacteur hiermede over de schreef is gegaan, zijnde het Tribunaal tot het geven van een dergelijk oordeel niet geroepen, maar in ieder geval van oordeel is, dat de feitelijke machthebber, in casu beschuldigde, in wiens belang naar de mening van

het Tribunaal de hoofdredacteur zich liet verleiden zover te gaan als hij ging, had behoren in te grijpen onder motto: *adviene que pourra!*;

O. dat door dit na te laten en door niet te verhinderen, dat zijn kranten op een dergelijke manier werden misbruikt, beschuldigde de hulp en steun heeft verleend aan de vijand;

O. dat het Tribunaal het beroep van de verdediging dat beschuldigde zulks gedaan zou hebben in het belang van het Nederlandse volk, verwerpt, hebbende beschuldigde, zoals uit de bovenstaande algemene inleiding volgt, slechts gehandeld uit eigenbelang, onverschillig voor de belangen van het Nederlandse volk;

O. wat het tweede punt van de telastellegging betreft, dat ook dit punt erkend wordt, waarbij alleen ter verontschuldiging gelijk beroep, als bij het eerste punt besproken, gedaan wordt, welk verweer op gelijke gronden wordt verworpen;

O. dat het Tribunaal ten overvloede nog wil wijzen op het aan Ir. Huygen vermaakte legaat ad f 10.000, dat zeker niet nodig was, zelfs bezien in het licht, dat de verdediging op deze uitkeringen wil laten schijnen;

O. dat indien beschuldigde werkelijk een open oog voor de belangen van het Nederlandse volk had gehad, hij zich wel gewacht zou hebben aan de secretaris-generaal van een landsverraderlijke organisatie als de NSB een legaat van f 10.000 te vermaken;

O. dat het beroep van de verdediging, dat hij hiertoe is overgegaan om Ir. Huygen ook na de dood van beschuldigde gunstig voor zijn bedrijf te stemmen, faalt, omdat beschuldigde zeer gemakkelijk hetzij aan zijn foute zoon, hetzij aan zijn broer F. H. J. Holdert, van wie beschuldigde uit ervaring wist, dat deze zijn aanwijzingen zou opvolgen, het consigne had kunnen geven het maandgeld aan Ir. Huygen door te betalen, zodat Huygen toch met dezelfde gouden banden aan het bedrijf zou zijn verbonden als vóór het overlijden van beschuldigde;

O. dat trouwens ook na het overlijden het maandgeld aan Ir. Huygen nog regelmatig, althans gedurende geruime tijd, is uitbetaald;

O. t.a.v. het derde punt der telastellegging, dat het Tribunaal het verweer van de verdediging, dat beschuldigde t.a.v. de Deutsche Zeitung nauwelijks anders kon handelen, en gezien het grote belang dat op het spel stond, niet anders behoefde te handelen, aanvaardt;

O. dat ditzelfde geldt t.a.v. het laten drukken van Front und Heimat, waarbij nog komt, dat het het Tribunaal aannemelijk voorkomt, dat beschuldigde van het drukken van dit blad nooit iets geweten heeft;

O. dat dit derde punt dus vervallen moet worden verklaard, omdat beschuldigde t.a.v. dit punt niet geacht kon worden desbewust

te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. t.a.v. het vierde punt, dat dit ook erkend wordt, al wordt ontkend dat de beschuldigde f 25.000 gegeven heeft met de in dit punt genoemde bestemming;

O. dat Ir. Huygen echter uitdrukkelijk f 25.000 gevraagd heeft voor de WA en dit juist de inleiding vormde van het contact tussen Huygen en beschuldigde;

O. dat het het Tribunaal onaannemelijk voorkomt, dat beschuldigde toen hij enige maanden naderhand juist het gevraagde bedrag van f 25.000 gaf, niet precies meer zou hebben geweten voor welk doel dit bestemd was;

O. dat dit a fortiori geldt t.a.v. een man als beschuldigde, die zeer precies wist wat hij deed;

O. dat overigens hier geldt wat t.a.v. punt 1 en punt 2 is opgemerkt omtrent het beroep van de verdediging en de ontzenuwing van dit beroep;

O. dat niet vaststaat dat beschuldigde een gift van f 2500 heeft gedaan voor „De strijd om Amsterdam”, zodat dit gedeelte van punt 4 dient te worden vervallen verklaard;

O. t.a.v. het vijfde punt, dat ook dit punt erkend wordt, met dien verstande, dat de verdediging er een beroep opdoet, dat beschuldigde niet wist voor welk doel die gift van f 10.000 bestemd was;

O. dat dit beroep faalt, omdat beschuldigde door dit bedrag ter beschikking van zijn zoon Hakkie te stellen had kunnen en moeten verwachten, dat dit geld zou besteed worden voor een volkomen ondeugdelijk doel;

O. t.a.v. het zesde punt, dat beschuldigde had moeten verhinderen, dat de drukkerij Elsevier de Mithoorn en Duits propagandamateriaal drukte;

O. dat het Tribunaal het van algemene bekendheid acht, dat de Mithoorn een blad was van het laagste allooï en op allerergerlijkste wijze propaganda maakte voor de Duitsers en de nationaal-socialistische denkbeelden, zodat hiervan geen nader bewijs behoeft te worden geleverd;

O. dat zoals bereids boven overwogen het Tribunaal van oordeel is, dat hiervoor geen enkel geldig excuus bestaat, en dat dit beschuldigde zeer bijzonder moet worden aangerekend, hetgeen zijn weerslag vindt in na te vermelden verbeurdverklaring;

O. dat dit punt door de verdediging wordt toegegeven, uitgezonderd wat betreft de laatste woorden van dit punt „en uitgegeven”;

O. dat het Tribunaal deze laatste woorden niet bewezen acht, zodat dit gedeelte van punt 6 vervallen dient te worden verklaard;

O. wat betreft het zevende punt, dat dit punt ook door de verdediging wordt toegegeven, waarbij de verdediging een gelijk beroep doet als bedoeld in de punten 1, 2 en 4, welk beroep op gelijke gronden als boven vermeld faalt;

O. dat door te handelen en/of na te laten, als bedoeld in de punten 2, 4, 5, 6 en 7 van de telastelegging, beschuldigde eveneens hulp of steun verleend heeft aan de vijand en/of diens handlangers (NSB, Ir. Huygen, secretaris-generaal der NSB, Vrijwilligers-legioen Nederland);

O. nog t.a.v. punt 7, dat beschuldigde door zijn zoon Hakkie tot leider van De Telegraaf te benoemen, niet alleen uiterlijk maar ook in feit zich ernstig heeft misdragen, daar een SS-er als leider zonder enige twijfel een funeste invloed op het bedrijf moest hebben en ook gehad heeft, ook al heeft beschuldigde misschien geprobeerd die slechte invloed te mitigeren;

O. dat dus ook hierdoor beschuldigde hulp en steun aan de vijand heeft verleend;

O. dat het beroep van beschuldigde, dat hij dit gedaan heeft om „nog erger” te voorkomen, faalt, omdat beschuldigde dan t.a.v. dit „nog erger” geen verantwoordelijkheid zou hebben gehad en liever had moeten riskeren dat zijn bedrijf zou worden afgenomen dan vrijwillig een SS-er met de leiding te belasten;

O. dat dit des te meer klemt, omdat beschuldigde op het moment van de benoeming den zwakke gezondheid genoot, zodat hij moest vrezen, gelijk hij ook gevreesd heeft, dat hij zou komen te overlijden vóórdat de bezetting zou zijn afgelopen, waardoor Hakkie zonder vaderlijk toezicht en gezag ongeremd leider van het bedrijf zou worden, hetgeen dan ook inderdaad geschied is;

O. dat uit dit alles nog weer volgt, dat beschuldigde zich dus slechts door eigenbelang heeft laten leiden en niet door het belang van het Nederlandse volk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van de bijzondere maatregel van verbeurdverklaring wettigt en het Tribunaal, gelet op de ernst der gedragingen van beschuldigde diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden tijdens de bezetting, het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregel op te leggen;

O. dat het Tribunaal zich ernstig heeft afgevraagd of overgegaan moet worden tot verbeurdverklaring van het gehele complex van De Telegraaf en De Courant Het Nieuws van den Dag;

O. dat het Tribunaal deze vraag ontkenkend moet beantwoorden en wel omdat hoezeer beschuldigde zich ook misdragen heeft, beschuldigde niet actief de nationaal-socialistische propaganda in zijn bladen bevorderd heeft en omdat hij zich bediend heeft van twee hoofdredacteuren, die ook al mogen zij beleidsfouten gemaakt hebben, ongetwijfeld van goede gezindheid waren, waarvan beschuldigde geacht moet worden op de hoogte te zijn geweest;

O. dat het Tribunaal bij beoordeling van de vraag, welk bedrag moet worden verbeurd verklaard, zich naar de strekking van het Tribunaalbesluit uitsluitend wil

stellen op het standpunt, dat het Tribunaal thans gelijke verbeurdverklaring moet uitspreken alsof beschuldigde nog in leven ware, ongeacht de erven, daar het Tribunaal slechts de merites van beschuldigde en niet die van zijn erven te beoordelen heeft;

O. dat het het Trib. redelijk voorkomt, gezien het vermogen van beschuldigde enerzijds, begroot na aftrek van diverse lasten op omstreeks 17 miljoen gulden, en zijn misdrijvingen anderzijds, om een verbeurdverklaring uit te spreken van twee miljoen gulden, vermeerderd met vier gewone aandelen à f 25.000, genummerd I tot en met IV, en 12 preferente aandelen à f 4000 genummerd I tot en met XII, alsmede 275 obligaties à f 1000 genummerd 1 tot en met 275, van de N.V. Drukkerij Elsevier, thans genaamd N.V. Drukkerij van Ostade, een en ander zoals boven overwogen bij punt 6 op grond van het zeer ergerlijke laten drukken van De Misthoorn en van Duits propagandamateriaal door de Drukkerij Elsevier;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van voormelde redenen voor zoveel betreft de woorden „bevorderd, althans”, in punt 1, alsmede het gehele punt 3, de woorden „alsmede in 1944 een gift van f 2500 voor de „Strijd om Amsterdam” in punt 4, en in punt 6 de woorden „en uitgegeven”;

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregel aan de beschuldigde op:

Verbeurdverklaring van zijn vermogen, zich uitstreckende en beperkt blijvende tot een bedrag van twee miljoen gulden, vermeerderd met vier gewone aandelen van de N.V. Drukkerij Elsevier, thans genaamd N.V. Drukkerij van Ostade, ad f 25.000 en genummerd „I tot en met IV, twaalf preferente aandelen als voren ad f 4000 genummerd I tot en met XII, en twee honderd vijf en zeventig obligaties als voren ad f 1000 1 tot en met 275.

No. 767.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (13e Kamer), 7 April 1948.
(Mr. Goudsmit, Heijer en Becht).

ZAAK Fr. H. J. HOLDERT
(Directeur N.V. „De Courant-Het Nieuws van den Dag”).

Tribunaal Amsterdam tegen Frederik Hendrik Joseph Holdert, directeur N.V. „De Courant Het Nieuws van den Dag”.

Beschuldigd van:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de

vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

I. tot aan de liquidatie der N.V. Dagblad „De Telegraaf” als Directeur dezer N.V. en daarna van enig tijdstip in 1942 tot de capitulatie van Duitsland als Directeur der N.V. „De Courant Het Nieuws van den Dag” heeft bevorderd, althans toegelaten, althans niet heeft verhinderd, dat de dagbladen „De Telegraaf” en „Het Nieuws van den Dag” in hun kolommen nationaal-socialistische artikelen en/of verslagen en/of berichten hebben opgenomen en zijn blijven opnemen;

II. als gedelegeerd commissaris der N.V. Drukkerij „Elsevier” na 2 Januari 1942 heeft medegewerkt aan de exploitatie door genoemde NV. van het dagblad „De Telegraaf” op dusdanige wijze, dat dit dagblad in zijn kolommen nationaal-socialistische artikelen en/of verslagen en/of berichten heeft opgenomen en is blijven opnemen;

III. als Directeur der NV. Dagblad „De Telegraaf” heeft bevorderd, althans goedgevonden, althans niet heeft verhinderd, dat met behulp van de outillage der genoemde NV. de „Deutsche Zeitung in den Niederlanden” en „Front und Heimat” werden gedrukt en gedistribueerd;

IV. heeft medegewerkt aan het verstrekken van grote geldbedragen door de NV. Dagblad „De Telegraaf” en/of Drukkerij „Elsevier” aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en aan een of meer dan een andere met de vijand samenwerkende instelling;

op grond van welk handelen of nalaten hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en/of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

welke tenlastelegging ter zitting als volgt is gewijzigd en aangevuld: „onder punt I worden de woorden „tot de capitulatie van Duitsland” vervangen door de woorden „tot omstreeks September 1944”;

punt IV wordt geschrapt en vervangen door het volgende: „„heeft medegewerkt aan het verstrekken van een maandgeld van f1000 en later van f1500 aan de Secretaris-Generaal der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden (NSB), Ir. C. J. Huygen, alsmede van een gift van f25.000 aan Huygen voornoemd”;

tussen het woord „Europa” en punt I worden ingelast de woorden: „hulp of steun heeft verleend, althans getracht te verlenen aan de vijand, diens handlangers of medewerkers, doordat hij”;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 17, 18 en 24 Maart 1948 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman, Mr. H. Craandijk, advocaat te Amsterdam;

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde in het midden gebracht;

O. dat de beschuldigde ter zitting zakelijk onder meer heeft verklaard:

„Ik ben Nederlander en gehuwd in gemeenschap van goederen. Van mijn ten-

lastelegging, zoals die ter zitting van 17 Maart en 7 April 1948 is gewijzigd, erken ik punt I., behoudens dat ik niet heb bevorderd hetgeen daar is omschreven; voorts erken ik punt II. Wat punt III betreft: ik heb niet bevorderd, maar wel noodgedwongen moeten goedvinden en niet kunnen verhinderen, dat de „Deutsche Zeitung in den Nederlanden” en haar bijblad „Front und Heimat” werden gedrukt en gedistribueerd met behulp van de outillage van „De Telegraaf”. Punt IV erken ik. Ik ontken in het algemeen, dat ik mij desbewust heb gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers. Mijn vermogen staat niet onder beheer; het draagt op het ogenblik volgens opgave van de Rotterdamse Bankvereniging rond f 753.000”;

Post alia:

O. dat in de voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met dien verstande evenwel, dat het Tribunaal niet bewezen acht, dat beschuldigde heeft bevorderd, dat, gelijk in punt I is omschreven, de dagbladen „De Telegraaf” en „Het Nieuws van den Dag” in hun kolommen nationaal-socialistische artikelen, verslagen en berichten hebben opgenomen en zijn blijven opnemen, alsmede dat hij, gelijk is omschreven in punt III, heeft bevorderd, dat met behulp van de outillage der N.V. Dagbl. „De Telegraaf” de „Deutsche Zeitung i. d. Nederlanden” en „Front und Heimat” werden gedrukt en gedistribueerd;

O. voorts, dat beschuldigde de punten 1 en 2 der tenlastelegging overigens, namelijk voor zover het betreft het niet-verhinderen, erkend heeft;

O. dat beschuldigde eveneens punt 4 erkend heeft;

O. dat beschuldigde er een beroep op heeft gedaan, dat hij het een en ander heeft gepleegd, althans nagelaten heeft, in overleg met wijlen zijn broer H. M. C. Holdert, feitelijk machthebber van de in de dagvaarding bedoelde dagbladen;

O. dat beschuldigde en zijn verdediger er een beroep op hebben gedaan, dat een en ander gebeurd is uit tactiek en om erger te voorkomen;

O. dat dit beroep faalt, omdat beschuldigde met de door hem gekozen middelen, althans door mede te werken aan de door zijn broer gekozen middelen, verre over de schreef is gegaan;

O. dat beschuldigde, door niet van zijn feitelijke macht gebruik te maken, en te verhinderen wat hij verhinderen kon, en door gewillig met zijn broer mede te werken bij het geven van schenkingen aan een handlanger van de vijand, hulp en steun

aan de vijand heeft verleend en aan een handlanger van de vijand;

O. dat het beroep, door of namens beschuldigde gedaan, dat beschuldigde niet geacht kan worden bewust gehandeld te hebben in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, faalt omdat beschuldigde, door niet te verhinderen waar hij verhinderen kon, en door grote geldbedragen uit te keren aan een handlanger van de vijand, wist, dat hij de vijand en diens handlangers steunde, waardoor hij juist geacht moet worden desbewust de belangen van het Nederlandse volk te hebben geschaad;

O. dat beschuldigde zich volledig verantwoordelijk heeft gesteld voor het beleid, gevoerd door zijn overleden broer H. M. C. Holdert, en geen enkele persoonlijke exceptie heeft opgeworpen;

O. dat het Tribunaal echter ambtshalve onderzocht heeft of beschuldigde net zo verantwoordelijk is als zijn broer, en deze vraag ontkennend meent te moeten beantwoorden;

O. immers, dat het het Tribunaal duidelijk gebleken is, dat H. M. C. Holdert als het ware de dictator van het gehele bedrijf was en dat alle andere aan dit bedrijf verbonden personen slechts uitvoerders waren van zijn wil;

O. dat al heeft beschuldigde vaak overleg gepleegd met wijlen zijn broer, dit niet wegneemt, dat de verantwoordelijkheid en initiatief lag bij H. M. C. Holdert, en dat beschuldigde uiteindelijk slechts deed, wat zijn broer wenste;

O. dat dit niet wegneemt, dat beschuldigde, gezien zijn hoge positie, verantwoordelijkheid droeg en had moeten weigeren verdere verantwoordelijkheid te dragen en de wensen van zijn broer uit te voeren;

O. ten aanzien van het derde punt der tenlastelegging, dat dit punt moet worden vervallen verklaard, omdat t.a.v. dit punt een noodtoestand moet worden aangenoemen en omdat het Tribunaal dit punt niet zó gewichtig acht, dat beschuldigde reeds hierom voor zijn functie had moeten bedanken;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van een bijzondere maatregel wettigt en het Tribunaal, gelet op de ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden, het in het algemeen belang geraden acht de hieronder te vermelden maatregel van verbeurdverklaring op te leggen, en overwegende, dat gezien de misdragingen en verantwoordelijkheid enerzijds en het vermogen van beschuldigde anderzijds, begroot op omstreeks f 573.000, een bedrag van f 40.000 redelijk is, waarbij het Tribunaal speciaal in aanmerking neemt, dat van enige nationaal-socialistische sympathieën bij beschuldigde niets gebleken is, en dat beschuldigde ten dele als een slachtoffer van zijn broer moet worden beschouwd;

Gezien de betreffende wetsartikelen;
Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van voormelde redenen voor zoveel betreft de woorden „bevoordeerd, althans” in punt I, alsmede voor zoveel betreft punt III der tenlastelegging;

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder artikel 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregel aan de beschuldigde op:

Verbeurdverklaring van zijn vermogen, zich uitstrekkende en beperkt blijvende tot een bedrag van veertigduizend gulden.

No. 768.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (2e Kamer), 18 Mei 1948.
(Mr. Naaijen, Schaap en Kamphuis).

Het vervullen van de functie van kinderjuffrouw in Duitsland levert geen gedraging in de zin van het Tribunaalbesluit op.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, al. 2.)

Tribunaal Rotterdam tegen Johanna Eva de Kwaadsteniet.

O. dat aan beschuldigde bij dagvaarding is ten laste gelegd,

dat zij, op 10 Mei 1940 Nederlandse zijnde, die op 20 September 1944 de leeftijd van 18 jaar had bereikt, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich als sympathiserend lid of anderszins heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. hulp en steun heeft verleend aan de vijand door vrijwillig te gaan werken te Berlijn en door vrijwillig als werkster bij de Duitse Krijgsmacht te Ouddorp werkzaam te zijn;

en zij op grond van haar handelen en nalaten geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

Gezien de processtukken;

O. dat beschuldigde vanwege de Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te 's-Gravenhage bij beslissing dd. 15 Juli 1947, welke beslissing op 15 Juli 1947 te harer kennis is gebracht, voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld;

O. dat beschuldigde hiertegen op 17 Juli 1947, mitsdien tijdig in verzet is gekomen;

O. dat beschuldigde ter zitting van 4 Mei 1948 heeft verklaard:

„Ik was op 10 Mei 1940 Nederlandse. Ik ben geen sympathiserend of gewoon lid van de N.S.B. geweest. Ik heb wel vrijwillig in Duitsland gewerkt en bij de Duitsers te Ouddorp. In Duitsland was ik kinderjuffrouw bij particulieren. In Nederland werk-

te ik bij een N.S.B.-dokter Spruit. Wellicht heeft die mij als lid opgegeven”.

Gezien het proces-verbaal van 19 Maart 1947, opgemaakt door Anne Frans Bam-bach, onbezoldigd ambtenaar van politie, welk stuk als bewijsmiddel wordt gebruikt;

O. dat het lidmaatschap van de N.S.B. van beschuldigde niet is komen vast te staan;

dat het vervullen van een functie van kinderjuffrouw in Duitsland niet als een gedraging als bedoeld in art. 1 van het Tribunaalbesluit kan worden beschouwd;

dat het werkzaam zijn als werkster van de Duitse Krijgsmacht niet het opleggen van enige maatregel aan beschuldigde rechtvaardigt;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen.

No. 769.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT HAARLEM (3e Kamer), 13 Mei 1948.
(Mr. Muller, Engelgeer en Hennink).

Verschil tussen „Nationaal-socialistisch” en „fascistisch”? Het feit, dat het „Nationaal Front” niet is geplaatst op de lijst, behorend bij het Besluit Ontbinding Landsverraderlijke Organisaties, is in deze niet van betekenis, daar het „Nationaal Front” op de datum van de inwerkingtreding van dit besluit reeds niet meer bestond.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, al. 3.)

Tribunaal te Haarlem tegen Aart Arnout van Schelven.

Beschuldigd van:

dat hij, Nederlander zijnde, en op 20 September 1944 ouder dan achttien jaren, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich in September 1941 als lid heeft aangesloten bij de nationaal-socialistische, althans fascistische organisatie „Nationaal Front” en daarvan tot einde Januari 1941 lid is gebleven;

2. blijk van instemming met het streven dier organisatie heeft gegeven door zich tegenover haar leider, genaamd A. Meijer, beschikbaar te hebben gesteld om de functie van Voorzitter van den Culturelen Raad dier organisatie te aanvaarden, door welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

Gezien de processtukken, waaronder een beslissing van den Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam d.d. 10 Februari 1948, waarbij de beschuldigde voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld, o.m. onder deze bijzondere voorwaarde, dat hij uiterlijk op 1 Mei 1948 een bedrag van f 1500 zal betalen ter Griffie van voornoemd Bijzonder Gerechtshof;

Gelet op een authentiek afschrift van een

akte van verzet, door den beschuldigde gedaan ter Griffie van het Kantongerecht te Haarlem op 19 Februari 1948 tegen voormelde beslissing van den Proc.-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 29 April 1948 is verschenen en hierbij is bijgestaan door zijn raadsman Mr. J. H. J. Simons, advocaat te Haarlem;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 29 April 1948 zakelijk onder meer heeft verklaard:

a. Ik ben Nederlander, uit Nederlandse Ouders geboren. Gedurende den bezettingstijd heb ik mij als lid aangesloten bij het Nationaal Front. M.i. was dit geen nationaal-socialistische, hoogstens een fascistische organisatie. Nationaal-Socialisme impliceert volgens mij algehele gelijkshakeling, waarvan bij het Nationaal Front geen sprake was. Reeds vóór den oorlog is het toenmalige Zwart Front in Nationaal Front omgezet. Vóór mijn aansluiting had ik nooit enig contact gehad met den Leider Arnold Meijer of iets van hem gelezen. De aanleiding tot mijn aansluiting is geweest een bezoek, dat ik in Augustus of September 1940 ontving van Ds. Domela Nieuwenhuys Nijegaard, die mij ertoe wilde overhalen. Van hem vernam ik bij die gelegenheid, dat de gelijkshakeling, waartegen ik ernstige bezwaren had, door Nationaal Front niet werd nagestreefd. In 1935 had ik als lid van de Anti-Revolutionaire Partij bedankt, omdat ze, naar mijn oordeel, niet genoeg principiëel meer was. Ik meende mij thans gerust bij Nationaal Front te kunnen aansluiten, waarbij zich reeds mensen hadden aangesloten als de Landsadvocaat Jhr. van der Does. Ik beoogde ermede stelling tegen de N.S.B. te nemen. Tegen deze Partij ben ik altijd gekant geweest. Haar houding reeds in het begin van den Bezettingstijd keurde ik sterk af; zo b.v. de aanbieding van een klok aan de Duitse Luchtmacht. Ik heb er dan ook nooit enig idee op gehad mij bij die Partij aan te sluiten. Het Nationaal Front leek mij daarentegen een patriottische Partij. Van bepaald verzet tegen de bezettende macht was toen nog geen sprake. De aanmoediging daartoe door de Nederlandse Regering dateert pas van Februari 1941, toen ik voor het Nationaal Front bedankt had. Integendeel had toen de Nederlandse Regering van Londen uit bij monde van haar toenmaligen Minister-President tot het aannemen van een loyale houding tegenover den Bezetter aangespoord. Bij de Duitsers zelf waren twee richtingen te onderscheiden, van welke de ene wel een enigszins tegemoetkomende houding tegenover de Nederlandse onafhankelijkheid scheen aan te nemen, welke richtingen ik zou willen verbinden aan de namen Schmidt en Rauter. Van de organen van Nationaal Front: De Weg en Nederlandsch Dagblad had ik vóór mijn toetreding nooit kennis genomen. In zake het Jodenvraagstuk beoogde het Nationaal Front den Joden een eigen organisatie te

geven. Het zag de Joden als een vreemd element in ons volk. Daarmede ben ik het eens. Ik beschouw mij daarom niet als anti-semiet. Persoonlijk hebben we Joden naar vermogen geholpen. Dat het Nationaal Front groot-Nederlands georiënteerd was, maakte het voor mij aantrekkelijker. Van mijn studententijd af was ik aanhanger der Groot-Nederlandse gedachte. Ik bedoelde niet zozeer een politieke als wel een culturele aansluiting van alle Nederlanders. Wel gevoelde ik een grote ergernis over de politieke achteruitzetting van de Vlamingen in den Belgischen Staat. Gedurende den tijd van mijn lidmaatschap ben ik geabonneerd geweest op De Weg. Ik geef toe, dat ik ook na mijn bedanken, aan een lid van Nationaal Front schrijvende, ondertekende met de woorden „met Nederlandsen groet”, zoals dat onder de leden der Partij gebruikelijk was. Ik kan hierin echter niets anti-nationaals zien en bedoelde het ook niet als een partijleuze. Ook aan anderen schrijvende, gebruikte ik die woorden wel; zo herinner ik mij aan Prof. de Savornin Lohman een brief met die ondertekening geschreven te hebben. In zake de bevoegdheid onzer naar Londen vertrokken Regering bestond destijds niet alleen bij Nationaal Front de opvatting, dat de Grondwet zich hiertegen verzet; het Nationaal Front is echter nooit anti-koningsgezind geweest. Met de houding van een brief ontvangen van den toenmaligen kunnen verenigen; dit heb ik destijds ook uitdrukkelijk tegenover Colijn gezegd. Toen ik inzag, dat er met Nationaal Front niets te bereiken was, heb ik ervoor bedankt. Ik had gedacht, dat het de N.S.B. den wind uit de zeilen zou kunnen nemen, doch werd hierin teleurgesteld. Ik weet zeker, dat ik vóór Februari 1941 bij Arnold Meyer persoonlijk bedankt heb en hiervan mededeling heb gedaan in een in dien tijd geschreven brief aan Prof. V. H. Rutgers. Mijn brief van later datum over een brochure, die ik indertijd had willen schrijven, doch nooit geschreven heb, zegt niets, want persoonlijk ben ik met Meyer, dien ik hoog achtte, goed gebleven en ik schreef hierin over „den Kameraad-Leider”, omdat ik mij daarbij richtte tot een lid van zijn Partij. Ik herinner mij nog een brief gekregen te hebben van Curatoren der Vrije Universiteit, of ik vóór 1 Februari 1941 mededeling wilde doen, of ik bedankt had. De latere brief aan Meyer zelf, die zich in het dossier bevindt, had betrekking op een uitstapje, door mijn zoon gemaakt om te voldoen aan zijn liefhebberij voor vogels, waartoe hij door Meyer in staat was gesteld. Hiervoor wilde ik hem bedanken. Ik heb mij na mijn belanken voor het Nationaal Front gedurende den Bezettingstijd niet meer met de politiek ingelaten en mij tot mijn wetenschappelijk werk bepaald. Ik heb inderdaad een brief ontvangen van den toenmaligen Burgemeester van Amsterdam met verzoek bij te dragen aan de Winterhulp op grond van het feit, dat ik van de verplichting bij

te dragen in het aan Amsterdam opgelegde zoengeld was vrijgesteld geworden. Voordien had ik niets van mijn verplichting daaraan bij te dragen of van de vrijstelling daarvan vernomen. Ik heb den Burgemeester medegedeeld, dat, voor het geval ik iets aan de Winterhulp zou willen bijdragen, ik dit niet via hem zou doen. Ik heb nadien niets aan die instelling bijgedragen. Eens had ik iets aan Winterhulp gegeven. Dat was den eersten keer, toen de collecte nog speciaal door Burgemeester den Tex werd aanbevolen. Omtrent mijn houding in den Bezettingstijd merk ik op, dat de mensen in kampen het in zekeren zin gemakkelijker hadden dan wij, die telkens voor alternatieven werden gesteld. Ik ben eens ontboden bij Dr. Lombach, die mij namens Wimmer vroeg, of ik de plaats wilde innemen van den overleden hoogleraar aan de Amsterdamse Gemeente-Universiteit Tenhaeff. Daarbij vroeg hij mij, of ik gevoelde voor de Germaanse gemeenschap. Toen heb ik erop gewezen, dat ook de Engels en Germanen zijn. Na de Bevrijding had de Literaire Faculteit voorgesteld mij, desnoods met een berisping, in mijn hoogleraarsambt aan de Vrije Universiteit te continueren. De Senaat gaf in overweging mij het emeritaat te verlenen. De Bestuurscolleges wilden mij echter ontslaan. Daarop heb ik zelf ontslag genomen. Hierop hebben studenten aan Directeuren gevraagd hierover gehoord te mogen worden, waarop ze echter ten antwoord kregen, dat daartoe geen aanleiding bestond. De Proc.-Fiscaal heeft mij nooit verhoord.

b. Ik ontken dat ik mij beschikbaar heb gesteld voor de functie van Voorzitter van den Culturelen Raad van Nationaal Front. Ik heb dit wel in overweging genomen. Een lezing over Danzig heb ik in den Bezettingstijd niet gehouden. Ik heb de studenten in de Geschiedenis in dien tijd in hun moeilijkheden willen bijstaan. Daarom heb ik niet slechts de colleges van Geyl in Utrecht waargenomen, maar ook z.g. clandestiene tentamens afgenomen. Wat Meyer in den Bezettingstijd heeft geschreven, neem ik niet voor mijn rekening.

Post alia:

O. dat de in bovenvermelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden even zovele reden gevende feiten en omstandigheden opleveren, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor bewezen is verklaard, dat de beschuldigde zich heeft schuldig gemaakt aan het sub 1 der dagvaarding telastegelegde, met dien verstande, dat het Tribunaal bewezen acht, dat het Nationaal Front een nationaal-socialistische organisatie was;

O. dat immers weliswaar de beschuldigde heeft betoogd, dat „Nationaal Front” geen nationaal-socialistische, doch hoogstens een fascistische organisatie zou zijn geweest, doch dat het Tribunaal hierin niet met den beschuldigde kan meegaan, omdat, al moge het zgn. „Zwart Front”, waaruit het „Nationaal Front” is voortgekomen, zich meer

op fascistische basis hebben geplaatst en ook al moge in het Beknopt Beginsel-programma van „Nationaal Front” van het jaar 1940 nog het corporatief stelsel als organisatie van den arbeid worden voorgestaan — een der kenmerkende beginselen van het fascisme — in het wezen der zaak de beginselen van „Nationaal Front” blijkbaar zo weinig van die van het nationaal-socialisme afweken, dat zijn leider, Arnold Meyer, in een artikel van zijn hand in het „Nederlandsch Dagblad” van 28 Juni 1941 naar aanleiding van een rede van den Rijkscommissaris, wijlen Seyss Inquart, schrijft: „Wij Nationaal-Socialisten van Nationaal Front, wij zijn ten volle bereid”, welke uitroep in dat artikel werd geschreven na de vermelding, dat de genoemde Rijkscommissaris o.m. in zijn rede een oproep tot alle nationaal-socialisten, inzonderheid tot de nationaal-socialistische Nederlanders in Nederland, had gedaan om vorm te geven aan het nieuwe Europa;

O. dat trouwens de vraag kan worden gesteld of het begrip „nationaal-socialistisch”, gezien in het kader van den bezettingstijd, voor Nederland niet meer deze algemene betekenis heeft gekregen van „Duits” en van alles wat blijk gaf van bereidheid tot willige samenwerking met of onderwerping aan den vijand;

O. dat het Tribunaal niet bewezen oordeelt hetgeen den beschuldigde onder 2. der beschuldiging is telastegelegd, zodat de beschuldiging in zoverre behoort te worden vervallen verklaard;

O. dat de bewezen verklaarde gedraging van beschuldigde oplevert:

Nederlander zijnde en op 20 September 1944 ouder dan achtien jaren, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa zich als lid aangesloten hebben bij een nationaal-socialistische organisatie;

O. dat het Tribunaal in het onderhavige geval echter van oordeel is, dat de beschuldigde daardoor niet geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, aangezien aannemelijk is, dat de beschuldigde ten tijde van zijn toetreding als lid van „Nationaal Front” — een lidmaatschap, dat overigens slechts enkele maanden heeft geduurd — de vergaande pro-Duitse gevoelens van den leider van dat „Front”, en dus ook van dat Front zelf, niet ten volle heeft doorschouwd en voorts zeker niet bewezen is, dat hij deze gevoelens heeft gedeeld, waarbij het Tribunaal overigens er nog op moet wijzen, dat het feit, dat het „Nationaal Front” niet is geplaatst op de lijst, behorende bij het „Besluit ontbinding landsverraderlijke organisaties d.d. 17 September 1944 (E 102), zoals dat besluit is uitgegeven op 20 September 1944, in dezen niet van betekenis is, daar het „Nationaal Front” destijds reeds niet meer bestond;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan:

hetgeen hierboven is bewezen verklaard;

Verklaart niet bewezen hetgeen hem meer of anders is telastgelegd dan hierboven is bewezen verklaard en verklaart te dien aanzien de beschuldiging vervallen;

Verklaart de beschuldiging, ook ten aanzien van het wel bewezen verklaarde gedeelte daarvan, vervallen.

No. 770.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALMELO (1e Kamer), 28 Mei 1948. (Mr. Noyon, Ir. Gelderman, Langefeld).

Ne bis in idem. Beschuldigde heeft tweemaal terechtstaan, telkens terzake van andere gedragingen. In wezen staat beschuldigde ten tweeden male voor dezelfde zaak terecht, te weten zijn principiële fout, dat hij zich als N.S.B.-er tijdens de bezetting in politiedienst begaf en daardoor zich zelf blootstelde aan het ontvangen en moeten uitvoeren van orders, welke rechtstreeks tegen het Nederlandse belang ingingen. Beschuldiging vervallen verklaard.

(Sr. art. 68.)

Tribunaal te Almelo tegen Hendrik ten Hove, ter zitting bijgestaan door Mr. J. H. J. Zuidema, adv. te Nijmegen.

Beschuldigd van:

dat hij, Nederlander zijnde, althans zulks op 10 Mei 1940 geweest zijnde, en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

Hulp of steun heeft verleend aan den vijand, althans aan diens handlangers of medewerkers, door als Opperluitenant der Politie te Arnhem, in gezelschap van enige landwachters Bertha Eva Sternfeld, een Joodse, en J. Doerk te arresteren, althans aan de arrestatie van deze personen mede te werken, en deze personen over te leveren aan den vijand, althans aan een instantie, waarvan hij wist, of moest weten, dat deze de gevangenen genomen personen aan den vijand zouden overleveren, welk overleveren inderdaad is geschied, tengevolge waarvan Mejuffrouw Sternfeld niet uit gevangenschap is teruggekeerd, en vermoedelijk is overleden, terwijl J. Doerk niet is teruggekeerd, en overleden.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers.

Gezien de processtukken;

O. dat de beschuldigde ter zitting van de 14e Mei 1948 heeft verklaard:

dat hij het te laste gelegde erkende onder toevoeging, dat hij als politiemans zijn orders had uitgevoerd en tijdens die uit-

voering niet bekend was met de gevolgen daarvan voor de betrokken arrestanten;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele redenen gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, resp. desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand, of diens handlangers;

O. dat deze beschuldigde bij een vroegere uitspraak van dit Tribunaal veroordeeld is tot een internering van 2½ jaar en een verbeurdverklaring, aan welke veroordeling inmiddels geheel is voldaan;

dat deze veroordeling grotendeels berustte op daden, door beschuldigde als politiemans verricht, in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, en het beroep op ambtelijk bevel toen verworpen is op dezen grond, dat beschuldigde, door zich als N.S.B.-er tijdens de bezetting in politiedienst te begeven, zich geheel vrijwillig in den toestand had gebracht, waardoor hij dergelijke orders ontving en moest uitvoeren;

dat de onderhavige zaak weliswaar twee toen niet berechte gevallen betreft, welke zéér veel ernstiger gevolgen hebben gehad, dan de indertijd berechte handelingen van beschuldigde, doordat de beide slachtoffers, die mede door beschuldigde gearresteerd zijn, den dood hebben gevonden, zodat inderdaad deze zaak opnieuw door het Tribunaal berecht kan worden, doch het Tribunaal van oordeel is, dat de door beschuldigde niet voorzien gevolgen het rechtsoordeel niet mogen vertroebelen, hierin bestaande, dat beschuldigde in wezen ten tweeden male voor dezelfde zaak terechtstaat, te weten zijn principiële fout, dat hij zich tijdens de bezetting als N.S.B.-er in politiedienst begeven heeft en zichzelf daardoor blootstelde aan het ontvangen en moeten uitvoeren van orders, welke rechtstreeks tegen de Nederlandse zaak ingingen;

dat immers niet uit het oog mag worden verloren, dat ook vele volkomen goede Nederlandse politie-beambten dergelijke orders hebben moeten uitvoeren, waarvoor zij uiteraard niet ter verantwoording zijn geroepen;

dat, waar beschuldigde voor deze principiële en grote fout reeds berecht is en maatregelen heeft ondergaan, het Tribunaal het onjuist acht, om thans opnieuw voor andere uitvloeisels van die fout maatregelen op te leggen, hetgeen immers de consequentie zou hebben, dat beschuldigde ook hierna nog meermalen zou kunnen worden berecht, indien nieuwe feiten, waarin hij als politiemans orders zou hebben uitgevoerd, aan het licht zouden komen:

dat daarbij nog overwogen dient te worden, dat niet gebleken is, dat beschuldigde iets meer of anders heeft gedaan, dan zuiver voldoen aan de hem verstrekte opdrachten tot assistentie van de „Landwacht” bij arrestaties;

dat de beslissing van het Tribunaal, om aan den beschuldigde geen maatregelen meer op te leggen, tenslotte nog gedragen wordt door de overweging, dat de beschuldigde, thans sinds kort in de maatschappij teruggekeerd, een behoorlijken werkkring heeft gevonden, waarin hij betere kansen heeft op volledige reclassering, welke zich reeds voor een groot gedeelte blijkt te hebben voltrokken, dan wanneer hij opnieuw geïnterneerd zou worden;

Gezien de betrekkelijke artikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen;

Heft het beheer over het vermogen van den beschuldigde op met ingang van de negentigste dag, na heden.

No. 771.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 24 Mei 1948. (Mr. Verdam).

Bij de bijzondere rechtspleging geldt de regel „ne bis in idem” niet. De rechtszekerheid maakt het echter in het algemeen ongewenst, dat de beschuldigde terzake van het zelfde feit door het ene college wordt vrijgesproken en door het andere veroordeeld. In bijzondere gevallen kan van deze wenselijkheid worden afgeweken, maar daartoe behoort niet de enkele omstandigheid dat het bijzonder gerechtshof strenger aan de bewijsmiddelen is gebonden dan het tribunaal.

(Sr. art. 68.)

De Hoge Autoriteit enz.;

Gezien de uitspraak van Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 12e kamer, van 23 Febr. 1948 in de zaak tegen Johan Willem van Nie.

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, Nederlander zijnde althans op 9 Mei 1940 de staat van Nederlander bezittende en op 20 Sept. 1944 de leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

1. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. hulp en steun heeft verleend aan de vijand door zich in het jaar 1944 in dienst te stellen van de Waffen S.S. en na een opleiding te hebben gevolgd te Sennheim — daarbij daadwerkelijk dienst te doen aan het Oostelijk Front in Polen en aan de Hongaarse grens;

door alle welke handelingen hij geacht moet

worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, de telastegelegde feiten bewezen verklaarnde, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot 5 jaren en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde vanaf 14 October 1945 in voor-internering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 14 Oct. 1950;

2. ontzetting van het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, voorzover de administratieve organen belast met de uitvoering van de Wet op het Nederlandschap mochten oordelen dat beschuldigde het Nederlandschap niet heeft verloren;

Bepaalt voorzoveel nodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen 90 dagen nadat de internering is beëindigd;

O. dat beschuldigde terzake van punt 2 der beschuldiging door het Bijzonder Gerechtshof is vrijgesproken, naar het Tribunaal meent op grond van art. 341 lid 4 Sv., hetwelk zegt dat het bewijs dat de verdachte het telastegelegde feit heeft begaan door de rechter niet uitsluitend kan worden aangenomen op de opgaven van de verdachte;

O. dat weliswaar in de bijzondere rechtspleging de regel „ne bis in idem” niet geldt, zodat het Tribunaal formeel niet aan de sententie van het Bijzonder Gerechtshof gebonden is, doch terwille van de rechtszekerheid het in het algemeen gewenst is dat een beschuldigde voor een en hetzelfde feit niet door het ene rechtscollege vrijgesproken en door het andere veroordeeld wordt;

O. dat in bijzondere gevallen van deze regel zou kunnen worden afgeweken, maar dat de enkele omstandigheid dat het Bijzonder Gerechtshof strenger aan bewijsmiddelen gebonden is dan het Tribunaal, geen voldoende reden daartoe vormt;

O. dat het dus gewenst is dat het Tribunaal deze zaak in zijn geheel nogmaals bezie;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.